

**NAZWY
MIEJSCOWE
POLSKI
Ra-Re**

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
KAZIMIERZA RYMUTA
BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH
i URSZULI BIJAK

XRa-Re

KRAKÓW 2015

PRACOWNIA TOPONOMASTYCZNA INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Kierownik

BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH

Autorzy haseł tomu X

URSZULA BIJAK (UB), ELŻBIETA BORYSIK (EB), JOANNA CHŁADZYŃSKA (JCh),
BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), PAWEŁ DUDEK (PD),
ALEKSANDRA GALASIŃSKA (AG), WANDA MAKULA-KOSEK (WK), IWONA NOBIS (IN),
ROZALIA PRZYBYTEK (RP), PAWEŁ SWOBODA (PS), URSZULA WÓJCIK (UW),
KINGA ZAWODZIŃSKA-BUKOWIEC (KZ), ZOFIA ZIERHOFFER (ZZ)

Recenzent

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

Specjalny konsultant w zakresie odosobowych nazw miejscowości

MARIA MALEC

Konsultant w zakresie nazw niemieckich i łżyckich

JÜRGEN UDOLPH

Konsultant w zakresie nazw archaicznych

ZBIGNIEW BABIK

Redakcja wydawnicza

EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

Skład i łamanie

ADAM BANIA

© *Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2015*

ISBN 83-85579-29-X całość

ISBN 978-83-64007-19-4 tom X

Wydanie 1. Nakład: 250 egz.

Druk i oprawa:

Wydawnictwo i Drukarnia TERCJA — Zbigniew Paliś
30-723 Kraków, ul. Golikówka 77 lok. 1
tel.: 608 531 316

R

Raaben zob. **Kruków**

Raackow zob. **Rakowo** (2)

Raaden zob. **Radynia**

Raake zob. **Raków** (6, 7, 8)

Raakow zob. **Rakowo** (2)

Raaschen zob. **Rajczyn**

Raatz zob. **Jaworowice**

Raba, dziś *Raba Niżna* i *Raba Wyzna*, dwie wsi, nowosąd., gm. Mszana Dolna i Raba Wyzna, 6 km na płd.-wsch. i 8 km na płd.-zach. od Rabki-Zdroju: *Raba* (1388) RJJ 8; *Rabba* 1409 PNZK nr 2450; *Raba* 1581 ŻDz XIV 49; *Raba* 1629 RPobKr 66; *Raba Górna* 1680 Rej 79; *Dol(na) Raba*, *Gor(na) Raba* 1772 MpZan; *Raba Wiszni(a)* 1779–82 MpMieg; *Raba Niżna*, *Raba Wyzna*, dwie wsi 1888 SG IX 340–1; *Raba Niżna*, *Raba Wyzna* 1921 Sk XII 20, 22; *Raba Niżna*, *-by -nej*, *rabiański* 1964 UN 6, 50; *Raba Niżna*, *Raba Wyzna*, *-by -nej* 1982 WUN III 97. — Od n. rz. *Raba*, por. super *Rabam* 1198, super fluium *Rabam* 1242 KMłp II 13, 65, *Rabba* (1360) KMłp I 300. Etymologia hydronimu nie jest pewna. Wywodzono ją z postaci psł. **or-ba*, z przestawką **or* > **ra* i archaicznym suf. *-ba* (jak *proś-ba* od *prosić*). Rdzeń psł. **or-* odnoznaczono do psł. **orati* ‘orać’ w związku z nurtem „orzającym” koryto rzeki. Według nowszych hipotez n. przedśłowiańska o staroeuropejskiej praformie **Ar(ə)-b(h)ā*, z pierwiastkiem **ar(ə)-* ‘szybko się poruszać’ i elementem rozszerzającym *-b(h)ā*. Z. Babik uznaje n. za „karpacką”, o niejasnym pochodzeniu i znaczeniu. Człony odróżniające od przym. *dolny*, *górnny*, później *niżny*, *wyżny*, mają związek z biegiem rzeki Raby. Lit.: LKrak 124; RospSEMig 317; Rymut, HE XII 158–60; Babik 234–5 (tam pełna literatura dotycząca hydronimu). IN

Raba zob. **Rabka**

Rabacino, wś, słup., gm. Studzienice, 8 km na płd.-zach. od Bytowa: *Graebow* 1437 LorSNH 36; *Grobenzin* 1747–54 PMT IX 26; *Gröbenzin* 1752 Froese 134; *Gröbenzin* 1789 MpGillyPom; *Gröbenzin* 1879 KętN 222; *Graboczyno*, niem. *Gröbenzin* 1881 SG II 771; *Graboczyno* (*Groebenzin*) 1936–37 Ar 1602; *Gröbenzin* — *Rabacino*, *-na*, *rabaciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Rabacino*, *-na* 1982 WUN III 97; kasz. *rabacano*, *rabaciński*, też *rabacin* Lor A 30, *rabaceno* LorSNH 36. — Pierwotnie **Grabów*, od n. os. *Grab* SSNO II 188 lub od ap. *grab*, albo **Grzebów*, od n. os. **Grzeb*, por. *Grzeba* RymSEN I 276, z suf. *-ów*. Na miejscu tej wsi w XVIII w. powstała nowa, której nadano n. niem. *Gröbenzin*, od nazw. radcy sądu dworskiego Johana Ernsta grafa von *Groeben* (1711–87). Nazwę spolonizowano jako **Grabęcino* (z adideacją do ap. *grab*), *Graboczyno*, kasz. *Rabacino*, z zanikiem nagłosowego *g* lub w wyniku adideacji do kasz. *rabačka* ‘rabunek’ SGSych IV 288. Według F. Lorentza błędny wywód od n. os. *Grabata*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rabacino*. Lit.: LorSNH 36; TrautmElb I 22; Surma, PMT IX 26–7. BCz

Rabalewyszczyna zob. **Rabalina**

Rabalina, wś, suwał., gm. Raczki, 14 km na płd.-zach. od Suwałk: *Rabalewyszczyna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 149–150); *Rabaliny* 1827 Tabella II 128; *Rabaliny* 1839 MpKwat VI 3; *Rabalina* 1888 SG IX 341; *Rabalina* 1921 Sk V 88; *Rabalina*, *-ny* 1982 WUN III 97; gw. *rabal'ina*, *-ny*, *rabal'ínski*. — Dawniej *Rabalewyszczyna*, od nazw. **Rabal* albo **Rabala*, **Rabalewski*, z suf. *-(ew)szczyna*, *-izna*; n. os. może w związku z lit. n. os. *Rabaila* Zinkevičius 186 (: lit. *rab-ėti* ‘stukać, kołatać, turkotać, szurać, chrobotać’), por. też nazw. *Rebeleński* 1668 SHGPd(Falk IV 20) oraz

Rabaliny

Rabel, Rabalski RymSEN II 328. Wtórnie n. przeszła do kategorii nazw z suf. *-iny, -ina*. EB

Rabaliny zob. **Rabalina**

Rabbun zob. **Robuń**

Rabe (1), os., dawniej wś, krośn., gm. Baligród, 18 km na płd.-zach. od Leska: *Rzebe* (!) 1552 Fast II 183, przyp. 779; *Raby* 1589 ŻDz XVIII/1, 54; *Rabe* 1707 ADP 56 k. 267; *Rabe* 1794 Ga Kk2; *Rabbe* 1851 MakSk 136; *Rabe* [przy Baligrodzie], rus. *Raby* 1888 SG IX 341; *Rabe ad Baligród* 1952 UW 280; *Rabe*, -go, *rabiański*, wś spalona 1966 UN 61, 10; *Karolów*, os. 1977 MPol nr 6, poz. 44; *Rabe*, -ego 1981 MPol nr 7, poz. 61; gw. *rabe*, -ego, *rabajski*; łemk. *rjabe*, -bych. — Od n. płynącego przez wieś potoku *Rabe*, por. *Rabe* 1849–54 HE XVIII 37, dziś Rabiański Potok. Nazwa wodna od przym. ukr. *rjabyj* ‘pstry’, określała potok, w którym były różnokolorowe kamienie. J. Rieger, z uwagi na pluralną gw. postać nazwy miejscowej, nie wyklucza, iż pierwotnie mogło to być zbiorowe określenie ludzi od tegoż przymiotnika, a wtórnie — toponim. W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Karolów*, w 1981 r. powrócono do n. historycznej. Lit.: MakSk 136; RiegŁemk 201; Rieger, HE XVIII 37. BCz

Rabe (2), wś, krośn., gm. Czarna, 8,5 km na płd.-wsch. od Ustrzyk Dolnych: *Hrebie* 1578, *Rebe* 1589 ŻDz XVIII/1, 9; z *Rabich* 1606, z *Rabiego* ... z *Rabi* 1607 RZł 157, 165; *Rabe* 1794 Ga Kk2; *Rabe* (koło Ustryk), rus. *Rabyj* 1888 SG IX 342; *Rabe ad Ustrzyki* 1921 Sk XIII 22; *Rabe*, -go, *rabski* 1965 UN 74, 8; *Podgórze*, -rza, *podgórski* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Rabe*, -bego 1981 MPol 7, poz. 61. — Od ukr. *rjabyj* ‘pstry’, w rodzaju nijakim, okresowo w l. mn. (por. z *Rabich*, z *Rabi*). Postać *Rebe* odzwierciedla ukr. przejście *-’a > -’e*; w formie *Hrebie* protetyczne *H-*. Wariant *Rabe ad Ustrzyki*, z członem lokalizującym, dodanym dla odróżnienia od n. wsi *Rabe* (1). W 1977 r. urzędowa zmiana n. na *Podgórze*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną. BCz

Rabe ad Baligród zob. **Rabe** (1)

Rabe ad Ustrzyki zob. **Rabe** (2)

Raben zob. **Kruków**

Rabenau zob. **Równa** (1)

Rabendy zob. **Rabędy** (1, 2, 3)

Rabenhorst zob. **Gziki, Stefanowo** (1)

Rabenwalde zob. **Rywald** (1)

Rabędy (1), wś, ostroł., gm. Stary Lubotyń, 9 km na płn.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Rabemdy* 1783–84 RejKor 555; *Rabendy podbiele* 1827 Tabella II 128; *Rabendy* 1877 Zin II 96; *Rabendy* 1888 SG IX 342; *Rabendy* 1902 Przew II 112; *Rabędy* 1921 Sk V 52; *Rabędy*, -będ, *rabędzki* 1971 UN 134, 28. — Od n. os. *Rabenda/Rabęda* (< *Rab-* + *-ęda*) RymSEN II 328, w l. mn. Człon *Podbiele* od nazwy sąsiedniej wsi, zob. *Podbiele* (2). UB

Rabędy (2), wś, ostroł., gm. Troszyn, 11 km na płd.-wsch. od Ostrołęki: *Osada Rabędy* 1839 MpKwat V 3; *Rabendy* 1877 Zin II 96; *Rabendy* 1888 SG IX 342; *Rabendy* 1902 Przew II 112; *Rabędy* 1921 Sk V 59; *Rabędy*, -będ 1982 WUN III 97. UB

Rabędy (3), przys. Kobyлина, dawniej wś, ostroł., gm. Goworowo, 12,5 km na płd.-wsch. od Różana: *Rabendy* 1877 Zin II 96; *Rabendy*, wś 1888 SG IX 342; *Rabendy*, os. 1902 Przew II 112; *Rabędy* 1921 Sk V 56; *Rabędy*, wś 1933 SkBy 1411; *Rabędy*, wś 1967 SM 946; *Rabędy* 1980 Mp-25(253.24). UB

Rabędy-Podbiele zob. **Rabędy** (1)

Rabgin, miejscowość zaginiona, lokalizowana w dawnym pow. gierdawskim lub kętrzyńskim, olszt.: *Rabgin* 1387/92 Ger 137; in dem velde *Rabgin* gelegen 1387/89, uff deme velde *Rabgin* 1402 Błażienė II 321. — Zniemczone zapisy (ze śrwniem. końcówką pluralis *-in* Ger 220, 225) można odczytać jako prus. n. **Raug-*, od n. os. **Rauge*, por. lit. n. os. *Raugas* Lpvž II 582 (: *raugas* ‘zakwas, zacier; zaczyn chlebowy’ SESmocz 520), lit. n. m. *Raugaĩ*, *Raugėlai*, łot. n. w. *Raug-ul*, albo od prus. *raugus*, łot. *raũgs*, *rauga* ‘ferment zakwaszający mleko’. Lit.: Błażienė II 321. RP

Rabiany, wś, siedl., gm. Korytnica, 14,5 km na płd.-wsch. od Łochowa: Dominus dux dedit viginti mansos *Moszczana* wlgariter dictos 1423 MKM I nr 34; in *Rabyey* alias *Moszczana* hereditate (1437) SHGMz(MK 3, 205v–206); de *Rabyen* (1438)1456 SHGMz(MK 3, 219); de *Rabyeny* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 45–45v); *Rabyey* alias *Moszczona*, in *Rabyeny*e 1476 KkM 274; *Rabyeny* 1477 SHGMz(MK 5, 182); *Rabyenskye* granicies 1503 SHGMz(MK 18, 156–156v); *Rambiany* Mos-

czona 1519 SHGMz(Z 23, 384); *Rambiany* 1563 ŻDz XVI 419; *Rabiany* 1783 MpPerMz; *Rabiany* 1827 Tabella II 128; *Rabiany* 1839 MpKwat V 4; *Rabiany* 1888 SG IX 342; *Rabiany*, *-bian* 1982 WUN III 97. — Dawniej *Moszczana*, od czas. *mościć* ‘słać, kłaść; budować mosty’ SW II 1049, por. *moszczony*. Współczesna n. *Rabiany*, nawiązująca do n. os. *Rabian* SSNO IV 408, nie wydaje się pierwotna. Różnorodność średniowiecznych zapisów dopuszcza możliwość rekonstruowania nazwy jako **Rabieje* lub **Rabienie*, od n. os. *Rabiej*, lub **Rabień* (por. *rab* ‘niewielnik, poddany’, *rabi* ‘nauczyciel żydowski, *raby* ‘pstry’) RymSEN II 328, w l. mn.; może też **Rąbienie*, od ap. *rębie-nie* ‘ścinanie, wyrąb’ Sstp VII 448 (por. n. ter. tego typu na Mazowszu Mznter 147). Wtórnie *Rąbiany*, z wyrównaniem do nazw na *-any*, a następnie *Rabiany*, z zanikiem nosowości. UB

Rabiaż, wś, szczec., gm. Wolin, 9 km na zach. od Międzyzdrojów: *Fernosfelde* 1777–80 Froese 133; Colonie *Fernowsfelde* 1829 MpUMbl 684; *Fernosfelde* — *Rabiaż*, *-za*, *rabiąski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rabiaż*, *-za* 1982 WUN III 97. — Dawna n. niem. *Fernosfelde* zapewne w związku z nazw. *Fernowswalde*, które na terenie Niemiec najliczniej występuje w części pń.-wsch., przy granicy z Polską, ze zmianą drugiego członu na *-felde*. Do nazw. por. *firm* ‘stary, przebiegły’ Gott 184. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Rabiaż*. BCz

Rabieźyc zob. **Grzybowo-Rabieźyce**

Rabieźyc-Wieś zob. **Grzybowo-Rabieźyce**

Rabieźyce zob. **Grzybowo-Rabieźyce**

Rabin zob. **Kruków**

Rabinowo, wś, włoc., gm. Lubraniec, 5,5 km na pld.-zach. od Lubrańca: *Rabinowo* 1877 Zin II 96; *Rabinowo* 1882 Borucki 366; *Rabinowo*, folw. 1888 SG IX 343; *Rabinowo*, wś i folw. 1902 Przew II 112; *Rabinowo* ad Żydowo 1922 Koz V 221; *Rabinowo*, wś 1933 SkBy 1411; *Rabinowo*, *-wa* 1982 WUN III 97. — Od ap. *rabin* ‘duchowny żydowski’ SW V 456, z suf. *-owo*. Wieś powstała z folw., który należał do dóbr Żydowo. AG

Rabinówka, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 3 km na pld.-zach. od Tomaszowa Lubelskiego: *Rabinówka*, *Taczki* 1878 Mp-75(4/XXIX); *Rabinówka* (*Taczki*) 1937 Mp-100(47–37); *Rabinówka* (*Taczki*) 1965 Mp-25(Tomaszów Lubel-

ski); *Rabinówka*, kol. 1967 SM 942; *Rabinówka*, *-ki*, *rabinowiecki* 1970 UN 120, 26; gw. *rabinufka*, *-fki*, *rabinovecki*; też *taćki*, *-ček*. — Od ap. *rabin*, z suf. *-ówka*. Oboczna n. *Taczki* od ap. *taczka*, w l. mn.; por. też nazw. *Taczek* RymSEN II 593. Lit.: CzChełm 188. BCz

Rabischau zob. **Rębiszów**

Rabity zob. **Rąbity**

Rabka, dziś *Rabka-Zdrój*, mto, nowosąd.: *Rabka* 1402 SHGKr(ZK 3, 455); *Rabca* 1403 Hel II nr 1010; *Raaba* 1409, *Raba* 1418, *Rabca* 1420 SHGKr(kartoteka); *Raba* (1446)1504 ZDM III 197; Sal in *Rabka* 1470–80 DB III 438; *Rabka* 1490 ŻDz XV 450; *Rapka*, *Rabka* 1529 LR 7, 60; *Rabka* 1581 ŻDz XIV 49; *Rabka* 1629 RPobKr 66; *Rabka*, wś 1888 SG IX 343–7; *Rabka* 1921 Sk XII 22; *Rabka*, mto 1953 DzU nr 42, poz. 208; *Rabka*, *-ki*, *rabczański* 1964 UN 10, 220; *Rabka*, *-ki* 1982 WUN III 97; po zmianie *Rabka-Zdrój*, *-i-oju*, *rabczański* 1999 DzU nr 112, poz. 1321. — Nazwa ponowiona z n. rzeki *Raba* (zob. wyżej *Raba*), wtórnie *Rabka*, z dyferencyjnym suf. *-ka*. Wieś istniała już na początku XIII w. i była wówczas, wraz ze słonymi źródłami, własnością klasztoru cystersów w Szczyrzycu na mocy przywileju Bolesława Wstydlivego z 1254 r. Dziś jest to miasto uzdrowskowie, stąd człon *Zdrój*. Lit.: LKrak 124; RospSEMIG 317–8; RymNmias 198; Rymut, HE XII 158–160; Miasta polskie w tysiącleciu I 662–3. IN

Rabka zob. **Rawka**

Rabka-Zdrój zob. **Rabka**

Rablack zob. **Rowy** (1)

Rabowice, wś, pozn., gm. Swarzędz, 4 km na pld.-wsch. od Swarzędza: in *Rawowicze* (1366)1549 KW III 279; de *Raouicz*, de *Raouicze* 1391 RWlkp I nr 118, 120; *Raowicze* 1394 KW III 667; de *Rawowice* 1403 KZPozn nr 1495; *Raouicze* 1408 SHGPh III 46; *Rawowicze* 1408 RWlkp I nr 659; *Rawowicze* (1417)1549 KW VIII 30; *Rawowicze* 1475 SHGPh(PZ 20, 26v); *Raowicze* 1506 SHGPh IV 46; *Rawowicze* 1510 NKs 68; *Raowicze* (!) 1565 Luwlkp I 132; *Rawice* 1580 ŻDz XII 33; *Rambowice* 1619, *Rabowice* 1622–24 PPOzn(Tab 2, 47v i 1, 34); *Rabowice* 1783–84 RejKor 743; *Rabowice*, dawniej *Rawowice* i *Rawice*, wś 1888 SG IX 347; *Rabowice*, *-wic*, *rabowicki* 1965 UN 93, 38. — Dawniej

Rabrod

Rawowice, od n. os. lub heral. *Rawa* SSNO IV 450–1, z suf. *-owice*. Forma *Rabowice* powstała w wyniku dysymilacji *w-w > b-w*. Przejściowo odnotowano formy z wtórną nosowością *Rambo-wice* oraz z haplogologią sylaby *-wo-*: *Rawice*. Lit.: SHGPn IV 46–7; PPozn 254. ZZ

Rabrod zob. **Rajbrot**

Rabrud zob. **Rajbrot**

Rabsen zob. **Rapocin**

Rabsztein zob. **Rabsztyn**

Rabsztyn, wś, kat., gm. Olkusz, 3 km na pñ.-wsch. od Olkusza: *Rapstin* 1398, *Rabsteyn* 1399 Krak nr 6733, 8203; *Rabsteijn* 1400 PNZK nr 3593; Castrum nostrum *Rabstheyn* (1403) Kkk II 276; *Rapsten* 1414 PNZK nr 3413; *Rabstin* 1429, *Rabsthen* 1441 Hel II nr 2255, 2912a; castrum nostri *Rapschten* 1443 KMp IV 422; *Rabstin* 1464 Hel II nr 3775; na *Rabsztynie* 1564 Lukrak II 70; castrum *Rabstin* 1581 ŹDz XIV 30; Castrum *Rabsztyn* 1680 Rej 18; *Rabsztyn* zamek 1783–84 RejKor 298; *Rabsztyn* 1787 Spis 363; *Rabsztyn* 1827 Tabella II 128; *Rabsztyn*, folw. z ruiną zamku 1888 SG IX 348–9; *Rabsztyn*, wś 1902 Przew II 112; *Rabsztyn*, *-na*, *rabsztyński* 1964 UN 11, 94; gw. *rapśtyn*, *-a*, *rapśtyński*. — Dawniej *Rabsztein*, *Rabszten*, n. pochodzenia niemieckiego, por. niem. n. m. *Rabenstein*, oznaczającą „krującą skałę”, od śrwniem. *raben*, *rabe*, *rap*; *rappe*, *rapp* ‘kruk’ + *Stein*, śrwniem. *stin* ‘zamek’, też ‘kamień’. Podstawą przejścia była skrócona forma wschrniem. **Rabstīn* lub **Rapstīn*, przejęta jako *Rabsztyn*. Do XVIII w. n. określała zamek, który leżał na wysokiej, stromej skale, później wieś. W formie gw. mieszanie *š* i *ś*. Lit.: RKrak 141; CzNiem 77. IN

Rabsztyn zob. **Milanówek**

Rabuhn zob. **Robuń**

Rabusen zob. **Robuzy**

Raby zob. **Rabe** (1)

Rabyj zob. **Rabe** (2)

Racadowo zob. **Racendów**

Racadów zob. **Racendów**

Racandowo zob. **Racendów**

Racany zob. **Gródczany**

Racat zob. **Racot**

Racendów, wś, kal., gm. Kotlin, 10 km na wsch. od Jarocina: de *Reczssadowo* 1388 KW III 605; de *Radsadowo* 1392 Lek II nr 166; de *Radszadowe* ... de *Radzadowe* 1411, de *Ratszadowe* 1412

Kal nr 176, 315; de *Radschadowo* 1434 Koz I 245; *Radszadow* 1472 Matr I nr 898; *Racadowo* 1576 SHGKI(ASK 12, 599); *Raczadowo* 1579 ŹDz XII 127; *Racadowo* 1618–20 PKal 92; *Racandowo* 1674 MKI(ASK 74, 141); *Racendowo* 1783–84 RejKor 787; *Racadów* 1789 MKI(Tab 22, 301); *Racendow* 1846 KsP 321; *Racendów* al. *Racendowo*, niem. *Ratzendau* 1888 SG IX 349; *Racendów*, *-dowa*, *racendowski* 1971 UN 79, 11. — Pierwotne brzmienie n. niepewne; może od n. os. **Radsad* (: **Radosad*) lub **Radsąd* (: **Radosąd*), z suf. *-owo*, *-owe*, następnie *-ów*. W najstarszym zapisie przejście *Ra- > Re-*, ponadto uproszczenie grupy spółgłoskowej *-ds- > -c-*. Jeżeli podstawą była n. os. **Radsad*, to w n. m. wystąpiła wtórna nazalizacja. F. Nieckula przyjmuje za podstawę n. os. **Racęda* (: *Racibor*), a za pierwotną postać n. *Racędów*, co nie jest przekonujące. Lit.: Taszycki-RiSP II 19; Nieckula, *-ov-* 168. ZZ

Racewo, wś, biał., gm. Sidra, 10,5 km na pñ.-zach. od Sokółki: *Raczewo* 1601 SHGPd(kartoteka); *Racewo* 1744 SDV 96; *Racewo* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 139–144); *Racewo* 1888 SG IX 350; *Racewo* 1921 Sk V 77; *Racewo*, *-wa* 1982 WUN III 97; gw. *racavo*, *-va*, *racawicki*. — Od n. os. *Rac(ę)* (: *Racibor*, *Racisław*) RymSEN II 340, z suf. *-ewo*. W formie gwarowej obniżenie artykulacji. EB

Rachalinka, przys. Salomonki, dawniej wś, ciech., gm. Nowe Miasto: *Rachelinka*, wś 1888 SG IX 350; *Rachelinka* 1921 Sk I 122; *Rachelinka* 1967 SM 946; *Rachelinka* 1981 Mp-25(252.44); *Rachalinka* 1992 Mp-50(N-34-126-A). — Od im. *Rachela*, z suf. *-inka*. Lit.: Karpluk 143. UB

Rachanie, dziś *Rachanie*, wś, dawniej mto, i *Rachanie-Kolonia*, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Rachanie, 12 km na pñ.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: oppidum nomine *Rachanie* (1426) ZDM V 295; *Rachanye* 1448 AGZ XIX nr 1791; *Rachanye* 1472 RejJan 46; Jan Trojan z *Rachan* 1482–95 Janeczek 343; *Rachanye* oppidum 1531 ŹDz XVIII/1, 239; *Rachanie* Miasto 1681–82 Rejbels 63; Miasteczko *Rachanie* 1752 Lubels 90; *Rachanie*, wś 1827 Tabella II 128; *Rachanie*, wś i folw. 1888 SG IX 350; *Rachanie*, wś, kol. i folw. 1921 Sk IV 108; *Rachanie*, *-chań*, *Rachanie-Kolonia*, *-chań-ni*, *rachañski*, dwie wsi 1970 UN 120, 18, 19; *Rachanie*, *-chań*, *Rachanie-Kolonia*,

-*chań-nii* 1982 WUN III 97; gw. *raçańe*, -*çań*, *raçańecki*. — Od n. os. **Rachań* KozN 18 lub od **Rachan*, por. *Rach* SSNO IV 409 (: *Radostaw*, *Radomir*, jak *Stach* od *Stanisław*; gw. *rachać się* 'bać się' SGPRei(kartoteka)), w l. mn. W n. zestawionej człon odróżniającej od ap. *kolonia* 'osada'. Według A. Janeczka lokację *Rachań* można z dużą dozą pewności ustalić na lata 1424–25. Lit.: Janeczka 236–9, 343; RospSEMIG 318; RymNmiast 198; CzChelM 188–9; Czopek-Kopciuch, Toponimia i oronimia, 2001, 113–23. BCz

Rachbrot zob. **Rajbrot**

Rachcin, wś, włoc., gm. Szpetal Górny, 9 km na płn.-zach. od Włocławka: *Radczyno*, *Radczino* Jacobi 1321 KMaz II 156; *Rachczyno* 1564 ŻDz XII 286; *Rachcino* 1598 Vlad XXI 134; *Rachcin* 1783–84 RejKor 838; *Rachcino* 1789 Borucki 53; *Rachczyn* 1827 Tabela II 128; *Rachcin* 1877 Zin II 96; *Rachcin* 1888 SG IX 350; *Rachcin*, -*na* 1882 WUN III 97. — Dawniej *Radczyno*, od n. os. *Radźca* SSNO IV 433 (: *radźca* lub im. typu *Radostaw*), z suf. -*ino*, -*in*. W wyniku rozpodobnienia artykulacyjnego powstała forma *Rachcino*, por. też n. os. *Racht* SSNO IV 411. Lit.: Nieckula, -*ov*- 300. KZ

Rachelanowie zob. **Rachelany**

Rachelany, wś, suwal., gm. Sejny, 9,5 km na płn.-wsch. od Sejn: „*Gierajcie* lub *Rachelany* czy *Rachelanowie*” przed 1789, *Rachelany* 1789 WiśnSejn 176, 211; *Rachelany* 1827 Tabella II 128; *Rachelany* 1839 MpKwat VI 3; *Rachelany* 1888 SG IX 350; *Rachelany* 1929 Mp-100(32–37); *Rachelany*, -*lan* 1982 WUN III 97; gw. *rakèlija*. — Według J. Wiśniewskiego dawna n. *Gierajcie*, spolonizowana forma lit. n. *Giraitė* (: lit. *giraitė* 'gaj, zagajnik, lasek', por. *girià* 'wielki las, puszcza' SESmocz 182–3). Oboczna i współczesna n. *Rachelany* (może też *Rachelanowie*), z suf. -*any* (-*anowie*), od im. *Rachela*, które nosiła żona założyciela wsi. Wieś wchodziła w skład dóbr Hołny Mejera. Postać gw. lit. *Rakelija* (regularna adaptacja *ch > k*). Lit.: WiśnSejn 176, 211. EB

Rachelinka zob. **Rachalinka**

Racheln zob. **Raclawki** (1)

Rachelshof zob. **Brachlewo**

Rachelwitz zob. **Raclawki** (1)

Rachen zob. **Rachów** (2)

Rachenau zob. **Rachnów**

Rachfalowice zob. **Rachwałowice**

Rachnów, cz. wsi Sławnikowice, dawniej wś, jel., gm. Zgorzelec, 11 km na wsch. od Zgorzelca: *servientibus Lemone de Rachnow* (1258)XVII SUR III 177 (tu?); *Thammo de Rachnow* 1281 SUR IV 279; in villa *Trachenow* (!) 1301 KOL 224; *Arnold von Rachenowe* 1318 Reg nr 3816 (tu?); *Rachinow* *Arnold von Rachenow* 1331, *Arnold von Rachinow* 1333 Reg nr 5060, 5259; versus *Rachenow* 1380 CdL III 71; *Rachenaw* ok. 1480 CdL II/1, 469; *Rachenaw* 1482 KOL 224; *Rachenau* 1720 MpWeigInf; *Rachenau* 1845 K 524; *Rachenau* — *Rachnów*, -*owa*, *rachnowski* 1950 MPol nr A-52; *Rachnów*, -*owa* 1982 WUN III 97. — Od n. os. *Rachna*, *Rachen* SSNO IV 410 (por. im. dwuczłonowe typu *Racibor* lub niem. *Rachenberg*), z suf. -*ów*. Nazwę zmieniono jako *Rachenau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rachnów*. Lit.: SNGŚI XI 85. PS

Rachocin (1), cz. wsi Unieck, dawniej wś, ciech., gm. Raciąż: *Rachoczino* 1410, *Rachoczino* 1412, 1413 Płoń nr 1483, 1904, 1952; *Rochoczino* 1549 ZHer nr 1069; *Rachoczino* 1578 ŻDz XVI 93; *Rachocin* 1783–84 RejKor 625; *Rachocin* 1827 Tabella II 128; *Rachocin*, folw. 1888 SG IX 353; *Rachocin*, -*na*, przys. 1982 WUN III 97; po zmianie *Rachocin*, -*a* 2002 DzU nr 233, poz. 1964. — Od n. os. *Rachota* (: *Racibor*, *Rachwał*) RymSEN II 329, z suf. -*ino*, -*in*. Forma *Rochoczino* może błędnie odczytana; jeśli lekcja poprawna, to zapewne powstała w wyniku adideacji do n. os. *Roch*. Lit.: SHGPł 248. UW

Rachocin (2), wś, płoc., gm. Sierpc, 4 km na płn.-zach. od Sierpca: *Rachoczino* 1445 SHGPł 248; *Rochoczino* 1497 Matr II nr 789; *Rachoczino* 1578 ŻDz XVI 38; *Rachocin* 1827 Tabella II 128; *Rachocin* 1888 SG IX 353; *Rachocin* 1952 UW 36; *Rachocin*, -*na* 1982 WUN III 97. — O formie *Rochocino* zob. *Rachocin* (1). Lit.: SHGPł 248. UW

Rachodoszcze, wś, zamoj., gm. Adamów, 10,5 km na pld. od Zamościa: *Rachodoszcze* 1827 Tabella II 128; *Rachodoszcze* 1888 SG IX 353; *Rachodoszcze*, -*doszcz*, *rachodoski* 1967 UN 122, 37; gw. *raçodošće*, -*došč*, *raçodofski*. — Nazwa niejasna. Pierwotnie chyba **Radochoszcze*, może od n. os. *Radogost*, z suf. *-*je*. Można przyjąć, że na terenie, gdzie występowało mieszanie głosek

Rachojka

h//g, zapisano *h* (*g*) jako *ch* pod wpływem polskim. Lit.: CzChełm 189. BCz

Rachojka zob. **Rachujka**

Rachowa, wś, koniń., gm. Malanów, 11,5 km na pld.-zach. od Turku: *Rachowa* 1827 Tabella II 128; *Rachów*, al. *Rachowa*, wś i folw. 1888 SG IX 354; *Rachowa* 1933 SkBy 1412; *Rachowa*, -wej 1982 WUN III 97. — Od n. os. *Rach* (: *Racibor*, *Radomir*) SSNO IV 409, z suf. -owa, obocznie też -ów. PD

Rachowice (1), wś, kat., gm. Sośnicowice, 12 km na zach. od Gliwic: *Rachowitz* ok. 1300 CdSil XIV 97; *Raschovicze* 1447 ZfGS XXVII 368; *Rachowice* (1484)XVI CdSil VI 119; in villa *Rachowice* 1679, parochum *Rachovicensem*, in pago *Rachowitz*, a parochiali *Rachoviensi* 1687/88 J II 109, 407, 422; *Rachowitz* (!) 1700 CdSil XXXIII 58; *Rachowitz* 1736 MpWielOppol; *Rachowiz* 1783 Z II 348; *Rachowitz*, *Rachowice* 1845 K 524; *Rakowice*, *Rachwitz* (!), *Rachowitz* 1900 Myc 44, 79; *Rachowice* (*Rachowitz*) — *Buchenlust* 1939 Prus 62; *Buchenlust* — *Rachowice*, -ic, *rachowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rachowice*, -wic 1982 WUN III 98. — Od n. os. *Rach* (: *Radosław*, *Radomir*) SSNO IV 410, z suf. -owice. Nazwę zniemczono jako *Rachowitz*. Nazwa *Buchenlust* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rachowice*. Lit.: SNGŚI XI 85. JCh/PS

Rachowice (2), wś niezidentyfikowana, leżała w pow. łukowskim, par. Kock, siedl.: *Rachowycze* 1470–80 DB II 567. Lit.: SHGLu III 193; KosLu 70. IN

Rachowitz zob. **Rachowice** (1)

Rachowo, wś, elbl., gm. Markusy, 14,5 km na pld. od Elbląga: *Kronsnet*, *Krosnet* 1675, *Kronsnet* 1701 Font LVIII 90, 124, 255; *Kronsnet* 1711 Font LXII 208; *Crohnsnet* 1769–1802 MpSchröt X; *Kronest* 1883 SG IV 695; *Kronest* — *Kronsnet* 1941 Choj 107; *Kronsnet* — *Rachowo*, -a, *rachowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rachowo* 1952 UW 189; *Rachowo*, -wa 1982 WUN III 98. — Dawna n. niem. *Kronsnet*, od śrdniem. *krāne*, *krōne* ‘żuraw’ + *Nest* ‘gniazdo’ (por. też równobrzmiące nazwy na terenie Saksonii), spolonizowana jako *Kronest* (n. przejęto z uproszczeniem -nsn- > -sn- > -n-). Nazwa *Rachowo* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: CzNiem

129; Zoder, Familiennamen in Ostfalen, Bd. 1, 1968, s. 965. WK

Rachowo zob. **Rakowo** (6)

Rachów (1), dziś *Rachów*, *Nowy Rachów* i *Stary Rachów*, trzy wsi, tarnob., gm. Annapol, 2 i 3,5 km na pln.-wsch. od Annapola: *Rachbyow* (!) 1417, *Rachlow* (!) 1420, *Rachow* 1428 SHGLu III 193; *Rachow* 1470–80 DB II 511; *Rachow* 1499 Matr II nr 1365; *Rachow* 1529 LR 450; *Rachow* 1531 ŻDz XIV 356; *Rachow* 1676 ŻDz XV 43a; *Rachow* 1783–84 RejKor 370; *Rachów* 1827 Tabella II 128; *Rachów*, wś, os., folw. 1888 SG IX 353–4; *Rachów*, *Rachów-Nowa Wieś*, dwie wsi, *Rachów Nowy*, *Rachów Stary*, dwie kol. 1921 Sk III 35; *Rachów*, *Rachów-Nowa Wieś*, dwie wsi, *Rachów Nowy*, *Rachów Stary*, dwie kol. 1933 SkBy 1412; *Rachów*, *Rachów Nowy*, *Rachów Stary* 1952 UW 139; *Nowy Rachów*, -wego -chowa, *Rachów*, -chowa, *Stary Rachów*, -rego -chowa, *rachowski* 1970 UN 112, 8, 9. — Od n. os. *Rach* (: *Racibor*, *Radomir*) SSNO IV 409, z suf. -ów. W XIX w. nastąpił podział wsi, co znalazło wyraz w członach odróżniających od przym. *nowy*, *stary* oraz od zestawienia *nowa wieś*; wtórna zmiana szyku członów odróżniających oraz zanik członu *Nowa Wieś*. Lit.: SHGLu III 193–4; KosLu 70. IN

Rachów (2), wś, wroc., gm. Malczyce, 8 km na pln.-zach. od Środy Śląskiej: *Rathe* (!) 1414, *Rachaw* 1418 Moep 60; *Rachen* 1736 MpWielLig; *Rachen* 1789 Z VIII 185; *Rachen* 1845 K 524; *Rachen* 1941 SOV 302; *Rachen* — *Rachów*, -owa, *rachowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Rachów*, -owa 1982 WUN III 98. — Dawniej może n. słow. **Rachów* (zob. zapis z 1418 r.), od n. os. *Rach*, z suf. -ów, zniemczona jako *Rachen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rachów*. Lit.: SNGŚI XI 85. PS

Rachów zob. **Annapol** (10), **Rachowa**

Rachów Nowy zob. **Rachów** (1)

Rachów Stary zob. **Rachów** (1)

Rachów-Nowa Wieś zob. **Rachów** (1)

Rachujka, dziś *Raszujka*, wś, ostroł., gm. Chorzele, 6,5 km na pld.-wsch. od Chorzel: [*Rachujka*] 1674 AtMz 44; *Rachoyka* 1783–84 RejKor 464; *Rachoyka* 1827 Tabella II 129; *Rachujka* 1888 SG IX 354; *Rachujka*, -ki, *rachujkowski* 1972 UN 140, 12; *Rachujka*, -ki 1982 WUN III 98; po zmianie *Raszujka*, -ki, *raszujski* 1983

MPol nr 10, poz. 57. — Od nazw. **Rachoj*, *Rachuj* (: *rachować*, n. os. *Rach*) RymSEN II 329, z suf. *-ka*. UB

Rachwałowice, wś, kiel., gm. Koszyce, 12 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Raphalowyce* 1268 KMp II 285, fals.; de *Raphalowicz* 1325–27 MVat I 134; de *Rafalovicz* 1350–51 MVat II 335; *Raphalowyce ... Rachphalowyce, Rachwałowycze* 1470–80 DB I 179, II 150; *Rachwałowycze* 1490 ŻDz XV 442; *Raffalowice ... Raphalowicze* 1529 LR 155; *Rafałowicze* 1564 Lukrak II 84; *Rachwałowice* 1581 ŻDz XIV 10; *Rachwałowice* 1680 Rej 103; *Rachwałowice* 1783–84 RejKor 375; *Rachwałowice* 1787 Spis 343; *Rafałowice* 1787 MpPerKr; *Rachfałowice* 1827 Tabella II 128; *Rachwałowice* 1866 Miech 27; *Rachwałowice*, właściwie *Rafałowice* 1888 SG IX 354; *Rachwałowice* 1921 Sk IV 103; *Rachwałowice, -wic, rachwałowicki* 1966 UN 22, 43; gw. *raχfałowice, -ic, raχfałowski*. — Dawniej *Rafałowice*, od n. os. *Rafał* SSNO IV 434, z suf. *-owice*. Wskutek hiperpoprawnej wymowy nastąpiło przejście *f > chw* (*Rafałowice > Rachwałowice*), por. też n. os. *Rachwał* SSNO IV 433. Lit.: RKrak 141; KopKiel 247. IN

Raciąż (1), wś, bydż., gm. Tuchola, 10 km na pln.-zach. od Tucholi: de *Rezck* 1178 Perl 4; *Rezck* 1245 Lor X 164; ad ... castri *Raczans, Raczens* 1256 SRP I 759, 765; *Rechiz* 1261, *Razins* 1263 Lor X 164; in *Recinz* 1273, *Ratzens* 1292 Perl 210, 440; per Ciburium castellanum nostrum de *Stargart* denuo renovatis 1293, in *Racens* (1294) Perl 447, 454; de *Racenze* (1299)1422, de *Racez* 1300, *Rossins* 1305 Perl 517–8, 525, 562; in *Racens* (1312)1412 PrUr II 50; *Ratzens* 1320 UKT 2; *Raczans* (1325) PrUr II 357; in *Redzco* 1334 CdP II 666; *Ratzens* 1349, *Ratzens, Ratzensch* 1352 UKT 37, 44; *Raczens* (1355)1397, czum *Raczans, Ratzens* (1355)1400, *Raczens* (1360)1400, *Raczans* (1360)1430 PrUr V 172, 182, 525–6; *Ratzens, Reczanschs* 1366, *Raczans, Kleyne Raczans* 1399–1431, *Raetzons* 1450 UKT 56, 128, 129, 160; *Raczianz* 1498 Font LIV 19; *Racziąsch*, między granicami ... *Racziąndza* 1565 Lupom 7, 30; *Reczansz* 1570 ŻDz XXIII 203; *Raciąss* 1583, *Racziunz* 1597 Font I–III 238, 352; *Raciąsz* 1602 LuPrus 308; *Raciąż* 1617 Font XI–XV 22; *Raciąsz* 1648 RP 184; *Raciąż* 1664 Font XXXII 189–9;

Raciąsz 1682 Font V 121; *Reetz* 1789 Goldb II 199; *Reetz* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Raciąż*, niem. *Reetz* 1888 SG IX 356; *Reetz*, fr. *Raciąż*, *Reczansz* 1912 Bär 97; *Raciąż*, niem. *Reetz* 1921 Sk XI 61, 85; *Raciąż, -za, raciąski* 1971 UN 188, 22; gw. *raćuś, -ża, raćuski*. — Starsza n. **Redz-k(o)* (< **Rad-ьskъ*), od rdzenia **rad-*, z suf. *-sk(o)*. Nazwa *Raciąż* od n. os. **Racięg* (< *Rac(i)cięg*, por. im. typu *Racibor* lub ap. *raciądz* 'wojownik, ryccerz'), z suf. **-jb*. W obu nazwach poświadczony plnpol. przejście *Ra- > Re-*. Okresowa n. *Stargart* odnosi się do zamku odbudowanego po najeździe Mestwina w 1256 r. (por. Perl 440, 447). Nazwa niem. *Kleyne Raczans* jest zapewne kalką n. pol. *Mały Raciąż* i dotyczy prawdopodobnie wsi włączonej do Raciąza. Lit.: Powierski, Śliwiński, Bruski, *Studia z dziejów Pomorza w XII w.*, 1993, 262; Rospond, *-ьsk-* 223; Milewska, PMT XV 56; Bańkowski, *Onom* XXIX 148. WK

Raciąż (2), mto, ciech.: *Nowy Radcez* [1065–1155] KMaz I 14; de *ratcenz* 1228 KMaz I 289; de *Racsis* 1240, *Ratcenz* 1250 KMaz II 357, 11; *Rathzens* 1254, *Ratsiz* 1260 KMaz II 22, 43; de *Racins, Raciąsz, Racens* (1319)1518 KMaz II 150, 151; *Raciasz* (1345)1523 KMaz II 272; Mroczonek *Raczsząszensem ... Racziąsz* (1358)1560 KMaz II 32, fals.; de *Ranczas* (1359), *Raczansz* 1360 KMaz II 44, 52; *Ranczasz* 1374, *Raczansz* (1374)1599 KMaz II 156, 157; *Raczsz* 1476 KkM 263; oppidum ... *Ranczansch* 1501 KkM 320; *Racziąsz* opp. 1570 ŻDz XVI 130; z *Raciążem* (1664) Luploc 93; *Raciąż* 1784 MpPerPł; *Raciąż* 1827 Tabella II 129; *Raciąż* 1888 SG IX 355; *Raciąż, -za* 1982 WUN III 98. — Pierwszy zapis n. w formie zestawionej *Nowy Raciąż* świadczy być może o ponowieniu nazwy z wcześniejszego obiektu o n. *Raciąż*. Lit.: SHGPł 248–250; ZMaz 313; RymNmias 199. UW

Raciąż zob. Folwark-Raciąż

Raciążek, wś, dawniej mto, włoc., gm. Nieszawa, 3 km na pld.-wsch. od Ciechocinka: in *Radces* (1245) Perl 79; Chehocim et *Radcinz* 1250 Kuj 186; in *Radcos*, in *Radcez* 1253, in *Radas* (1253) Perl 125, 127, 125; in *Raczens* 1289 Perl 403; de *Racez* 1300 KW II 190; in *Raczens* 1343 KW VI 151; *Raczanz* 1354, *Razens, Raczens* 1355 PrUr V 160, 175, 607, 192–3 (tu?); in *Raczanz* (1356)XVI PrUr V 604–5; *Raczanz* 1358 KW III

Raciborowa

95; *Raczens* (1358)1548 PrUr V 391; in *Raciaz* 1360 KW VI 210; opidum *Raczansz* 1400 Cruc III 41; in *Raczans*, in *Redczans* 1402 KW XI 90, 92, 94; in *Raczant* 1404 Cruc III 91; in *Raczansz* 1410 KW VII 454; in castro episcopali *Raczans*, ante *Raczansch* opidum 1413 Cruc III 31, 153; de *Raczanssz* 1419 KW VIII 117; de *Raczansch* 1429 KW IX 186; *Raczansch* 1470 CdP II 541; *Raciaz* opidum 1534 Inwwłoc 23; *Racziąsz* 1583 ŻDz XII 263; *Raciazek*, mto 1783–84 RejKor 854; *Raciazek* 1796 PerOpis IX; *Raciazek* 1888 SG IX 359; *Raciazek*, -żka, *raciąski* 1971 UN 172, 17. — Dawniej *Raciaz* zob. *Raciaz* (1). Od XVIII w. n. występuje w formie deminutywnej z suf. -ek, dla odróżnienia od *Raciaz*a (1) lub (2). Lit.: BańMorf 36; Guldon 26; Rospond, -jb 119; RospSEMiG 318; RymNmias 199. AG

Raciborowa zob. **Raciborów** (2)

Raciborowice (1), dziś *Raciborowice*, wś, i *Raciborowice-Kolonia*, kol., dawniej dwie wsi, chełm., gm. Białopole, 30 km na płd.-wsch. od Chełma: *Racziborowicze* 1443 CzChełm 190; *Racziborowice* 1564 ŻDz XVIII/1, 187; *Raciborowicze* 1603 CzChełm(Insc. Ter. Horodl. Nr 6, k. 125); *Raciborowice* 1743 AWAK XXVII 314; *Raciborowice*, wś i folw. 1888 SG IX 360–1; *Raciborowice*, wś i kol. 1921 Sk IV 29; *Raciborowice*, -wic, *Raciborowice-Kolonia*, -wic-nii, *raciborowicki*, dwie wsi 1970 UN 109, 6; *Raciborowice*, -wic, *Raciborowice-Kolonia*, -wic-nii 1982 WUN III 98; gw. *raćiboroŭice*, -ŭic, *kolonija* *raćiboroŭice*, -niji *raćiboroŭice*, *raćiboroski*. — Od n. os. *Racibor* (: psł. **ratiti* ‘walczyć’ + **borъ* ‘walka’) SSNO IV 411, z suf. -owice. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* ‘osada’. Lit.: CzChełm 189. BCz

Raciborowice (2), wś, krak., gm. Michałowice, 8 km na pñ.-wsch. od Krakowa: *Ratiborius de dlubna* 1212 Kkk I 12, in vadio *Dlubnam* *Ratyborii* 1230 Mog 9; cum ville *Racziborouicz* ... ecclesie a prefato vero herede *Rathiborij* ... *collata fuit* (1273)1445 Kkk I 97; de *Raceborowicz* 1325–27 MVat I 106; *Racziborowicze* 1350–51 MVat II 376; *Raczyborowicze* 1396 Kkk II 207; *Racziborowicze* 1398 KTn 179; *Raciborowicze* 1399 Krak nr 9117; *Raciborowice* 1409 KTn 220; *Raciborzice* 1412 Inscr nr 203; *Racziborowice* 1426 KTn 248; *Raczyborowicze*, *Raciborowicze* 1470–80 DB I 155,

II 58; *Raczyborowycze* 1490 ŻDz XV 437; *Racziborowicze* 1529 LR 180; *Racziborowicze* 1564 Lukrak II 77; *Racziborowice* 1581 ŻDz XIV 20; *Raciborowice* 1629 RPobKr 12; *Raciborowice* 1787 Spis 331; *Raciborowice* 1888 SG IX 361–2; *Raciborowice*, -wic, *raciborowicki* 1963 UN 1, 62; gw. *raćiboroŭice*, -ŭic, *raćiboroski*. — Dawniej *Dlubn(i)a*, od n. rz. *Dlubnia*, por. *fluvium*, qui *Dlubna* nominatur 1275 Imbr 93, *Dlubnya* ... *Lubnya* 1521 Matr IV/2, nr 13014. Do n. rz. por. *dlubać* ‘wiercić, żłobić’. Była to nazwa kilku osad położonych nad *Dlubnią*, por.: *Imbramowice*, *Iwanowice*, *Raciechowice*, *Sieciechowice*. Nazwa *Raciborowice* od im. właściciela *Racibora* (por. pierwsze zapisy), z suf. -owice, w XV w. z suf. -ice. Lit.: RKrak 44, 141; Semkowicz, Ród Awdańców, cz. II, 165–7; BańMorf 109; Rymut, HE XVI 33–4; Babik 365–7. IN

Raciborowice (3), dziś *Raciborowice Dolne* i *Raciborowice Górne*, dwie wsi, legn., gm. Warta Bolesławiecka, 11 km na płd.-wsch. od Bolesławca: *Hartmanni villa*, *Hartmanni uilla* 1268 SUR IV 43, 46; *Hoartsdorf* 1268 SGTS VII 452 (tu?); *Hartmansdorff* (1370), *Nedirn Hartmansdorff* (1376) K 209; *Hartmansdorf* 1385, 1394 LandbSch II nr 140, 1363; *Hartmansdorf* 1396, *Harthmansdorf* 1397, 1399, dorfe *czu Nedirn Hartmansdorf* 1400, in dem dorfe *Hartmansdorf*, *Heinke Tunkel de Harthmansdorf* 1403, *Hartmansdorf* 1406 LandbSch III nr 35, 165, 594, 1060, 1474, 1589; *Hartmansd.* ok. 1660 MpDSIav; *Großharttsdorff*, *Großharttsdorff* 1668 SGTS VII 452; *Großharttsdorff*, *Großharttsdorff*, *Großharttsdorff*, *Groß-Hartmansdorff*, *Großhartmansdorff* 1687 J IV 177–8, 207, 402, 412; *Gr. Hartmansdorf*, *nied.*, *ob.* 1736 MpWiellav, *Nieder-*, *Ober Hartmannsdorf* 1765 SGTS VII 452; *Hartmannsdorf*, *Groß-* ... *wird in Ober- und Nieder-Hartmannsdorf eingetheilet* 1786 Z VI 118; *Hartmannsdorf*, *Nieder-* u. *Ober-*, *Groß-*, *vulgo Hartsdorf* 1845 K 209; *Nieder*, *Ober Grosshartmannsdorf* 1871 SGTS VII 452; *Gross Hartmannsdorf* — *Raciborowice*, -ic, *raciborowicki*, *Gross Hartmannsdorf Nord* — *Raciborowice Dolne*, -ic, *raciborowicki*, *Gross Hartmannsdorf Süd* — *Raciborowice Górne*, -ic, *raciborowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Nieder Hartmannsdorf* — *Raciborowice Dolne*, -ic -ych, *raciborowicki*, *Ober Gross*

Hartmannsdorf — *Raciborowice Górne*, *-ic -ych*, *raciborowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Raciborowice Dolne*, *Raciborowice Górne*, *-wic -nych* 1982 WUN III 98. — Nazwa niem. *Hartmannsdorf*, w formie zlatynizowanej *Hartmanni Villa*, efermerycznie też *Hartsdorf* (zapis niepewny), od n. os. *Hartmann*, *Hart* Gott 236 i ap. *Dorf*, łac. *villa* ‘wieś’. Od XVII w. n. z członem od przym. *gross* ‘wielki’, zapewne dla odróżnienia od licznych równobrzmiących nazw na Śląsku. Członki odróżniające od przym. *nieder* ‘dolny’, *ober* ‘górny’ na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raciborowice Dolne* i *Raciborowice Górne*. Lit.: SNGŚI XI 85; SGTS VII 452–9. PS

Raciborowice (4), wś zaginiona, zapewne wchłonięta przez Krępiec, lub., gm. Mełgiew: *Racizborze*, *Racizborowice* 1404 SHGLu IV 114; *Raciborowicze* 1409 ZLub nr 10; *Racizborowicze* 1417 ZDM V 190; *Raczyborowicze* 1448 ZDM III 286; *Racizborowicze* 1502 Matr III nr 199; *Crampyecz* alias *Raczyborowicze* 1512, *Racizborowicze* 1515 Matr IV/1, nr 1832, 2536. — Od n. os. *Racibor*, z suf. *-owice*, efermerycznie też **-je*. Lit.: SHGLu III 194, IV 114; KosLu 70. IN

Raciborowice (5), wś, piotr., gm. Moszczenica, 15 km na pld.-wsch. od Tuszyzna: *Raciborowicze* 1391, *Raciborowice* 1393, *Racizborowice* 1398 Łęcz I nr 2101, 3088, 5560; *Racizborowicze*, *Racizborowicze* 1398 Łęcz II nr 2022, 2024; *Raciborzicze* 1511, *Raciborowice* (1518) ŻDz XIII 199; *Raczyborowicze* 1511–23 ŁLB II 175; *Racizborowicze* 1552 ŻDz XIII 267; *Raciborowice* 1783–84 RejKor 864; *Raciborowice* 1827 Tabella II 129; *Raciborowice* 1888 SG IX 360; *Raciborowice*, *-wic*, *raciborowiecki* 1974 UN 46, 25. — Okresowo *Raciborzowice* i *Raciborzycze* (forma z suf. *-ice*). Lit.: SHGLęcz II 63. EB

Raciborowice zob. **Raciborów** (1), **Radomierzyce** (2)

Raciborowice Dolne zob. **Raciborowice** (3)

Raciborowice Górne zob. **Raciborowice** (3)

Raciborowie zob. **Kropiwnica-Racibory**

Raciborowięta zob. **Kropiwnica-Racibory**

Raciborowo zob. **Raciborów** (1)

Raciborowska Wola zob. **Wola Raciborowska**

Raciborów (1), os., dawniej wś, kal., gm. Krotoszyn, 8,5 km na pld.-zach. od Koźmina: *Raci-*

borowo 1396 Lek II nr 480; *Wraciborowe* 1402 RWlkp II nr 164; de *Racizborowicz* 1412 RWlkp IV nr 382; *Racizborowo* 1429 RWlkp II nr 995; In villa *Raczyborowo* 1510 NKs 147; *Racizborowo* 1578 ŻDz XII 197; *Raciborowo* 1674 MKI(ASK 74, 189); *Raciborow*, folw. 1783–84 RejKor 744; wies *Raciborow* 1789 MKI(Tab 47, 68); *Raciborów* 1846 KsP 243; *Raciborów* al. *Raciborowo*, wś 1888 SG IX 360; *Raciborów*, *-rowa* 1982 WUN III 98; gw. *raciboruf* (*novy*, *stary*), *-ova*, *raciborski*. — Od n. os. *Racibor*, z suf. *-owo*, efermerycznie *-owice*, następnie *-ów*. Zapis z 1402 r. należy czytać: w *Raciborowie*. W postaci *Raciborzowice* mieszanie r//rz. ZZ

Raciborów (2), wś, płoc., gm. Strzelce, 6 km na pln. od Kutna: *Rancizboroua* 1388 KkM 105; *Rancizborowa* 1421 SHGRw(ADP 180); *Raczyborowo* (1429) Płoc I 171; *Rancizborowo* 1430 KkM 174; *Rancizborowo* 1445 SHGRw(MK 337, 111v); *Racizborowo* 1453 SHGRw(MK 337, 88v); *Magna Racizborow* 1497 Matr II nr 805; *Raczyborowo*, *Racizborowo maior* 1511–23 ŁLB II 477, 478; z *Raciborowem* 1564 Luraw 112; *Recizborowo maior*, *Reciborowo* 1579 ŻDz XVI 195, 207; z *Raciborowem* 1661 Luraw 205; *Raciborowo* 1792 MpPerRw; *Raciborów* 1839 MpKwat II 3; *Raciborowo* 1888 SG IX 362; *Raciborów*, *-rowa* 1982 WUN III 98; gw. *raciboruf* *stary*, *-ova -ygo*, *raciborski*. — Od n. os. *Racibor*, z suf. *-owa*. Zapisy dokumentują formę *Reciborowo* (również wariant z samogłoską nosową), z płnpoł. przejściem *Ra- > Re-*, i wahania rodzaju suf. *-owa*, *-owo*, *-ów*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 168. UW

Raciborówko zob. **Wola Raciborowska**

Raciborska Kuźnia zob. **Kuźnia Raciborska**

Raciborska Wola zob. **Wola Raciborowska**

Raciborsko, wś, krak., gm. Wieliczka, 6 km na pld.-wsch. od Wieliczki: de *Raciborsco* 1379 KMłp III 324; de *Raciborsko* 1386 Kkk II 113; de *Raciborzensko* 1397 Krak nr CCLXXII(18); de *Raczyborz* 1424 Inscr nr 275; *Raczyborsko* 1470–80 DB I 143; *Raczyborzko* 1490 ŻDz XV 447; *Racizborsko* 1518 Matr IV/2, nr 11949; *Racziborsko* 1529 LR 206; *Racizborsko* 1581 ŻDz XIV 66; *Raciborsko* 1629 RPobKr 86; *Raciborsko* 1888 SG IX 362; *Raciborsko*, *-ka*, *raciborski* 1963 UN 1, 39. — Od n. os. *Racibor*, z suf. *-sko*,

Racibory

okresowo też *-(eń)sko*, również **-jb*. Lit.: LKraK 124; Rospond, *-bsk-* 223. *IN*

Racibory (1), wś, łomż., gm. Radziłów, 14 km na płn.-wsch. od Jedwabnego: Wladislaus Dux Masoviae ... per Ratiborium Kielczowicz impensis, ei 16 mansos cum utrisque rippis fluvii Wissa dicti *Dobroniewo* nuncupatos ... contulit Privilegium 1439, Mathias Raciborowicz de *Dobroniewo*; *Racibory* alias *Dobroniewo* 1484 HMil 87–88; *Dobroniewo* 1500 ZHer nr 795; *Racibory* 1506 Matr III nr 2740; Joan. et Ratiborius de *Dobroniewo* 1515 SHGMz(PT 1, 239v i 241); *Racibory Dobroniewo* 1571 HMil 87–8; *Racibori* 1577 ŻDz XVI 359; [*Jurgi, Racibory*] XVI AtMz 175, 209; ... *Raciborami* 1617 Lumaz I 136; *Racibory* 1783–84 RejKor 673; *Racibory* 1827 Tabella II 129; *Racibory Jurgi* al. R. *Jurki* al. R. *Górne* 1888 SG IX 362; *Racibory-Jurgi* 1921 Sk V 46; *Racibory* 1952 UW 165; *Racibory, -bor, raciborski* 1973 UN 155, 21. — Dawniej *Dobroniewo* od n. os. *Dobroń* SSNO I 490, z suf. *-ewo*. Obocznie *Racibory*, od n. os. *Racibor*, w l. mn. (por. pierwszy zapis), także n. zestawiona *Racibory-Dobroniewo*. W XVI w. pojawia się oboczna n. *Jurgi*, od n. os. *Jurg, Jurga* SSNO II 504, w l. mn. W XIX w. występują n. zestawione: *Racibory-Jurgi/Racibory-Jurki*, też *Racibory Górne*. Lit.: BrodzWizn 222; ZMaz 156. *UB*

Racibory (1a), dziś *Nowe Racibory* i *Stare Racibory*, dwie wsi, łomż., gm. Sokoły, 13 km na płn.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: *Racibory* 1537 SHGPd(RegInw 367); *Racibory* SHGPd(ADŁ); *Raczibori, Raczibori* 1569 UPL 249, 250; *Raczibori Nova, Raczibory Stharawies* 1580 ŻDz XVII/1, 105, 108; w *Raciborach-Nowejwsi* 1581 SHGPd(PiekRek 19); *Racibory* 1647 HalBiał I 144; *Racibory Nowe* i *Racibory Stare* 1795 MpPerPd; *Racibory nowe* i *Racibory stare* 1827 Tabella II 129; *Racibory Nowe* i *Racibory Stare* 1888 SG IX 362; *Racibory Nowe* i *Racibory Stare* 1952 UW 173; *Nowe Racibory, -wych -bor, Stare Racibory, -rych -bor, raciborski* 1973 UN 158, 42, 47. — Od im. *Racibor*, w l. mn., por. Moyses olim Stephani *Raczibor*, Stanislaus *Raczibor* 1569 UPL 248. Członny drugie w n. zestawionych od przym. *nowy, stary* oraz od ap. *wieś*. Lit.: HalBiał I 144; GórnRPd 22. *EB*

Racibory (2), dziś *Nowe Racibory* i *Racibory*, dwie wsi, warsz., gm. Tarczyn, 6,5 km na pld.-

-wsch. od Tarczyna: *Brzynino* 1422 SHGMz(W 1, 20); *Ratiborio de Brzwnyno* 1427 MkM I nr 431; *Rathiborio ... de Brzumino* 1433 MkM II nr 458; *Rathiborio de Brzwnyno* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 147v); *Brzunyno Raczybory* 1483, *Brzwnyno Reczybory* 1487 ZHer nr 622, 665; *Brzunyno Raczibory* 1495 SHGMz(MK 18, 83); z *raczyborow* 1529 Warsz nr 2367; *Brzumino Racibory* 1580 ŻDz XVI 294; *Lacibory Brzuminy* 1783 MpPerMz; *Racibory* 1783–84 RejKor 735; *Racibory* 1827 Tabella II 129; *Racibory* 1839 MpKwat IV 4; *Racibory*, wś i folw. 1888 SG IX 362; *Racibory*, wś i folw. 1921 Sk I 43, *Racibory, Racibory Nowe* 1952 UW 13; *Nowe Racibory, -wych -bor, noworaciborski, Racibory, -bor, raciborski* 1971 UN 127, 41, 42. — Dawniej *Brzunino* (zob. *Brzumina*, też *Kawęczyn* (18)). Od końca XV w. n. zestawiona *Brzunino-Racibory*, człon drugi od im. *Racibor* (właściciela tej części Brzumina, por. zapis z 1427 r.), w l. mn. Forma *Recibory* powstała w wyniku płnpoł. przejścia *Ra- > Re-*. Współcześnie dwie wsi: *Racibory* i *Nowe Racibory*; człon odróżniający od przym. *nowy*. Lit.: SHGWarsz 25; GórnRWlkp 128. *UB*

Racibory zob. **Garlino, Kropiwnica-Racibory**

Racibory-Dobroniewo zob. **Racibory** (1)

Racibory Górne zob. **Racibory** (1)

Racibory-Jurki zob. **Racibory** (1)

Racibory-Jurgi zob. **Racibory** (1)

Racibory-Nowawieś zob. **Racibory** (1a)

Racibory Nowe zob. **Racibory** (1a, 2)

Racibory-Starawieś zob. **Racibory** (1a)

Racibory Stare zob. **Racibory** (1a)

Raciborz zob. **Raciborsko**

Raciborzany, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Jodłownik, 14,5 km na płn.-wsch. od Mszany Dolnej: *Raciborzany* (1361) CdP III 272; de *Racziborza* 1401 SHGKr(TCz 1, 38); *Racziborzany* 1405 Hel II nr 1100; de *Raciborzany* (1408)1720 ZDM I 349; de *Raciborzana* 1424 DKrak 162; *Raczyborzany* 1470–80 DB II 130; *Raczyborzany* 1490 ŻDz XV 449; *Racziborzany* 1529 LR 184; *Racziborzany* 1581 ŻDz XIV 50; *Raciborany ...* z tej wsi 1629 RPobKr 235; *Raciborzany* 1888 SG IX 364; *Raciborzany*, wś 1933 SkBy 1413; *Raciborzany, -rzan*, cz. Janowic 1964 UN 6, 61; *Raciborzany, -rzan* 1982 WUN III 98. — Od n. m. *Racibórz*, z suf. *-any*;

n. określała pierwotnie ludzi pochodzących z *Raciborza*. Lit.: LKrak 124. IN

Raciborze zob. **Raciborowice** (4)

Raciborzeńsko zob. **Raciborsko**

Raciborz-Ruda zob. **Radzibórz**

Raciborzowice zob. **Raciborowice** (5), **Raciborów** (1)

Raciborzycze zob. **Raciborowice** (2, 5)

Racibórz, mto, kat.: probos milites ad *Ratibor* (1108)XIII–XIV PDzP II 115; residents urbi *Ratiboriensi* (1146)XIII–XIV, urbi *Ratiboriensi* (1173)XIII–XIV PDzP VIII 52; Boleslai dux de *Ratibor* 1175, Boleslai dux de *Raczybor* 1175, Boleslaus dux de *Ratibor* 1178 SUr I 242, 246, 249; *Rathiboriensi* ... oppidulo (1179)XIII–XIV PDzP VIII 58; *Rattibor* (1217)1655, de *Ratibor* 1222, 1228, ad castellaturam de *Raczibarz* 1229, in *Racebor* przed (1230)1251 SUr I 119, 162, 216, 222, 229; de *Racziborz*, *Raczyborz* 1231 PDzP VIII 83; de *Ratibor* 1239, *Ratibor* 1245, *Rathibor* 1245 (?), de *Racibor* (1243–46)1251, *Ratibor* 1246 SUr II 106, 172, 177, 193, 186, 187; de *Rachibor* 1253, in castro *Ratibor* 1257, in opido *Rathiboriensi*, in *Rathibor* 1258, *Ratybor* (1258)1520, *Rattibor* (1258)1638, *Ratibor* (1258)1660, *Rathibor* 1260, mensuras parvas *Ratbergenses* (1264)1660 SUr III 54, 167, 178, 183, 224; *Ratipor*, *Ratibor* 1267, *Rathibor*, *Ratibor* 1274, *Raczibor* (1277)XVI, *Ratibor* (1277)XVII–XVIII SUr IV 28, 37, 155, 166, 215; *Rathybor* 1291, *Rathibor* 1296, *Ratybor* 1298 SUr VI 26, 222, 265; *Rathibor* ok. 1300 CdSil XIV 107; *Rachiboriensis* 1306 Drz II 505; *Ratibor* 1327 CdSil VI 180; Bertold von *Ratybor* 1352 CdSil XXXV 39; Duci ... *Ratiborie* 1361, *Ratibor* 1377 CdSil VI 187, 199; zu *Rathibor* (1407)XVI CdSil VI 27; *Radtbor*, *Ra(t)ibor* 1410, *Rathbor* 1417, *Rathibor* 1418 CdSil XXXIV 78, 84, 82, 100; *Ratibor* (1435)XVI, w *Ratiborzy* (1437)XVI, na *Ratiborzy* (1464)XVI CdSil VI 57, 59, 87; w *Ratiborze*, w *Ratiborzi* (1479)XVI, w *Ratiborzy*, Oppawske a. *Ratiborske* (1482)XVI, w *Ratiborze*, w *Ratiborzi* (1484)XVI, ziemie *Ratiborska* (1486)XVI, w *Ratiborzy* (1494)XVI, Jan Trnka z *Ratiborzem* (?) (1495)XVI CdSil VI 105, 114, 117, 118, 138; et *Radborea* 1521 ZfGS XXXV 66; miasta *Ratiborze* 1523 PMWoż nr 56; Stadt *Rattibor* 1567 Urb I 18; sz*Raczyborz* 1576

PMWoż nr 153; *Ratiboriae* 1651 J IV 37; *Ratibor* 1736 MpWielRat; *Rattibor* 1784 Z III 173; *Ratibor* (auch *Rattibor*), poln. *Raciborz* 1845 K 900; *Racibórz* (*Ratibor*) 1900 Myc 44; *Ratibor* — *Racibórz*, *-orza*, *raciborski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Racibórz*, *-borza* 1982 WUN III 98. — Od n. os. *Racibor*, z suf. *-jb. Nazwa zapisywana w dokumentach niem. i czes. jako *Ratibor*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Racibórz*. Lit.: SNGŚI XI 86; RospSEMIG 318; RymNmias 199. PS

Racice, wś, bydg., gm. Kruszwica, 6 km na pld.-zach. od Kruszwy: *Raczyce* 1440 Koz V 222; *Raczyce* 1489 Lupbrz 149; *Raczicze* 1527 Vlad XI 53; *Raczicze* 1557–66 ŻDz XIII 36; *Raczyce* 1634 Rpodbrz 232; *Raczyce* 1674 Rpog 156; *Racice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Racice* 1888 SG IX 364; *Racice*, *-cic* 1982 WUN III 98. — Pierwotnie *Raczyce*, od n. os. *Rak* SSNO IV 438, z suf. *-ice*. Po zatarciu przejrzystości etymologicznej adideacja do ap. *racica* (: *rać* 'kopyto bydłące, racica' Sstp VII 419). Lit.: BańMorf 120. AG

Raciechowice, wś, krak., gm. Raciechowice, 5,5 km na pld.-wsch. od Dobczyc: de *Racechowicz* 1325–27 MVat I 125; *Raczechowicze* 1404 ZDM I 319; *Raczechowicze* 1420, *Zraczechowicze* 1445 SHGKr(kartoteka); *Raczyechowycze* 1470–80 DB II 131; *Raczychowycze* 1490 ŻDz XV 448; de *Raczyechow* 1499 SHGKr(Tcz 5, 157); *Racziechowice* ... *Raczychowicze* 1529 LR 115; *Racziechowicze* 1564 Lukrak II 88; *Racziechowice* 1581 ŻDz XIV 51; *Raciechowice* 1629 RPobKr 68; *Raciechowice* 1888 SG IX 364–5; *Raciechowice*, *-wic*, *raciechowicki* 1964 UN 8, 58. — Od n. os. **Raciech* (: *Racibor*, *Racisław*), z suf. *-owice*, pod koniec XV w. też *-ów*. Forma *Zraciechowice* powstała w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: LKrak 124; RospSEMIG 318. IN

Raciechów zob. **Raciechowice**

Raciejowice, wś zaginiona, leżała w par. Częstochowa, częst.: *Raczyeyowycze* 1470–80 DB II 220. — Od n. os. **Raciej* (: *Racibor*, *Racisław*), z suf. *-owice*. Lit.: RKrak 141. IN

Racięcice, wś, koniń., gm. Sompolno, 8,5 km na pld. od Sompolna: *Raczanczyce* 1418 Koz V 222; *Raczanczyce* (1424)1425 KW VIII 304; *Raczøczyce* 1438, *Raczanczyno* ... *Raczanczyce* 1463 Koz V 222; *Rayaczyce* 1466 SHGKI(PG 7, 247a); de *Raczeczino* 1476 SHGKI(PG 9, 49);

Racięcín

in *Raczanczyce* 1492 AC II 695; *Raczyaczyce* 1497 Bob nr 47; *Raczączycze* 1507 ŻDz XII 236; *Raczyaczyce* 1511–23 ŁLB I 224; *Raczięczice* 1579 ŻDz XII 236; *Racięcice* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Raciączyce* 1783–84 RejKor 142; *Racięcice* i *R. Poduchowne*, dwie wsi 1888 SG IX 365; *Racięcice*, *-cic*, *racięcicki* 1970 UN 82, 29; gw. *raćeńcice*, *-ćic*, *raćijski*. — Od n. os. **Racięta* (: *Racibor*, *Racisław*), z suf. *-ice*, wyjątkowo *-ino*. Okresowo n. z członem określającym od przym. *poduchowny* 'należący dawniej do duchownych'. ZZ

Racięcín, wś, koniń., gm. Wierzbinek, 10 km na pñ.-zach. od Sompolna: *Raczancyno* 1489 Lupbrz 145; *Raczeczino* 1527 Vlad XI 46; *Raczieczino* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Racięcino* 1634 Rpodbrz 237; *Racięcino* 1674 Rpog 161, 162; *Racincino* 1796 PerOpis V; *Racięcín* 1888 SG IX 365; *Racięcín*, *-na*, *racięcicki* 1971 UN 182, 31. — Od n. os. **Racięta*, pierwotnie z suf. *-ino*, wtórnice *-in*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 300. AG

Racięcín zob. **Kolonia Racięcicka**

Racięcino zob. **Racięcice**, **Racięcín**

Racimiew zob. **Racimiewo** (2)

Racimierowo, wś zaginiona, leżała koło Kłeczka, pozn., gm. Kłeczko: villam que *Raczymierowo* nominatur (1255)1523 KW I 295. — Od n. os. *Racimir* SSNO IV 414, z suf. *-owo*. W n. występuje przejście *-iR-* > *-eR-*. ZZ

Racimierz (1), cz. wsi Legnickie Pole, dawniej wś, legn., gm. Legnickie Pole: sortem Vlrici Sueui de Legniz et sortem Radomili 1218 SUR I 125 (tu?); *Rathimiri villa* ok. 1300 CdSil XIV 120; *Rätschmersdorff* 1461 SNGŚI XI 87; *Rätschmansdorf* 1654–55 EberLieg 34; *Raitschmansd.* ok. 1672 MpDSLig; *Reichmannsdorff* 1726 SGTS XIX 192; *Raischmannsdorf* 1736 MpWielLig; *Raitschmannsdorf*, *Raischmannsdorf* 1785 SGTS XIX 192; *Raischmannsdorf* 1789 Z VIII 186; *Raischmannsdorf*, richtiger *Raitschmannsdorf* 1845 K 529; *Raischmannsdorf*, *Radomirowice* 1900 Myc 79; *Raischmannsdorf* — *Racimierz*, *-a*, *racimiński* 1948 MPol XXVI nr A - 78, poz. 692; *Racimierz*, *-rza* 1982 WUN III 98. — Pierwszy zapis w formie łac. *Rathimiri Villa* 'wieś Racimira', por. n. os. *Racimir* SSNO IV 414, zapewne kalka pol. n. **Racimirowice*. Nazwę zmieniono jako *Rätschmersdorf*, później *Raischmannsdorf*. Zapis sortem *Radomili* niepewny — odnosi się

do gruntów, które zakonnik o imieniu Radomił wniósł lub podarował klasztorowi (por. Literarische Beilage... 121). Jeszcze inaczej odczytuje tę sekwencję A. F. Büsching: „de zkalica eorum que haberunt vlricus sueui de legniz. et Rodomelus Maleuici”. S. Rospond na podstawie zapisu z 1218 r. rekonstruuje postać **Radomił*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Racimierz*. Lit.: SNGŚI XI 87; SGTS XIX 192; Domański, Szkice Legnickie I 45; Rospond, *-jb* 118; Domański, Szkice Legnickie I 45; Litterarische Beilage zu Streit's Schlesischen Provinzialblättern, 1823, 4. Stück, 121; Büsching, Die Urkunden des Klosters Leubus, 1821, 96. PS

Racimierz (2), wś, szczec., gm. Stepnica, 10 km na pld. od Wolina: [*Hermannsthal*] 1816 KrKam 220; *Hermannsthal* 1827 MpUMbl 864; *Hermannsthal* — *Racimierz*, *-rza*, *racimiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Racimierz*, *-rza* 1982 WUN III 98. — Dawna n. niem. od im. *Hermann* + *-thal*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Racimierz*. BCz

Racimiewko zob. **Racimiewo** (2)

Racimiewo (1), wś, słup., gm. Czarne, 8 km na pld.-wsch. od Czarnego: *Rutenberge* 1397–1401 HKS 163; *Rutenberg* (1437) GZ 111; *Rautenberg* 1453 Reg I nr 12514, 12592; *Rautenberg* 1570 ŻDz XXIII 230; *Rautenberg* 1570 SHGPG(ASK 106 f. 173v, 184v); *Rutembergk* 1648 RP 190; *Rutenberk* 1682 Font V 151; *Rutenberg* 1789 Goldb II 207; *Rutemberg*, niem. *Ruthenberg* 1888 SG X 43; *Ruthenberg*, fr. auch *Rautenberg* 1912 Bär 101; *Ruthenberg* — *Racimiewo*, *-wa*, *racimiewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Racimiewo*, *-wa* 1982 WUN III 98. — Niewykluczone, że n. przeniesiona z n. m. *Rutenberg* w dawnej Marchii Wkrzańskie. J. Udolph łączy tę n. niem. z legendą o szczurołapie, por. jednak niem. *roden* 'karczować' lub *Rute* 'cienki kawałek drewna'. Nazwa spolonizowana jako *Rutemberg*, *Rutenberk* (substytucja fonetyczno-graficzna oddaje potoczną wymowę niem.). Po 1945 r. nadano n. *Racimiewo*. Lit.: CzNiem 134; Udolph, Niedersächsisches Jahrbuch für Landesgeschichte 69, 1997, 125–183. WK

Racimiewo (2), wś, tor., gm. Unisław, 15 km na pñ.-zach. od Chełmży: *Ratzgnibbe*, *Radszwibbe* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Raczignife* 1400, *Raczignewe* 1410 Kętl 75; *Raczignise* ok.

1423/24 DK 96; Niclas von *Raczgnibe* 1457 AST IV 535; de *Rockendorff* 1472 Matr I nr 965; *Rackendorf*, *Rockendorf*, *Ruchendorf* XV, *Ratzgnibbe*, *Radtschyneff* 1510 KętL 75; *Raczinowo* 1572 ŻDz XXIII 30; *Raczyniewo* 1647 Font IV 10; *Racińiowo* 1667–72 Font VI–X 57; *Racino* 1682 Font V 25; z *Raciniewem*, przy *Raciniewie*, wsi *Raciniewu* 1759 Font XLVII 72, 75, 77; *Radzyniewo* 1789 Goldb II 198; *Radziniewo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Radziniew* 1802–03 MpGillyPr; *Radziniewko*, *Radziniewo* 1832 MpRey nr 63; *Radziniewo* — *Raciniewo*, *Radziniewko* — *Raciniewko* 1879 KętN 67; *Raciniewo* al. *Stare Raciniewo*, niem. *Raczyniewo* al. *Alt-Raczyniewo*, *Raciniewko* al. *Nowe Raciniewo*, niem. *Neu-Raczyniewo*, dwie wsi 1888 SG IX 365–6; *Siegsruh* seit 1903, fr. *Raczyniewo*, auch *Radziewo Zawadzkiego* und *Rackendorf* 1912 Bär 109; *Siegsruh* 1906 MpMbl(2776); *Raciniewo*, niem. *Siegsruh* 1921 Sk XI 10, 85; *Raciniewo*, *-wa*, *raciniewski* 1971 UN 175, 17. — Dawniej *Racigniew*, od n. os. *Racigniew* SSNO IV 414, z suf. **-jb* lub w l. mn. (końcówce *-e* w niem. zapisach może być wykładnikiem miękkości *-ú* lub wskazywać na formę pluralną). Pod wpływem niem. postaci substytucyjnych w formach zrepolonizowanych *Racinowo*, *Raciniewo* haploglogia *-g-* i nawiązanie do n. na *-ewo*, *-owo*. Okresowo dwie wsi *Raciniewo*//*Stare Raciniewo*, niem. *Alt Raczyniewo*, oraz *Radziniewko*//*Nowe Raciniewo*, niem. *Neu Raczyniewo*; dyferencjacja n. przez użycie suf. *-ko*, a także członów odróżniających od przym. *stary*, *nowy*, niem. *alt*, *neu*. W XV w. n. niem. *Rockendorf*, *Ruchendorf*, *Rackendorf*, od n. os. *Rock*, *Ruch* (: *Hrok*), *Rack* (: *Ragin*) Gott 262–3, 397, 411, 416 + *Dorf* ‘wieś’. Nazwa *Siegsruh* nadana przez administrację zaboru pruskiego; po 1945 r. przywrócono n. *Raciniewo*. Lit.: SHGCh 103. WK

Racisąd. Racot

Raciszewo, wś, olszt., gm. Miłakowo, 13,5 km na pld. od Ornety: Erwähnung *R[ichental]* wird als Lagebestimmung für ein Dienstgut genannt 1300–03 GermerSied 315; dorffes *Richental* (1323)XV PrUr II 300; *Rychental* 1400, 1400–08, *Riechental* 1417, *Reichental* 1448, 1445–49, *Reychental* 1426–51 GermerSied 315; *Reichental* 1531, 1539, *Reichenthall* 1579 GermerSied 316; *Reichenau* (!)

1755 MpEnd; *Reichenthal* 1789 Goldb I 180; *Reichenthal* 1796–1802 MpSchröt X; *Reichthal* (*Reichenthal*), wś 1820 Wald 188; *Reichenthal* 1888 SG IX 596; *Reichenthal* — *Bogaczewo*, *Raciszewo* 1946 Ley I 50, 186; *Reichenthal* — *Raciszewo*, *-a*, *raciszewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Raciszewo*, *-wa* 1982 WUN III 98. — Dawniej n. niem. *Rīchentāl*, od śrwniem. *rīch(e)* ‘bogaty’ + *T(h)al* ‘dolina’ Kluge 591, 768; w XVIII w. przejściowo z członem *-au* (< *Aue* ‘nisko położona łąka; wyspa otoczona wodą’ Kluge 36). Wariant *Bogaczewo* nawiązuje częściowo do n. niem.; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raciszewo*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 92. RP

Raciszów, wś, opol., gm. Lubsza, 12 km na pld.-zach. od Namysłowa: *Neusorge* 1736 MpWielOppol; *Neu Sorge* 1743 SNGŚI XI 87; *Neusorge* 1783 Z I/5, 104; *Neusorge*, *Neu Sorge* 1845 K 442, 645; *Neu Sorge* — *Raciszów*, *-owa*, *raciszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Raciszów*, *-szowa* 1982 WUN III 98. — Dawniej *Neu Sorge*, od niem. *neu* ‘nowy’ i *Sorge* ‘troska, zmartwienie’, na określenie osady położonej na lichym gruncie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raciszów*. Lit.: SNGŚI XI 87. JCh

Raciszyn, wś, sier., gm. Działoszyn, 10 km na pld.-zach. od Pajęczna: *Raczyszyno* 1398, *Raczyszyno* 1402, *Radczyssyn* 1506 Koz VII 59; *Raczyszyn* 1511 ŻDz XIII 212; *Raczyszyn* 1511/12 VisitGn 376; *Raczyschyn*, *Raczyszyn* 1511–23 ŁLB I 533, II 96; *Raczissin* 1552 ŻDz XIII 299; *Raciszyn* 1827 Tabella II 129; *Raciszyn* 1888 SG IX 366; *Raciszyn*, *-na* 1982 WUN III 99; gw. *raćisyn*, *-na*, *raćiski*. — Od n. os. *Racisz* SSNO IV 414 (: *Racibor*, *Racisław*), z suf. *-ino*, *-in*. Postać *Radczyzsyn* hiperpoprawna, może wskutek adideacji do n. os. *Radek*, *Radko* (: *Radostaw*). Lit.: SHGWiel 139; Nieckula, *-ov-* 300. EB

Rackau zob. **Raków** (9)

Racke Häuser zob. **Raków** (7)

Rackelsdorf zob. **Rakłowice**

Rackendorf zob. **Raciniewo** (2)

Rackewitz zob. **Rakowice** (3)

Rackitt zob. **Rokita**, **Rokity** (3)

Rackow zob. **Rakowo** (4)

Rackowitz zob. **Rakowice** (5)

Rackschütz zob. **Rakoszyce**

Racksdorf zob. **Rakowice** (7)

Rackwitz

Rackwitz zob. **Rakowice** (3, 8)

Raclaw (1), wś, gorz., gm. Bogdaniec, 9,5 km na zach. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Ratescana* (!) 1290 SHGNM(Lisch II 24); *Rasleusdorp*, *Razleuesdorp* (1300)1491 PU III 410; *Razzeldorp*, *Rasselstorp* 1337 LandbNM 93, 108; *Raczestorp* (1350), *Ratzsdorff* 1352 CdB A XVIII 126, 130; *Ranslanstorp*, *Ratzslauestorp* (1354) CdB A XVIII 131, 134; *Czaslevesdorp* (!) (1345), *Ratzleuesdorp* (1368) CdB A XVIII 388, 140; *Rastorff* 1403 SHGNM(Repertorium nr 115); *Ratzdorf* 1833 MpUMbl 1703; *Ratzdorff* 1888 SG IX 546; *Ratzdorf* — *Raclaw*, *-wia*, *raclawski* 1947 MPol XXV nr 111; *Raclaw*, *-wia* 1982 WUN III 99. — Od n. os. *Raclaw*, *Rac(z)* SSNO IV 414, 424, w zmienionej formie *Ratz*, *Raczel* + *Dorf*, dniem. *dorp*, *torp* ‘wieś’ Lübben 82, 411. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raclaw*. Lit.: MuckeNM 156; Koz V 222; SGorz 203–5. BCz

Raclaw (2), os. niezidentyfikowana, leżała koło Radzyna Chelmińskiego, tor.: *Raczlow* 1377, *Raczlow* 1391 GA 558, 561; *Raczlaw*, *Raczlelaw* (!) 1411, *Raczlaw* 1415 GA 564, 566, 568. — Od n. os. *Rac(s)law*, z suf. **-jb*. Lit.: SHGCh 103. WK

Raclawice (1), wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 4 km na wsch. od Grabowa nad Prosną: Giżyce ... folw. *Raclawice* 1881 SG II 577, 578; *Raclawice*, folw. 1888 SG IX 366; *Raclawice*, kol. 1902 Przew II 113; *Raclawice*, wś 1921 Sk II 17; *Raclawice* 1933 SkBy 1413; *Raclawice*, *-wic* 1982 WUN III 99. — Zapewne n. ponowiona z innej n. *Raclawice*. Lit.: Koz V 222. RP

Raclawice (1a), wś wchłonięta przez Skalmierowice, bydż., gm. Gniewkowo, 7 km płn.-wsch. od Inowrocławia: *Raclawice*, mylnie *Roclawice*, niem. *Razlawitz*, wś, *Roclawice* (!) 1888 SG IX 368, 648; Szadłowice ... *Raclawice* 1890 SG XI 764. — Nazwa zapewne ponowiona. Współcześnie śladem po niej jest n. pola, por. *Raclawice* 1972 UN 179, 35. KZ

Raclawice (2), wś, kiel., gm. Raclawice-Pałęcznica, 9 km na płd.-zach. od Działoszyc: de *Radzlawicz* 1325–27 MVat I 220; de *Raczlawicz* 1337 KMłp III 23; de *Radslawicz* 1376 Krak nr 228; *Radslawicze* 1393 SHGKr(kartoteka); *Raczslawicze* 1440 SHGKr(TerrCrac 150, 211); *Radslawicze* 1450 Inscr nr 956; *Raczslawicze* 1490

ŻDz XV 440; *Raczlawice* 1581 ŻDz XIV 15; *Raclawice* 1680 Rej 147; *Raclawice* 1787 Spis 335; *Raclawice* 1827 Tabella II 129; *Raclawice* 1888 SG IX 366–7; *Raclawice*, *-wic*, *raclawicki* 1964 UN 7, 66; gw. *racuávice*, *-ic*, *racuáski*. — Dawniej *Radslawice*, od n. os. *Radslaw* (: *Radoslaw*) SSNO IV 424, z suf. *-ice*. Później *Raczslawice*, wskutek asymilacji pod względem sposobu artykulacji, a następnie *Raclawice*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej *-cs->-c-*. Lit.: RKrak 141–2; KopKiel 247; RospSEMIG 319. IN

Raclawice (3), wś, krak., gm. Jerzmanowice-Przegonia, 12 km na płd.-wsch. od Olkusa: de *Rad(s)lawicz* 1325–27 MVat I 122; de *Raczslawicz* 1350–52 MVat II 322; de *Raczslawicze* 1358 KMłp I 298; de *Radslawicz* 1397 Krak nr CCXIX(16); *Raczslawicze* 1411 SHGKr(Te 1A, 5); *Raczlawicze* 1422 ZDK II 71; *Raczlawicze* 1490 ŻDz XV 434; *Raclawicze* 1581 ŻDz XIV 26; *Raclawice* 1629 RPobKr 149; *Raclawice* 1787 Spis 364; *Raclawice* 1827 Tabella II 129; *Raclawice* 1888 SG IX 367; *Raclawice*, *-wic*, *raclawicki* 1964 UN 11, 90. Lit.: RKrak 142. IN

Raclawice (4), wś, krośn., gm. Biecz, 6 km na płn.-zach. od Biecza: de *Radslawicz* 1422 SHGKr(CB 2, 127); *Raczlawice* 1427 SHGKr(Te 1A, 269); villa nostra *Raczlawicze* 1440 KMłp IV 360; *Raczslawicze* 1470–80 DB I 485; *Raclawice* 1581 ŻDz XIV 122; *Raclawice* 1680 Rej 300; *Rastlawice* 1794 Ga L11; *Raclawice* 1888 SG IX 367–8; *Raclawice*, *-wic*, *raclawicki* 1965 UN 56, 34; gw. *racuávice*/*rasuávice*, *-víc*, *racuáski*. Lit.: RBiecz 40. IN

Raclawice (5), wś, tarnob., gm. Nisko, 2 km na płd.-wsch. od Niska: de *Radzlawicz* 1325–27 MVat I 166; *Raczslawicze* 1346–58 MVat II 198; *Radzslawicze* 1446 ZDM III 193; *Raczslawicze*, *Raczlawicze* 1470–80 DB I 350, II 362; *Raczlawicze* 1508 ŻDz XV 457; *Raczslawicze* 1529 LR 369; *Raczslawice* 1564–65 Lusand 323; *Raczlawicze* 1578 ŻDz XIV 198; *Raclawice* 1888 SG IX 3673; *Raclawice*, *-wic*, *raclawicki* 1965 UN 66, 73; gw. *racuávice*, *-ic*, *racuáski*. Lit.: OPilz 82. IN

Raclawice (6), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. jasielskim, par. Przeczycza, tarn.: *Radslawice*, *Raszlawicze* 1485 SHGSd(kartoteka); *Raczlawicze* 1529 LR 266; *Raczlawicze* 1536 ŻDz XV 531. Lit.: OPilz 50. IN

Raławice zob. **Raławiczki, Raławki** (1), **Rosławice**

Raławice Małe, wś, wroc., gm. Żórawina, 14 km na zach. od Oławy: *Radslauici* 1252 SUr III 35; *Ratslauicz* villula (1275)XIV SUr IV 306; *Ratzlawitz* (1275) K 531; Andreas de *Roslawicz* 1335, v. *Raslawitz* 1336, v. *Roslawicz* 1337, *Raslawicz* 1337 Reg nr 5508, 5709, 5833, 5972 (tu?); *Raslowicz* allodium 1353 LandB 113; *Raslowicz* (1360) K 531; *Raslawicz* 1382 DomWr 93; *Raslawicz* 1387 H 135; *Rassilwicz* 1425 DomWr 93; in *Rassilwicz* prope Peyskeraw 1447 ZfGS XLIX 221; *Klein Raselwitz* ok. 1630 DomWr 93; *Kl. Raselwitz* 1736 MpWielWr; *Raßelwitz, Klein-* 1795 Z XII 205; *Rasselwitz, Klein-* 1845 K 531; *Raławice, Rasselwitz* 1900 Myc 44; *Grenzhorst, Raławiczki* 1941 Wrzosek 9; *Grenzhorst — Raławice Małe, -ic -ych, raławicki* 1948 MPol XXV; *Raławice Małe, -wic -łych* 1982 WUN III 99. — Dawniej *Radslawicy*, od n. os. *Radslaw* (: *Radosław*) SSNO IV 424, z suf. *-icy, -ice*. Nazwa przekazana w różnych zniemczonych formach; od XVII w. jako *Rasselwitz*, z członem *Klein*, dyferencyjnym wobec n. pobliskiej wsi *Gross Rasselwitz*, por. *Jaroslawice* (3). Nazwę *Grenzhorst* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raławice Małe*. Lit.: SNGŚI XI 87–8; DomWr 93. PS

Raławice Polskie zob. **Raławiczki**

Raławice Śląskie, wś, opol., gm. Głogówek, 7,5 km na pld.-zach. od Głogówka: Insuper nostram uillam *Razlawiz* 1252 CdM III 152; *Raslawicz* 1317 BorGŚI 180; *Raszlawicz, Raslawicz* 1319 Reg nr 3903, 3976; *Roslawicz* 1371 Ng 249; *Major Raslawicz* (1387), *Rassilwicz* (1408) K 531; *Raslawicz* 1409 CdSil XXXIII 30; *Raslawicz* 1447 ZfGS XXVII 379; *Raslawitz teutonialis* (1531), *Deutsch Raselwitz* (1534) K 531; *Rasselwitz* 1571 Urb III 18; *Ratzlawitz* 1580 CdSil XXXIII 109; *Deutsch Raslawitz* 1635 Urb III 79; in villa *Deutsch-Rasselwitz* 1679, ex pago *Teutonicali Raslaviensi* 1686, postea *Teuto-Raslawitii* 1687/88, in pago *Deutsch-Roslawitz* 1687/88 J II 173, 607, 479, 549; *Teutsch Raschwitz* 1736 MpWielOppol; *Deutsch Raschelwitz* 1743 SNGŚI XI 88; *Deutsch-Raßelwitz* 1784 Z III 111; *Rasselwitz, Deutsch-* 1845 K 531; *Raławice Niemieckie*, niem. *Rasselwitz deutsch* 1888 SG IX

368; *Raławice — Deutsch Rasselwitz* 1939 Prus 63; *Deutsch Rasselwitz — Raławice Śląskie, -ic, raławicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Raławice Śląskie, -wic -kich* 1982 WUN III 99. — Pierwotnie *Raławice*, od n. os. *Raław* (: *Radosław*) SSNO IV 424, z suf. *-ice*. Nazwa przekazana w licznych zniemczonych formach, z których ostatecznie utrwaliła się postać *Rasselwitz*. Od XVII w. z dodatkowym członem od łac. *teutonialis*, niem. *deutsch* 'niemiecki' dla odróżnienia od n. m. *Polnisch Rasselwitz*, zob. *Raławiczki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raławice Śląskie*. Lit.: SNGŚI XI 88. PS

Raławice Wielkie, wś, wroc., gm. Kobierzyce, 14,5 km na pld.-zach. od Wrocławia: von *Roslawycz* 1311 Reg nr 3218; *Wotech von Boslawicz* (!) 1325 Reg nr 4417; *Rastelwiz* (auch *Raslawitz*) (1329), Andreas von *Roslawicz*, von *Roslawicz* 1329, Andreas von *Raslawicz* 1330; von *Roslawicz*, Andreas von *Raslowicz* 1333 Reg nr 4796, 4834, 4864a, 4948, 4981a, 5219; Andreas v. *Raslowicz* 1334, Andreas de *Roslawicz* 1335, Andreas v. *Raslawitz* (tu?) 1336, Andreas v. *Roslawicz* (tu?), Andreas v. *Raslawicz*, v. *Roslawicz* 1337 Reg nr 5370, 5508, 5709 (tu?), 5833 (tu?), 5972, 5998; Andreas v. *Raslawicz*, v. *Raslowicz*, v. *Raslowicz* 1338, v. *Roslawicz* 1339, *Raczlawicz* 1342, Andreas v. *Raslawicz* 1342 Reg nr 6046, 6057a, 6156, 6300, 6921, 6938; *Roslawicz* 1358, *Roslawitz* 1369, *Raslawiz* 1427 DomWr 94; zu *Rassilwicz* doroffe 1433 ZfGS VIII 156; Allodium in *Rassilwicz* ... Heydanus ibidem heres 1472 DomWr 94; *Rasslawitz* 1538, *Rasslawitz Haydan* genannt 1552 SNGŚI XI 88; *Rasslawitz* 1572, *Boslawitz* sonst *Raslawicz* ietzo *Haidenichen* XVI, *Hedanchen* 1630 DomWr 94; *Heudanchen* sive *Naselwitz* (!) 1666/67 J I 399; *Rasselwitz* seu *Heydanichen* 1736 MpWielWr; *Haydanichen* 1743 SNGŚI XI 88; *Heidanichen* 1795 Z XII 183; *Heydänichen*, auch *Heidanichen* oder *Rasselwitz* 1845 K 230; *Raławice, Haidänichen* 1900 Myc 44; *Haidänichen, Raławice* 1941 Wrzosek 10; *Haidänichen — Raławice Wielkie, -ic -kich, raławicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Raławice Wielkie, -wic -kich* 1982 WUN III 99. — Dawniej *Rosławice*, od n. os. *Rosław* (: *Rościslaw*) SSNO IV 489, z suf. *-ice*. Nazwę zniemczono jako *Rasselwitz*. Od XVI w. pojawia się równoległa niem.

Raclawiczki

n. deminutywna *Heidanichen, Haidänichen*, od n. os. *Haydan*, por. zapis z 1472 r. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raclawice Wielkie*. Lit.: SNGŚI XI 88; DomWr 94–5. PS

Raclawiczki, wś, opol., gm. Strzeleczyki, 12 km na płd.-zach. od Krapkowic: de ... ville *Radzlauici* 1268 SUr IV 51; *Rasslawicz* 1352 CdSil XXXV 38; *Polonialis Rastlowitz* (1383) K 531; *Rassilwicz* 1417 CdSil XXXIII 148; *Raczlowicz poloniale* 1447 ZfGS XXVII 375; *Raslawitze polonialis* (1531) K 531; in villa *Raslawic* 1679, in pago *Polonico-Rasslawitz* 1687/88 J II 189, 516; *Polnisch Raslwitz*, P[ol]. *Polskie Raclawice* 1736 MpWielOppol; *Pohl. Raschelwitz* 1743 SNGŚI XI 88; *Pohnisch-Raßelwitz* 1784 Z III 111; *Rasselwitz* 1808 SNGŚI XI 88; *Rasselwitz, Polnisch-, Polskie Raclowice* 1845 K 531; *Raclawice Polskie*, niem. *Rasselwitz Polnisch* 1888 SG IX 368; *Rasselwitz, Raclawice* 1900 Myc 79; *Raclawiczki (Rasselwitz)* — *Rosstal* 1939 Prus 63; *Rosstal — Raclawiczki, -czek, raclawicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Raclawiczki, -czek* 1982 WUN III 99. — Dawniej *Radslawicy*, wtórnie *Raclawice*, od n. os. *Radslaw, Raclaw* (: *Radosław*) SSNO IV 424, z suf. *-icy, -ice*. Nazwę zniemczono jako *Raschelwitz, Rasselwitz*; od XIV w. dodatkowe człony od łac. *polonialis*, niem. *polnisch*, pol. *polski* dla odróżnienia od n. *Deutsch Rasselwitz* (zob. *Raclawice Śląskie*). Nazwa niem. *Rosstal* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raclawiczki*. Lit.: SNGŚI XI 88–9; BorGŚI 219. PS

Raclawki (1), wś, bydż., gm. Chojnice, 9,5 km na płd.-wsch. od Chojnic: und geben unsern ... Ratzlow ... XX huben zcu *Ratelwitz* 1374 HKS nr 99; von *Ratelwitz* (1403)XVI UKT 140; *Ratelficz* (1437), *Raselische dorff* 1438 GZ 112, 105; *Raczlawka* 1570 ŻDz XXIII 206; *Proclawki* (!) 1648 RP 190; *Roclawki* 1682 Font V 151; *Rakelwitz* 1772/73 HAPr IV 634; *Rackelwitz* od. *Rotz-laffki* 1789 Goldb II 197; *Rakelwitz* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Rackelwitz* — *Roclawki* 1879 KętN 73; *Roclawki*, niem. *Rakelwitz* al. *Rachelwitz* 1888 SG IX 648; *Rakelwitz*, fr. auch *Ro-clawki, Raczlawki* 1912 Bär 96; *Raclawki*, niem. *Rakelwitz* 1921 Sk XI 15, 85; *Raclawki*, in. *Ro-clawki (Racheln)* 1925 Krzep 97; *Raclawki, -wek, raclawski* 1972 UN 176, 41. — Od n. os. *Raclaw*

(por. pierwszy zapis), *Roclaw* (: *Rościslaw*), z suf. *-ice*; n. zniemczona jako *Ratelwit(c)z*, później *Rackelwitz, Rachelwitz, Racheln*. Od XVI w. wyrównanie do nazw z suf. *-ki*, okazjonalnie *-ka*. Lit.: GórnRPom 117. WK

Raclawki (2), wś, poznań., gm. Nekla, 6,5 km na płd.-zach. od Wrześni: de *Raczslawcowicze* 1393, de *Raczslawicze* 1399 Lek II nr 286, 799; de *Raczslawicze* ... droga *srazslawcowicz* 1399, de *Raczslawcowicze* 1402 RWlkp II nr 95, 167; de *Raczslawcowicze* 1404 Koz III 116; de *Rathslaw-kowicze* 1415, *Redzlawcowicze* 1420 RWlkp II nr 428, 640; de *Raczlawky* 1424 RWlkp I nr 1168; Nemerza de *Raczslawicze* (1425)1426 KW VIII 381; de *Redzce* (!), *Radzlawky* 1428, de *Raczslawky, Radzlawky* 1430 RWlkp II nr 898, 910, 949, 1002; in *Raczlawsko* 1434 SHGKI(PG 1, 34v); de *Raczlawki* (1534) VisitGn 479; *Raczlawki* 1578 ŻDz XII 205; *Raclawki* 1618–20 PKal 160; *Raclawki* 1783–84 RejKor 744; *Raclawki*, folw. 1888 SG IX 368; *Raclawki, -wek* 1982 WUN III 99, gw. *racuafki, -vek, racuaski*. — Od n. os. *Radslaw//Ratslaw, Rac(s)law* SSNO IV 424, **Rac(s)lawek*, z suf. *-ice, -owice*. W n. wystąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej *-ds- > -cs- > -c-*, okresowo też pnpol. zmiana *Ra- > Re-*. Wtórnie przejście do nazw pluralnych na *-ki*, efemerycznie także wariant z suf. *-sko*. Lit.: BańMorf 111. ZZ

Raclawówka, wś, rzesz., gm. Boguchwała, 5 km na płd.-zach. od Rzeszowa: *Reczslawowka* (!) 1437, *Raczlawo<w>ka* ... *Raczlawka* (!) 1442, *Raczlawowka* 1445 AGZ XIII nr 690, 1864, 2585; *Raczlawowka* 1589 ŻDz XVIII/1, 13; *Raclawowka* 1646 ADP 64, 187; *Raclawowka* 1794 Ga L11; *Raclawówka* 1888 SG IX 368; *Raclawówka, -ki* 1982 WUN III 99; gw. *racuawufka, -ki, racuawofski*. — Od n. os. *Rac(s)law* SSNO IV 424, z suf. *-ówka*. Zapis z *Re-* dziwi na południu Polski, może pisarz pochodził z Polski ptn. Lit.: MakPrz 217; RospSEMIG 339. BCz

Raclawsko zob. **Raclawki** (2)

Raclawy zob. **Kaliszkowice Ołobockie**

Racot, wś, leszcz., gm. Kościan, 5,5 km na płd.-wsch. od Kościana: *Raczsat* in insula 1366 KW III 286; *Radszad* 1415, *Radsad* 1426, *Rad-syad* 1445, *Raczsszath* 1462, *Rathsath, Rathsath* 1466 SHGPn IV 1; *Ratsath* 1478 SHGPn(Kośc PG 9, 95); *Raczath* 1485 SHGPn IV 1; *Raczath*

1510 NKs 126; *Racath* 1563 SHGPn IV 1; *Raczat* 1580–81 ŹDz XII 88; *Racat* 1622–24 PPOzn(Tab 1, 89); w *Racacie* 1769 Der I 311; *Racot* 1783–84 RejKor 739; *Racot* al. *Racat*, niem. *Razot* i *Rakoten* 1888 SG IX 369; *Racot* 1933 SkBy 1413; *Racot*, -tu 1982 WUN III 99. — Nazwa niejasna. Trudno ustalić jej pierwotną postać; może n. bezsufiksalna od n. os. **Radosqd*, **Racisqd*. W n. wystąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej -*ds-/-cs-* > -*c-* po wcześniejszym zaniku samogłoski. Nieregularny jest też hipotetyczny zanik nosowości. Przejście -*a-* > -*o-* jest związane z utożsamieniem *a* pochylonego z *o*. Być może drugi człon n. os. od -*sad* (: *sadzić*) lub -*siad* (: *siadać*). Lit.: SHGPn IV 1–3; PPOzn 253–4. ZZ

Racslawice zob. **Raclawki** (2)

Racslawki zob. **Raclawki** (2)

Racslawkowice zob. **Raclawki** (2)

Racula, wś, ziel., gm. Zielona Góra, 4 km na pld.-wsch. od Zielonej Góry: *Razula* vel *Lewenwalt* ok. 1300 CdSil XIV 146; Joh. *Lewenwald* 1337 Reg nr 5960; Johannes *Lewenwald* 1337 GrMark I 151; plebanus in *Larenwalde* (!) 1376 CdSil XIV 146, przyp. 52; *Leuwalde* 1399 ZfGS XXXIII 395; Schulze zu *Lanwalde* 1416 CdSil XXIV 18; *Lawenwalde* (1436) K 355; *Lawenwalde* 1448 CdSil XXIV 61; *Lauwalde* 1580, *Lauwaldau* 1670 J III 10, 82; *Lawaldau* 1658, *Lawalde* 1665 ZfGS LI 275, 292; *Lawalde* 1671 CdSil XXIV 87; *Lawalde* 1687/88 J III 517; *Lawaldau* 1717 CdSil XXIV 32; *Lawaldau* 1845 K 355; *Lawaldau* 1941 Wrzosek 31; *Lawaldau* — *Racula*, -i, *raculski* 1946 MPol XXV nr 142; *Racula*, -li 1982 WUN III 99. — Nazwa *Racula*, od n. os. *Rac* SSNO IV 409 (: *Racibor*), z suf. -*ula*, albo **Radsul-ja*, od n. os. *Radsul* SSNO IV 426, z suf. *-*ja*, z uproszczeniem *ds* > *c*; por. *Reczul*. Nazwa niem. *Lewenwald*//*Lawenwalde* pochodzenia herald., od ap. *Löwe* 'lew' (wizerunek lwa znajdował się w herbie właścicieli majątku), z członem *Wald* 'las'. Wtórnie *La(u)walde*, *La(u)waldau*; uproszczone formy n. os. *Löwe*, *Lau* Gott 332 + -*au*, por. też *Lewald* FörstPN 10, 63. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Racula*. Lit.: SNGŚI XI 89; Eichler, Waltherr, Ortsnamenbuch der Oberlausitz, Bd. 1, 1975, 162; Rospond, -*jb* 117. PS

Raczanki zob. **Gródczanki**

Raczany zob. **Gródczanki**, **Gródczany**

Raczzyce zob. **Redczyce**

Raczek, wś, olszt., gm. Lubawa, 5 km na pln.-zach. od Lubawy: *Rasen* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Rasen* XV KęŁ 88; przy *Raku*, na *Raczku* 1759 Font XXII 36; przy *Raczku* 1759 Font XLVII 170; *Gr. Radzik* 1772/73 HAPr IV 633; *Radzeck* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Raczyk* ok. 1845 MpRey nr 49; *Raczyk* — *Raczek* 1879 KęŁN 95; *Raczek* 1888 SG IX 370; *Raczek*, fr. auch *Rądzek* 1912 Bär 96; *Raczek* 1921 Sk XI 36; *Raczek* (*Rasen*) 1925 Krzep 97; *Raczek*, -czka, *raczkowski* 1971 UN 171, 6. — Wieś miała zapewne starszą n. niem. *Rasen*, od ap. *Rasen* 'murawa, trawnik, darń' DWB XIV 130. Niezależnie utworzono n. pol. *Raczek*, *Rak*, od n. os. *Rak* SSNO IV 438 lub od ap. *rak*, z suf. -*ek*. WK

Raczeno zob. **Raczyn** (2)

Racznegawe zob. **Racniewo** (2)

Raczki (1), wś, biał., gm. Sarnaki, 21 km na pln.-zach. od Białej Podlaskiej: Ze wsi *Raczków* 1580 ŹDz XVII/1, 66; *Raczki* 1710 AWAK VII 431; *Raczki* 1827 Tabella II 129; *Raczki* 1888 SG IX 372; *Raczki* 1921 Sk IV 43; *Raczki*, -czek, *raczkowski* 1971 UN 128, 9. — Od n. os. *Raczko*, *Raczek* SSNO IV 409 (ta od *raczyć* lub od *raczek* 'mały rak'), w l. mn. Lit.: GórnRPd 40. EB

Raczki (2), dziś *Raczki*, wś, dawniej mko, i *Małe Raczki*, wś, suwał., gm. Raczki, 16 km na pld. i na pld.-zach. od Suwałk: na *Dowspudach* ok. 1524 SHGPd(ML 199, ks. 17, 67); mta *Dostu(c)kiego* (!) 1558 AWAK XXI nr 544; *Raczki* (ok. 1560) HNies VI 351; *Raczki* 1678 WolffPac 216–7; *Raczki* 1744 SDV 91; *Raczki*, mko 1827 Tabella II 129; *Raczki*, os. m., *Raczki Małe* a. *Zaskwiery*, wś 1888 SG IX 370–2; *Raczki*, os. m., *Małe Raczki*, wś 1921 Sk V 3, 84; *Raczki*, os. m. 1933 SkBy 1413; *Raczki*, wś 1952 UW 154; *Raczki*, -czek i *Małe Raczki*, -*lych* -*czek* 1981, 1982 WUN II 397, III 99; gw. *racčki*, -*ček*, *račkoski*. — Początkowo n. *Dowspudy* (zob. *Dowspuda*), od XVI w. *Raczki*, od nazw. założyciela wsi Mikołaja *Raczka* herbu Ostoja, w l. mn. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *mały*. Oboczna n. *Zaskwiery* zapewne od nazw. **Zaskwiera* (por. nazw. *Skwiera*, *Skwira* od podstawy *skwar-*, *skwier-* RymSEN II 442), w l. mn. Lit.: WiśnAug 95; WiśnSuw 115; RymNmiast 199; RospSEMig 319. EB

Raczki

Raczki (3), dziś *Nowe Raczki*, *Raczki Wielkie*, dawniej też *Małe Raczki*, trzy wsi, suwał., gm. Olecko i Wieliczki, 4 i 5 km na pñ.-wsch. od Olecka: *Rezken* 1557 BiałKol 143–4; *Retzken* 1560 Kętl 516; *Raschken* 1563 BiałPrzem 143–4; *Retzken* ok. 1780 HAPr IV 351; *Gross, Klein Reutzken* (!), dwie wsi 1785 Goldb III 169; *Gr., Kl. Retzken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Reczken Wielki* 1839 MpKwat VI 3; *Retzken Gr., Wielkie Reczki, Reczk, Retzken Kl., Małe Reczki, Reczk* ok. 1859 SzczęśTeka 189; *Gr. Retzken — W. Raczki (Reczki), Kl. Retzken — M. Raczki, Neu Retzken — Nowe Raczki* 1879 Kętn 168; *Raczki Wielkie*, niem. *Retzken, Raczki Nowe*, dwie wsi, *Raczki Małe*, dobra 1882 SG IX 372; *Gr. Retzken, Neu Retzken*, dwie wsi, *Neu Retzken*, folw. 1920 MpHAPr I; *Gross Retzken — Raczki Wielkie, Klein Retzken — Raczki Małe, Neu Retzken — Raczki Nowe*, trzy wsi 1946 Ley I 139, 140, 141; *Gross Retzken — Raczki Wielkie, -czek -ich, wielkoracki, Klein Retzken — Raczki Małe, -czek -ych, małoracki, Neu Retzken — Nowe Raczki, -ych -czek, noworacki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Raczki Wielkie, -czek -kich, Nowe Raczki, -ych -czek* 1981, 1982 WUN II 575, III 99; gw. *racki* Nitsch-Pis III 278; później *rečkil/rečken, maųe rečki, duże rečki, nowe rečki*. — Od n. os. *Reczek, Raczek* SSNO IV 409, w l. mn.; zapisy z *tz = c* wskazują na wymowę mazurzącą. Od XVIII w., w wyniku podziału wsi, n. występuje z niem. członami odróżniającymi *Gross, Klein, Neu* = pol. *Wielkie, Małe, Nowe*. Lit.: Olecko. Z dziejów miasta i powiatu, 1974, 182–3; GórnRWrm 211; BiałPrzem 143–5, 164. RP

Raczki zob. **Radzki, Wądołki-Raczki**

Raczki Elbląskie, wś, elbl., gm. Elbląg, 3,5 km na pñ.-zach. od Elbląga: *Kerbswalde Ober* und *Unter Trift*, wś 1789 Goldb II 99; *Unter Kerbswalde* 1796–1802 MpSchröt X; *Unt. Kerbswalde* ok. 1845 MpRey nr 18; *Kerbswalde* 1881, *Dolne Kerbswalde* 1882 SG II 339, III 951; *Unterkerbswalde* 1937 MpMbl(1882); *Unterkerbswalde — Raczki Elbląskie, -czek -kich, raczkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raczki Elbląskie* 1952 UW 189; *Raczki Elbląskie, -czek -kich* 1982 WUN III 99. — Dawniej n. niem. *Kerbswalde Unter*, z członem *Unter* (pol. 'dolny'), dyferencyjnym wobec n. wsi *Oberkerbswalde*, dziś *Karczowiska Górne*

(zob.). Nazwa *Kerbswalde* od *Kerbe*, śrwniem. *kërbe* 'karb, wrąb, nacięcie' Lex 106 + *Walde* 'las' (w pobliżu duże obszary leśne). Możliwe też pochodzenie od nazw. *Kerbshorst*, w związku z osadnictwem menonitów w delcie Wisły. Nazwa *Raczki Elbląskie* nadana po 1945 r. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 239–240; Ludwig, Zur Besiedlung des Weichseldeltas durch die Mennoniten: Die Siedlungen der Mennoniten im Territorium der Stadt Elbing und in der Ökonomie Marienburg bis zur Übernahme der Gebiete durch Preussen 1772, Marburg 1961, 53. WK

Raczki Wielkie zob. **Raczki** (3)

Raczkowa (1), wś, krośn., gm. Sanok, 9 km na pñ. od Sanoka: *Vola Raczkowa* 1480 AGZ XVI nr 1395; *Raczkowa* 1486 SHGsk III 73; *Raczkowa Wolya* 1495, *Raczkowa* 1496 AGZ XVI nr 2276, 2330; *Raczkowa Wolya* 1538, *Raczkowa* 1546 AGZ XIX nr DCCCLXXXII, 711; z *Raczkowej* 1560 RZł 59; *Raczkowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 51; z *Raczkowej* 1653 AGZ XXI 133; *Raczkowa* 1787 MJ 19, XV, 346, 137; *Raczkowa* 1851 Sch 117; *Raczkowa* 1888 SG IX 374; *Raczkowa, -wej* 1982 WUN III 99. — Dawniej n. zestawiona *Wola Raczkowa*, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas' i od n. os. *Raczek*, ze zmianą szyku członów, wtórnje z elipsą członu *wola*. Lit.: SHGsk III 73–4; MakSk 137. BCz

Raczkowa (2), wś, legn., gm. Legnickie Pole, 8 km na pñ. od Legnicy: *Rosenow* 1339 CdSil XXXV 57; *Rosenow* 1350, *Rosenau* 1393, *Rosenaw* 1411 Schirr 122, 237, 271, 288; *Rosenaw* 1426, *Rosenaw* 1437, *Rosenaw* 1438 CdSil XXXV 68, 78, 81; von *Rosenau, Rosenaw, Rosenawir* 1451 Schirr 451; *Rosenau* 1736 MpWiellig; *Rosenau* 1789 Z VIII 187; *Rosenau* 1845 K 556; *Rosenau — Raczkowa, -ej, raczkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raczkowa, -wej* 1982 WUN III 99. — Dawna n. niem. *Rosenau* od ap. *Rose* 'róża', *rosen* 'różany', z członem *-au* (: niem. *Aue*, śrdniem. *ou(we)* 'nisko położona łąka; wyspa otoczona wodą' Kluge 36). Nie można też wykluczyć, że n. *Rosenau* jest adaptacją słow. n. **Rožnów* (por. *Rožnów* (1, 2, 3)). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raczkowa*. Lit.: SNGŚI XI 89–90. PS

Raczkowa Wola zob. **Raczkowa** (1)

Raczkowice, wś, częst., gm. Dąbrowa Zielona, 14 km na pñ.-zach. od Koniecpoła: *Raczkowice*

(1369)1567 ZDM IV 156; *Raczkowice* 1401 Koz VII 59; *Raczcovicze* 1511 ŹDz XIII 205; *Raczkowice*, *Raczkowyce* 1511–23 ŁLB I 514, 515; *Raczkowicze* 1552 ŹDz XIII 278; *Raczkowice* 1791 MpPerSd; *Raczkowice* 1827 Tabella II 129; *Raczkowice* 1888 SG IX 374; *Raczkowice* 1921 Sk II 82; *Raczkowice*, *-wic*, *raczkowicki* 1972 UN 48, 18. — Od n. os. *Raczek* SSNO IV 409, z suf. *-owice*. Lit.: SHGŁęcz II 247. EB

Raczkowizna zob. **Guminy**

Raczkowo, wś, pozn., gm. Skoki, 7,5 km na wsch. od Skoków: in *Raczkowo* 1433 AC II nr 273; *Raczko* kmetho de *Raczkowo* 1437 Koz I 246; *Raczkowo* 1511–23 ŁLB I 74; *Raczkowo* 1580 ŹDz XII 156; *Rackowo* 1674 MKI(ASK 74, 215); *Raczkowo* 1783–84 RejKor 37; Wieś *Raczkowo* 1789 MKI(Tab 34, 232); *Raczków* a. *Raczkowo* 1888 SG IX 373; *Raczkowo*, *-wa* 1982 WUN III 99; gw. *račkovo*, *-ova*, *račkoski*. — Od n. os. *Raczek*, z suf. *-owo*. ZZ

Raczkowo zob. **Raczków**

Raczków, wś, sier., gm. Warta, 6 km na płd.-zach. od Warty: *Raczcowo* 1391 SHGŁęcz II 63; *Raczkow* 1393 Hb 68, nr 88; *Raczkowo* 1394 SHGŁęcz II 63; *Raczkow* 1496, *Raczkow* 1511 ŹDz XIII 172, 182; *Raczkow* 1511–23 ŁLB I 410; *Raczkow* 1553 ŹDz XIII 221; *Raczkow* 1783–84 RejKor 206; *Raczków* 1827 Tabella II 129; *Raczków* 1888 SG IX 372; *Raczków*, *-kowa*, *raczkowski* 1972 UN 50, 43; gw. *rackuf*, *-va*, *rackoski*. — Od n. os. *Raczek*, z suf. *-owo*, *-ów*. Lit.: SHGŁęcz II 63; Nieckula, *-ov-* 168. EB

Raczków zob. **Raczkowo**, **Reczków** (1)

Raczyce (1), wś, kal., gm. Odolanów, 2,5 km na zach. od Odolanowa: *Radszyce* 1507 SHGKI(ASK 12, 24v); In villa *Racizce* 1510 NKs 149; *Raczyce* 1535 SHGKI(ASK 12, 431); *Radzicze* (!) 1576 SHGKI(ASK 12, 598); *Radszicze* 1579 ŹDz XII 124; *Raczyce* 1618–20 PKal 86; *Raczyce* 1783–84 RejKor 748; *Raczyce*, niem. *Ratschitz* 1888 SG IX 375; *Raczyce*, *-czyc* 1982 WUN III 99; gw. *račyce*, *-yc*, *račyjski*. — Dawniej *Radszyce*, od n. os. *Radsza* SSNO IV 426 (: im. na *Rado-*), z suf. *-ice*. Zmiana na *Raczyce* polega na asymilacji *d-sz > t-sz* i uproszczeniu grupy spółgłoskowej *-tsz- > -cz-* lub jest wynikiem adideacji do ap. *rak*. ZZ

Raczyce (2), wś, kiel., gm. Gnojno, 9,5 km na płd.-wsch. od Chmielnika: *Racizce* 1411 Sand

nr 1652; *Bacizce* (!) 1450 Inscr nr 945; *Racizce* 1470–80 DB II 446; *Racizce* 1509 Matr IV/2, nr 9274; *Raczyce* 1579 ŹDz XIV 227; *Raczyce* 1783–84 RejKor 251; *Raczyce* 1827 Tabella II 129; *Raczyce* 1888 SG IX 375; *Raczyce*, *-czyc*, *raczycki* 1966 UN 19, 59; gw. *racyce*, *-yc*. — Od n. os. *Rak* SSNO IV 438, z suf. *-ice*. Lit.: KSand 164–5; KopKiel 247. IN

Raczyce (3), os., dawniej wś, legn., gm. Męcinka, 8 km na zach. od Jawora: *Raschiz* 1368, dorfe *Ratschicz* 1371 LandbSch I nr 101, 469; *Ratschicz* (1371) K 533; gute zu *Rakschicz* 1386, *Raytschicz* 1386 LandbSch II nr 196, 317; gut und vorwerk *Rakschicz* 1397, das gut *Rakschicz* 1397 LandbSch III nr 228, 364; dorfe czu *Ratschicz* 1397 LandbSch III nr 182 (tu?); *Radschütz* (1498) ZfGS XXXII 235; *Raitschütz* 1736 MpWiellav; *Ratschütz* 1786 SGTS VII 459; *Ratschütz* auch *Ratschin* 1845 K 533; *Ratschütz* (ad Chelmiec) — *Raczyce*, *-yc*, *raczycki* 1950 MPol nr A-52; *Raczyce* — *Ratschütz*, os. 1951 Rosp 265; *Raczyce*, *-czyc* 1982 WUN III 99. — O etymologii zob. *Raczyce* (4). Lit.: SNGŚI XI 90; SGTS VII 459–60. PS

Raczyce (4), wś, wałb., gm. Ziębice, 7 km na płn. od Ziębic: ville: ... *Radsici* 1263 SUR III 295, in villa, que *Ratiz* wlgariter nuncupatur 1290 SUR V 359; *Rathschitz* 1302, *Rathschicz* 1309, *Badsici* (!), *Retschicz* 1318, *Racschicz* 1336, *Raschicz* 1338, *Recshicz* 1342 Reg nr 1167, 2154, 2667, 3028, 3802, 5762, 6158; 6749; villae *Raetsch* 1666/67 J I 552; *Rätz* 1726 SGTS XXI/2, 221; *Ratsch* 1736 MpWielMunst; *Ratz* (tu?), *Ratsch* 1743 SNGŚI XI 90; *Raetsch* 1765 SGTS XXI/2, 221; *Rätsch* ... auch *Rätschütz*, in alten Zeiten aber *Javorium* (!) 1785 Z IV 78; *Ratschütz*, *Rätsch* 1816 SGTS XXI/2, 221; *Rätsch*, auch *Radschütz*, einst *Javorium* (!) 1845 K 529; *Raczyce*, *Rätsch* 1900 Myc 44; *Rätsch*, *Raczyce* 1941 Wrzosek 12; *Rätsch* — *Raczyce*, *-yc*, *raczycki* 1948 MPol nr 14 poz. 55; *Raczyce*, *-czyc* 1982 WUN III 99. — Od n. os. *Rak* lub *Racz* SSNO IV 438, 414, z suf. *-ice*. Być może n. brzmiała **Radszyce* (zob. *Raczyce* (1)) lub *Radczyce*, od n. os. *Radek* SSNO IV 426, 416. Nazwa zapisana w różnych formach zniemczonych: *Rätsch*, *Rathschitz*, *Ratschütz*. Podawana przez F. A. Zimmermanna i J. G. Kniego zlatynizowana n. *Javorium* odnosiła się raczej do wsi *Jaworowice* (zob.), niem. *Raatz*, która leży

Raczyce

nieopodal, i stąd zapewne błędna identyfikacja. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raczyce*. Lit.: SNGŚI XI 90; SGTS XXI/2, 221–2. PS

Raczyce zob. **Racice**, **Radoszyce** (3), **Redczyce**
Raczyk zob. **Raczek**

Raczyki, wś zaginiona, być może weszła w skład Nowej Wsi, leżała w par. Łąkoszyn, płoc.: *Radzicouicze*, *Radziki* 1386 Łęcz I nr 78, 151; *Redsziki* 1388 Łęcz I nr 1000; de *Radziczouicz* 1390, *Raczsyky* 1391 Łęcz I nr 1564, II nr 3663; *Rathszyki*, *Reczka* 1392 Łęcz II nr 34, 67; *Racisicouicze*, *Ret-sicowo* 1393 Łęcz I nr 2811, 2863; *Ratszicouicze* 1398 Łęcz I nr 5485; *Raczykj* 1511–23 ŁLB II 483; *Racziky* 1576 ŻDz XIII 85. — Dawniej *Radzyskowice*, później *Radzyski*, od n. os. *Radzysk* SSNO IV 426 (od im. na *Rado-*), z suf. *-owice*, wtórnie w l. mn., efemerycznie z suf. *-owo*. W wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-dsz-* > *-tsz-* > *-cz-* utrwaliła się postać *Raczyki*. W nazwie obserwujemy płnpoł. przejście nagłosowego *Ra-* > *Re-*. Lit.: SHGLęcz II 63; BańMorf 111. EB

Raczyn (1), wś, pil., gm. Szamocin, 6 km na zach. od Szamocina: *Raczyn*, kol. 1846 KsP 439; *Raczyn* al. *Raczyńskie Holendry*, os. wiejska 1888 SG IX 375; *Raczyn* 1912 SIA 29; *Raczyn*, *-na*, *raczyński* 1967 UN 75, 19; gw. *racyn*, *-na*, *racyjński*. — Od nazw. *Rak*, *Racza*, z suf. *-in*, lub *Raczyński* RymSEN II 330, z derywacją wsteczną. Przejściowo n. w postaci zestawionej, z drugim członem od terminu osadniczego *Holendry*. ZZ

Raczyn (2), wś, sier., gm. Czarnożyły, 5 km na płn.-zach. od Wielunia: *Raczeno* (1126) (?) SHGWiel 140; *Raczeno* 1352, *Raczyn* 1390 KW III 21, 631; *Radczin* 1405 Koz VII 59; *Radrzino* 1419 KW V 287; Mathias Strus de *Raczino* (1425)1536 KW VIII 386; *Radczyzn* 1511 ŻDz XIII 211; *Radczyzn* 1511/12 VisitGn 385; *Raczyno*, *Raczyn* 1511–23 ŁLB II 99, 137; *Raczin* 1552 ŻDz XIII 292; *Raczino* (1563) VisitGn 665; *Raczyn* 1783–84 RejKor 136; *Raczyn* 1827 Tabella II 129; *Raczyn* 1888 SG IX 375; *Raczyn*, *-na*, *raczyński* 1974 UN 52, 10; gw. *racyn*, *-na*, *racyjński*. — Od n. os. *Racza* (: *raczyć* lub *rak*) RymSEN II 330, z suf. *-ino*, *-in*. Może pierwotnie *Radczyzn*, od n. os. *Radek* (: *Radostaw*), z późniejszym uproszczeniem grupy spółgłoskowej *-dcz-* > *-cz-* (por. zapisy z 1405 i 1511/12). Lit.: SHGWiel 140; Nieckula, *-ov-* 300. EB

Raczyn zob. **Radzyn**

Raczynek zob. **Radziechowice** (1)

Raczyno zob. **Raczyn** (2), **Raczyny** (1, 2)

Raczynów, wś, sier., gm. Widawa, 19,5 km na pld.-zach. od Zelowa: *Racienów* 1914 KdwR (D36); *Raczynów*, wś 1933 SkBy 1414, *Raczynów* 1967 SM 948; *Raczynów*, *-nowa*, *raczynowski* 1974 UN 42, 30. — Od nazw. *Raczyn* RymSEN II 330, z suf. *-ów*. EB

Raczyny (1), wś, ciech., gm. Żuromin, 9 km na pld.-zach. od Lubowidza: *Raczino* 1455 SHGPł 251; *Redzino* 1513 Matr IV/2, nr 10474; *Raczini* 1578 ŻDz XVI 40; *Raczyny* 1783–84 RejKor 423; *Raczyny* 1827 Tabella II 129; *Raczyny* 1888 SG IX 376; *Raczyny* 1952 UW 18; *Raczyny*, *-czyn* 1982 WUN III 99. — Od n. os. *Racza*, z suf. *-ino*; od XVI w. pluralizacja nazwy. Lit.: SHGPł 251. UW

Raczyny (2), wś, siedl., gm. Przesmyki, 8,5 km na płn.-zach. od Łosic: *Raczyno*, z *Raczyna* 1569 UPL 285; *Raczino* 1580 ŻDz XVII/1, 14; *Raczyny* 1793 SHGPd(Regof 7, 10); *Raczyny* 1827 Tabella II 129; *Raczyny* 1888 SG IX 376; *Raczyny*, *-czyn*, *raczyński* 1971 UN 128, 31. EB

Raczyńskie, wś, sier., gm. Ostrówek, 9 km na pld. od Złoczewa: *Raczyńskie*, kol. 1967 SM 948; *Raczyńskie*, *-kiego*, *raczyński* 1974 UN 52, 28; *Raczyńskie*, *-kiego* 1982 WUN III 99. — Od nazw. *Raczyński* RymSEN II 330. Nazwa powstała w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Raczyńskie Holendry zob. **Raczyn** (1)

Radach zob. **Radachów**

Radachowo, wś, gorz., gm. Dobiegniew, 12,5 km na płn.-wsch. od Dobiegniewia: *Regentiner Heidekavel* ok. 1823 SHGNM(SchWand 70); *Heidekavel* 1844 SHGNM(Top-stat 11); *Heidecaveln* 1833 MpUMbl 1494; *Heidekavel* — *Radachowo*, *-wa*, *radachowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radachowo*, *-wa* 1982 WUN III 100. — Dawna n. niem. *Regentiner Heidekavel* od ap. *Heide* 'łas' i n. ter. *Kaveln* (: śrdniem. *kavel* 'jaskinia, pieczara'), z członem odróżniającym od niem. n. *Regentin*, pol. *Radęcin* (zob.). Osada powstała w lesie radęcińskim. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radachowo*. Lit.: SGorz 206. BCz

Radachów, wś, gorz., gm. Ośno, 6 km na płn.-wsch. od Ośna Lubuskiego: *Radachow* 1367, *Radekow* 1400, *Radochow*, *Radichow* 1413 MuckeNM 156; *Radichów* 1442 CdBA XIX 156; *Radche*

1608 SGorz 206; *Radach* 1822 MpUMbl 1917; *Radach* 1852 MpRey nr 76; *Radach* — *Radachów*, -owa, *radachowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radachów*, -chowa 1982 WUN III 100. — Od n. os. *Radach* SSNO IV 415 (: *Radomir*, *Radosław*), z suf. -ów. Formy zmienione *Radachow*, *Radekow*, później n. skrócona do postaci *Radach*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Radachów*. Lit.: MuckeNM 156; SGorz 206–8. BCz

Radachówka, wś, siedl., gm. Kołbiel, 9,5 km na pñ.-wsch. od Pilawy: *Radachowka* 1783 MpPerMz; *Radachowka* 1783–84 RejKor 713; *Radochówka* 1827 Tabella II 130; *Radochowka* 1839 MpKwat V 5; *Radachówka* 1888 SG IX 376; *Radachówka*, -ki, *radachowski* 1966 UN 135, 12. — Od nazw. *Radach*, z suf. -ówka. UB

Radacz, wś, kosz., gm. Silnowo, 11 km na zach. od Szczecinka: *Radacz* 1404 LorSNH 94; *Radacze* 1407, *Raddatcze* 1496, *Reddatze* 1496 Rzduma I 188; *Raddas* 1523 LorSNH 94; *Raddatz* (1540) PomKirch II 77; *Raddatz* 1618 MpLub; *Raddatz* 1789 MpGillyPom; *Raddatz* 1804 Rzduma I 188; *Raddatz* 1888 SG IX 378; *Raddatz* — *Radacz*, -cza, *radacki* 1947 MPol XXV nr 111; *Radacz*, -cza 1982 WUN III 100. — Zapewne od n. os. **Radacz*, pom. *Radač*, *Redač* Rzduma I 188, por. pol. *Radach*, *Radak* SSNO IV 415, 416 (: *Radosław*, *Radomir*). Niewykluczone, że n. miała pierwotnie postać pluralną. W zapisach potwierdzone pñpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Radacz*. Lit.: Rzduma I 188, III 62–5. BCz

Radacz zob. **Radcze**

Radaczewo, wś, gorz., gm. Choszczno, 8 km na pñ.-zach. od Choszczna: *Richebach* 1278 PU II 371; *Reichenbach* 1539 PomKirch I 194; *Reichenbach* 1618 MpLub; *Reichenbach* 1789 MpGillyPom; *Reichenbach* 1833 MpUMbl 1330; *Reichenbach* — *Radaczewo*, -wa, *radaczewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radaczewo*, -wa 1982 WUN III 100. — Dawna n. niem. *Richebach*, od *reich*, śrwniem. *rich*, śrdniem. *rik* 'bogaty' Lex 167, *Lübben* 302 + *Bach* 'rzeka, strumień'. W pobliżu wsi przepływa rz. Ina. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radaczewo*. Lit.: Rymar, ZPyrz I 176; SGorz 208–9. BCz

Radajewice zob. **Radojewice**

Radajewitz zob. **Radojewice**

Radajowice, cz. Rożnowa, dawniej wś, nowosąd., gm. Gródek nad Dunajcem: de *Raduyowicz* (!) 1359 KMłp III 132; *Radnyouice* (!) *parue* et *magne* (1370)1408 KMłp I 367; de *Radzeyouicz* 1397 Krak nr CCXXIX(45); *Radnyouice* (!) 1408 Hel II nr 1168; *Radniowicze* 1426 KMłp IV 226; *Radzeouicze* 1442 Hel II nr 3067; *Radyowicze* 1521 Matr IV/1, nr 3848; *Radyowicze* (!) 1529 LR 312; *Radzieiowice* 1581 ŻDZ XIV 140; *Radzieiowice* 1680 Rej 226; *Radauiowice* 1794 Ga L11; *Radajowice*, przys. 1886 Bigo 160; *Radajowice*, wś 1888 SG IX 376; *Radajowice*, przys. 1921 Sk XII 25; *Radajowice*, wś 1933 SkBy 1414; *Radajowice*, -wic, *radajowicki*, wś 1964 UN 9, 134; *Radajowice*, -wic 1982 WUN III 100; gw. *radajowice*//*rad'ijowice*//*radejowice*, -ic, *rad'ijowicki*. — Dawniej *Radniowice*, od n. os. *Radzień* SSNO IV 430, okresowo w XIV i XVI w. *Radziejowice*, od n. os. *Radziej* SSNO IV 430, z suf. -owice. Forma *Radajowice*, która się utrzymała, nawiązuje do n. os. *Radaj* SSNO IV 416. Wszystkie antropimotywy n. m. wywodzą się od im. złożonych typu *Radosław*. Lit.: PSąd I 102. IN

Radakowice, wś, wroc., gm. Miękinia, 11 km na pñd.-wsch. od Środy Śląskiej: *Radacsdorf* 1319, *Radakisdorf* 1340 Reg nr nr 3943, 6406; *Radaksdorff* 1342 SNGŚI XI 91; *Radagsdorff* 1353 LandB 93; *Radagsdorff* 1386 Moep 61; *Radakdorf* 1400 ZfGS XXXIII 391; *Radagsdorff* 1410, 1540 SNGŚI XI 91; *Radaxdorff* 1666/67 J I 306; *Radaxdorf* 1736 MpWielWratt; *Radaxdorfl* 1795 Z XII 82; *Radaxdorf* 1845 K 526; *Radaxdorf*, *Rodakowice* 1941 Wrzosek 16; *Radaxdorf* — *Radakowice*, -ic, *radakowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Radakowice*, -wic 1982 WUN III 100. — Dawna n. *Radaksdorf* od n. os. *Radak*, por. Andreas genannt *Radak* 1319 Reg nr 3943, i niem. ap. *Dorf* 'wieś', por. też n. sąsiednich *Rakoszyce*, które nosiły n. *Radakowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radakowice*. Lit.: SNGŚI XI 91. PS

Radakowice zob. **Rakoszyce**

Radaksdorf zob. **Radakowice**

Radam zob. **Radomek** (2), **Radomno**

Radamyśl zob. **Radomyśl Wielki**

Radańska, wś, bydż., gm. Osie, 25 km na pñn.-zach. od Świecica: *Radańska*, niem. *Radanska* 1921 Sk XI 50, 85; *Osie-Radońska* 1928 Pelp 227; *Radańska* 1933 SkBy 1414; *Radańska*,

Radaszkowo

-kich, *radański* 1971 UN 186, 28. — Zapewne od n. jez. **Radonin*//*Radolin* 1796–1802 MpSchröt XV, dziś *Rudolinek*, lub od n. os. *Radoń* SSNO IV 421, z suf. -ska (l. mn.); por. też n. jez. *Radan* (HE I 130), położonego ok. 20 km na płd.-wsch. od wsi. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 89. *WK*

Radaszkowo zob. **Radoszkowo**

Radau zob. **Radawie, Rodowo** (1)

Radawa, wś, przem., gm. Wiązownica, 12 km na płd.-wsch. od Sieniawy: *Radawa* (1387)1427 KMłp IV 19; de *Radawya* (!) 1437, *Radawa Wola* 1448, *Radawa Volya* 1450 AGZ XIII nr 481, 3859, 4228; de *Radavyecz* 1478 AGZ XVI nr 1308; *Radawa* 1515, *Radawa* 1589 *ŹDz* XVIII/1, 135, 4; *Radawa* 1744 ADP 163, k. 817; *Radawa* 1888 SG IX 376; *Radawa*, -wy 1982 WUN III 100. — Nazwa niejasna. Może od n. w. **Radawa*, dziś *Radawka* (: ide. **redh-*!/**rōdh-* ‘płynąć’), choć ta notowana dopiero w XIX w., albo od n. os. *Rad* SSNO IV 415 (: *Radostaw*, *Radomir*), z suf. -owa > -awa. Okresowo w XV w. n. zestawiona, z członem od ap. *wola*, oraz (o ile nie zniekształcona) postać *Radawiec*, z suf. -ec. Lit.: MakPrz 218; Rieger, HE XVIII 38; Babik 236; UdolphStell 249. *BCz*

Radawa Wola zob. **Radawa**

Radawczyk, dziś *Radawczyk*, *Radawczyk-Kolonia Pierwsza*, dwie wsi, i *Radawczyk Drugi*, kol., dawniej wś, lub., gm. Niedrzwica Duża i Konopnica, 7 i 9 km na wsch. i 6,5 km na płd.-wsch. od Bełżyc: *Radawcziko* (!) 1418, *Radawczik* 1430, *Parvus Radawczyk* 1443 SHGLu III 194; *Radawczik* 1529 LR 35; *Radawczyk* 1626 RPobLu 10; *Radawczyk* 1787 Spis 451; *Radawczyk* 1827 Tabella II 129; *Radawczyk*, folw. i dobra 1888 SG IX 377; *Radawczyk*, wś, folw. i kol. 1902 Przew II 113; *Radawczyk*, dwie wsi i kol. 1933 SkBy 1414; *Radawczyk*, wś, *Radawczyk*, kol. 1952 UW 143; *Radawczyk*, -ka, *Radawczyk-Kolonia Druga* (*Boboszów*), -ka-nii -giej, *Radawczyk-Kolonia Pierwsza*, -ka-nii -szej, *radawczykowski*, trzy wsi 1969 UN 104, 15; *Radawczyk*, -ka, *Radawczyk-Kolonia Druga*, *ka-nii -giej*, *Radawczyk-Kolonia Pierwsza*, -ka-nii -szej, trzy wsi 1982 WUN III 100; *Radawczyk-Kolonia Druga*, po zmianie *Radawczyk Drugi*, -ka -giego, kol. 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. pobliskiej wsi *Radawiec*, z suf. -ik. W XV w. n. z członem odróżniającym od łac. *parvus* ‘mały’. W nazwach

zestawionych człony drugie od ap. *kolonia* oraz od liczebników porządkowych *pierwszy*, *drugi*. *Radawczyk Drugi* obejmuje obszar dawnej wsi *Boboszów* (1). Lit.: SHGLu III 194, IV 30; KosLu 70; BañMorf 40. *IN*

Radawczyk-Kolonia Druga zob. **Boboszów** (1)

Radawczyk-Kolonia Pierwsza zob. **Radawczyk**

Radawice zob. **Radawiec**

Radawie, wś, opol., gm. Żębówice, 12 km na płn.-wsch. od Ozimka: in *Radaf* ok. 1300 CdSil XIV 102; *Radaw* 1413, *Radow* 1434 CdSil I 96, 119; ad villam *Radew* 1666/67 J I 466; in ... *Radaviensem* filialem 1679, in villa *Radau* 1679, *Radawa* 1686 J II 61, 62, 606; *Radau*, P[ol]. *Radow* 1736 MpWielOppol; *Radawe* 1743 SNGŚI XI 91; *Radau* 1783 Z II 192; *Radau*, *Radawie* 1845 K 525; *Radawie* — *Radau* 1896 D 79; *Radau*, *Radawice* 1900 Myc 44; *Radów* (*Radau*) 1920 PrusŚG 63; *Radawie* — *Radau* 1939 Prus 63; *Radau* — *Radawie*, -wia, *radawski* 1946 MPol XXV nr 142; *Radawie*, -wia 1982 WUN III 100. — Dawniej zapewne *Radów*, od n. os. *Rad*, z suf. -ów; n. zniemczona jako *Radaw*, *Radow*, *Radau*. Niewykluczone, iż n. m. ponowiona z n. w. **Radawa*, dziś *Radawka*, por. *Rodowka B.* 1832 MpRey nr 153. Za pierwotnością n. w. i jej indoeuropejską genezę opowiada się J. Udolph oraz (z pewnym wahaniem) Z. Babik, autorzy ci jednak błędnie identyfikują pierwszy zapis *Radaf* z hydronimem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radawie*. Lit.: SNGŚI XI 91; Ng 248; BorGŚI 55; UdolphStell 249; Babik 236. *PS*

Radawiec, dziś *Radawiec Duży* i *Radawiec Mały*, dwie wsi, lub., gm. Konopnica, 8 km na płn.-wsch. i 7 km na wsch. od Bełżyc: *Radawecz*, *Radawyecz* 1398 Krak nr 7356a, 7368; *Radawecz*, *Radauecz* 1416 LKP 67, 144; *Radawiecz* (1425) XVII ZDM V 288; *Radawiec* (1437)XVII ZDM II 240; *Radawiecz* 1443 LKP 1; *Radouicz* 1448 ZDM III 248; *Radawyecz* 1470–80 DB II 540; *Radawiecz* 1529 LR 429; *Radawiecz* 1531 *ŹDz* XIV 348; *Radawiec* 1626 RPobLu 11; *Radawice* 1676 *ŹDz* XV 25a; *Radawiec* 1787 Spis 451; *Radawiec mały* i *duży* 1877 Zin II 97; *Radawiec Wielki*, *Radawiec Mały* 1888 SG IX 377; *Radawiec Mały*, *Radawiec Duży* 1902 Przew II 113; *Radawiec Mały*, *Radawiec Wielki* 1933 SkBy 1414; *Radawiec Duży*, *Radawiec Mały* 1952 UW

143; *Radawiec Duży Drugi*, -wca -żego -giego, *Radawiec Duży Pierwszy*, -wca -żego -szego, *Radawiec Mały*, -wca -lego, *radawiecki*, trzy wsi 1972 UN 114, 11, 12; *Radawiec Duży*, -wca -żego, *Radawiec Mały*, -wca -lego 1982 WUN III 100. — Zapewne od n. os. *Rad* (: *Radostaw*) SSNO IV 415, z suf. -owiec. Zmiana -ow- > -aw- częsta w toponimii, por.: *Bychawa*, *Luszcza*. Efemerycznie w XVII w. występuje też suf. -ice. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*, też *wielki*, oraz od liczebnika *pierwszy*. Lit.: SHGLu III 194–5; KosLu 70. IN

Radawiec zob. Radawa

Radawka, wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 8 km na płn.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Radauke* 1308 PU IV 308; *Radauke* 1332 PU VIII 136; *Radauke* 1565 Rzduma II 159; *Raddawke* 1618 MpLub; *Raddag* 1780 Rzduma II 159; *Raddack* 1789 MpGillyPom; *Raddack* 1834 MpUMbl 600; *Raddack* — *Radawka*, -ki, *radawski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radawka*, -ki 1982 WUN III 100. — Nazwa z suf. -awka, może od podstawy *rad-, por. ide. *redh-//*rōdh- 'płynąć', częściej w n. rzek, por. *Radunia*, *Reda*, *Radęca*. Lit.: Rzduma II 159, III 62–5; UdolphStell 249. BCz

Radawnica, wś, pil., gm. Złotów, 10 km na płn.-zach. od Złotowa: *Pyeczowa*, *Radawska*, *Pynczino* 1440 Koz V 223; *villam ... Gorna*, *Radawska* (1440)1566 KW X 197; *Maciej Grudziński* posadził też wieś *Radowniczę* 1564–65 Luwlkp I 141; *Radownicza* 1578 ŻDz XII 176; do *Radownice ... Radownica* 1619 Font XI–XV 309, 315; *Radownica* 1629 MKI(Tab 42, 7); *Radownica* 1653 Font XI–XV 318; *Villa Radomnica (!)* 1695 SHGKI(K 15, 58); *Radownica* 1732 MKI(Tab 42, 28); *Radownica* 1819 Font XI–XV 569; *Radownica*, niem. *Radownitz* 1888 SG IX 447; *Radawnica*, *Radawnitz* 1928 WZ 17; *Radawnitz (Radawnica)* 1936 Mp-100(35–24); *Radawnica* — *Radawnica* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radawnica*, -cy 1982 WUN III 100; gw. *radawnica*, -cy, *radawnicki*. — Dawniej *Radawska*, może od niepoświadczonej n. rz. *Radawa (: ide. *redh-//*rōdh- 'płynąć'), dziś *Krzywa Struga*, ld. *Gwdy*, por. *Krumme Fliess* ok. 1845 MpRey nr 46, *Krzywa Struga* 1888 SG IX 447. Por. też n. os. na *Rad-*. Pierwotna forma przymiotnikowa z suf. -sk- zamieniona na postać z suf. -nica. Forma *Radownica* powstała zapewne

w wyniku adideacji do czasownika *radować się*. Lit.: UdolphStell 249. ZZ

Radawska zob. Radawnica

Radaxdorf zob. Radakowice

Radchen zob. Radziechowice (1)

Radcze, wś, biał., gm. Milanów, 14 km na płn.-wsch. od Parczewa: *Radacz* 1576 SHGPd(Metr-Kor 114, k. 322v–324); z *Radcza* 1650, *Radec*, wsi *Radeca* 1662 AWAK XXXIII 376, 466; *Radcze* 1795 MpPerPd; *Radcze* 1827 Tabella II 129; *Radcze* 1888 SG IX 378; *Radcze* 1921 Sk IV 88; *Radcze*, -cza, *radecki* 1971 UN 117, 22. — Nazwa niejasna; być może od n. os. *Radek* (: *Radomir*, *Radostaw*) SSNO IV 417, z suf. *-jb, później *-je. Niewykluczone też pochodzenie od n. os. *Rad*, z suf. -ec. EB

Radczyce zob. Kęszyce (1)

***Radczyn**, wś zaginiona, leżała w pow. opatowskim, w par. Modliborzycy, tarnob.: *Raczczyn* utraque villae sub parochia de Modlibozicze 1470–80 DB II 330. — Odczytanie n. niepewne. Może **Radczyn*, od n. os. *Radko* lub *Radek*, z suf. -in, por. też ap. *radca* 'ten, co udziela rad, doradca' Sstp VII 423; lub **Raczczyn*, od n. os. *Raczka* SSNO IV 409 (: *Rak*). Lit.: KSand 165; Nieckula, -ov- 300. IN

Radczyn zob. Raczyn (2)

Radczyno zob. Rachcin

Radczyszyn zob. Raciszyn

Raddack zob. Radawka

Raddatz zob. Radacz

Raddow zob. Radowo (3)

Radduhn zob. Raduń (2, 6)

Rade zob. Radów, Radówek

Radec zob. Radcze

Radeck zob. Radków (3), Radynia

Radecz, wś, wroc., gm. Brzeg Dolny, 4 km na płn. od Brzegu Dolnego: *Siffridivilla* ok. 1300, *Siversdorf* 1301 CdSil XIV 59, przyp. 155; im Dorfe *Seuffersdorff* 1308, *Syfridisdorf* 1326 Reg nr 3007, 4492; *Syfredsdorff* 1353 LandB 87; *Seifrisdorff* 1390, *Seiffridizdorff* 1405 SNGŚI XI 92; *Syfridissdorff* 1425 Sob VIII 249; *Seiffirsdorff*, *Seiffersdorff* 1437, *Seyfriedsdorff* 1461, *Seifriedsdorff* 1528 SNGŚI XI 92; *Seiffersdorff* 1644 MpDSWol; *Seiffersdorff* 1687/88 J III 490; *Seyffersdorf* 1736 MpWielWrat; *Seifersdorf* 1845 K 628; *Seifersdorf* 1941 SOV 349; *Seifersdorf* — *Radecz*, -dcza, ra-

Radecz

decki 1947 MPol XXV nr 124, poz. 178; *Radecz*, -*cza* 1982 WUN III 100. — Nazwa niem. *Sifridisdorf*, *Seifersdorf*, w postaci kancelaryjnej łac. *Siffridi Villa*, od n. os. *Sifrid* (< *Siegfried*), *Seifer* Gott 459 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radecz*. Lit.: SNGŚI XI 92. *JCh/PS*

Radecz zob. **Recz** (1)

Radeczka zob. **Radeczki**

Radeczki, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, biel., gr. Rajcza, 26 km na płd.-zach. od Żywca: *Radecz* (1), wś 1674 ŻDz XV 54a; *Radeczka* XVII LKrak 124; *Radeczka*, grupa zabudowań 1888 SG IX 379; *Radeczki*, -*czek*, cz. Soli 1964 UN 17, 84; *Radeczki* 1967 SM 949. — Dawniej *Radeczka*, później i współcześnie w l. mn. Nazwa wsi w związku z n. potoku *Radeczka*, dziś *Radecki*, por. [*Radeczka*] XVI AtKr 292, *Radeczka* 1704–25, *Radecka* od. *Radecki* 1786–88, *Radecki* 1889 HE IX 94, zob. *Rajcza*. Lit.: LKrak 124, Rytm, HE IX 94–5. *IN*

Radecznicza, wś, zamoj., gm. Radecznicza, 30 km na zach. od Zamościa: *Rodecznica* (1399) 1749–50 ZDM IV 315; *Rodecznica* 1564 ŻDz XVIII/1, 200; *Rodecznica* 1609 CzChełm(TerrestrCrasn nr 17/19845, k. 117); *Rodecznica* 1786 MpPerLu; *Radecznicza* 1827 Tabella II 129; *Rodesznica* 1839 MpKwat VI 9; *Radecznicza* 1877 Zin II 97; *Radecznicza* al. *Rodecznica* 1888 SG IX 379; *Radecznicza*, -*cy*, *radeczniccki* 1967 UN 122, 27; gw. *radečnica*, -*cy*, *radečnickil/radecki*. — Dawniej *Rodecznica*, od n. os. *Rodek* SSNO IV 469 (: *Rodosław*), z suf. -*nica*, wtórnie *Radecznicza* (por. *Radek* : *Radosław* SSNO IV 417). Lit.: RospSEMiG 319; CzChełm 189. *BCz*

Radegast zob. **Radogoszcz** (1)

Radegrund zob. **Kołodziejowy Grąd**

Radelau zob. **Radłów** (1, 4)

Radelsdorf zob. **Radłów** (1)

Radelwitz zob. **Radlowice, Radwanice** (2)

Radem zob. **Radomek** (2), **Radomno, Radzim** (4), **Radzyń Chelmiński, Troszczyń**

Rademansdorf zob. **Radwanice** (1)

Rademitkel zob. **Radomicko** (2)

Raden zob. **Radynia**

Radenickel zob. **Radomicko** (2)

Radenitz zob. **Radnica**

Radensfelde zob. **Trzebiatkowa**

Radenz zob. **Borzęczki**

Radeschow zob. **Radostowo** (1)

Radestau zob. **Jaworowice**

Radestów, wś, rad., gm. Borkowice, 7 km na płd.-wsch. od Przysuchy: *Radoszthow* 1418, *Radostow* 1421 Sand nr 785, 896; *Radoschow* 1470–80 DB II 517; *Radosthow* 1508 ŻDz XV 474; *Radostow* 1511–23 ŁLB I 690; *Radostow* 1564–65 Lusand 193; *Radosthow* 1569 ŻDz XIV 315; *Radostow* 1783–84 RejKor 329; *Radestow* 1787 Spis 406; *Radestów* 1827 Tabella II 129; *Radestów*, właściwie *Radostów* 1888 SG IX 380–1; *Radestów* 1921 Sk III 43; *Radestów*, -*towa*, *radestowski* 1970 UN 30, 10; gw. *redestuf*, -*ova*, *redestoski*. — Pierwotnie *Radostów*, od n. os. *Radost* (: *Radomir*, *Radosław*) SSNO IV 422, z suf. -*ów*. Zmiana na *Radestów* pod wpływem n. os. z suf. -*est(a)*, typu *Bolesta*, *Dalesta*, a *Radoszów* — w związku z n. os. *Radosz(a)* SSNO IV 423. W formie gw. poświęcone przejście *Ra-* > *Re-*. Lit.: KSand 165–6; KopRad 333; Nieckula, -*ov-* 169. *IN*

Radewitsch zob. **Radowice** (2)

Radewitz zob. **Radowice** (2), **Radzowice**

Radęcin, wś, gorz., Dobiegniew, 10 km na pn.-wsch. od Dobiegniewia: *Reddentin* (1305) CdB A XIX 447; *Redentine* 1310 SHGNM(Wedel II/1, 59); *Redentin* (1317) CdB A XIX 455; *Redentyn* (1355) CdB A XVIII 302; *Regenthine* 1608 SHGNM(EickstedtB 243); *Regenthin* 1833 MpUMbl 1494; *Regenthin* — *Radęcin*, -*na*, *radęciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radęcin*, -*na* 1982 WUN III 100. — Od n. os. *Radzięta*, *Redzięta* SSNO IV 430, z suf. -*in*. Zapisy potwierdzają płnopol. przejście *Ra-* > *Re-*. Nazwę zmieniono jako *Redentin*, *Regenthin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Radęcin*. Lit.: TrautmElb I 152; RzDuma III 62–5; SGorz 209–10. *BCz*

Radogoszcz (1), wś, gorz., gm. Międzychód, 3,5 km na pn.-zach. od Międzychodu: *Radgoszcz* 1378 KW III 474; de *Radgoszcz* 1398 RWlkp I nr 361; *Radgoth* 1464, *Radgoszcz* 1470 SHGPn IV 3; *Radgoszcz* 1470 SHGPn(PG 57, 47v–48); *Radgoszcz* 1580 ŻDz XII 21; *Radoszcz* 1622–24 PPOzn (Tab 1, 22); *Radogoszcz* 1783–84 RejKor 773; *Radgoszcz* 1789 PPOzn(Tab 6, 147av); *Radgoszcz* al. *Radogość*, niem. *Radegosz* 1888 SG IX 381; *Radgoszcz*, -*czy* 1982 WUN III 100; gw. *radgośc*, -*šcy*, *radgoski*. — Od n. os. **Radogost* (por. im.

typu *Radostaw* i *Dobrogost*), z suf. *-je, wtórnice zianą rodzaju na męski. Lit.: SHGPn IV 3–4; Nieckula, RKJWr V 102; Rospond, -j^b 114; PPOzn II 251. ZZ

Radgoszcz (2), wś, łomż., gm. Troszyn, 15,5 km na pld.-wsch. od Łomży: Dux dedit Dobrosloa de Medzwedzicza 20 mansos dictos *Redgosc* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 83); Dobrosloa de *Redgosc*z (1424)1456 SHGMz(MK 3, 38); *Rathgoscza* (1434)1456 SHGMz(3, 131v); *Radgosc*z 1459 HMil 348; *Rathgosc*z 1471, *Radgosc*z 1476 SHGMz(MK 6, 3v i 81); *Radogosc*z 1498 ZHer nr 782; *Radgosc*ze, *Radgosc*za 1513 SHGMz(PT 1, 94v i 43); *Radgosc*z 1578 ŹDz XVI 370; *Radogosc*z 1783–84 RejKor 494; *Radogosc*z 1827 Tabella II 129; *Radgosc*z 1888 SG IX 381; *Radogosc*z, -czy 1982 WUN III 100. — Pierwotnie n. ter., tak nazywał się las w nadaniu z l. 1414–25 SHGMz(MK 3, 16) i włóki w nadaniu z 1422 r.; ta od n. os. **Rad(o)gost*, z suf. *-j^b. W nazwie występuje plnopol. zian Ra- > Re- oraz wahanie rodzaju i paradygmatu. Lit.: BrodzŁomż 101; Nieckula, RKJWr V 102; ZMaz 314. UB

Radgoszcz (3), wś, tarn., gm. Radgoszcz, 9 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Radgosc*za 1508 ŹDz XV 487; *Radgosc*za 1529 LR 292; *Radgosc*za 1536 ŹDz XV 497; *Radgosc*za 1581 ŹDz XIV 260; [*Radogosc*z] XVI AtSd 153; *Radgosc*z 1794 Ga L11; *Radgosc*z 1888 SG IX 381; *Radgosc*z 1921 Sk XII 11; *Radgosc*z, -czy, *radgosi* 1964 UN 5, 30; gw. *radg^hosc*, -y, *radg^hoski*. — Dawniej *Radgosc*za, od n. os. **Rad(o)gost*, z suf. *-ja, wtórnice zianą paradygmatu. Lit.: OPilz 49; RospSEMIG 319; BańMorf 80. IN

Radgoszcz zob. **Redgoszcz**

Radgoscza zob. **Radgoszcz** (2, 3)

Radgoscze zob. **Radgoszcz** (1, 2)

Radichow, os. zaginiona, leżała koło Torzymia, ziel.: *Radichow* (1430) CdB A XIX 152; zu *Radichow* 1499, 1528 CdB C II 433, 513. — Zapewne *Radziechów*, od n. os. *Radzi(e)ch* SSNO IV 429 (: *Radostaw*, *Radzimir*), z suf. -ów. Por. też identyczne zapisy dla wsi *Radachów*, znajdującej się w pobliżu Osna Lubuskiego. BCz

Radin zob. **Radzyna**, **Radzyń Podlaski**

Radinc zob. **Wola Niżna**

Radinum zob. **Radzyń Chelmiński**

Radiowa zob. **Radziejowa**

Radiówek, os., dawniej wś, warsz., gm. Wią-zowna, 5,5 km na pld.-wsch. od Otwocka: *Radiówek* 1959 Mp-25(Otwock); *Radiówek*, -wka, os. 1962 MPol nr 7, poz. 24; *Radiówek*, -wka, *radiówecki*, wś 1966 UN 135, 19; *Radiówek*, -wka 1982 WUN II 100. — Od ap. *radio*, z suf. -ówek. Nazwa nawiązuje do znajdującej się tam radiostacji. UB

Radischkaw zob. **Radoszki** (2)

Radischkow zob. **Radoszki** (2)

Radischow zob. **Radostowo** (1), **Radoszewo**

Radisk zob. **Radoszki** (2)

Raddisaw zob. **Radoszowy** (2)

Radissyndorf zob. **Jemna**

Radkajmy zob. **Radkiejmy**

Radki zob. **Radzki**

Radkiejmy, os., dawniej wś, suwal., gm. Banie Mazurskie, 15 km na zach. od Gołdapi: *Radtkehmen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Radtkehmen*, *Ratkehen*, wś 1888 SG IX 449, 541; *Radtkehmen* — *Radkiejmy*, dw. 1946 Ley I 19; *Radkehen* — *Radkiejmy*, -jm, *radkiejmski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Radkiejmy* — *Radkehen*, os. 1951 Rosp 265; *Radkajmy* 1974–77 PMT XII 163; *Radkiejmy*, -kiejm 1982 WUN III 100. — Nazwa prus. lub lit. **Ra(i)d-kaimis//Rait-kiēmas*, por. prus. n. *Rayde kayme* 1419, niem. *Rädtkeim* Ger 137, Błażenie II 163, też *Rayte kaymen* 1405, *Reyte kaym* b.d. Ger 138, te od n. os. **Raide* (: łot. *raids* przygotowany, gotowy) lub **Rojt-*, por. prus. n. os. *Raytwille*, *Reythewille*, *Roythe*, lit. n. m. *Rietāvas* TAP 81, 83, 149 (: może lit. *raitas*, *raita* 'jeżdżący wierzchem, konny' SESmocz 497) + prus. *caymis*, lit. *kaimis*, *kiēmas* 'wieś'. G. Błażenie wiąże tę n. z srdniem. *reit* = *rêt* 'rura' Lübben 297, 299. Właściwą adaptacją n. do j. pol. byłyby forma *Rajtkajmy*; lokalnie używano n. *Radkajmy*. Postać *Radkiejmy* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Szcześniak, PMT XII 163. RP

Radkowice (1), wś, kiel., gm. Chęciny, 2,5 km na pld.-wsch. od Chęciny: *Rachcouici* (!) 1306 Kkk I 148; *Rathkowicze* 1470–80 DB I 467; *Radkowicze* 1508 SHGSd(ASK 516, 17v); *Radkowicze* 1511–23 ŁLB I 585; *Rathkowycze* 1564–65 Lusand 291; *Radkowicze* 1573 ŹDz XIV 277; *Radkowice* 1660–64 Lusand I 69; *Radkowice* 1783–84 RejKor 104; *Radkowice* 1827 Tabella II 130;

Radkowiec

Radkowiec 1888 SG IX 383; *Radkowiec* 1921 Sk III 37; *Radkowiec*, -wic, *radkowicki* 1966 UN 23, 17; gw. *ratkońice*, -*ńic*, *ratkoski*. — Od n. os. *Radek* (: *Radomir*, *Radosław*) SSNO IV 417, z suf. -owicy, -owice. W XV–XVI w. poświadczony ubездźwięcznienie -*dk-* > -*tk-*. Lit.: KSand 165; KopKiel 248. IN

Radkowiec (2), dziś *Radkowiec* i *Radkowiec-Kolonia*, dwie wsi, kiel., gm. Pawłów, 7 i 5,5 km na pñ.-wsch. od Bodzentyna: *Rathkowycze* 1470–80 DB II 463; *Radkowicze* 1506 SHGSd(kartoteka); *Rathkowice* 1529 LR 30; *Rathkowice* 1564–65 Lusand 330; *Ratkowicze* 1578 ŹDz XIV 191; *Radkowiec* 1783–84 RejKor 239; *Radkowiec* 1827 Tabella II 130; *Radkowiec*, wś i folw. 1888 SG IX 383; *Radkowiec*, wś i folw. 1933 SkBy 1415; *Radkowiec*, wś i kol. 1952 UW 112; *Radkowiec*, -wic, *Radkowiec-Kolonia*, -wic-nii, *radkowicki* 1966 UN 20, 28. — Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 165; KopKiel 248. IN

Radkowiec (3), cz. Barda, dawniej wś, wałb.: *Radcouici* 1245 SUr II 173 (tu?); villulam *Hack* 1336 CdSil X 125; *Haag* 1736 MpWielMunst; *Haag* 1743 SNGŚI XI 92; *Haag* ... Vorstadt zu Warthe 1785 Z IV 157; *Haag*, Vorstadt v. Wartha 1845 K 197; *Hag*, niem. *Haag*, przedmieście 1882 SG III 8; *Haag* — *Radkowiec*, -ic, *radkowicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Radkowiec*, os. 1967 SM 949. — Pierwotnie *Radkowicy*, od n. os. *Radek*, z suf. -icy. Późniejsza n. niem. *Hag*, od ap. *Hag*, średniem. *hake*, śrwniem. *hac* 'ogrodzenie; cierniste zarośla, krzaki' Kluge 280, Lübben 132. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radkowiec*. Lit.: SNGŚI XI 92. JCh/PS

Radkowiec-Kolonia zob. **Radkowiec** (2)

Radkowo zob. **Radków** (4)

Radków (1), wś, częśc., gm. Moskorzew, 14 km na pñ.-wsch. od Szczekocin: *Radkow* 1384 Krak nr 2508; *Radkow* 1511–23 ŁLB I 546; *Rathkow* 1529 LR 167; *Radkow* 1581 ŹDz XIV 69; *Radkow* 1629 RPobKr 160; *Radków* 1787 Spis 337; *Radków* 1827 Tabella II 130; *Radków* 1888 SG IX 382; *Radków* 1933 SkBy 1415; *Radków*, -kowa, *radkowski* 1971 UN 35, 59. — Od n. os. *Radek* SSNO IV 417, z suf. -ów. W XVI w. poświadczony ubездźwięcznienie *Radków* > *Ratków*. Lit.: RKrak 142. IN

Radków (2), cz. Bychawki Pierwszej, dawniej wś, lub., gm. Bychawa: *Rathcow* 1409 ZLub nr 205; *Radkow* 1781–82 WPar 74; *Radków*, cz. Bychawki 1888 SG IX 382; *Radków-Jabłonna*, wś 1933 SkBy 1415; *Radków*, -kowa 1967 UN 107, 5. — W XV w. *Radków* został wchłonięty przez Bychawkę, którą podzielono w połowie XVI w. na trzy części i jedną z nich nazwano właśnie *Radkowem*, stąd też brak zapisów z XVI–XVII w. W XV w. poświadczony ubездźwięcznienie -*dk-* > -*tk-*. Lit.: SHGLu III 195, IV 114–5; KosLu 70. IN

Radków (3), mto, wałb.: *Wünschelburg* 1290 Reg nr 2124; *Wünschelburg* 1322, *Wunschelbergk* 1328 KGI 57; *Wünschelburk* 1333 Ng 350; v. *Wunschelburk* 1336, *Wonschilburg* 1337 Reg nr 5544, 6010; *Wunsilburg* 1368 Ng 350; *Wunselburg* (1368), *Wuenschelburg* 1371 SGTS XIII 199; in *Wunschelburg* alias in *Radkow* 1386 KGI 57; *Wunnsenburg* 1401 KGI 57; *Wunsenburg*, *Wunschlburg* 1404, *Wunschenburg* 1405, *Wunsemburg* 1408, *Wunssmburg*, *Wunshinburg* 1413 SGTS XIII 199; *Winschelburg* 1414 CdSil XXXIV 78; Stadt *Wünschelburg* 1464, *Wundschelburg* 1600, *Wünschelburg* 1631 SGTS XIII 199; *Wünschelburg* Stadt 1743 SNGŚI XI 92; *Wünschelburg* heißt auf Böhmisch *Hradeck*, oder auch kurz *Radeck*, auch *Hrodku*, das ist eine kleine Burg 1789 Z IX 223; *Wünschelburg*, böhmisch *Hradek*, auch *Hradku* 1845 K 952; *Hradek*, *Wünschelburg* 1900 Myc 27; *Wünschelburg*, *Hradek* 1941 Wrzosek 34; *Wünschelburg* — *Radków*, -owa, *radkowski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Radków*, -kowa 1982 WUN III 100. — Nazwa niem. *Wünschelburg* od n. os. *Wünschel* (: *Wunsch* < słow. *Unislav*, *Wuneš*) Gott 539 i ap. *Burg* 'zamek'. Od XIV w. występuje obocznie postać *Radkow*, której przypisuje się pochodzenie od czes. *hradek* (: *hrad* 'gród, zamek'), z zanikiem *H-* i wyrównaniem do n. m. na -ów. Gród miał tu istnieć już w 1093 r., a miejscowość uzyskała prawa miejskie ok. 1320 r. Nie można jednak wykluczyć pochodzenia od n. os. *Radek* SSNO IV 417, z suf. -ów. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radków*. Lit.: SNGŚI XI 92–3; SGTS XIII 199–207, XV 360–8; RymNmiast 199; RospSEMIG 319–320. JCh/PS

Radków (4), dziś *Radków*, wś, i *Radków-Kolonia*, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Telatyn, 11 km na pñ.-wsch. od Łaszczowa: de *Radkow*

(1403)1615 ZDM V 18; *Rathkowo* 1439, *Rathkow* 1488 AGZ XIX nr 1770, 2071; *Ratkow* 1578 ŻDz XVIII/1, 206; z *Radkowem* 1787 MJ 19, XIX, 87, 2; *Radków* 1827 Tabella II 129; *Radków*, wś i folw. 1888 SG IX 382; *Radków*, wś i *Radków-Sielawa*, kol. 1921 Sk IV 108; *Radków*, -kowa, *Radków-Kolonia*, -kowa-nii, *radkowski*, dwie wsi 1970 UN 120, 24; *Radków*, -kowa, *Radków-Kolonia*, -kowa-nii 1982 WUN III 100, 101; gw. *ratkuf*, -kova, *ratkoski*. — Zapisy *Radków//Radkowo* poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego, a XV-wieczne *Ratkow(o)* — ubeeldźwicznienie -dk->-tk-. Efemerycznie potwierdzona n. zestawiona *Radków-Sielawa*, z drugim członem od n. herbu *Sielawa*, którym pieczętowali się właściciele wsi, wtórnie *Radków-Kolonia*, z członem odróżniającym od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChełm 189. BCz

Radla zob. **Radlna**

Radlau zob. **Radłów** (1, 4), **Radzyny**

Radlawice zob. **Radłowice**

Radlecka Woła zob. **Wały Kępskie**

Radlewo, os. zaginiona, być może leżała w historycznym pow. wschowskim: *Radlewo* (1181)1258 KWlp 66, przyp. 73; *Radlewo* 1258, *Radlewo* 1277 KW I 328, 408; *Radlewo* 1294 KW II 91. — Zapewne od n. os. *Radło* SSNO IV 418, *Radel* RymSEN II 332 (por. *radło* 'prymitywne narzędzie służące do orania' Sstp VII 425), z suf. -ewo. Według wydawców SHGPn jest to zaginiona posiadłość klasztoru benedyktynów w Lubiniu. Lit.: SHGPn IV 4; PPozn II 251. ZZ

Radlica zob. **Radlna**

Radlice, wś, gorz., gm. Choszczno, 4,5 km na pñn.-wsch. od Choszczna: Molendinum *Schultendorp* 1337 LandbNM 101; *Schultendorp* (1348) CdB A XVIII 18; zu *Schultendorff* (1499) CdB A XIX 57; Vw *Schulzenorf* 1833 MpUMbl 1411; *Schulzenorf* — *Radlice*, -ic, *radlicki* 1949 MPol XXVII A-76; *Radlice*, -lic 1982 WUN III 101. — Dawna n. niem. od n. os. *Schulte* (: ńrdniem. *schulte* 'sołtys'), wniem. *Schulze* + *Dorf* 'wieś'. W XIX w. w tej wsi znajdował się młyn sołtysa Choszczna. Niewykluczone też, że n. wsi łączy się z nazw. właścicieli *von Schutte*, którzy jeszcze w XIV w. mieli tu swe lenno, w n. wsi mogło więc dojść do skojarzenia ze znanym apelatywem. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radlice*. Lit.: SGorz 212–3. BCz

Radlice zob. **Radliczyce**

Radlicy, os. niezlokalizowana, leżała może na pograniczu wsch. Wielkopolski, Kujaw i ziemi łęczyckiej: Item plenarias decimationes ... qui Treblevici et *Radlici* dicuntur (1136) KW I 12. — Od n. os. *Radla*, *Radło* (: *radło*) SSNO IV 418, z suf. -icy. ZZ

Radliczyce, wś, kal., gm. Szczytniki, 9,5 km na pld.-wsch. od Opatowa: de *Radliczych* (1339) XVII KW IV 21; de *Radliczyce* 1381 Koz V 224; Iohannes *Radlicza* ... de villa *Radliczicze* prope Kalisch (1382)XV DO XII 398–9; de *Radliczice* 1415 Kal nr 680; de *Radliczicze* (1417)1437 KW VIII 52; de *Radliczyce*, *Radliczicze* (1440) KW X 151, 152; *Radlycze* 1507 SHGKI(ASK 12, 15v); *Radlyczyce* 1511–23 ŁLB II 9; *Radliczicze* 1579 ŻDz XII 126; *Radliczyce* 1618–20 PKal 91; *Radliczyce* 1783–84 RejKor 170; *Radliczyce* 1888 SG IX 383; *Radliczyce*, -czyc, *radliczycki* 1971 UN 80, 36. — Od n. os. *Radlica*, z suf. -ice, por. Jan *Radlica*, kanonik krakowski, kanclerz, który wywodził się z tej wsi. Do n. os. por. stp. *radlica*, *redlica* 'żelazna nasadka na radle, służąca do rozcinania ziemi, tzw. krój', *radło* 'prymitywne narzędzie służące do orania' Sstp VII 425. Postać *Radlice* powstała zapewne w wyniku haplogologii sylaby -czy-. ZZ

Radliczyce zob. **Rajsko** (3)

Radlin (1), wś, kal., gm. Jarocin, 5 km na pñn. od Jarocina: *Radlino* 1291 KW II 46; *Radlino* 1372 KW III 385; de *Radlyno* 1388 Lek I nr 474; *Wradlyno* 1420 RWlp II nr 658; in *Radlyno* 1439 KW V 617; de *Redlino* 1449 Koz III 118; *Radlino* 1510 SHGKI(ASK 11, 64); *Radlino* 1578 ŻDz XII 205; *Radlino* 1674 MKI(ASK 74, 189); *Radlin* 1783–84 RejKor 787; *Radlin* 1789 MKI(Tab 47, 99); *Radlin* 1888 SG IX 384; *Radlin*, -na, *radliński* 1971 UN 79, 12; gw. *radl'in*, -ina, *radliński*. — Od n. os. *Radla*, *Radło* SSNO IV 418, z suf. -ino, wtórnie -in; w formie *Redlino* pñnpol. zmiana *Ra-* > *Re-*. Lit.: Nieckula, -ov- 301. ZZ

Radlin (2), mto, kat.: *Redlino* ok. 1300 CdSil XIV 109; *Radlin* 1428 Heyne III 1186; in villa *Radlin* 1652, a limitibus *Radlinow* 1679, in pago *Radlin* 1687/88 J II 32, 248, 439; *Radlin* 1736 MpWielRat; *Radelin* 1743 SNGŚI XI 93; *Radlin* 1783 Z II 132; *Radlin Mittel-*, *Nieder-* u. *Ober-* 1845 K 526; *Radlin* — *Radlin* 1920 PrusŚG 62;

Radlin

Radlin, mto 1954 DzU nr 49, poz. 254; *Radlin*, cz. mta 1975 DzU nr 15, poz. 88; *Radlin*, -na, cz. mta 1982 WUN III 101; *Radlin*, mto 1996 DzU nr 155, poz. 761. — Od n. os. *Radla*, z suf. -ino, -in. Forma *Redlino* zapewne zniekształcona. Okresowo n. zestawione, z członami niem. od przym. *mittel* 'średni, środkowy', *nieder* 'dolny' i *ober* 'górnny' na określenie części miejscowości. Lit.: SNGŚI XI 93; BorGŚI 142. PS

Radlin (3), wś, kiel., gm. Górno, 9 km na wsch. od Kielc: villam nostram *Radolina* (1400) Kkk II 243; *Radlin* (1441) ZDM II 360; *Radlin* 1470–80 DB I 464; *Radlyn*, *Radlin* 1529 LR 22, 468; *Radlyn* 1540 ŻDz XV 583; *Radlin* 1573 ŻDz XIV 276; *Radlin* 1783–84 RejKor 236; *Radlin* 1827 Tabella II 130; *Radlin* 1888 SG IX 384; *Radlin* 1921 Sk III 37; *Radlin*, -na, *radliński* 1966 UN 23, 64. — Pierwszy zapis *Radolina* (jedyny i być może wątpliwy) wskazywać może na pochodzenie n. od n. os. **Radoł(a)*, z suf. -ina. Zmiana *Radolina* > *Radlin* polegałaby na zaniku śródgłosowego -o- wskutek upodobnienia do n. os. *Radło*, zob. wyżej, i zmianie rodzaju na męski. Lit.: KSand 165; KopKiel 288; Nieckula, -ov- 300. IN

Radlin (4), wś zaginiona, leżała w par. Bieżanów, krak.: *Radlin* 1499 SHGKr(kartoteka). Lit.: LKrk 125. IN

Radlin (5), wś, lub., gm. Chodel, 14 km na pld.-zach. od Bełżyc: *Radlin* 1409 ZLub nr 184; *Radlino* 1430 SHGLu(kartoteka); *Radlin* 1459 LKP 85; *Radlyn* 1470–80 DB II 545; *Radlin* 1485 LKP 100; *Radlyn* 1503 Matr III nr 964; *Radlin* 1518 Matr IV/1, nr 2845; *Radlin* 1529 LR 34; *Radlin* 1531 ŻDz XIV 358; *Radlin* 1626 RPobLu 115; *Radlin* 1676 ŻDz XV 13a; *Radlin* 1787 Spis 453; *Radlin* 1827 Tabella II 130; *Radlin* 1888 SG IX 384; *Radlin* 1921 Sk IV 61; *Radlin*, -na, *radliński* 1969 UN 104, 13. — Od n. os. *Radło*, *Radla*, z suf. -in, też -ino. Lit.: SHGLu III 195–6; KosLu 70; Nieckula, -ov- 300. IN

Radlin zob. **Redlin**, **Majdan Radliński**

Radlina zob. **Radlna**

Radlinek, cz. wsi Stęgosz, dawniej wś, kal., gm. Żerków: *Radlinek* 1836 Kawlkp 925; *Radlinek*, wś 1888 SG IX 385; *Radlinek*, folw. 1902 MycPn 62; *Radlinek*, -nka 1971 UN 79, 17. — Od n. m. *Radlin* (1), z suf. -ek. ZZ

Radliniec, wś, pozn., gm. Nowe Miasto nad Wartą, 9 km na pln.-zach. od Jarocina: *Holaedri* (!) *Radlińskie* koniec XVIII Kawlkp 932; *Radlin Ol.* 1846 KsP 319; *Radlińskie olendry* 1783–84 RejKor 787; *Radliner Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Radlińskie Holendry* al. *Radlin*, niem. *Wilhelmswalde* 1888 SG IX 385; *Radlińskie olędry*, niem. *Wilhelmswalde* 1902 MycPn 62; *Radliniec*, niem. *Wilhelmswalde* 1921 Sk X 27, 153; *Radliniec*, -ńca, *radliniecki* 1971 UN 79, 12. — Dawniej n. zestawiona *Radlińskie Holendry/Olędry*; człon pierwszy od n. m. *Radlin* (1), w formie przym., człon drugi od terminu osadniczego *holendry*, *olędry*, zob. *Holendry* (1), *Olędry*. Po 1918 r. wprowadzono zuniwerbizowaną formę z suf. -'ec. ZZ

Radlino zob. **Radlin** (1, 2, 5), **Radlnia**

Radlin-Olędry zob. **Radliniec**

Radlińska Wapiarnia zob. **Wapnik** (2)

Radlińska Wola zob. **Wały Kępskie**

Radlińskie (H)olendry zob. **Radliniec**

Radlna, wś, tarn., gm. Tarnów, 6 km na pld. od Tarnowa: *Radlna* 1346–58 MVat II 232; *Radlna* 1374 SHGSd(kartoteka); *Radlna* 1399, 1400 Krak nr 9188, 10146; *Radlycza* (1436)1513 ZDM II 225; *Radlyna* 1448 SHGSd(TP 18, 14); *Radlya* 1468 SHGSd(kartoteka); *Radlna* 1508 ŻDz XV 467; *Radlna* 1529 LR 109; *Radlna* 1581 ŻDz XIV 262; *Ralna* 1794 Ga L11; *Radlna* al. *Ralna* 1888 SG IX 385; *Radlna* 1921 Sk XII 35; *Radlna*, -nej, *radliński* 1964 UN 15, 133; gw. *radna*, -y//-ej. — Od ap. *radło* lub od n. os. *Radło* SSNO IV 41, z suf. -na, też -ina, por. też przym. *radlny*. Efemerycznie *Radlica*, z suf. -ica. Forma *Ralna* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -dln- > -ln-, może pod wpływem wymowy wschodniosłowiańskiej. Lit.: Borek, -bn- 160, 351; OPilz 49; Babik 524. IN

Radlna zob. **Radlnia**

Radlna Poręba zob. **Poręba Radlna**

Radlnia, wś, bial., gm. Olszanka, 5,5 km na pld.-zach. od Łosic: *Riadlino* ziemiane 1528, *Radlna* 1580 ŻDz XVII/1, 186, 65; *Radlnia* 1662 AWAK XXXIII 416; *Radlna* 1676 CzRkps nr 1099; *Radlna* 1795 MpPerPd; *Radlina* 1827 Tabella II 180; *Radlnia* 1839 MpKwat VI 7; *Radlnia* 1888 SG IX 385; *Radlnia* 1921 Sk IV 44; *Radlnia*, -ni, *radliński* 1971 UN 128, 26. — Od ap. *radło* lub od n. os. *Radło*, z suf. -ino, -na, wtórnie

nawiązanie do nazw z suf. *-nia*, por. też ap. *radlina* 'skiba odkrajana radłem' SW V 463. EB

Radlowitz zob. **Radlowice**

Radłowa zob. **Radłowo** (1)

Radlowice, wś, wroc., gm. Domaniów, 13 km na zach. od Oławy: villam *Radlowiz* 1288, de villa *Radlow* (1288)1357 SuR V 287, 301; in *Radilwicz* 1333 Reg nr 5216; *Radilwicz* 1447 ZfGS XLIX 220; [*Radlowitz*] 1466 ZfGS L 63; villa *Radlowitz* 1651/52, *Radelwitz* 1666/67 J I 181, 520; *Radlowitz* 1736 MpWielBreg; *Radlowitz* 1743 SNGŚI XI 94; *Radelwitz*, auch *Radlowitz* 1783 Z I/3, 65; *Radelwitz* (*Radlowitz*) 1801 WBeschr III 174; *Radlowitz*, *Radlowice* 1845 K 526; *Radlowice*, niem. *Radlowitz* 1888 SG IX 387; *Radłowiec* 1900 Myc 44; *Radlowitz* j[etzt] *Radwaldau* 1941 SOV; *Radwaldau* — *Radlowice*, *-ic*, *radlowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Radlowice*, *-wic* 1982 WUN III 101. — Od n. os. *Radla*, *Radło*, z suf. *-owice*; odnotowano też formę *Radłów*, z suf. *-ów*. Nazwę *Radlowice* zniemczono jako *Radlowitz*, a postać *Radwaldau* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radlowice*. Lit.: SNGŚI XI 94. JCh/PS

Radlowice zob. **Radłów** (2)

Radłowo (1), wś, bydg., gm. Pakość, 3 km na płd.-zach. od Pakości: w *Radlowie* 1431 KorPrał II 63–4; *Radłowo* 1475 SHGKI(PG 9, 30v); *Radłowa* 1511/12 VisitGn 299; *Radłowo* 1511–23 ŁLB I 184; *Radłowsko* 1520 Matr IV/1, nr 3193; *Radłowo* 1535 MKI(ASK 12, 484); *Radłowo* 1577 ŻDz XII 181; *Redłowo* des. 1674 MKI(ASK 74, 237); *Radłowo* 1846 KsP 500; *Radłów* al. *Radłowo* 1888 SG IX 386–7; *Radłów*, *-wa*, *radłowski* 1972 UN 179, 26; *Radłowo*, *-wa* 1982 WUN III 101. — Od n. os. *Radło*, z suf. *-owo*, przejściowo *-owa*, *-ów*, *-(ow)sko*. Zapisy poświadczają pñpol. przejście *Ra-* > *Re-*. ZZ

Radłowo (2), os. wchłonięta przez Radłówek, bydg., gm. Inowrocław: de *Radłowo* 1399 Lek II nr 1193; *Radlow* 1489 Lupbrz 156; *Radlowko* utraque 1527 Vlad XI 62. — Dawniej *Radłowo*, *Radłów*. Po podziale wsi w XV w. n. uległa deminutywizacji z użyciem suf. *-ko*. AG

Radłowo (3), wś, koniń., gm. Strzałkowo, 7 km na pñ. od Słupcy: *Radlowo* (1256)XVIII KW I 305 de *Radlovo* 1399 KW III 729; in villa nostra *Radlow* (1405) KW V 73; villarum ... Kownaty,

Radlowo (1425)1880 KW VIII 355; w *Radlowie* 1487 SHGKI(PG 10, 781); *Radlowo* 1511–23 ŁLB I 316; *Radlowo* 1578 ŻDz XII 209; *Radlowo* 1674 MKI(ASK 74, 178); *Radłowo*, folw. 1783–84 Rej-Kor 157; *Radłów* al. *Radłowo* 1888 SG IX 387; *Radłowo*, *-wa* 1982 WUN III 101; gw. *raduowo*, *-owa*, *raduowski*. — Od n. os. *Radło*, z suf. *-owo*, przejściowo *-ów*. Lit.: Koz I 247–8, V 225. ZZ

Radłowo (4) os. zaginiona, leżała koło wsi Rożnowo, pozn., gm. Oborniki: *Radlowko* 1561, *Radlowo* 1583 SHGPn IV 4; *Radlowo* des. 1592 Koz III 118. — Dawniej *Radłówko*, od n. os. *Radło*, z suf. *-ówko*, następnie *-owo*. Lit.: SHGPn IV 4; PPozn 251. ZZ

Radłowo zob. **Radłów** (2, 4), **Redłowo**

Radłowska Wola zob. **Wola Radłowska**

Radłowsko zob. **Radłowo** (1)

Radłów (1), wś, częst., gm. Radłów, 10 km na pñ.-wsch. od Olesna: ex pago *Radlow* 1679, in villa *Radlow* 1687/88 J II 49, 308; *Radlow* 1700 CdSil XXXIII 58; *Radlow* 1736 MpWielOppol; *Radlow* 1771 SNGŚI XI 94; *Radlau*, *Radlow* 1783 Z II 192; *Radelau*, (*Radlow*) 1804 WBeschr VIII 174; *Radlau* (*Radelau*), *Radłów* 1845 K 526; *Radłów* (*Radlau*) — *Radelsdorf* 1939 Prus 63; *Radelsdorf* — *Radłów*, *-owa*, *radłowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Radłów*, *-łowa* 1982 WUN III 101. — Od n. os. *Radla*, *Radło*, z suf. *-ów*; n. zniemczona jako *Radlau*, też *Radelau*. Administracja hitlerowska nadała wsi n. *Radelsdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radłów*. Lit.: SNGŚI XI 94; BorGŚI 134. JCh/PS

Radłów (2), wś, kal., gm. Raszków, 4 km na pñ.-zach. od Ostrowa Wielkopolskiego: de *Radłowo* 1417, 1418 RWlkp IV nr 559, 568; *Radlow* 1425 KW V 404; de *Radlowice* ... de *Radłowo* 1428 Koz V 224; Villa *Radłowo* 1510 NKs 138; *Radłowo* 1579 ŻDz XII 125; *Radłowo* 1674 MKI(ASK 74, 141); *Radlow* 1783–84 RejKor 749; Wies *Radlow* 1789 MKI(Tab 22, 82); *Radłów*1888 SG IX 387; *Radłów*, *-łowa* 1982 WUN III 101; gw. *raduuf*, *-owa*, *raduowski*. — Od n. os. *Radło*, z suf. *-owo*, obocznie *-ice*. Ostatecznie utrwaliła się postać z suf. *-ów*. ZZ

Radłów (3) wś, dawniej mko, tarn., gm. Radłów, 13 km na pñ.-zach. od Tarnowa: *Radlow* 1325–27 MVat I 137; *Radlow* (1330)1520 ZDK I 49; *Radlow* (1338)1617 ZDM I 51; *Radłów* 1354

Radłów

Kkk I 252; de *Radlowa* 1407 SHGSd(TP 22, 109); *Radlow* 1409 Kkk II 343; *Radlow* 1425 KMłp IV 218; *Radlow* 1456 KTn 406; *Radlow* 1470–80 DB II 136; *Radlow* 1529 LR 217; *Radlow* 1581 ŻDz XIV 259; *Radłów*, mko 1888 SG IX 385–6; *Radłów*, gmina 1921 Sk XII 7; *Radłów*, *-lowa*, *radłowski* 1964 UN 15, 91. — Od n. os. *Radlo*, z suf. *-ów*. Lit.: LKrak 125; OPilz 50; RospSEMIG 320; RymNmiast 200; Miasta polskie w tysiącleciu I 663; Nieckula, *-ov-* 168. *IV*

Radłów (4), wś, wroc., gm. Trzebnica, 6 km na pld.-wsch. od Trzebnicy: de *Radlouo* 1218 SUR I—134; villam *Radlouo* 1288 SUR V 287; *Redlewo* 1334 Reg nr 5395; *Radilwitz* (1417) K—526 (tu?); *Radlau* 1638, *Radlaw* 1651 J I 141, 177; *Raadelau* 1736 MpWielOels; *Radelau* 1743 SNGŚI XI 94; *Radelau* 1785 Z IV 382; *Radelau* 1845 K 526; *Radlowo*, *Radelau* 1900 Myc 44 *Radelau* j[etzt] *Bergruh* 1941 SOV 302; *Bergruh* — *Radłów*, *-owa*, *radłowski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Radłów* — *Bergruh* (*Radelau*), os. 1951 Rosp 265; *Radłów*, *-lowa*, przys. 1982 WUN III 101; po zmianie *Radłów*, *-owa*, *radłowski*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Początkowo n. *Radlowo*, z suf. *-owo*, odnotowano też postać *Redlewo*, z wahaniem w części nagłosowej *Ra-//Re-*, będącym zapewne efektem niem. procesów adaptacyjnych. Nazwę zmieniono jako *Radlau*, *Radelau*. Zapis z 1417 r. niepewny; o podobnych formach zob. *Radlowice*. Nazwa *Bergruh* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radłów*. Lit.: SNGŚI XI 94. *JCh/PS*

Radłów zob. **Radlowice**, **Radlowo** (1, 2, 3)

Radłówek, wś, bydg., gm. Inowrocław, 6 km na pln.-zach. od Inowrocławia: *Radlowko* 1448 Koz V 224; *Radlowko* 1489 Lupbrz 156; *Radlowko* utraque 1527 Vld XI 62; *Radlowko* 1583 ŻDz XII 247; *Radlowek* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Radłówek* al. *Radłówko* 1888 SG IX 387; *Radłówek*, *-wka* 1982 WUN III 101. — Od n. wsi *Radlowo* (2), w formie deminutywnej, z suf. *-ko*, *-ek*. *AG*

Radłówka, wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 4 km na pln.-zach. od Lwówka Śląskiego: *Langevorwerk* (1209 !) SUR I 271, fals. XIV; He gap ouch Hern Heinriche deme Langen ein Vorwerck bi der Hart 1217 Tzschoppe 278–9; nobiles dicti Langen

dederunt aream in suburbio castris et Henricus Lange dedit allodium pro area cum terra 1248, allodium Henrici longi ok. 1300 CdSil XIV 128, przy. 452; *Langeforw.* ok. 1660 MpDSlav; *Langenfuhrweg* 1736 MpWiellav; *Harthe Langvorwerk* 1765 SGTS II/2, 247; *Harte-Langenvorwerk* 1786 Z VI 118; *Harte-Langvorwerk* 1816, *Langenvorwerk* 1825 SGTS II/2, 247; *Harte-Langenvorwerk*, auch *Langenvorw.* m. dem Beisatz *Harte*, vom *Hartenberg* ben. 1845 K 208; *Hartelangvorwerk* 1861 SGTS II/2, 247; *Hartelangenvorwerk* 1941 Wrzosek 35; *Długa Góra*, n. przejściowa 1945 SGTS II/2, 247; *Hartelangenvorwerk* — *Radłówka*, *-ki*, *radłówecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Radłówka*, *-ki* 1982 WUN III 101. — Dawna n. niem. *Lange Vorwerk* zapewne od n. rodu *Lange* (od *lang* ‘długi’), por. pierwsze zapisy, i ap. *Vorwerk* ‘folwark’. Od XVIII w. z dodatkowym członem *Harte*, od n. góry *Harte* (dziś *Twardziel*), por. *Hart* 1217, *Harte* 1241 SGTS II/2, 247 *Harte* 1830–33 MpRey nr 150, *Harte* — *Twardziel* 1949 MPol XXIV nr 44. Do n. ter. por. niem. *hart* ‘twardy’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radłówka*. Lit.: Tzschoppe 278–9; SNGŚI XI 94; SGTS II/2, 247–8. *PS*

Radłówko zob. **Radlowo** (4), **Radłówek**

Radly zob. **Ługi-Radly**

Radman(n)sdorf zob. **Radomiłowice**, **Radwanice** (1), **Ratnowice**, **Trzebieluch**

Radmeritz zob. **Radmierzyce** (1)

Radmércy zob. **Radmierzyce** (1)

Radna zob. **Radynia**

Radnica, wś, ziel., gm. Krosno Odrzańskie, 9 km na pln.-wsch. od Krosna Odrzańskiego: *Radwitz* (!) 1515, 1524 CdB C II 510; *Radenitz* 1644 Scultetus; *Padenitz* (!) 1745 Wehrner; *Rädnitz* 1782 Erhardt 649; *Rädnitz* oder *Rednitz*, Dorf 1809, *Groß Rädnitz*, Amts Vorwerk 1809, *Klein Rädnitz*, Amts Vorwerk 1809 Bratring III 318; *Gr. Rädnitz*, *Kl. Rädnitz* 1835 MpRey nr 93; *Vw. Raednitz*, *Kl. Raednitz* 1823, 1845 MpUMbl 2189; *Rädnitz* (urk. *Radnica*) 1908 Mucke 276; *Rädnitz* — *Radnica*, *-cy*, *radnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Radnica*, *-cy* 1982 WUN III 101. — Według wydawców CdB pierwszy zapis zawiera błąd (*w* zamiast *n*). A. Mucke wspomina, że w źródłach odnotowano formę *Radnitz*, nie podaje jednak daty. Dawna n. dłuż. **Radnica* od przym. *radny* ‘udany; obradzający’, por. też ap.

radne 'żyzne, urodzajne pola, niwy, łąny' (w n. terenowych) Muka II 291–2, z suf. *-ica*, ziemczona jako *Radenitz*, później *Rädnitz*. Lit.: Scultetus, Silesia Inferior, 1644 (mapa); Wernher, Das Fürstenthum Crossen..., 1745 (mapa); Erhardt, Presbyterologie des Evangelischen Schlesiens, Tl. II, 1782, 649; MuckeNM 276. PS

Radniowice zob. **Radajowice**

Radobądz zob. **Radawąż**

Radochowo zob. **Raduchów**

Radochów, wś, walb., gm. Łądek-Zdrój, 4 km na pñn.-zach. od Łądko-Zdroju: *Rycharczdorff* 1362 GQ V 96; *Richardsdorf* 1412, *Reichardsdorf* 1416, *Reyersdorf* 1419 KGI 52; *Reichersdorf* 1434, *Reichersdorf* 1453, *Reychersdorf* 1470, *Reichirsdorf* 1477, *Raiersdorf* 1488 GQ II 168, 228, 319, 361, 427; *Reichersdorff* 1500 CdSil XXXIV 44; *Reichardsdorff* 1561, *Reyersdorff* 1743 SNGŚI XI 95; *Rayersdorf* 1747 MpC-Gla; *Reyersdorf* 1789 Z IX 347; *Reyersdorf*, *Rayersdorf* 1845 K 536, 545; *Reyersdorf* 1941 SOV 310; *Reyersdorf* — *Radochów*, *-owa*, *radochowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radochów*, *-owa* 1982 WUN III 101. — Dawna n. niem. *Richardsdorf*, *Reichersdorf* od n. os. *Richard*, *Reichardt*, *Reicher* (: *Reich* 'zamożny' + *hart* 'twardy, mocny, krzepki') Gott 404 i ap. *Dorf* 'wieś'; wtórnie *Reyersdorf*, w wyniku wahanía podstawy, por. n. os. *Reier* (: *Richari* < *Reich*) Gott 404–5. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radochów*. Lit.: SNGŚI I 95. JCh/PS

Radocina zob. **Radocyna**

Radociny zob. **Redociny**

Radocyna, wś, nowosąd., gm. Sękowa, 27 km na pñd.-wsch. od Gorlic: [*Radocina*] XVI AtKr 276; na *Radocynie* 1604 Klim nr 40; *Radocina* 1629 RPobKr 277; *Radocina* 1665 ŹDz XV 53a; *Radocina* 1765 Źyd 426; *Radoczyna* 1794 Ga LI1; *Radocina*, rus. *Radoczyna* 1888 SG IX 390; *Radocina* 1933 SkBy 1416; *Radocyna* 1952 UW 276; *Radocyna*, *-ny*, *radocyński* 1965 UN 56, 14; gw. *radocyna*, *-y*, *radocyński*, łemk. *radocyna*. — Dawniej *Radocina*, od n. os. *Radota* (: *Radomir*, *Radostaw*) SSNO IV 423, z suf. *-ina*. Forma *Radocyna* powstała pod wpływem wymowy łemkowskiej. Lit.: SŁ 45; RBiecz 40; RiegŁemk 201. IN

Radocz zob. **Radocza**

Radocza, wś, biel., gm. Tomice, 3,5 km na pñn. od Wadowic: de *Radocza* 1346–45 MVat II 280; de *Radocz* 1410 Inscr nr 1388; de *Radocza* 1447, s *Radocze* 1448 ZDM III 237, 249; z *Radocze* 1504 SHGKr(kartoteka); *Radocza* 1529 LR 89; z *Radoczei* 1550 SHGKr(TZ 12, 607); *Radocza* 1581 ŹDz XIV 101; *Radocza* 1888 SG IX 390; *Radocza* 1921 Sk XII 38; *Radocza* 1952 UW 274; *Radocza*, *-czy*, *radocki* 1964 UN 16, 56. — Od n. os. **Radok*, por. *Radoch* SSNO IV 419 (: *Radomir*, *Radostaw*), z suf. **-ja*, okresowo **-jb*. Lit.: LKrak 125; BañMorf 80. IN

Radogoszcz (1), wś, gdań., gm. Osiek, 10,5 km na pñd.-zach. od Skórcza: *Radegast* 1789 Goldb II 197; *Radigosoz* (!) 1796–1802 MpSchröt XV; *Radegast* — *Radogoszcz* 1879 KętN 35; *Radogoszcz*, niem. *Radegast* 1888 SG IX 390; *Radegast* seit 1867, fr. *Radagoszcz* 1912 Bär 96; *Radogoszcz*, niem. *Radegast* 1921 Sk XI 45, 85; *Radogoszcz* (*Radogost*) 1925 Krzep 98; *Radogoszcz* 1952 UW 194; *Radogoszcz*, *-czy* 1982 WUN III 101; gw. *radogošč*, *-ča*, *radogoski*. — Od n. os. **Radogost* (por. *Radostaw* i *Bydgost*), z suf. **-jb*, współcześnie wahanie rodzaju gramatycznego. W pobliżu wsi znajduje się jez. o n. *Radogoszcz*, por. *Radogoszcz* 1888 Pielg 78. H. Górniewicz uważa n. jez. za pierwotną, staroeuropejską, od **rodhos* 'tok wodny' i **ghast-* 'woda zmieniająca poziom', co jednak według Z. Babika mało prawdopodobne. Lit.: Górniewicz, PMT VII 58, 159; Rospond, *-jb* 116; KrejaKoc 107; Babik 525. WK

Radogoszcz (2), wś, jel., gm. Lubań, 4 km na pñn. od Lubania: *Wendischdorf* 1369 SGTS II/2, 249; *Wunschendorf* 1454 KOL 57; *Windischen-* *dorf* 1488 BenaGŁuz 364; *Winschdorf* 1557 KOL 57; von *Wunschendorff* 1564 CdL V 149; die *Wunschendorfer* 1571, *Wünschendorf* 1597 KOL 57; *Wünschendorf* 1786 Z VI 139; *Wünschendorf* 1816, *Wündischendorf*, *Wündischendorf*, *Wünschendorf* 1846 SGTS II/2, 249; *Wünschendorf* 1845 K 758; *Wünschendorf* 1941 Wrzosek 34; *Życzeniów*, n. przejściowa 1945–47 SNGŚI XI 95; *Wünschendorf* — *Radogoszcz*, *-a*, *radogojski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radogoszcz*, *-czy* 1982 WUN III 101. — Nazwa niem. *Wendischdorf* od przym. *wendisch* 'słowiański, łuzycycki' i od ap. *Dorf* 'wieś'; formy uproszczone: *Winschdorf*, *Wünschendorf* (analogicznie jak w n. os. *Wende* : *Wunsch*,

Radogoszcz

Wünsch Gott 523–4). A. Muka rekonstruował na tej podstawie nazwę głuź. **Serby*, por. MukaS 30. Nazwa przejściowa *Życzeniów* powstała w wyniku skojarzenia pierwszego członu n. niem. z ap. *Wunsch* ‘życzenie’. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Radogoszcz*. Lit.: SNGŚI XI 95; BenaGŁuż 364–5; SGTS II/2, 249–51. JCh/PS

Radogoszcz (3), cz. Bałut w Łodzi, dawniej wś: in *Radogoste* (1242)XV–XVI CdPI 31; *Radogoszcz* 1242 CdP III 21; *Radogoszcz* 1397 Łęcz II nr 5547; *Radogoszcz* 1424 Koz VII 60; *Radogoszcz* 1511–23 ŁLB II 381; ze wsi *Radogoszcza* 1564–65 Luwlkp II 152; *Radogoszcz* 1576 ŻDz XIII 63; *Radogoszcz* 1793 MpPerŁęcz; *Radogoszcz* 1827 Tabella II 130; *Radogoszcz*, wś i kol. 1888 SG IX 390; *Radogoszcz*, wś 1921 Sk II 65; *Radogoszcz*, -*cza* 1982 WUN III 101. — Od n. os. **Radogost*, z suf. *-*jb*. Lit.: SHGŁęcz II 63–4; Nieckula, RKJWr V 102; Rospond, -*jb* 114. EB

Radogoszcz zob. **Radgoszcz** (2)

Radogościce zob. **Gościradzice**

Radojewice, wś, bydł., gm. Dąbrowa Biskupia, 10 km na płn.-wsch. od Kruszwicy: *Radujewice* 1410–50 Koz V 226; *Raduyewycze* (!) 1489 Lupbrz 168; *Raduiewice* 1583 ŻDz XII 252; *Radajewice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Radojewice* al. *Radajewice*, niem. *Radajewitz* 1888 SG IX 391; *Radojewice* 1921 Sk X 23; *Radojewice*, -*wic* 1982 WUN III 101. — Dawniej *Radujewice*, od n. os. *Raduj*, *Radaj* SSNO IV 426, 416, **Radoj* (: *Radosław*, *Radomir*), z suf. -*ewice*. AG

Radojowo, wś, pozn., gm. Suchy Las, 10 km na płn. od Poznania: *Radinowa* (!) (1252)XVI, *Raduiowo* (1280)1578 KW I 268, 465; *Radugewo* 1388, *Radu[evo]* 1393 Lek I nr 392, 1500; *Raduyewo*, *Wraduyewo* (!) 1401 RWlkp I nr 500; *Radwyewo* 1425 SHGPn IV 18; w *Radujewo* 1435 RWlkp I nr 1449; *Raduyowo* 1508, *Raduiowo* 1563 SHGPn IV 18; *Raduiowo* 1580 ŻDz XII 25; *Radoiowo* 1789 PPOzn(Tab 6, 258v); *Radojowo*, dawniej *Radujewo* 1888 SG IX 391–2; *Radojowo* 1902 MycPn 119; *Radojowo*, -*wa*, *radojewski* 1965 UN 93, 36. — Od n. os. *Raduj*, **Radoj*, z suf. -*ewo*. Do pierwszego zapisu por. n. os. *Radzin* KozN 25. Lit.: SHGPn IV 18–9; Nieckula, -*ov*- 169; PPOzn 252. ZZ

Radolin, wś, okresowo mto, pil., gm. Trzcianka, 7 km na płd.-wsch. od Trzcianki: *Radolin*

1796–1802 MpSchröt XIX; do *Radolina* 1808 Font LI 79; *Radolin* pod Trzcianką 1880 SG I 503; *Radolin*, wś i folw., niegdyś mko 1888 SG IX 392; *Radolin* 1902 MycPn 174; *Radolin* — *Radolin* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radolin*, -*na* 1982 WUN III 101. — Od nazw. *Radola* KozN 77 (: *Radomil*, itp.), z suf. -*in*. Lit.: Koz III 119. ZZ

Radolina, wś, koniń., gm. Golina, 4,5 km na płd.-zach. od Goliny: *Radolina* (1213)XVIII KW I 77; de *Radolino* (1293) Kuj 91, 270; *Radolino* ... *Rodolino* (1387)XV KW VI 349, 350, przyp. 2; *Radolina* 1482 SHGKI(PG 9, 156v); Petri de *Radolino* 1393 Kuj 270; in villa *Radolino* 1498 Bob nr 659; *Radolina* 1511–23 ŁLB I 292; *Radolina* 1579 ŻDz XII 233; *Radolina* 1783–84 RejKor 156; *Radolina* 1888 SG IX 392; *Radolina*, -*ny* 1982 WUN III 101; gw. *radolina*, -*ny*, *radoliński*. — Od n. os. *Radola*, z suf. -*ina*, obocznie -*ino*. Lit.: Koz V 226; Nieckula, -*ov*- 301. ZZ

Radolina zob. **Radlin** (3)

Radolino zob. **Radolina**

Radolinek, wś, pil., gm. Czarnków, 7,5 km na płn. od Czarnkowa: *Floth Holländer* 1796–1802 MpSchröt XIX; *Col. Floth*, *Col. zu Radolin* ok. 1845 MpRey nr 62; *Flot* 1880 SG I 503; *Flot*, niem. *Floth*, *Flot królewski*, *Flot szlachecki* ... trzy miejscowości, kol. i gmina blisko Noteci 1881 SG II 395; *Radolińska Wieś*, niem. *Radoliner Colonie*, osada wiejska, na południe od Radolina, wzdłuż Silnicy albo Trzcianki 1888 SG IX 392; *Flotowo*, niem. *Flot* 1902 MycPn 173; *Floth* 1926 MpMbl(3065); *Floth* — *Radolinek*, -*nka*, *radolinecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Radolinek*, -*nka* 1982 WUN III 102. — Dawna n. niem. *Floth* zapewne od ap. *Flut*, średniem. *vlôt* (śrwniem. *fluot*), o pierwotnym znaczeniu ‘przyływ’, wtórnie też ‘powódź, wylew’ (wieś leży nad Notecią). Nazwa spolonizowana jako *Flot*, *Flotowo*, przejściowo z członami dyferencyjnymi od przym. *królewski* i *szlachecki*. Następnie n. zestawiona *Radolińska Wieś*, człón pierwszy od n. m. *Radolin*, człón drugi od ap. *wieś*. Obecna n. *Radolinek* (zuniwerbizowana za pomocą suf. -*ek*) została wprowadzona po 1918 r. ZZ

Radolinek zob. **Wapnik** (2)

Radoliner Colonie zob. **Radolinek**

Radoliner Kalkfabrik zob. **Wapnik** (2)

Radolin(er) Kalkofen zob. **Wapnik** (2)

Radolińska Wapniarnia zob. **Wapnik** (2)

Radolińska Wieś zob. **Radolinek**

Radoludz zob. **Ladorudz** (1)

Radoludz Maior zob. **Ladorudz** (1)

Radoludz Minor zob. **Ladorudzek**

Radom (1), wś, pil., gm. Ryczywół, 13,5 km na pld.-wsch. od Czarnkowa: *Radom* 1802–03 MpGillyPr; *Radom* 1888 SG IX 420; *Radom* 1902 MycPn 97; *Radom* 1921 Sk X 57; *Radom, -mia* 1982 WUN III 102. — Od n. os. *Radom* lub *Radomski* RymSEN II 332 z derywacją wsteczną. Mało prawdopodobny jest związek n. z n. mta Radomia. ZZ

Radom (2), mto, rad.: *villam iuxta Rado* (!) 1154 KW I 546; *Radom* 1233 KMłp II 52; de *Radome* (1237) KMłp II 59; circa *Radom* (1260) CdP III 78; *Radom* (1349) KMłp I 271; *Radom* 1354 KMłp III 92; *antiqua Radom* 1411 Inscr nr 1420; *Radom* 1411 Sand nr 491; *Radom* 1416 Kkk II 411; *Nova Radom, Antiqua Radom* 1417 ZDK II 20; *Radom Nova* 1470–80 DB I 344; *Radom* 1511–23 ŁLB I 687; *Antiqua Radom, Nowa Radom, Radom, Radom* civitas alias *Nowa Radom* 1529 LR 26, 407, 416, 453; z *Starego Radomya* do *Nowego murowanego Radomya, Antiqua Radom* 1564–65 Lusand 169, 186, 196; *Radom antiqua, Radom* 1569 ŻDz XIV 297, 325; Miasto *Radom* 1660–64 Lusand I 88; *Radom Nowy, mto, Radom Stary*, przedm. 1783–84 RejKor 333, 334; *Nowy Radom, Stary Radom* 1787 Spis 409; *Radom* 1827 Tabella II 130; *Radom, mto* 1888 SG IX 392–420; *Radom* 1933 SkBy 1416; *Radom, -mia, radomski* 1970 UN 31, 5; gw. *radum, radurha*. — Od n. os. *Radom* SSNO VII 205 (: *Radomił, Radomir*), z suf. *-jb. W XV w. widać w nazwie ślad rozbudowy miasta i podziału na cz. nową i starą, pojawiają się zapisy z łac. członami odróżniającymi *Antiqua, Nova*, pol. *Stary, Nowy*. F. Nalepa nie wyklucza też związku n. miasta z n. rz. *Radomka*, por. też UdolphStell 257. Lit.: KSand 165; KopRad 287; NalSand 144–5; Nieckula, RKJWr V 125; RospSEMIG 320; RymNmiast 200. IN

Radom zob. **Radomno**

Radomek (1), kol., dawniej wś, kiel., gm. Końskie, 10 km na pln.-zach. od Końskich: *Radon* 1797 MpNWGal V; F. *Radonia* 1839 MpKwat III 6; *Radonek* 1877 Zin II 98; *Radonek*, wś i folw. 1888 SG IX 433; *Radonek*, wś 1902 Przew II 114;

Radonek, wś i kol. 1933 SkBy 1417; *Radomek, -mka*, cz. Trzemoszny 1966 UN 24, 22; *Radomek, -mka* 1982 WUN III 102. — Od n. os. *Radoń* SSNO IV 421; wtórnie zmiana rodzaju na żeński, a następnie rozszerzenie o suf. -ek. Do postaci *Radomek* por. n. os. *Radomek* (: *Radom*) RymSEN II 332. Lit.: KopKiel 227. IN

Radomek (2), wś, olszt., gm. Hława, 5 km na pld.-zach. od Hławy: Hanse ... Scholltzen von dem *Radem* (1324)XVI PrUr II 337 (tu?); Jacob von *Radam* (1347)1619–20 PrUr IV 172, przyp. 1 (tu?); *Radem, Klein* ok. 1780 HAPr IV 345; *Kl. Radem* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Radem — Radomek* 1879 KętN 101; *Radomek (Kl. Radom)* 1882 KętL 567; *Radomek*, niem. *Klein Radem* 1888 SG IX 420; *Radomek — Klein Radem* 1941 Choj 123; *Klein Radem — Radomek, -mka, radomecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Radomek, -mka* 1982 WUN III 102. — Odczytanie pierwszych zapisów sprawia trudności; być może n. pochodzi od n. os. *Radom*, z suf. *-jb. Najprawdopodobniej n. *Klein Radem* dyferencyjna wobec *Gross Radem*, dziś *Radomno*. Nazwa *Radomek* pojawia się w opracowaniach w XIX w. i w takiej postaci została ustalona po 1945 r. Lit.: Hława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 250. RP

Radomia (1), wś, ziel., gm. Świdnica, 8 km na zach. od Zielonej Góry: zum *Seyfridsholtze* 1416, *Seyfersholtz* 1488, *Seiffersholtz* 1528 CdSil XXIV 18, 20, 27; *Seyferts holtz* 1643 MpDSGlog; *Seifersholtz* 1697 CdSil XXIV 31; *Seyfersholtz* 1739 MpWielGlog; *Seifersholtz* 1791 Z X 367; *Seifersholtz* 1845 K 629; *Seiffersholtz* 1941 SOV 350; *Seifersholtz — Radomia, -mi, radomski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radomia, -mi* 1982 WUN III 102. — Dawna n. niem. *Seifridsholtz, Seifersholtz* od n. os. *Seifried, Seiferd* (: *Siegfried*) Gott 459 i ap. *Holz* 'las'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomia*, która nawiązuje do n. zaginionej wsi, zob. *Radomia* (2). Lit.: SNGŚI XI 95–6. JCh/PS

Radomia (2), wś zaginiona, znajdowała się w pobliżu Zielonej Góry: Idem in *Radoma* in *villa Rethonis* ok. 1300 CdSil XIV 145. — **Radomia* od n. os. *Radom*, zob. *Radom* (2), z suf. *-ja. Nazwa *Villa Rethonis* w formie zlatynizowanej, od ap. *villa* 'wieś' i n. os. *Ret* (: *Rat-*), por. SSNO IV 463, w formie dopełniacza. Nazwę *Radomia*

Radomice

nadano po 1945 r. jednej z miejscowości w pobliżu Zielonej Góry, zob. *Radomia* (1). Lit.: Nieckuła, OSG IV 95, 101. PS

Radomice (1), wś, jel., gm. Wleń, 8 km na płn.-zach. od Jeleniej Góry: *Wünscheld.* ok. 1660 MpDSIav; *Wüntschendorff* 1677, *Wünschendorff* 1687 J IV 122, 331; *Wüntschendorff* 1736 MpWie-IIav; *Wünschendorff* 1786 Z VI 139; *Wünschendorff* in Schlesien 1818, *Windischendorf*, *Wintschendorff*, *Wynschendorff* 1825 SGTS II/2, 251; *Wünschendorff*, einst *Windischend.*, auch *Wintschdorf* u. *Wynschendorff* 1845 K 758; *Wünschendorff* 1941 Wrzosek 35; *Wieś Wendeńska*, *Serbska Wieś*, *Marynki*, n. przejściowe po 1945 SGTS II/2, 251; *Wünschendorff* — *Radomice*, *-ic*, *radomici* 1947 MPol XXV nr 124; *Radomice*, *-mic* 1982 WUN III 102. — Według historyków wieś powstała w XIV w., może nawet w 2. poł. XIII w. Pierwotnie zapewne n. niem. **Wendischendorf*, od przym. *wendisch* 'słowiański, łużycki' i ap. *Dorf* 'wieś', uproszczona do *Wüntschendorff* i *Wünschendorff*, por. *Radogoszcz* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomice*. Lit.: SNGŚI XI 96; SGTS II/2, 251–6. JCh/PS

Radomice (2), wś, kiel., gm. Morawica, 15 km na pld.-wsch. od Kielc: *Radomici* (1260) Kkk I 80; in *Radomic* (1271), *Radomici* 1275, *Radomici* 1284 KMłp II 130, 137, 159; *Radomycze* 1470–80 DB III 411; *Radomicze* 1529 LR 458; *Radomycze* 1540 ŻDz XV 588; *Radomicze* 1573 ŻDz XIV 270; *Radomice* 1660–64 Lusand II 57; *Radomice* 1783–84 RejKor 254; *Radomice* 1827 Tabella II 130; *Radomice* 1888 SG IX 420; *Radomice* 1933 SkBy 1416; *Radomice*, *-mic*, *radomici* 1966 UN 23, 51; gw. *raduńice*, *-ńic*, *radumski*. — Dawniej *Radomicy*, od n. os. *Radom* SSNO VII 205, z suf. *-icy*, później *-ice*. Lit.: KSand 165; KopKiel 248. IV

Radomice (3), wś, pozn., gm. Września, 3 km na pld. od Czerniejewa: *Radomice* 1859 MpChr; *Radomice*, folw. 1888 SG IX 420; *Radomice* 1935 Mp-100(38–25); *Radomice*, *-mic* 1982 WUN III 102, gw. *raduńice*, *-ńic*, *raduńicki*. — Od nazw. *Radomici* RymSEN II 332, z derywacją wsteczną. *Radomiccy* byli właścicielami Czerniejewa i okolicznych wsi, por. Koz V 227. ZZ

Radomice (4), wś, włoc., gm. Lipno, 5 km na pld.-zach. od Lipna: *Radomycze*, *Radomicze* 1316, *Radomici*, *Radomicze* 1321, *Radomycze*

1378 CdP II 647, 648, 232, 233, 761; *Radomycze* 1503 Matr III nr 1042; *Radomicze* 1513 Matr IV/1, nr 2091; *Radomicze* 1527 Vlad XI 32; *Radomicze* 1564 ŻDz XII 312; *Radomicze* 1577 Vlad XVI 30; *Radomicze* 1584 Vlad XVIII 19; *Radomice* 1784 MpPerPł; *Radomice* 1789 Borucki 38; *Radomice* 1802–03 MpGillyPr; *Radomice* 1827 Tabella II 130; *Radomice* 1839 MpKwat II 2; *Radomice* 1877 Zin II 97; *Radomice* 1888 SG XI 420; *Radomice*, *-mic*, *radomski* 1972 UN 180, 41; gw. *raduńice*, *-mic*, *raduńicki*. — Od n. os. *Radom*, z suf. *-ice*. KZ

Radomicko (1), wś, leszcz., gm. Lipno, 6,5 km na pld.-wsch. od Śmigła: *Radomick* (1181)1258 KWłp 66; *Radomick* 1258 KW I 328; *Radomicko* (1294)1302 KW II 91; *Radomicko* (1303)1585 KW VI 82; *Radomicko* 1311 KW II 285; *Radomyczsco* 1355, *Radomicko* 1376, *Radomicko* 1378 KW III 38, 453, 467; *Radomicko* (1398)1784, *Radomicko* (1399)1433 KW VI 425, 434; *Radomi[r]sko* (!) 1402 RWłkp II nr 185; de *Radomyczsco* (1424) KW VIII 289; *Radomicko*, *Radamyczsco* 1449, *Radamyczsco*, *Rademicko* 1451 SHGPn IV 4; *Radomyc* 1475 MPH V 963; *Radomicko* 1489 SHGPn(PG 10, 116); *Radomyczsco* 1510 NKS 129; *Radomyrzice*, *Radomyrzicze* 1523 AC II nr 789; *Radomyczsco* 1563 SHGPn IV 4; *Radomicko* 1580–81 ŻDz XII 83; *Radomicko* 1622–24, *Radomicko* 1789 PPozn(Tab 1, 84 i 10, 5v); *Radomicko*, niem. *Radomitz* 1888 SG IX 420; *Radomicko*, *-ka* 1982 WUN III 102; gw. *raduńicko*, *-ka*, *raduńicki*. — Dawniej **Radomick*, od patronimicznej formy **Radomicz* (: *Radom*), z suf. *-sk*, *-sko*. W n. doszło do uproszczenia grupy spółgłoskowej *-sc- > -c-*. Do przejściowej formy *Radomirzyce* por.: Andreas *Radomyrski* 1523 AC II nr 789. Lit.: SHGPn IV 4–16; Rospond, *-bsk-* 223–4; PPozn 251. ZZ

Radomicko (2), wś, ziel., gm. Maszewo, 11 km na płn.-zach. od Krosna Odrzańskiego: *Rademittel* 1308 KW II 260; *Radenikel* (1308) Berghaus III 158; *Radenikl* 1773 MpGüss; *Radenickel*, Dorf und Gut 1809 Bratring III 318; *Radenickel* 1835 MpRey nr 93; *Radnickel* (!) 1853, *Radenickel* 1856 Berghaus III 749 i indeks; *Radenickel* 1896 MpMbl(3855); *Radenickel* — *Radomicko*, *-ka*, *radomici* 1947 MPol XXV nr 111; *Radomicko*, *-ka* 1982 WUN III 102. — Pierwsze za-

pisy niejasne. Może n. słow., od jakiejś n. os. na *Rad-* (por. *Radom*), lub od n. zaginionego jez. *Radzienik*, por. *Radenick* (1251)XV KW I 261. Nazwę zmieniono jako *Radenickel* (z deminutywnym suf. *-el*). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Radomicko*. PS

Radomick(o) zob. **Radomicko** (1)

Radomiczy zob. **Radomice** (2, 4)

Radomie zob. **Radymno**

Radomierowice, wś, opol., gm. Murów, 12 km na pld.-zach. od Kluczborka: *Plümkenau* 1784 Z III 80; *Plümickenau*, *Plümckenau* 1789 SNGŚI XI 96; *Plümkenau*, Colonie 1804 WBeschr VIII 98; *Plümckenau*, auch *Plümikenau*, *Blimkinów* 1845 K 497; Colonie *Plümkenau* 1864 Triest 125; *Blimkinów*, *Plümkenau* 1900 Myc 16; *Plümkenau* ... auch *Blümchenau* 1935 Oberschlesien im Bild nr 48, 2; *Radomierowice* (*Blimkinów*) — *Plümkenau* 1939 Prus 19; *Blimkinów*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XI 96; *Plümkenau* — *Radomierowice*, *-ic*, *radomierowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Radomierowice*, *-wic* 1982 WUN III 102. — Dawniej kol., założona w l. 1772–73; n. niem. *Plümkenau*, od n. rodu von *Plümicke* (Wappenbuch der Preussischen Monarchie IV 21), z członem *-au*, ma zapewne charakter pamiątkowy. Niemiecki wariant *Blümchenau*, powstały zapewne w wyniku adideacji do ap. *Blume* 'kwiat', stał się podstawą spolonizowanej formy *Blimkinów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomierowice*. Lit.: SNGŚI XI 96; BorGŚI 245. PS

Radomierz (1), wś, jel., gm. Janowice Wielkie, 10 km na wsch. od Jeleniej Góry: in *Syffridi villa* ok. 1300 CdSil XIV 125; in *Sifridi villa* 1318, *Sifridi villa* 1335 Reg nr 3842, 5409; *Seifredisdorff* 1372 K 628; dorf *Seyfridesdorf* 1399, *Syfredisdorf* 1400, *Syfridesdorf* 1400, czy *Seypindorf* (!) 1400, *Seyfredisdorf* 1406 LandbSch III nr 567, 742, 753, 854, 1826; *Seiffersdorf* ok. 1660 MpDSLav; *Seiffersdorff* 1666/67 J I 692; *Seiffersdorff* 1673 CdSil XXXIII 93; *Seyffersdorff*, *Ober Seyffersdorff* 1726 SGTS IV 382; *ob.*, *nied.* *Seyffersdorf* 1736 MpWiellav; *Seiffersdorf* 1845 K 628; *Seiffersdorf* 1941 Wrzosek 32; *Seiffersdorf* — *Radomierz*, *-a*, *radomierski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radomierz*, *-rza* 1982 WUN III 102. — Nazwa niem. *Seifredisdorf*, później *Seiffersdorf*, w zlatynizowanej postaci *Syfridi Villa*, od n. os. *Seifried*, *Seifer*

(: *Sigifried*) Gott 459 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'; dodatkowe człony od przym. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górnny' na oznaczenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomierz*. Lit.: SNGŚI XI 96; SGTS IV 382–8, VI 271–7. JCh/PS

Radomierz (2), wś, leszcz., gm. Przemęt, 17 km na pld.-zach. od Śmigła: *Radomir* 1210 KW I 64; *Radomirz* (1370)1782 KW VI 261; *Radomirz* 1395 KW III 678; *Magna Radomirz* 1408, *Magna Radomirz* 1410, in *Radomierz* (1411), *de Radomyrz* 1411 KW VII 390, 446, 458, 471; *Radomirzs* 1425 SHGPn IV 16; *Radomyrz* 1432 RWlqp III nr 1422; *villa Radomyrze* 1510 NKs 128; *Radomyrzicze* 1523 AC II nr 789; *Radomirs* 1530, *Radomierz* 1566 SHGPn IV 16; *Radomierz* 1580–81 ŻDz XII 81; *Radomierz* 1783–84 Rej-Kor 807; *Radomierz* 1789 PPOzn (Tab 8, 17); *Radomirz* 1888 SG IX 422; *Radomierz*, *-rza* 1982 WUN III 102; gw. *radorhiš*, *-ža*, *radurhiski*. — Od n. os. *Radomir* SSNO IV 421, z suf. **-jb*, okresowo *-ice*. W n. wystąpiło regularne przejście *-irz-* > *-erz-*, jak w ap. *wierzba*. Okresowo n. z łac. członem odróżniającym *Magna*. Lit.: SHGPn IV 16–7; PPOzn 251. ZZ

Radomierz Mały zob. **Guźdżiny**

Radomierzyce (1), wś, jel., gm. Zgorzelec, 10 km na pld.-zach. od Zgorzelca: *Rademariz*, *Radimeritz* 1249, *Radmariz* 1261, *Radembricz* 1368 KOL 20; *Rademyricz* 1376 CdL III 17; in *Radembritz* 1390 SNGŚI XI 96; *Radinbricz* 1399 CdL III 354; zu *Redemeritz* 1419, *Radenbricz* 1425, zu *Rademyricz* 1427 CdL II/1, 17, 224, 429; zu *Radembritz* 1430, *Radmericz* 1432, *Radinbricz* 1434 CdL II/2, 154, 387, 527; *Rademmertz* 1514, *Radmeriz* 1557 KOL 20; *Rademeritz* 1586 CdL V 169; *Radmercy* 1636, *Radmertz* 1728, *Radmeritz* 1816 SGTS II/2, 256; *Radmeritz*, wend. *Radmercy* 1845 K 527; *Radmercy*, niem. *Radmeritz* 1888 SG IX 388; *Radomierzyce*, *Radmeritz* 1900 Myc 44; *Radmeritz* — *Radomierzyce*, *-yc*, *radomierzycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radomierzyce*, *-rzyce* 1982 WUN III 102. — Pierwotnie głuź. n. **Radmëricy*, od n. os. *Radoměr*, por. stp. *Radomir* SSNO IV 421, czes. *Radimir* MukaS 22, Mucke 13, skrócona później do *Radmërcy*. Nazwę zmieniono jako *Radmeritz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomierzyce*. Lit.: SNGŚI XI 96–7; BenaGŁuż 366–375; SGTS II/2, 256–62. JCh/PS

Radomierzyce

Radomierzyce (2), wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 4 km na pld. od Wrocławia: *Razomericz* 1269 (tu?), *Rathmiricz* 1312 Reg nr 1331, 3261; allodium *Ratheborewitz* 1316 DomWr 91; Allodium Genczonis zu *Ratheborowicz* 1316 LandB 68, przyp. 33; *Rasmeriz* 1320 H 76; *Razmeriz* 1323, in *Radmericz* 1329, von *Radmicz* 1330, in *Rathmerowicz* 1331 Reg nr 4290, 4879, 4939, 5014; *Radmerowicz*, *Radmeritz* (1331) K 108; Hanco filius olim Jenschonis de Görlitz ... 2 mansos agri in allodio *Radmerowitz* prope agros eiusdem Nicolai in Lamsfelt 1331 DomWr 92; *Raczeborowicz* 1337, *Raczborowicz*, *Raczeborowicz* 1341 Reg nr 5925, 6590, 6706; allodium ... *Rateborowiz* seu *Jentsch* 1343, allodium dictum *Raczeborowicz* 1348 DomWr 91; *Ratheborowicz* (1348) K 108; *Raczmaricz* 1353, *Jencz* allodium, *Jencz* duo allodia 1353 LandB 68, 256, 285; *Ratheborewitz* *Jentsch* alias dictum 1354, Dorff und Fuhrweg *Ratzeborewitz*, das sonst gemeinlich heisst Zum *Grossen Jentsch* 1387, *Jencz* 1425, Gutt *Gross* sonst auch *Dörr Jentsch* genannt 1502, zum Gut *Dörn Jentsch* 1527, *Raceborzwitz Durre Jentsch* genannt 1548 DomWr 91–2; *Tirgenisch* 1579, *Düerientsch* 1666/67 J I 60, 672; *Dürrjentsch* 1736 MpWielWrat; *Dürr Jentsch* 1743 SNGŚI XI 96; *Dürrjentsch* 1795 Z XII 174; *Dürrjentsch* 1829 MpRey nr 151; *Dürrjentsch* 1845 K 108; *Racmierzyce*, *Dürrjentsch* 1900 Myc 44; *Riembergshof* 1941 Wrzosek 10; *Riembergshof* — *Radomierzyce*, -yc, *radomierzycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Radomierzyce*, -rzyce 1982 WUN III 102. — Według J. Domańskiego zapisy historyczne odnoszą się do dwu wsi: *Raciborowic* (zu *Ratheborowicz* 1316) i *Radomierzyc* (*Razomericz* 1269), które w poł. XIV w. połączone z *Raciborowicami*. Według wydawców SUr IV 80 zapis *Razomericz* odnosi się natomiast do wsi *Mnichowice* (2). Nazwa *Raciborowice* od n. os. *Racibor*, z suf. -owice; n. *Radomierzyce* od n. os. *Radomir* SSNO IV 411, 421, z suf. -ice. Nazwy przekazane w różnych formach zmienionych. Po połączeniu obie miejscowości przyjęły n. *Jencz*, niem. *Jentsch*, od n. os. *Jencz(o)* (właściciel folwarku), por. allodium *Genczonis* 1316 LandB 68, przypis 33. Dodatkowe człony od przym. *gross* 'wielki' i *dürr* 'suchy' dla odróżnienia od n. m. *Wasserjentsch*, dziś *Komorowice* (3). Nazwa niem. *Riem-*

bergsdorf została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomierzyce*. Lit.: SNGŚI XI 96–7; DomWr 91–2. PS

Radomiłowice, wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 10 km na pld.-wsch. od Lwówka Śląskiego: *Radmansdorf* 1512 GrMark I 536; *Raufsdorff* (1605)1730 PfeiffPap 227; *Rademsdorf* v. *Ransd.* 1660 MpDSLav; *Raufsdorff*, *Raussdorff* 1668 SGTS VII 461; *Ranßdorff*, *Ranssdorff*, *Ransdorf*, *Ranßdorff* 1687 J IV 127, 129, 208, 317; *Rathmannsdorff* 1726 SGTS VII 461; *Radmansdorf* 1736 MpWielIav; *Radmannsdorf* 1765, *Ratmansdorf* 1786, *Radmannsdorf* 1816 SGTS VII 461; *Radmannsdorf* 1845 K 526; *Radmannsdorf* 1939 MpMbl(4960); *Radmannsdorf* — *Radomiłowice*, -ic, *radomiłowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Radomiłowice*, -wic 1982 WUN III 102. — Nazwa niem. *Radmannsdorf* od n. os. *Rad(e)mann* Gott 481 i ap. *Dorf* 'wieś'; okresowo *Raussdorf* i *Ransdorf*, zapewne w wyniku adideacji do n. os. *Rauss*, *Ran* Gott 402, 399. Nie wykluczone jednak, że n. *Raussdorf* ma związek z n. rodu *von Raussendorf*, który posiadał m.in. nieodległe Płakowice, por. Hans *von Raussdorf* zu Plagwitz, Hans v. *Raussendorf* zu Plagwitz 1418 Bergemann 58, 78, też nazw. burmistrza Jeleniej Góry: *Niklos Rausdorf* 1472 Stelmach 88. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomiłowice*. Lit.: SNGŚI XI 97; SGTS VII 461–2; Bergemann, Beschreibung und Geschichte der Stadt Friedeberg am Queiss, 1829, 58, 78; Stelmach, Rocznik Jeleniogórski XL 88. PS

Radomiłów, wś, legn., gm. Rudna, 14 km na pln.-wsch. od Lubina: *Tylow* 1580 J III 5; *Thielaw* 1644 MpDSWol; *Thielau* 1736 MpWielWol; *Thielau* 1787 Z VIII 333; *Thielau* 1802 WBeschr V 140; *Ndr.*, *Obr. Thielau* 1829 MpRey nr 132; *Thielau* u. *Ober Th.* 1845 K 680; *Thielau*, *Ndr.*, *Obr.* 1933 MpMbl(4464); *Trzmielów Górny*, *Dolny*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XI 96; *Thielau* — *Radomiłów*, -owa, *radomiłowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radomiłów* (*Ćmielów*) 1975 Mp-25(442.43); *Radomiłów*, -owa 1982 WUN III 102. — Dawniej zapewne *Tylów*, od n. os. *Tyl* SSNO V 504, por. *prephatus Tilo* 1291 CdSil II 109, z suf. -ów. Nazwę zmieniono jako *Thielau*, zapewne w wyniku adideacji do n. os. *Thiel* Gott

570 i dostosowania do nazw miejscowych z *-au* (< niem. *Aue*). Okresowo n. z członami *Nieder*, *Ober* = pol. *Dolny*, *Górny* na oznaczenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radomiłów*, która nawiązywała zapewne do zapisu: sortem *Radomili* 1218 SUr I 175, zob. *Racimierz*. Przejściowo używano także nazw *Trzemielów* i *Ćmielów*. Lit.: SNGŚI XI 97. JCh/PS

Radomin (1), wś, olszt., gm. Nidzica, 6 km na płn. od Nidzicy: *Redemin* 1412, 1422 KęTL 344; *Rademan* 1437 GZ 85; *Radomino* 1600 KęTL 344; *Rudomina* 1783 MpPerMz; *Radomin*, folw. 1789 Goldb I 177; *Radomin* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Radomin* 1879 KęTN 190; *Radomin* 1888 SG IX 421–2; *Radomin* — *Radomin* 1941 Choj 123; *Radomin* — *Radomin*, *-a*, *radomiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Radomin*, *-na* 1982 WUN III 102; gw. *raduini*. — Od n. os. **Radoma*, por. *Radom* SSNO VII 205, z suf. *-in*, obocznie *-ino*. Zapis *Redemin* oddaje płnpol. przejście *Ra-* > *Re-* oraz wahanie *om/em* (substytucyjne niem. lub pol.); gw. postać z mazurskim rozwojem *rn* (> *rn*) > *n* oraz przejściem *-oN-* > *-uN-*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i powiatu, 1976, 126. RP

Radomin (2), wś, tor., gm. Radomin, 10 km na pld.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Radomin* 1193, *Radomino* 1215 KW I 38, 80; de *Radomino* 1345 Kuj 313; *Rademino* (1348)1538 CdP II 704; de *Radomino* 1349 Kuj 318, 319; *Radomino* (1349) CdP I 202; *Radomyno* 1371, *Radomino* (1375)1505, de *Radomyn* 1392 CdP II 754, 759, 756, 796; de *Radomino* 1408 KW V 127; de *Radomino* 1408 CdP I 283; *Radomino* 1412 Płoc I 131; de *Radomino* 1413 Cruc II 225, 227; de *Radomijno* 1434 CdP II 860; *Radomino* 1505 Matr III nr 2155; *Radomino* 1564 ŻDz XII 296; *Radomin* 1783–84 RejKor 456; *Radomin* 1789 Borucki 48; *Radomin* 1802–03 MpGillyPr; *Radomin* 1825 Gawarecki 154; *Radomin* 1827 Tabella II 130; *Radomin* 1888 SG IX 421; *Radomin* 1952 UW 54; *Radomin*, *-na* 1982 WUN III 102. Lit.: Nieckula, *-ov-* 301; Koz VII 60–1. KZ

Radomina, wś, sier., gm. Biała, 7,5 km na płn.-zach od Wielunia: *Radomina* 1827 Tabella II 130; *Radomina*, os. karcz. 1888 SG IX 422; *Radomina*, kol. 1921 Sk II 131; *Radomina*, *-ny*, *radomiński* 1974 UN 52, 9. — Od nazw. *Radom* RymSEN II 332, z suf. *-ina*. EB

Radomino zob. **Radomin** (1, 2)

Radomirka, wś, zamoj., gm. Wysokie, 17 km na pld.-wsch. od Bychawy: z *Radomirką* 1781–82 WPar 476; *Radomirka* 1877 Zin II 98; *Radomirka* 1888 SG IX 422; *Radomirka* 1921 Sk IV 52; *Radomirka* 1952 UW 138; *Radomirka*, *-ki*, *radomirski* 1967 UN 107, 8. — Od n. os. *Radomir* SSNO IV 421, z suf. *-ka*. Lit.: KosLu 70. IN

Radomirze zob. **Radomierz** (2)

Radomirzyce zob. **Radomiczko** (1), **Radomierz** (2)

Radomka, wś, ciech., gm. Regimin, 13 km na pld.-zach. od Przasnysza: *Radomka* 1921 Sk I 24; *Radomka*, *-ki*, *radomkowski* 1971 UN 123, 36. — Zapewne od nazw. *Radom* RymSEN II 332, z suf. *-ka*. UB

Radomno, wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 9,5 km na płn.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: dorf *Radam* 1316 PrUr II 98; *Grosse Radam* 1316 SHGCh 103; *Radom* (1317)XVI PrUr II 126; *Rhäden* (1323)XVI, *Raden* (1324) XVI PrUr II 305, 337; *Radam* (1347)1619/20 PrUr IV 172; *Radem*, *Gr.* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Große Radom* 1414 Br 155; *Radam* (nach 1418), *Radam* 1437 GZ 86, 24; *Radom*, *Radam*, *Redemin*, *Redmin* XV KęTL 88; *Radomno* 1511 Matr IV/1, nr 1286; ze wsi *Radomina* 1570 ŻDz XXIII 297; *Radomno* (1641) Woel 1027; *Radomno*, do *Radomna* 1664 Font XXXII 450, 451; *Radomno* 1667–72 Font VI–X 16; *Radomno* 1789 Goldb II 197; *Radomno* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Radomno* 1882 KęTL 88; *Radomno*, niem. *Gr. Radem* 1888 SG IX 423; *Radomno* 1921 Sk XI 36; *Radomno* (*Gr. Ruden*) 1925 Krzep 98; *Radomno* 1952 UW 182; *Radomno*, *-na*, *radomiński* 1971 UN 171, 9. — Od n. os. *Radom* SSNO VII 205, pierwotnie z suf. **-jb*, potem *-in(o)*, od XVI w. *-no* (z redukcją *i*). Wariant niem. okresowo z członem od przym. *gross* ‘wielki’. Lit.: SHGCh 103–4. WK

Radomsk zob. **Radomości**

Radomskie zob. **Radomsko**

Radomsko, mto, piotr.: *Radomska* (1243)1253 CdP II 34; in oppido *Radomskye* (1266)XVI Matr IV/3, supl. nr 37; in *Radomskye* (1362)1521, in *Radomske* (1382)XVI KW VI 220, 324; *Radomsko* (1382) MPH II 723; *Radomsk* 1388, *Radomskie* 1398 SHGŁęcz II 64; *Radomskye* 1511–23

Radomyśl

LLB I 495; *Radomskie* 1552, *Radomskie* 1563 ŻDz XIII 272, 309; *Radomskie*, z *Radomskiego*, miastu *Radomskiemu*, ku *Radomsku* 1564–65 Luwlkp I 74, II 103, 108, 112; *Radomskie*, miasteczka *Radomskiego* 1628–32 Luwlkp II 135, 137; *Radomsko* 1791 MpPerSd; *Radomsko* 1827 Tabella II 130; *Radomsk*, urząd. od 1857 r. *Nowo-Radomsk* 1888 SG IX 423–7; *Radomsko* 1921 Sk II 80; *Nowo-Radomsk*, zmiana na *Radomsko* 1922 MPol nr 220, poz. 149; *Radomsko*, *-ka*, *radomszczkański* 1972 UN 48, 5. — Od n. rz. *Radomia*, dziś *Radomka*, por. super fluvio *Radomya* 1511–23 LLB I 495, lub od n. os. **Radom*, z suf. *-sk-*, z wahaniami rodzaju. Okresowa urzędowa n. zestawiona *Nowo-Radomsk*, z pierwszym członem od przym. *nowy* pod wpływem wzorca rosyjskiego. Lit.: SHGLęcz II 64–5; RospSEMIG 320–1; RymNmiast 200; Babik 527–8; Wolnicz-Pawłowska, Warta 156–7. EB

Radomyśl (1), wś, kosz., gm. Grzmiąca, 12 km na pñ.-wsch. od Barwic: *Clingenbecke* 1618 MpLub; *Klingbeck* 1789 MpGillyPom; *Klingbeck* 1893 MpMbl(2265); *Klingbeck* — *Radomyśl*, *-la*, *radomyski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radomyśl*, *-la* 1982 WUN III 102. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. rz. **Klingbeck* (może oboczna n. Parsęty, nad którą leży wieś), ta zaś od niem. *klingen* ‘dźwięczeć, brzmieć’ i od śrdniem. *bēke* ‘rzeka’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radomyśl*. BCz

Radomyśl (2), wś, leszcz., gm. Włoszakowice, 8 km na wsch. od Sławy: *Waldheim* 1802–03 MpGillyPr; *Waldheim*, pol. *Folwark Leśny* 1892 SG XII 904; *Leśny Folwark*, niem. *Waldheim* 1902 MycPn 157; *Leśny folw.*, niem. *Waldheim* 1909 SkKP 95; *Radomyśl*, niem. *Waldheim* 1921 Sk X 45, 153; *Radomyśl* 1933 SkBy 1417; *Radomyśl*, *-la* 1982 WUN III 102. — Początkowo n. niem. *Waldheim*, od ap. *Wald* ‘las’ i *Heim* ‘dom’, też ‘folwark’. Nazwa pol. *Leśny Folwark* jest tłumaczeniem n. niem. Współczesna n. *Radomyśl* nadana urzędowo po 1918 r. (por. Koz V 613). PD

Radomyśl (3), wś, siedl., gm. Wiśniew, 11 km na pñ. od Łukowa: *Radomysl* (1418)1598 ZDM I 422; *Radomyslye* 1511 Matr IV/2, nr 9985; *Radomysl dicta Klymynthy*, *Sathky* 1514, *Radomysl dicta Oknyny* 1529 SHGLu III 196; *Radomysli* ... *Sathky* 1529 LR 416; *Radomyśl Szadki*,

Radomyśl Climenti 1531, *Radomysl* 1552 ŻDz XIV 383, 396; *Sethki* 1564 RPobLu 644r; *Radomysl* de sorte Sandkowska 1552, *Radomisl Sethki*, *Radomisl* 1564 SHGLu IV 115; *Radomiśl Sęthky*, *Radomiśl Stara* 1580 ŻDz XIV 413; *Radomisl Setky*, *Radomisl Stara* 1589 SHGLu IV 115; *Sędki* 1603 WPar 195; *Radomisl Stara*, *Radomisl Setky*, z ... *Radomisy* 1620 RPobLu 170, 171; z *radomislą* 1661 Lulu 65; *Radomyśl* 1787 Spis 431; *Radomyśl* 1827 Tabella II 130; *Radomyśl* 1888 SG IX 427; *Radomyśl* 1952 UW 36; *Radomyśl*, *-li* 1982 WUN III 102. — Od n. os. **Radomysl* (por. *Radostlaw*, *Dobromysl*), z suf. *-*jb*. Wtórnie *Radomyśl* (*-li*), okresowo też *Radomyśle*, ze zmianą rodzaju. Wieś rozpadła się na osady: *Radomyśl-Klimunty*, *Radomyśl-Okniny* (zob. *Okniny*) i *Radomyśl-Sędki*. W n. zestawionych drugie człony od: n. os. *Sędek* (por. Wojciech Radomyski *Sedek* 1620 RPobLu 171), *Klimunt* (: *Klemens*) SSNO III 13, w l. mn., i od przym. *stary*. Lit.: SHGLu III 196, IV 115; KosLu 70; Nieckula, RKJWr V 110; Rospond, *-jb* 116. IN

Radomyśl zob. **Radomyśl nad Sanem**, **Radomyśl Wielki**

Radomyśl nad Sanem, wś, dawniej mto, tarnob., gm. Radomyśl, 12,5 km na pñ.-zach. od Stalowej Woli: *Radomysl*, oppidum ... z miasteczka *Radomyśla* 1626 RPobLu 108; *Radomyśl*, opp. 1676 ŻDz XV 42a; *Radomyśl nad Sanem*, mko 1888 SG IX 433; *Radomyśl nad Sanem*, mko 1933 SkBy 1417; *Radomyśl nad Sanem* 1952 UW 287; *Radomyśl N/Sanem*, *-la N/Sanem*, *radomyski* 1966 UN 73, 96; *Radomyśl nad Sanem*, *-la nad Sanem* 1982 WUN III 102. — Radomyśl został lokowany „in cruda radice” (na surowym korzeniu), w 1556 r. przez Jakuba Sienieńskiego jako miasto prywatne. Prawa miejskie nadał mu w 1558 r. król Zygmunt August. Od XIX w. n. z członem odróżniającym w formie wyrażenia przyimkowego *nad Sanem* (: *San*). Lit.: KosLu 70; RospSEMIG 321; RymNmiast 200; Miasta polskie w tysiącleciu II 380. IN

Radomyśl-Klimunty zob. **Radomyśl** (3)

Radomyśl-Sędki zob. **Radomyśl** (3)

Radomyśl Stara zob. **Radomyśl** (3)

Radomyśl Wielki, mto, tarn.: *Radzymyslicze* 1475 SHGSd(TP 21, 396); [*Radomyśl*] XVI AtSd 153; *Radomyśl* 1674 ŻDz XV 57a; *Radomyśl*

v. *Radamysl* 1794 Ga L11; *Radomyśl*, mko 1888 SG IX 432–3; *Radomyśl Wielki*, mko 1921 Sk XII 21; *Radomyśl Wielki*, mko 1933 SkBy 1417; *Radomyśl Wielki* 1952 UW 282; *Radomyśl Wielki*, *-la -kiego*, *radomycki* 1966 UN 65, 72; *Radomyśl Wielki*, *-la -kiego* 1982 WUN III 102; gw. *radomyś vélki*, *-la -ego*, *radomski*. — Dawniej *Radziemyślce*, od n. os. **Radziemyśl*, z suf. *-ice*. Wieś identyfikuje się z późniejszym miastem, które założył w 1581 r. Mikołaj Firlej na gruntach wsi Ruda i Dulcza. Nowa n. utworzona od n. os. **Radomyśl*. Zdaniem K. Rymuta n. żartobliwa lub przeniesiona, którą trudno interpretować jako dzierżawczą, gdyż jest ona późna i zapewne sztucznie utworzona. Od XX w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *wielki*. Lit.: OPilz 50; RospSEMig 321; RymNmiast 200; Miasta polskie w tysiącleciu II 380–1. *IN*

Radonek zob. **Radomek** (1)

Radonia (1), wś, kat., gm. Wielowieś, 9 km na płn.-wsch. od Toszka: *Raduna* (1228)1260 SUR I 220, trans.; in *Raduna*, in *Radina* (1283) SUR V 37; in *Radunia* 1290 CdSil I 19; *Raduna* ok. 1300 CdSil XIV 94; *Radun* 1507 GrMark II 536; *Radonna* (1534) K 527; ex villa *Radun* 1679, Ex *Radonia* 1679, Pagi ... *Rodonia* (!) 1687/88 J II 81, 84, 370; *Radun*, [pol]. *Radonie* 1736 MpWielOppol; *Radduw* 1743, *Radun* 1745–46, *Raddunn* 1747–48, *Radun* 1773 SNGŚI XI 98; *Raddun* 1783 Z II 348; *Radun*, [pol.] *Radun* 1830 Kn 610; *Radun* 1845 K 527; *Raduń* 1888 SG IX 451; *Zwieborn*, *Radonia* 1941 Wrzosek 50; *Zwieborn* — *Radonia*, *-ni*, *radoński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radonia*, *-ni* 1982 WUN III 102. — **Raduń*, **Radoń* od n. os. *Radoń*, *Raduń* SSNO IV 421 (od im. złożonych typu *Radomił*, *Radostaw*), z suf. *-ja*. Nazwę zniemczono jako *Raddun*. Nazwa *Zwieborn* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Radonia*. Lit.: SNGŚI XI 98; BorGŚI 124. *JCh/PS*

Radonia (2), wś, piotr., gm. Mniszków, 8 km na wsch. od Sulejowa: de *Rudnou* 1229 KMłp II 42; *Rudeno* (!) (1262) CdP I 87; *Raduna* (1412) CdP II 380; *Radunya* 1470–80 DB I 505; *Radunya* 1508 ŻDz XV 481; *Radunya* 1511–23 ŁLB I 628; *Radunia* 1577 ŻDz XIV 292; *Radunia* 1660–64 Lusand I 20; *Radonia* 1783–84 RejKor 109; *Radonia* 1827 Tabella II 130; *Radonia* 1888 SG IX

433–4; *Radonia* 1921 Sk III 91; *Radonia* 1952 UW 123; *Radonia*, *-ni*, *radoński* 1969 UN 28, 38; gw. *raduńia*, *-ni*, *raduński*. — Dwa pierwsze zapisy niepewne. Nazwa od n. os. **Radun*, z suf. *-ja*. Nieprzekonujące jest stanowisko niektórych badaczy, którzy za pierwotną uznają n. rz. *Radońka*, nad którą leży wieś, notowaną dopiero w XVIII w. Lit.: KSand 166; NaISand 145; Duma, HE XIV 66; Babik 529–530; BańMorf 80; UdolphStell 248. *IN*

Radonia zob. **Radomek** (1), **Sepno-Radonia**

Radonice, wś, warsz., gm. Błonie, 3 km na pld. od Błonia: *Redomcze* (!) 1418 KkM nr 156; *Radonice* (1424)1456 SHGMz(MK 3, 40v); *Radonice* 1425 MkM I nr 159; *Radzimicze* 1432 AC I nr 80; *Radonycze* 1477 ZHer nr 504; *zradonycz* 1485 Warsz nr 1565; *Radonycze* 1504 SHGMz(MK 18, 199v); *Radonice* 1580 ŻDz XVI 274; *Radonice* 1783 MpPerMz; *Radonice* 1827 Tabella II 130; *Radonice* 1839 MpKwat III 8; *Radonice* 1888 SG IX 434; *Radonice*, *-nic* 1982 WUN III 102. — Od n. os. *Radoń*, z suf. *-ice*. Pierwszy zapis dokumentuje plnpol. zmianę *Ra-* > *Re-*. Efemeryczna postać *Radzimice* z nawiązaniem do n. os. *Radzim*. Lit.: SHGWarsz 226–7; TaszyckiPatrMz 61. *UB*

Radonie, wś, warsz., gm. Grodzisk Mazowiecki, 5 km na pld.-wsch. od Grodziska Mazowieckiego: *Radonye* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 48v); *sradonyh* 1473 Warsz nr 1356; *Radonye* 1493 SHGMz(MK 18, 60); *sradony* 1508 Warsz nr 2027; na *Radonyach* 1520 Warsz nr 2241; *Radonie* 1580 ŻDz XVI 285; *Radonie* 1792 MpPerRw; *Radonie* 1827 Tabella II 130; *Radonie* 1839 MpKwat IV 4; *Radonie* 1888 SG IX 434; *Radonie*, *-ni*, *radoniecki* 1971 UN 126, 10. — Od n. os. *Radoń*, w l. mn. Lit.: SHGWarsz 227. *UB*

Radonin zob. **Radulin**

Radoniów, wś, jel., gm. Lubomierz, 4 km na pld.-zach. od Lubomierza: *villa Otthonis* 1307, *Ottendorf* 1313 Reg nr 2955, 3351; in *Ottendorf* 1318 Reg nr 3842; *Ottendorff* 1448 CdSil XXXV 92; *Ottendorff* (1605)1730 PfeiffPap 227; pagos ... *Ottendorf* po 1666/67, *Ottendorff* in Leovallensi 1666/67 J I 348, 351; *Ottendorff* 1668 J IV 52; *Ottendorf* 1736 MpWiellav; *Ottendorf* 1786 Z VI 128; *Ottendorf* 1845 K 467; *Ottendorf* 1941 Wrzosek 35; *Ottendorf* — *Radoniów*, *-owa*, *radoniowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radoniów*,

Radoń

-niowa 1982 WUN III 102. — Dawna n. niem. *Ottendorf*, *Ottendorf*, w formie zlatynizowanej *Villa Ottonis*, od n. os. *Otto* (: *Od*) Gott 372 i od ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Radoniów*. Lit.: SNGŚl XI 98; SGTS II/2, 262–6. JCh/PS

Radoń zob. **Radomek** (1), **Radzyna**

Radońsk, wś, bydł., gm. Sepólno Krajeńskie, 8 km na płd.-zach. od Sepólna Krajeńskiego: *Radonsk* 1432–40, *Radunsk* 1453, *Radunsk* 1470 Koz V 227; *Redunszk* 1511/12 VisitGn 316; *Radonsk* 1513 Koz V 227; *Radunsk* 1533 SHG-KI(NG 5, 140); *Radońsko* 1548 MKI(B 143, 181); *Radunsk* 1557 SHGKI(NG 17, 518); *Radunsk* 1629 MKI(Tab 42, 21); *Villa Radunsk* 1653 Font XII 293; *Radonsk* 1661 MKI(Tab 42, 40); *Villa Radonsk ... Radunsk* 1695 MKI(K 15, 73); *Radunsk* 1732 MKI(Tab 42, 28); *Villa Radońsk* 1766 MKI(E 42, 561); *Radońsk*, niem. *Radonsk* 1888 SG IX 434; *Radońsk*, -ka, *radoński* 1971 UN 184, 10; gw. *radojsk*, -ka, *radojski*. — Od n. os. *Radoń*, *Raduń*, *Redoń* SSNO IV 421, z suf. -sk(o). W n. os. i n. m. występuje przejście -oN- > -uN- oraz pñpol. Ra- > Re-. Postaci *Radomsk*, *Radumsk* wykazują dysymilację *n-s* > *m-s* albo adideację do n. m. *Radom*, *Radomsko*. Lit.: Rospond, -bšk-224. ZZ

Radońska zob. **Radańska**

Radońska Kolonia zob. **Raduń** (3)

Radońsko zob. **Radońsk**

Radoryż, dziś *Radoryż Kościelny* i *Radoryż Smolany*, dwie wsi, siedl., gm. Krzywda, 20 i 22 km na płd.-zach. od Łukowa: *Radoszir* 1418, *Radorzirz* 1420 SHGLu III 196; *Parua Radorziszecz* (1437)1545 ZDM II 246; *Radorzysch* 1459 SHGLu III 196; *Radorzysch Magna*, *Parva Radorzysch* 1470–80 DB II 558, 561; *Radorish*, *Radorzys* 1529 LR 29, 425; *Radorzis magna* 1531, *Radorzis* 1552, *Radorzis* 1580 ŽDz XIV 378, 393, 430; *Radorzis ... z Radorziza* 1620 RPobLu 203; *Radorysz* 1783–84 RejKor 290; *Radoryż* 1787 Spis 427; *Radoryż*, *Radoryż kościelny* 1827 Tabella II 130; 98 *Radoryż Szydłowski*, *Radoryż Kościelny*, dwie wsi 1888 SG IX 434–5; *Radoryż Kościelny*, *Radoryż Smolany* 1902 Przew II 114; *Radoryż Kościelny*, *Radoryż Smolany*, -za-nego, *radoryski* 1970 UN 115, 14. — Dawniej **Radożyrz*, od n. os. **Radożyz* (por. *Radostław*

i *Domażyz*, *Żyroslaw*), z suf. *-jb. W formie *Radorzyż* metatezy spółgłosek, por. *Żyrzyn* > *Rzyżyn*. Zmiana *Radorzyż* > *Radoryż* spowodowana dysymilacją spółgłosek *ř* (= *rž*)–*ž* > *r*–*ž*. W XV w. formy kancelaryjne *Radorzyż Magna* (*Wielki*) i efemerycznie *Parva* (*Mały*) *Radorzyżec*; ta dodatkowo z deminutywnym suf. -ec. Od XVIII w. nazwa z członami od przym. *kościelny*, *smolany* (: *smola*) i od n. os. *Szydło* RymSEN II 566. Lit.: SHGLu III 196, IV 115; KosLu 70; Nieckula, RKJWr V 122; Rospond, -jb 118; BañMorf 39. IN

Radorzyciec zob. **Wółka Radoryska**

Radorzyrzec zob. **Wółka Radoryska**

Radoryż zob. **Radoryż**

Radosąd zob. **Racot**

Radoschau zob. **Radoszowy** (1, 2)

Radosiew, wś, pil., gm. Czarnków, 8 km na pñn.-zach. od Czarnkowa: *Radoszewy* 1557 Koz III 120; *Radosiewie* 1580 ŽDz XII 11; *Radosiewie* 1595 SHGPn IV 17; *Radosiewie* 1622–24 PPozn(Tab 1, 11); *Radosiew* 1755 Der I 391; *Radoschew* 1802–03 MpGillyPr; *Radoszew* 1859 MpChr; *Radoszew* al. *Radosiew*, *Radosiewie*, *Radosiw*, *Siedliska* 1888 SG IX 436; *Radosiew* 1935 Mp-100(38–23); *Radosiew*, -wia 1982 WUN III 103; gw. *radośef*, -va, *radośeski*. — Od n. os. *Radosz* SSNO IV 423 (: *Radostław*), z suf. złożonym -'ewie, następnie -'ew. Postać *Radosiewie* powstała wskutek asymilacji *sz-ŷ* > *ś-ŷ*. Lit.: SHGPn IV 17; PPozn 251–2; BañMorf 57. ZZ

Radosiewie zob. **Radosiew**

Radoska, wś, kiel., gm. Radoszyce, 17,5 km na płd.-zach. od Końskich: oppidum praedictum *Radoschicze*, videlicet *villa Radoschicze* 1511–23 LLB I 596; *Wieś Radoszka* alias *Przedmieście* 1660–64 Lusand I 35; *Radoska* 1827 Tabella II 130; *Radoszka wies* 1839 MpKwat III 6; *Radoska* 1877 Zin II 98; *Radoska* 1888 SG IX 435; *Radoska* 1933 SkBy 1417; *Radoska*, -ki, *radoski* 1966 UN 24, 54. — Początkowo wieś nosiła n. *Radoszyce*, zapewne ponowioną z n. sąsiedniej wsi (dawniej miasta) *Radoszyce* (1). Wtórnie n. zdrobniła, z suf. -ka (i derywacją dezintegralną). W XVII w. oboczna n. od ap. *przedmieście*, ze względu na położenie pod Radoszycami. W n. utrwaliła się gwarowa wymowa *sz* jak *s*. Lit.: KopKiel 213; RospSEMig 321. IN

Radosław (1), os. nieistniejąca, leżała koło Żnina, bydż., gm. Żnin: cum orto in suburbio Sney-nensi, quod *Radostow* appellatur (1486)1511/12 VisitGn 284; Znena ... ez praedio in *Radostowo* 1608, in suburbio d. *Radosław* 1727 Koz V 227. — Dawniej *Radostów*, od n. os. *Radost* SSNO IV 422, z suf. -ów, wtórnie -owo. Postać *Radosław* z adideacją do nazw zakończonych na -slaw. ZZ

Radosław (1a), wś, leszcz., gm. Góra, 11 km na pñ. od Góry: *Sivertsdorf* 1301, *Syfridi villa* 1310, *Syfridisdorf* 1312, 1326 Reg nr 2630, 3121, 3275, 4492; *Stropen sive Seifersdorff* 1528 Reces 19; *Seyfersdorf* 1643 MpDSGlog; *Seiffersdorf* 1739 MpWielGlog; *Seifersdorf* 1791 Z X 426; *Seifersdorf* 1845 K 628; *Seifersdorf* 1889 SG X 415; *Seiffersdorf* 1941 Wrzosek 14; *Seiffersdorf* — *Radosław*, -wia, *radosławski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radosław*, -wia 1982 WUN III 103. — Nazwa niem. *Seifersdorf*, *Sivertsdorf*, *Syfridisdorf*, w zlatynizowanej formie *Syfridi Villa*, zob. *Radomierz* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radosław*. Lit.: SNGŚI XI 98–9. JCh/PS

Radosław (2), wś, słup., gm. Potęgowo, 17 km na zach. od Lęborka: *Hermannshöhe* 1889, Vw. *Hermannshöhe* 1929 MpMbl(1470); *Hermannshöhe* — *Radosław*, -wia, *radosławski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radosław*, -wia 1982 WUN III 103. — Dawna n. niem. od im. *Hermann* + *Höhe* 'wzgórze'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radosław*. BCz

Radosław (3), wś, słup., gm. Sławno, 6 km na pñ. od Sławna: *Coccejendorf* 1784 Brüg II 840; *Ceccejendorf* 1789 MpGillyPom; *Koccejendorf* 1897 MpMbl(1666); *Coccejendorf* — *Radosław*, -wia, *radosławski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radosław* (*Sławiński*) — *Coccejendorf* 1951 Rosp 266; *Radosław*, -wia 1982 WUN III 103. — Dawna n. niem. od nazw. kanclerza Fryderyka II Samuela v. *Cocceji* (1679–1755) + -dorf. Według E. Rzetelskiej-Feleszko w n. *Coccejendorf* tkwi słow. n. os. **Koceja*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radosław*; okresowo z członem dyferencyjnym od n. m. *Sławno*. Lit.: Rzetelska-Feleszko, HE II 89. BCz

Radosna, kol. wsi Łomnica, dawniej wś, wałb., gm. Głuszycza, 11 km na pñd.-wsch. od Wałbrzycha: *Freudenburg* 1656 SGTS IX 168; *Freudenburg*, wś 1830 Kn 157; *Freudenburg*, wś 1845

K 136; *Freudenburg* 1936 MpMbl(5363); *Freudenburg* — *Radosna*, -ej, *radośniański* (adŁomnica) 1948 MPol XXVI nr A-78; *Freudenburg* — *Radosna*, os. 1951 Rosp 266; *Radosna*, -ej, os. 1967 SM 951; *Radosna* 1990 Mp-10(472.122). — Dawniej n. niem. *Freudenburg*, od ap. *Freude* 'radość', z członem strukturalnym -burg. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. pol. *Radosna*. Lit.: SGTS IX 168–9. PS

Radosna Góra, przys. Sędańska, okresowo wś, olszt., gm. Szczytno: *Freudenberg* ok. 1845 MpRey nr O; *Freudenberg*, *Radosna Góra* (?), wś 1881 SG II 408; *Fraudenberg* — *Radosna Góra*, -nej Góry, *radosnogórski* 1950 MPol nr A-8, poz. 76; *Fraudenberg*, *Radosnagurra* — *Radosna Góra*, os. 1946 Ley I 108; *Radosna Góra* — *Freudenberg*, os. 1951 Rosp 266; *Radosna Góra*, os. 1967 SM 951; *Radosna Góra* 1980 Mp-25(233.14). — Nazwa niem. *Freudenberg* od ap. *Freude* 'radość' + *Berg* 'góra'. N. pol. *Radosna Góra*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., jest tłumaczeniem nazwy niem. Osiedle powstało w 1812 r., w 1928 r. zostało włączone do Sędańska. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 153. RP

Radostkowie zob. **Radostków**

Radostków, dziś *Radostków* i *Radostków-Kolonia*, dwie wsi, częst., gm. Mykanów, 11 km na pñ. od Częstochowy: *Redoszkowice* 1411, *Redosscow*, *Radosthkowice* 1412, *Radosthkow* 1459 Koz VII 61; *Radosthkow* 1511–23 ŁLB I 521; *Radosthkow* 1552 ŻDz XIII 300; *Radostków* 1827 Tabella II 130; *Radostków*, wś, folw., os. młyn. 1888 SG IX 435; *Radostków* 1921 Sk III 14; *Radostków*, -kowa, *Radostków-Kolonia*, -kowanii 1982 WUN III 103. — Początkowo dwie formy oboczne: *Redoszkowice* i *Radostkowice*, od n. os. **Radoszek*, *Radostka* SSNO IV 423 (por. im. typu *Radosław*, też *radę*), z suf. -owice, też -ów. Ostatecznie utrzymała się nazwa *Radostków*. Pierwsze zapisy dokumentują wahanie *Ra-* > *Re-*, co jest nietypowe dla tego obszaru (może zapisujący pochodził z północy). Drugi człon n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGWiel 140. EB

Radostonis Libertas zob. **Łoniowa**

Radostonis Poręba zob. **Łoniowa**

Radostowa Wola zob. **Wola Radostowa**

Radostowen zob. **Radostowo** (3)

Radostowice

Radostowice, wś, kat., gm. Żory, 4,5 km na pñ.-zach. od Pszczyny: ad *Radostowicz* 1470, wes *Radostowicze* 1517 SNGŚI XI 99; *Radostowitz* (1517) GrMark II 404; z *Radostowicz* 1530 Rospond 147; *Radostowicze*, ein dorff 1536, *Radostowitz* 1629 SNGŚI XI 99; *Radostowitz* 1736 MpWielRat; *Radostowitz* 1783 Z II 99; *Radostowitz* 1804 WBeschr VIII 22; *Radostowitz*, *Radostowice* 1845 K 527; *Radostowice* 1900 Myc 44; *Radostowice* — *Radostowitz* 1920 PrusSG 63; *Radostowice*, -wic 1982 WUN III 103. — Od n. os. *Radost* SSNO IV 422, z suf. -owice; n. zmienczona jako *Radostowitz*. Lit.: SNGŚI XI 99; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 147; BorGŚI 180. JCh/PS

Radostowicy zob. **Radoszyce** (1)

Radostowitz zob. **Radostowice**

Radostowo (1), wś, gdań., gm. Subkowy, 7,5 km na pñ.-wsch. od Pelplina: Dorf *Radostovo* 1224 Perl 24; *Radestow* 1235, *Radostovo* (1249), *Radistowo* (1276) Perl 44, 109, 235; *Radistow* (1279), *Radostowe* (1283) Perl 262, 320; *Radastowe* 1291 PU III 142; *Radastowe* 1291, *Ratstowe* 1295, *Radostow* 1296 Perl 429, 472, 489; *Radostowo* 1301, *Radestow* 1309, *Radestaw* (1309) Perl 530, 591, 594; *Radostow* 1321 PrUr II 247; *Radeschow* 1323 CdP II 679; *Radischow*, *Radescow* 1342 PrUr III 363, 366; z *Raczhowem* 1565 Lupom 140; *Rodistaw* 1570 ŻDz XXIII 112; *Radestaw* 1575 Font XX 10; w *Radostowie* 1582 Font XXXVII 315; *Radostow* 1583, *Radostowo* 1595 Font I–III 65, 293; *Radestow* 1597 Font XX 95; *Radostowo* 1598 Font XXXVI 171; *Radestaw* 1635, *Radstau* 1653 Font XX 260, 325; *Radostowo* 1682 Font V 70; *Radostowo* 1740 Font XX 560; *Rathstube* 1789 Goldb II 198; *Rathstube* 1796–1802 MpSchröt IX; *Radostowo*, niem. *Rathstube* 1888 SG IX 436; *Rathstube*, fr. *Radostowo*, *Radistaw* 1912 Bär 97; *Radostowo*, niem. *Rathstube* 1921 Sk XI 56, 85; *Radostowo*, -wa, *radostowski* 1972 UN 197, 11. — Od n. os. *Radost* SSNO IV 422, z suf. -owo. Okresowo też *Radzieszewo*//*Radziszow*. W niem. substytucji fonetycznej zanik głoski *o* w drugiej sylabie, ubezdźwięcznienie *d* > *t* oraz wymiana *o* > *u* i *w* > *b*. Od XVIII w. niem. n. *Rathstube*, być może w wyniku adideacji do ap. *Stube* 'pokój, izba', por. też niem. *Rat(s)stube* 'sala, miejsce posiedzeń rady'. Lit.: Bugalska, PMT VI 84. WK

Radostowo (2), wś, olszt., gm. Jeziorany, 9 km na zach. od Jezioran: ville *Vrowdemberg* (1333–42)1362 PrUr III 385; *Vroydemberg* (1350–55) XIV, *Fröwdemberg* (1358)XIV PrUr V 195, 370; *Froidemberg* 1376, *Frowdemberg* 1384 MWrm V 19, 118; *Vreydinberge* 1389, *Froydemberg* (1394) MWrm V 649, 257; *Fredenberg* 1615 RŁWrm 275; *Fredenberg* 1597–98, *Fredonburgh* 1609 PospWrm 46; *Freudenberg* 1656 Kolberg 278; *Fredenbergk* 1688 Birch 222; *Freudenberg* 1796–1802 MpSchröt XI; *Freudenberg* 1820 Wald 160; *Freudenberg* 1881 SG II 408; *Freudenberg* — *Radostowo*, -a, *radostowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Radostowo*, -wa 1982 WUN III 103. — Dawna n. niem. *Freudenberg*, od ap. *Freude*, śrwniem. *vröude* 'radość, wesołość' Kluge 218 + *Berg* 'góra' (w 1609 r. pomyłkowo -burg). Po 1945 r. ustalono n. *Radostowo*. Lit.: Bisztynek. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 173–5; PospWrm 46, 125. RP

Radostowo (3), wś, ostroł., gm. Rozogi, 11,5 km na pñ.-zach. od Myszyńca: *Radostowen* XVII–XVIII Froese 145; *Radostowk* (!), wś 1789 Goldb I 177; *Radostowka* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Radostowen* — *Radostowo* 1879 KełN 216; *Radostowo* 1888 SG IX 436; *Radostowo* — *Rehbruch* 1936, *Radostowen* 1941 Choj 123; *Rehbruch* — *Radostowo*, -a, *radostowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Radostowo*, -wa 1982 WUN III 103. — Wieś istniała przed 1782 r., a jej nazwa pochodzi od n. os. *Radost*, z suf. -owo, efemerycznie -ówka. W 1936 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Rehbruch*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 155. RP

Radostowo zob. **Radosław** (1), **Radostów** (2, 4)

Radostów (1), dziś *Radostów Dolny*, *Radostów Górny* i *Radostów Średni*, trzy wsi, jel., gm. Lubań, 5 km na pñ.-wsch., 5 km na wsch. i 6 km na pñ.-wsch. od Lubania: *Thimendorff* (1233)XVIII, *Thimendorff* (1233) SUr II 32; *Timendorf* ok. 1300 CdSil XIV 130; v. *Tamindorf* 1310 Reg nr 3153; in villa *Timendorf* 1366, in allodis ... *Tymendorf*, vorwerk *Tymendorf* 1367 LandbSch I nr 8, 65, 244; *Thimendorf* 1386, *Tymendorf* 1391 LandbSch II nr 420, 1031; *Thimendorf* 1401 LandbSch III nr 1187, 1238; *Mittel-*, *Nieder-*, *Ober Thiemendorf* 1736 MpWiellav; *Thiemendorf* (*Ober-Thiemendorf*,

Nieder-Thiemendorf, Mittel-Thiemendorf) 1786 Z VI 136; *Thiemendorf, Mittel-, Nied-, Ob-* 1845 K 681; *Mittel Thiemendorf — Radostów Średni, -owa -ego, radostowski, Ober Thiemendorf — Radostów Górny, -owa -ego, radostowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nieder Thiemendorf — Radostów Dolny, -owa -ego, radostowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radostów Dolny, Radostów Górny, Radostów Średni, -owa -ego* 1982 WUN III 103. — Dawna n. niem. *Thiemendorf* od n. os. *Thiem(e)* (: *Diet* lub *Timotheus*) Gott 232 i ap. *Dorf* 'wieś', od XVIII w. z członami niem. *Nieder* 'dolny', *Ober* 'górnny', *Mittel* 'średni, środkowy' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. pol. *Radostów* z członami pol. *Dolny, Górny, Średni*. Lit.: SNGŚI XI 99; SGTS II/2, 267–73. JCh/PS

Radostów (2), dziś *Radostów Drugi* i *Radostów Pierwszy*, dwie wsi, kal., gm. Czastary, 12,5 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Radostow* 1299, *Radostowo* (1303)1776 KW II 175, 231; villarum Łubnicz ... *Radostow* (1356)1782 KW VI 192; *Radostow* 1511 ŻDz XIII 211; *Radosthow* 1511–23 LLB II 143; *Radostow* 1552 ŻDz XIII 302; z *Radostowa* 1628–32 Luwlkp II 217; *Radostów* 1827 Tabella II 130; *Radostów* 1888 SG IX 435; *Radostów* 1921 Sk II 124; *Radostów, -towa, radostowski* 1971 UN 53, 9; *Radostów Drugi, -towa -giego, Radostów Pierwszy, -towa -szego* 1982 WUN III 103. — Od n. os. *Radost* SSNO IV 422, z suf. *-ów*. Człony odróżniające od liczebników *drugi, pierwszy*. Lit.: SHGWiel 141. EB

Radostów (3), wś, kiel., gm. Raków, 17 km na pln.-zach. od Staszowa: *Radosthow* 1397 ZDM I 278; *Radoszthow* 1418, *Radosthow* 1420 Sand nr 785, 2003; *Radosthow* (1435)1489 ZDM II 207; *Radostow* 1529 LR 384; *Radostow* 1578 ŻDz XIV 170; *Radostow* 1783–84 RejKor 239; *Radostów* 1877 Zin II 98; *Radostów* 1888 SG IX 435–6; *Radostów* 1921 Sk III 87; *Radostów, -towa, radostowski* 1966 UN 27, 60. Lit.: KSand 166; KopKiel 198; Nieckula, *-ov-* 169. IN

Radostów (4), wś, zamoj., gm. Mirce, 12,5 km na pld.-wsch. od Tyszowiec: [*Radostów*] 1401 Janeczec 83; de *Radostow* (1403)1615 ZDM V 19; *Radostowo* 1449, *Rodostow* post 1462 AGZ XIX nr 1814, 1840; *Radosthow* 1472 RejJan 42, 43; *Radostow* 1578 ŻDz XVIII/1, 213; *Radostow* 1654 CzChelm(Rel. Lub 80/21238, k. 149 v);

Radostów 1839 MpKwat VII 9; *Radostów* 1888 SG IX 436; *Radostów, -towa, radostowski* 1970 UN 109, 23; gw. *radostuū, -tova, radostouyski*. — Zapisy *Radostów//Radostowo* poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego. Lit.: Janeczec 83; CzChelm 189. BCz

Radostów zob. **Radestów, Radosław** (1)

Radostów Drugi zob. **Radostów** (2)

Radostów Pierwszy zob. **Radostów** (2)

Radostówka zob. **Radostowo** (3)

Radosty, wś, olszt., gm. Barczewo, 11 km na pln. od Barczewa: xl. mansos in silua sita, circa siluam Wungerithen, nadpis na dok.: Priv. Scharde-nyte et *Ottendorfe* 1353 MWrm II 196, przypis 1; nadpis na dok.: Priv. ... *Ottendorf* (1356)XIV, *Ottendorf* (1358)1392 PrUr V 250, 367; villarum ... *Ottendorf* (1369) MWrm II 434; *Ottendorf* 1376, villarum *Ottindorf* (1381) MWrm V 19, 84–5; aus *Ottendorf* 1526 ZGAE XXIII 702; *Ottendorf* 1615 RŁWrm 274; *Ottendorf* 1656 Kolberg 261; *Ottendorf* 1755 MpEnd; *Ottendorf* 1886 SG VII 762; *Ottendorf, Altendorf — Radosty* al. *Stara Wieś* 1946 Ley I 71; *Ottendorf — Radosty, -st, radostowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radosty, -dost* 1982 WUN III 103; gw. dawniej *otendorf, -dorfa*. — Dawna n. niem. *Ottendorf*, od n. os. *Otto, Ott(en)* Brech II 356, 357 + *Dorf* 'wieś'. Nazwa przejęta do j. pol. jako *Wotendorf*. G. Leyding przytacza niepotwierdzoną w wykazach oboczną n. *Altendorf* (może to skutek upodobnienia *Otten-* > *Alten-*), przetłumaczoną jako *Stara Wieś*. Po 1945 r. ustalono *Radosty*. Lit.: GórnRWrm 225; PospWrm 108–9, 125. RP

Radostynia, wś, opol., gm. Biała, 6,5 km na pln.-wsch. od Białej: von *Radscyne* 1500 CdSil XXXIII 154; *Radostina* (1531), *Radostny* (1534) K 527; *Radenstein* 1577, *Radstein* 1604 CdSil XXXIII 49, 54; ex villa *Radostin* 1679, ex praedio *Radstein* 1679, in pagis ... *Rottstein* 1687/88 J II 181, 182, 544; *Radostyn, P[ol.] Radosteynia* 1736 MpWielOppol; *Rathstein* 1784 Z III 111; *Rathstein* (*Rathosteinia*) 1804 WBeschr VIII 122; *Radstein, Radostinia* 1830 Kn 610; *Radstein, Radostjnia* 1845 K 527; *Radostynia*, niem. *Radstein* 1888 SG IX 436; *Radstein — Radostynia, -ni, radostynski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radostynia, -ni* 1982 WUN III 103; gw. *Radościna* N 252. — Nazwa *Radostynia* lub **Radościna*, od n. os. *Radost* SSNO IV 422, z suf. *-ynia, -inia*. Nazwę zniemczono jako

Radosz

Radstein, Rathstein, efermerycznie pojawia się też forma *Rottstein*, z adideacją do przym. *rot* 'czerwony'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radostynia*. Lit.: SNGŚI XI 100; BorGŚI 159. JCh/PS

Radosz, wś zaginiona, leżała w pow. ostrzeszowskim, kal.: *Rados* ok. 1300 CdSil XIV 72. — Od n. os. *Radoch* lub *Rados* SSNO IV 419, 423 (: *Radosław, rady* 'zadowolony'), z suf. *-jb. Lit.: SHGWiel 141; Rospond, -jb 118. EB

Radoszcz zob. **Radoszcz** (1)

Radoszczewice, wś zaginiona, leżała w pobliżu Łukowy, w pow. sandomierskim, stanowiła własność cystersów w Wąchocku: et *Radoszczewic* ... *Radoszewic* (1271) KMp II 130, 131. — Od n. os. *Radoszcz* SSNO VII 205 (: *Radosław*), z suf. -ewice. IN

Radosze, wś, olszt., gm. Barciany, 11 km na płn.-wsch. od Korsz: *Freudenburgk* ok. 1550 MWrm III 416; *Freudenberg* 1796–1802 MpSchröt XI; *Freudenberg*, wś 1820 Wald 132; *Freudenberg* — *Wesolowo, Radosze* 1946 Ley I 30, 186; *Freudenberg* — *Radosze, -szy, radoski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radosze, -szy* 1982 WUN III 103. — Wieś lokowana ok. 1370 r. (niektórzy badacze przyjmują datę lokacji ok. 1353 r.). Dawniej n. niem. *Freudenberg*, o etymologii zob. *Radostowo* (2); G. Leyding przytacza przejściową n. *Wesolowo*. Nazwa *Radosze* nadana po 1945 r. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 219; GórnRWrm 226. RP

Radoszenica zob. **Radoszewnica**

Radoszew(ie) zob. **Radosiew**

Radoszewica zob. **Radoszewnica**

Radoszewice (1), wś, koniń., gm. Babiak, 8 km na pld.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Radoscheuicze* 1398 Koz V 227; Predvogio de *Radoschowycze* (1411)XVI KW VII 462; *Radoscheuicze* 1418 Koch nr 219; *Radoschewycze* 1489 Lupbrz 124; *Radoszewicze* 1527 Vlad XI 45; *Radosewicze* 1557–66 ŻDz XIII 20; *Radoszewice* 1783–84 RejKor 44; *Radoszewice* 1888 SG IX 437–8; *Radoszewice, -wic, radoszewicki* 1970 UN 82, 12. — Od n. os. *Radosz*, z suf. -ewice, także -owice. Lit.: Koz V 227–8. AG

Radoszewice (2), wś zaginiona, leżała w par. Czerwińsk (własność klasztoru czerwińskiego), płoc.: Parlin cum *Radossewicze* et Nedan cum suis fillis (1161)1496 KMaz I nr 87. — Nie ma

pewności, czy zapis dotyczy nazwy miejscowej, czy antroponimu zbiorowego. Lit.: BorkCiech 36, 37, 97. UB

Radoszewice (3), wś, sier., gm. Siemkowice, 16 km na płn.-zach. od Pajęczna: *R[adoszewice]* po 1103 (?), *Radoschowycze* 1456 SHGWiel 141; *Radoschewicze* 1459 Koz VII 61; *Radochowicze (Radosowycze)* 1511 ŻDz XIII 211; *Radoszewicze* 1511/12 VisitGn 374; *Rathoschovicze, Radoschevicze, Radoschow, Radoszczewycze* 1511–23 ŁLB I 534, 535, II 99, 131; *Radossowicze* 1552 ŻDz XIII 289; *Radoszowice* 1783–84 RejKor 135; *Radoszowice* 1827 Tabella II 130; *Radoszewice* 1877 Zin II 98; *Radoszewice* 1888 SG IX 437; *Radoszewice, -wic* 1982 WUN III 103; gw. *radosevice, -vic, radoseski*. — Od n. os. *Radosz*, z suf. -ewice, -owice, efermerycznie też -ów. Lit.: SHGWiel 141. EB

Radoszewicy zob. **Radoszowy** (1)

Radoszewizna zob. **Julianka** (1)

Radoszewnica, wś, częst., gm. Koniecpol, 4 km na płn.-zach. od Koniecpol: *Radoszewnicza* 1402, *Radoszewicza* 1422 Koz VII 61; *Radoschouicza* 1511 ŻDz XIII 205; *Radoschewnycza, Radoschenicza, Radoschynicza* (!) 1511–23 ŁLB I 559, 560, 562; *Radochownicza* 1552, *Radoszownica* 1553 ŻDz XIII 278; *Radoszewnica* 1783–84 RejKor 66; *Radoszewnica* 1791 MpPerSd; *Radoszewnica* 1827 Tabella II 130; *Radoszewnica* 1888 SG IX 438; *Radoszewnica, -cy* 1982 WUN III 103. — Od n. os. *Radosz*, z suf. -ewnica, -ownica, także -enica, -ewica, -owica. EB

Radoszewo, wś, gdań., gm. Puck, 8,5 km na pld.-zach. od Władysławowa: *Radeschow* (1323)1342 CdP II 679; *Radischow, Radescow* 1342 PrUr III 363, 366; *redysow, Reddischow, redescho, Redischow* 1373–1419 Zeit IV 11, 29, 31, 33; *Reddistow* (!), *redessaw, redeschaw* 1399–1416 Zeit XII 16, 18, 27; *Redistaw* (1438) GZ 126; *Redessewo* 1534 Inwwloc 116; *Rodochowo* (!) 1570 ŻDz XXIII 282; *Radoszewo* 1583, *Radessino* 1599 Font I–III 16, 481; *Radissewo* 1638 Font XX 288; *Radoszewo* 1648 RP 194; *Radoszewo* 1682 Font V 167; *Radoszewo* 1736 Font XX 438; *Radoszewo* 1772/73 HAPr IV 635; *Reddischau* 1789 Goldb II 199; *Redischau* 1796–1802 MpSchröt IV; *Radoszewo*, niem. *Reddischau* 1888 SG IX 436–7; *Reddischau*, fr. auch *Radoszewo, Rodochowo* (!) 1912 Bär 97;

Radoszewo in. *Redyszewo* (*Reddischau*) 1925 Krzep 98; *Radoszewo*, -wa 1982 WUN III 103; gw. dawniej *rāzāšewŕo* Lor A 30, później *redašeye*, -va, *redašefšci*. — Dawniej **Radzieszewo*, **Redziszowo*, od n. os. **Radziesz* (por. *Radziesza* SSNO IV 430), *Radosz* SSNO IV 423, z suf. -ów, -ewo, też -owo. Późniejsze formy poświadczają wahania podstawy. Zapisy odzwierciedlają pñpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Forma gw. jest kontynuacją substytucyjnego niem. *Redischau*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 120–1; Treder, PMT III 71. WK

Radoszewski Bugaj zob. **Bugaj Radoszewicki**

Radoszk zob. **Radoszki** (2)

Radoszka zob. **Radoska**

Radoszki (1), wś, tarnob., gm. Obrazów, 7,5 km na pñ.-zach. od Sandomierza: *Radoszkowice* (1307) KMłp I 166; *Radoskowicze* 1337 CdPI 190; *Radoszky* 1470–80 DB II 312; *Radoszki* 1497 Matr II nr 693; *Radoszky* 1529 LR 12; *Radosky* 1564–65 Lusand 334; *Radoski* 1662 ŹDz XV 55a; *Radoszki* 1783–84 RejKor 380; *Radoszki* 1827 Tabella II 130; *Radoszki* 1888 SG IX 438; *Radoszki*, -szek, *radoszkowski* 1970 UN 32, 68; gw. *radoski*, -sek, *radoski*. — Dawniej *Radoszkowice*, od n. os. **Radoszek* (: *Radosz* SSNO IV 423), z suf. -owice; wtórnje n. przeszła do kategorii nazw rodowych. Lit.: KSand 166; BañMorf 111. IN

Radoszki (2), wś, tor., gm. Grażawy, 12,5 km na zach. od Lidzbarka: *Redischkow* 1402 KętL 90; zu *Radischkaw* 1402 Font XXIII 95; *Radischkow* 1408 Woel 364; *Radisk* 1414 Br 152; *Radisko* (1414), *Radischo* (1429) Woel 392, 438; *Radoszki* 1570 ŹDz XXIII 3; z *Radoszk*, *Radoski* 1605, w *Radoskach* 1616 Font XXIII 36, 39, 32; *Radoszki* 1641 Font XXIV 134; *Radoszki* (1641) Woel 1027; *Radoszki* 1647 Font IV 98; *Radoszki* 1666 Font XXIII 38; *Radoszki* 1667–72 Font VI–X 17; *Radosk* 1789 Goldb II 197; *Radosky* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Radosk* 1879 KętN 58; *Radoszki*, niem. *Radoszk* 1888 SG IX 438; *Radoszki* in. *Radoski* 1925 Krzep 98; *Radoszki* 1952 UW 47; *Radoszki*, -szek 1982 WUN III 103. — Dawniej **Radziszków*, od n. os. **Radziszek* (: *Radzisz* SSNO IV 432), z suf. -ów; w pierwszym zapisie pñpol. zmiana *Ra-* > *Re-*. Od XVI w. forma pluralna *Raszki*, od im. **Radoszek* (: *Radosz* SSNO IV 423). Lit.: SHGCh 104; GórnRPom 121. WK

Radoszkowice, wś, wroc., gm. Domaniów, 11 km na pñ.-wsch. od Strzelina: *Radosouici* 1245 SUR II 173; *Raczcowiczi* [*Baczcowiczi*] sive *Byscupicz*, villa *Rodochowiczi* ok. 1300 CdSil XIV 42, 75; *Byscopycz*, auch *Radeschowycz* genannt (1321) Reg nr 4137; *Radaskowicz* sive *Biskupicz* 1345 Bre 302; *Bischkowitz* sive *Raduschowitz* (1349) K 528; in villis episcopi *Radoschkowicz* sive *Byskupicz* 1358 Bre 316; *Biscopicz* seu *Radoschowicz* (1360) K 528; *Radaskowicz* sive *Biscopicz* 1382 Bre 340; de *Radaskowitz* 1666/67 J I 520; *Kl. Bischkowitz* 1736 MpWielBreg; *Raduschkowitz* 1743 SNGŚI XI 100; *Raduschkowiz*, auch *Bischwitz* 1783 Z I/3, 65; *Raduschkowitz*, auch *Klein-Bischwitz* genannt 1845 K 528; *Raduschkowitz* [jetzt] *Freudenfeld* 1941 SOV 303; *Freudenfeld*, *Radoszkowice* 1941 Wrzosek 18; *Freudenfeld* — *Radoszkowice*, -ic, *radoszkowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Radoszkowice*, -wic 1982 WUN III 103. — Dawniej *Radoszowicy*, *Radoszowice*, od n. os. *Radosz*, z suf. -owicy, -owice, później *Raduszkowice*, obocznie *Raduszowice*, z wyrównaniem do n. os. **Radusz*, *Raduszek* SSNO IV 426; n. zmieniona jako *Raduschkowicz*. Efemerycznie też forma *Raczkowice*. Wieś po przejściu w XIV w. na własność biskupa wrocławskiego otrzymała n. *Biskupice*, którą zmieniono jako *Bischkowitz*, wtórnje *Bischwitz*, z dodatkowym członem od przym. *klein* 'mały', dla odróżnienia od wsi *Bischwitz*, por. *Biskupice* (39). Nazwa *Freudenfeld* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radoszkowice*. Lit.: SNGŚI XI 100; DomWr 93. PS

Radoszkowice zob. **Radoszki** (1)

Radoszkowo, dziś *Radoszkowo* i *Radoszkowo Drugie*, dwie wsi, pozn., gm. Książ Wielkopolski, 4 i 2 km na pñd.-wsch. od Książa Wielkopolskiego: *Radoskowo* 1428 SHGPn IV 18; *Radoszkowo* 1445 Koz III 120; *Radoshcowo* 1449 SHGPn IV 18; *Radaschkowo* 1460 AC II nr 1294; *Radaszkowo* 1468 SHGPn IV 18; *Raschkowo* (!) 1510 NKs 139; *Radoskovo* 1530 SHGPn IV 18; *Radoszkowo* 1580–81 ŹDz XII 89; *Radoszkowo* 1775 PPozn (Tab 7, 9); *Radoszkowo* 1783–84 RejKor 786; *Radoszkowo*, wś i folw. 1888 SG IX 440; *Radoszkowo* 1921 Sk X 100; *Radoszkowo*, -wa, *Radoszkowo Drugie*, -wa -giego 1982 WUN III

Radoszowica

103. — Od n. os. **Radoszek* (: *Radosz*), z suf. -owo. Lit.: SHGPh IV 18. ZZ

Radoszowica zob. **Radoszewnica**

Radoszowice, wś, opol., gm. Niemodlin, 9 km na płn.-zach. od Niemodlina: *Radoschowitz* (1534) K 531; *Raschwitz* 1581 Urb III 188; *Raschwitz*, P[ol]. *Rodosiowice* 1736 MpWielOppol; *Raschwitz* 1743 SNGŚI XI 100; *Raschwiz*, polnisch *Roschvice* 1783 Z II 36; *Raschwitz* (*Roschvice*, *Rodosiowice*) 1804 WBeschr VIII 108; *Raschwitz*, *Roschvice* 1845 K 531; *Roszwice*, niem. *Roschwitz* 1888 SG 808; *Roszwice*, dawniej *Radoszowice* — *Rauschwald* 1939 Prus 64; *Rauschwalde* — *Radoszowice*, -ic, *radoszowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radoszowice*, -wic 1982 WUN III 104. — Od n. os. *Radosz*, z suf. -owice, wtórnie *Rodosiowice* (ze zmianą artykulacji *a* > *o* i *sz* > *ś*). Nazwę zmieniono jako *Raschwitz*. Oboczna n. pol. *Roszwice* powstała w wyniku kontaminacji formy pierwotnej i zmienzonej. Nazwa *Rauschwalde* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radoszowice*. Lit.: SNGŚI XI 100; BorGŚI 180. PS

Radoszowice zob. **Radoszewice** (3), **Radoszowy** (1, 2)

Radoszownica zob. **Radoszewnica**

Radoszowy (1), cz. Rydułtów, dawniej wś, kat.: *Radoseuici* 1228 SUr I 220; *Radosevici* 1228 Reg nr 330; *Radoscow* 1288 SUr V 312–3; *Radoscow*, *Radoschau* 1288 Reg nr 2091; *Rastow* ok. 1300 CdSil XIV 108 (tu?); *Raddoscow*, *Radossow* 1316 CdSil I 24–6; *Raddoscow*, *Radoschau*, *Radossow* 1316, *Radoschowicz* 1317 Reg nr 3622, 3664; *Radossuow* (1437)XVI CdSil VI 60; *Radoschow* (1531) K 527; *Ves Radosow* 1614 Urb III 258; ex villa *Radoszowic* 1679 J II 127; *Radoschau*, P[ol]. *Radoschowy* 1736 MpWielRat; *Radoschau* 1743 SNGŚI XI 101; *Radoschau*, *Ober-*, auch *gräflich* ... Das andere Antheil *Nieder-Radoschau* genannt 1784 Z III 164; *Radoschau*, *Radoszów* ... in 3 Antheilen ... *Radoschau*, *Königl.*, *Nieder-Radoschau*, *Ober-Radoschau* 1845 K 527; *Radoszewy*, *Radoschau* 1900 Myc 44; *Radoszowy Dolne* (*Nieder-Radoschau*), wś, *Radoszowy Górne* (*Ober-Radoschau*), wś, *Radoszowy Wielkie* (*Königlich Radoschau*) 1920 PrusŚG 23; *Radoszowy*, -wów 1982

WUN III 104. — Dawniej *Radoszewicy*, wtórnie *Radoszków* i *Radoszów*, od n. os. *Radosz*, *Radoszek*, z suf. -ewicy, -ów. Forma *Radoszowy* powstała w wyniku pluralizacji. Nazwę zmieniono jako *Radoschau*. Dodatkowo człony *Nieder*, *Ober* (= pol. *Dolny*, *Górny*), obocznie *Gräflich* 'hrabiowski' i *Königlich* 'królewski' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radoszowy*. Lit.: SNGŚI XI 101. JCh/PS

Radoszowy (2), wś, opol., gm. Pawłowiczki, 8 km na płn.-wsch. od Baborowa: *Radossow* ok. 1300 CdSil XIV 107; *Nicolaus de Radissaw* 1418 ZfGS 379, przyp. 228; *Radossowy* (1532) K 527; in villa *Radiszow* 1679, in pago *Radoschau* 1687/88 J II 167, 488; *Radoschau*, P[ol]. *Radoschowy* 1736 MpWielOppol; *Radischau* 1743 SNGŚI XI 100; *Radoschau*, poln. *Radoschowy* 1783 Z II 311; *Radoschau* (*Radoschawy*) 1804 WBeschr VIII 132; *Radoschau*, *Radoszow* 1830 Kn 610; *Radoschau*, *Radoszów* 1845 K 527; *Radoszowy* — *Drosselschlag* 1939 Prus 63; *Radoschau* j[etzt] *Drosselschlag* 1941 SOV 303; *Drosselschlag* — *Radoszowy*, -szów, *radoszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radoszowy*, -wów 1982 WUN III 104. — Dawniej zapewne n. *Radoszów*, od n. os. *Radosz*, z suf. -ów; od XVI w. *Radoszowy*, w l. mn. Nazwę zmieniono jako *Radissaw*, *Radoschau*. Nazwa *Drosselschlag* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radoszowy*. Lit.: SNGŚI XI 100–1; BorGŚI 134. PS

Radoszowy Dolne zob. **Radoszowy** (1)

Radoszowy Górne zob. **Radoszowy** (1)

Radoszowy Wielkie zob. **Radoszowy** (1)

Radoszów zob. **Radestów**, **Radoszewice** (3), **Radoszowy** (1, 1a, 2)

Radoszów Dolny zob. **Radoszowy** (1)

Radoszów Górny zob. **Radoszowy** (1)

Radoszów Królewski zob. **Radoszowy** (1)

Radoszyce (1), wś, dawniej mto, kiel., gm. Radoszyce, 17 km na pld.-zach. od Końskich: *Radostovici* 1275 KMłp II 137 (tu?); *Radoszice* (1364) ZDM IV 127; *Radoschicze* (1369) CdP III 314; *Radoschycze* (1390)1559 ZDM VI 81; *Radossice* 1412, *Radoshocze* 1420 Sand nr 561, 864; *Radoszyce* 1432 KMłp IV 275; *Radoschicze* 1434 ZDK II 215; *Radoschicze* 1470–80 DB I 368; *Radoszyce* 1508 ŻDz XV 485; *Radoschycze* 1511–23

ŁLB I 583; *Radoszycze* 1529 LR 388; *Radoszycze* (1532) VisitGn 348; *Radoszycze oppidum* 1540 ŻDz XV 568; *Radoszycze* 1573 ŻDz XIV 279; *Radoszycze* 1660–64 Lusand I 28; *Radoszycze* 1783–84 RejKor 223; *Radoszycze* 1827 Tabella II 130; *Radoszycze*, os. m. 1888 SG IX 440–2; *Radoszycze*, wś, folw. i os. m. 1921 Sk III 50; *Radoszycze*, wś, folw. i os. m. 1933 SkBy 1418; *Radoszycze* 1952 UW 117; *Radoszycze*, *-szyc*, *radoszycki* 1966 UN 24, 54; gw. *radosice*, *-sic*, *radosicki*. — Jeśli pierwszy zapis odnosi się do tej wsi, to n. początkowo brzmiała *Radostowicy*, od n. os. *Radost* SSNO IV 422 (: *Radomir*, *Radostaw*), z suf. *-owicy*. Następnie *Radoszycze*, od n. os. *Radosz* (mającej genetyczny związek z n. os. *Radost*), z suf. *-ice*. Lit.: KSand 166; KopKiel 248; RospSEMIG 321; RymNmiast 200–1; Miasta polskie w tysiącleciu I 534–5; BańMorf 8. IN

Radoszyce (2), wś, krośn., gm. Komańcza, 12 km na płd.-zach. od Szczawnego: *Radoczicze* (!) (1361) KMłp III 143; campum dictum *Radoszycze* (1441) 1470 ZDM VIII 141; *Radoszycze* de *Radoszyczy* 1468 AGZ XVI nr 3226; *Bodoszycze* (!) 1473, *Brodzyszyce* (!) 1476 SHGsk III 74; *Radoszycze* 1515 ŻDz XVIII/1, 150; in *Radożyce* 1554, w *Radoszycach* 1600 RZł 49, 139; *Radoszycze* 1618 AGZ XX 168; *Radoszycze* 1786 MJ 19, XV, 15, 109; *Radożyca* 1851, *Radożyce* 1860 Sch 153, 120; *Radoszycze* 1888 SG IX 442–3; *Radoszycze*, *-szyc*, *radoszycki* 1965 UN 71, 34; łemk. *radoszyci*. Lit.: SHGsk III 74–5; MakSk 137; RiegŁemk 202. BCz

Radoszyce (3), wś, legn., gm. Rudna, 24 km na płn.-wsch. od Lubina: in dem dorfe zu *Rusicz* 1367 LandbSch I nr 152 (tu?); *Ratschicz* (1431) K 527; *Ratschitez* 1452 CdSil XXVIII 2; *Ratschutz* 1643 MpDSGlog; *Radtschütz* 1670, *Ratschiz* 1679, *Ratschüz* 1679, *Ratschütz* 1687/88 J III 115, 135, 194, 497; *Ratschütz* 1739 MpWielGlog; *Radschütz* 1791 Z X 423; *Radschütz* 1845 K 527; *Raczyce*, *Radschütz* 1900 Myc 44; *Radschütz* 1941 SOV 303; *Radschütz* — *Radoszycze*, *-yc*, *radoszycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Radoszycze*, *-szyc* 1982 WUN III 104. — Początkowo *Rusice*, od n. os. *Rus* SSNO IV 517, z suf. *-ice* (o ile zapis odnosi się do tej miejscowości). Istniał zapewne także wariant **Radoszycze*, od n. os. *Radosz*, z suf. *-ice*, na co wskazują niem. formy adaptacyjne

Ratschicz, *Radschütz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radoszycze*. Lit.: SNGŚI XI 101. PS

Radoszyce zob. **Radoska**

Radoszyn, wś, ziel., gm. Skape, 7,5 km na płd.-zach. od Świebodzina: *Radoschino* alio nomine *Renczeyn* 1207 SUR I 262; *Rasoua* 1267 SUR IV 16; *Renczin* oder *Rentzein* (1376) Zerndt 35; in villa *Rentschen* 1530 ZfGS XLII 287; *Rentschē* 1643 MpDSGlog; *Rentschen* 1670, pratorum *Rentschenensium*, in *Rentschen* 1679, *Rentschen* 1687/88 J III 100, 262–3, 644; *Rentschen* 1739 MpWielGlog; *Rentschen* 1839 MpRey nr 94; *Rentschen* — *Radoszyn*, *-na*, *radoszyński* 1946 MPol XXVI nr 37; *Radoszyn*, *-na* 1982 WUN III 104. — Pierwotnie *Radoszyno*, od n. os. *Radosza* SSNO IV 423 (: *Radostaw*, *Radomir*), z suf. *-ino*. Obocznie może **Ręczyn*, od n. os. *Ręka* SSNO IV 465, z suf. *-in*; n. zmienczona jako *Rentschen*. Według G. Zerndta n. *Rentschen*, *Renczeyn* pochodzi od ap. **rēnica*, mającego oznaczać 'płynący po głazach potok' (por. też może n. m. *Rynia*), co jednak należy traktować z ostrożnością, gdyż brak poświadczeń tego wyrazu. W XIII w. odnotowano także n. *Raszowa*, por. n. os. *Rasz* SSNO IV 445 (: *Rad-*, por. np. *Radostaw*, *Radosz*), z suf. *-owa*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Radoszyn*. Lit.: Zerndt 35; Nowacki, Powiat świebodziński, 2006, 63, przyp. 17 i 78, przyp. 14. PS

Radoszyn zob. **Radyszyn**

Radoszyna, wś, siedl., gm. Dobrze, 17 km na płd. od Łochowa: *Radoszyno* 1518 SHGMz(MK 32, 12v); *Radoszyna Vola*, *Radoszyna* 1522 SHGMz(Ep. 204, 152v–153); *Radoschino* 1523 SHGMz(MK 32, 145v); *Radoszyna* 1563 ŻDz XVI 419; *Radoszyna* 1783–84 RejKor 634; *Radoszyna* 1827 Tabella II 130; *Radoszyn* 1839 MpKwat V 4; *Radoszyna* 1888 SG IX 443; *Radoszyna*, *-ny* 1982 WUN III 104. — Od n. os. *Radosza*, z suf. *-ino*, *-ina*, też *-in*. W XVI w. występuje obocznie n. zestawiona z członem *Wola*. UB

Radoszyna Wola zob. **Radoszyna**

Radoszyno zob. **Radoszyn**

Radość (1), wś, krośn., gm. Dębowiec, 10,5 km na płd.-zach. od Jasła: *Radosze* (!) 1665 ŻDz XV 53a; *Radość* 1794 Ga L11; *Radość*, wólka 1888 SG IX 435; *Radość*, przys. 1921 Sk XII 17; *Radość*, przys. 1933 SkBy 1418; *Pagórek-Radość* 1952

Radość

UW 278; *Radość*, -ci, *radojski* 1965 UN 58, 63; gw. *radoś*, -ści, *radojski*. — Nazwa żartobliwa, od ap. *radość* 'uciecha, zadowolenie, szczęście' SW V 464. Być może była to pierwotnie n. karczmy. Lit.: RBiecz 40. IN

Radość (2), wś, siedl., gm. Cerańów, 4 km na płn.-wsch. od Kosowa Lackiego: *Radość* (*Radost*) 1888, *Radość* 1890 SG IX 435, XI 331; *Radość* 1902 Przew II 114; *Radość* 1921 Sk IV 104; *Radość*, -ci 1982 WUN III 104. EB

Radotki, wś, ploc., gm. Brudzeń Duży, 11,5 km na płn.-zach. od Plocka: [*Radotki*] 1439 SHGPł 196; *Radotki* 1564 ŻDz XII 279; *Radotki*, młyn 1783–84 RejKor 452; *Radotki* 1784 MpPerPł; *Radotki* 1789 Borucki 52; *Radotki* 1825 Gawarecki 154; *Radotki* 1827 Tabella II 130; *Radotki* 1877 Zin II 98; *Radotki* 1888 SG IX 443; *Radotki* 1921 Sk I 108; *Radotki* 1952 UW 26; *Radotki*, -tek 1982 WUN III 104. — Od n. os. **Radotek*, por. *Radota* (: *Radostaw*) SSNO IV 423, w l. mn. KZ

Radowąż, wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 5 km na pld.-zach. od Tarnobrzega: pro silua trans fluium sita. nomine *Radoband* 1166 Kkk I 2; *Radoband* (1342) KMłp III 49; *Radobansz* 1470–80 DB II 360; [*Radobądz*] XVI AtSd 153; *Radobaz* 1662 ŻDz XV 55a; *Radowąż* 1787 Spis 384; *Radowąż* 1827 Tabella II 130; *Radowąż* 1888 SG IX 443–4; *Radowąż* 1921 Sk III 123; *Radowąż*, -węża, *radowęski* 1970 UN 32, 31. — Początkowo n. lasu *Radobądz* (por. pierwszy zapis), ta może od n. os. **Radobąd* (: *Rado-* + *-bąd*, por. n. os. typu *Nieprzebąd*, *Wszebąd*), z suf. **-jb*. Zmiana na *Radowąż* zapewne przez adideację drugiego członu do ap. *wąż*. Lit.: KSand 165; Nieckula, RKJWr V 98; Rospond, *-jb* 115. IN

Radowice (1), wś wchłonięta przez Puńców, kat., gm. Golezów: *Radouiza* 1223 SUr I 165; *Radovizd* (!) 1223 Reg nr 266; *Radouisque* (!) 1223 CdM II 151; [z *Radovic*] 1408 Prášek 157; *Radowicze* 1523 Mrózek 149. — Od n. os. *Rad* SSNO IV 415, z suf. *-owice*. Pierwszy zapis wskazuje na pierwotny suf. *-ica*, prawdopodobnie jednak jest on zniekształcony. Według I. Panica jeszcze w XVII w. wiadano o istnieniu dwóch osobnych wsi na terenie dzisiejszego Puńcowa. Lit.: Mrózek 149; Panic, Pamiętnik Cieszyński XV 30–1; Prášek, Dějiny knížetství Těšínského, 1894, 157. PS

Radowice (1a), przys., dawniej wś, opol., gm. Pakosławiec, 13 km na płn.-zach. od Nysy: *Elga Ryzonis* ok. 1300 CdSil XIV 27 (tu?); ab allodio *Rodwitz* 1666/67 J I 561; *Rottwitz* 1736 MpWielGrot; *Rattwitz* 1743 SNGŚl XI 101; *Rottwitz* 1784 Z III 372; *Rottwitz* 1816 SGTS XXI/2, 223; *Rottwitz* 1845 K 560; *Rottwitz* 1900 Myc 80; *Rottwitz* — *Radowice*, -wic, *radowicki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Radowice*, -wic 1982 WUN III 104. — W zlatynizowanej nazwie *Elga Ryzonis* pierwszy człón stanowi niem. adaptację stp. **lga* (< psł. **lbgā* 'ulga') = *lgota* 'osada zwolniona na pewien czas od chwili założenia z płacenia czynszów i danin' Sstp IV 33, por. *Lgota* (1), *Ligotka* (2); drugi człón od n. os. *Rys* SSNO IV 536. Nazwa niem. *Rottwitz* od n. rodu von *Rottwitz* 1720 Sinapius 785–6, por. Hanns *Rothwitz* von Reyswitz 1509, Johannes *Rottwitz* von Reyswitz 1510, Hans *Rodwicz* von Reyssewicz 1521 CdSil XXXVI 78, 79, 84. S. Rospond uznawał n. niem. *Rottwitz* za adaptację wcześniejszej n. **Radowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radowice*, zapewne opierając się na zniekształconym zapisie *Radovizd*, zob. *Radowice* (1), błędnie zidentyfikowanym przez wydawców regestów jako *Rottwitz*. Lit.: SNGŚl XI 101; SGTS XXI/2, 223; Sinapius, Des Schlesischen Adels Anderer Theil, Oder Fortsetzung Schlesischer Curioitäten..., 1720, 785–6; BorGŚl 180; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 147. PS

Radowice (2), wś, ziel., gm. Trzebiechów, 6,5 km na pld.-wsch. od Sulechowa: *Radewitz* (1565), *Radewitsch* (1565), *Redewitz* (1575) Berghaus III 761; *Rode-* oder *Radowitz* (1575) Zerndt 46; *Radewisch* (1583) Berghaus III 761; *Radewisch* 1643 MpDSGlog; *Radewitz* (1644) Zerndt 46; *Rudwiz* (!) 1773 MpGüss; *Radewitsch* 1809 Bratring III 333; *Radewitsch* 1854 Berghaus III 134; *Radewitsch* 1905, *Früchtenau* 1938 MpMbl(3960); *Früchtenau* — *Radowice*, -wic, *radowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Früchtenau* (*Radewitsch*) — *Radowice*, wś 1951 Rosp 266; *Radowice*, -wic 1982 WUN III 104. — Wieś istniała już w 1477 r. Nazwa pochodzi zapewne od n. os. *Radz*, *Rad* lub *Rad'* SSNO IV 415, 428–9 (te od złożonych n. os. na *Rado-*), z suf. *-owice*, *-owice*; zmieniona jako *Radewitsch*, *Redewitz*, *Rodewitz*, *Radowitz*. Nazwa *Früchtenau* została

wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Radowice*. Lit.: Zerndt 46; Nowacki, Powiat świebodziński, 2006, 83, 118. JCh/PS

Radowiec zob. **Radawiec**

Radowiska, dziś *Małe Radowiska* i *Wielkie Radowiska*, dwie wsi, tor., gm. Wąbrzeźno i Dębowa Łąka, 7,5 km i 8 km na pld.-wsch. od Wąbrzeźna: *Gr. Radowisk* (1340) PrUr III 242; *cleyne Redewisch, Große Redewisch, Gr. Redebisch und cleyne* 1414 Br 146, 152, 153, 162; von *Redewisch* 1420 Font XXIX 258; *Reddewisch* 1437 GZ 90; *Redewichss* 1445 Woel 463; *Radowisko Maiori* 1472 Matr I nr 792; *Gross-Raddewisch, Klein-Reddewisch* XV Kętl 80; *Radomiska* (!), w *Radomiskach* (!), *Radowiesz* 1570 ŻDz XXIII 14, 62; *Radowiska* 1641 Font XXIV 134; *Radowiska (Radowisk)* (1641), *Radowiska* 1650 Woel 1027, 1038; *Radowiska maior et minor* 1647 Font IV 63; *Radowiska* 1664 Font XXXII 11; *Radowiska, Redewisch, Radowiska Wielkie, Radowiska Male* 1667–72 Font VI–X 16, 583; *Radowiska* 1682 Font V 24; *Gr. Radowiska, Kl. Radowiska* 1789 Goldb II 197; *Gr. Radowitz, Kl. Radowisk* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Radowiska Wielkie, Radowiska Male*, niem. *Gross Radowisk, Klein Radowisk* 1888 SG IX 446; *Radowisk Groß-*, fr. auch *Radevisch und Radowiska, Radowiesz, Rehfelde* seit 1904, fr. *Klein Radowisk*, dobra 1912 Bär 96, 97; *Radowiska Wielkie*, niem. *Gross Radowisk, Male Radowiska*, niem. *Rehfelde* 1921 Sk XI 65, 64, 90, 81; *Radowiska w. (Radowiska), Radowiska m. (Rehfelde)* 1925 Krzep 98; *Male Radowiska, Wielkie Radowiska* 1952 UW 59; *Male Radowiska, -tych -wisk, Wielkie Radowiska, -kich -wisk* 1981, 1982 WUN II 397, III 544. — Od n. os. *Rad*, z suf. *-owisko*, od XVI w. w l. mn. (być może w związku z podziałem wsi) i z członami odróżniającymi niem. *Gross, Klein* = pol. *Wielkie, Małe*. W zapisach płnopol. przejście *Ra- > Re-*. W 1904 r. wprowadzono urzędowo n. niem. *Rehfelde*. Lit.: SHGCh 104. WK

Radowitz zob. **Radowice** (2)

Radownica zob. **Radawnica**

Radowo (1), wś, gorz., gm. Drezdenko, 2,5 km na pñ. od Drezdenka: *Schönberg*, kol. 1762–63 SHGNM(Treu 354); *Schoeneberg* 1832 MpUMbl 1637; *Schöneberg* — *Radowo, -wa, radowski* 1948

MPol XXVI nr A-78; *Radowo* — *Schönberg*, os. 1951 Rosp 266; *Radowo, -wa* 1982 WUN III 104. — Dawna n. niem. od nazw. Franza *Schönberga* von Brenkenhoffa, kierującego kolonizacją łęgów nadnoteckich. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radowo*. Lit.: SGorz 214–5. BCz

Radowo (2), cz. wsi Lipiny-Kolonia, dawniej wś, koniń., gm. Sompolno: *Radowo*, wś 1921 Sk II 32; *Radowo* 1934 Mp-100(39–27); *Radowo, -wa* 1982 WUN III 104; gw. *radowo, -owa, radecki*. — Może od nazw. *Radowski, Radowicz* Sznazw VIII 20 lub od *rad* 'zadowolony', z suf. *-owo*. ZZ

Radowo (3), dziś *Radowo Małe* i *Radowo Wielkie*, dwie wsi, szczec., gm. Radowo Małe, 20 km na pld.-wsch. od Płotów: de *Radow* 1321 PU VI 82; *Groß Raddow* 1598 TrautmElb I 83; *Reddow, L. Reddow* 1618 MpLub; *Raddou, Raddo* 1628 LorSNH 94; *Gr., Kl. Raddow* 1789 MpGillyPom; *Gr., Kl. Raddow* 1834 MpUMbl 966; *Klein Raddow* — *Radowo Małe, -wa -ego, małoradowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Gross Raddow* — *Radowo Wielkie, -wa -ego, wielkoradowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radowo Małe, -wa -lego, Radowo Wielkie, -wa -kiego* 1982 WUN III 104. — Od n. os. *Rad*, z suf. *-owo*. W zapisach potwierdzone właściwe Polsce pñ. przejście *Ra- > Re-*. W formach zniemczonych człony dyferencyjne od niem. śrdniem. *luttig*, niem. *klein* 'mały', *gross* 'wielki'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Radowo Małe* i *Radowo Wielkie*. Lit.: LorSNH 94; TrautmElb I 83; Rzduma II 48, III 62–5; Rosp-SEMiG 321–2. BCz

Radowo (4), wś nieistniejąca, w pow. Stargard, szczec., 12 km na pld.-wsch. od Ińska: *Wedelsdorf* 1789 MpGillyPom; *Wedelsdorf* — *Radowo, -wa, radowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radowo* — *Wedelsdorf* 1951 Rosp 266. — Dawna n. niem. od nazw. znanej na tym terenie rodziny von *Wedell + -dorf*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radowo*. Pozostałością po n. m. jest n. uroczyska *Radowo* 1975 Mp-25(342.32). BCz

Radów, wś, gorz., gm. Rzepin, 9 km na pld.-zach. od Ośna Lubuskiego: *Radow* 1302 MuckeNM 156; *magnum radowe* 1317 SGorz 215; *rade* 1327 CdB A XX 203; [*Gross*] *Rade* 1405, *Gross Rade* 1718 SGorz 215; *Gr. Rade* 1822 MpUMbl 1916; *Gross Rade* — *Radów, -owa, radowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radów, -dowa*

Radów

1982 WUN III 104. — Zapewne od n. os. *Rad*, z suf. *-ów*. W n. ziemczonyj z członem odróżniającym od przym. *gross* 'wielki'. Niewykluczony związek z niem. ap. *Rade* 'kąkol' DWB XIV 43. Była to dawna posiadłość biskupów lubuskich. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radów*. Lit.: MuckeNM 156; SGorz 215–6. BCz

Radów zob. **Radawie**

Radówek, wś, gorz., gm. Górzycyca, 11 km na zach. od Ośna Lubuskiego: *Parvum Radowe* 1317, [*Klein*] *Rade* 1405, *Klein Rade* 1718 SGorz 216; *Kl. Rade* 1822 MpUMbl 1916; *Klein Rade* — *Radówek*, *-wka*, *radówecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Radówek*, *-wka* 1982 WUN III 104. — Dawna n. niem. od n. sąsiedniej wsi (*Gross*) *Rade*, dziś *Radów* (zob.), z członem dyferencyjnym od łac. przym. *parvus*, niem. *klein* 'mały'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Radówek*. Była to dawna posiadłość biskupów lubuskich. Lit.: Lewczuk, Skaziński, Zabytki północnej części województwa lubuskiego, 2004; SGorz 216–7. BCz

Radroź zob. **Radruż**

Radruż, wś, przem., gm. Horyniec, 19 km na pñn.-wsch. od Lubaczowa: *Nadrusch* (1444)1617 ZDM III 104; *Zadruż* 1531 ŻDz XVIII/1, 248; *Radrusch* 1564–65 Lurus II 213; *Radruz* 1578 ŻDz XVIII/1, 209; *Radruz* 1681–82 Rejbels 61; *do Radruża* 1787 MJ 19, XIX, 42, 87; *z Radruzem* 1788 MJ 19, XIX, 42, 88; *Radrusz* 1794 GA L11; *Radruż* al. *Radroź* 1888 SG IX 447–9; *Radruż*, *-ża*, *radruski* 1966 UN 63, 17; po zmianie *Rozdroże*, *-ża*, *rozdroski* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Radruż*, *-ża* 1981 MPol 33, poz. 300; gw. *radruś*, *-ża*, *radruski*. — Nazwa niejasna. Według Z. Babika nagłosowe *Na-* i *Za-* w pierwszych zapisach to przyimki wchłonięte przez pierwotną n. **Druż* lub **Druszcz*, którą łączyć można z n. os. motywowaną przez psł. **drugъ* 'przyjaciół, towarzyszy' Spśl IV 269. Nagłosowe *R-* w nazwie może być wynikiem nieregularnego przejścia *z-r > r-r*. Lit.: Rieger, HE XVIII 39–40; Babik 530; CzChelm 189. BCz

Radsadowo zob. **Racendów**

Radsąd zob. **Racot**

Radschen zob. **Gródczanki, Gródczany**

Radschütz zob. **Raczyce** (4), **Radoszyce** (3)

Radslanowo, os. zaginiona, leżała między Rogaszycami i Parzynowem, kal.: *Radslanowo*

1266 SHGWiel 145; *Radslanowo* ok. 1300 CdSil XIV 72. — Od niepotwierdzonej n. os. **Radslan*, por. *Radstlaw* SSNO IV 421 (może błędne odczytanie *n* zamiast *u = w*), z suf. *-owo*. Lit.: SHGWiel 141. EB

Radslawice zob. **Raclawice** (2, 3, 4, 5, 6), **Raclawice Male, Raclawiczki, Roslawice**

Radslawki zob. **Raclawki** (2)

Radslawkowice zob. **Raclawki** (2)

Radstein zob. **Radostynia**

Radszyce zob. **Raczyce** (1, 4)

Radszyki zob. **Raczyki**

Radszykowice zob. **Raczyki**

Radszykowo zob. **Raczyki**

Radszyce zob. **Raczyce** (1)

Radtkehmen zob. **Radkiejmy**

Raduchowo zob. **Raduchów, Reduchów**

Raduchów, wś, kal., gm. Sieroszewice, 8 km na pñn.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *Raduchowo* 1507 SHGKI(ASK 12, 10); in villa *Raduchowo* 1518 Koz VII 378; *Radochowo* 1511–23 ŁLB II 44; *Raduchowo* 1579 ŻDz XII 119; *Raduchowo* 1674 MKI(ASK 74, 141); *Raduchów* 1783–84 RejKor 39; *Raduchow* 1846 KsP 297; *Raduchów* 1888 SG IX 449; *Raduchów*, *-chowa* 1982 WUN III 104; gw. *radużuf*, *-owa*, *radużoski*. — Od n. os. *Raduch*, *Radoch* SSNO IV 426 (por. n. os. typu *Radosław*), z suf. *-owo*, później *-ów*. ZZ

Raduchów zob. **Reduchów**

Raducin zob. **Reducin**

Raducki Folwark, wś, sier., gm. Osjaków, 13 km na pñn.-wsch. od Wielunia: *Raduczki* 1839 MpKwat II 6; *Raducki fol.* 1877 Zin II 98; *Raducki Folwark* 1888 SG IX 449; *Raducki Folwark* 1921 Sk II 132; *Raducki Folwark*, *-kiego* *-ku*, *folwarski* 1974 UN 52, 25. — Od n. pobliskiej wsi *Raduczycze*, w formie przymiotnika, i od ap. *folwark*. EB

Raducz, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 10 km na pñn. od Rawy Mazowieckiej: *Redecz* 1489 Matr I nr 2085; *Raducz* 1579 ŻDz XVI 170; z ... *Raducem* 1661 Luraw 128; z ... *Raduczem* 1789 Luraw 48; *Raducz* 1792 MpPerRw; *Raducz* 1827 Tabella II 131; *Raducz* 1888 SG IX 449; *Raducz* 1921 Sk I 154; *Raducz*, *-cza* 1982 WUN III 104. — Od n. os. *Radek* SSNO IV 417, z wtórnym nawiązaniem do n. os. *Raduk* (: *Raduch* SSNO IV 426) KozN 63, z suf. **-jъ*. W formie *Redecz* charakterystyczne pñnpol. przejście *Ra- > Re-*. UW

Raduczyce, wś, sier., gm. Osjaków, 15,5 km na pñ.-wsch. od Wielunia: in *Radnycicz* 1299 KW II 169; *Raduience* (!) 1357 KW III 69; *Raduczicze* 1511 ŹDz XIII 210; *Raduczycze* 1511/12 VisitGn 374; *Raduczycze* 1511–23 ŹLB II 100; *Raduczice* 1552 ŹDz XIII 289; *Raduszyce* 1827 Tabella II 131; *Raduczyce* 1877 Zin II 98; *Raduczyce* a. *Raduszyce* 1888 SG IX 449–50; *Raduczyce* 1902 Przew II 115; *Raduczyce* 1921 Sk II 132; *Raduczyce*, *-czye*, *raduczycy* 1974 UN 52, 25; gw. *raducyce*, *-cyc*, *raducki*. — Od n. os. *Raduk* KozN 63, z suf. *-ice*. Obocznie występowała forma *Raduszyce*. Lit.: SHGWiel 142. EB

Raduhn zob. **Raduń** (1, 2, 4)

Radujewice zob. **Radojewice**

Radujewo zob. **Radojewo**

Radule, wś, biań., gm. Tykocin, 12 km na zach. od Choroszczy: *Radule* 1437 SHGPd(MK nr 178 k. 206–207v); *Radaly* (!) 1443 SHGPd(RegInw 359); *Radule* 1444 HMil 251, 347; *Radule* 1558 ŹDz XVII/1, 175; *Radule* 1576 Lupodl 99; *Radulie* 1580 ŹDz XVII/1, 121; *Raduly* 1581 SHGPd (MK nr 125 k. 419–420); *Radule* 1593, *Radule* 1686 HalBiał I 144; *Radule* 1795 MpPerPd; *Radule szlachta* 1827 Tabella II 131; *Radule* 1839 MpKwat VI 5; *Radule szlacheć*, *Radule włościańs.* 1877 Zin II 98; *Radule Szlacheckie i Włościańskie* 1888 SG IX 450; *Radule Szlacheckie, Radule Włościańskie*, dwie wsi 1902 Przew II 15; *Radule* 1921 Sk V 113; *Radule*, *-dul* 1982 WUN III 104. — Od n. os. *Radula* (: *Radosław*, *rada*, *radzić*, *radować się*) RymSEN II 331, w l. mn. Człony drugie od ap. *szlachta* oraz od przym. *szlachecki*, *włościański*. Lit.: HalBiał I 144–5; GórnRPd 10. EB

Radulin, dziś *Radunin*, wś, biań., gm. Gródek, 16,5 km na pñ.-wsch. od Supraśla: *Radumin* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 67–75); *Radonin* 1808 MpTex IXa; *Radumin* 1888 SG IX 452; *Radulin* 1921 Sk V 80; *Radonin* 1952 UW 170; *Radulin* 1962 Mp-25(Białystok); *Radunin* 1967 SM 952; *Radulin*, *-na* 1982 WUN III 104; po zmianie *Radunin*, *-a*, *raduniński* 1998 DzU nr 156, poz. 1026; gw. *raduĭn*, *-na*, *radulanski*. — Dawniej *Radumin*, od n. os. **Raduma*, por. n. os. *Radoma* (: *Radomir*) RymSEN II 332, z suf. *-in*. Zmiana na *Radonin*, *Radunin* nastąpiła wskutek przejścia *-um-* > *-om-* oraz mieszania *m* i *n*. Okresowa

postać *Radulin* powstała w wyniku dysymilacji, prawdopodobnie pod wpływem n. rz. *Radulinki* (prawego dopływu Supraśli), nad którą leży wieś. Lit.: Kond 170. EB

Radulucz zob. **Ladorudz** (1)

Radułów zob. **Ratulów**

Raduły zob. **Radule**

Radumin zob. **Radulin**

Radumsk zob. **Radońsk**

Radun zob. **Radonia** (1), **Raduń** (2, 3)

Radun Kolonie zob. **Raduń** (3)

Radunek, os., okresowo wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 9,5 km na pñ.-wsch. od Strzelna: *Rudunek*, mylnie *Radunek*, posiadłość 1888 SG IX 946; *Radunek*, *-nka*, *raduński*, wś 1972 UN 181, 38; *Radunek*, *-nka* 1982 WUN III 104. — Pierwotnie *Rudunek*, od ap. *rudunek* 'ziemia po wyciętym lesie pozostała' SW V 765, z niem. *Rudung* 'karczowisko'. Niejasna wtórna zmiana na *Radunek*. AG

Radunek Lubcz zob. **Rudunek**

Radungen zob. **Radziądz**

Radunia zob. **Radonia** (1, 2), **Sepno-Radonia**

Radunica, wś, gdań., gm. Pruszcz Gdański, 2,5 km na pñ.-wsch. od Pruszcza Gdańskiego: *Hundertmark* 1796–1802 MpSchröt IX; *Hundertmark* 1882 SG III 220; *Hundertmark* — *Radunica*, *-y*, *radunicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Radunica* 1952 UW 190; *Radunica*, *-cy* 1982 WUN III 104. — Dawniej n. niem. *Hundertmark*, od ap. *Hundert* 'sto' i *Mark* 'marka, moneta', co w połączeniu oznaczać mogło 'wieś kupiona za 100 marek'. Termin *Hundert* funkcjonował też na określenie miary ziemi, por. średniem. *hunt* 'szosta część jednej morgi lub 20 prętów'; człon drugi *Mark* mógł natomiast oznaczać 'wspólne posiadłości' Lübben 154, 219. Mniej prawdopodobny związek z n. os. *Hundertmark* Muhl 45, 64. Nazwa *Radunica*, nadana po 1945 r., wiąże się z n. rz. *Radunia*, nad którą leży wieś. Lit.: Bugalska, PMT VI 44, 84; Górniewicz, *-ica* 75. WK

Radunin zob. **Radomin** (1), **Radulin**

Raduń (1), wś, gdań., gm. Dziemiiany-Lipusz, 9,5 km na pñ.-wsch. od Brus: *Radin* (!) 1570 ŹDz XXIII 168; *Radania* 1583, *Redinia* 1584, *Raedun* 1599 Font I–III 33, 241, 641; *Redun* 1664 Font XXXII 282; *Radim* 1682 Font V 61; *Raduń*, przy *Raduniu*, do *Radunia* 1686 Font XXXIX 110, 114,

Raduń

118; *Radunia* 1720 Font XVI–XIX 338; *Radoń* 1765 PMT I 98–9; *Raduhn* 1789 Goldb II 198; *Raduhn* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Raduhn* — *Raduń* 1879 KętN 25; *Raduń*, niem. *Raduhn* 1888 SG IX 451; *Raduhn*, fr. auch *Redinia*, *Radonia*, *Raedun*, *Radin* 1912 Bär 96; *Raduń*, niem. *Raduhn* 1921 Sk XI 32, 85; *Raduń*, -nia 1982 WUN III 104; gw. dawniej *raduń*, *reduń* (*rəduń*); później *reduń*, -ńa, *reduńści*. — Od n. os. **Radun*, por. *Raduń* SSNO IV 421 (: *Radosław*, *Radomir*), z suf. *-jb, *-ja. W niektórych zapisach i formach gw. poświadczone plnpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Lit.: Breza, PMT I 98–9. WK

Raduń (2), wś, gorz., gm. Choszczno, 6 km na pld.-wsch. od Choszczna: de *Radun* (1315) CdB A XVIII 74; *Raddun* 1321 SHGNM(Wedel II/1, 100); *Radun* (1347) CdB A XXIV 41; *Rad-don* 1420 SHGNM(Repertorium nr 420); *Raduhn* 1809 SGorz 217; *Radduhn* 1833 MpUMbl 1411; *Radun* — *Raduń*, -nia, *raduński* 1947 MPol XXV nr 111; *Raduń*, -nia 1982 WUN III 104. — Od n. os. **Radun*, z suf. *-jb. Nazwa zmieniona jako *Raddun*, *Radun*. Obok wsi znajduje się jez. *Raduń* (*Raddun See* 1403 HE VII 130), którego nazwę A. Belchnerowska łączy z ide. **rodh-* ‘bieg rzeki, płynąć’, co według Z. Babika mało prawdopodobne. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Raduń*. Lit.: TrautmElb I 126; Belchnerowska, HE VII 130; MuckeNM 156; Babik 533; UdolphStell 248; SGorz 217–8. BCz

Raduń (3), wś, kat., gm. Wielowieś, 11 km na pln.-wsch. od Toszka: *Col. Radun* 1830 MpRey nr 172; *Radun*, wś i kol. 1845 K 527; *Kol. Radun* 1914, *Dreitannen* 1938 MpMbl(5477); *Radońska Kolonia* (*Radun Kolonie*) — *Dreitannen* 1939 Prus 63; *Dreitannen*, *Radońska Kolonia* 1941 Wrzosek 49; *Dreitannen* — *Raduń*, -nia, *raduński* 1948 MPol XXV nr 14; *Raduń*, -nia 1982 WUN III 104. — Nazwa niem. *Kolonie Radun* od ap. *Kolonie* ‘kolonia’ i n. m. *Radun*, dziś *Radonia* (zob.). Nazwa *Dreitannen* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raduń*. Lit.: SNGŚI XI 102; BorGŚI 124. PS

Raduń (4), os., dawniej wś, szczec., gm. Chojna, 12 km na zach. od Chojny: *Radun* 1270 CdB A VII 243; villam *Radun* 1319 CdB A XVIII 103; *Rodun* (1333), *Raddun* 1352 CdB A XXIV 15, 56;

Raddune 1449, Dorf *Rahduen* 1454 CdB A XIX 371, XVIII 43; *Raddun* 1470, *Radun* 1499 CdB C I 544, 439; *Raddun* 1512 CdB A XIX 429; *Raduhn* 1809 *Bratring* III 121; *Raduhn* 1899 MpMbl (3051); *Raduhn* — *Raduń*, -nia, *raduński* 1948 MPol XXV nr 14; *Raduń* — *Raduhn*, wś 1951 Rosp 266; *Raduń*, -nia 1982 WUN III 104. — Od n. os. **Radun*, *Rodun*, z suf. *-jb. Nazwa zmieniona jako *Raddun*, *Radun*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Raduń*. Lit.: TrautmElb I 126; LorSNH 94; MuckeNM 156; Babik 533. BCz

Raduń (5), przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, szczec., gr. Goleniów, 4,5 km na pln.-wsch. od Polic: *Schwabach* 1751 Froese 133; *Schwabach* 1789 MpGillyPom; *Schwabach* 1827 MpUMbl 1057; *Schwabach* — *Raduń*, -nia, *raduński* 1948 MPol XXV nr 14; *Raduń*, -nia — *Schwabach*, wś 1951 Rosp 267; *Raduń* 1967 SM 952. — Dawna n. niem. zapewne przeniesiona z n. rz. i mta *Schwabach* koło Norymbergi (Niemcy). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Raduń*, nawiązującą do n. w. **Raduń*, por. *Radun* 1272 PU II 270, *Radun* 1886 MpMbl(2453). Śladem po n. m. jest n. uroczyska, por. *Raduń* 1987 Mp-10(331.334). BCz

Raduń (6), os., dawniej wś, szczec., gm. Gryfice, 6 km na pln.-wsch. od Gryfic: *Radun* (1309) PU IV 334; *Radduen* (1329)XVII PU VII 307; *Rodun* 1333 LorSNH 94; *Raddun* 1618 MpLub; *Radum* 1780 Rzduma II 113; *Radduhn* 1789 MpGillyPom; *Radduhn* 1834 MpUMbl 688; *Radduhn* 1888 SG IX 379; *Radduhn* 1912 MpMbl(2057); *Radduhn* — *Raduń*, -nia, *raduński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Raduń* — *Radduhn*, os. 1951 Rosp 266; *Raduń*, -nia 1982 WUN III 104. — Od n. os. **Radun*, z suf. *-jb. Nazwa zmieniona jako *Raddun*, *Radun*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Raduń*. Lit.: Rzduma II 113; TrautmElb I 126; Babik 533. BCz

Raduńsk zob. **Radońsk**

Raduschindorf zob. **Jemna**

Raduschkowitz zob. **Radoszkowice**

Raduschowitz zob. **Ratowice** (2)

Radusz (1), wś, kosz., gm. Grzmiąca, 14 km na pld.-zach. od Bobolic: *Pachthof* od. *Altmühl* 1843 MpRey nr 29; Gut *Altmühl* 1893, *Burghof* 1935 MpMbl(2164); *Burghof* — *Radusz*, -sza, *raduski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radusz* — *Burghof*, wś 1951 Rosp 267; *Radusz*, -sza 1982 WUN

III 104. — Początkowo zapewne był to młyn, co potwierdza niem. *Altmühl*. Nazwa niem. *Pachthof* zapewne od ap. *Pachthof* 'dzierzawiony dwór' DWB XII 1397. Kolejna n. niem. od ap. *Burg* 'zamek, gród' + *-hof*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radusz*. BCz

Radusz (2), wś, słup., gm. Kołczygłowy, 19 km na płn.-zach. od Bytowa: *Radusse* 1370 TrautmElb I 108; *Radusze* 1374 KrRum 164, *Reduss* 1494, *Reddis* 1510 PMT IX 53; *Raddas* 1523 LorSNH 96; *Reddis* 1618 MpLub; *Reddis* 1789 MpGilly-Pom; *Reddies* 1888 SG IX 585; *Reddies* — *Radusz*, *-sza*, *raduski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radusz*, niem. *Reddies*, przejściowo *Redysz*, *Rodysz* 1972 Mazur II 156; *Radusz*, *-sza* 1982 WUN III 104. — Dawniej *Radusze*, od n. os. **Raduch* (: *Radostaw*), z suf. *-je, później wyrównanie do n. m. z suf. *-jb. Zniemczone postaci *Reddis*, *Reddies* oddają gw. pomorskie przejście *Ra-* > *Re-*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Radusz*. Lit.: TrautmElb I 108; LorSNH 96; Surma, PMT IX 53; Babik 533–4. BCz

Radusze zob. **Radusz** (2)

Raduszec, dziś Nowy *Raduszec* i *Stary Raduszec*, dwie wsi, ziel., gm. Krosno Odrzańskie, 4 i 1,5 km na pld. od Krosna Odrzańskiego: *Reynsfelt* ok. 1300 CdSil XIV 144; to *Reuelde* 1469 CdB B V 136 (tu?); *Refelt* 1489 SRS I 395; *Alt Rehfeld*, *Neu Rehfeld* 1768 MpLusInf; *Alt-Rehfeld*, *Neu-Rehfeld* 1809 Bratring III 318; *Alt Rehfeld*, *Neu Rehfeld* 1829 MpRey nr 111; *Alt Rehfeld* 1856 Berghaus III 737; *Alt Rehfeld* — *Stary Raduszec*, *-ego -szca*, *staroraduski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowy Raduszec*, *-wego -szca*, *Stary Raduszec*, *-rego -szca* 1981, 1982 WUN II 596, III 332. — Dawniej n. niem. *Reimfeld* lub *Reinsfeld*, może od ap. *Reim* 'rzemień; wąski pas ziemi (?)' lub *Rain* 'miedza' FörstON II 565, 532–3, Gott 398–9 i ap. *Feld* 'pole'. Miejscowość leży nad rz. Bóbr, stanowiącą granicę Śląska i Łużyc. Por. też niem. n. os. *Rein* (: *Reinhard*) Gott 397. Później *Rehfeld*, zapewne w wyniku adideacji do ap. *Reh* 'sarna' lub do n. os. *Reh* Gott 403, z dodatkowymi członami *Alt* 'stary' i *Neu* 'nowy' po powstaniu miejscowości *Neu Rehfeld*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowy Raduszec*, *Stary Raduszec*. Lit.: Eichler, Zschieschang, Ortsnamen Niederlausitz östlich der Neiße, 2011, 172. PS

Raduszka, cz. Koszalina, dawniej wś: *Owstin* 1370 TrautmElb II 56; *Oustyn* 1377 PMT XIII 61; *Owstyn* 1425 TrautmElb II 56; *Oustin* 1454 PMT XIII 61; *Oustin* 1618 MpLub; *Austin* 1752 PMT XIII 61; *Augustin* 1789 MpGillyPom; *Augustin* 1819 PMT XIII 61; *Augustin* 1913 MpM-bl(1863); *Augustin* — *Raduszka*, *-ki*, *raduszecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Raduszka*, *-ki*, wś 1982 WUN III 104; po zmianie *Raduszka*, *-ki*, cz. mta 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Pierwsze zapisy *Owstin*, *Oustyn* pozwalają na rekonstrukcję n. jako **Uścino*, od psł. ap. **ustyje*, pol. *u(j)ście* (wieś leży u ujścia rz. Raduszki do Czarnej), z suf. *-in(o)*. Według R. Trautmanna n. od ap. **ovbca*, co mało prawdopodobne. Wtórnie gw. niem. adideacja do śrdniem. ap. *aust*, *oust* 'żniwa' oraz do n. os. *August(in)*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Raduszka*. Lit.: Rzduma I 142; TrautmElb II 56; Belchnerowska, PMT XIII 61. BCz

Raduszyce zob. **Raduczyce**

Radwaldau zob. **Radłowice**

Radwan (1), wś, piotr., gm. Białaczów, 9 km na pld.-zach. od Opoczna: de *Radwan* 1405 KMłp IV 96; *Radwani* 1411, *Radvani* 1411 Sand nr 511, 1651; *Radwan* 1470–80 DB I 325; *Radwan* 1508 ŻDz XV 479; *Redwan* 1511–23 ŁLB I 707; *Radwan* 1529 LR 386; *Radwan* 1577 ŻDz XIV 287; *Radwan* (!) 1660–64 Lusand I 19; *Radwan* 1783–84 RejKor 220; *Radwan* 1827 Tabella II 131; *Radwan* 1888 SG IX 453–4; *Radwan* 1933 SkBy 1419; *Radwan*, *-na*, *radwański* 1969 UN 28, 74; gw. *redvan*, *-a*, *redvański*. — Dawniej *Radwany*, od n. os. lub heral. *Radwan* (: *Radowan*, por. im. złożone typu *Radomir*, *Radosław*) SSNO IV 426 w l. mn.; wtórnie *Radwan* — singularyzacja nazwy. W formie *Redwan* zaznaczyło się pñpol. dialektałne przejście *Ra-* > *Re-*. Lit.: KSand 166; BańMorf 54. IN

Radwan (2), wś, tarnob., gm. Iwaniska, 15 km na pld.-zach. od Opatowa: *Radwan* 1783–84 RejKor 318; *Radwan* 1827 Tabella II 131; *Radwan*, folw. 1888 SG IX 453; *Radwan*, wś 1902 Przew II 115; *Radwan* 1933 SkBy 1419; *Radwan*, *-na*, *radwański* 1966 UN 27, 25. — Od n. os. *Radwan*. IN

Radwan (3), wś, tarn., gm. Szczucin, 9 km na płn.-wsch. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Radwan* 1674 ŻDz XV 56a; *Radwan* 1888 SG IX 454;

Radwanczew

Radwan 1921 Sk XII 11; *Radwan* 1952 UW 263; *Radwan*, -na, *radwański* 1964 UN 5, 31. IN

Radwanczew zob. **Radwańczewo**

Radwanice (1), wś, legn., gm. Radwanice, 11 km na płn.-wsch. od Przemkowa: *Radwansdorf* ok. 1300 CdSil XIV 158; *Wesin* (1392), *Rademansdorf* (1490) K 741, 529; *Radmansdorf*, *Wiesaw* 1643 MpDSGlog; *Ransdorff*, *Wiese* 1670, 1679 J III 50, 56, 145; *Wiesau*, *Ransdorff* 1680 CdSil XXXIII 174; *Ransdorff*, *Wiese* 1687/88 J III 328; *Ransd.*, *Wiesau* 1739 MpWielGlog; *Ransdorf*, *Wiesau* 1791 Z X 285, 298; *Ransdorf* olim *Radmannsdorf*, *Wiesau* 1845 K 529, 741; *Wiesau* — *Radwanice*, -ic, *radwanicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Radwanice*, -nic 1982 WUN III 105. — Pierwotnie dwie wsi, połączone w 1938 r. w jedną miejscowość. Nazwa *Radwansdorf* hybrydalna, od n. os. *Radwan* SSNO IV 426–7, z niem. członem *Dorf* ‘wieś’, wtórnie *Rademansdorf*, z adideacją do niem. n. os. *Radman*, *Rademann* FörstPN 1215, później *Ransdorf*, w wyniku kontrakcji wspartej adideacją do n. os. *Ran* Gott 399. SNGŚI błędnie identyfikuje te zapisy z miejscowością *Radomiłowice*. Nazwa niem. *Wiesau*, też *Wiesen*, *Wiese*, od ap. *Wiese* ‘łąka’, z członem -au (: niem. *Aue* ‘łąka, niwa’). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radwanice*. Lit.: SNGŚI XI 97, 102. PS

Radwanice (2), wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 6 km na płd.-wsch. od Wrocławia: *Rademinz* 1280 SUr IV 263 (tu?); *Radwentitz* u. *Radewanawicz* (1338) K 528; *Radwentitz*, *Radewanawicz* 1338 H 134; *Rademyncz* 1342 Reg nr 6916 (tu?); *Radwenticz* allodium, *Radewanawicz* villa 1353 LandB 70; *Radwanicz* 1382 Bre 340; villa *Radwanitz* 1579 J I 63; *Radelwitz* 1630 H 134; *Radwanitz* 1651/52 J I 284; *Radwanitz* 1736 MpWielWrat; *Rattwanitz* 1743 SNGŚI XI 102; *Radwanitz* 1795 Z XII 205; *Radwentitz* 1830 H 134; *Radwanitz* 1845 K 528; *Radwanitz* j[etzt] *Wasserborn* 1941 SOV 303; *Wasserborn*, *Radwanice* 1941 Wrzosek 11; *Wasserborn* — *Radwanice*, -ic, *radwanicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Radwanice*, -nic 1982 WUN III 105. — Pierwszy zapis niepewny. Dawniej n. *Radwanowice*, obocznie też **Radwańczyce*, od n. os. *Radwan*, z suf. -owice, lub od n. os. *Radwaniec* (: *Radwan*) RymSEN II 331, z suf. -ice, por. n. m. *Radvaňice* w Czechach (Profous III 352). Od końca XIV w. n. *Radwanice*, którą

z niemczono jako *Radwanitz*. Nazwa *Wasserborn* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radwanice*. Lit.: SNGŚI XI 102; Profous III 532; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 147; DomWr 93. PS

Radwaniec, wś, koniń., gm. Kazimierz Biskupi, 8 km na płd.-zach. od Kleczewa: *Radwanyecz* 1450 Koz V 229; Conarzewo cum *Radwanyecz* distr. Pysdr. et. Conin 1505 Koz V 229; *Radwanyecz*, quondam nunc vero haereditas deserta 1511–23 ŁLB 236; *Radwanin* 1827 Tabella II 131; *Radwaniec* 1888 SG IX 455; *Radwaniec*, -ńca 1982 WUN III 105; gw. *radvańec*, -ca. — Od n. os. i heral. *Radwan*, z suf. -ec, okresowo -in. ZZ

Radwaniec zob. **Witanowice** (1)

Radwanin zob. **Radwaniec**

Radwanitz zob. **Radwanice** (2)

Radwanka, wś, piotr., gm. Żelechlinek, 12,5 km na płd.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Redwanka* 1443 SHGRw(MK 337, 126v); *Radwanka*, *Ratwanka* 1511–23 ŁLB I, 326, 329; *Radwanka* 1579 ŻDz XVI 165; *Radwanka* 1827 Tabella II 131; *Radwanka* 1839 MpKwat III 5; *Radwanka Duża*, *Radwanka Mała*, os. i kol. 1889 SG IX 455; *Radwanka Duża* 1921 Sk I 149; *Radwanka* 1952 UW 100; *Radwanka Duża*, *Radwanka Mała* 1967 SM 952; *Radwanka*, -ki 1982 WUN III 105. — Od n. os. *Radwan*, z suf. -ka. W pierwszym zapisie nazwy forma *Redwanka*, z płnpoł. zmianą dialektalną *Ra-* > *Re-*. UW

Radwanki, wś, pil., gm. Margonin, 8 km na płd.-wsch. od Chodzieży: de *Radwanouicze* 1423 RWlkp I nr 1143; de *Radwanky* 1432 Koz V 229–30; Villa *Reduaniki* ... domini Reduanowski 1510 NKs 83; Ih. Radwanowsky in *Radwanky* distr. Kozin 1511 Koz III 122; *Redwanki* 1577 ŻDz XII 182; *Radwanki* 1618–20 PKal 243; *Radwanki* 1674 MKI(ASK 74, 237); *Radwunke* 1802–03 MpGillyPr; *Radwonki* 1846 KsP 440; *Radwanki*, niem. *Radwonke* 1888 SG IX 456; *Radwanki*, -nek, *radwanecki* 1967 UN 75, 14; gw. *radvunki*, -nek, *radvuński*. — Dawniej *Radwanowice*, od n. os. *Radwan*, z suf. -owice, wtórnie *Radwanki*, od deminutywnej formy n. os. *Radwan* — *Radwanek* SSNO VII 205, w l. mn. Lit.: BańMorf 104. ZZ

Radwankowice zob. **Radwankowo**

Radwankowo, os. nieistniejąca, leżała koło Niepruszewa, pozn.: de *Radwankowo* 1393 Lek I nr 1516; de *Radwanowicze* 1397 RWlkp I nr 328; *Radwankowo*, *Radwankowo* 1397 Lek I nr 2438, 2565; *Randwankowo* (1399)1469 KW VI 427; *Radwancovo* 1400 Lek II nr 2687; *Radwancowo* 1405 KZPozn nr 1784, 2435; *Radwankowycze* 1427, *Radwancowicze* 1428 SHGPn IV 21; *Radwankowo* 1440 AC II nr 1082; *Radwancowycze* 1470, *Radwankovo* 1508 SHGPn IV 21; *Raduankowo* deserte 1510 NKs 97; *Radwankowo* 1580 ŻDz XII 23; *Radwankowo* 1737 Koz III 122. — Od n. os. *Radwanek*, z suf. *-owo*, obocznie *-owice*. Efemerycznie też *Radwanowice*, por. n. os. *Radwan*. W zapisie z 1399 r. wtórna nosowość. Lit. SHGPn IV 20–5; PPozn 252. ZZ

Radwanków, dziś *Radwanków Królewski* i *Radwanków Szlachecki*, dwie wsi, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 6 km na płd.-wsch. od Góry Kalwarii: *Redwankowo* 1415, *Radwankowo* 1417 Czer nr 306, 565; *Raduankowo* 1426, *Redwancowo* 1429 MkM I nr 338, 792; *Redwankowo*, *Radwankowo* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 126v i 153); *Redwankowo* 1476 KkM 276; *Redwankowo* 1484 SHGMz(MK 18, 17); *Radwankowo* (1515)1539 Matr IV/1, nr 6538; *Radwankow* (1565) Lumaz I 4; *Radwankowo* 1576 ŻDz XVI 217; *Radwankow* 1783 MpPerMz; *Radwankow*, *Radwankow poświętnie* 1783–84 RejKor 715–6; *Radwanków królewski*, *Radwanków poświętny* 1827 Tabella II 131; *Radwanków al. Radwanków Królewski*, *Radwanków Szlachecki al. Poświętny* 1888 SG IX 456; *Radwanków Królewski*, *Radwanków Szlachecki* 1952 UW 8; *Radwanków Królewski*, *Radwanków Szlachecki*, *-kowa -kiego*, *radwankowski* 1966 UN 135, 15, 17. — Od n. os. *Radwanek*, z suf. *-owo*, wtórnie *-ów*. Forma *Redwankowo* odzwierciedla pnpol. dialektalne przejście *Ra- > Re-*. Od XVIII w. dwie wsi: *Radwanków (Królewski)* i *Radwanków Poświętny*, później *Szlachecki*. Drugie człony od przym. *królewski*, *poświętny* ‘kościelny’, *szlachecki*. UB

Radwanowice, wś, krak., gm. Zabierzów, 5,5 km na wsch. od Krzeszowic: et inter villas wlgariter *Radwanowicz* (1329)1617 KMłp I 215; de *Radwanowicz* 1373 Kkk II 50; in *Radwanowicz* 1398 PNZK nr 643; *Radwanow* 1400 Krak nr CCCXXXIV(52); *Radwanowice* (1442)1712

ZDM III 65; *Radwanowicze* 1470–80 DB I 39; *Radwanowicze* 1475 Hel II nr 4142; *Radwanowicze* 1529 LR 277; *Radwanowicze* 1581 ŻDz XIV 34; *Radwanowice* 1629 RPobKr 34; *Radwanowicze* 1787 Spis 364; *Radwanowice* 1888 SG IX 456; *Radwanowice* 1921 Sk XII 10; *Radwanowice* 1952 UW 263; *Radwanowice*, *-wic*, *radwanowicki* 1964 UN 4, 40; gw. *radvanoŭice*, *-ŭic*, *radvaŭjski*. — Od n. os. *Radwan* (: *Radowan*) SSNO IV 426, z suf. *-owice*, w XV w. też *-ów*. Lit.: RKrak 142. IN

Radwanowice zob. **Radwanki**, **Radwankowo**
Radwanów (1), dziś *Radwanów* i *Radwanów-Kolonia*, dwie wsi, kiel., gm. Łopuszno, 25 km na płd.-zach. od Końskich: *Radwanów* 1673 ŻDz XV 57a; *Radwanow* 1783–84 RejKor 222; *Radwanów* 1827 Tabella II 131; *Radwanów* 1888 SG IX 456; *Radwanów*, wś i kol. 1902 Przew II 115; *Radwanów*, wś i kol. 1933 SkBy 1419; *Radwanów*, *Radwanów*, kol. 1952 UW 117; *Radwanów*, *-nowa*, *Radwanów-Kolonia*, *-nowa-nii*, *radwanowski* 1966 UN 24, 67, 68. — Od n. os. *Radwan*, z suf. *-ów*. Drugi człony w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: KopKiel 198. IN

Radwanów (2), wś, ziel., gm. Kozuchów, 9 km na pñn.-zach. od Kozuchowa: *Syffridsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 58; *Seyfirsdorff* 1475, von *Seiverssdorff* 1533 CdSil XXIV 189, 54; *Seyfersdorf* 1643 MpDSGlog; *Seiffersdorff* 1666/67 J I 346; *Seifersdorf* 1739 MpWielGlog; *Seifersdorf*, besteht auf zwey Antheilen ... *Ober-Seifersdorf*, *Mittel-Seifersdorf* 1791 Z X 165; *Seifersdorf*, *Mittel-*, *Nieder-*, *Ober-* 1845 K 629; *Seiffersdorf* 1941 Wrzosek 28; *Seiffersdorf* — *Radwanów*, *-owa*, *radwanowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radwanów*, *-nowa* 1982 WUN III 105. — O nazwach niem. *Syfridsdorf*, *Seiffersdorf* zob. *Radomierz* (1). Człony odróżniające, od przym. *ober* ‘górný’, *mittel* ‘środkowy’, *nieder* ‘dolny’, określały części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radwanów*. Lit.: SNGŚI XI 102. JChlPS

Radwanów zob. **Radwanowice**

Radwanów-Kolonia zob. **Radwanów** (1)

Radwanówka, wś, tarnob., gm. Potok Wielki, 15 km na płd. od Kraśnika: Fol. *Radwanowka* 1839 MpKwat V 8; *Radwanówka*, cz. Potoku Wielkiego (1864) SG VIII 868; *Radwanówka* 1877 Zin II 98; *Radwanówka*, kol. 1888 SG IX 456; *Radwanówka*, kol. 1933 SkBy 1419; *Radwanówka* 1952

Radwansdorf

UW 140; *Radwanówka*, -ki, *radwański* 1971 UN 110, 17. — Od nazw. *Radwan* RymSEN II 331, z suf. -ówka. *IN*

Radwansdorf zob. **Radwanice** (1)

Radwany, cz. Wysiółka Luborzyckiego, dawniej wś, krak., gm. Kocmyrzów-Luborzyca: *Radwany* 1783 SHGKrMat 256; *Radwany*, karczma 1783–84 RejKor 325; *Radwany* 1877 Zin II 98; *Radwany*, wś 1888 SG IX 456; *Radwany*, wś 1933 SkBy 1419; *Radwany*, -wan 1963 UN 1, 44. — Od n. os. *Radwan*, w l. mn. *IN*

Radwany zob. **Radwan** (1), **Radwan-Zaorze**

Radwany-Zaorze, wś, łomż., gm. Szumowo, 13 km na płn.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Redwani* 1578 ŻDz XVI 371; *Radwany* 1783–84 RejKor 560; *Radwany* 1827 Tabella II 131; *Radwany Zaorze* 1888 SG IX 456; *Radwany* 1921 Sk V 54; *Radwany-Zaorze*, -wan-rza 1982 WUN III 105. — Od n. os. *Radwan*, por. Clemens *Radwan* 1517 SHGMz(PT 1, 320), w l. mn. Forma *Redwany* dokumentuje płnopol. zmianę *Ra-* > *Re-*. Od XIX w. n. zestawiona: *Radwany-Zaorze*; drugi człon od wyrażenia przyimkowego za *Orzem*, z suf. -'e (wieś leży nad rz. *Orz*). *UB*

Radwańczewo, wś, koniń., gm. Skulsk, 13 km na płn. od Ślesina: hereditate *Radwanczewo* 1431 KW IX 276; *Radwanczewo* distr. Gn. 1475 Koz V 229; *Radwanczewo* 1511–23 ŁLB I 205; *Radwanczewo* 1535 SHGKI(ASK 12, 484); *Radwanczewo* des. 1674 MKI(ASK 74, 215); Wies *Radwanczewo* 1789 MKI(Tab 36, 137); *Radwanczew* 1877 Zin II 98; *Radwanczew* al. *Radwaniczew* (!) 1888 SG IX 455; *Radwańczewo*, -wa 1982 WUN III 105; gw. *radwajńcevo*, -eva, *radwajńcewski*. — Od n. os. *Radwańiec*, por. n. os. i heral. *Radwan* oraz nazw. *Radwaniec* RymSEN II 331, z suf. -ewo, obocznie -ew. Nie można wykluczyć, że podstawą n. była n. m. *Radwaniec* (zob. wyżej). Lit.: Nieckula, -ov- 169. *ZZ*

Radwańcze zob. **Radwanice** (2)

Radwańki zob. **Radwanki**

Radwańska Wola zob. **Straszowa Wola**

Radwentitz zob. **Radwanice** (2)

Radwonki zob. **Radwanki**

Radycza, wś, płoc., gm. Pacyna, 8 km na płd. od Gąbina: *Radycze budy* 1827 Tabella II 131; *Radycze Fol.* 1839 MpKwat III 3; *Radycze* al. *Budy Radycze* 1888 SG IX 458; *Radycza* 1921 Sk I 30;

Radycza 1952 UW 9; *Radycza*, -czy, *radyczowski* 1971 UN 125, 11. — Nazwa niejasna, może od nazw. *Radycz* RymSEN II 331 lub od gw. przym. **radycza* (: gw. *reda* 'muł, torf błotny' SGPKar V 17). Prawdopodobnie mieszkańcy trudnili się wydobywaniem torfu. *UW*

Radyczyno zob. **Radyczyny**

Radyczyny, dziś *Radyczyny* i *Radyczyny-Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Przykona, 13,5 km na wsch. od Turku: *Radyczyno* 1511–23 ŁLB I 363; *Radyczyny* 1827 Tabella II 131; *Radyczyny*, wś i kol. 1888 SG IX 458; *Radyczyny* 1921 Sk II 122; *Radyczyny*, -czyn, *Radyczyny-Kolonia*, -czyn-ni 1982 WUN III 104, 105. — Od n. os. *Radyka* (: *Radosław* lub *rady*, *radzić*) RymSEN II 331, z suf. -ino, wtórnie -iny. F. Nieckula za pierwotną uważa postać *Radziczyno*, od n. os. *Radzica* KozN 57, a formę *Radyczyno* objaśnia leksykalizacją postaci graficznej. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: SHGŁęcz II 65; Nieckula, -ov- 301. *EB*

Radyki zob. **Redyki**

Radymna zob. **Radymno**

Radymno, mto, przem.: campo dicto *Radomie* (1366)1744 ADP 163, k. 52; od *Radymny* hranyca (1372–78)1773 ZDM IV 200; villa *Radimna* 1377, *Radymno* 1378 AGZ VIII 16, 20; de *Radim* 1402, de *Radymla* 1435, *Radimno* 1437 Łp I nr 47, 2499, 2666; in *Radimpna* 1444, *Radympno* 1462 AGZ XIII nr 2142, 4921; *Radymna* 1511 AGZ VIII 211; do *Radymna* 1577 RZł 101; *Radimno* 1589 ŻDz XVIII/1, 44; *Radymno* 1648 AGZ XXI 36; do *Radymna* 1787 MJ 19, XIII, 26, 30; *Radymno* 1851 Sch 19; *Radymno*, mko 1888 SG IX 458–9; *Radymno*, -na 1982 WUN III 105. — Pierwotnie n. pola *Radomie*, od ukr. n. os. *Radom*, pol. *Radom* SSNO IV 431 (: *Radosław*, *Radomir*), z suf. *-je. Nazwa notowana w postaci *Radymna*, *Radymno*, z ukr. zmianą *o* > *i* i przejściem ukr. *di* jako *dy* oraz z suf. -na, -no, który zapewne jest wtórny w stosunku do form zapisanych w XV w.: *Radym*, *Radymla*, dokumentujących użycie suf. *-jb, *-ja (z *l* epentetycznym). W XV w. także wariant *Radympna*, z wstawnym *p*. Por. też n. rz. *Radymna*, dziś Rada, nad którą leży mto: fluvii *Radymna*, eodem fluvio *Radymna*, circumcirca fluvium *Radimna*, fluvio *Radymna* 1556 AGZ XIX nr 3098; *Rada* B. 1779–83 MpMieg, która

zapewne jest wtórna w stosunku do nazwy miejscowej. Lit.: Borek, *-bn-* 282; MakPrz 220; Rieg-San 135; RospSEMIG 322; RymNmiast 200–1; Babik 520.

BCz

Radyn zob. **Radzyna**

Radynia, wś, opol., gm. Głubczyce, 13,5 km na pld.-zach. od Głubczyc: *Radyn* 1320, *Radin* 1377 Drz I 127; *Radiknow*, *Radickuow*, *Radekuow*, *Radrkow* (!) 1377 Drz I 127 (tu?); *Kl. Raden* 1736 MpWielOppav; *Kl. Raaden* 1736 MpWielKarn; *Klein Radeck* (!) 1743 SNGŚI XI 102; *Klein Raden* 1765 SGTS XVIII 254; *Klein-Raden* 1784 Z III 227; *Raden*, auch *Raaden*, *Klein-* 1845 K 526; *Radzyn* (czech. *Radyn*) — *Raden* 1896 D 79; *Raden (Radzyń)* 1900 Myc 44, 79; *Radna* (po mor. *Radnye*) — *Raden* 1939 Prus 63; *Raden* — *Radynia*, *-ni*, *radynski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radynia*, *-ni* 1982 WUN III 105. — Pierwotnie **Radynia* lub **Rad(zy)n*, od n. os. *Rad*, *Rada* lub *Radz*, *Radza* (: *Radosław*, *Radomir*) SSNO IV 415, VII 204, 206, z suf. *-ynia* lub *-in*. Obocznie **Radków* lub **Radzików* (o ile zapisy odnoszą się do tej miejscowości), od n. os. *Radek*, *Radzik* SSNO IV 417, 430, z suf. *-ów*. Nazwę zmieniono jako *Raden*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radynia*. Lit.: SNGŚI XI 102; BorGŚI 159; SGTS XVIII 254–5.

PS

Radynia zob. **Radzyna**

Radysławów, przys., włączony do Mostówki, dawniej wś, ostroł., gm. Zabrodzie, 9,5 km na pln. od Tuszcz: *Ratysławów* 1877 Zin II 103; *Ratysławów*, wś 1888 SG IX 546; *Ratysławów* 1902 Przew II 119; *Ratysławów* 1921 Sk I 148; *Ratysławów*, wś 1933 SkBy 1430; *Radysławów* 1960 Mp-25(Wołomin); *Ratysławów* 1967 SM 960; *Radysławów*, *-wowa*, przys. 1982 WUN III 105; *Radysławów*, zniesienie nazwy 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od im. *Ratysław* (por. *Racisław* SSNO IV 414), z suf. *-ów*. Tak miał na imię syn Hipolita Kicińskiego, właściciela dóbr Zabrodzie. Forma *Radysławów* powstała przez nawiązanie do nazw na *Rad-*.

UB

Radyszyn, os., dawniej wś, włoc., gm. Włocławek, 7,5 km na pld.-wsch. od Włocławka: *Radyszyn* 1839 MpKwat II 2; *Radoszyn* 1867 KolbKu 306; *Radyszyn*, wś i os. leśn. 1888 SG IX 459; *Radyszyn* 1902 Przew II 115; *Radyszyn*, os. i os. leśn. 1921 Sk I 202; *Radyszyn*, leśn. 1933 SkBy 1420;

Radyszyn, *-na* 1982 WUN III 105. — Od n. jez. *Radyszyno* 1598 Inwwłoc 2; *Radyszyn* 1604 Vlad XXIV 12 (dziś Jezioro Radyszyńskie). Nazwa jez. od n. os. *Radych(a)* KozN 38, z suf. *-in*. AG

Radz, wś zaginiona, leżała w pow. przysuskim, rad.: *Radz* 1508 ŻDz XV 474. — Może od n. os. *Rad* SSNO IV 415 (: *Radosław*, *Radomir*), z suf. **-jǫ*; por. też n. os. *Radz* SSNO IV 428. Lit.: KSand 166; NalSand 145–6; Nieckula, RKJWr V 136; Rospond, *-jǫ* 118.

IN

Radzanek, wś, szcze., gm. Maszewo, 3 km na pln.-zach. od Maszewa: curia *Rese* 1310 PU IV 438; *Rese* 1334 PU VIII 357; *Resehl* 1628 LorSNH 98; *Rehfeld* (!) 1780 Rzduma II 113; *Resehl* 1789 MpGillyPom; *Rehse* 1834 MpUMbl 1060; *Resehl* — *Radzanek*, *-nka*, *radzanecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radzanek*, *-nka* 1982 WUN III 105. — Na podstawie pierwszych zapisów n. rekonstruować można jako **Redjǫ* lub **Redje*, od n. os. *Rad*, z suf. **-jǫ* lub **-je*. W zapisach potwierdzone właściwe Polsce pln. przejście *Ra->Re-*. W zmienionych zapisach *Resehl* może adideacja do średniem. *rēsēl* 'lina do chwytania saren' Lübben 299. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radzanek*. Lit.: Rzduma II 113, III 52–5.

BCz

Radzanowo, wś, płoc., gm. Radzanowo, 14 km na pln.-wsch. od Płocka: *Radzanowo* 1336 SHGPł 251; *Radzonowo* 1350, *Radzanouo* 1388 KkM 61, 105; in *Radzanowo* (1393) Kuj 270; *Radzonow* 1427 KkM 173; *Radzanowo* 1496 Matr II nr 599; *Radzanow* 1526, *Radzanowo* 1530 Matr IV/2, nr 14887, 15784; *Radzonow* 1578 ŻDz XVI 7; *Radzanow* 1784 MpPerPł; *Radzanowo* 1827 Tabella II 131; *Radzanowo* 1839 MpKwat III 3; *Radzanowo* 1888 SG IX 461; *Radzanowo* 1921 Sk I 114; *Radzanowo*, *-wa* 1982 WUN III 105. — Od n. os. *Radzan*, **Radzon* (por. im. typu *Radosław* lub *radzić*) RymSEN II 331, z suf. *-owo*, *-ów*. Lit.: SHGPł 252–3; ZMaz 315.

UW

Radzanowo zob. **Radzanów** (2)

Radzanowo-Dębniki, wś, płoc., gm. Radzanowo, 15 km na pln.-wsch. od Płocka: *Radzanowo-Dębniki* 1935 Mp-100(38–30); *Radzanowo-Dębniki* 1952 UW 27; *Radzanowo-Dębniki*, *-wa* *-ków* 1982 WUN III 105. — Nazwa zestawiona; człon *Radzanowo* ponowiony (zob. wyżej), człon drugi od ap. *dębnik*, w l. mn.

UW

Radzanowo-Lasocin

Radzanowo-Lasocin, wś, płoc., gm. Radzanowo, 13 km na płn.-wsch. od Płocka: *Radzanowo-Lasocin* 1935 Mp-100(38–30); *Radzanowo-Lasocin* 1952 UW 27; *Radzanowo-Lasocin, -wa-na* 1982 WUN III 105. — Człon *Lasocin* od n. *Lasota*, z suf. *-in*. UW

Radzanów (1), wś, chełm., gm. Sawin, 15,5 km na płn. od Chełma: *Radzanów*, kol. 1888 SG IX 460; *Radzanów*, wś 1921 Sk IV 10; *Radzanów, -nowa, radzanowski* 1970 UN 108, 25; gw. *rażanuf, -ova, rażanowski*. — Od nazw. *Radzan*, z suf. *-ów*. Lit.: CzChełm 189. BCz

Radzanów (2), wś, dawniej mto, ciech., gm. Radzanów, 18 km na płn. od Raciąża: *Radzanowo* 1393 SHGP I 253; *Radzenow* 1414 Cruc III 96; *Radzanowo* 1431 Płoc I 171; *Redzenowo* 1435 Zakr II nr 1746; *Radzonowo* (1453) Płoc I 226; *Radzanow* 1497 Matr II nr 1079; *Radzanow* 1517 Matr IV/2, nr 11144; Oppidum *Radzanow* 1578 ŻDz XVI 125; *Radzanow* 1784 MpPerPł; *Radzanowo* 1827 Tabella 131; *Radzanów*, os. m. 1888 SG IX 460; *Radzanów*, os. m. 1933 SkBy 1420; *Radzanów, -nowa, radzanowski* 1972 UN 131, 18. — Nazwa ponowiona z n. wsi *Radzanowo*. W formie *Redzenowo* pñpol. przejście *Ra- > Re-*. Lit.: SHGP I 253–4. UW

Radzanów (3), wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 5,5 km na płd.-wsch. od Buska-Zdroju: *Radzanow* (1345)1551 ZDK I 63; *Radzonow* 1391 Kkk II 155; *Radzonow* 1397, *Radzonow* 1414 Sand nr 109, 619; *Radzanow* (1438)1487 ZDM II 281; *Radzanow* 1470–80 DB II 373; *Radzanow* 1529 LR 197; *Radzanow* 1579 ŻDz XIV 211; z ... *Radzanowem* 1660–64 Lusand II 14; *Radzanow* 1787 Spis 401; *Radzanów* 1827 Tabella II 131; *Radzanów* 1888 SG IX 460; *Radzanów* 1933 SkBy 1420; *Radzanów, -nowa, radzanowski* 1966 UN 19, 46. — Postać *Radzonów* to skutek pochylenia *-a- > -o-* przed *N*. Lit.: KSand 167; KopKiel 198; Nieckula, *-ov-* 170. IN

Radzanów (4), wś, rad., gm. Radzanów, 12 km na płd.-zach. od Białobrzegów: *Radzonow* 1391 Kkk II 155; *Radzanow* 1414, 1415 Sand nr 619, 666; *Radzonow* ... *Radzanow* 1418 ZDK II 25; *Radzanow* 1508 ŻDz XV 473; *Radzanow* 1511/12 VisitGn 349; *Radzanow* 1511–23 ŁLB I 661; *Radzanow* 1569 ŻDz XIV 311; *Radzanów* 1827 Tabella II 131; *Radzanów* i *Radzanów Po-*

duchowny, wś i folw. 1888 SG IX 460; *Radzanów* 1921 Sk III 115; *Radzanów, -nowa, radzanowski* 1964 UN 18, 17. — Postać *Radzonów* powstała wskutek pochylenia *-a- > -o-* przed *N*. Okresowy człon drugi, od przym. *poduchowny*, świadczy o dawnej własności kościelnej. Lit.: KSand 166; KopRad 333; RospSEMIG 322; Nieckula, *-ov-* 170. IN

Radzanów zob. **Radzanowo**

Radzanówek, os., dawniej wś, ciech., gm. Radzanów, 17,5 km na płn. od Raciąża: *Radzanówko* 1827 Tabella II 131; *Radzanówek* 1888 SG IX 460; *Radzanówek* 1921 Sk I 91; *Radzanówek, -wka*, cz. *Radzanowa* 1972 UN 131, 18; *Radzanówek, -wka* 1982 WUN III 105. — Od n. sąsiedniej wsi *Radzanów* (2), z suf. *-ko, -ek*. UW

Radze zob. **Radzie** (1)

Radzeń zob. **Radzyń** (1)

Radzeow zob. **Radziejów** (1a)

Rad(z)ew zob. **Radzyna**

Radzewice, wś, poznań., gm. Mosina, 8,5 km na płd.-zach. od Kórnik: *Ollendry Radzewskie* 1789 MKI(Tab 47, 54); *Radzewo Ol.* 1846 KsP 383; *Radzewskie Holendry*, niem. *Hohensee*, dawniej *Radzewo-Hauland* 1888 SG IX 461; *Radzewice*, niem. *Hohensee* 1921 Sk X 99, 153; *Radzewice, -wic, radzewicki* 1965 UN 93, 30. — Dawniej n. zestawiona *Ollendry Radzewskie* i *Radzewo Olędry*, od n. m. *Radzewo*, również w formie przym., i od ap. osadniczego *olendry*. Postać z suf. *-ice* wprowadzona po 1918, por. Koz V 613. ZZ

Radzewils Hoff zob. **Zajezerze** (3)

Radzewo (1), wś, kosz., gm. Tychowo, 17 km na płd.-wsch. od Białogardu: *Louisenhof* 1819 Ortschafts-Verzeichniß... 105; *Louisenhof* 1936 MpMbl 2063; *Louisenhof* — *Radzewo, -wa, radzewski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Radzewo* — *Louisenhof*, os. 1951 Rosp 267; *Radzewo, -wa* 1982 WUN III 105. — Dawna n. niem. od im. *Louise* (zapewne im. cesarzowej) + *-hof*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radzewo*. Lit.: Ortschafts-Verzeichniß des Regierungs Cößlin, 1819, 105. BCz

Radzewo (2), wś, poznań., gm. Kórnik, 6,5 km na płd.-wsch. od Kórnik: in *Radzewo* 1394 RWlkp III nr 7; de *Radzewo* 1397 Lek II nr 627; de *Ridzewo* 1402 KZPozn nr 1012; czansz *Radzewa* 1420 RWlkp II nr 638; Petrus de *Radzewo* 1426 KW

IX 16; *Radzewo* 1471 Koz III 123; *Radzewo* 1510 NKs 59; *Radzewo* 1578 ŻDz XII 210; *Radzewo* 1888 SG IX 461; *Radzewo*, -wa 1982 WUN III 105; gw. *rażewo*, -va, *rażeski*. — Od n. os. *Radz* SSNO IV 428, z suf. -ewo. ZZ

Radzewo Olędry zob. **Radzewice**

Radzewskie Holendry zob. **Radzewice**

Radzianków zob. **Radzionków**

Radziądz, wś, wroc., gm. Żmigród, 6 km na płn.-wsch. od Żmigrodu: *Racicouo* 1245 SUR II 172 (tu?); *Radzansch* 1458 HaeG 428; in praedio Schmigrod et *Radzons* 1666/67 J I 452; *Raschuns* 1676 Berger; *Raschontz* 1712 MpDSOs; *Radziuntz* 1739 MpWielOels; *Radziunz* und Charlottenburg, machen zusammen ein Dorf 1787 Z VII 405; *Radziunz*, *Radziac* 1845 K 528; Olejarnie w *Radziążu* XIX SNGŚI XI 103; *Radzikowo*, *Radziunz* 1900 Myc 44; *Radziunz* [j[etzt] *Radungen* 1941 SOV 303; *Radungen*, *Radziądz* 1941 Wrzosek 15; *Radungen* — *Radziądz*, -a, *radziądzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radziądz*, -dza 1982 WUN III 105. — Dawniej (o ile pierwszy zapis odnosi się do Radziądza) **Racikowo* lub **Radzikowo*, od n. os. *Racik* (: *Raci-*) lub *Radzik* (: *Rad-*) SSNO IV 414, 430, z suf. -owo, później *Radziądz*, *Radziąc*, od n. os. *Radzięda*, *Radzięta* SSNO IV 430, choć część zapisów wskazuje też na postać *Radziąż*, por. *Raciąż* (1). Nazwę zmieniono jako *Radziunz*. Nazwa *Radungen* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radziądz*. Lit.: SNGŚI XI 103; Berger, Delineationem liberae in Silesia dynastiae Drachenberg, 1676 (mapa). PS

Radziątków, wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 12 km na płd.-zach. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Radzantkow* 1400 Hb 109, nr 15; *Radzathkow* 1511 ŻDz XIII 197; *Radzathkow* 1511/12 VisitGn 438; *Radzathkow*, *Radzathow* 1511–23 ŁLB II 219, 220; *Radziathkow* 1552 ŻDz XIII 257; *Radziątkow* 1791 MpPerSd; *Radziątków* 1827 Tabella II 131; *Radziątków* 1888 SG IX 461; *Radziątków* 1921 Sk II 74; *Radziątków*, -kowa, *radziątkowski* 1974 UN 46, 48; gw. *rażuntkuf*, -kova, *rażuntkoski*. — Od n. os. *Radziątek* (: *Radzięta*) RymSEN II 331, z suf. -ów. W XVI w. występowała też obocznie postać *Radziątów*. Lit.: SHGŁęcz II 65; Nieckula, -ov- 169. EB

Radziąż zob. **Radziądz**

Radziborz zob. **Radzibórz**

Radziborz-Rudka zob. **Radzibórz**

Radzibórz, wś, łódz., gm. Parzęczew, 7 km na płd.-zach. od Ozorkowa: *Ruda* 1802–03 MpGilly-Pr; *Rudka* Mł. 1839 MpKwat II 4; *Raciborz Ruda*, folw. 1877 Zin II 96; *Radziborz Rudka*, folw. 1888 SG IX 461; *Raciborz Ruda*, os. i folw. 1902 Przew II 113; *Radziborz*, wś 1921 Sk II 50; *Radziborz* 1933 SkBy 1420; *Radzibórz*, -borza, *radziborski* 1972 UN 43, 23. — Pierwotnie był tu młyn o n. *Ruda*, od ap. *ruda*. Wtórnie n. zestawiona *Raciborz-Ruda*; pierwszy człon od nazw. *Raciborz* RymSEN II 329. W XIX w. także *Radziborz-Rudka* (w pierwszym członie udźwięcznienie spółgłoski -c-; drugi człon w formie zdrobniałej); na początku XX w. *Radziborz*, współcześnie *Radzibórz*. EB

Radzic, dziś *Nowy Radzic* i *Stary Radzic*, dwie wsi, lub., gm. Spiczyn i Ludwin, 11 i 9 km na płn.-zach. od Łęcznej: *Radziec*, folw. 1893 SG XIII 841; *Radzic* 1899 Cat 60; *Radzic*, folw. 1902 Przew II 115; *Radzic*, folw., *Radzic I, II*, kol. 1921 Sk IV 55; *Radzic*, folw., *Radzic I, II*, kol. 1933 SkBy 1420; *Radzic Nowy*, *Radzic Stary* 1952 UW 141; *Stary Radzic*, -rego -ca, *radzicki*, *Nowy Radzic*, -wego -ca, *noworadzicki* 1969 UN 113, 11, 18. — Od n. os. *Radza* lub *Rad* SSNO IV 426, 415, z suf. -ec, później -ic. Obiekt uległ podziałowi, a n. części zostały oznaczone cyframi rzymskimi *I, II*, później wprowadzono człony odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. IN

Radzice (1), cz. wsi Kacice, dawniej wś, ciech., gm. Pułtusk: *Radzice*, młyn 1783–84 RejKor 592; *Radzice* 1827 Tabella II 131; *Radzice*, wś i os. młyn. 1888 SG IX 462; *Radzice*, -dzic 1982 WUN III 106. — Od n. os. *Radza*, z suf. -ice. UB

Radzice (2), dziś *Radzice Duże* i *Radzice Małe*, dwie wsi, rad., gm. Drzewica, 4,5 km na wsch. i 4 km na płn.-wsch. od Drzewicy: *Paciczce* (!) (1321)1424 ZDM IV 44; *Radzicze* 1459 Matr I nr 520; *Radzycze* 1470–80 DB I 361; *Radzicze* 1497 Matr II nr 713; *Radzycze* 1504 Matr III nr 1306; *Radzycze* 1511–23 ŁLB I 649; *Radzicze* 1529 LR 385; *Radzicze* 1577 ŻDz XIV 283; Wieś *Radzicze*, w *Radzicach* 1660–64 Lusand I 12; *Radzicze* 1827 Tabella II 131; *Radzice*, wś i folw. 1888 SG IX 461–2; *Radzice Duże*, *Radzice Małe*, dwie wsi 1921 Sk III 90; *Radzice Duże*, *Radzice Małe*

Radzice

1952 UW 122; *Radzice Duże*, -dzic -żych, *Radzice Małe*, -dzic -łych, *radzicki* 1969 UN 28, 62; gw. *reżice*, -żic, *reżicki*. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*. W formie gw. poświadczono przejście *Ra-* > *Re-* Lit.: KSand 166–7; KopRad 382; BańMorf 120. *IN*

Radzice zob. **Radzicz**

Radzichowy zob. **Radziechowy**

Radzicz, wś, bydż., gm. Sadki, 9 km na pñ.-wsch. od Wyrzyska: de *Radzicze* 1383 Koz V 231; de *Radzicza* 1403, de *Radzycz* 1418 Koz I 249; Voiuthe de *Radzicz* (1418)1477 KW VIII 79; de *Radzycz* 1427, de *Raczicz* 1433 Koz V 231; *Radzicz* 1509 Koz I 249; *Radzycze* 1511/12 VisitGn 331; de *Radziecz* 1517 Matr IV/2, nr 11174; *Radzycz* 1535 SHGKI(ASK 12, 502); *Radzice* 1548 MKI(B 143, 208); *Radzicz* 1578 ŻDz XII 169; Villa *Radzicz* 1695 MKI(K 15, 80); Villa *Radzicz* 1766 MKI(E 42, 93); *Radzice* 1846 KsP 543; *Radzice* al. *Radzicz*, niem. *Hermannsdorf* 1888 SG IX 462; *Radzicz*, niem. *Hermannsdorf* 1921 Sk X 122, 153; *Radzicz*, -cza, *radzicki* 1972 UN 190, 24; gw. *rażić*, -ča. — Dawniej *Radzicze*, od n. os. *Radzik* SSNO IV 430 (: *Radosław*), z suf. *-je; później singularyzacja nazwy. *ZZ*

Radzice zob. **Radzicz**

Radziczek, os. zaginiona, bydż., gm. Sadki, ok. 8 km na pñ.-wsch. od Wyrzyska: *Minor Radzyczek* alias *Coszy* ..., *Coszyradzyczek* 1457 Koz I 249; *Radziczek* 1535 SHGKI(ASK 12, 417); *Radziczek* 1542 MKI(Gr 5, 195); *Radziczek* 1578 ŻDz XII 169; *Radziczek* des. 1618–20 PKal 272; Villa *Radziczek* 1653 Font XII 364. — Od n. m. *Radzicz*, z suf. -ek. Przejściowo z łac. członem odróżniającym *Minor* i pol. *Kozi*, od n. os. *Koza* SSNO III 116. *ZZ*

Radziczyno zob. **Radyczyno**

Radzie (1), wś, biał., gm. Jaświły, 11 km na pñ.-wsch. od Goniądza: *Radzie* 1618 SHGPd(Kapiciana 65); *Radzie*, folw. 1638 SHGPd(MK nr 185 k. 9v–13); *Radzie* 1738 SHGPd(Kapiciana 42); *Rádzie* 1744 SDV 147; *Radze* 1808 KondBał 62; *Radze* 1839 MpKwat VI 4; *Radzi* 1878–86 KondBał 62; *Radzie* 1888 SG IX 462; *Radzie* 1921 Sk V 12; *Radzie*, -dzi 1982 WUN III 106; gw. *raży*, *raży*, *rażoński*. — Nazwa prawdopodobnie pochodzenia bałt., por. lit. n. os. *Radys*, *Rádzius* Zinkevičius 187, 229, w l. mn. Niewykluczony związek z n. os.

Radz, *Rad* (: *Radosław*, *Radomir*) SSNO IV 428. Lit.: KondBał 62. *EB*

Radzie (2), wś, suwal., gm. Wydminy, 15 km na pñ.-wsch. od Orzysza: *Massir* 1485, *Rasche*, *Raße*, *Rase* 1507, *Radschy*, *Radzien*, później *Rase* 1513 BiałKol 28, 119, 122; *Radszien* 1785 Goldb III 165; *Radszien* 1796–1802 MpSchröt XII; *Radzien* — *Radzie* 1879 KętN 156; *Radzie*, niem. *Radzien* 1888 SG IX 462; *Radzie* — *Koenigsfliess* 1938, *Radzien* 1941 Choj 123; *Radzien* — *Radzie*, -dzia, *radzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Radzie*, -dzia 1982 WUN III 106. — Wieś otrzymała przywilej w 1485 r., a jego odbiorcami byli *Mazur* (*Mons-sir//Massir*), od którego nazw. pochodzi starsza nazwa *Massir*, oraz *Raczko* (*Radzio?*) = *Ratschky*. W substytucji niem. wahanie końcówki: dniem. -e, gniem. -en (wykładnik l. mn.). W 1938 r. urzędowo nadano n. niem. *Königsfließ*. Po 1945 r. ustalono n. *Radzie* (l. poj., rodzaj nijaki, por. dop. -dzia, chociaż w BiałKol 154 forma narzędnika *Radziami* wskazuje na l. mn., częstą w toponimii tego regionu). Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 118; BiałPrzem 27–8, 212; BiałKol 17, 119, 122. *RP*

Radziec zob. **Radzicz**

Radziechowa zob. **Radziechowy**

Radziechowice (1), cz. Okmian, dawniej wś, legn., gm. Chojnów: *Radechow* 1361 Domański 165; *Rädchen* 1635 EberLieg 69; *Rädichen* ok. 1672 MpDSLig; *Rædichen* 1736 MpWielLig; *Rädchen*, insgemein *Roichen* genannt 1789 Z VIII 310; *Rädchen*, (*Roichen*) 1802 WBeschr V 72; *Rädichen* 1830 MpRey nr 131; *Rädichen*, auch *Radchen*, wś 1845 K 528; *Nieder*, *Ober Radchen* 1906, 1939 MpMbl(4760); *Radchen* 1941 SOV 302; *Raczynek*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XI 103; *Radchen* — *Radziechowice*, -ic, *radziechowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; n. zniesiona *Radziechowice*, cz. wsi Okmiany 2008 DzU poz. 1586. — Pierwotnie n. *Radziechów*, od n. os. *Radziech* SSNO IV 429 (: *Radosław*, *rady* 'zadowolony'), z suf. -ów. Nazwę zmieniono jako *Rädchen* (por. niem. ap. *Rädchen* 'kółeczko'), *Rädichen*, lokalnie używano też formy *Roichen*. Od XIX w. *Radchen*, na początku XX w. z dodatkowymi członami od przym. *nieder* 'dolny', *ober* 'górnny' na określenie części wsi. Od 1937 r. cz. Okmian. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radziechowice*, n. *Radzie-*

chów nadano natomiast sąsiedniej miejscowości, zob. *Radziechów*. Lit.: SNGŚI XI 103; Domański, Szklce Legnickie III 165. PS

Radziechowice (2), dziś *Radziechowice Drugie* i *Radziechowice Pierwsze*, dwie wsi, piotr., gm. Ładzice, 6,5 km i 8,5 km na zach. od Radomska: *Radzieowicze* 1511, *Radzechowice* 1518 ŻDz XIII 203; *Radzyechowicze* 1511–23 ŁLB I 495; *Radziechowicze* 1552 ŻDz XIII 272; *Radziechowice* 1564–65 Luwlkp II 111; *Radziechowice* 1628–32 Luwlkp II 147; *Radziechowice* 1827 Tabella II 131; *Radziechowice*, wś i folw. 1888 SG IX 463; *Radziechowice*, wś 1902 Przew II 115; *Radziechowice I* i *Radziechowice II*, dwie wsi 1921 Sk II 90; *Radziechowice Drugie*, -wic -gich, *Radziechowice Pierwsze*, -wic -szych, *radziechowicki* 1972 UN 48, 65, 66. — Od n. os. *Radziech*, z suf. -owice. Człony odróżniające od liczebników *drugi*, *pierwszy*. EB

Radziechowice zob. **Radziechowy**

Radziechowo zob. **Radzyń** (2)

Radziechowy, wś, biel., gm. Radziechowy-Wieprz, 6 km na płd.-zach. od Żywca: de *Radzechowicz* 1346–58 MVat II 184; *Radzichowycze* 1470–80 DB I 87; *Racziechowy* 1492 Matr II nr 6; *Radzyechow*, *Radzichowy* 1529 LR 9, 340; *Radziechow* 1581 ŻDz XIV 107; *Radziechowa* koniec XVI SHGKr(kartoteka); *Radziechowy* a. *Radzichowy*, *Radziechów* 1888 SG IX 463; *Radziechowy* 1921 Sk XII 41; *Radziechowy*, -chów, *radziechowski* 1964 UN 17, 68; gw. *rażyxowy*. — Od n. os. *Radziech*, *Radzich*, z suf. -owice, też -ów, -owa, później -owy (ten typ pluralizacji częsty na pograniczu śląsko-małopolskim). Lit.: LKrak 125; RospSEMIG 322; Nieckula, -ov-169. IN

Radziechów, wś, legn., gm. Zagrodno, 8 km na płd.-zach. od Chojnowa: *Martini villa* ok. 1300 CdSil XIV 134; *Mertinsdorf* 1385, *Merteinsdorf* 1388 LandbSch II nr 51, 508; *Mertinsdorf* 1398, 1400, 1402 LandbSch III nr 384, 915, 1169; *Mertzdorff* 1668, *Mertzdorff* 1687 J IV 64, 394; *Mertzdorf* 1736 MpWielLig; *Merzdorf* 1740–56 ZfGS XXXIII 126; *Märzdorf* 1845 K 389; *Märzdorf* 1941 SOV 230; *Märzdorf* — *Radziechów*, -owa, *radziechowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radziechów*, -owa 1982 WUN III 106. — Nazwa niem. *Mertinsdorf*, w pierwszym zapisie zlatynizowana

forma *Martini Villa*, od n. os. *Mertin* (: *Martin*) Gott 342 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Później n. uległa uproszczeniu do *Mertzdorf*, *Märzdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radziechów*, zapewne opierając się na zapisach dotyczących sąsiedniej miejscowości *Radziechowice* (zob.). Lit.: SNGŚI XI 103. JCh/PS

Radziechów zob. **Radziechowice** (1), **Radziechowy**

Radzieje, wś, suwal., gm. Węgorzewo, 16 km na płn.-zach. od Giżycka: und *Rosengarthe* ist dy helfte wuste (1417), *Rosengarte* 1422, *Rosengarte*, *Rosengarten* 1437 GZ 4, 29, 52, 68; Schulz von *Rosengart* XVII BiałOsad 185, przypis 167; *Rosengarten* 1785 Goldb III 173; *Rosengarten* 1796–1802 MpSchröt XII; *Rosengarten*, *Rozengart*, -a ok. 1859 SzcześTeka 141; *Rosengarten* — *Rozengart* 1879 KętN 172; *Rozengart* ..., w *Rozengarcie* 1882 KętL 528–9; *Rosengart* a. *Rosengarten* 1888 SG IX 752; *Rozengard* — *Rosengarten* 1941 Choj 66; *Rosengarten* — *Radzieje* a. *Rożengart* 1946 Ley I 120; *Rosengarten* — *Radzieje*, -ów, *radziejski* 1946 MPol XXV nr 142; *Radzieje*, -jów 1982 WUN III 106. — Według G. Białuńskiego wieś powstała ok. 1400 r.; n. niem. *Rosengarten*, od ap. *Rosengarten*, śrdniem. *rosengarde* 'różany ogród' Lübben 307, może ponowiona z n. *Rosengarte(n)*, dziś *Różaniec* (2). Nazwa spolonizowana w XIX w. jako *Rozengart*, później też *Rozengard*, *Rożengart*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radzieje*. Lit.: GórnRWrm 226; BiałOsad 10, 30, BiałPrzem 34–6, 71, 94, 125 i in.; BiałKol 171–4, 177–8, 205. RP

Radzieje-Bedy, cz. wsi Pokojewo, dawniej wś, ciech., gm. Opinogóra Górna: *Radzeyewo* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 147); *Radzeyewo* 1503 SHGMz(Ep. 16, 185); *Raczyeyewo* (!), *Radzieye* (1507)1517 SHGMz(Kap. P. 50, 56v i 84); *Radzyegyewo* 1512 SHGMz(C 53, 218); *Radzyeyewo* 1524 SHGMz(Ep. 204, 210–212); *Radzyeyowy* 1525 SHGMz(Ep. 204, 276–276v); *Radzewo* (*Radziejewa*) (1565) Lumaz II 221; *Bydy* (!) 1783–84 RejKor 442; *Radzice Biady* (!) 1784 MpPerPł; *Radzieiewo bedy* 1827 Tabella II 131; *Radzieje Bedy* 1888 SG IX 463; *Radzieje-Bedy*, -dziei-dów, *radziejowski*, wś 1971 UN 123, 30; *Radzieje-Bedy*, -dziei-dów 1982 WUN III 106. — Dawniej *Radziejewo*, od n. os. *Radziej* SSNO

Radzieje-Wity

IV 430, z suf. *-ewo*, efemerycznie także *-owy*. Forma *Radziewo* powstała w wyniku ściągnięcia *-eje-* > *-e-*, zaś *Radzieje* — przez asymilację do nazw pluralnych, rodowych. Człon *Bedy* od n. os. *Beda* SSNO I 116, w l. mn. UB

Radzieje-Wity, cz. Pokojewa, dawniej wś, czech., gm. Opinogóra Górna: *Radziejewo* 1567 ŻDz XVI 329; *Radzieie* 1783–84 RejKor 444; *Radzieie* 1784 MpPerPl; *Radziejewo wity* 1827 Tabella II 131; *Radzieje Wity*, wś 1888 SG IX 463–4; *Radzieje-Wity* 1921 Sk I 18; *Radzieje Wity*, *-dziei-tów*, cz. wsi Radzieje-Bedy 1971 UN 123, 30; *Radzieje-Wity*, *-dziei-tów* 1982 WUN III 106. — Drugi człon od n. os. *Wit* RymSEN II 687, w l. mn. UB

Radziejewo (1), wś, elbl., gm. Pieniężno, 11,5 km na pñ.-wsch. od Ornety: ville *Sonnenwalde* (1325), *Sonnenwalt* (1326) MWrm I 129(R), 382; *Sonnenwald* (1358)XV PrUr V 383; *Sunnwalt* 1363 MWrm II 357; villis ... *Sonnenwald* 1441 MWrm III 89; *Sonnenwalt* 1517 Locations 89; *Sonnwalt* 1526, *Sonnwalde* ... *Sonnenwalde* 1572–80 MWrm VIII 190, 299; *Sonnenwalt* 1583, 1589 SHGRw(ADWO, AK, RM 3 I 3c, k.60 I 9); *Sonneuald* 1615 RŁWrm 263; *Sonnenwalde* 1755 MpEnd; *Sonnwalde* 1796–1802 MpSchröt X; *Sonnwald* 1820 Wald 144; *Sonnwalde* 1890 SG XI 74; *Sonnwalde* — *Radziejewo* 1946 Ley I 14; *Sonnwalde* — *Radziejewo*, *-a*, *radziejewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radziejewo*, *-wa* 1982 WUN III 106. — Nazwa niem. *Sonnenwalde* od *Sonne*, śrwniem. *sunne* 'słońce' + *Walde*, śrwniem. *walt*, *wald* 'las' Kluge 717, 835 (zasadźcą wsi był Bernard *Schonewald*, może n. pochodzi od jego nazwiska). Po 1945 r. ustalono n. *Radziejewo*. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 227–8; Rospond, OSG VIII 35. RP

Radziejewo (2), wś, gdań., gm. Zblewo, 10 km na pñ.-zach. od Starogardu Gdańskiego: *Ruwтинberg* 1402–15 Krie 67; *Radzieiow* 1526 Matr IV/1, nr 4992; *Radzieiowo* 1534 Inwłoc 115; z *Rudzieiem* 1565 Lumalb 132; *Radziejowa* alias *Rautenbergk* 1570 ŻDz XXIII 166; *Radzieiowo* 1583 Font I–III 49; *Radzieiewo* 1684 RP 173; pod *Rudziejow* 1664 Font XXXII 230; *Radzieiowo* 1682 Font V 96; *Radziejewo* 1710 WS 119; *Radziciewo* 1789 Goldb II 198; *Radziejewo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Rathsdorf* — *Radzieje-*

wo 1879 KętN 35; *Radziejewo*, al. *Radziejowo*, niem. *Rathsdorf* 1888 SG IX 464; *Rathsdorf* seit 1867, fr. *Radziejewo* oder *Rautenberg* 1912 Bär 96; *Radziejewo*, niem. *Rathsdorf* 1921 Sk XI 47, 85; *Radziejewo* 1952 UW 194; *Radziejewo*, *-wa* 1982 WUN III 106; gw. *rażejéwo*, *-eva*, *rażejéfski*. — Od n. os. *Radziej*, pierwotnie z suf. *-ów*, *-owo*, następnie *-ewo*. Oboczna n. niem. *Rautenberg* od *Raute*, śrwniem. *Rute* 'ruta' Lübben 311 + *Berg* 'góra'. Nazwę *Rathsdorf* nadała administracja zaboru pruskiego. Lit.: Górniewicz, PMT VII 58; Kęsikowa, PMT II 120. WK

Radziejewo zob. **Radzieje-Bedy**, **Radzieje-Wity**, **Radziejów** (3, 4), **Wojdy**

Radziejowa, wś, krośn., gm. Solina, 16 km na pñd. od Leska: *Radziove* 1567 Fast II 284; *Radziejowe* 1589 ŻDz XVIII/1, 54; *Radziejewa* 1745 ADP 172, k. 104; *Radziejów* 1785 ADP 244, 56; *Rozdzieiow* (!) 1794 Ga Mm1; *Radzijowa* 1851 Sch 121; *Radiowa* 1860 Sch 109; *Radziejowa*, rus. *Radiowa*, także *Rozdziejowa* (!) 1888 SG IX 465–6; *Radziejowa*, *-wej*, *radziejowski*, wś spalona 1966 UN 61, 52; *Radziejowa*, *-wej* 1982 WUN III 106; gw. *rażejowa*, *-ei*, *rażejouski*. — Od pol. n. os. *Radziej*, ukr. *Radej*, *Radij*, z suf. *-owa*. Zapisy *Radziejowal/Radziejowel/Radziejów* potwierdzają wahania rodzaju gramatycznego. Okresowa postać *Radziowe* powstała w efekcie ściągnięcia *-ejo-* > *-o-*. Lit.: MakSk 138; RiegŁemk 202; Rieger, HE XVIII 40. BCz

Radziejowe zob. **Radziejowa**

Radziejowice, dziś *Radziejowice* i *Radziejowice-Parcel*, dwie wsi, skiern., gm. Radziejowice, 9 km na pñ.-wsch. od Żyrardowa: *Radzyowycze*, *Radzyeywycze* (1380)XVI KW III 499; *Radzyeyowicze* 1410 Łęcz II nr 1959; *Radzegewo* 1432 SHGRw(W 2, 176); *Radzyeyowicze*, *Radzewicze* 1434 SHGRw(MK 335, 2v i 5v); *Radzyeyowicze* (1436)1456 SHGRw(MK 3, 186); *Radzyeyowicze* 1444 KkM 209; *Radzyeyowycze* 1479 Matr I nr 1523; *Radziejowice* 1502 KkM 323; *Radzyeyowycze* 1509 Matr IV/1, nr 631; *Radzeiewicze*, *Radzyeyowicze* 1511/12 VisitGn 166, 167; *Radzyeyowo* (1520)1530 SHGRw(Cim. 71, 145–146); *Radzieiowycze* 1547 Matr IV/1, nr 7833; *Radzieiewicze* 1579 ŻDz XVI 147; z ... *Radzieiowicami* 1661 Luraw 169; do ... *Radziejewic*, z *Radziejowicami* 1789 Luraw 112, 168; *Radziejewice* 1827

Tabella II 131; *Radziejowice*, wś i folw. 1888 SG IX 467–8; *Radziejowice* 1902 Przew II 115; *Radziejowice*, folw., wś i ceg. 1933 SkBy 1420; *Radziejowice*, -wic, *Radziejowice-Parcel*, -wici, *radziejowicki* 1971 UN 126, 25. — Od n. os. *Radziej*, z suf. -owice, -ewice, także -ewo. Efemeryczna postać *Radziewice* to wynik ściągnięcia -eje- > -e-. W n. zestawionej drugi człon od gw. ap. *parcel* 'parcela'. Lit.: TaszyckiPatMz 61. *UW*

Radziejowice zob. **Radajowice**

Radziejowo zob. **Radziejowo (2)**

Radziejowo Stare zob. **Radziejów (4)**

Radziejów (1), wś, chełm., gm. Dubienka, 22 km na płd.-wsch. od Chełma: *Radziejów*, kol. 1888 SG IX 465; *Radziejów*, wś 1921 Sk IV 29; *Radziejów*, -jowa, *radziejowski* 1970 UN 109, 6. — Od n. os. *Radziej*, z suf. -ów. Lit.: CzChełm 189. *BCz*

Radziejów (1a), cz. Rybnika, dawniej wś, kat.: *Rastow* ok. 1300 CdSil XIV 108 (tu?); *Radzcow* (!) 1447 ZfGS XXVII 373; *Radziegow* 1524 Nowack 104; in villa *Radzieiaw* 1652, ex villa *Radzow* 1679 J II 16, 127; *Radziow* 1736 MpWielRat; *Radzeow* 1784 Z III 164; *Radzieow*, *Radziow*, cz. wsi Popielów 1830 Kn 586, 611; *Radzinow* (!), *Radzieow*, cz. wsi Popielów 1845 K 505, 528; *Radziejów*, niem. *Radzeow* 1888 SG IX 465; *Radziejów*, *Radseow* 1900 Myc 44; *Radziejów* — *Radzeow* 1920 PrusSG 63; *Radziejów*, -jowa 1982 WUN III 106. — Pierwszy zapis niepewny, por. *Radoszowy* (1). *Radziejów* od n. os. *Radziej*, z suf. -ów; n. zmieniona jako *Radzeow*. Lit.: SNGŚI XI 103–4; BorGŚI 135; Nowack, Geschichte der Landpfarre in des Archipresbyterates Sohrau O.-S., 1912, 104; Kulik, Dzieje Popielowa i Radziejowa, dzielnic Rybnika, 2013, 21–2. *PS*

Radziejów (2), wś, opol., gm. Reńska Wieś, 3 km na zach. od Kędzierzyna-Koźła: nebst ... neuerbauten Häusern, so *Juliusburg* heissen 1783 Z II 310; *Juliusburg*, *Kradziejow*, wś 1830 Kn 301; *Juliusburg*, (*Kradziejów*, d[as] h[eisst] Diebsdorf) 1845 K 262; *Juliusburg* (polskich *Kradziejów*, d. h. Diebsdorf) 1865 Triest 906, *Kradziejów*, niem. *Juliusburg* 1883 SG IV 579; *Radziejów*, *Juliusburg* 1900 Myc 44; *Radziejów* — *Juliusburg* 1939 Prus 63; *Juliusburg* 1941 SOV 162; *Juliusburg* — *Radziejów*, -owa, *radziejowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radziejów*, -jowa 1982 WUN III 106. — Na-

zwa niem. *Juliusburg*, od n. os. *Julius* Gott 276, z członem -burg, może przeniesiona z n. gminy Juliusburg w Szlezewiku-Holsztynie lub z dawnej n. wsi *Dobroszyce*. Miejscowość powstała w ramach kolonizacji fryderycjańskiej kilka lat przed pierwszym odnotowaniem. Nazwa pol. *Kradziejów* ma charakter prześmiewczy, oznacza osadę, w której kradną. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radziejów*, którą zaproponował J. Mycielski, zapewne z chęci odejścia od pejoratywnego wydzźwięku n. *Kradziejów*. Lit.: SNGŚI XI 103–4; BorGŚI 135; Hrabec, RKJL XIV 291. *PS*

Radziejów (3), mto, włoc.: *Radziejów* (1252) 1616 KMaz II 15; *Razegow* 1271 KW I 391; *Radeow* 1306, *Radeyow* (1309)1316, *Radzegewo* 1319 KW II 246, 265, 343; *Redzeoviensi*, *Radzoviensi* 1325, *Radzeyow* 1334 KW II 380, 381, 457; *Radzeow* 1357, *Radzeyow* 1363 KW III 70, 221; *Radzeow* 1401 Kuj 272; de *Radzieiow* (1414)1596 KW VII 549; *Radz(ie)ow* 1418 Koch nr 283; *Radzeyow* 1424 KW V 377; *Radzeyow* 1425 CdP II 403; *Radzieiow* 1494 Inwbrz 383; *Radzyeyow* 1539 Vlad XII 87; oppidum *Radziejow*, *Radzieiow* 1557–66 ŻDz XIII 27, 41; *Radziejów* 1577 Vlad XVI 37; w *Radziejowie*, do *Radziejowa* 1582, *Radzieiow* 1598 Inwwłoc 44, 57, 22; *Radzieiow* 1634 Rpodbrz 240; *Radziejow* 1674 Rpodg 157; *Radzieiow* 1783–84 RejKor 858; *Radziejow* 1796 PerOpis IX; *Radziejów* 1839 MpKwat II 2; *Radziejów* al. *Radziejowo*, os. m. 1888 SG IX 464–5; *Radziejów* 1921 Sk I 98; *Radziejów*, -jowa, *radziejowski* 1971 UN 182, 5. — Nazwa miasta ponowiona z n. wsi *Radziejów*, dziś *Stary Radziejów*. Lit.: Nieckula, -ov- 170; Guldon 26; RospSEMig 323; RymNmiast 201. *AG*

Radziejów (4), dziś *Stary Radziejów*, wś, włoc., gm. Radziejów, 5 km na płd.-wsch. od Radziejowa: *Radeow* (1103)XIII KW I 40; *Radeyeu* 1220 Kuj 121; *Antiqua Radzeyow* 1418 Koch nr 515; in *Antiqua Radzeow* 1435, *Stari Radzeow* 1480 AC I nr 1133, 1250; *Stari Radzeiow*, *Sth(a)ri Radzeiow* 1494 Inwbrz 393, 394; *Stary Radzyeiow* 1500 CdP II 968; *Radzieiow antiqua* 1527 Vlad XVIII 90; *Radziegnow stari*, *Staroradzieiow* 1539 Vlad XII 86, 87; *Antiqua Radziejow* 1557–66 ŻDz XIII 27; *Stari Radzieiow* 1577 Vlad XVII 64; (z) *starego Radzejowa* 1582 Inwwłoc 15; *Stary Radzieiow* ok. 1590 Vlad XVIII 92; *Stary Radzieiow* 1628–

Radziejów

–32 Luwlkp 93; w *starym Radziejowie* 1628 ZKuj II 33; *Antiqua Radzieiow* 1634 Rpodbrz 233; *Antiqua Radzieiow* 1674 Rpog 157; *Stary Radziejów* 1796 PerOpis IX; *Radzieiowo*, stara wieś 1827 Tabella II 131; *Stary Radziejów* 1839 MpKwat II 2; *Radziejewo starawieś* 1867 KolbKu 306; *Stare Radziejewo* 1881 Borucki 358; *Stare Radziejowo*, wś i folw. 1890 SG XI 242; *Radziejowo Stare* 1902 SG XV/2, 536; *Radziejów Stary* 1921 Sk I 98; *Stary Radziejów* 1952 UW 45; *Stary Radziejów* 1961 Mp-25(Radziejów); *Stary Radziejów, -rego -jowa, staroradziejowski* 1971 UN 182, 29. — Od n. os. *Radziej*, z suf. -ów-, -owo-, -ew-, -ewo. Człon odróżniający łącz. *Antiqua*, pol. *Stary*, dyferencyjny wobec n. mta *Radziejów* (3). AG

Radziejów zob. **Radziejewo** (2), **Radziejowa**

Radziemice, wś, krak., gm. Radziemice, 9,5 km na pñ.-zach. od Proszowic: *Racimici* 1228, *Racimici* 1243 CdP III 11, 20, fñs. XIV; de *Radzimicz* 1382, *Radzimicze* 1398 Krak nr 1381, 6499; *Radzimice* 1425 KMłp IV 225; *Radzimicze* 1470–80 DB II 78; *Radzymycze* 1490 ŹDz XV 440; *Radzimycze* 1529 LR 154; *Radzimicze* 1581 ŹDz XIV 13; de *Radziemice* (1666)XVII Sejm III 131; *Radzimice* 1680 Rej 109; *Radzimicze* 1748–49 SHGKrMat 256; *Radziemice* 1783–84 RejKor 267; *Radziemice* 1827 Tabella II 131; *Radzimicze* 1839 MpKwat IV 4; *Radziemice* 1866 Miech 30; *Radziemice*, właściwie *Radzimice* 1888 SG IX 469; *Radziemice* 1921 Sk III 66; *Radziemice, -mic, radziemicki* 1964 UN 13, 82; gw. *rażeńnice//rażimnice, -ic, rażeńskil//rażimski*. — Dawniej *Radzimicy*, od n. os. *Radzim* (: *Radomir*) SSNO IV 431, z suf. -icy, później -ice. Forma *Radziemice* powstała wskutek obniżenia artykulacji *i > e* przed spółgłoską nosową. Lit.: RKrak 142; Rosp-SEMiG 323. IN

Radziemska Wola zob. **Wola Radziemska**

Radziemyśllice zob. **Radomyśl Wielki**

Radzien zob. **Radzie** (2)

Radziennen zob. **Zieleniec** (2)

Radzięńskie zob. **Radziszki**

Radzieszewo zob. **Radostowo** (1), **Radoszewo**, **Radziszew**, **Radziszewo** (5), **Rajszew**

Radziszowola zob. **Wola Radziszowska**

Radziszowska Wola zob. **Wola Radziszowska**

Radziszów zob. **Radziszew**, **Radziszów** (2)

Radzieszów Antiquus zob. **Radziszów** (2)

Radzieszyn, wś, wroc., gm. Bierutów, 6 km na pld. od Bierutowa: *Ziegelhof* 1739 MpWielOels; *Ziegelhoff* 1743 SNGŚI XI 104; *Ziegelhof* 1785 Z IV 308; *Ziegelhof* 1845 K 774; *Ziegelhof* 1941 SOV 421; *Ziegelhof* — *Radzieszyn, -na, radzieszynski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radzieszyn, -na* 1982 WUN III 107. — Dawniej n. niem. *Ziegelhof*, od ap. *Ziegel* ‘cegła’ i ap. *Hof* ‘dwór’, por. też n. os. *Ziegel* Gott 626. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radzieszyn*. Lit.: SNGŚI XI 104. JCh/PS

Radziewice zob. **Radziejowice**

Radziewo zob. **Radzieje-Bedy**

Radzięcin, wś, zamoj., gm. Frampol, 2,5 km na pñ.-wsch. od Frampola: *Radzanczin* 1377 KMłp III 310; *Radzeczcin* 1405, *Radzaczyn* 1430 SHGLu III 196; *Radzanczyn* 1470–80 DB II 576; *Radzaczyn* 1474 SHGLu III 196; *Radzanczin, Radzączcin* 1529 LR 463, 464; *Radzączcin* 1531, *Radzięcin, Radzieczin* 1543 ŹDz XIV 355; *Radziecin* 1626 RPobLu 81; *Radzięcin* 1676 ŹDz XV 21a; *Radzięcin* 1787 Spis 442; *Radzięcin* 1827 Tabella II 131; *Radzięcin* 1888 SG IX 469; *Radzięcin* 1921 Sk IV 122; *Radzięcin, -na, radzięcki* 1967 UN 106, 15. — Od n. os. *Radzięta*, z suf. -in. Lit.: SHGLu III 196–7; KosLu 70; Nieckula, -ov- 301. IN

Radzięcka Wola zob. **Wola Radzięcka**

Radzjewo zob. **Wojdy**

Radzik zob. **Raczek**

Radziki, dziś *Radziki Duże* i *Radziki Małe*, dwie wsi, tor., gm. Wąpielsk, 13 i 12,5 km na pld.-zach. od Brodnicy: *Radzykow* 1364 CdP I 229; de *Radzikowo* 1384 Kuj 340; *Radzicowo* 1413 Cruc II 212; *Radzykow* 1434 CdP II 859; in *Radzykowo* 1448 AC III nr 2; *Radzikowy* 1497 Matr II nr 950; *Radzikowo* 1502, *Radzykowo*, *Radzykowo Minori*, *Radzykowo Maiori* 1503 AC III nr 206, 232; *Radzykowi Minor* 1541 SHGKu(RD 259); *Radzyki, Radzyki minor* 1564 ŹDz XII 300; *Radziki Stare v. Wielkie, Radziki Małe v. Borowe* XVI Biliński 142; *Radziki w., Radziki m.* 1784 MpPerPł; *Radziki, Radziki małe* 1789 Borucki 49; *Radziki duże, Radziki małe* 1825 Gawarecki 154; *Radziki Wielkie, Radziki małe* 1827 Tabella II 131; *Radziki duże, Radziki małe* 1839 MpKwat II 1; *Radziki Wielkie* al. *Radziki Duże, Radziki Małe* 1888 SG IX 470; *Radziki Małe, Radziki Duże* 1921 Sk I 160, 165; *Radziki Duże, -dzik -zych, Radziki*

Male, -dzik -lych, *radzikowski* 1971 UN 183, 15. — Od n. os. *Radzik* SSNO IV 431 (: *Radomir*, *Radosław*), z suf. -ów, -owo, także -owy; od XV w. w l. mn. *Radziki*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym.: *borowy*, *duży*, *mały*, *stary*, *wielki*. Lit.: BańMorf 106–7. KZ

Radzikowice, wś, opol., gm. Nysa, 6 km na pñn.-zach. od Nysy: *Radzicovicz* vel *Steffensdorf* (1145) (?) D 79; *Radzicoviz* (1291) Reg nr 2203; et de sex villis Polonicilibus, de Nowaki ..., de *Radzicouiz*, ... Stephanus Longus de sexaginta mansis parvis villam locaret in *Radzicouiz* 1300 SUr VI 344; *Ratzicovitz* sive *Steffansdorf*, in *villa Steffani*, Item *Stephani villa* ok. 1300 CdSil XIV 5, 31, 37; in ipsa *villa Stephani* 1307 CdSil XIV 31, przyp. 367; *Radzycowicz* oder *Stephani villa* (1334), *villa Stefani* (1335) Reg nr 5289, 5409; De *villa Stephani* (1335) 1597 MPL I 371; *Stephansdorph* 1350 CdSil XXXVI 7; *Stephani uilla* (1371), *Stephansdorf* (1372) K 657; *Stephansdorff* 1387, 1414, *Steffansdorf* 1431, *Stephansdorf* 1439, *Steffansdorf* 1441, *Steffansdorff* 1471, *Steffanstorff* 1472, *Steffendorff* 1483, *Steffansdorf* 1509 CdSil XXXVI 22, 31, 41, 45, 46, 57, 58, 64, 78; *Steffsdorff* 1564 CdSil XXXV 252; *Steffendorff* 1564, *Stefs Dorf* 1570, *Steffelssdorff* 1589 CdSil XXXIII 46, 47, 52; *Stephansdorff* 1638 J I 124; *Steffsdorf* 1658 MpDSGrot; *Stephsdorff* 1666/67 J I 564; *Stephansdorf* 1736 MpWielGrot; *Stephansdorff* 1743, *Stephanssdorff* 1765, *Stephansdorf* 1776 SNGŚI XI 104; *Stephansdorf* 1845 K 657; *Stephansdorf*, *Radzikowice* 1941 Wrzosek 45; *Stephansdorf* — *Radzikowice*, -ic, *radzikowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radzikowice*, -wic 1982 WUN III 107. — Pierwszy zapis jest zapewne błędnie datowany przez K. Damrota — pod tą datą nie występuje w innych wydaniach źródeł. *Radzikowice* od n. os. *Radzik*, z suf. -owice. Oboczna n. niem. *Steffensdorf* (też *Stephansdorf*, *Steffansdorf*), od n. os. *Steffen* (: *Stephan*) Gott 474 i ap. *Dorf* 'wieś', zlatynizowana jako *Stephani Villa*. W XVI i XVII w. notowana też w uproszczonej formie *Steffsdorf*, *Stephsdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radzikowice*. Lit.: SNGŚI XI 104; BorGŚI 180; SGTS XXI/2, 224–6. PS

Radzikowo, dziś *Stare Radzikowo*, *Nowe Radzikowo* i *Radzikowo Scalone*, trzy wsi, płóc., gm.

Czerwińsk nad Wisłą, ok. 14 km na pñn.-wsch. od Wyszogrodu: *Ragicouo* 1221 KMaz I 206; *Radzicov* 1249, *Razikowo* 1303 KkM 14, 37; *Radzykowo* (1394) 1500 SHGMz(Cim. 70, 156–158); *Radczikowo* 1403 KkM 150; *Radzycowo* 1430 Mkm II nr 219; *Radzicov* 1436 Zakr II nr 2241; *Redzikowo* (1457) 1530 SHGMz(Z 30, 132v); *Radzykow* 1505 Matr III nr 2274; *Radzikow* (1565) Lumaz I 149; *Radzikow* 1576 ŹDz XVI 309; *Radzikowo* 1783–84 RejKor 686; *Radzikowo* 1827 Tabella II 132; *Radzikowo*, wś i folw. 1888 SG IX 471; *Radzikowo*, *Radzikowo Nowe*, *Radzikowo Scalone* 1952 UW 28; *Nowe Radzikowo*, -wego -wa, *Radzikowo Scalone*, -wa -nego, *Stare Radzikowo*, -rego -wa 1981, 1982 WUN II 575, III 107, 318. — Od n. os. *Radzik*, z suf. -owo, też -ów. Forma *Radzikowo* oddaje pñnpol. przejście Ra- > Re-. Współcześnie trzy wsi: *Nowe Radzikowo*, *Stare Radzikowo* i *Radzikowo Scalone*; człony odróżniające od *stary*, *nowy*, *scalony*. Lit.: ZMaz 314. UB

Radzikowo zob. **Radziki**, **Radzików** (2)

Radzikowy zob. **Radziki**

Radzików (1), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. proszowickim lub książkim, kiel.: in *Radzicow* 1228 CdP III 11, fals. XIV; *Radzicow* 1243 CdP III 20, fals. XIV; *Radzicow* 1376, *Radzikow* 1382 Krak nr 280, 1602; *Radziczow* 1438 Hel II nr 2735. — Od n. os. *Radzik*, z suf. -ów. Lit.: RKrak 142. IN

Radzików (2), wś, warsz., gm. Błonie, 3 km na pñn.-wsch. od Błonia: *Radzykowo* 1301 KMaz II 105, fals.; *Radzykowo* (1313) 1469 KMaz II 134; *Radzycowo* 1429 Mkm II nr 75; *Redzikowo* 1457 SHGMz(Z 30, 132v); *wradzykowye* 1462 Warsz nr 1124; *Radzikowo* 1580 ŹDz XVI 276; *Radzykow* 1783 MpPerMz; *Radzików* 1827 Tabella II 131; *Radzików* 1839 MpKwat IV 3; *Radzików* 1888 SG IX 470; *Radzików*, -kowa 1982 WUN III 107. — Od n. os. *Radzik*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Odnotowano także postać *Redzikowo*, dokumentującą pñnpol. przejście Ra- > Re-. Lit.: SHGWarsz 228. UB

Radzików (3), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 10 km na pñn. od Niemczy: de *villa Rodolphy* 1307, in *Rudolfi villa* 1333, *villa Rudolphi* 1335 Reg nr 2935, 5234, 5409; *Rudelsdorf* 1366, 1369, 1370 LandbSch I nr 21 373, 418; *Rudolfsdorf* (1370)

Radzików

K 561; *Rudulfsdorf* 1373 LandbSch I nr 736; *Rudolfsdorf* 1385 LandbSch II nr 62; *Rudelsdorf* 1388 ZfGS XI 443; *Rudilswalde* 1399 LandbSch III nr 1073; *Rudilsdorff* 1400 ZfGS XXXIII 390; *Rudelssdorff* 1660 CdSil XXXV 184; *Ober-, Nieder-Rudelsdorff* 1726 SGTS XX 407; *Ob., Nied. Rudelsdorff* 1736 MpWielBreg; *Rudelsdorff* 1743 SNGŚI XI 104; *Rudelsdorf* 1783 Z I/4, 47; *Rudelsdorf* 1845 K 561; *Rudelsdorf* — *Radzików, -owa, radzikowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radzików, -kowa* 1982 WUN III 107. — Dawniej *Rudolfsdorf, Rudelsdorf*, w zapisie kancelaryjnym zlatynizowana forma *Rudolphi Villa*, od n. os. *Rudolf*, wtórnice *Rudel* Gott 262, i ap. *Dorf*, łac. *villa* ‘wieś’. Efemerycznie też *Rudilswalde*, z członem *-walde*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radzików*. Lit.: SNGŚI XI 104; SGTS XX 407–10. JCh/PS

Radzików (4), wś, ziel., gm. Cybinka, 9 km na płd. od Rzepina: *daz hus* *tzu Richenwalde* 1336, *uber den Tam ze Richenwalde* 1345 CdB B II 114, 174; *velden zu Rechenwalde* (1464)XVI, *Reichenwalde* (1518) CdB A XX 427, 511; *Reichenwalde* 1822 MpUml 2052; *Reichenwalde* — *Radzików, -owa, radzikowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Radzików, -kowa* 1982 WUN III 107. — Dawna n. niem. od *reich*, średniem. *riik, rich* ‘bogaty’ lub od n. os. *Reich* oraz od ap. *Walde* ‘las’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radzików*. BCz

Radzików zob. **Radzikowo, Radzików Wielki**
Radzików-Kornica, wś, siedl., gm. Mordy, 15,5 km na płd.-wsch. od Siedlec: *Cornycza* 1529 LR 416; *Cornicza* 1531 ŻDz XIV 379; *Radzikow-Cornicza* 1546 SHGLu III 196; *Cornicza* 1552, *Kornicza* 1580 ŻDz XIV 395, 417; *Kornicza* 1620 SHGLu IV 115; *Radzików kornica* 1827 Tabella II 131; *Radzików Kornica* 1888 SG IX 471; *Radzików-Kornica* 1921 Sk IV 94; *Radzików-Kornica, -kowa-cy* 1982 WUN III 107. — Dawniej *Kornica*, od ap. *kora* ‘tkanka okrywająca pień i konary drzewa’ SpXVI, X 625–6, z suf. *-nica*. *Radzików* to dawna okolica szlachecka, na której terenie powstały wsi: *Radzików-Kornica, Radzików-Oczki, Radzików-Stopki, Radzików-Świeszki, Radzików Wielki*. O członie *Radzików* zob. *Radzików Wielki*. Lit.: SHGLu III 197, IV 115; KosLu 70. IN

Radzików-Oczki, wś, siedl., gm. Mordy, 16 km na płd.-wsch. od Siedlec: *Oczki* 1529 LR 416; *Radzikow Oczki* 1531, *Radzikow Oczki* 1552,

Radzikow Oczki 1580 ŻDz XIV 384, 396, 418; *Radzikow Oczki* 1620 RPobLu 178; *Radzikow Oczki* 1673 RPdm 21; *Radzikow Oczki* 1787 Spis 431; *Radzików oczki* 1827 Tabella II 132; *Radzików Oczki* 1888 SG IX 471; *Radzików-Oczki, -kowa-czek* 1982 WUN III 107. — Człon *Oczki* od n. os. *Oczko* SSNO IV 92 (: *oczko, oko*), w l. mn. Lit.: SHGLu III 197, IV 115; KosLu 70. IN

Radzików-Stopki, wś, siedl., gm. Mordy, 15 km na wsch. od Siedlec: *Stopki* 1529 LR 416; *Radzicow Stopki, Radzikow Stopki* 1531, *Radzikow Stopki* 1552, *Radzikow Stopki* 1580 ŻDz XIV 378, 384, 395, 417; *Radzikow Stopki* 1620 RPobLu 177; *Radzicow Stopki* 1673 RPdm 21; *Radzikow Stopki* 1787 Spis 431; *Radzików stopki* 1827 Tabella II 132; *Radzików Stopki* 1888 SG IX 471; *Radzików-Stopki, -kowa-pek* 1982 WUN III 107. — Człon *Stopki* od n. os. *Stopka*, w l. mn., por. występujący w tej wsi Maciej Radzikowski *Stopka* 1620 RPobLu 177. Lit.: SHGLu III 197, IV 115–6; KosLu 70; Nieckula, *-ov-* 170. IN

Radzików-Świeszki, os. zaginiona, należała do dawnej okolicy szlacheckiej Radzików: *Świeszek* *de Radzicow* 1421 SHGLu IV 116; *Radzikow Swyaski* 1531 ŻDz XIV 384; *Radzikow Swieszki* 1546 SHGLu III 196; *Radzikow Swieszki* 1552 ŻDz XIV 396; *Radzikow Swieszki* 1564 SHGLu IV 116; *Radzikow Zwiąski* 1603 (!) WPAr 192. — Człon *Świeszki* od n. os. *Świeszek* (por. pierwszy zapis), w l. mn. Lit.: SHGLu III 197, IV 116; KosLu 70. IN

Radzików Wielki, wś, siedl., gm. Mordy, 17 km na płd.-wsch. od Siedlec: *Radzicow* 1421 SHGLu IV 116; *Radzikow* 1531, *Radzikow wielki* 1580 ŻDz XIV 384, 417; *Radzikow Wielki ... z Wielgiego Radzikowa* 1620 RPobLu 177; *Radzikow Wielki* 1673 RPdm 21; *Radzikow wielki* 1787 Spis 431; *Radzików wielkie* 1827 Tabella II 132; *Radzików Wielki* 1888 SG IX 471; *Radzików Wielki* 1921 Sk IV 94; *Radzików Wielki, -kowa -kiego* 1982 WUN III 107. — Od n. os. *Radzik* SSNO IV 430, z suf. *-ów*, z członem odróżniającym od przym. *wielki// wielgi* (kiedy sąsiednie wsi Kornica, Oczki, Stopki i Świeszki określano dodatkowym członem *Radzików, Stary Radzików* nazwano *Wielkim*). Lit.: SHGLu III 197, IV 116. IN

Radzilów, wś, dawniej mto, łomż., gm. Radzilów, 17,5 km na ptn.-wsch. od Stawisk: *Dux Ni-*

colao et Wlothkoni de Semnycza dedit 30 mansos dictos *Vanssosze* super fluvio Wissa cum utraque rippa et Cubra cum una rippa, cum iure theutonico (1421)1456 SHGMz(MK 3, 71); in area *Zdziwyowa*, *Szdzwyowa przistan* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 34); 30 mansos in *Radzilowocolo* in fluviis Kubra et Slucza (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 28v); *Przystan*, *Przystaney* 1436, 10 mansos *Radzylowocolo* 1438, de *Zywa* (!) *Przystan* 1439, area *Przystan* alias *Radzilowo kolo* 1439 SHGMz(MK 335, 83, 14, 99, 99v); *Redzhalowo* 1444 SHGMz(Ep. 13, 257v–258); *Radzilowo* 1451, oppidum *Radzilowo* 1455 SHGMz(MK 335, 121v i 125v); civitatis nostre *Radzylowo* 1466 KkM 236; *Redzilowo* 1473 SHGMz(MK 5, 37–37v); *Radzylowo Slascha* (!) 1479 SHGMz(Ep. 13, 236v–237); *Radzylowo* opida Wyzna Wanssosche *Radzilowo* 1499 KkM 318; *Radzilowo* oppidum 1577 ŻDz XVI 356; *Radzilaw*, miasteczko 1783–84 RejKor 650; *Radzilowo* 1827 Tabella II 132; *Radzilów*, os. m. 1888 SG IX 471; *Radzilów*, *-lowa*, *radzilowski* 1973 UN 155, 21. — Miasto powstało na gruntach zwanych *Wąsosze*, *Radzilowo Kolo* i *Zdziwujowa Przystań*; nazwy od ap. *(v)ṛsošbje ‘miejsce znajdujące się w rozwidleniu czegoś’, np. w widłach rzeki (w pobliżu rz. Przytulanka uchodzi do Matlaka, a Matlak do Wissy), od n. os. *Radził* SSNO IV 430, *Zdziewuj*, *Zdziwuj* SSNO VI 308 (w formie przym. dzierżawczych z suf. *-owo*, *-owa*) i od ap. *kolo*, *przystań*. Wtórnie *Radzilowo*, *Redzilowo* (wariant z płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*); ostatecznie ustaliła się forma *Radzilów*. Lit.: WiśnGraj 134–5; BrodzWizn 222–5; ZMaz 314; RymNmiast 201; RospSEMiG 323.

UB

Radzilówka zob. Radziwillówka

Radzim (1), os., dawniej wś, bydż., gm. Kamień Krajeński, 5,5 km na wsch. od Kamienia Krajeńskiego: et quinque villas ... Mandromize ... *Rad[zime]* 1313 PrUr II 61; *Redzemyn* (1356)1400 UKT 54; *Resemin* 1362 HKS nr 81; *Redzym* (1357)1400 PrUr V 322; de *Radzim* (1359) SG IX 477; von *Rensym* (1366)1400 UKT 56; *Radziema* 1570 ŻDz XXIII 205; *Radzem* 1648 RP 183; *Radzin* 1682 Font V 129; *Radzmin* 1789 Goldb II 198; *Resmin* — *Radzim* al. *Radźmin* 1879 Kętn 129; *Radźmin* al. *Radzim*, dawniej *Redzmin*, niem. *Resmin*, dobra ryc. 1888 SG IX

477; *Resmin*, fr. *Radzimin*, *Radzmin*, *Radzim*, *Radziema* 1912 Bär 98; *Radzim* in. *Radzimin* (*Resmin*) 1925 Krzep 98; *Radzim*, *-mia*, *radzimski*, wś 1971 UN 184, 7; *Radzim*, *-mia* 1982 WUN III 107. — Od n. os. *Radzim* (ta od n. os. typu *Radosław*, *Radomir* lub od czasownika *radzić*) SSNO IV 431, z suf. **-je*, **-jb*, także *-in*. Zapisy źródłowe poświadczają płnpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Tu też jez. *Radzim*, por. see *Redzym* 1357 UKT 58, którego nazwa jest wtórna wobec n. m. Lit.: Górnowicz, HE I 132.

WK

Radzim (2), os. zaginiona, leżała w par. Chorzew, kal., gm. Pleszew: Vincencius *Radzimsky* 1397 RWlkp II nr 52; in *Radzim* 1444–47 Koz V 232; *Radzyni* 1450 Koz III 714; *Radzim W.* i *M.* 1462/63 SHGKl(PG 6, 110v); *Radzimie* 1506 Reg 155; *Radzynye* 1511–23 ŁLB II 46; *Radzynie* 1531–35 Koz III 714. — Od n. os. *Radzim*, z suf. **-jb*, obocznie **-je*. Postać *Radzinie* z asymilacją *dz-ń* > *dz-ń*. Okresowo n. z członami od przym. *wielki* i *mały*. Pierwszy zapis w postaci antropo-nimu potwierdza istnienie wsi już w XIV w. ZZ

Radzim (3), leśn., dawniej wś, pozn., gm. Oborniki, 6 km na płn.-zach. od Murowanej Gośliny: w *Radzimi* (1236)1418 NDz II 375; de *Radhim* 1256, *Razym* 1271, *Razim* (1280)XIV KW I 297, 391, 463; *Radim* (1294)XV KW II 92; *Radzym* 1360, de *Raczime* 1362, *Radominensis* 1374 KW III 150, 209, 410; *Radzim* (1383)XV MPH II 733; *Radzim* 1388 Lek I nr 392; *Radzinn* (!) 1437 BulPol V nr 640; de *Radzin* 1438 RWlkp I nr 1624; *Radzino* 1452 BulPol VI nr 655; *Radzym* 1510 SHGPn(ASK 3, 270v); *Radzim* 1577 SHGPn(ASK 5, 708v); *Radzim* 1622–24, *Radzim* 1789 PPozn(Tab 1, 29 i 6, 220v); *Radzim*, mylnie *Radzimin*, wś 1888 SG IX 471–2; *Radzim*, *-mia* 1982 WUN III 107; gw. *ražim*, *-ma*, *ražimski*. — Od n. os. *Radzim*, z suf. **-jb*, obocznie **-je*. Przejściowa postać *Radzin(o)* powstała pod wpływem n. m. zakończonych na *-in-*. Lit.: SHGPn IV 25–9. ZZ

Radzim (4), os., dawniej wś, szczec., gm. Radowo Małe, 11 km na wsch. od Nowogardu: *Radem* 1325 Rzduma II 113; *Raden* 1618 MpLub; *Radamb* 1628 Rzduma II 113; *Radem* 1789 MpGilly-Pom; *Radem* 1834 MpUMbl 965; *Radem* 1888 SG IX 380; *Radem* — *Radzim*, *-mia*, *radzimski* 1948 MPol XXV nr 14; *Radzim* — *Radem*, os. 1951 Rosp

Radzim

267; *Radzim*, -*mia* 1982 WUN III 107. — Pierwotnie zapewne **Radomyb* lub **Radimyb*, od n. os. **Radom*, *Radzim*, z suf. *-*jb*. Nazwa zniemczona jako *Radem*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Radzim*. Lit.: RzDuma II 113. BCz

Radzim zob. **Radzyny**, **Rybno** (10)

Radzim M[ajły] zob. **Radzim** (2)

Radzim W[ielki] zob. **Radzim** (2)

Radzimia, cz. Woli Rychwalskiej, dawniej wś (?), koniń., gm. Rychwał: in *Radzymya* 1410–76 Koz V 232; molendinum dictum *Radzymya* 1511–23 ŁLB I 276; *Rozimino* (!) 1576 SHG-KI(ASK 12, 611); *Radzimia* mol. 1674 MKI(ASK 74, 166); ku *Radzimiū* ... mł. zw. *Radzimia* 1782 Koz V 232; *Radzima* (!) mł. 1827 Tabella II 132; *Radzinia* mł. 1859 MpChr; *Radzimiec* 1877 Zin II 99 (tu?); *Radzimia*, os. młyn. 1888 SG IX 472; *Radzimia*, -*mi* 1982 WUN III 107; gw. *rażiḡma*, -*rii*, *rażiḡski*. — Od n. os. *Radzim* SSNO IV 431, z suf. *-*ja*. W nazwie występowało wahanie rodzaju gramatycznego. W postaci *Radzinia* przejście *m* : *ń*, zob. *Radzim* (2). ZZ

Radzimice zob. **Radonice**, **Radziemice**

Radzimicy zob. **Radziemice**

Radzimie zob. **Radzim** (2)

Radzimiec zob. **Radzimia**

Radzimin, os. nieistniejąca, leżała w parafii Kcynia, bydż., gm. Kcynia, 2 km na płd.-zach. od Kcyni: *Radzimin* 1789 MKI(Tab 39, 19); *Radzimin* 1846 KsP 518; *Radzimin* 1859 MpChr; *Radzimin*, folw. 1888 SG IX 472; *Radzimin* 1902 MycPn 202. — Od n. os. **Radzima*, por. *Radzim*, z suf. -*in*. ZZ

Radzimin zob. **Radzim** (1)

Radzimin Budy zob. **Budy Radzymińskie**

Radzimino zob. **Kozdroje**, **Radzimin** (1, 1a, 2), **Radziminiek**

Radzimino-Włosty zob. **Włosty** (3)

Radzimowice (1), wś, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 16 km na pñ. od Raciąża: *Radzimowicze* 1413 SHGPł 254; *Radzymovicze* 1497 Matr II nr 954; *Radzimowice* 1578 ŹDz XVI 66; *Radzymowice* 1784 MpPerPł; *Radzimowice* 1827 Tabella II 132; *Radzimowice* 1888 SG IX 472; *Radzimowice*, -*wic* 1982 WUN III 107. — Od n. os. *Radzim*, z suf. -*owice*. Lit.: SHGPł 254; ZMaz 315. UW

Radzimowice (2), os., dawniej wś, jel., gm. Bolków, 9 km na pñ.-zach. od Bolkowa: *Silber-*

berg 1242, Freie Bergstadt *Altenberg* 1400 SGTS VI 277; an dem *Silberberg*, den man nennt den *Altenberg* 1455, offem *Aldenberge* 1477, *Alden-berg* 1528 CdSil XX 82, 98, 240; dem *Silberberg*, der *Altenberg* gen. (1541), *Altenberg* 1556, *Alten-* oder *Silberberg* (1660), *Altenberg* 1692, 1711 CdSil XXI 92, 115, 221, 244, 264; *Altenberg* 1736 MpWiellav; *Altenberg* 1786 Z VI 363; *Altenberg*, wś 1845 K 4; *Altenberg* — *Radzimowice*, -*wic*, *radzimowicki* (ad Myśłów) 1948 MPol XXVI nr A-78; *Radzimowice* — *Altenberg*, os. 1951 Rosp 267; *Radzimowice*, -*wic* 1982 WUN III 107. — Pierwsz zapis niepewny. Wieś miała dwie n. niem.: *Silberberg* 'srebrna góra', później *Altenberg* 'stara góra'. Nazwy z członem -*berg* były typowe dla osad górniczych. Po 1945 r. ustalono n. *Radzimowice*. Lit.: SNGŚI XI 104–5; SGTS VI 277–80. RP/PS

Radzimów, dziś *Radzimów wś*, *Radzimów Dolny* i *Radzimów Górny*, cz. wsi *Radzimów*, dawniej dwie wsi, jel., gm. Sulików, 4 km na pñ.-zach. od Zawidowa: *Baldramsдорff* (1346), *Baldramstorff* 1352 KOL 18; *Baldramsдорff* 1405 CdL III 467; *Belindorf* 1409 CdSil XXIV 168 (tu?); *Baldramsдорff* 1416 CdL III 724; *Baldersдорff* 1427, *Baldramsдорff* 1430 CdL II/1, 466, 721; *Belmszдорff* 1519, *Pilmansдорff* 1532, *Belmensдорff* 1541, *Belmsdorf* 1542–43, *Belmanszдорff* 1561, *Belmessdorf* 1574 CdL V 99, 112, 126, 128, 135, 147, 160; *Belmsdorf* 1583, *Bellmannsdorf* XVII KOL 18; *Belmsdorf* 1753 MpGoerlitz; *Bellmannsdorf*, *Nied.-* u. *Ob.-* 1845 K 26; *Bellmannsdorf*, głuź. *Baldrijanecy* a. *Belmanecy*, -*ec* -*ach*, *Baldrijanecy*, niem. *Belmsdorf* 1927 MukaS 3, 35; *Nieder Bellmannsdorf*, *Ober Bellmannsdorf* 1941 Wrzosek 33, 34; *Lisice*, n. przejściowa 1945–47 SNGŚI XI 105; *Nieder Bellmannsdorf* — *Radzimów Dolny*, -*owa* -*ego*, *radzimowski*, *Ober Bellmannsdorf* — *Radzimów Górny*, -*owa* -*ego*, *radzimowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Radzimów*, -*mowa*, *Radzimów Dolny*, *Radzimów Górny*, -*mowa* -*nego* 1982 WUN III 107. — Nazwa niem. *Baldrams-dorf* od n. os. *Baldram* (: *Balda*) FörstPN 239 i ap. *Dorf* 'wieś'; wtórnie *Bellmannsdorf*, *Belmsdorf*, por. n. os. *Bellmann* Gott 114. Adaptacje głuź. *Baldrijanecy* (por. niem. n. os. *Baldrian* Gott 99) i *Belmanecy*, z suf. -*ecy*. Od XIX w. n. z członami odróżniającymi od niem. przym. *nieder* 'dolny',

ober 'górnny'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Radzimów Dolny* i *Radzimów Górny*. Lit.: SNGŚI XI 105; BenaGŁuż 375–7; SGTS II/2, 273–7. PS

Radzin zob. **Radzim** (3), **Radzyń Chelmiński**

Radzinia zob. **Radzimia**

Radziniec, os. zaginiona, leżała w par. Łask, łódz.: *Radzyniecz* 1511–23 ŁLB I 451. — Od n. os. *Radzin* SSNO IV 432, z suf. -'ec. EB

Radziniewko zob. **Raciniowo** (2)

Radzino zob. **Radzim** (3)

Radzinowa zob. **Radojewo**

Radziny Duże zob. **Zieleniec** (2)

Radziochy, wś, włoc., gm. Skepe, 7 km na pñ.-zach. od Skepego: *Radziochy* 1784 MpPerPł; *Radziechy* 1789 Borucki 38; *Radziochy* 1825 Gawarecki 153; *Radziochy* 1827 Tabella II 132; *Radziochy* 1839 MpKwat II 2; *Radziochy* 1877 Zin II 99; Kikoł ... *Radziochy*, os. 1882 SG IV 95–6; *Radziochy* 1888 SG IX 472; *Radziochy*, wś 1933 SkBy 1421; *Radziochy*, -*dzioch*, cz. wsi Franciszkowo 1972 UN 180, 42; *Radziochy*, -*dzioch* 1982 WUN III 107; gw. *raźoży*, - *żoż*, *raźoski*. — Od n. os. **Radzioch*, por. *Radziech* SSNO IV 429, w l. mn. W pobliżu jezioro o tej samej nazwie, por. *Radziochy* 1888 SG IX 472, dziś Jezioro Sarnowskie. Lit.: Koz VII 64. KZ

Radzionka zob. **Radzionków**

Radzionkau zob. **Radzionków**

Radzionków, mto, dawniej cz. Bytomia, kat.: de *Razamhow* 1325 MVat I 216; *Radcinchow* 1326 Reg nr 4586; de *Radzencow* 1346, de *Radzancow* 1346, de *Radzanczow* 1346, de *Radzankow* 1346 MVat II 189, 196, 260, 291; *Razymka* (1474)XVI CdSil VI 97; *Radzankow* 1483 PMWoż nr 4; *Radzionkaw* 1612 ZfGS XXXIII 350; *Radzionkau* 1617 CdSil XXXIII 90; *Radziunkow* 1653, *Radzionkow* 1707, *Radzioncka* 1743 SNGŚI XI 105; *Radzionkau* 1736 MpWielOppol; *Radzionckau* 1780 SNGŚI XI 105; *Radzionkau* 1783 Z II 239; *Radzionkau*, *Radziąków* 1845 K 528; *Radzionków* 1900 Myc 44; *Radzionków* (*Radzionkau*) 1920 PrusŚG 63; *Radzionków*, -*owa* 1982 WUN III 107; po zmianie *Radzionków*, mto 1997 DzU nr 109, poz. 705. — Pierwotnie *Radzanków*, od n. os. *Radzanek* AntrP IV 198, z suf. -ów, wtórnie *Radzionków*, także *Radziunków*, w wyniku

podwyższenia wymowy -aN- > -oN-, w XVII w. też -uN-, por. n. os. *Radzionka* (fem.) 1657 AntrP 199. Nazwę zmieniono jako *Radzionkau*. Lit.: SNGŚI XI 105; Drabina (red.), *Z dziejów dzielnic Bytomia*, 1991, 185–95; RospSEMIG 323, 48; RymNmiast 201. JCh/PS

Radziowe zob. **Radziejowa**

Radziowizna, cz. wsi Kąty-Wielgi, dawniej wś, siedl., gm. Strachówka: *Kątnik do Rudnika* 1839 MpKwat V 4; *Rodziewizna* (!) 1911 Mp-75(E/XXV); *Kąty-Radziowizna* 1921 Sk I 143; *Kąty-Radziowizna*, wś 1933 SkBy 690; *Radziowizna*, wś 1967 SM 954; *Radziowizna*, -*ny* 1982 WUN III 107. — Dawniej *Kątnik do Rudnika* (por. *kątnik* 'mieszkający w cudzym mieszkaniu, komornik' SW II 314 i n. m. *Rudniki* (10)), później zapewne **Radziejowizna*, od n. os. *Radziej* RymSEN II 331, z suf. -owizna. Forma *Radziowizna* powstała w wyniku kontrakcji -ejo- > -o-. Okresowo n. zestawiona; o członie pierwszym zob. *Kąty-Wielgi*. Lit.: Safarewiczowa, -izna 31. UB

Radziszew, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, kal., gr. Nowe Skalmierzyce, 6,5 km na zach. od Kalisza: *Radziszewo* 1416 RWlkp IV nr 534; *Radzieszewo* 1416 RWlkp III 714; *Radziczew* (!) 1772 MpZan; *Radziszew* 1846 KsP 296; *Radziszew* 1859 MpChrz; *Radziszew* al. *Radzieszów*, wś 1888 SG IX 472–3; *Radziszew* 1967 SM 954; gw. *raźiśeś*, -*eva*, *raźiśeski*. — Od n. os. **Radziesz*, *Radziesza* SSNO IV 430 (por. im. złożone na *Rado-*, typu *Radomir*, czasownik *radzić*), z suf. -ewo, później -ew, też -ów. ZZ

Radziszewo (1), os. dawniej wś, suwał., gm. Pozezdrze, 9,5 km na wsch. od Węgorzewa: *Karlsfelde*, Abb. Rodies zu Krzywinsken 1816 Gause 63; *Karłowo*, wś 1882 SG III 845; *Karlsfelde* 1920 MpHAPr I; *Karlsfelde* 1935 Gause 35; *Karłowo* — *Karlsfelde* 1941 Choj 104; *Karlsfelde* — *Rodzisz* al. *Karłowo*, wyb. 1946 Ley I 119; *Karlsfelde* — *Radziszewo*, -*a*, *radziszewski* 1949 MPol XXVII nr A-17; *Radziszewo* — *Karlsfelde*, os. 1951 Rosp 267; *Radziszewo*, -*wa* 1982 WUN III 107; gw. *karlsfelt*. — Dawna n. niem. *Karlsfelde*, od im. *Karl*, *Carl* + *-felde*, spolonizowana jako *Karłowo*. Oboczna n. *Rodzisz* i współczesna *Radziszewo* nawiązują do nazwy wybudowania wsi *Rodies*, zob. Gause 63. RP

Radziszewo

Radziszewo (2), wś, szczec., gm. Gryfino, 8 km na pn.-wsch. od Gryfina: *Retzowsfelde* 1748 Froese 131; *Retzowsfelde* 1789 MpGillyPom; *Retzowsfelde* 1827 MpUMbl 1240; *Retzowsfelde* — *Radziszewo*, -wa, *radziszewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radziszewo*, -wa 1982 WUN III 107. — Dawna n. niem. od niepotwierdzonej n. terenowej **Retzow* (ta od n. os. *Radz* SSNO IV 28, z suf. -ów i plnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*) + *-felde*. Nazwa *Radziszewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma II 180, III 62–5. BCz

Radziszewo (3), wś, szczec., gm. Stargard Szczeciński, 12 km na pld. od Szczecina: *Wittichower Z.* 1833 MpUMbl 1328; *Schneidersfelde* 1836 ZPyrz I 176; *Schneidersfelde* — *Radziszewo*, -wa, *radziszewski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Radziszewo* — *Schneidersfelde*, os. 1951 Rosp 267; *Radziszewo*, -wa 1982 WUN III 107. — W 1769 r. powstała tu cegielnia należąca do pobliskiego Witkowa, stąd nazwa *Wittichower Z(iegelei)*. W 1836 r. nazwano cegielnię od nazw. właściciela *Schneidera*, dodając człon *-felde*. Nazwę *Radziszewo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rymar, ZPyrz I 176. BCz

Radziszewo (4), cz. wsi Okna, dawniej wś, wloc., gm. Kowal: *Radziszewo* 1827 Tabella II 132; *Radziszewo*, wś 1888 SG IX 473; *Radziszewo*, wś 1921 Sk I 197; *Radziszewo*, wś 1933 SkBy 1421; *Radziszewo*, wś 1967 SM 954; *Radziszewo*, -wa 1972 UN 191, 28. — Od n. os. *Radzisz* SSNO IV 432, z suf. *-ewo*. AG

Radziszewo (5), os. zaginiona, pozn.: de *Radziszewo* 1389, *Radziszewo* 1391 Lek I nr 695, 1076; de *Radzeszewo* 1407 RWlkp I nr 611; *Radzessewo* 1422 SHGPn IV 30; *Radzieszewo* 1428 RWlkp I nr 1511; *Radzeschewo* 1429 SHGPn IV 30; *Radzeschewo* 1462 SHGPn(PZ 17, 292); *Radzesewo* 1471, *Radzyeszewo* 1472, *Radzyschewo* 1474, *Radzyszewo* 1475, *Radzischewo* 1525, *Radzyssewo*, *Radzissewo* 1542, *Radziszewo* 1578 SHGPn IV 30 — Od n. os. *Radzisz* lub *Radziesza* SSNO IV 432, 430, z suf. *-ewo*. Lit.: SHGPn IV 30–2; PPozn 252. ZZ

Radziszewo zob. **Rajszew**

Radziszewo-Króle, wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 9 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Króle* 1567 Kond 170; *Radziszewo Króle* 1580 ŻDz XVII/1, 42; *Radziszewo-Króle* 1676, *Radziszewo-*

-Króle 1794 Kond 170; *Radziszewo Króle* 1888 SG IX 473; *Radziszewo-Króle* 1921 Sk IV 28; *Radziszewo-Króle*, -wa-li 1982 WUN III 107; gw. *krole*, -i, *kroleski*. — Początkowo *Króle*, od n. os. *Krol* SSNO III 144 (: *król*), w l. mn.; następnie n. zestawiona; o pierwszym członie zob. *Radziszewo Stare*. Lit.: Kond 170; GórnRPd 35. EB

Radziszewo-Przyrodki, nieistniejący dział wsi Radziszewo, dawniej wś (?), łomż., gm. Ciechanowiec: *Природки Радзшево* 1567 Kond 170; *Radziszewo Przyrodki* 1793 SHGPd(Regof 13); *Radziszewo Przyrodki* (!) 1795 MpPerPd; *Radziszewo Przyrodki* 1808 Kond 170; *Radziszewo Przyrodki* 1839 MpKwat VI 6. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Radziszewo Stare*, drugi człon od n. os. **Przyrodko*, por. *Przyroda* (: *przyrodzić się* 'wdać się w kogo; bliskim być powinowactwem' SW V 356, *przyroda* 'natura, istota') RymSEN II 315, w l. mn. Ostatni zapis *Przyrodki* z utratą dźwięczności spółgłoski *-d-*. Lit.: Kond 170. EB

Radziszewo-Sieńczuch, wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 12 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Радзшево Сянцухъ* 1567 Kond 170; *Radziszewo Sieńczuch* 1569 UPL 286; *Sieńczuch* 1580 ŻDz XVII/1, 42; *R. Sienczuk* 1676 Kond 170; *Radziszewo Sieńciuch*, *Radziszewo Sienczuch* 1793 SHGPd(Regof 11, 13); *Radziszewo Sienciuch* 1795 MpPerPd; *Radziszewo Sienczuch* 1888 SG IX 473; *Radziszewo-Sieńczuch* 1921 Sk V 26; *Radziszewo-Sieńczuch*, -wa-cha 1982 WUN III 108; gw. *seńcuχ*, -a, *radziśeski*. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Radziszewo Stare*, drugi człon od brus. n. os. *Sieńczuk*, *Sieńczuch* (: im. cerkiewnego *Simieon*, por. pol. *Symeon*, *Szymon*) BiryłaBA I 149–50. Lit.: Kond 170–1. EB

Radziszewo-Sobiechowo, wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 9 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Radziszewo Sobiechowo* 1795 MpPerPd; *Radziszewo Sobiechowo* 1878–86 Kond 171; *Radziszewo Sobiechowo* 1888 SG IX 473; *Radziszewo-Sobiechowo* 1921 Sk V 28; *Radziszewo-Sobiechowo*, -wa -wa 1982 WUN III 108; gw. *sobexovo*, -a, *sobexoski*. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. niżej, drugi człon od n. os. *Sobiech* (: *Sobiesław*) SSNO V 135, z suf. *-owo*. Lit.: Kond 171. EB

Radziszewo Stare, wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 8,5 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Redi-*

szowo 1528 *ŹDz XVII/1*, 185; *Падуево Сmapoe Цело* 1564 Kond 171; *Radziszewo* 1569 UPL 295; *Radziszewo Stare*, z *Radziszewa Antiqua* 1580 *ŹDz XVII/1*, 42; *Radziszewo Stara Wieś* 1676 Kond 171; *Radziszewo Stare* 1793 SHGPd(Regof 13); *Radziszewo Stare* 1888 SG IX 473; *Radziszewo Stare* 1921 Sk V 28; *Radziszewo Stare* 1967 SM 954; *Stare Radziszewo, -rego -wa* 1982 WUN III 318; po zmianie *Radziszewo Stare, -wa -rego, radziszewski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. os. *Radzisz* SSNO IV 432 (: *Radosław, Radomił*), z suf. *-owo, -ewo*. W nazwie plnpol. zmiana *Ra- > Re-*. Była to nazwa tzw. okolicy szlacheckiej, na której terenie powstały wsi i działy: *Radziszewo-Króle, Radziszewo-Przyrodki, Radziszewo-Sieńczuch, Radziszewo-Sobiechowo* i *Radziszewo Stare*. Człony odróżniające w n. zestawionej od wyrażenia ros. *сmapoe celo*, pol. 'stara wieś', i od przym. *stary*, łac. *antiquus*. Lit.: Kond 171. EB

Radziszków zob. **Radoszki** (2)

Radziszowska Wola zob. **Wola Radziszowska**

Radziszów (1), wś zaginiona, leżała w pow. ksiąskim, w par. Mironice, dziś Mironice, kiel., gm. Wodzisław: *Radziszow* 1383 Krak nr 2085; *Radziszow*, villa sub parochia de Mironicze sita 1470–80 DB II 86; *Radzyszow* 1490 *ŹDz XV* 439; *Radzyczow* villa deserta 1529 LR 134. — Od n. os. *Radzisz*, z suf. *-ów*. Lit.: RKrak 142. IN

Radziszów (2) wś, krak., gm. Skawina, 4,5 km na pld. od Skawiny: *Radessow* villa (ca 1125) 1275, *Radessow* (1229) 1634 KTn 2, 22; *Radesov* 1253–58, *Radeskow* (1286), *Radesow* 1311 KTn 43, 64, 78; *Radissow, Antiquus Radissow* 1325–27 MVat I 129; *Rachezow* (1335), *Radzeszow* 1394 KTn 92; *Radzieschow* (1426) XVII ZDK II 119; *Radzeschow* 1470–80 DB II 134; *Racziechow* 1475 Hel II nr 4148; *Radzieschow Antiqua, Radzieschow* 1529 LR 155, 244; *Radzieszow* 1564 Lukrak I 35; *Radzieszow* 1581 *ŹDz XIV* 42; *Radzieszow* 1779–82 MpMieg; *Radziszów* 1888 SG IX 473–4; *Radziszów* 1921 Sk XII 32; *Radziszów, -szowa, radziszowski* 1963 UN 1, 64. — Dawniej *Radzieszów*, od n. os. *Radziesza* SSNO IV 430, z suf. *-ów*. Utrwalona forma *Radziszów* powstała pod wpływem n. os. *Radzisz*. W XIV w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *antiquus* 'stary'. Lit.: LKrak 125; Nieckula, *-ov-* 170. IN

Radziucie, wś, suwał., gm. Sejny, 7 km na pln.-wsch. od Sejn: (*Radiutino*) 1595, *Radziuczyno* 1644 WiśnSejn 102; *Radziuci* 1684, *Radziucie* 1685 SHGPd(APS, ks.1, 16, 63); *Radziucie* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 115–120); *Rodziecie* (!) 1797 SHGPd(Ks. chrz. 18); *Radziucie* 1839 MpKwat VI 3; *Radziucie* 1888 SG IX 474; *Radziucie* 1921 Sk V 71; *Radziucie, -dziuć* 1982 WUN III 108; gw. *radziūčiai/radžūcai*. — Pierwotna n. lit. *Radziūcai, Radziūcai*, od lit. n. os. **Rādžiūtis* lub **Rādžiūcis*, por. *Rādžius, Rādžiūnas, Radžs* Lpvž II 557, 558, 553, Zinkevičius 187 (może od dwuczłonowej lit. n. os. *Radžvilas, Radzivilas* lub pol. *Radz*). Pierwszy zapis zruszczony, spolonizowany jako *Radziuczyno*, później w formie pluralnej *Radziucie*. Lit.: WiśnSejn 102; Buch, Onom VII 226. EB

Radziuczyno zob. **Radziucie**

Radziunz zob. **Radziądz**

Radziuszki, wś, suwał., gm. Sejny, 2,5 km na pln.-zach. od Sejn: *Rodzieszki* 1684, *Radziuski, Radzieńskie* 1686 SHGPd(APS ks.1, nr 12, 169, 211); *Radziuszki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 59–61); *Radziuszki* 1827 Tabella II 132; *Radziuszki* 1888 SG IX 475; *Radziuszki* 1921 Sk V 70; *Radziuszki, -szek* 1982 WUN III 108; gw. *ražuški, -šek, ražuškojski/radžuškanski*. — Dawniej n. lit. **Rādžuškė*, od lit. n. os. *Rodžius, Radžys*, zob. *Radziucie*. Nazwa spolonizowana najpierw jako *Rodzieszki*, potem *Radziuszki*, na wzór n. pluralnych, charakterystycznych dla regionu. Okresowo forma *Radzieńskie*. Lit.: Buch, Onom VII 226. EB

Radziwie (1), wś, ciech., gm. Ojrzeń, 17 km na pld. od Ciechanowa: *Radziwiloborz* 1827 Tabella II 132; *Radziwe*, kol. 1839 MpKwat IV 2; *Radziwiloborz* 1888 SG IX 476; *Radziwiloborz* 1902 Przew II 116; *Radziwie* 1921 Sk I 22; *Radziwie, -wia, radziwski* 1971 UN 123, 25. — Nazwa *Radziwilobórz* zapewne utworzona na wzór nazw na *-bórz* lub z nawiązaniem do ap. *bór* (w XIX w. osada położona wśród lasów) od nazw. *Radziwilł*. Wtórnie *Radziwie* — skrócenie z dostosowaniem do nazw na *-'e*. UB

Radziwie (2), cz. Płocka, dawniej wś: *Redziwie* 1449 UAC 379; *Radziwye* 1459 SHGRw(ADP); *Radziewye* 1471 SHGRw(Ep. 5, 224v); *Redziewye* 1485 SHGRw(Ep. 10, 370–371); *Ra-*

Radziwilka

dzrywye 1501 SHGRw(Ep. 149, 16); *Radzywye* 1511/12 VisitGn 94; *Radziwye* 1532 ACPłoc nr 103; *Radziewie Maior*, *Radziewie Minor* 1570, *Radziewie* 1579 ŻDz XVI 128, 196; *Radziewie* 1792 MpPerRw; *Radziewie* 1827 Tabella II 132; *Radziewie* 1888 SG IX 475; *Radziewie*, wś 1921 Sk I 30; *Radziewie*, przedm. 1933 SkBy 1422; *Radziewie*, -wia 1982 WUN III 108. — Od n. os. *Radziw* (: **Radziwoj*, por. *Radosław*, *Wojśław*) Rym-SEN II 331, z suf. *-je; okresowo z członami od przym. łac. *maior*, *minor* 'większy, mniejszy'. Lit.: SHGLow II/2, 64. UW

Radziwilka, wś, skiern., gm. Młodzieszyn, 12 km na płn. od Sochaczewa: *Radziwilka* 1827 Tabella II 132; *Radziwilka*, folw. 1839 MpKwat III 3; *Radziwilka*, folw. 1888 SG IX 475; *Radziwilka*, folw., os. 1902 Przew II 116; *Radziwilka*, folw., os. leśn. 1933 SkBy 1422; *Radziwilka* 1952 UW 39; *Radziwilka*, -ki 1982 WUN III 108. — Od nazw. rodziny magnackiej *Radziwill*, z suf. -ka. UW

Radziwillów (1), wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 7 km na pld.-zach. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Radziwillów*, folw. 1888 SG IX 476; *Radziwillów*, niem. *Radziwillow* 1921 Sk X 62, 154; *Radziwillów*, -łowa 1982 WUN III 108; gw. *raźiwiłuf*, -ova, *raźiwiłski*. — Od nazw. *Radziwill*, z suf. -ów. ZZ

Radziwillów (2), wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 11 km na płn.-wsch. od Skierniewic: *Radziwilów*, folw. 1839 MpKwat III 4; *Radziwillów* 1888 SG IX 475–6; *Radziwillów* 1921 Sk I 69; *Radziwillów* 1952 UW 105; *Radziwillów* 1967 SM 955; *Radziwillów*, -łowa 1982 WUN III 108. UW

Radziwillówka, wś, biał., gm. Mielnik, 13 km na pld.-wsch. od Siemiatycz: *Radziłowka* 1576 Lupodl 88; *Z Radziwilówki* 1580 ŻDz XVII/1, 60; *Radziłowka* 1616 Kond 171; ze wsiow ... *Radziłowky* 1646, *Radziłowka* 1662 AWAK XXXIII 358, 529, 530; *Radziłowka* 1795 MpPerPd; *Radziłowka* 1839 MpKwat VI 7; *Александровка* 1878–86 Kond 171; *Aleksandrówka*, dawniej *Radziwillówka* 1900 SG XV/1, 16; *Radziwillówka* 1921 Sk V 26; *Radziwilówka* (!) 1952 UW 167; *Radziwillówka*, -ki 1982 WUN III 108; gw. *radziłufka*/*radziwiłufka*, -ki, *radziłoski*/*radziwiłofski*. — Dawniej *Radziłowka*, od n. os. *Radził* SSNO IV, z suf. -ówka. Postać *Radziwillówka* powstała w wyniku adideacji do nazw. *Radziwill*. W XIX w. okresowo

Aleksandrówka, od im. cara *Aleksandra* II, z suf. -ówka. Lit.: Kond 171. EB

Radziwilobórz zob. **Radziewie** (1)

Radzki, dziś *Radźki*, wś, biał., gm. Narew, 14,5 km na płn.-zach. od Hajnówki: ku *Radkom* 1560 AWAK XIV 70; *Raczki*, folw. (1575) ŻDz XVII/2, 124; *Raczki* 1676, *Raczki* 1790, *Подтыневичи*, os. 1878–86 Kond 170; *Podtynie-wicze* 1887 SG VIII 474; *Radki*, wś 1921 Sk V 22; *Radki*, wś 1933 SkBy 1415; *Radki* (*Radźki*) 1967 SM 949; *Radzki*, -ków 1982 WUN III 108; po zmianie *Radźki*, -ków, *radźkowski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. wschłów. *ratki*/*puđtinevičy*, -ou//*-vič*, *radkouški*. — Dawniej *Radki*, od n. os. *Radko* (: im. *Radosław* lub cerkiewnego *Rodijon* BiryłaBA I 141), w l. mn., por. *Mikołaj Radko* w tej okolicy 1560 AWAK XIV 71. Postać *Raczki* zapewne wskutek adideacji do ap. *raczek* (: *rak*), a *Radźki* — z fonetyką brus.; *Podtynie-wicze* od wyrażenia przyimkowego *pod Tyniewiczami* (por. n. m. *Tyniewiczze*). Lit.: Kond 170. EB

Radzmin zob. **Radzim** (1)

Radzonki zob. **Dmochy-Rodzonki**

Radzonów zob. **Radzanów** (3)

Radzowice, wś, kal., gm. Dziadowa Kłoda, 16 km na płn. od Namysłowa: *Reddowitz* ok. 1300, *Rasewitz* 1524, *Resewicz* 1569 CdSil XIV 62; *Radewitz* 1576 ZfGS XXII 339; *Redzewiz* 1707 Olsnographia II 581; *Radzewitz* 1712 MpD-SOls; *Reesewitz* 1739 MpWielOels; *Resewiz* 1785 Z IV 297; *Reesewitz*, *Radzowice* 1845 K 536; *Radzowice*, *Reesewitz* 1900 Myc 4; *Ressewitz*, *Radzowice* 1941 Wrzosek 17; *Reesewitz* — *Radzowice*, -ic, *radzowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Radzowice*, -wic 1982 WUN III 108. — Pierwszy zapis wskazuje na postać **Redowice*, od skróconej n. os. na *Red-* (< *Rad-*), por. *Redasz*, *Redoń* SSNO IV 454–5, z suf. -owice, wtórnie *Redzewice* (suf. -ewice), *Radzowice* (z wyrównaniem do n. os. *Radz* SSNO IV 428). Nazwa zmieniona jako *Rasewitz*, *Reesewitz*. Autorzy SNGŚI na podstawie błędnie odczytanego pierwszego zapisu *Redlowitz* rekonstruowali n. **Redlowice*, **Radlowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radzowice*. Lit.: SNGŚI XI 106. PS

Radzimin (1), wś, ciech., gm. Naruszewo, 6 km na pld. od Płońska: *Radzimino* 1384, 1478 SHGMz(MK 6, 110); *Radzimino*, *Redzimino*

1406 Płoń nr 845; *Redzimino* 1424, *Radzimino* 1426 Zakr I nr 284, 2499; *Radzimino* 1448 SHGMz(Ep. 5, 6v); *Redzymyno* 1448, *Radzymino* 1488 SHGMz(Ep. 10, 352 i 570); *Radzymyno* 1503 SHGMz(Ep. 149, 31); *Radzimin* 1567 ŻDz XVI 351; *Radzymino* 1783–84 RejKor 573; *Radzimin* 1827 Tabella II 132; *Radzimin* 1888 SG IX 480; *Radzimin*, -na 1982 WUN III 108. — Od n. os. *Radzima* SSNO VII 206 (: *Radosław*, *Radomir*), z suf. -ino; wtórn timer maskulinizacja. Postać *Redzimino* związana z płnpoł. przejściem *Ra- > Re-*. Formę *Radzimin(o)* można tłumaczyć dysymilacją depalatalizacyjną *ź-rń > ʒ-rń*, nie można jednak wykluczyć pierwotnej postaci *Radzymino*, od n. os. **Radzyna* (: *Radza*). Lit.: ZMaz 314; BańMorf 86. UB

Radzimin (1a), wś wchłonięta przez wś Kalisz, ciech., gm. Regimin: *Radzimino* (1425)1456, *Radzimino* (1441)1456 SHGMz(MK 3, 97 i 262v); *Radzymyno* 1480 SHGMz(MK 6, 132–132v); *Radzymyno* 1508 SHGMz(PT 1, 13v); *Magna Radzimino* 1554 Matr V/2, nr 6690; *Radzimin* 1567 ŻDz XVI 323; [*Radzymino-Sona*, *Radzymino Wielkie*] XVI AtMz 209–10; *Radzymino* 1783–84 RejKor 434; Fol. *Radzimin* 1839 MpKwat IV 2; *Radzimin*, stanowi jedną całość z wsią Kalisz 1888 SG IX 480. — W XVI w. n. zestawione; drugie człony od n. rz. *Sona* i od przym. *wielki*, łac. *magnus*. UB

Radzimin (2), mto, warsz.: *Radzimino* (1419) 1456 SHGMz(MK 3, 18); *Radzimino* 1425 MkM I nr 134; *Radzymyno*, *Radzymino* 1430 MkM II nr 598; *Radzimino* 1447 SHGMz(MK 18, 162v); *Radzimino* 1475 SHGMz(MK 9, 62); *Redzimino* 1475 SHGMz(Ep. 10, 120–121); *Radzymyno* 1477 SHGMz(MK 5, 184); *Radzimino* 1486 Płoc I nr 233; *Radzimino* 1498 ZHer nr 778; Oppidum *Radzimino* 1580 ŻDz XVI 256; z *Radzimina* 1617 Lumaz I 23; *Radzimin* 1783 MpPerMz; *Radzimin* 1827 Tabella II 132; *Radzimin* 1839 MpKwat IV 3; *Radzimin* 1888 SG IX 478–80; *Radzimin*, -na 1982 WUN III 108. — Od n. os. *Radzima*, z suf. -ino, wtórn timer -in. Obocznie występowała też dialektalna mazowiecka forma *Redzimino* (z płnpoł. zmianą *Ra- > Re-*) oraz *Radzinino* (*rń > n*). Postać *Radzimin* powstała w wyniku dysymilacji depalatalizacyjnej *ź-rń > ʒ-rń*. W 1475 r., dzięki staraniom właściciela Jana, podkomorzego

mazowieckiego, *Radzimin* otrzymał od księcia Bolesława V prawa miejskie chełmińskie. Lit.: SHGWarsz 229–31; RymNmiast 201–2; Rosp-SEMiG 323; BańMorf 86. UB

Radzyminek, wś, ciech., gm. Naruszewo, 6 km na pld.-zach. od Płońska: *Redzymyno Minor*, *Minori Redzymyno* 1484 SHGMz(Ep. 10, 355 i 357); *Radzimino* 1501 SHGMz(Ep. 16, 115); *Radzyminek* 1567 ŻDz XVI 351; *Radzyminek* 1827 Tabella II 132; *Radzyminek*, folw. 1839 MpKwat III 3; *Radzyminek* 1888 SG IX 480; *Radzyminek*, -nka 1982 WUN III 108. — Dawniej *Redzimino Minor* (z płnpoł. przejściem *Ra- > Re-*); o pierwszym członie zob. *Radzimin* (1), człón dyferencyjny od łac. *minor* ‘mniejszy’. Wtórn timer *Radzyminek* — uniwerbizacja za pomocą suf. -ek. UB

Radzymino zob. **Radzimin** (1, 1a, 2)

Radzymino-Sona zob. **Radzimin** (1a)

Radzymino Wielkie zob. **Radzimin** (1a)

Radzymińska Wioska zob. **Wioska Radzymińska**

Radzymińska Wólka zob. **Wólka Radzymińska**

Radzymińskie Budy zob. **Budy Radzymińskie**

Radzyn, cz. wsi Podgórk, okresowo wś, jel., gm. Świerzawa: *Ratschin* 1680 SGTS VI 281; *Ratschin* 1728 Sinapius 918; *Rattschienau* 1736 MpWiellav; *Rätschöнау* ... sonst *Ratschien*, *Reckschien* genannt 1786 Z VI 383; *Rathschinau* 1825 SGTS VI 281; *Ratschin*, auch *Ratschöнау*, wś 1830 Kn 616; *Ratschinau* 1840 SGTS VI 281; *Ratschin*, auch *Ratschöнау* 1845 K 533; *Ratschin* 1871 SGTS VI 281; *Ratschin* 1886 MpMbl(5061); *Ratschin*, *Tiefhartmannsdorf Nord* 1936 MpMbl(5061); *Raczyn* 1945 SGTS VI 281; *Tiefhartmannsdorf Nord* — *Radzyn*, -a, *radzyński* (ad Podgórk) 1949 MPol XXVII nr A-29; *Radzyń* 1950 SGTS VI 281; *Radzyn* — *Tiefhartmannsdorf Nord (Ratschin)*, os. 1951 Rosp 267; *Raczyn* 1958 Mp-100(83.12.4); *Radzyn* 1967 SM 955; *Radzyn* 1977 Mp-25(461.24). — Miejscowość została założona ok. 1680 r. Nazwa *Ratschin* od n. rodu von *Ratschin*, z którego wywodziła się Barbara von *Ratschin* (por. Sinapius 918), żona Kaspara von *Zedlitz*a, założyciela *Radzyna*, właściciela *Podgórek*. Obocznie też *Ratschinau*, *Ratschöнау*, z członem -au (może pod

Radzyna

wplywem niem. n. pobliskiej wsi *Schönau*, dziś Świerzawa). Nazwa *Tiefhartmannsdorf Nord*, wprowadzona przez administrację hitlerowską, nawiązuje do niem. n. wsi *Podgórk* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Radzyn*, obocznie używane są też n. *Raczyn*, *Radzyń*. Lit.: SNGŚI XI 106; SGTS VI 281; Sinapius, Schlesische Curiositäten, II, 1728, 918. PS

Radzyna, przys., dawniej wś, kal., gm. Syców, 7 km na pń. -zach. od Sycowa: *Radon* (1155) HaeG 17; ... Tessen, *Radin*, Prosouo ... villas 1245 SUR II 172; *Radina* villa episcopalis ok. 1300 CdSil XIV 63; *Radin* 1317, *Radma* (!) 1329 ZfGS XXXI 246; pagi Lgotka et *Radew* 1666–67 J I 465; *Radin* 1712 MpDSOI; *Radin* 1739 MpWielOels; *Radine* 1787 Z VII 164; *Radine*, *Radyn* 1845 K 526; *Radzyna*, *Radine* 1900 Myc 44, 79; *Radine* — *Radzyna*, -y, *radzyński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Radzyna*, -ny, przys. 1982 WUN III 108. — Pierwszy zapis niepewny, por. n. os. *Radoń* SSNO IV 421. Później zapewne **Radzin(a)* lub **Radynia*, od n. os. *Radz(a)* lub *Rad(a)* SSNO VII 206, IV 415, z suf. -in, -ina, efemerycznie może też **Radzew*, z suf. -ew. Nazwę zmieniono jako *Radin*, *Radine*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Radzyna*, rekonstruowaną przez J. Mycielkiego. Lit.: SNGŚI XI 106. PS

Radzynek, wś, włoc., gm. Brzuze, 11 km na pń. -zach. od Rypina: *Radinek*, *Radynek* 1502 AC III nr 206; *Radzynek* 1564 ŻDz XII 291; *Radzynek* 1784 MpPerPł; *Radzynek* 1789 Borucki 47; *Radzynek* 1802–03 MpGillyPr; *Radzynek* 1825 Gawarecki 153; *Radzynek* 1827 Tabella II 132; *Radzynek* 1888 SG IX 487–8; *Radzynek*, -nka, *radzynkowski* 1971 UN 183, 35. — Dawniej *Radzinek*, od n. os. *Radzin* SSNO IV 428, 423 (: *Radosław*), z suf. -ek. O zmianie na *Radzynek* zob. *Radzyń Chelmiński*. Lit.: Koz VII 64. KZ

Radzynie zob. **Radziny**

Radzyniewo zob. **Raciniewo** (2)

Radzyny, wś, pozń., gm. Kaźmierz, 8 km na pń. od Szamotuł: *Redzyn* 1424 Koz III 124; *Radzin* 1438 RWlkp I nr 1624; *Radzim*, *Radzimi* 1445, *Radziny* 1465, *Radzyny*, *Radzyny* 1502 SHGPn IV 32; *Radzyny* 1510 NKs 86; *Radzym* 1510, *Radzini* 1570 SHGPn IV 32; *Radzim* 1580 ŻDz XII 16; *Radzimy* 1583 SHGPn IV 32; *Radzyny* 1622–24, 1789 PPozn(Tab 1, 18 i 6, 193v);

Radzyń, dawniej *Radzyny* 1888 SG IX 483; *Radzyń*, niem. *Radlau* 1921 Sk X 86, 154; *Radzyny*, -dyn 1982 WUN III 108. — Dawniej *Radzyn*, potem *Radzyny*, od n. os. *Radza*, *Radz*, z suf. -in, -iny (l. mn.). W XV–XVI w. okresowo *Radzim*, *Radzimy*, od n. os. *Radzim* SSNO IV 431 (: *Radosław* lub *radzić*), z suf. *-jb, też w l. mn. Postać *Radzyny* to wynik dysymilacji depalatalizacyjnej $\zeta-n > \zeta-n$, a forma *Radzyń* powstała pod wpływem nazw z zakończeniem -iń, -yń, popularnych w Wielkopolsce. Nazwa *Radlau* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn IV 32–3; Nieckula, -ov- 302; PPozn 255. ZZ

Radzyń (1), wś, koniń., gm. Grabów, 8 km na pń. -wsch. od Kłodawy: *Radzyn* 1511–23 ŁLB II 460; *Radzeni* (*Radzeń*) 1576 ŻDz XIII 80; *Radzyn* 1783–84 RejKor 49; *Radzyn* 1802–03 MpGillyPr; *Radzyń* 1827 Tabella II 132; *Radzyń* 1888 SG IX 483; *Radzyń* 1933 SkBy 1423; *Radzyń*, -nia 1982 WUN III 108. — Od n. os. *Radza* lub *Radz*, z suf. -in, okresowo -eń. O formie *Radzyń* zob. *Radzyń Chelmiński*. Lit.: Koz VII 64; Nieckula, -ov- 301. EB

Radzyń (2), wś, ziel., gm. Sława, 2 km na zach. od Sławy: *Radichen* 1477, *Redichen* 1506, 1508 CdSil XXIV 77, 81, 108; *Redychen* 1508 Matr IV/1, nr 223; *Rdzychow* 1510 Koz V 231; in *Ratsino* 1580 J III 4; *Rädigen* 1739 MpWielGłog; *Rädichen* 1791 Z X 285; *Rädchen*, wś 1845 K 528; *Retków*, *Brzezie*, n. przejściowe 1945 Pacyga, Sprungala 17; *Rädchen* 1940 MpMbl(4162); *Hammer Rädchen* (!) — *Radzyń*, -nia, *radzyński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Radzyń*, -nia 1982 WUN III 108. — Pierwotnie może **Radzichy*, okresowo **Radziechów*, **Radzi(e)szyno*, od n. os. *Radziech* SSNO IV 429, w l. mn., też z suf. -ów, -ino. Nazwa zapewne nawiązuje do n. jez. *Radziechowo*, por. *Radechou* 1208 SUR I 86, *Radechovo* 1209 KW I 63. Zapisy dotyczące jez. czasem błędnie przypisywane są wsi *Radzyń*. Nazwę zmieniono jako *Radichen*, *Redichen*, *Rädchen*, może w wyniku adideacji do niem. ap. *Rädchen* 'kółko' (w okolicy znajdowały się młyny i kuźnice). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Radzyń*. Odnotowana w MPol n. niem. *Hammer Rädchen* jest błędna, n. *Hammer* odnosiła się do sąsiedniej Kuźnicy Głogowskiej. Lit.: Pacyga, Sprungala, Kronika Sławy i okolic, 2012, 17. PS

Radzyń zob. **Radynia**, **Radzyn**, **Radzyny**, **Radzyń Podlaski**

Radzyń Chelmiński, mto, tor.: *Razyn*, *Razin*, *Rasin* 1224, *Rezin* 1231 PrUr I/1, 36–7, 63; *Radim* 1234 Froel I 243; de *Redino*, *Reddin* 1234, *Reddin*, *Redine* 1242 SRP I 59, 356, 383, 389; *Redinum*, *Reddin* 1243 SRP I 69, 73, 375; *Radino* 1248, *Redino* 1251, in *Radin* 1252 PrUr I/1, 143, 192, 196; *Redan(ne)* nach 1260 SRP I 469; in *Reddin* (1264–69), in *Reddyno* (1280) PrUr I/2, 205, 259; *Redin* 1284 SRP I 280; *Radinum* (1285)1472, *Redino*, *Reden* 1285 PrUr I/2, 289–90, 292–3; de *Radyno* (1295)XV, de *Radino*, *Reddino* 1295, *Redino* 1299 PrUr I/2, 404, 412, 445; *Redino* (1306) Woel 108; in *Radino* 1312, de *Redino* (1314)XV, zum *Redino* 1320 PrUr II 31, 72, 199; *Redden* (1321)1418, zum *Reddin* 1328, de *Redino* (1329)XIV, *Redini* (1332)XV PrUr II 271, 399, 435, 504; in *Reddino* 1338, *Radinensen* 1339, prope *Reddinum* 1340 PrUr III 121, 192, 218; von *Ridden* 1387 MWrm V 173; czum *Reddin* (1395), *Reddyn* (1397), *Redden* 1404 VPr VI 15, 52, 179; de *Reddin*, de *Reddino* 1413 MWrm V 490, 491; *Reddin*, *Reddyn* (nach 1418) GZ 22; von *Reden* ok. 1423/24 DK 101; *Redden*, *Reden* 1438 GZ 99, 100; de *Radzin* [1438?] KW X 107; *Reddyn* 1440 AST II 175; *Redin* (1445), *Radzinensis* 1454 Woel 462, 497; *Reddenne* 1461 Font LV 140; *Reden* alias *Radzyn* 1466 Woel 516; *Redenn* 1480, *Radynne*, *Reden*, *Reedenne* 1482 Font XLI 92, 107, 136, 155; *Raden* 1492 Font L 15; *Radzin* 1495 Matr II nr 534; *Radin* 1495 Font L 198; *Radzyn* 1503 Woel 614; *Radin* 1504 Font LXVI 238; *Raden* 1505 Font LIX 22; *Reden*, *Raden* 1506, *Redin*, *Radem* 1507 Font LXIV 5, 12, 76, 107; *Rheden* 1509 Font LXV 82; *Redyn* 1516, *Raden* 1531, *Reden* 1538 Woel 672, 729, 791; *Radzyn* (1543) Woel 816; między *Radzyniem* 1565 Lumalb 143; z radą miasta *Radzyń*, w *Radzyni* 1570 ŻDz XXIII 66, 67; z miasta *Radzyna*, aus dem *Rhednischenn* 1572 ŻDz XXIII 23, 35; in *Rodino*, do *Radzyna* 1624 LuPrus 14, 19; *Radzyn*, w *Radzynie* 1664 Font XXXII 65, 471; *Radzin* teut. *Reden*, *Radzyn* 1667–72 Font VI–XI 17, 697; z *Radzina* 1676 Font XXII 142; *Radzyn* 1682 Font V 170; *Rehden* 1789 Goldb II 199; *Rehden* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Radzyn*, niem. *Rehden*, *Reden* 1888 SG IX 483–7; *Rehden*, fr. auch *Radzyn* 1912 Bär 97; *Radzyn* 1933 SkBy 1422; *Radzyń Chelmiński* 1937 MPol XX nr 69; *Radzyń Chelmiński*, *-nia -kiego*, *radzyński* 1971 UN 189, 16. — Dawniej **Radziń* lub **Radzin*. Jeżeli za pierwotne przyjąć wygłosowe *-ń*, wtedy n. od n. os. *Radzim* SSNO IV 431, z suf. **-jb*, z wtórnym wyrównaniem do nazw z suf. *-in*, w niem. substytucji fonetycznej *-en*. Jeżeli za pierwotne uznać wygłosowe *-n*, to n. od n. os. *Radz*, *Radza*, z suf. *-in*. Według X. Froelicha n. *Raden* utrwała n. niem. rodu szlacheckiego von *Reden*. Postać *Radzyń* to wynik dysymilacji depalatalizacyjnej *ǰ-n > ʒ-ń*; człon *Chelmiński* dodany urzędowo dla odróżnienia od Radzyna Podlaskiego. Lit.: Froel I 23–4; SHGCh 104–6; RymNmiast 202; RospSEMIG 323–4. WK

Radzyń Podlaski, mto, bial.: *Radzyn* alias *Kozyrinek* 1468 SHGLu IV 116; *Kozirinek* oppidum 1470–80 DB II 559; *Radzyn* 1472, *Kozyrynek* 1473 Matr I nr 926, 1049; *Cozirinek* 1502 Matr III nr 614; *Radzin* alias *Kozirinek* 1512 SHGLu III 112; oppidi *Cozirinek* 1521 Matr IV/1, nr 3856; *Cozyrynek* oppidum 1529 LR 423; *Kozirinek* alias *Radzin* 1539 Matr IV/1, nr 6693; *Kozirinek* alias *Radzin* 1565 Lulu 48; Oppidum *Radzyn* 1580 ŻDz XIV 422; *Radzyń*, oppidum 1620 RPobLu 187; *Radzyń* 1783–84 RejKor 291; *Radzyn* 1827 Tabella II 132; *Radzyń*, urz. *Radin* 1888 SG IX 480–3; *Radzyń* 1933 SkBy 1423; *Radzyń Podlaski* 1952 UW 148; *Radzyń Podlaski*, *-nia -kiego*, *radzyński* 1970 UN 119, 5. — Miasto zostało założone w 1468 r. na terenie wsi o n. *Biała* (nowa osada była lokowana przez Grota z Ostrowa na polecenie króla Kazimierza Jagiellończyka na pustkowiu Radzików obok wsi Białka Niżna) i do końca XVI w. nosiło n. *Kozyrynek*, od przym. *kozi* i ap. *rynek*, w formie zrostu. Obocznie funkcjonowała n. *Radzin*, od n. os. *Radza* lub *Radz*, z suf. *-in*. Zmiana *Radzin > Radzyń* to wynik dysymilacji (zob. wyżej). Człon lokalizujący *Podlaski*, od n. regionu *Podlasie*, został dodany dla odróżnienia od innych miejscowości o n. *Radzyń*. Lit.: SHGLu III 112, IV 116; KosLu 71; RospSEMIG 324; RymNmiast 202; BańMorf 86. IN

Radzyń-Wieś, wś, tor., gm. *Radzyń Chelmiński*, 3,5 km na pld. od Radzyna Chelmińskiego: *Rehden* 1789 Goldb II 199; *Rehden* ok. 1845 MpRey nr 48; *Radzyn* 1888 SG IX 487; *Radzyń-Wieś*, niem.

Radzyń-Wybudowanie

Rehden 1921 Sk XI 21, 102; *Radzyn-Wieś* 1933 SkBy 1422; *Radzyn Wieś* 1952 UW 50; *Radzyń-Wieś, -nia-Wsi* 1971 UN 189, 9; *Radzyń-Wieś, -nia-Wsi* 1982 WUN III 108. — Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *wieś*, dodany dla odróżnienia od n. mta *Radzyń Chełmiński*. WK

Radzyń-Wybudowanie, wś, tor., gm. Radzyń Chełmiński, 2,5 km na płd. od Radzyna Chełmińskiego: *Radzyń-Wybudowania* 1965 Mp-25(Wąbrzeźno); *Radzyń-Wybudowanie, -nia-nia* 1982 WUN III 108. — Człon odróżniający od ap. *wybudowanie* 'chata lub kilka chat na osobności stojących' SW VII 809. WK

Radzyńskie zob. **Redzyńskie**

Radźki zob. **Radzki**

Radźmin zob. **Radzim** (1, 3)

Raemung-Kruschin zob. **Kruszyny** (3)

Rafa (1), wś, bydż., gm. Dąbrowa Chełmińska, 12,5 km na pñn. od Solca Kujawskiego: *Rawka Kr.* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rawka Kr.* 1832 MpRey nr 63; *Raffekrug* — *Rafa* 1879 KętN 67; *Rafa*, niem. *Raffa*, os. 1888 SG IX 488; *Raffa* 1909 MpMbl 2875; *Rafa*, niem. *Raffa* 1921 Sk XI 8, 85; *Rafa* (*Raffekrug*) 1925 Krzep 98; *Rafa, -fy, rafski* 1971 UN 175, 7. — Dawniej n. karczmy *Rawka Kr[ug]* (niem. *Krug* 'karczma'), zapewne nawiązująca do n. jakiejś mielizny (wieś leży nad Wisłą), por. ap. *rafa* 'wąska, długa ławica kamienista lub piaszczysta pod wodą' SW V 466. Od XIX w. niem. *Raffekrug*. Nazwę spolonizowano jako *Rafa*. Lit.: CzNiem 142. WK

Rafa (2), kol., dawniej wś, ostroł., gm. Wyszaków, 8 km na pñn.-wsch. od Wyszkowa: *Rafa* 1808 MpTex XII; *Rafa* 1839 MpKwat V 3; *Rafa*, os. 1888 SG IX 488; *Rafa*, wś 1902 Przew II 116; *Rafa*, wś 1921 Sk IV 112; *Rafa* 1967 SM 955; *Rafa, -fy* 1982 WUN III 108. — Od ap. *rafa* (wieś leży nad Bugiem). UB

Rafalki, cz. Brzucy Wielkiej, dawniej wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki: *Rafalów* 1827 Tabella II 132; *Rafalów* 1888 SG IX 488; *Rafalów*, wś 1902 Przew II 116; *Rafalów*, wś 1921 Sk II 62; *Rafalka* 1930 Mp-100(42–28); *Rafalów*, wś 1933 SkBy 1423; *Rafalka* 1961 Mp-25(Łódź); *Rafalów*, przys. 1967 SM 955; *Rafalki, -tek* 1982 WUN III 108. — Dawna n. *Rafalów* od im. *Rafał* (być może od im. Rafała Bartoszewskiego, założyciela Aleksandrowa Łódzkiego), z suf. *-ów*. W XX w. od-

notowano postać *Rafalka*, z suf. *-ka*; współcześnie *Rafalki*, w l. mn. EB

Rafalowice zob. **Rachwałowice**

Rafalow(o) zob. **Rajszew**

Rafalów (1), wś, kal., gm. Godziesze Wielkie, 12 km na pñn. od Grabowa nad Prosną: *Rafalów*, kol. 1921 Sk II 14; *Rafalów*, kol. 1933 SkBy 1423; *Rafalów, -łowa, rafalowski* 1971 UN 80, 41; *Rafalów, -łowa* 1982 WUN III 108. — Od im. *Rafał*, z suf. *-ów*. PD

Rafalów (2), cz. wsi Mikołajew, okresowo wś, łódz., gm. Parzęczew: *Rafalów*, kol. 1827 Tabella II 132; *Rafalów*, kol. 1888 SG IX 488; *Rafalów*, wś 1902 Przew II 116; *Rafalów* 1921 Sk II 54; *Rafalów, -łowa, rafalowski*, wś 1972 UN 43, 24; *Rafalów, -łowa* 1982 WUN III 108. EB

Rafalów (3), kol., dawniej wś, rad., gm. Lipsko, 8 km na pñn.-zach. od Lipska: *Rafalów* 1877 Zin II 100; *Rafalów*, wś 1888 SG IX 488; *Rafalów* 1921 Sk III 27; *Rafalów*, wś 1933 SkBy 1423; *Rafalów, -łowa*, cz. wsi Maziarze 1966 UN 26, 16; *Rafalów, -łowa* 1982 WUN III 108. Lit.: KopRad 333. IN

Rafalów zob. **Rafalki**

Rafalówka, wś, biał., gm. Zabłudów, 4 km na pñn. od Zabłudowa: *Rafalówka* 1667 SHGPd(kartoteka); *Rafalówka* 1674 Kond 171; *Rafalówkę* 1744 SDV 149; *Rafalówka* 1878–86 Kond 171; *Rafalówka* 1888 SG IX 488; *Rafalówka* 1921 Sk V 18; *Rafalówka, -ki* 1982 WUN III 108; gw. *raçwałouka, -ki, raçwałouski*. — Od im. *Rafał*, z suf. *-ówka*. W formie gw. poświadczone przejście *f > chw*. Lit.: Kond 171. EB

Rafaly, wś, ciech., gm. Karniewo, 10,5 km na pñd.-zach. od Makowa Mazowieckiego: Jacobus Raphael ... habent *Karnyewo* 1471 SHGMz(MK 5, 151v); *Raphaly* 1482 SHGMz(Ep. 10, 237); *Carnyewo* alias *Raphali* 1482 SHGMz(MK 6, 147v); *Rafaly* 1567 ŻDz XVI 347; *Rafaly* 1783–84 RejKor 510; *Rafaly* 1827 Tabella II 132; *Rafaly*, folw. 1888 SG IX 489; *Rafaly* 1921 Sk I 73; *Rafaly, -fał, rafalski* 1971 UN 129, 21. — Dawniej *Karniewo*, też *Karniewo-Rafaly*; o pierwszym członie zob. *Karniewo* (1), drugi człon od n. os. *Rafał*, w l. mn. (por. pierwszy zapis). Ustaliła się nazwa *Rafaly*. UB

Rafaly zob. **Glinki-Rafaly, Krasnodęby-Rafaly**

Raffekrug zob. **Rafa** (1)

Rafszyce zob. **Rawszyce**

Ragoysen zob. **Robuzy**

Ragozy zob. **Rohozy**

Rahintale zob. **Rochental**

Rahmel zob. **Rumia**

Rahmenberg zob. **Raniewo**

Rahmenfeld zob. **Ronina**

Rahnwerder zob. **Pelkinica**

Rahozy zob. **Rohozy**

Rai(c)kau zob. **Rajkowy**

Raincaymis zob. **Redykajny**

Rainfeld zob. **Bogacko**

Raischen zob. **Rajczyn**

Raischmannsdorf zob. **Racimierz** (1)

Raitschmannsdorf zob. **Racimierz** (1)

Raj (1), przys., dawniej wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 19 km na płd.-wsch. od Buska-Zdroju: *Ray* 1783–84 RejKor 302; *Ray* 1787 Spis 373; *Ray* 1827 Tabella II 135; *Raj*, folw. 1921 Sk III 104; *Raj*, wś 1933 SkBy 1423; *Raj*, -ju, *rajski*, wś 1966 UN 19, 11; *Raj*, -ju 1982 WUN III 109. — Najprawdopodobniej n. związana z zaginioną n. lasu (por. sub silva *Ray* 1521 Matr IV/2, nr 12992), ta od ap. *raj* 'królestwo niebieskie', w przenośnym znaczeniu 'miejsce urodzajne, żyzne, położone w pięknej okolicy, dogodnie usytuowane; miejsce przyjemne, wygodne, korzystne do zamieszkania'. Lit.: KopKiel 44; TazszyckiRiSP I 269–87; Malec, Onomastické práce IV, 2000, 282–3. IN

Raj (2), wś, olszt., gm. Morąg, 3,5 km na płd. od Morąga: dorfe zum *Paradise* (1336)XV PrUr III 40; Johan van *Paradise* (1347)1393 PrUr IV 170 (tu?); *Pardys* (!) 1372 Morąg 92; *Padis*, *Padays* (!) 1372, *Nuwen Padis* 1386, *Paradys* 1402, 1402–08, *Grosepadis* 1427, *Cleynepadis* 1427 GermerSied 291; *Gross Paradiss* 1448, *Cleyne Paradiss*, *Paradiss* 1445–49, *Paradis* 1426–51, *Pardis* 1578, *Gross P[aradiess]*, *Klein Paradiess* 1600 GermerSied 292; *Paradis* od. *Klein Paradies*, wś 1789 Goldb I 154; *Paradies* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Paradies*, wś 1820 Wald 190; *Paradies* — *Raj* al. *Paradyż* 1946 Ley I 49; *Paradies* — *Raj*, -a, *rajski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Raj*, -ja 1982 WUN III 109. — Dawna n. niem. od ap. *Paradies* 'raj'. Tak metaforycznie określano osady na żyznych terenach (zob. Bach II/1, 268).

Nazwę spolonizowano jako *Paradyż*. Po 1945 r. ustalono n. *Raj*. RP

Raj (3), wś, płoc., gm. Oporów, 9 km na płn.-wsch. od Kutna: *Raj* 1921 Sk I 54; *Raj* 1952 UW 89; *Raj*, -ju 1982 WUN III 109; gw. *raj*, -żu, *rajski*. EB

Rajbrot, wś, tarn., gm. Nowy Wiśnicz-Lipnica, 14 km na płd.-zach. od Czchowa: in *Rabroth* (1318)1561 ZDM I 30; de *Rethembrot*, de *Rochembrot* 1325–27 MVat I 127, 198; de *Rotembrot*, de *Rokembroth* 1335–42 MVat I 369, 392; de *Rokenbroth* 1346–58 MVat II 200; *Rokbrot*, *Rakbrod* 1396 PNZK nr 497, 518; *Rabbroth* 1419 SHGKr(TCz 2, 282); *Rekbroth* 1441 SHGKr(TCz 3, 166); *Rachbrot* 1460, *Rychbrot* ... *Reythbrot* 1470 SHGKr(Te 3, 185 i 448); *Rachbrod* 1470–80 DB II 249; *Rabroth* 1490 Matr I nr 2164; *Rabrod* 1529 LR 8; *Rabrot* 1581 ŹDz XIV 55; *Rabrot* 1629 RPobKr 236; *Rabrud* 1779–82 MpMieg; *Rajbrot* 1888 SG IX 493; *Rajbrot*, -tu, *rajbrocki* 1963 UN 2, 49; gw. *rabrót*// *jabrót*. — Zapewne pierwotnie n. hybrydalna, od śrwniem. *roten* 'czerwony' i pol. *bród* (wieś leży nad Uszwiącą), przejętego przez kolonistów niem. na zasadzie analogii do niem. *Brot* 'chleb'. Nazwa była zapisywana na wiele sposobów: *Roken(m)brot*, *Roten(m)brot*, *Rach(k)brot*. Po kontrakcji ustaliła się forma *Rabrot*, następnie pod wpływem etymologii ludowej *Rajbrot*. Lit.: LKrak 126; CzNiem 80. IN

Rajchotka, wś, kiel., gm. Imielno, 8 km na płd.-wsch. od Jędrzejowa: *Rajchotka*, kol. 1921 Sk III 28; *Rajchotka*, kol. 1933 SkBy 1424; *Rajchotka*, -ki, pole 1966 UN 21, 10; *Rajchotka*, -ki 1982 WUN III 109. — Od n. os. **Rajchota*, z suf. -ka. Por. n. os. *Rajch* SSNO IV 525 (: niem. n. os. *Reich*, ta od śrwniem. *rīche*, *rīch* 'wysoko urodzony, dostojny, szlachetny') oraz n. os. z suf. -ota, typu *Dobrota*, *Jarota*, *Mrokota*. Lit.: KopKiel 213. IN

Rajcza, wś, biel., gm. Rajcza, 20 km na płd.-zach. od Żywca: *Rajca* 1674 ŹDz XV 54a; *Rayca* XVII LKrak 126; *Rajcza* nazwana od góry *Rajcze* XVIII Kom 19; *Rajcza* al. *Raycza* 1888 SG IX 494; *Rajcza* 1921 Sk XII 40; *Rajcza*, -czy, *rajczański* 1964 UN 17, 69. — Pierwotnie **Radcza*, od n. n. os. *Radek* SSNO IV 417 (: *Radomir*, *Radosław*), z suf. *-ja, późniejszej *Rajcza*, w wyniku

Rajczyn

rozwoju **Radcza* > **Radźcza* > *Rajcza*, jak ap. *radca* > *radzca* > *radźca* > *rajca*. A. Bańkowski widzi tu apelatywną podstawę *raj* i reliktowy formant *-*bca*. Lit.: LKrak 126; RospSEMIG 324; BańMorf 137. IN

Rajczyn, wś, wroc., gm. Wińsko, 16 km na pld.-zach. od Wąsosz: *Raschen* 1644 MpD-SWol; pago *Rasten* (!) 1679 J III 194; *Raischen* 1736 MpWielWol; *Raischen* 1791 Z X 423; *Raischen*, auch *Rayschen* (gew[öhnlich] *Raaschen* gesprochen) 1845 K 529; *Rayschen*, *Rajczyn* 1941 Wrzosek 24; *Rayschen* — *Rajczyn*, -*na*, *rajczyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rajczyn*, -*na* 1982 WUN III 109. — Pierwotnie może n. **Raszyn*, od n. os. *Rasz* SSNO IV 445 (: im. typu *Racibor*, *Radociech*) lub **Radieszyn*, od n. os. *Radiesz* (ze skróceniem podstawy nazwy, zapewne w wyniku niemieczenia jak w n. *Radziechowice* (1) w postaci *Roichen*), z suf. -*in*, -*ów*. Nazwę niemieczono jako *Raschen*, wtórnie *Raischen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rajczyn*. Lit.: SNGŚI XI 107. JCh/PS

Raje zob. **Gawiny**

Rajec, dziś *Rajec Poduchowny* i *Rajec Szlachecki*, dwie wsi, rad., gm. Jedlnia-Letnisko, 7 i 6 km na pln.-wsch. od Radomia: *Raci* (!) 1191 KMłp I 5; *Ragecz* (1252) Kkk I 42; *Rayecz* 1418 Sand nr 802; *Rayecz* 1427 ZDM II 71; *Ragiecz* 1435 KMłp IV 306; *Rayecz* 1441 ZDK II 363; *Raiecz* 1443 SHGSd(TerrLub 1, 158); *Rayecz Minor*, *Ragyezech Maior* 1470–80 DB I 309; *Rayecz* 1508 ŻDz XV 478; *Rayecz nobilium*, *Rayecz* 1529 LR 390, 406; *Raiecz nobilium*, *Raiecz* 1569 ŻDz XIV 298, 321; z *Raycem* wsią, *Raiec* 1660–64 Lusand I 136, 140; *Raiec księży*, *Raiec Szlachecki* 1783–84 RejKor 334; *Raiec Xięży*, *Rajec Szlachecki* 1787 Spis 409; *Raiec szlachecki*, *Raiec xięży* 1827 Tabella II 132; *Rajec szlachecki*, *Rajec duchowny* 1877 Zin II 100; *Rajec Szlachecki*, *Rajec Duchowny* 1888 SG IX 494; *Rajec*, *Rajec Poduchowny*, dwie wsi, *Rajec Szlachecki*, kol. 1921 Sk III 111, 115; *Rajec Poduchowny*, *Rajec Szlachecki* 1952 UW 126, 127; *Rajec Poduchowny*, -*jca* -*nego*, *Rajec Szlachecki*, -*jca* -*kiego*, *rajecki* 1970 UN 31, 44; gw. *rojec*, *rojca*, *rojeczki*. — Od ap. *raj* w przenośnym znaczeniu ‘miejsce urodzajne, pięknie położone’, zob. *Raj* (1), z suf. -*ec*. W XV–XVI w. n. z łac. członami odróżniającymi od przym. *maior*

‘większy’, *minor* ‘mniejszy’, *nobilis* ‘szlachecki’, później pol. *szlachecki* oraz *księży*, *duchowny*, *poduchowny*. Lit.: KSand 167; KopRad 62; NalSand 146; BańMorf 54, 70. IN

Rajewo, wś nieistniejąca, zapewne wchłonięta przez Zbąszyń, ziel.: *lacus Blandno* ... *villae Rayewo* 1456 Koz III 124; *Rajewo* 1489 SHGPn IV 33; *Villa Rayewo* 1510 NKs 162; *Ragyewo* 1531 SHGPn IV 33; *Raiewo* 1580–81 ŻDz XII 89; *Raiewo* 1622–24, *Rajewo* 1775 PPOzn(Tab 1, 91 i 7, 15); *Rajewo* 1804 MpPerPn; *Rajewo*, al. *Rajewskie Holendry* 1888 SG IX 495. — Zapewne od n. os. *Raj* SSNO IV 437 (od im. typu *Raci*-, *Rado*- lub od ap. *raj*), z suf. -*ewo*. Śladem po wsi jest dziś n. ulicy *Rajewo* w Zbąszyniu. Lit.: SHGPn 33–4; Koz III 124; PPOzn 252. ZZ

Rajewo zob. **Roje**

Rajewskie Holendry zob. **Rajewo**

Rajewskie Olędry zob. **Rańsko**

Rajgrodzik, cz. Rajgrodu, dawniej wś, łomż.: *Folwark rajgrodzki* 1576 Lupodl 120; *Solniki*, na *Solnikach* 1577 SHGPd(ASK I 47, f. 287v); *Raygrodzik* 1827 Tabella II 135; *Raygrodzik* 1839 MpKwat VI 4; *Rajgrodzik* 1877 Zin II 100; *Rajgrodzik* 1902 Przew II 117; *Rajgródzik*, wś 1921 Sk V 90; *Rajgrodzik*, os. m. 1967 SM 956; *Rajgrodzik*, -*ka* 1982 WUN III 109. — Dawna n. *Solniki*, od *solnik* ‘ten, co jest zajęty około wydobywania soli, solarz’ SW VI 264, w l. mn. Nazwa *Rajgrodzik* od n. mta *Rajgród*, z suf. -*ik*. EB

Rajgród, mto, łomż.: *Raygrad* 1244 KMaz I 540; *Raygrad* (1358) KMaz III 31; *Reygrad* 1429 SHGPd(MetrMaz II nr 84); *Raygrad* 1485 SHGPd(ADPl., Ep. 10, 383); *Rajhrod* 1529 SHGPd(B-PAN dok. nr 119, perg. 51); *Raygrad* 1529 SHGPd(RegInw 365); *Raigrod* 1552 SHGPd(MetrLit I, B 31, f. 247); *Raygrad* 1571 SHGPd(RegInw 386); z *Rajgrodem* 1571 ŻDz XVII/1, 177; *capitaneatu* ... et *Raigrodensi* 1574 Matr VI nr 233; *Rajgród* 1576 Lupodl 120; *Rajgrad* 1577, *Raigród* 1579, *Raigrod* 1580, miasteczko *Raigrod*, *Rajgród* 1591 ŻDz XVII/1, 178, 160, 132, 142, 146; *Raygrad* 1744 SDV 145; *Raygród* 1827 Tabella II 135; *Rajgród* 1877 Zin II 100; *Rajgród*, os. m. 1888 SG IX 495–6; *Rajgród*, -*rodu*, *rajgrodzki* 1973 UN 155, 23. — Od ap. *raj* i *gród* ‘miasto, zamek’, zruszczone *hrod* (por. rus. *horod*). K. Būga wywodził n. od jaćwieskiego **Roj(a)gardas*, o tym samym

znaczeniu. Lit.: Būga, RS VI 30; HalBiał II 63–4; WiśnAug 88, 137; RymNmiast 202; RospSEMIG 324. *EB*

Rajhrod zob. **Rajgród**

Rajki, wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 5,5 km na pld.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Rayki* 1795 MpPerPd; *Rajki* 1808 Kond 171; *Rajki* 1888 SG IX 497; *Rajki* 1921 Sk V 20; *Rajki*, -jek, *rajkowski* 1972 UN 153, 45; gw. *rajki*, -ou, *rajkoŭski*. — Od n. os. *Rajko* SSNO IV 437 (: *raj*, też *raić*), por. brus. n. os. *Rajko* BiryłaBA II 171, w l. mn. Lit.: Kond 171. *EB*

Rajki zob. **Czaplice-Rajki**

Rajkowy, wś, gdań., gm. Pelplin, 4 km na pñ.-wsch. od Pelplina: *Raicovo* 1224, *Raycow*, *Raykow* 1235 Perl 24, 42, 44; *Reykov* (1245), *Raycow* (1276), *Raychowe* 1276 Perl 74, 235, 237; *Raycowo*, *Raykowe* 1282 Perl 300, 318; *Raycowe* 1283 VPr I 179; *Raichowe* 1284, *Raikowe* 1291, *Raykow* 1295, *Raycouo* 1301 Perl 342, 429, 477, 530; de *Raycow* 1321 PrUr II 245; *Reichenek* (1439) SG IX 497; *Raykowo* 1489 Matr I nr 2028; *Raykaw* 1495 Font L 210; *Raykowy* 1502 Matr III nr 196; *Raykow* 1534 Inwłoc 116; *Raikowa*, wsi *Raikoua*, z *Raikowem* 1565 Lupom 140, 141, 160; *Raykowy* 1583, *Raikowi* 1596 Font I–III 69, 535; *Raykow* 1597 Font XX 92; *Rajkowy* 1598 Font I–III 439; *Raikowy* 1624 LuPrus 138; *Raykowy* 1664 Font XXXII; *Raykowy* 1682 Font V 63; *Raikowo* 1749 Font XVI–XIX 183; *Reykau* 1789 Goldb II 200; *Raickau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Raickau* — *Rajkowy* 1879 KętN 35; *Raikau*, fr. auch *Raykowy*, *Reckaw* 1912 Bär 96; *Rajkowy*, niem. *Raikau* 1921 Sk XI 55, 85; *Rajkowy*, -ków, *rajkowski* 1972 UN 197, 10. — Od n. os. *Rajek* SSNO IV 437, z suf. -owo, wtórnie pluralne -owy; por. też gw. ap. *rajek* 'swat, ten, który rai'. Lit. Bugalska, PMT VI 84–5; GórMRPom 125. *WK*

Rajmundowo, cz. wsi Baraki Chotumskie, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów, 8 km na pñ.-zach. od Ciechanowa: *Rajmundowo*, os. 1888 SG IX 498; *Rajmundowo*, wś 1902 Przew II 117; *Rajmundowo* 1921 Sk I 24; *Rajmundowo* 1952 UW 6; *Rajmundowo*, -wa, *rajmundowski*, wś 1971 UN 123, 6; po zmianie *Rajmundowo*, -a, cz. wsi 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Od im. *Rajmund*, z suf. -owo. *UW*

Rajmundów, wś, płoc., gm. Łanięta, 15 km na pld.-zach. od Gostynina: ... *Nowy Rajmundów* 1921 Sk I 63; *Nowy Rajmundów*, *Stary Rajmundów* 1930 Mp-100(40–28); *Nowy Rajmundów*, wś 1933 SkBy 1160; *Rajmundów* 1952 UW 89; *Rajmundów* 1961 Mp-25(Kutno); *Nowy Rajmundów*, wś, *Rajmundów Nowy* 1967 SM 676, 956; *Rajmundów*, -dowa 1982 WUN III 109. — Od im. *Rajmund*, z suf. -ów, okresowo z członami dyferencyjnymi *Nowy*, *Stary*. *UW*

Rajmuntowice zob. **Rejmontowice**

Rajnikowo zob. **Ranikowo**

Rajów zob. **Rejów**

Rajsk, wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 9,5 km na pñ.-zach. od Bielska Podlaskiego: ziemi *Raïckouï* 1523 Kond 171; *Ransko* (!) 1560 HMil 254 (tu?); *Raysko* 1576 Lupodl 46; *Rajsko* 1576 ŻDz XVII/1, 172; *Raisko* 1602, *Rajsk* 1661–64 Kond 171; z *Rajska* 1702 AWAK XXVII 329; w *Rajsku* 1737 SHGPd(Kapiciana 42); *Raysk* 1795 MpPerPd(Tab); *Rajsk* 1888 SG IX 499; *Rajsk* 1921 Sk V 30; *Rajsk*, -ka, *rajszczański* 1972 UN 153, 21. — Może od ap. *raj*, z suf. -sko, później -sk. M. Kondratiuk łączy n. z ap. *raja* 'błoto, bagnisty grunt' Nitsche 85. Lit.: Kond 171. *EB*

Rajskie, wś, krośn., gm. Solina, 20 km na pld.-wsch. od Leska: *Ralske* 1425 AGZ XI nr 168; *Raysko* 1436 AGZ XIII nr 83; *Ralskye* 1441 AGZ XI nr 1370; *Ralskye* 1480 AGZ XVI nr 1427; *Ralszke*, sz *Ralszkyego* 1482 SHGSk III 76; *Raliszkye* 1488 AGZ XVI nr 1879; *Rayszkye* 1493 SHGSk III 74; *Ralskye* 1515, *Ralskie* 1589 ŻDz XVIII/1, 148, 57; *Rajskie* ... w *Ralskich* 1608 RZł 171; *Rayskie* 1678 AGZ XXII 91; *Rayskie* 1794 Ga LI2; *Rajskie* 1851 Sch 145; *Rajskie*, wś 1888 SG IX 499; *Rajskie*, -go, *rajszczański*, wś spalona 1966 UN 61, 52; *Rajskie*, -kiego, os. 1982 WUN III 109; po zmianie *Rajskie*, -ego, *rajski*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *rajske*, -ego, *raščajski*. — Dawniej n. *Ralskie*, od strus. ap. *ral* 'niwa' (por. pol. *radło* 'łan' SL V 19) lub od ukr. n. os. **Ralo*, pol. *Radło*, z suf. -skie. Zmiana *Ralskie* na *Rajskie* w związku z zachwianiem repartycji głosek *l* oraz *j*. Dodatkowo adideacja do pol. *raj*, ukr. *raj*. Okresowo n. *Rajsko*, z wyrównaniem do częstych nazw z suf. -sko. Forma z *Rajskich* wskazuje na okresową pluralizację nazwy. Lit.: SHGSk III 76; MakSk 138; RiegŁemk 202. *BCz*

Rajsko

Rajsko (1), wś, biel., gm. Oświęcim, 3 km na pld.-zach. od Oświęcimia: villam nostram *Raysko* (1272)1532 ZDM I 5; z *Rajska* 1440 SHGKr(TZ 13, 4); z *Rayska* 1448 ZDM III 247; *Raysko* 1470–80 DB II 225; *Raysko* 1529 LR 102; *Rajsko* 1564 Lukrak I 239; *Raisko* 1570 Matr V/1, nr 4198; *Raisko* 1581 ŻDz XIV 97; *Rajsko* 1888 SG IX 500–1; *Rajsko* 1933 SkBy 1424; *Rajsko*, -ska, *rajski* 1964 UN 12, 15. — Od ap. *raj* w przenośnym znaczeniu ‘miejsce urodzajne, pięknie położone’, z suf. -sko, lub może od ap. **rajsko* (o podobnym znaczeniu). Lit.: LKrak 126; TaszyckiRiSP I 275–6; BańMorf 141; Malec, Onomastické prace IV, 2000, 282–3. IN

Rajsko (1a), kol., dawniej wś, częst., gm. Mstów, 15 km na wsch. od Częstochowy: *Rajsko*, młyn 1784 SHGKrMat 256; *Raysko* 1787 Spis 350; *Rajsko*, pustk. 1877 Zin II 101; *Rajsko*, pustk. i młyn 1888 SG IX 500; *Rajsko*, pustk. 1902 Przew II 117; *Rajsko*, wś 1921 Sk III 17; *Rajsko*, wś 1933 SkBy 1424; *Rajsko*, -ka 1982 WUN III 109. IN

Rajsko (2), wś, gorz., gm. Recz, 3,5 km na pln.-wsch. od Recza: *Bethanien*, przys. 1825 SHGNM (SchWand 153); *Bethanien* 1935 MpMbl(2759); *Bethanien* — *Rajsko*, -ka, *rajski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Rajsko* — *Bethanien*, os. 1951 Rosp 267; *Rajsko*, -ka 1982 WUN III 110. — Dawna n. niem. przeniesiona z n. biblijnej *Bethanien*, pol. *Betania*. Nazwa *Rajsko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 219. BCz

Rajsko (3), wś, kal., gm. Opatówek, 6,5 km na pln.-wsch. od Opatówka: *Raysco* (1136) KW I 12; de *Raysco* (1292)1561, de *Raysko* 1338 KW II 67, 503; de *Raysco* 1411 Kal nr 139; de *Radliczyce* alias de *Raysco* (1420)1424 KW VIII 178; de *Raysco* (1440), *Raysco* (1443) KW X 152, 281; in *Raysko* 1461 AC II nr 1912; de *Raysko* 1497 Bob nr 44; *Raysko* 1511–23 ŁLB II 8; *Raisko* 1579 ŻDz XII 126; *Rajsko* 1618–22 PKal 90; *Rajsko* 1888 SG IX 499–500; *Rajsko*, -ka, *rajski* 1971 UN 80, 36. — W XV w. odnotowano oboczną n. *Radliczyce* (zob.). Lit.: Rospond, -*bsk*- 225; Malec, Onomastické prace IV, 2000, 282–3. ZZ

Rajsko (4), kol., dawniej wś, kiel., gm. Sędziszów, 1,5 km na pld.-wsch. od Sędziszowa: *Rzaysco* (!) 1386 Krak nr XIII(34); *Rayszko*, villa 1470–80 DB II 70; *Raysco* 1490 ŻDz XV 436;

Raysko 1529 LR 188; *Raisko* 1564 Lukrak II 79; *Rajsko*, folw. 1783–84 SHGKrMat 256; *Rajsko*, folw. 1888 SG IX 500; *Rajsko*, folw. 1933 SkBy 1424; *Rajsko*, -ka, cz. Sędziszowa 1966 UN 21, 51; *Rajsko*, -ka 1982 WUN III 110; gw. *rojsko*, -a. — K. Rymut dopuszcza pochodzenie od n. os. *Raj* SSNO IV 437, z suf. -sko. Lit.: RKrak 142; Kop-Kiel 288; Rospond, -*bsk*- 225–6; TaszyckiRiSP I 275–6; BańMorf 141; Malec, Onomastické prace IV, 2000, 282–3. IN

Rajsko (5), cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: *Raysko* 1390 MVat VIII 173; in villa *Raysko* 1470–80 DB I 146; *Raysko* 1529 LR 120; *Raisko* 1581 ŻDz XIV 41; *Raysko* 1629 RPobKr 50; *Roisko* (!) 1772 MpZan; *Rajsko*, wś 1888 SG IX 500; *Rajsko*, wś 1933 SkBy 1424; *Rajsko* 1952 UW 264; *Rajsko*, -ka, *rajski*, wś 1963 UN 1, 66; *Rajsko*, -ka 1982 WUN III 110. Lit.: LKrak 126; BańMorf 141; Malec, Onomastické prace IV, 2000, 282–3. IN

Rajsko (6), dziś *Rajsko Duże* i *Rajsko Małe*, dwie wsi, piotr., gm. Rozprza, 14,5 i 15,5 km na pld. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Raysko* 1372, *Raysko* (1384), *Raysko* 1397–1407 SHGŁęcz II 65; *Raysco* 1399 Hb 97, nr 26; *Raysko minor*, *Raysko maior* 1511 ŻDz XIII 200; *Raysko duplex* 1511–23 ŁLB II 192; *Raysko maior*, *Raysko minor* 1552 ŻDz XIII 253, 254; *Raysko w.*, *Raysko m.* 1791 MpPerSd; *Raysko duże*, *Raysko małe* 1827 Tabella II 135; *Rajsko Duże* i *Rajsko Małe*, dwie wsi 1888 SG IX 500; *Rajsko Duże*, *Rajsko Małe* 1921 Sk II 78; *Rajsko Duże*, -ka -*żego*, *Rajsko Małe*, -ka -*lego* 1982 WUN III 110. — Członki odróżniające od przym. łac. *maior* ‘większy’, *minor* ‘mniejszy’ oraz pol. *wielki*, *duży*, *mały*. Lit.: SHGŁęcz II 65; Rospond, -*bsk*- 225; Malec, Onomastické prace IV, 2000, 282–3. EB

Rajsko (7), wś, tarn., gm. Szczurowa, 16 km na pln. od Brzeska: *Raysko* 1350–51 MVat II 313; *Raysco* 1391 Kkk II 155; *Rayszko* 1470–80 DB II 138; *Raysko* 1529 LR 17; *Raisko* 1536 ŻDz XV 494; *Raysko* 1581 ŻDz XIV 261; *Rojisko* (!) 1779–82 MpMieg; *Rajsko* 1888 SG IX 500; *Rajsko* 1921 Sk XII 7; *Rajsko* 1952 UW 262; *Rajsko*, -ka, *rajski* 1964 UN 3, 26; gw. *rojsko*. Lit.: LKrak 126; OPilz 50; Rospond, -*bsk*- 225; TaszyckiRiSP I 275–6; BańMorf 141; Malec, Onomastické prace IV, 2000, 282–3. IN

Rajsko zob. **Rajsk**

Rajsko Duże zob. **Rajsko** (6)

Rajsko Małe zob. **Rajsko** (6)

Rajsków, cz. Kalisz, dawniej wś: *Rayskovo* (1298)XV KW II 164; circa villam, que *Rayskovo* dicitur (1338) KW XI 15; in *Rayskovo* prope Antiquam Kalisz ... ortulanos in *Rayskow*, sito super Prossna flumen iuxta Antiquam Kalisz (1359) XVII KW IV 24; in *Rauskowo* (1416)1564/65 KW VIII 6; in *Rajkowo* (!) 1428 KW IX 170; ville civilis *Rayskovo* 1522 AC II nr 1976; *Raiskowo* 1576 SHGKI(ASK 12, 597); *Rayskow* 1579 ŻDz XII 121; *Rayskowo* 1789 MKI(ASK 108, 16); Wioska *Rayskow* 1789 MKI(Tab 22, 386); *Rajsków* 1888 SG IX 501; *Rajsków*, -kowa, *rajskowski*, wś 1971 UN 80, 40; *Rajsków*, -kowa 1982 WUN III 110. — Od ap. **rajsko* (: *raj* w przenośnym znaczeniu 'miejsce urodzajne, pięknie położone'), z suf. -owo, następnie -ów. Niewykluczone pochodzenie od n. os. *Rajsko* SSNO IV 438. Lit.: Malec, Onomastické práce IV, 2000, 282–3. ZZ

Rajszew, wś, warsz., gm. Jabłonna, 6 km na pld.-zach. od Legionowa: *Rapalov* (1256)XV, *Raphalovo* KMaz I 25, 70; *Radziszewo*, *Redziszewo* 1418 KkM 163, 164; *Redzyszewo*, *Radziszewo* 1494 SHGMz(Ep. 15, 22a); *Radzischewo* 1517 SHGMz(PT 1, 476); *Radziszew* 1580 ŻDz XVI 265; *Reyszow* 1783 MpPerMz; *Royszew* 1827 Tabella II 144; *Reiszew*, kol. i karcz. 1839 MpKwat IV 3; *Rajszew* al. *Rojszew*, *Rejszew* 1888 SG IX 501, 601; *Rajszew* 1921 Sk I 189; *Rajszew*, -wa, *rajszewski* 1971 UN 132, 9. — Dawniej *Rafałów*, *Rafałowo*, od n. os. *Rafał* SSNO IV 433, z suf. -ów, -owo. Wtórnie *Radzi(e)szewo*, od n. os. *Radzisz*, *Redzisz* SSNO IV 432, z suf. -ewo, wtórnie -ew. Forma *Rajszew* powstała w wyniku antycypacji miękkości, a odosobniona postać *Rojszew* może w wyniku pochylenia $a > o$. Lit.: SHGWarsz 228–9. UB

Rajtarówka zob. **Rejterówka**

Rajzewizna, wś notowana od 1967 r., suwał., gr. Bakalarzewo, 11 km na pln.-wsch. od Olecka: wieś *Rydzewizna* 1599 Sosna, Troc-Sosna 146; *Ryzewizna*, wś 1962 SkBiał 130; *Rajzewizna* 1967 SM 956. — Początkowo *Rydzewizna*, od n. os. *Rydz* SSNO IV 530, z suf. -ewizna, wtórnie *Ryzewizna*, *Rajzewizna*, por. nazw. *Ryz*, *Rajz*, *Rajza* RymSEN II 380, 336. Por. n. łąki *Rydzewizna*

1982 Mp-25(215.33), na pln.-zach. od Raczek. Lit.: Wiśniewski, Dobra Dowspużdzkie Raczkowiczów, Rocznik Białostocki IV, 1963, 456; Sosna, Troc-Sosna, Zapomniane dziedzictwo. Nieistniejące już cerkwie w dorzeczu Biebrzy i Narwi, 2002, 146. EB/PS

Rak, wś, włoc., gm. Skrwilno, 16 km na pln.-zach. od Bieżunia: *Rak* 1827 Tabella II 132; *Rak* 1877 Zin II 101; *Rak* 1888 SG IX 502; *Rak* 1921 Sk I 163; *Rak* 1952 UW 55; *Rak*, -ku, *rakowski* 1971 UN 183, 25. — Może od nazw. *Rak* RymSEN II 337 lub od ap. *rak*. Lit.: Koz VII 64. KZ

Rak zob. **Raczek**

Rakau zob. **Raków** (4)

Rakbrot zob. **Rajbrot**

Rakelija zob. **Rachelany**

Rakelwitz zob. **Raclawki** (1)

Raken Ostpreussen zob. **Rakowo Piskie**

Raki (1), cz. wsi Kubice, dawniej wś, ciech., gm. Nowe Miasto: *Modzele Raki* 1567 ŻDz XVI 324; *Modzele Raki* 1783–84 RejKor 528; *Modzele raki* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Raki*, wioska 1885 SG VI 575; *Modzele-Raki* 1921 Sk I 119; *Modzele-Raki*, wś 1967 SM 710; *Raki*, -ków 1982 WUN III 110. — Nazwa zestawiona; pierwszy człón zob. *Modzele-Bartłomije*, drugi człón od n. os. *Rak*, w l. mn. Właścicielem tej części wsi był Andrzej *Rak*, a pierwsza wzmianka o Mikołaju, synu Andrzeja *Raka*, pochodzi z 1454 r. SHGMz(Ep. 5, 81). Lit.: BorkCiech 78; ZMaz 268. UB

Raki (2), wś, ostroł., gm. Krasnosielc, 20 km na pln.-wsch. od Przasnysza: *Reky* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 146v–147); *Raky* 1466 SHGMz(Ep. 9, 213v); *Reki*, *Raky* 1480 SHGMz(MK 3, 97); *Reky* 1490 SHGMz(MK 6, 242v–243); *Raki* 1512 Pułt nr 5; *Raki* 1523 SHGMz(Ep. 204, 185–185v); *Raki* 1567 ŻDz XVI 347; *Raki* 1783–84 RejKor 541; *Raki* 1827 Tabella II 132; *Raki* 1888 SG IX 502; *Raki*, -ków, *rakowski* 1971 UN 129, 13. — Od n. os. *Rak*, *Rek* SSNO IV 438, w l. mn. Lit.: ZMaz 315. UB

Raki zob. **Drażdzewo**

Rakitt zob. **Rokita**, **Rokiciny** (2), **Rokitki** (3), **Rokity** (2)

Raklino, os. zaginiona, leżała koło Kąkolewa, poznań., gm. Granowo: *Ryclino* 1415, *Rziclino* 1417 SHGPn IV 34; *Raclino* 1425 Koz III 125; de *Rac-*

Rakłowice

lyno 1426 RWlkp III nr 1269. — Od n. os. **Rakla*, por. *Rekla* (: n. os. *Rak* lub ap. *rak*) SSNO IV 460, z suf. *-ino*. Postać *Ryklino* wykazuje przejście *Ra-* > *Re-* i dalej *-e-* > *-y-* po R. Lit.: SHGPn IV 34; PPozn 255. ZZ

Rakłowice, wś, wroc., gm. Cieszków, 7 km na płn. od Milicza: *Rackelsdorf* 1619 Darst XXXI 198; *Rackelsd.* 1739 MpWielOels; *Rackelsdorf* 1787 Z VII 416; *Rackelsdorf*, *Rakelsdorf* 1830 Kn 607, 612; *Rackelsdorf*, *Raklowice* 1845 K 525; *Rakłowice*, niem. *Rackelsdorf* 1888 SG IX 504; *Rackelsdorf* — *Rakłowice*, *-ic*, *rakłowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rakłowice*, *-wic* 1982 WUN III 110. — Dawniej *Rackelsdorf*, od nazw. właściciela, por. Baltzer *Rackel* von Daubitz, który kupił miejscowość w 1600 r. (Darst XXXI 121), i od ap. *Dorf* 'wieś'. Nazwa pol. *Rakłowice* jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą n. niem. Lit.: SNGŚI XI 108. PS

Rakoczino zob. Rokocin

Rakojady, wś, pozna., gm. Skoki, 3 km na płn.-wsch. od Skoków: *Rakoyady* (1373)1576, 1714 KW VI 274; de *Rakojad* 1392 Lek I nr 1209; de *Racoyadi* 1443 Koz III 125; villa *Rakoyadi* 1458 AC II nr 1280; *Rancoyadi* 1488–92, In *Rakoyadi* 1510 NKs 34, 35; *Rakoyady* 1535 SHGKI(ASK 12, 485); *Rękojady* 1564 SHGKI(ASK 12, 554); *Rekojady* 1580 ŻDz XII 158; *Rękojady* 1618–20 PKal 222; *Rekojady* 1620 MKI(Tab 11, 131); *Rakuiady* 1674 MKI(ASK 74, 215); Wies *Rakujady* 1789 MKI(Tab 34, 486); *Rakujady* 1846 KsP 531; *Rakojady*, mylnie *Rakujady*, folw. 1888 SG IX 504; *Rakojady*, *-jad*, os. 1982 WUN III 110; po zmianie *Rakojady*, *-dów*, *rakojadzki*, wś 2011 DzU nr 291, poz. 1711; gw. *rakujady*, *-jat*, *rakujęcki*. — Od ap. **rakojad* 'jedzący raki, żywiący się rakami', w l. mn. W postaci *Rekojady* występuje przejście *Ra-* > *Re-*, zaś w *Rękojady* — adideacja do ap. *ręka*. W formie *Rakojady* niejasne przejście *-oj-* > *-uj-*. Lit.: TaszyckiRiSP V 88–99. ZZ

Rakojewnica zob. Rakoniewice

Rakolupy, dziś *Rakolupy*, *Rakolupy Duże*, dwie wsi, i *Rakolupy Małe*, kol., dawniej wś, chełm., gm. Leśniowice, 18 km na pld. od Chełma: *Rakolupy* (1434)1610 ZDM V 351; *Rakolupi* 1462 AGZ V 207; *Rakolupi* 1564 ŻDz XVIII/1, 185; *Rakolupy* 1653 AWAK XXIII 266; *Rakolupy* 1786 MpPerLu; *Rakolupy* 1839 MpKwat VII 8; *Rako-*

lupy, wś i folw. 1888 SG IX 504–5; *Rakolupy*, wś i kol. 1921 Sk IV 13; *Rakolupy*, *Rakolupy Duże* i *Małe*, trzy wsi 1952 UW 134; *Rakolupy*, *-łup*, *Rakolupy Duże*, *-łup* *-zych*, *Rakolupy Małe*, *-łup* *-lych* 1982 WUN III 110; gw. *rakolupy*, *-łup*, *rakolupski*. — Od niepoświadczonej n. os. **Rakolup* (: *raki lupić*), w formie pluralnej. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *duży*, *mały*. Por. też czeskie n. m. z *-lupy*: *Kozolupy*, *Kralupy*, i *-lusk*: *Hracholusky*, *Makolusky*, *Rakolusky*, *Sovolusky* Profous III 536, V 629. Lit.: CzChelm 189. BCz

Rakoniewice, dziś *Rakoniewice*, mto, i *Rakoniewice*, wś, pozna., gm. Rakoniewice: Boleslaus ... *serviciis comitis Raczononis* ... *sumpsit hoc vocabulum, videlicet Raczonoviczi* (1252) KW I 271–2, fals. XIII/XIV; de *Rakonyevyze* (1334)1544, de *Rakonewicze* (1334)1610 KW II 465, 466; de *Raconowice* 1394, *Raconewicze* 1396, de *Rakonewecz* 1399 Lek II nr 1669, 1929, 2373; *Raconyewicze* 1419 SHGPn IV 34; de *Raconewicze* 1420 RWlkp I nr 1008; *Rakonyewyze* 1429 AC II nr 1012; *Rankonyevyze* 1486, *Rakonyevicze* 1528 SHGPn IV 34; *Rakoiewnicza* (!) 1577 Koz III 126; *Rakoniewicze* 1580–81 ŻDz XII 83; *Rakoniewice* 1622–24, *Rakoniewice* 1775 PPozn (Tab 1, 84 i 7, 12); *Rakoniewice*, niem. *Rakowitz* i *Polnisch Freistadt*, mto i wś 1888 SG IX 505; *Rakoniewice*, niem. *Rakwitz*, mto, *Rakoniewice-Wieś*, niem. *Rakwitz Dorf*, wś 1921 Sk X 116, 117, 154; *Rakoniewice*, *-wic* 1982 WUN III 110. — Od im. komesa *Rakonia* (por. pierwszy zapis), z suf. *-owicy*, następnie *-owice*, *-ewice*. Lit.: SHGPn IV 34–7, uwaga 4; PPozn 251; RymNmiast 202; RospSEMIG 324–5; ZierNmiast 128–9. ZZ

Rakoniewicz zob. Rakoniewice

Rakoszyce, wś, wroc., gm. Środa Śląska, 9 km na płn.-zach. od Kątów Wrocławskich: *Radaconi* et *Panzlao* de *Radacowicz* prope *Costemlot* (1288)1318 SUr V 314; *Radacowicz* (1298)1306, *Radacowicz* (1298)1318, *Radacowicz*, *Radacowicz* (1299)1329 SUr VI 267; *Raxiti* ok. 1300 CdSil XIV 136; *Radacowicz* 1304, 1312, *Radacowicz* 1317, *Racschicz* 1324 Reg nr 2823, 3257, 3697, 4383; *Ragschütz* 1324, *Rackschiz* 1352 SNGŚI XI 108; *Rakczicz* 1353 Ng 247; *Rackschicz* 1425 Sob VIII 255; *Ragschütz* 1433, 1570 SNGŚI XI 108; *Rackschütz*, *Rackschüttz* 1666/67 J I 312, 314; *Rackschütz* 1736 MpWielWrat; *Rackschutz*

1743 SNGŚI XI 108; *Rackschütz* 1795 Z XII 82; *Rackschütz* 1845 K 525; *Rackschütz*, *Rakuszyce* 1941 Wrzosek 16; *Rackschütz* — *Rakoszyce*, -yc, *rakoszycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rakoszyce*, -szyc 1982 WUN III 110. — Pierwotnie *Radakowice*, od n. os. *Radak*, por. pierwszy zapis, też *Macey Radak* (1294)XIV, *Mazeio Radachowicz* 1294 SUr VI 119, 135, z suf. -owice. Późniejsza n. **Rakszyce*, **Rakszyce* od n. os. **Raksz(a)*, *Raksa* RymSEN II 337 lub **Rakoszycy*, **Rakoszyce* od **Rakosz*, z suf. -icy, -ice, zmienczona następnie jako *Rackschütz*, *Rachschütz*, analogicznie do **Rakowice* > *Rackwitz*, por. *Rakowice* (8). W pobliżu *Rakoszyce* znajdowała się miejscowość *Radaxdorf* (zob. *Radakowice*), z którą jednak historycy nie utożsamiają pierwszych zapisów. Być może nowej nazwy **Rak(o)szyce* zaczęto używać dla odróżnienia od sąsiedniej n. m. *Radaxdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rakoszyce*. Lit.: SNGŚI XI 108. PS

Rakoszyn, wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 14,5 km na pń.-zach. od Jędrzejowa: *Rakoszy-no* (1153)XVII, *Rakoszino* (1210) KMłp II 1, 20; *Rakossyn* (1312)XVII KMłp I 178; *Racosin* 1325–27 MVat I 309; *Racossino* 1350–51 MVat II 334; *Racosin* 1376 Krak nr 139; *Racossino* 1382 KMłp III 342; *Racoschin* 1388 Krak nr 4667; *Rakoschyn* 1470–80 DB II 70; *Rakoszyn* 1490 ŻDz XV 436; *Rakoschin* 1529 LR 136; *Rakoszhin* 1564 Lukrak II 91; *Rakoszin* 1581 ŻDz XIV 71; *Rakoszyn* 1629 RPobKr 147; *Rakoszyn* 1783–84 RejKor 230; *Rakoszyn* 1827 Tabella II 133; *Rakoszyn* 1888 SG IX 506; *Rakoszyn*, -na, *rakoszyński* 1966 UN 21, 34; gw. *rakożyn*, -a, *rakoski*. — Od n. os. *Rakosza* (: *rak*) RymSEN II 337, z suf. -ino, -in. Lit.: RKrak 142–3; KopKiel 175; Niecukla, -ov- 301. IV

Rakoszyno zob. **Rakoszyn**

Rakoszyńska Wola zob. **Wola Rakoszyńska**

Rakow Maior zob. **Raków** (2)

Rakowa (1), wś, krośn., gm. Tyrawa Wołoska, 11 km na pń.-wsch. od Sanoka: *Tirawa* 1446 SHGSK III 76; *Dropkowa Wola*, *Dropkowawolya* 1462 AGZ XI nr 3736; *Drobkowa Wola* 1469 SHGSK III 76; *Wola Thirawska* 1471, *Iohanni Rak* ... in villa *Drobkowa Wola* 1472, *Iohanni Rak* in villa *Rakowa Wolya* 1482, *Drobkow Wola* 1493, *Rakowa Wolya* 1503 AGZ XVI nr 829, 2161, 898,

DCXCV, 2955; *Rakowa* 1508, *Rakowa Wolicza*, *Rakowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 118, 17, 55; *Rakowa* 1678 AGZ XXII 91; *Rakowa* 1794 Ga L11; *Rakowa* 1851 Sch 158; *Rakowa* 1888 SG IX 512; *Rakowa*, -wej, *rakowski* 1965 UN 71, 94. — Dawniej *Tyrawa*, n. ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Tyrawa Wołoska* (zob.), następnie n. zestawiona *Drobkowa Wola*, od n. os. *Drobko* (por. *Iwan Drobko* scultetus de Tirawa 1446 AGZ XI nr 2199) i od ap. *wola*, efemerycznie także *Wola Tyrawska*, z członem lokalizującym od n. m. *Tyrawa*. Oboczna n. zestawiona *Rakowa Wola*, z członem odróżniającym od nazw. *Rak* (por. zapis z 1482 r.). Wtórnie zanik członu *Wola*. Lit.: SHGSK III 76–7; MakSk 138–9. BCz

Rakowa (2), os. zaginiona, leżała koło Wieleń, pil., gm. Wieleń: *Rakowa* 1515 Matr IV/2, nr 10527. — Od n. os. i heral. *Rak* SSNO IV 438 (: *rak*), z suf. -owa. Lit.: SHGPN IV 37. ZZ

Rakowe Łąki zob. **Zalesie** (63)

Rakowice (1), wś, elbl., gm. Kwidzyn, 5 km na pld.-wsch. od Kwidzyna: in *Parvo Crebisse* (1323)XVI, de *Crebisse parve* (1326)XV, *Krebisse* (1328)XV PrUr II 298, 372, 419; von dem *Cleinekrebisse* (1336)1505 PrUr III 37; *Klein Krebs* 1717 ZeitM XX 48; *Klein Krebs* 1796–1802 MpSchröt XV; *Kl. Krebs* — *Rakowskie pole* 1879 KętN 89; *Rakowskie pole* 1882 KętL 209; *Rakowskie pole*, niem. *Klein Krebs* 1888 SG IX 519; *Klein Krebs* — *Rakowice*, -ic, *rakowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rakowice*, -wic 1982 WUN III 110. — Pierwszy zapis łac. z członem *Parvus* (niem. *Klein* 'mały'), dyferencyjnym wobec n. *Maius Krebisse*, dziś *Rakowiec* (1) (zob.). W XIX w. W. Kętrzyński spolonizował n. jako *Rakowskie Pole*; po 1945 r. ustalono n. *Rakowice*. Lit.: Kwidzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1982, 280; Górniewicz, PMT IV 153. RP

Rakowice (2), wś, jel., gm. Bolesławiec, 3 km na pld.-zach. od Bolesławca: dorfer *Ekkardsdorf* 1374 LandbSch I nr 915 (tu?); *Rothlache* [1393] LandbSch II nr 1290; dorfern *Ekkhardisdorf*, *Rotelache* 1397, die *Wenige Rotlache* hinder der *Großin Rotlache* gelegin [1399?] LandbSch III nr 250, 267, 553; *Wenig* u. *Groszin Rotlach* (1399) K 559; *Rorlache* (!) 1403 LandbSch III nr 1433; *Rothlache* 1479 SGTS VII 463; *Rottlach* 1666/67 J I 337; *Rothlach* 1736 MpWiellav; *Rothlach* 1786

Rakowice

Z VI 149; *Rothlach*, auch *Nieder-Eckersdorf* 1830 Kn 645; *Rothlach*, auch *Nieder-Eckersdorf* 1845 K 559; *Rothlach* 1888 SG IX 811; *Rothlach* 1941 Wrzosek 27; *Rothlach* — *Rakowice*, *-ic*, *rakowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rakowice*, *-wic* 1982 WUN III 110. — Nazwa niem. *Eckhardsdorf*, *Eckersdorf* od n. os. *Eckhard*, *Ecker* (: *Ecke*-, *Agihard*) Gott 165 i ap. *Dorf* 'wies', później z dodatkowym członem od przym. *nieder* 'dolny' dla odróżnienia od n. m. *Eckersdorf*, dziś *Bożejowice* (niewykluczone, że zapisy z 1374 i 1397 r. odnosiły się do tej wsi). Nazwa niem. *Rothlache*, wtórnie *Rothlach*, od przym. *rot* 'czerwony, rudy' i ap. *Lache* 'kałuża, bajoro', w XIV w. także z członami odróżniającymi od przym. *wenig* 'mały', *gross* 'duży'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rakowice*. Lit.: SNGŚI XI 108–9; SGTS VII 463–5, Wernicke, Vierteljahrsschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie, Bd. 14, 1886, 550. PS

Rakowice (3), dziś *Rakowice Małe* i *Rakowice Wielkie*, dwie wsi, jel., gm. Lwówek Śląski, 4 i 6 km na płn.-zach. od Lwówka Śląskiego: in *Rackewitz* 1287, *Rackewitz* (1287)1706 SUr I 281; *Rathowitz* (!) ok. 1300 CdSil XIV 127; *Racuwicz* 1308, *Rakewicz* 1328, *Grosin Rakewicz* 1330, *Rakewicz* 1338 Reg nr 2994, 4774, 4974, 6160; dorfe *Gros Rakwiz* 1366, von *Rakewicze* ... vorwerk *Wenig Rakewicz* 1367, zu *Großen Rakewicz* 1367, *Parva Rakewicz* 1368, in villa *Magna Rakewicz* 1368, *Großen Rakewicz* 1371, dorfe *Wenigen Rakewicz* 1371, zu *Grossen Rackewicz* [1372?], *Wenig Rakewicz* 1375, *Großen Rackewicz* 1376 LandbSch I nr 724, 180, 90, 213, 551, 558, 559, 722, 724, 937, 1102; zu *Wenynges Rakewicz* 1385, *Rackschicz* 1387, zu *Wenyngem Rakewicz* 1388, zu *Wenyngen Rakewicz* 1388, *Weningin Rake[wicz]*, *Rakewicz* 1389, *Rakewicz* 1390, dorfe *Wenige Rakewicz* 1394 LandbSch II nr 99, 343, 456, 837, 527, 741, 787, 1390; *Wenigen Rakewicz* 1399, *Rakewicz* 1400, *Venyngin Rekewicz* 1401, *Rekewicz*, *Grossen Rakewiz* 1402, *Rakewicz* 1403, *Wenigem Rakewiz* 1407 LandbSch III nr 620, 850, 986, 1208, 1417, 1455, 1880; *Clein Rackewicz* 1433 CdL II/2, 482; *Gr. Rackwitz*, *Wenig Rackwitz* ok. 1660 MpDSLav; Im Dorff *Wenigrackwitz* 1677, *Wenig-Rakwitz* 1687 J IV 156, 362; *Gr. Rakwitz*, *Wenig Rakwitz* 1736 MpWiellav; *Rakwiz*, *Gros*

1786, *Rakwiz*, *Wenig* 1786 Z VI 130; *Rackwitz*, *Groß*-, *Rackwitz*, *Wenig*- 1845 K 525; *Wenig Rackwitz*, *Rakowiczki*, *Gross Rackwitz*, *Rakowice* 1941 Wrzosek 35; *Gross Rackwitz* — *Rakowice Wielkie*, *-ic*, *Wenig Rackwitz* — *Rakowice Małe*, *-ic* *-ych*, *rakowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rakowice Małe*, *-wic* *-lych*, *Rakowice Wielkie*, *-wic* *-kich* 1982 WUN III 110. — Od n. os. *Rak* SSNO IV 438, z suf. *-owice*; n. zmieniona jako *Rackewitz*, *Rackwitz*. Członny odróżniające od niem. przym. *gross*, łac. *magnus* 'duży wielki', niem. *wenig*, *klein*, łac. *parvus* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rakowice Małe* i *Rakowice Wielkie*. Lit.: SNGŚI XI 109; SGTS II/2, 280–5. JCh/PS

Rakowice (4), cz. Śródmieścia w Krakowie, dawniej wś: cum *Rachouiz* 1244 Mog 20; de *Racowicz* 1350–51 MVat II 315; *Racouice* 1355 KMhp I 286; in *Rakowicz* 1398, in *Rakowicz* 1409 KTn 179, 220; *Racouicze* 1438 Hel II nr 2757; *Rakowycze* 1470–80 DB I 603; *Rakowicze* villa 1529 LR 170; *Rakowicze* 1564 Lukrak I 37; *Rakowice* 1581 ŻDz XIV 5; *Rakowice* 1629 RPobKr 6; *Rakowice*, wś 1787 Spis 328; *Rakowice*, wś 1888 SG IX 513–4; *Rakowice*, wś 1933 SkBy 1426; *Rakowice*, *-wic* 1963 UN 1, 5; gw. *rakoŕvice*, *-ŕic*, *rakoŕicki*. Lit.: RKrak 143. IN

Rakowice (5), wś, olszt., gm. Lubawa, 6 km na pld.-zach. od Lubawy: von *Rakowicz* 1399 MTB 24; *Rakowicz* ok. 1400 Zeit XVI 32; von *Rakowicz* 1401, von *Rakowicz* 1405, *Rakowicz* 1409 MTB 109, 346, 553; von *Rakowicz* 1411 Br 163; *Rankowicz* ok. 1423/24 DK 104; w *Rakowiczach*, *Rakowiec* 1572 ŻDz XXIII 27, 28; *Rakowice* 1647 Font IV 89; *Rakowiec*, *Rakowice* 1667–72 Font VI–X 385, 442; z *Rakowicami* 1723 Font XLII 158; *Rakowitz* 1772/73 HAPr IV 634; *Rakowitze*, *Rakowietz* 1789 Goldb II 198; *Rakowicz* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rackowitz* — *Rakowicz* 1879 KętN 95; *Rakowiec*, niem. *Rakowitz* 1888 SG IX 516; *Rakowice*, niem. *Rakowitz* 1921 Sk XI 38, 85; *Rakowiec* (*Rakowitz*) 1925 Krzep 98; *Rakowice*, *-wic*, *rakowicki* 1971 UN 171, 24. — W XVI–XIX w. występuje wahanie suf. *-ice*, *-ec*. Lit.: SHGCh 106; Siciński, OSG VIII 72. WK

Rakowice (6), wś, sier., gm. Wróblew, 6,5 km na zach. od Sieradza: *Raccowicze*, *Rekouice* 1386 Hb 60, nr 12; de *Racouicz* 1393 Hb 67, nr 80, 87; *Raccouicz* 1394, *Rakowicze* 1398, *Rakowicze*,

Racouicze 1399 SHGŁęcz II 66; *Rakowice* 1511 ŹDz XIII 177; *Rakowicze duplex*, *Rakowicze utraque* 1511–23 ŁLB I 429, 431; *Rakowicze* 1535, *Rakowicze minus* 1553 ŹDz XIII 314, 214; *Rakowice* 1827 Tabella II 133; *Rakowice* 1888 SG IX 513; *Rakowice*, *-wic*, *rakowicki* 1972 UN 50, 51. — Zapisy poświadczają zmianę w nagłosie *Ra-* > *Re-*. Lit.: SHGŁęcz II 65–6. EB

Rakowice (7), przys., dawniej wś, walb., gm. Ząbkowice Śląskie, 7 km na płn.-wsch. od Ząbkowic Śląskich: ville ... *Racouici* 1245, villam ... prope de Nemcy, que dicitur *Racouici* 1245 SUR II 173, 180 (tu?); in villa *Rakowiczi* ok. 1300 CdSil XIV 84; *Rochansdorf* 1331 Reg nr 5045; *Rocksdorf* 1666/67 J I 550; *Racksdorf* 1736 MpWielMunst; *Racksdorf* 1785 Z IV 168; *Racksdorf*, auch *Raxdorf* 1830 Kn 607; *Racksdorf*, auch *Raxdorf*, wś, 1845 K 525; *Racksdorf* 1887 A 38; *Rackwitz* (!) 1889 CdSil XIV 84, przyp. 461; *Rocksdorf* 1905 SGTS XXI/2, 227; *Rocksdorf* 1941 SOV 312; *Rocks-dorf* — *Rakowice*, *-ic*, *rakowicki* (ad Szklary) 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rakowice* — *Rocksdorf*, os. 1951 Rosp 267; *Rakowice*, *-wic* 1982 WUN III 110. — Zapisy z 1245 r. mogą też odnosić się do wsi *Ruszkowice* (2). Pierwotnie n. *Rakowicy*, od n. os. *Rak*, z suf. *-owicy*, zmieniona jako *Racksdorf*, wtórnice *Rocksdorf*, z członem *-dorf* (: *Dorf* 'wieś'). Postać *Rochansdorf* powstała może pod wpływem n. os. na *Roch*- Gott 263. Nazwa *Rakowice* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI XI 109; SGTS XXI/2, 227. PS

Rakowice (8), kol. Nowicy, dawniej wś, wroc., gm. Dobroszyce, 7 km na płn. od Oleśnicy: Lutco v. *Racwicz* 1339 Reg nr 6210; Lucco de *Racwicz* 1339 KW II 516; *Rake* 1712 MpDSOls; *Raackwitz* 1739 MpWielOels; ein Dörfchen *Raakwiz* 1785 Z IV 296; *Raakwiz*, wś 1803 WBeschr VII 50; *Rackwitz*, folw. 1830 Kn 608; *Rackwitz*, folw. 1845 K 525; *Rackwitz* 1941 SOV 302; *Rakowice* — *Rackwitz*, os. 1951 Rosp 267; *Rakowice*, *-wic* 1982 WUN III 110. — Nazwa zmieniona jako *Raackwitz*, *Rackwitz*. Stąd pochodził rycerski ród *Rakwic*(z), por. Luthcone *Rakwicz* (1404)1525 KW VII 261, przyp. 2. Lit.: SNGŚI XI 108. RP/PS

Rakowice (9), przys., dawniej wś, wroc., gm. Łagiewniki, 7,5 km na płn.-wsch. od Niemczy: gut zu *Ranchwicz* 1366 LandbSch I nr 140; *Rauchwitz* (!) 1726 SGTS XXI/2, 226; *Ranch-*

witz 1743 SNGŚI XI 109; *Ranchwitz* 1783 Z I 45; *Ranchwitz*, wś 1830 Kn 613; *Ranchwitz*, wś 1845 K 529; *Ranchwiz*, *Rakowice* 1896 D 186; *Ranchwitz* — *Rakowice*, *-ic*, *rakowicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Ranchwitz* — *Rakowice*, os. 1951 Rosp 268; *Rakowice*, *-wic* 1982 WUN III 110. — Dawniej może **Ranachowice*, od n. os. **Ranach*, por. *Ranac*, *Ranak* (: *rana*, *ranić*, n. os. *Ranimir*) RymSEN II 338, czes. n. os. *Rano-žir*, z suf. *-owice*. Po 1945 r. błędna rekonstrukcja *Rakowice* (zapewne za K. Damrottem). Lit.: SNGŚI XI 109; SGTS XXI/2, 226–7. RP/PS

Rakowice zob. **Rachowice** (1), **Rakowiec** (1), **Rękowice**

Rakowicy zob. **Rakowice** (7), **Raków** (2)

Rakowice (1), wś, biał., gm. Czyże, 14,5 km na płn.-zach. od Hajnówki: z ... *Rakowicz* (1570) ŹDz XVII/3, 158; *Rakowicze* 1576 Lupodl 55, 67, 127; *Rakowicze* 1602, *Rakowicze* 1775–99 Kond 171–2; *Rakowicze* 1888 SG IX 514; *Rakowicze*, *-wicz* 1982 WUN III 111; gw. *rakowiči*, *-vič*, *rakuvski*. — Od n. os. *Rak*, też brus. n. os. *Rak* BiryłaBA II 347, z suf. *-owicze*. Lit.: Kond 171–2. EB

Rakowice (2), wś, suwal., gm. Lipsk, 11,5 km na płn.-wsch. od Lipska: *Rakowicze* 1715–69 SHGPd(Straty II 65); *Rakowicze* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6007, 103–104); *Rakowicze* 1827 Tabella II 133; *Rakowicze* 1888 SG IX 514; *Rakowicze*, *-wicz* 1982 WUN III 111. EB

Rakowiec (1), wś, elbl., gm. Kwidzyn, 8 km na wsch. od Kwidzyna: *Crebisse* 1293 UBP 22; *Maius Crebisse* ... de *Krebissche* (1323)XVI, *Krebissee* (1328)XV PrUr II 298, 419; *Grözekrebisse* (1336)1505 PrUr III 37; *Krebisse* 1349 PrUr IV 471; Peregrinus de *Rakewicz* 1374 KęłL 186; Thomas von *Rakowicz* 1386, *Groskrepissehe* 1542 UBP 124, 303; *Krebessche* 1568 ZeitM XXXVI 46; *Gross Krebs* 1692 ZeitM VII 16; *Gross Krebs* 1717 ZeitM XX 48; *Gross Krebs* 1796–1802 MpSchröt XV; *Gr. Krebs* — *Rakowice* 1879 KęłN 89; *Rakowice*, niem. *Gross Krebs* 1888 SG IX 514; *Gross Krebs* — *Rakowiec*, *-wca*, *rakowiecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rakowiec*, *-wca* 1982 WUN III 111. — H. Górniewicz uważa, że n. niem. *Krebssee* jest tłumaczeniem n. pol. **Rakowiec*, pierwotnej z uwagi na XIV-wieczne stosunki osadnicze. Nazwa pol. zapewne pono-

Rakowiec

wiona z n. jez., dziś dwa stawy *Raczek Duży* i *Mały*, por. *Krebssee* 1607 ZeitM XXXIV 60, *Gross Krebsler* i *Krebs-See* 1902 PMT IV 261. Nazwa jez. od przym. *rakowy* (: *rak*) 'jezioro obfitujące w raki', z suf. *-ec*. Dla odróżnienia od nowo założonej w sąsiedztwie wsi *Mały Rakowiec*, dziś *Rakowice* (1), dodano do n. człon łac. *Maius*, niem. *Gross*. Po 1945 r. ustalono n. *Rakowiec*. Lit.: Kwidzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1982, 281; Górniewicz, PMT IV 132, 261. RP

Rakowiec (2), wś, gdań., gm. Gniew, 8,5 km na pld.-zach. od Gniewu: *Rakowicz* 1399 MKB 4; *Rakowicz* 1402–15 Krie 106; *Reckowicz* 1437 GZ 115; *Rakowicz* 1534 Inwwołoc 116; *Rakowiec*, przy wsi *Rakowicz*, wsi *Rakowca*, z *Rakowczem* 1565 Lupom 143, 144, 145; *Reckowiczu* 1570 ŻDz XXIII 103; *Rakowicz* 1583, *Rakowicz* 1597 Font I–III 70, 389; *Rakowiec* 1624 LuPrus 140; *Rakowiec* 1664 Font XXXII 47; *Rakowiec* 1682 Font V 65; *Rakowitz* 1796–1802 MpSchröt XV; z *Rakowca* 1807 Font XXVI 206; *Rakowitz* — *Rakowiec* 1879 KętN 88; *Rakowiec* al. *Rakówiec*, niem. *Rakowitz* 1888 SG IX 516; *Rakowiec*, niem. *Rakowitz* 1921 Sk XI 18, 85; *Rakowiec* 1952 UW 195; *Rakowiec*, *-wca*, *rakowiecki* 1972 UN 197, 9; gw. *rakiwíec*, *-fca*, *rakofski*. — Zapewne od n. jez. lub błota *Rakowiec*, por. jezioro *Rakowicz*, część błota *Rakowicz* 1565 Lupom 144, 162. Nie można jednak wykluczyć pierwotności n. m. i jej pochodzenia od n. os. *Rak*, z suf. *-owiec*. Lit.: Bugalska, PMT VI 85, 153; Górniewicz, *-ec* 34; Wołński, Kociński Magazyn Regionalny, 2014, nr 3, 10–14. WK

Rakowiec (3), wś, płoc., gm. Pacyna, 4,5 km na pln.-zach. od Żychlina: *Rakowycz* 1511–23 ŁLB II 496; *Rakowicz* 1576 ŻDz XIII 110; *Rakowiec* 1793 MpPerŁęcz; *Rakowiec* 1827 Tabella II 133; *Rakowiec* 1888 SG IX 515; *Rakowiec* 1921 Sk I 34; *Rakowiec*, *-wca*, *rakowiecki* 1971 UN 125, 25; gw. *rakońec*, *-fca*, *rakofski*. — Od n. sąsiedniej wsi *Raków* (5), z suf. *-'ec*. EB

Rakowiec (4), wś niezidentyfikowana, leżała w dobrach lubinieckich, później włączona prawdopodobnie do Łagowa, leszcz., gm. Krzywiń: de *Racovicz* 1371, de *Racowecz* ... *Rakowecz* 1372, *Racowecz* 1374 KW III 368, 391, 410; *Racovecz* 1398 Lek II nr 2248. — Dawniej *Rakowice*, od n. os. lub heral. *Rak*, z suf. *-owice*, następnie

-owiec. W tej wsi była struga *Rakowa* [bez daty] i błoto *Rakowo* 1793 SHGPn IV 37. Wydawcy SG IX 517 identyfikują te zapisy z n. m. *Rakówka* (2). Lit.: SHGPn IV 37; PPOzn 252–3. ZZ

Rakowiec (5), dziś *Rakówiec*, wś, siedl., gm. Dobrze, 13,5 km na pln.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Rakowiec* 1530 SHGMz(MK 41, 192v); *Rakowiec* 1563 ŻDz XVI 420; *Rakowiec*, młyn 1839 MpKwat V 4; *Rakowiec*, wś 1888 SG IX 515; *Rakowiec* 1921 Sk I 86; *Rakówiec* 1952 UW 17; *Rakowiec*, *-wca* 1982 WUN III 111; po zmianie *Rakówiec*, *-wca*, *rakówiecki* 2002 DzU nr 8, poz 79. — Od przym. *rakowy* (: *rak*), z suf. *-ec*. Lit.: Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 96. UB

Rakowiec (6), wś, siedl., gm. Siedlce, 4,5 km na pld.-zach. od Siedlec: *Rakowiec* 1902 Przew II 117; *Wołyńce-Rakowiec* 1921 Sk IV 97; *Rakowiec* 1937 Mp-100(40–34); *Rakowiec* 1952 UW 35; *Rakowiec*, *-wca* 1982 WUN III 111. — Okresowo n. zestawiona *Wołyńce-Rakowiec*; pierwszy człon ponowiony z n. wsi *Wołyńce* (zob.). UB

Rakowiec (7), cz. Ochoty w Warszawie, dawniej wś: Mathias de *Rekowiec* 1399 Matr V/2, nr 7836; *Racovyecz* (1424)1456 SHGMz(MK 3, 22v); *Rakowycz*, *Rakowecz* 1425 Mkm I nr 163; *Recovyecz* 1456 ZHer nr 1077; *Rakowycz* 1493 SHGMz(MK 9, 190); z *Rakowcem* (1565) Lumaz I 31; *Rakowiec* 1580 ŻDz XVI 261; *Rakowicz* 1619–20 Lumaz I 228; *Rakowiec* 1783 MpPerMz; *Rakowiec* 1827 Tabella II 133; *Rakowiec* 1839 MpKwat IV 3; *Rakowiec* 1888 SG IX 515; *Rakowiec*, *-wca* 1964 UN 37, 13. — Od n. m. *Raków* (5a), z suf. *-'ec*. Forma *Rekowiec* odzwierciedla płnpoł. przejście *Ra-* > *Re-*. Znany jest także „nob. *Rak* de *Rakowycz*” 1469 SHGMz(Ep. 5, 204). Wieś włączono do Warszawy na początku XX w. Lit.: SHGWarsz 232–3; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 96. UB

Rakowiec zob. **Rakowice** (5), **Wyględów** (2)

Rakowiec Kościeszka zob. **Wyględów** (2)

Rakowiec-Kościeszyn zob. **Wyględów** (2)

Rakowiska (1), wś, biał., gm. Biała Podlaska, 4 km na pln.-zach. od Białej Podlaskiej: *Józefek*, uroczysko 1882 SG III 607; *Rakowiska*, dawniej *Józefek*, folw. 1888 SG IX 516; *Rakowiska*, folw. 1902 Przew II 117; *Rakowiska*, kol. 1921 Sk IV 4; *Rakowiska*, wś 1952 UW 32; *Rakowiska*, *-wisk*, *rakowski* 1966 UN 105, 12; gw. *rakońiska*, *-ńiski*,

rakovecki. — Dawna n. *Józefek*, od im. *Józef*, z suf. *-ek*. Następnie *Rakowiska*, od ap. *rakowisko* (: przym. *rakowy* + *-isko*) ‘miejsce, gdzie znajdowały się raki’, w l. mn., na wzór analogicznych n. *Bobrowiska*, *Żmijowiska* (zob. KosLu 32). *EB*

Rakowiska (2), wś, elbl., gm. Nowy Dwór Gdański, 6,5 km na płd.-wsch. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Kreftsfelde* (1395) SG IV 654; *Krebsfelde* 1789 Goldb II 109; *Krebsfelde* 1796–1802 MpSchröt X; *Krebsfelde*, pierwotnie *Kreftsfelde* 1883 SG IV 654; *Krebsfelde* — *Rakowiska*, *-sk*, *rakowiski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rakowiska* 1952 UW 190; *Rakowiska*, *-wisk* 1982 WUN III 111. — Dawniej n. niem. *Kreftsfelde*, od nazw. odbiorcy pierwszego nadania Jana *Krefta* (zob. SG IV 654) + *Felde* ‘pole’. Późniejsza zmiana na *Krebsfelde*, związana z obocznością dialektalną śrdniem. ap. *krēft*, *krevet* do gniiem. *krebs* ‘rak’ Gott 304, Lübben 189. Nazwa *Rakowiska* nadana po 1945 r. *WK*

Rakowitz zob. **Rakowice** (5), **Rakowiec** (2)

Rakowken zob. **Rakówko** (2)

Rakownia, wś, pozn., gm. Murowana Goślina, 3 km na płd.-wsch. od Murowanej Gośliny: *Rakowna* 1416, *Rakownya* 1436 SHGPn IV 37; *Rakownia* 1580 ŻDz XII 13; *Rakownia* 1622–24 PPozn(Tab 1, 13); *Rakownia* 1888 SG IX 517; *Rakownia*, *-ni* 1982 WUN III 111; gw. *rakovno*, *-ni*. — Od ap. **rakownia* – określenie miejsca, gdzie są raki (?) lub od n. os. *Rak*, z suf. *-ownia*. Lit.: SHGPn IV 37–9; PPozn 253. *ZZ*

Rakownicza zob. **Rekownica** (1)

Rakowo (1), wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 6 km na zach. od Płońska: *Recouo* 1400, *Recowo* 1410, *Rakowo* 1415 Płoń nr 2, 1452, 2550; *Rekowo* 1424 Zakr I 44; *Rakovo* 1496 ZHer nr 757; *Rakowo* 1578 ŻDz XVI 102; *Rakowo* 1784 MpPerPł; *Rakowo* 1827 Tabella II 133; *Rakowo* 1888 SG IX 518; *Rakowo*, *-wa* 1982 WUN III 111. — Od n. os. *Rak* SSNO IV 438, z suf. *-owo*. W nazwie półpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Lit.: SHGPł 254–5; ZMaz 315. *UW*

Rakowo (1a), wś zaginiona, leżała w par. Pałuki, ciech., 12 km na półn.-wsch. od Ciechanowa: *Rekowo* 1424 Zakr I nr 514; *Rakowo* 1426 MkM I nr 399. Lit.: ZMaz 316. *UB*

Rakowo (2), wś, gorz., gm. Krzęcin, 11,5 km na płd.-wsch. od Choszczna: *Ratikow* (!) 1317 SGorz

219; *Rakow* 1337 TrautmElb II 57; *Rackau* (1355) CdB A XIX 462; *Rakou* 1374 CdB A XIX 474; *Rakow* (1378) CdB A XVIII 37; *Markau* (!), *Nackau* (!) 1608 SHGNM(Eickstedt 243); *Raackow* 1833 MpUMbl 1412; *Raakow* — *Rakowo Choszczeńskie*, *-wa -ego*, *rakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rakowo Choszczeńskie* 1952 UW 208; *Rakowo*, *-wa* 1982 WUN III 111. — Nazwa pol. *Raków* zniemczona jako *Raakow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rakowo*, przejściowo z członem lokalizującym od n. pobliskiego mta *Choszczno*. W pobliżu wsi duże jezioro *Rakowo Wielkie* i *Małe* (*Kleine, Grosse Raackow* 1833 MpUMbl 1412). Lit.: TrautmElb II 57; SGorz 219–20. *BCz*

Rakowo (3), wś, koniń, gm. Skulsk, 13 km na półn. od Ślesina: in villa *Rakowo, Rackowo* (1405) XVI/XVII KW VII 309; *Rakowo* 1505 Matr III nr 2256; *Rakowo* 1511–23 ŁLB I 204; *Rakowo* 1580 ŻDz XII 158; *Wies Rakowo* 1789 MKI(Tab 36, 137); *Rakowo* 1888 SG IX 517–8; *Rakowo*, *-wa* 1982 WUN III 111. *ZZ*

Rakowo (4), wś, kosz., gm. Silnowo, 9,5 km na półn.-wsch. od Czaplinka: *Ratikow* 1336 (tu?), *Rakow* 1337 LorSNH 94; *Rakow* 1564/65 Luwlkp I 181; *Rakow* 1618 MpLub; *Rakowo* 1659–65 Luwlkp I 65; *Rackow* 1789 MpGillyPom; *Rakowo* al. *Raków*, niem. *Rackow* 1888 SG IX 518; *Rackow* — *Rakowo Szczecineckie*, *-wa -ego*, *rakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rakowo*, *-wa* 1982 WUN III 111. — Pierwszy zapis zapewne błędny. Nazwa od ap. *rak* lub od n. os. *Rak*, z suf. *-ow(o)*, zniemczona jako *Rackow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Rakowo*. Lit.: RzDuma I 74; PPozn 253. *BCz*

Rakowo (4a), dziś *Stare Rakowo* i *Nowe Rakowo*, dwie wsi, łomż., gm. Mały Płock, 12 km na płd.-zach. od Stawisk: *Rekowo* 1403 SHGMz (MK 6, 65v); *Recowo* (1416)1456 SHGMz (MK 3, 112v); *Rakowo* 1433 HMil 176; *Rekowo* 1468 SHGMz(MK 5, 98); *Rakowo* 1472 Tym 146, przyp. 541; *Rakowo* 1483 ZHer nr 605; *Reky* 1488, *Rekowo* 1497 SHGMz(Ep. 11, 60 i 15, 112v); *Rakowo* 1519 SHGMz(PT 1, 381); *Rakowo* 1578 ŻDz XVI 374; *Rakowo Podlesne* 1783 RejKor 669; *Rakowo Podleśne* 1827 Tabella II 133; *Rakowo, Rakowo-Podleśne* 1888 SG IX 518; *Rakowo Stare, Rakowo Nowe* 1921 Sk V 46; *Rakowo Nowe*, wś, *Rakowo Podleśne*, przys., *Rako-*

Rakowo

wo *Stare*, wś 1967 SM 957; *Nowe Rakowo*, -wego -wa, *Stare Rakowo*, -rego -wa 1981, 1982 WUN II 575, III 318. — W zapisach średniowiecznych poświadczony płnpoł. przejście *Ra-* > *Re-*; w XV w. występuje wariant pluralny *Reki*. W XVIII–XIX w. n. zestawiona *Rakowo Podleśne*; w XX w. i współcześnie dwie wsi *Nowe* i *Stare Rakowo*; człony dyferencyjne od przym. *podleśny*, *nowy*, *stary*. Lit.: ZMaz 133, 315. UB

Rakowo (5), wś, łomż., gm. Szczuczyn, 4 km na płn.-wsch. od Szczuczyna: Dominus dux dedit Jacobo de Mamyno ... decem mansos super rywulo Ludwigowka circa granicies hereditatis Skoky 1428 MkM I nr 690; 20 mansos *Keysthuthowbrod* 1438 SHGMz(MK 335, 13v); 20 mansos in loco dicto *Kenstuthowbrod* 1447 SHGMz(MK 337, 16); *Kycythutowo* (!) 1497 Bar nr 120; *Rakovo Kienstutow brod* 1537 ZHer nr 1049; *Rakowo* 1577 ŻDz XVI 361; *Rakowo* 1783–84 RejKor 658; *Rakowo* 1827 Tabella II 133; *Rakowo* 1888 SG IX 518; *Rakowo*, -wa, *rakowski* 1973 UN 155, 28. — Dawniej *Kiejstutów Bród/Kienstutów Bród*, od n. os. *Kiejstut*, por. lit. n. os. *Kęst-ūtis*, *Kęstŷs* (: *kęsti* 'cierpieć') Lpvž I 980, i od ap. *bród*. Wtómie *Rakowo*, od n. os. *Rak*, z suf. -owo. Lit.: SHGPł 184; WiśnGraj 126; BrodzWizn 225–6; ZMaz 315. UB

Rakowo (6), wś, pil., gm. Damasławek, 13 km na płn.-wsch. od Wągrowca: has hereditates, videlicet *Raccove* et Gromadno (1214)1325 KW I 79; in *Racovo* (1370)1488 KW III 349; *Rakowo* (1390)1534 VisitGn 468; de *Rachowo* 1394 Lek I nr 1788; *Rakowo* (1404)XVIII KW VII 230; *Rakowo* (1440)1566 KW X 197; *Rakowo* 1511–23 ŁLB I 107; *Rakowo* 1564 SHGKI(ASK 12, 576); *Rekowo* 1577 ŻDz XII 186; *Rekowo* 1618–20 PKal 252; *Rakowo* 1674 MKI(ASK 74, 236); *Raków* al. *Rakowo*, także *Rekowo* 1888 SG IX 511; *Raków*, niem. *Rakow* 1921 Sk X 110, 154, *Rakowo* 1932 Pal 22; *Raków* 1933 SkBy 1427; *Rakowo*, -wa 1982 WUN III 111; gw. *rakovo/rakuf*, -ova, *rakoski*. — Od n. os. *Rak*, z suf. -owe, -owo, też -ów. W XVI–XVII w. w n. poświadczony płnpoł. przejście *Ra-* > *Re-*. ZZ

Rakowo (7), wś, płoc., gm. Wyszogród, 9 km na zach. od Wyszogrodu: Jan *Rakowski* (*Racow[o]*) 1421 SHGWy(W 1, 2); *Racowo* 1426 MkM I nr 221; *Rekowo* (1435)1456 SHGWy(MK 3,

166v); *Rakowo* 1437 Zakr II nr 2864, 2907; *Rakowo* (1442)1456 SHGWy(MK 3, 267v); in *Rakowo* alias in *Dzwirszno* (1447)1456 SHGWy(MK 4, 52); *Rekowo* 1470 SHGWy(MK 5, 138); *Rakowo* 1522 SHGWy(Wysz. 6, 313); *Rakow* 1576 ŻDz XVI 301; *Rakowo* 1784 MpPerPł; *Rakowo* 1827 Tabella II 133; *Rakowo* 1888 SG IX 518; *Rakowo* 1921 Sk I 114; *Rakowo*, -wa 1982 WUN III 111. — W n. obserwujemy płnpoł. przejście *Ra-* > *Re-*. Oboczna n. (lub n. części wsi) *Dzwirszno*, zob. *Dzwirszno*. Lit.: SHGWy 44–5. UW

Rakowo (8), wś, poz., gm. Czerniejewo, 11 km na płn.-wsch. od Pobiedzisk: oppidum Czyczrnewo cum villis Strzczewo et *Rakow* 1386 Matr I, supl. nr 27; ac Strzczewo et *Rakow* villas (1386)1447 KW VI 340; *Rakowo* 1457 SHGKI(PG 5, 49); *Racowo* 1511–23 ŁLB I 35; *Rakowo* 1580 ŻDz XII 142; Wieś *Rakowo* 1789 MKI(Tab 34, 560); *Raków* al. *Rakowo* 1888 SG IX 511; *Rakowo*, -wa, *rakowski* 1967 UN 77, 6. — Od n. os. *Rak*, z suf. -ów, następnie -owo. ZZ

Rakowo (8a), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. przasnyskim, brak bliższej lokalizacji: *Rakowo* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 304v). UB

Rakowo (9), wś, włoc., gm. Rypin, 6 km na płn.-zach. od Rypina: de *Rakowa* 1382 Kuj 335; *Rekowo* 1564 ŻDz XII 287; *Rakowo* 1784 MpPerPł; *Rakowo* 1789 Borucki 43; *Rakowo* 1827 Tabella II 133; *Rakowo* 1839 MpKwat II 1; *Rakowo* 1888 SG IX 518; *Rakowo*, -wa, *rakowski* 1971 UN 183, 28. — W zapisach poświadczony okresowo płnpoł. przejście *Ra-* > *Re-*. Lit.: Nieckula, -ov- 170. KZ

Rakowo zob. **Górowo-Trząski**, **Rekowo** (1, 4), **Raków** (1, 2, 5, 5a)

Rakowo-Boginie, wś, łomż., gm. Piątnica, 11 km na pld.-wsch. od Łomży: Dux dedit Petro de Brzesznicza 40 mansos dictos *Recowo* super fluvio Narew (1417)1456 SHGMz(MK 3, 113v); *Bogine* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 115); *Rakowo* et *Boginie* 1436 HMil 228; *Raccowo* 1467 SHGMz(ADP 330); *Rekowo* 1468 SHGMz(MK 337, 30v); *Racowo*, *Bogynye* 1497 Bar nr 13; *Bogynye*, *Rakowo* 1512 SHGMz(Ep. 7, 55); *Rakowo Boginie* 1577 ŻDz XVI 357; *Rakowo Boginie* 1783–84 RejKor 663; bonorum *Rakowo Boginie* 1716 HMil 161; *Rakowo boginie* 1827 Tabella II 133; *Rakowo Boginie* SG IX 518; *Rakowo-Bogi-*

nie, -wa-giń 1982 WUN III 111. — Wieś powstała na włókach o n. *Rakowo//Rekowo* (od n. os. *Rak, Rek*, z suf. *-owo*) oraz *Boginie* (od n. os. *Bogin* RymSEN I 44, w l. mn). Ustaliła się n. *Rakowo-Boginie*. Lit.: ZMaz 115, 315. UB

Rakowo-Chmielewo, wś notowana do 1967 r., włączona do Starego Rakowa, łomż., gr. Mały Płock: 10 mansos ... *Chmyelewo nuncupatos* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 133); *Chmyelewo* 1468 SHGMz(MK 5, 97v); *Chmyelewo* 1480 ZHer nr 556; z *Chmielem* (1565) Lumaz II 108; *Chmielewo* 1578 ŻDz XVI 374; *Rakowo Chmielewo* 1783–84 RejKor 669; *Rakowo Chmielewo* 1827 Tabella II 133; *Rakowo-Chmielewo* 1888 SG IX 518; *Rakowo-Chmielewo*, folw. 1921 Sk V 46; *Rakowo-Chmielewo*, wś 1933 SkBy 1426; *Rakowo-Chmielewo* 1967 SM 957; *Chmielewo*, cz. wsi 1982 Mp-25(234.34). — Dawniej *Chmielewo*, od n. os. *Chmiel* SSNO I 318 lub od ap. *chmiel*, z suf. *-ewo*. Później n. zestawiona *Rakowo-Chmielewo*; o członie pierwszym zob. *Rakowo* (4a). Lit.: ZMaz 133, 315. UB

Rakowo Choszczeńskie zob. **Rakowo** (2)

Rakowo-Czachy, wś, łomż., gm. Piątnica, 10 km na pld.-wsch. od Łomży: *Rakowo Czachy* 1577 ŻDz XVI 355; *Rakowo Czachy* 1783–84 RejKor 663; *Rakowo czachy* 1827 Tabella II 133; *Rakowo Czachy* al. *Czaki* 1888 SG IX 518; *Rakowo-Czachy* 1921 Sk V 51; *Rakowo-Czachy, -wa -Czach* 1982 WUN III 111. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Rakowo-Boginie*; drugi człon od n. os. *Czach* SSNO I 393, w l. mn. Lit.: ZMaz 315. UB

Rakowo-Kienstutów Bród zob. **Rakowo** (5)

Rakowo Maior zob. **Raków** (5a)

Rakowo Nowe zob. **Rakowo** (4a)

Rakowo Piskie, dziś *Rakowo*, wś, suwał., gm. Pisz, 9 km na pln.-wsch. od Pizsa: *Graboffsken* 1453 BiałKol 40; *Graboffsken* 1472 KętL 426; *Reckoua* 1539–40, 1579 HAPr V 62; *Rakowen* ok. 1780 HAPr IV 345; *Rakowo* 1783 MpPerMz; *Rakowen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Rakowen, Rakowo*, maj. ok. 1859 SzcześTeka 97; *Rakowen* — *Rakowo* 1879 KętN 150; *Rakowo* alias *Grabowo* 1882 KętL 426; *Rakowo* al. *Grabowo* 1888 SG IX 518–9; *Raken* 1938, *Adlig Rakowen* — *Rakowo* 1946 Ley I 92; *Raken Ostpr.* — *Rakowo Piskie, -a Piskiego, rakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rako-*

wo Piskie, -wa -kiego 1982 WUN III 111; po zmianie *Rakowo, -a, rakowski* 1999 DzU nr 112, poz. 1321. — Dawniej *Grabowskie* (lub *Grabowo*), od nazw. *Grabowskich*, właścicieli wsi po wojnie trzynastoletniej (1454–66) BiałPrzem 63. Nazwa *Rakowo* nawiązuje do nazw. założyciela wsi Piotra *Rakowskiego*, który mieszkał tu już w 1424 r., a przybył zapewne z Rakowa nad Narwią. Zapis *Reckoua* utrwała pnpol. przejście *Ra- > Re-*. Okresowy człon odróżniający od niem. *adlig* 'szlachecki' służył do odróżnienia dóbr prywatnych od rządowych, zob. SG I 23. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Raken*; po 1945 r. ustalono n. *Rakowo Piskie*, którą ostatecznie zmieniono na *Rakowo*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 175; BiałPrzem 63, 79–80, 84; BiałKol 30–1, 39–40, 51, 58, 60, 69. RP

Rakowo Podleśne zob. **Rakowo** (4a)

Rakowo Stare zob. **Rakowo** (4a)

Rakowo-Zalesie zob. **Zalesie** (34)

Rakowska Woła zob. **Woła Rakowa**

Rakowskie Pole zob. **Rakowice** (1)

Raków (1), wś, kal., gm. Łęka Opatowska, 12 km na pld.-wsch. od Kępna: *Bacovici* (!) 1253 SHGWiel 142; *Racowo* 1360 KW III 163; Ffricz de *Rakowo* 1435 Koz V 233; Nic. Brozina de *Rakow* 1464 Koz VII 379; *Rakow* 1511, *Rakow* 1552 ŻDz XIII 211, 304; *Raków* 1827 Tabella II 133; *Raków* 1888 SG IX 511; *Raków*, niem. *Rakow* 1921 Sk X 31, 154; *Raków, -kowa, rakowski* 1971 UN 81, 9. — Od n. os. *Rak*, początkowo z suf. *-owicy*, następnie *-owo, -ów*. Lit.: SHGWiel 142. EB

Raków (2), wś, kiel., gm. Jędrzejów, 6 km na wsch. od Jędrzejowa: *Rakowo* (1153)XVII, *Rakowici* (1174–76) KMłp II 1, 8; *Rakowo* (1210), *Rakowici* (1221) KMłp II 20, 29; *Racouo* (1256), *Rakowo* (1310) KMłp I 51, 174; *Rakow* (1365)XVII *Rakow* (1381) KMłp I 329, 417; *Rakow* (1416), *Rakowo* (1420) KMłp IV 157, 185; *Rakow Maior* 1470–80 DB II 71; *Rakow* 1529 LR 188; *Rakow* 1581 ŻDz XIV 86; *Rakow* 1629 RPobKr 131; *Rakow* 1783–84 RejKor 225; *Raków* 1787 Spis 338; *Raków* 1827 Tabella II 133; *Raków* 1888 SG IX 508; *Raków* 1921 Sk III 32; *Raków, -kowa, rakowski* 1966 UN 21, 48. — Od n. os. *Rak*, z suf. *-owo*, też *-owicy*. Ostatecznie ustaliła się forma z suf. *-ów*. Lit.: RKrak 143; KopKiel 70; RospSEMIG 325; Nieckula, *-ov-* 170. IN

Raków

Raków (2a), os., dawniej mto i wś, kiel., gm. Raków, 15,5 km na pñn.-zach. od Staszowa: [*Raków*], mto XVI AtSd 153; z *Rakowem* 1660–64 Lusand II 49; *Raków* 1662 ŹDz XV 56a; *Rakow* 1783–84 RejKor 237; Z miasteczkiem *Rakowem* 1789 Lusand III 139; *Rakow* 1827 Tabella II 133; *Raków*, os. 1877 Zin II 101; *Raków*, łac. *Racowia*, os. m., dawniej mto 1888 SG IX 507–8; *Raków*, os. m. 1933 SkBy 1427; *Raków* 1952 UW 121; *Raków*, -kowa, *rakowski* 1966 UN 27, 51. — Miasto założone w 1567 r. przez Jana Sienieńskiego, kasztelana na żarnowskiego, i nazwane tak od wizerunku raka w herbie Warnia, którym pieczętowała się żona Sienieńskiego Jadwiga Gnojeńska. Lit.: KSand 167; KopKiel 141; RospSEMIG 325; RymNmiast 202; Miasta polskie w tysiącleciu I 535. IN

Raków (3), wś, legn., gm. Chocianów, 11 km na pñd.-wsch. od Brzegu Dolnego: *Krebsberg* 1655 EberLieg 27, 108; *Krebsberg* 1672 MpD-SLig; *Krebsberg* 1736 MpWielLig; *Krebsberg* und Hinterecke 1789 Z VIII 233; *Krebsberg* 1830 MpRey nr 131; *Krebsberg* 1845 K 320; *Krebsberg* — *Raków*, -owa, *rakowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Raków*, -kowa 1982 WUN III 111. — Nazwa niem. *Krebsberg* od n. os. *Kreb* lub *Krebs* Gott 304 (por. ap. *Krebs* 'rak') i ap. *Berg* 'góra'. Możliwe, że n. ponowiono z jednego z okolicznych wzniesień (miejscowość położona jest na Wysoczyźnie Lubińskiej). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raków*. Lit.: SNGŚI XI 110. *JCh/PS*

Raków (4), wś, opol., gm. Baborów, 4 km na pñd.-wsch. od Baborowa: *Rachov*, *Rachoua* 1223 SUR I 165; *Rakow*, *Rokow* 1377, 1434 Drz I 127; mit *Rakow* (1434)XVI, z *Rakowa* (1437), *Rakau* (1519)XVI CdSil VI 56, 59, 168; *Hrrakow* 1570 CdSil XXXIII 47; villa *Rakow* 1651/52 J I 169; *Rackau* 1736 MpWielOppav; *Rattzu* (!) 1736 MpWielOppol; *Rakau*, pohln. *Rakow* 1784 Z III 227; *Rakau*, *Rakow* 1845 K 525; *Raków*, niem. *Rakau* 1888 SG IX 511; czes. *Rakov*, pol. *Raków* 1897 Drz I 127; *Rakau*, *Raków* 1900 Myc 44; *Raków* — *Rakau* 1939 Prus 63; *Rakau* — *Raków*, -owa, *rakowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raków*, -kowa 1982 WUN III 111. — Od n. os. *Rak* lub od ap. *rak* (wieś leży nad rz. Psiną), z suf. -ów, -owo. Nazwę zmieniono jako *Rakau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raków*. Lit.: SNGŚI XI 110; BorGŚI 135. JCh/PS

Raków (4a), dziś *Raków Duży*, wś, *Raków Mały*, cz. Piotrkowa Trybunalskiego, i *Raków*, kol., dawniej wsi, piotr., gm. Moszczenica, 4 km na pñn. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Rakow* 1791 MpPerSd; *Raków* 1827 Tabella II 133; *Raków Mały* i *Duży*, wś, kol., folw. i os. 1888 SG IX 507; *Raków Duży*, *Raków Mały*, *Raków-Wygwizdów*, trzy wsi 1921 Sk II 79; *Raków*, -kowa, *Raków Duży*, -kowa -żego, *Raków Mały*, -kowa -łego, *rakowski*, trzy wsi 1974 UN 46, 29; *Raków*, -kowa, *Raków Duży*, -kowa -żego, *Raków Mały*, -kowa -łego 1982 WUN III 111, 112. — Człony drugie w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały* i od ap. *wygwizdów* 'miejsce odległe, gdzie wiatr gwizdże'. EB

Raków (5), wś, płoc., gm. Pacyna, 4 km na pñn.-wsch. od Żychlina: *Racouo* 1387 Łęcz I nr 444; *Racowo*, *Racovo* 1393 Łęcz II nr 144, 158; *Racouo* 1394, *Rakowo* 1399 Łęcz I nr 3402, 6315; *Rakow* 1511–23 LLB II 496, 497; *Rakowo*, *Rakowo Desszcki* 1576 ŹDz XIII 109; *Raków* 1827 Tabella II 133; *Raków* 1888 SG IX 506–7; *Raków* 1921 Sk I 34; *Raków*, -kowa, *rakowski* 1971 UN 125, 26. — W XVI w. także n. zestawiona *Rakowo-Deszczki*, z członem drugim od n. os. *Deszczek*, w l. mn., por. (z tej wsi) Joannis Rakowski *Deszczka* 1576 ŹDz XIII 109. Lit.: SHGŁęcz II 66. EB

Raków (5a), cz. Ochoty w Warszawie, dawniej wś: *Rakovo* (1231)1337 KMaz I nr 307; *Rekowo* 1423 MkM I nr 48; *narakowe*, *narakowye* 1435 Warsz nr 464; *Rakowo* 1453 ZHer nr 87; de *Magno Rakovo* 1465 SHGWarsz 234; *Rakowo* 1498 SHGMz(MK 9, 219); do *Rakowa* 1522 Warsz nr 2287; *Rakowo Maior* 1580 ŹDz XVI 260; *Rakow* 1783 MpPerMz; *Raków* 1827 Tabella II 133; *Raków* 1888 SG IX 506; *Raków* 1921 Sk I 194; *Raków*, wś 1933 SkBy 1427; *Raków*, -kowa 1964 UN 37, 13. — Od n. os. *Rak*, z suf. -owo, -ów. Forma *Rekowo* odzwierciedla mazowieckie przejście *Ra-* > *Re-*. Okresowo nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od łac. przym. *magnus* 'wielki'. Lit.: SHGWarsz 233–5. UB

Raków (6), wś, wroc., gm. Długołęka, 8 km na pñd.-zach. od Oleśnicy: de *Rachoua* (1292)1435, de *Rackaua* (1292)XVI SUR VI 67; v. *Racow* 1336 Reg 5745; in *Rakow* 1376 Heyne II 100; *Rakaw* 1675 CdSil XXXIII 94; *Rakovv*, *Racke* 1706 Olsnografia I 3; *Rake* 1712 MpDSols; *Racke* 1739

MpWielOels; *Raake* 1785 Z IV 296; *Raake* 1845 K 523; *Raake* 1900 Myc 79; *Raake, Rakowa* 1941 Wrzosek 17; *Raake* — *Raków, -owa, rakowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Raków, -kowa* 1982 WUN III 111. — Od n. os. *Rak* lub od ap. *rak* (miejscowość leży nad rz. Oleśnicą), z suf. *-ów*. Nazwę zmieniono jako *Racke*, później *Raake*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raków*. Lit.: SNGŚI X 110. JCh/PS

Raków (7), wś, wroc., gm. Oborniki Śląskie, 8 km na płd. od Obornik Śląskich: *Racke Häuser* 1736 MpWielWrAt; *Seehaus* 1739 MpWielOels; *Raakevorwerk, Raake* 1795 Z XII 165, 205; *Rackau* 1829 MpRey nr 132; *Raake*, kol. 1845 K 14; *Raake* 1900 Myc 79; *Raake*, kol. i folw. 1941 SOV 302; *Raake* — *Raków, -owa, rakowski* 1948 MPol nr A-78; *Raków, -kowa* 1982 WUN III 112. — Nazwa niem. *Racke Häuser*, z pierwszym członem ponowionym z n. m. *Racke*, dziś *Raków* (8), lub nawiązującym do n. lasu, por. sub silva *Racoua* 1294 SUr VI 138; drugi człon od ap. *Häuser* 'domy'. Później postać *Raake*, z wyrównaniem do n. m. *Raake*; dodatkowy człon od ap. *Vorwerk* 'folwark'. Efemeryczne nazwy *Rackau* oraz *Seehaus*, od *See* 'jezioro' i *Haus* 'dom'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raków*. Lit.: SNGŚI XI 110. PS

Raków (8), dziś *Raków Wielki*, przys. i *Raków*, os., dawniej dwie wsi, wroc., gm. Wisznia Mała, 12 i 13,5 km na płd. od Trzebnicy: *Rackow* 1402 HaeG 381; *Rackaw* (1402), *Grossin Rackaw* (1438) K 523; uti et allodiorum maioris et minoris *Racot* (!) 1651/52, *Maior Racka* ... *Minor Raka* 1666/67 J I 179, 515; *Gr. Rake, Kl. Rake* 1712 MpDSOls; *Gr. Racke, Kl. Racke* 1736 MpWielWrAt; *Gr. Raacke, Kl. Raake* 1739 MpWielOels; *Raake, Groß-, Raake, Klein-*, dwie wsi 1785 Z IV 382; *Raake, Groß-, Raake, Klein-*, dwie wsi 1845 K 523; *Gross Raake, Raków* 1941 Wrzosek 21; *Gross Raake* — *Raków Wielki, -owa -kiego, rakowski* 1948 MPol XV nr 14; *Klein Raake* — *Raków Mały, -owa -łego, rakowski* 1950 MPol nr A-8; *Raków* 1964 Mp-25(Trzebnica); *Raków Wielki, -kowa -kiego* 1982 WUN III 112; po zmianie *Raków Wielki, -kowa -kiego, Raków, -kowa* 2013 DzU poz. 200. — Nazwę zmieniono jako *Racke, Raake*. Członki odróżniające od łąc. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', niem. *gross* 'wielki' i *klein* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo

wo n. *Raków Wielki* i *Raków Mały*. Lit.: SNGŚI XI 110. JCh/PS

Raków (9), wś, ziel., gm. Świebodzin, 10 km na płd.-wsch. od Świebodzina: [*Rackau*] 1550 Zerndt 38; *Rackaw* 1643 MpDSGlog; *Rackau* 1739 MpWielGlog; *Rackau* 1791 Z X 551; *Rackau* 1802 WBeschr V 268; *Rackau* ok. 1845 MpRey nr 94; *Rackau* 1856 Berghaus III 766; *Raków (Rackau)* 1890 SG XI 654; *Rackau* — *Raków, -owa, rakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Raków, -kowa* 1982 WUN III 112. — Wieś istniała na pewno już w XV w., ale brak oryginalnych zapisów nazwy. Postać zmieniona *Rackau* oddaje nazwę *Raków*. Po 1945 r. ustalono n. *Raków*. Lit.: Zerndt 38–9; Nowacki, Powiat świebodziński, 2006, 34, 115–7, 122. JCh/PS

Raków zob. **Chmielarze, Rakowo** (2, 4, 6, 7, 8)

Raków Duży zob. **Raków** (4a)

Raków Mały zob. **Raków** (4a, 8)

Raków Wielki zob. **Raków** (8)

Raków-Wygwizdów zob. **Raków** (4a)

Rakówek (1), kol., dawniej wś, kiel., gm. Jędrzejów, 7,5 km na wsch. od Jędrzejowa: *Racow* 1389 Krak nr CLXXXIV(4); *Racowek* 1490 ŻDz XV 439; *Rakovek* 1518 Matr IV/2, nr 11889; *Rakowek* 1529 LR 190; *Rakówek*, folw. 1789, 1791 SHGKrMat 257; *Rakowek* 1827 Tabella II 133; *Rakówek* 1888 SG IX 513; *Rakówek*, folw. 1901 Przew II 117; *Rakówek*, kol. i os. 1933 SkBy 1427; *Rakówek, -wka*, cz. *Rakowa* 1966 UN 21, 48; *Rakówek, -wka* 1982 WUN III 112. — Od n. pobliskiej wsi *Raków* (2), z suf. *-ek*. Lit.: RKrak 143; KopKiel 301. IN

Rakówek (2), wś, suwał., gm. Dubeninki, 24,5 km na płn.-zach. od Suwałk: *Rakówko* 1608, *Tarliny* 1642 WiśnSuw 105, 123; *Rakówko* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 169–171); *Rakowken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Rakowek* 1827 Tabella II 133; *Rakówek* 1888 SG IX 513; *Rakówek* 1920 MpHAPr I; *Rakówek* 1921 Sk V 87; *Rakówek* 1964 Mp-25(Suwałki); *Rakówek, -wka* 1982 WUN III 112; gw. *rakuvek, -fka, rakofski*. — Od ap. *rak*, z suf. *-ówko, -ówek*. Przejściowa n. *Tarliny* od ap. *tarlo* 'miejsce, gdzie się ryby trą' SW VII 28, z suf. *-ino*, w l. mn. Wieś położona w pobliżu jezior Po-bondzie i Mauda. Lit.: WiśnSuw 105, 123. EB/RP

Rakówek (3), wś, suwał., gm. Przerośl, 20 km na płd.-wsch. od Gołdapi: *Rakowko* 1744 SDV 106;

Rakówiec

Rakowko 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 13–14); *Rakowken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Rakowek* 1839 MpKwat VI 3; *Rakówek* 1888 SG IX 513; *Rakówek* 1921 Sk V 81; *Rakówek*, -wka 1982 WUN III 112. — Nazwa początkowo rodzaju nijakiego, z suf. -ówko, wtórnie -ówek. EB

Rakówiec zob. **Rakowiec** (5)

Rakówka (1), wś, kiel., gm. Raków, 12 km na pñn.-zach. od Staszowa: *Rakowka* 1783–84 Rej-Kor 356; *Rakówka* 1791 MpPerSd; *Rakówka*, os. 1888 SG IX 516; *Rakówka*, kol. 1902 Przew II 118; *Rakówka*, kol. 1933 SkBy 1427; *Rakówka* 1952 UW 121; *Rakówka*, -ki, *rakówczański* 1970 UN 33, 26. — Od n. pobliskiej osady *Raków* (2a), z suf. -ka. Lit.: KopKiel 301. IN

Rakówka (2), wś, pozñ., gm. Czempin, 7 km na pñd.-wsch. od Czempinia: *Rakowko* 1802–03 MpGillyPr; *Rakówka* 1832–35 MpRey nr 95; folw. *Raconki* (!) 1836–40 SHGPn IV 37, uwaga (tu?); *Rakówka* al. *Rakówko* 1888 SG IX 517; *Rakówka*, niem. *Rakowka* 1921 Sk X 101, 154; *Rakówka*, -ki 1982 WUN III 112. — Od n. os. i heral. *Rak* lub od ap. *rak*, z suf. -ówka, obocznie też -ówko. ZZ

Rakówka (3), cz. Borowa, dawniej wś, tarnob., gm. Annopol: *Rakówka* 1870 Cat 29; *Rakówka* 1877 Zin II 101; *Rakówka* 1888 SG IX 516; *Rakówka* 1899 Cat 47; *Rakówka* 1921 Sk IV 37; *Rakówka*, wś 1933 SkBy 1427; *Rakówka*, -ki 1970 UN 112, 17. Lit.: SHGLu IV 116. IN

Rakówka (4), wś, zamoj., gm. Księżpol, 16,5 km na pñd.-wsch. od Biłgoraja: *Rakowka* 1786 MpPerLu; *Rakowka* 1839 MpKwat VI 9; *Rakówka* 1888 SG IX 516–7; *Rakówka*, -ki 1982 WUN III 112; gw. *rakufka*, -ki, *rakůvecki*. Lit.: MakPrz 221. BCz

Rakówka zob. **Rekówka**

Rakówko (1), cz. wsi Galwiecie, dawniej wś, suwał., gm. Gołdap: *Rekauvischken* 1585, *Rekow* 1612, *Dorfes Rogawen* 1616, *Reckewischken*, *Rakewischken* 1616, *Rackewischken* (Dörflein) 1616, *Rakowken* 1726, 1731 PMT XII 178; *Rakowen* (*Rekawischcken*, *Rekowken*), wś 1780 HAPr IV 346, 351; *Rekowken* 1795 PMT XII 178; *Rekowken* — *Rakówko* 1879 KętN 144; *Rakówko*, dobra ryc. 1888 SG IX 517; II 47; *Stolznersdorf* 1938, *Rakowken* — *Rakówek* al. *Rakówko*, dw. 1946 Ley I 136; *Stolznersdorf* — *Rakówko*, -a, *rakówcecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rakówko*, -ka

1982 WUN III 112. — Zniemczone zapisy wykazują dużą zmienność form. Nazwę można rekonstruować jako **Rakawiszki* lub **Reków*, które to formy pozostają w związku z n. jez. *Rakówek*, por. *Retkawen* 1564/65, *Rekowen* S. 1928 Ley II 47, *Rakówko* 1964 Mp-25(Gołdap). N. jez. od ap. *rak*, z suf. -ówek. Lit.: Szcześniak, PMT XII 178. RP

Rakówko (2), dziś *Turowo Duże*, wś, suwał., gm. Pisz, 13 km na pñd.-wsch. od Pizsa: [*Rakówko*] 1496 KętL 439; *alten Christoffs* 1538 BiałKol 49, przyp. 221; *Reckoffsky* 1539 BiałKol 26; *Rakowken*, wś 1785 Goldb III 166; *Rakowken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Rakowka* 1839 MpKwat V 1; *Rekowken*, *Rekowko*, -a ok. 1859 SzcześTeka 98; *Rakowken* — *Rakówko* 1879 KętN 150; *Rakówko*, wś 1888 SG IX 517; *Rakówko* — *Sernau* 1938, *Rakowken* 1941 Choj 123; *Sernau* — *Rakówko*, -a, *rakówcecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rakówko* — *Sernau* (*Rakowken*), wś 1951 Rosp 268; *Rakówko*, -ka, os. 1982 WUN III 112; po zmianie *Turowo Duże*, -a -ego, *turowski*, wś 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Według historyków wieś powstała w 1429 r. Okresowo nosiła n. **Stare Krzysztofy*, por. zapis *alten Christoffs*; n. dyferencyjna wobec n. *Krzysztofy*, dziś *Turowo* (8), od im. jednego z odbiorców nadania w 1491 r. Krzysztofa (*Cristoff*) *Niedźwiedzia* BiałKol 49. Nazwa *Rakówko* upamiętnia nazw. Mikołaja *Rakowskiego*, właściciela wsi w 1539 r., zob. BiałKol 64. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Sernau*. Współcześnie zmiana n. na *Turowo Duże*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 173; BiałKol 25–6, 40, 73. RP

Rakówko zob. **Kociołek Szlachecki**, **Rakówek** (2, 3)

Rakszawa, wś, rzesz., gm. Żołynia, 10 km na pñn. od Łańcuta: *villarumque Święthoslawowa wola et Pyszowa* 1574 Matr VI nr 60; *Raxawa* (1621)1641 ADP 63, k. 86; z *Rakszawy* 1694 U II nr 7021; *Rakszawa* 1794 Ga L11; *Rakszawa* 1888 SG IX 519; *Rakszawa*, -wy 1982 WUN III 112; gw. *rakšava*, -vy, *rakšaski*. — Dawniej *Pyszowa*, od n. os. *Pysz* SSNO IV 403, z suf. -owa. Od XVII w. *Rakszawa*, od n. os. **Raksz(a)*, ukr. **Rakša* (: ap. *rak*) lub *Raksa* (: niem. n. os. *Raks*, *Reks*) RymSEN II 337, z suf. -owa, z wtórnym wyrównaniem do n. m. z suf. -awa. Lit.: MakPrz 221. BCz

Rakszewice zob. **Rększowice**

Rakujady zob. **Rakojady**

Rakutowo, wś, włoc., gm. Kowal, 2,5 km na pld.-wsch. od Kowala: *Rachutowo* 1249 KHist XXXVIII 459; *Rachutowo* (1374) CdP II 757; *Rachutowo* 1420 Koch nr 1691; *Rachutowo* 1489 Lupbrz 117; *Rachutowo* 1527 Vlad XI 33; *Rachultowo* (!) 1557–66 ŻDz XIII 15; *Rachultowo* (!) 1674 Rpog 145; *Rakutowo* 1783–84 Rej-Kor 851; *Rakutowo* 1796 PerOpis IX; *Rakutowo* 1888 SG IX 520; *Rakutowo*, -wa 1982 WUN III 112. — Od n. os. *Rachut* (: *Racibor*, *Radomir*) RymSEN II 329, z suf. -owo. W n. poświęcone mieszanie spółgłosek *ch//k*. Lit.: Nieckula, -ov-168. AG

Rakwitz zob. **Rakoniewice**, **Rakowice** (3)

Ralbschdorff, wś zaginiona, leżała koło Szestna, olszt., gm. Mrągowo: das dorf *Ralbschdorff* 1437 GZ 74. — Nazwa niem., może od n. os. *Rolbes* (: *Hrod*, *Hrodulf*) Gott 262 + *Dorf* 'wieś'. RP

Ralewice, wś, sier., gm. Zadzim, 11 km na pń.-zach. od Szadku: *Ralowicze* 1362 MVat II 112; *Raleuicze* 1379 CdP II 327; *Raleuicze* 1386, de *Ralouicz* 1391, *Raleuicze* 1393 SHGŁęcz II 66; *Ralewice* 1399 Łęcz I nr 5715; *Ralowicze* 1511 ŻDz XIII 188; *Ralevicze* 1511–23 LLB I 386; *Ralewice* 1518, *Ralyewycze* 1552 ŻDz XIII 188, 230; *Ralewice* 1827 Tabella II 133; *Ralewice* 1888 SG IX 520–1; *Ralewice* 1921 Sk II 105; *Ralewice*, -wic, *ralewicki* 1973 UN 47, 35; gw. *ralevice*, -*vic*, *raleski*. — Od n. os. *Rala* (: niem. n. os. *Rall*) RymSEN II 337, z suf. -owice, -ewice. Lit.: SHGŁęcz II 66. EB

Ralna zob. **Radlna**

Ralska Wola zob. **Sakowczyk**

Ralskie zob. **Rajskie**

Rambau zob. **Rębowo** (3)

Rambelchau zob. **Rębiechowo**

Rambeltsch zob. **Rębielcz**

Rambessow zob. **Rembieszów**, **Ręboszewo**

Rambiertowo zob. **Rembertów** (1)

Rambino zob. **Rąbiń**

Rambin zob. **Rąbin**, **Rąbinko**, **Rąbino**

Rambowice zob. **Rabowice**

Ramcza zob. **Ramzy**

Rameck(s)felde zob. **Lepaki**

Ramelow zob. **Ramlewo**

Ramfeld zob. **Ramultowice**

Ramieje zob. **Ramleje**

Ramieszów zob. **Ramiszów**

Ramiona, wś, ostroł., gm. Baranowo, 20 km na pld.-wsch. od Chorzel: *Ramiona* 1839 MpKwat IV 1; *Ramiona* 1877 Zin II 102; Krasnosielec ... wś *Ramion* 1883 SG IV 638; *Ramiona* al. *Ramion* 1888 SG IX 521; *Ramiona* 1921 Sk I 127; *Ramiona* 1933 SkBy 1427; *Ramiona*, -mion, *ramionowski* 1972 UN 140, 8. — Od ap. *ramię* (zapewne w nawiązaniu do realiów topograficznych; w pobliżu liczne dopływy rz. Płodownicy), w l. mn. Przejściowa forma *Ramiou* powstała może wskutek upowszechnienia się formy dopełniacza. UB

Ramischau zob. **Ramiszów**

Ramiszów, wś, wroc., gm. Długołęka, 10 km na pń. od Wrocławia: in *Ramischau* 1651/52 J I 179; *Ramischau* 1739 MpWielOels; *Ramischau* 1785 Z IV 383; *Ramischau* 1845 K 529; *Ramischau* 1900 Myc 44; *Ramischau* j[etzt] *Fürstengrund* (*Niederschles.*) 1941 SOV 303; *Fürstengrund NS.*, *Ramiszów* 1941 Wrzosek 21; *Fürstengrund* — *Ramiszów*, -owa, *ramiszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Ramieszów* 1975 Mp-100(83.13.2); *Ramiszów*, -szowa 1982 WUN III 112; *Ramiszów* (*Ramieszów*) 1997 Mp-50(M-33-35-A); *Ramiszów*, -szowa, *ramiszowski* 2013 DzU poz. 200. — Od n. os. *Ramisz* SSNO IV 441, z suf. -ów. Nazwa zniemczona jako *Ramischau*. Nazwę *Fürstengrund* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ramiszów*. Odnotowano także oboczną formę *Ramieszów*, zapewne używaną przejściowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI X 110–1. JCh/PS

Ramiszów zob. **Raniżów**

Ramizowska Wola zob. **Wola Raniżowska**

Ramizów zob. **Raniżów**

Ramkau zob. **Rębiechowo**

Ramkow zob. **Ranikowo**

Ramleje, wś, gdań., gm. Somonino, 7 km na pld.-zach. od Kartuz: *Ramle*, niem. *Ramley* 1888 SG IX 521–2; *Ramleje*, niem. *Ramley* 1921 Sk XI 26, 85; *Ramieje* (*Ramiey*) 1925 Krzep 98; *Ramleje* 1933 SkBy 1428; *Ramleje* 1952 UW 191; *Ramleje*, -lei 1982 WUN III 112; gw. *ramleje*, -*űf*. — K. Makowska odczytuje n. jako **Rąbiel*, od ap. **rąbiel*, por. *przerębl*, *przerębla* SEBań II 897. Por. też *Ramblewo*. W substytucji niem. nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej -*mbl*- >

Ramlewo

-ml-, odnosowanie głoski *q* oraz wzmocnienie artykulacyjne wygłosu. Nazwy *Ramle* i *Ramleje* powstały wskutek niewłaściwej repolonizacji n. ziemczonej. Lit.: MKart 142. WK

Ramlewo, wś, kosz., gm. Gościno, 13 km na pld.-wsch. od Karlina: dominus *Ramelow* (1283) PU II 492; *Ramelow* 1322, *Romelow* 1322 PU VI 98, 142; *Ramlow* 1537 PomKirch I 110; *Ramelow* (1540) PomKirch II 78; *Ramelow* 1618 MpLub; *Ramelow* 1789 MpGillyPom; *Ramelow* 1836–38 MpUMbl 691; *Ramelow* 1888 SG IX 521; *Ramelow* — *Ramlewo*, -wa, *ramlewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ramlewo*, -wa 1982 WUN III 112. — Od n. os. *Ramela* SSNO IV 441 (: niem. n. os. *Rammelt*, por. śrwniem. *rammel* ‘baran’), z suf. -ów, ziemczona jako *Ramelow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Ramlewo*. Lit.: RzDuma I 74; Belchnerowska, PMT XIII 62. BCz

Ramley zob. **Ramleje**

Rammoth zob. **Ramoty** (1, 3)

Rammoth zob. **Ramty**

Ramnitz zob. **Karznica**

Ramoltowice zob. **Rejmontowice**

Ramotten zob. **Ramty**

Ramoty (1), wś, elbl., gm. Stary Targ, 8 km na pfn.-zach. od Dzierzgonia: *Resiginin* 1280 PrUr I/2, 258; *Resiginen* 1321, *Resginen* 1323 PrUr II 250, 293; *Rresegynen* 1398, *Resegynen* ok. 1400, *Resegynen* 1404 Sm III 66, 6, 64; *Rammoth* 1414 KęTL 214; *Ramod* 1419 Ger 138; hat 45 hoken *Ramod* 1437 GZ 34; *Ramothi* 1503 Matr III nr 876; *Rampten*, *Rammeten* 1582 ŻDz XXIII 78, 81; *Ramulty* 1647 Font IV 141; *Ramuthy* 1682 Font V 53; *Ramten* 1789 Goldb II 198; *Ramten* 1796–1802 MpSchröt X; *Ramten* 1817 ABPom 224; *Ramoty*, niem. *Ramten* 1888 SG IX 522; *Ramten*, fr. *Ramuty*, *Rampten*, *Rammeten* oder *Rasynen* 1912 Bär 96; *Ramoty* 1936–39 Ar 837; *Ramten* — *Ramoty*, -ot, *ramocki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Ramoty*, -mot 1982 WUN III 112; gw. *ramuti*, -mut, *ramucki*. — Starsza n. **Rez(i)gŕn-ai*, od prus. n. os. **Rez(i)gŕn(i)s* lub od n. os. **Rezgŕs*, z suf. -ŕn-, por. lit. n. os. *Rezgŕs*, *Rezgáitis* Lpvž II 601 (: *režgŕs*, *rēžginēs* ‘siatka do przenoszenia siana a. słomy’, też żmudzkie ‘łapcie wyplatane z łyka’: *rēžtzi* ‘splatać, wiązać (sieć, siatkę)’ SESmocz 506). Nazwa zastąpiona inną n. prus. **Rāmōts*, od n. os. **Rāmōts*, por. *Ramot* TAP 81(: prus. *rāms*

‘skromny, grzeczny’, z suf. -ot- TAP 149, 182–3), por. lit. n. os. *Ramūtis*, *Rameikà* Lpvž II 572, 570 (: lit. *rāmas* ‘spokój’, *ramūs* ‘spokojny, łagodny’). W XVI w. n. została spolszczona jako *Ramoty*, w XVII w. pojawiła się w postaci *Ramulty*. Lit.: Ger 141; Froel I 695; Górniewicz, PMT IV 133, 135; GórnRPom 118; Błażienė II 378. WK

Ramoty (2), wś, łomż., gm. Stawiski, 6 km na wsch. od Stawisk: Dux donavit Lubewo de Rogowo 20 mansos in summitate silve dicte Male Wyanszownicze (1416)1456 SHGMz(MK 3, 108); Dux dedit Grzimislaō, Ramoth, fratribus germanis, heredibus de Szemanthkowo 30 mansos super fluvii Dzersbya, dictos Mamino (1421)1456 SHGMz (MK 3, 79v); *Romathy* 1474, Sigismundus Romath de *Romathy* 1474 ZHer nr 447, 449; *Ramoti* 1497 Bar nr 111; *Ramoti* 1535 ZHer nr 1032; *Romoti* 1577 ŻDz XVI 365; [*Romoty* (*Ramoty*), *Lubiewo*] XVI AtMz 212; *Ramoty* 1783–84 RejKor 653; *Ramoty* 1827 Tabella II 133; *Ramoty* 1839 MpKwat V 2; *Ramoty* 1888 SG IX 522; *Ramoty*, -mot 1982 WUN III 112. — Od n. os. *Ramot* SSNO IV 442, w l. mn. Tak nazywał się odbiorca nadania z 1421 r. Oboczna n. *Lubiewo*, od n. os. i heral. *Lubiewo* SSNO III 287 (por. pierwszy zapis). Lit.: WiśnGraj 60; BrodzWizn 226; ZMaz 316. UB

Ramoty (3), os., dawniej wś, olszt., gm. Łukta, 16 km na pfn.-wsch. od Ostródy: [verleiht den Brüder Thulne ... Ramot 60 Hufen], na kopii dok.: *Ramoten*, *Ramod* (1340)1394 PrUr III 235; *Ramot* 1427, *Rammoth* 1448 GermerSied 310; *Rantten* (!) 1471, *Ramott*, *Rammut* 1515 Hart 464; *Romath*, *Ramoth* 1540 GermerSied 310; *Rammut* 1543 GermerSied 310; *Romath* 1543 HAPr V 70; zu *Ramuth* 1551, *Rambten* 1578 Hart 464; *Romath* 1586 HAPr V 70; *Rampten* 1600, 1619, *Rambten* 1647 GermerSied 311; *Rambten*, wś 1789 Goldb I 178; *Alt Ramten* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Alt Ramten*, wś 1820 Wald 202; *Ramten*, *Romöty*, *Romot* ok. 1859 SzcześTeka 81; *Alt Ramten* — *St. Ramty* 1879 KęTN 205; w *Ramotach* pod Łukta 1882 KęTL 574; *Ramty*, niem. *Ramten* *Alt* 1888 SG IX 523; *Ramty* — *Ramten* 1941 Choj 64; *Ramten* — *Ramoty*, dw. 1946 Ley I 78; *Ramten* — *Ramoty*, -ot, *ramocki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Ramoty* — *Ramten*, wś 1951 Rosp 268; *Ramoty*, -mot 1982 WUN III 112. — Prus. n. **Rāmōt-ai* utrwała

im. *Ramota*, jednego z odbiorców nadania (por. pierwszy zapis). Nazwa zmieniona za pomocą końcówki *-en*, z licznymi wahaniami części sufiksальной (spółgłoska *p//b* jest wtórna). Człon dyferencyjny *Alt*, pol. *Stare*, w opozycji do *Neu Ramten*, dziś osada *Nowe Ramoty*. Przejściowa n. *Ramty* nawiązuje do niem. *Ramten*; po 1945 r. ustalono postać *Ramoty*. Lit.: Biolik, PMT X 110; PrzybBalt 234. RP

Rampitz zob. **Rapice**

Rampten zob. **Ramoty** (1, 3)

Ramsau zob. **Ramsowo**, **Ramsówko**

Ramsberg zob. **Strzeżewko**

Ramsberge, os. zaginiona, leżała koło Chelma: czum *Ramsberge* ok. 1423/24 DK 92. — Nazwa niem. od n. os. *Rams* (: ap. *Rams* ‘toczące się kamyczki, bryłki ziemi’, rzadziej ‘roślina, czosnek niedźwiedzi’), por. niem. n. os. *Ram(m)* Gott 399, BahlwNdN 372 + *Berg* ‘góra’. Lit.: SHGCh 106. WK

Ramsen zob. **Ramzy**

Ramsowo, wś, olszt., gm. Barczewo, 9 km na pń.-wsch. od Barczewa: nadpis na dok.: „Priv. ... super lxx. mansis Ramsow” 1379, inter granicas villarum Willyamsdorf ... *Rampow* 1393 MWrm V 52, 249; *Rausen* (!) ok. 1550 MWrm III 436; *Ramsaw* 1597–98, *Ramsaw*, *Ramsau* 1609 PospWrm 127; *Ramsau* 1615 RŁWrm 276; *Ramsaw* 1656 Kolberg 279; *Ramsau* 1755 MpEnd; *Ramsau* 1789 Goldb I 187; *Gr. Ramsau* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Gr. Ramsau* 1820 Wald 171; *Gr. Ramsau* — *Ramsowo* 1879 KetN 197; *Ramsowo*, niem. *Gross Ramsau* 1888 SG IX 522; *Gross Ramsau* — *Ramsowo*, *-wa*, *ramsowski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Ramsowo*, *-wa* 1982 WUN III 112. — Nazwa wsi od n. lasu **Ramsaw-ia*/**Ranz-aw-is* lub derywowana od n. jez. **Ransis*/**Ransawis*, por. Nemus dictum *Rampsow* ... quod nemus continet lxx. mansos, in quibus lacus dictus *Rampsow* 1379 MWrm V 53; te od rdzenia **rans-*/**ranz-*, por. lit. *ra’žytis* ‘przeciągać się; wyprężyć się’: *re’žtis* SESmocz 512–13, lit. n. w. *Rq’že*, *Rq’žualė*, n. *Raszag*, z suf. *-aw-*, w niem. *-au*, pol. *-owo*. Spółgłoska *p* występująca w zapisach jest wtórna, a zmiana *n > m* nastąpiła pod wpływem *p*. Od XVIII w. utrwaliła się n. pol. *Ramsowo*, niem. *Ramsau*, z członem *Gross*. Lit.: Ger 138, 139; PospWrm 127–8; PrzybBalt 235; Biolik, HE VIII 209–10. RP

Ramsówko, wś, olszt., gm. Barczewo, 8 km na pń.-wsch. od Barczewa: *Ramschebuden* 1755 MpEnd; *Ramsowcka* ok. 1780 HAPr IV 346; *Ramsowka* 1789 Goldb I 187; *Ramsowka* 1796–1802 MpSchröt; *Kl. Ramsau (Ramsowko)*, maj. 1820 Wald 171; *Kl. Ramsau* — *Ramsówko* 1879 KętN 197; *Ramsówko*, niem. *Klein Ramsau*, wś 1888 SG IX 522; *Klein Ramsau* — *Ramsówko*, *-ka*, *ramsówecki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Ramsówko*, *-ka* 1982 WUN III 112. — Dawna n. niem. *Ramschebuden* z członem *-buden*, zob. *Budy* (1), wtórnie *Kl. Ramsau*, z przym. *klein* ‘mały’; pierwszy człon od niem. postaci n. wsi *Ramsowo*. Repolonizacja n. z użyciem suf. *-ka*, *-ko*. Lit.: PospWrm 127; PrzybBalt 235. RP

Ramten zob. **Ramoty** (1, 3), **Ramty**

Ramty, os., dawniej wś, olszt., gm. Reszel, 3,5 km na pń.-wsch. od Reszla: na kopii dopisek: Priu.: *Ramoten* circa Swanenveld (1340) MWrm I 499; *Ramothien* 1374 Ger 138; *villas ... Kathmedien, Ramothien* 1374 MWrm II 529; *Ramboten* bei Rössel 1389 Ger 138; *von Rammuthen ... Rammothien* 1431, de alodio ... *Ramph*, nadpis na kopii: *ville Ramph, Rammaten, Ramotten* (1432) MWrm IX 412, 455–6; *Ramotten* (1597) ZGAE XXIV 172; *Rambty*, folw. (1656) SG IX 523; *Ramten* 1755 MpEnd; *Ramten* 1789–1802 MpSchröt XI; *Ramty*, dobra 1888 SG IX 523; *Ramten* 1920 MpHAPr I; *Ramten* — *Ramty*, dw. 1946 Ley I 98; *Ramten* — *Ramty*, *-t*, *ramcki* 1953 MPol nr A-92; *Ramty*, *Ramt* 1982 WUN III 112. — O etymologii zob. *Ramoty* (1, 3). Lit.: ZGAE XXI 280; PospWrm 126–7. RP

Ramty zob. **Ramoty** (3)

Ramuck zob. **Lalka**

Ramuki Male zob. **Lalka**

Ramułki zob. **Ramutki**

Ramułtki zob. **Ramutki**

Ramultowice, wś, wroc., gm. Kostomłoty, 6 km na pń.-zach. od Kątów Wrocławskich: *Ramuolt Romolcowicz* 1294 SUr VI 119; *Ramolchowicz*, u. *Villa Ramoldi* (1306) K 554; *Pfarrer zu Romolcowicz* 1305, 1317, *Ramold von Ramolchowicz ... 10 Hufen für das Allod in Romolkwitz ... verkauft hat* 1321, zu *Ramolchowicz* 1329 Reg nr 2870, 3698, 4097, 4870c; *Ramolkowicz* 1321 SNGŚI XI 111; *von Ramolchowicz* 1329, *Kemoltovicz* (rect. *Remolcouicz*) 1335 Reg nr 4803a, 5409;

Ramultowice

Romoltowicz, Romoltowitz oder *Ramulthowitz* im Neumargt 1360 Moep 65; *Romolkowicz* (1361) K 554; *Romolkowitz* 1414, *Romolkowitz* 1519, *Romultowitz* 1539 Moep 65; *Ober- und Nieder Romolckwitz ... Superioris Romolckwitz* possessor 1666/67 J I 427; *Ober, Nieder Romolckwitz* 1736 MpWielWrat; *Romolkwitz, Ober-, Romolkwitz, Nieder-* 1795 Z XII 83; *Romolkwitz, Ober- u. Nieder-* 1845 K 554; *Romolkwitz* 1900 Myc 80; *Ramfeld* 1936 SNGŚI XI 111; *Ramfeld, Romolkowice* 1941 Wrzosek 16; *Ramfeld — Ramultowice, -ic, ramultowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Ramultowice, -wic* 1982 WUN III 112. — Pierwsze zapisy wskazują na pierwotną postać **Ramolkowice*, może od n. os. **Ramolek* < **Ramoltek* (: *Ramolť, Ramuľt* SSNO IV 441), z suf. *-owice*; postaci zmienzone *Romolcowicz, Romolkwitz*. H. Borek i S. Rospond odczytują n. jako **Ramultowice* (por. imię *Ramuolt* z pierwszego zapisu oraz zapisy z 1306 i 1360 r.). Od XVII w. n. z dodatkowymi członami od niem. przym. *ober* 'górný' i *nieder* 'dolny' na określenie cz. wsi. Nazwa *Ramfeld* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ramultowice*. Lit.: SNGŚI XI 111; Borek, OSG I 81; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 148. JCh/PS

Ramultowice zob. **Rejmontowice**

Ramuľty zob. **Ramoty** (1)

Ramutki, przys., dawniej wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 5,5 km na płd.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: *Randolťky* des. 1557, ku *Ramultkom* 1567, *Ramuľtky* des. 1577 Koz III 127; *Ramuľki*, mylnie *Ramutki* i *Ramotki*, niem. *Elisenhof*, folw. 1888 SG IX 523; *Ramuľki*, niem. *Elisenhof*, folw. 1921 Sk X 103, 154; *Ramutki*, folw. 1933 SkBy 1428; *Ramutki, -tek* 1982 WUN III 112. — Pierwotna n. od niem. n. os. *Randolt* Gott 389, później *Ramuľt* SSNO IV 441, z suf. *-ki*. W formie *Ramutki* doszło do uproszczenia grupy *-ťt- > -ť-*, a następnie do upodobnienia *łk > tk*. ZZ

Ramutowo, wś, płoc., gm. Borowiczki, 15 km na wsch. od Płocka: *Ramolťouo* 1400 Płoń 4 nr 12; *Ramolťhowo* 1447 SHGPł 255; *Ramulťhowo Coszynszkyye* 1531 SHGPł 255; *Ramultowo Kosińskie* 1578 ŻDz XVI 7; *Ramutowo* 1784 MpPerPł; *Ramutowo kościeńskie* (!) 1827 Tabella II 133; *Ramutowo Kosienskie* 1839 MpKwat III 3; *Ramu-*

towo Kosińskie 1888 SG IX 524; *Ramutowo* 1921 Sk I 113; *Ramutowo* 1952 UW 26; *Ramutowo, -wa* 1982 WUN III 112. — Od n. os. *Ramuľt*, z suf. *-owo*. W formie *Ramutowo* doszło do uproszczenia grupy spółgłoskowej *-ťt- > -ť-*. Człon odróżniający w nazwie zestawionej od nazw. właścicieli, por. *Kosińscy* h. Lis Stanisław i Mateusz opłacałi pobory w 1522 r. ze wsi *Ramultowo Kosińskie* HBon XI 272. Lit.: SHGPł 255; ZMaz 316. UW

Ramutowo-Piączywiec zob. **Ramutówko**

Ramutowo S(z)eliskie zob. **Ramutówko**

Ramutówko, wś, płoc., gm. Bodzanów, 16 km na wsch. od Płocka: *Ramulťhovo-Pyczyno, Ramulťhovo Picziniecz, Ramulťhovo Szelyszky* 1531 SHGPł 255; *Ramultowo Seliskie* 1578 ŻDz XVI 7; *Ramutowo sielskie* 1827 Tabella II 133; *Ramutówko* 1839 MpKwat III 3; *Ramutówko, Ramutowo Sielskie* 1888 SG IX 523, 524; *Ramutówko* 1921 Sk I 113; *Ramutówko* 1952 UW 26; *Ramutówko, -ka* 1982 WUN III 112. — Pierwotnie n. zestawiona *Ramutowo S(z)eliskie*, człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Szeligi*, w formie przymiotnika. Z postaci zmazurzonej powstała na skutek adideacji forma *Sielskie* (: *siolo*). W XVI w. wieś składała się z dwóch przysiółków: *Ramutowa-Piączyńca* (człon drugi od n. wsi *Piączyńca*, z suf. *-ec*) i *Ramutowa Seliskiego*. Według SHGPł zasiedlone włóki znajdowały się tylko w tym drugim przysiółku. W XIX w. w wyniku uniwerbizacji powstała n. *Ramutówko*. Lit.: SHGPł 255. UW

Ramuty zob. **Ramoty** (1)

Ramzy, dziś *Ramzy Małe* i *Ramzy Wielkie*, dwie os., dawniej dwie wsi, elbl., gm. Sztum, 7 km na płd.-wsch. od Sztumu: *Runsinen* (1295) XV PrUr I/2, 404; *Rensen* ok. 1399 ZHM 47; *Renszen* 1401, *Cleyn Renszen* 1405 MKB 38, 148; *Grose Renszen* 1482, *Kleinen Rensze* 1487 Sm I 63, 126; *Ramsen* 1789 Goldb II 198; *Ramsen, Ramsee* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Ramsen — Ramzy* 1879 KętN 117; *Ramzy Małe*, niem. *Klein Ramsen*, folw. i *Ramzy Wielkie*, niem. *Gross Ramsen*, dobra 1888 SG IX 524; *Ramsen*, fr. auch *Ramsy, Ramcza, Renste* 1912 Bär 96; *Ramzy Wielkie* 1936–39 Ar 1095; *Ramzy Wielkie* — *Gross Ramsen, Ramzy Małe* — *Klein Ramsen* 1941 Choj 124; *Gross Ramsen — Ramzy Wielkie, Ramz -kich, wielkoramski, Klein Ramsen — Ramzy Małe, Ramz -lych, małoramski*

1950 MPol nr A-134; *Ramzy Male, Ramz -lych, Ramzy Wielkie, Ramz -kich* 1982 WUN III 112; gw. duże ramzi, -zyx rams, maue ramzi, -uyx rams, ramżyjski. — Nazwa prus. **Runšīn-ai*, od n. os. **Rūnšīns*, zniemczona jako *Rensen*, lub od n. os. **Remse*, por. niem. formę *Ramsen*, prus. n. os. *Remune* TAP 82. Od XV w. n. wsi występuje z niem. członami *Gross, Klein* — pol. *Wielkie, Male*. Głoska *a* zamiast *e* być może na skutek wymawiania grupy *-eN-* jako *-aN-* przez kolonistów chełmińskich, osiedlających się w pow. sztumskim w XVI w. Nazwę spolonizował w XIX w. W. Kętrzyński w formie *Ramzy* i w takiej postaci została ustalona po 1945 r. Lit.: Ger 138; Górniewicz, PMT IV 133, 138–9; GórnRPom 108; Błażeniè II 379. WK

Ranachów, dziś *Ranachów* i *Ranachów-Wieś*, dwie wsi, rad., gm. Ciepeliów i Kazanów, 8 i 9 km na pld.-zach. od Zwolenia: *Ranachow* 1529 LR 27; *Ranaczow* (!) 1564–65 Lusand 188; *Ranachow* 1569 ŻDz XIV 304; *Ranachow* 1787 Spis 393; *Ranachów* 1827 Tabella II 133; *Ranachów*, wś i folw. 1888 SG IX 524; *Ranachów*, wś, folw. i kol. 1902 Przew II 118; *Ranachów*, kol., *Ranachów Nowy, Ranachów Stary*, dwie wsi 1921 Sk III 20; *Ranachów B*, kol., *Ranachów Nowy, Ranachów Stary*, dwie wsi 1933 SkBy 1428; *Ranachów, Ranachów B* 1952 UW 111; *Ranachów, -chowa*, wś, *Ranachów-Wieś, -chowa -Wsi, ranachowski*, wś, *Nowy Ranachów, -wego -chowa*, cz. wsi, *Stary Ranachów, -rego -chowa*, cz. wsi 1970 UN 36, 21, 10; *Ranachów, -chowa, Ranachów-Wieś, -chowa Wsi* 1982 WUN III 112. — Od n. os. **Ranach* (: *Rana* SSNO VII 309), z suf. *-ów*, por. n. os. *Ranisiz, Ranoch* SSNO IV 444 (: *rano* ‘wcześniej’) oraz n. os. typu *Domach, Wojach*. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *wieś* i przym. *nowy, stary*, też z członem literowym *B*. Lit.: KSand 167; KopRad 333; Nal-Sand 146–7; Nieckula, *ov-* 171. IN

Ranchwitz zob. Rakowice (9)

Randoltki zob. Ramutki

Raniewo, wś, elbl., gm. Prabuty, 1,5 km na zach. od Prabut: bonorum ... *Roneborc* (1330)XV PrUr II 457; curia *Ronenberg* 1499 SRP V 435; *Rahnenberg* s. *Rohnenberg*, folw. 1789 Goldb II 198, 203; Vw. *Rahnenberg* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rahnenberg* 1809 Kętl 207; *Rahnenberg* ok.

1845 MpRey 32; *Rahnenberg* 1888 SG IX 491; *Rahnenberg* — *Piechotki* 1946 Ley I 103; *Rahnenberg* — *Raniewo, -a, raniewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Raniewo, -wa* 1982 WUN III 112. — Dawniej n. niem. *Rahnenburg*, od ap. średniem. *rone* ‘przewrócone drzewo, kłoc’ Lübben 306 lub od n. os. *Rahn, Rone* (: średniem. *rān* ‘wysmukły, szczupły’, średniem. *rone* lub *runne* ‘tajemnicze czysy’) Gott 398, 413 + *Burg*, średniem. *-borch* ‘zamek’, z częstą zmianą na *Berg* ‘góra’. Zob. też *Ronina*. G. Leyding notuje przejściową n. *Piechotki*. Po 1945 r. ustalono n. *Raniewo*. Lit.: Kaufmann, *Geschichte des Kreises Rosenberg, Band I*, 1927, 64, 118; CzNiem 174. RP

Raniglów, wś zaginiona, może starsza n. wsi Głowy, bydż., gm. Gąsowa: *villam enim Raniglow* (1065) KW I 4, fals. XIII. — Od n. os. **Raniglów* (por. n. os. *Ranimir* SSNO IV 444), z suf. **-jō*. Lit.: Płocha, *Najdawniejsze dzieje opactwa benedyktynów w Mogilnie*, 1969, 221. ZZ

Ranikowo, wś zaginiona, położona niedaleko Kartuz, między Starym Grabowem a Mączewem, gdań.: *Ranicovo* 1241, *Rainikouo* (1241) Perl 63; *Ranicovo, Ramikowo* 1241 CdP II 28, 29; *Renikowe* 1291 Perl 429; *Remicowo* 1295 KW II 111; *Ramacow, Ramkow* 1323, *Rampkow* 1356, *Ramekow* 1398 CdP II 675, 719, 807. — Od n. os. *Rajnik* RymSEN II 336 (: niem. *Rain*, ta od im. złożonych typu *Ragin-, Reinhard*), z suf. *-owo*. Zapisy poświadczają płnpol. zmianę *Ra-* > *Re-* oraz okresowe wahanie *-ń-//m-* (będące zapewne wynikiem uproszczenia grupy spółgłoskowej powstałej w efekcie rozłożenia spółgłosek wargowych miękkich). Lit.: Zeit X 12; SG IX 525; MKart 141–2; Kęsikowa, PMT II 121. WK

Ranisch zob. Rączka

Raniss zob. Kliczkowy

Ranisizów zob. Raniżów

Raniżowska Wola zob. Wola Raniżowska

Raniżów, wś, dawniej mto, rzesz., gm. Raniżów, 14 km na wsch. od Kolbuszowej: circa *Ramizow* (1366)1576 KMp III 200; *Ramyzow* 1470–80 DB II 369; *Ramyschow* 1510, *Ramizow* 1578 ŻDz XIV 202; wieś *Ranizow* 1660–64 Lusand II 137; *Ranisizow* 1794 Ga L11; *Ranisizów* 1855 Stup 179; *Raniżów* 1886 Bigo 162; *Raniżów* 1888 SG IX 525–6; *Raniżów* 1952 UW 279; *Raniżów, -żowa, raniżowski* 1965 UN 59, 34. — Dawniej *Rami-*

Rankau

szów, od n. os. *Ramis*, por. Petir *Ramysch* de Zathor 1457 Kacz nr 6383, z suf. -ów. Nazwa osobowa zapewne wiąże się z ap. *ramię* (RymSEN II 338). Wtórnie *Raniżów*, ze zmianą *ř* > *ń*, por. też n. os. *Ranis* SSNO IV 444. Lit.: OPilz 82; RospSEMIG 325; RymNmiast 203; Nieckula, -ov- 170–1. IN

Rankau zob. **Ręków**

Ranki zob. **Zakrzewo-Ranki**

Rankowskie, wś, lub., gm. Urzędów, 10 km na pñ.-zach. od Kraśnika: *Rankowskie* 1783–84 RejKor 371; *Rankowskie* 1787 Spis 444; *Rankowskie*, przedm. 1892 SG XII 823; *Rankowskie*, -kiego, cz. Urzędowa 1970 UN 112, 28; *Rankowskie*, -kiego 1982 WUN III 113. — Zapewne od nazw. *Rankowski* RymSEN II 338. IN

Ranna, cz. wsi Dębicz, okresowo wś, koniń., gm. Kramsk: Kol. *Ranna* 1839 MpKwat I 2; *Ranna* 1877 Zin II 102; *Ranna*, kol. 1888 SG IX 526; *Ranna*, kol. 1902 Przew II 118; *Ranna*, wś 1921 Sk II 35; *Ranna*, wś 1933 SkBy 1428; *Ranna*, -ny 1982 WUN III 113; gw. *ra-na*, -ny. — Nazwa niejasna; może od n. os. *Ran* Snazw VIII 41, z suf. -na, lub od przym. *ranny* ‘poranny’. Lit.: Borek, -bn- 289. ZZ

Ransdorf zob. **Radomiłowice, Radwanice** (1), **Wieszowa**

Ransen zob. **Rędzin** (2), **Ręszów**

Ransern zob. **Rędzin** (2)

Rantwiny zob. **Rętwiny**

Ranty, os., dawniej wś, suwał., gm. Wydminy, 15 km na pñ.-wsch. od Orzysza: *Ranten* po 1525, [wieś] *Ranthen* 1540 BiałPrzem 31–2; *Randten*, maj., folw. 1789 Goldb III 167; *Ranten* — *Ranty* 1879 KętN 156; *Ranty*, dobra ryc. 1888 SG IX 527; *Ranten* — *Ranty*, dw. 1946 Ley I 43; *Ranten* — *Ranty*, -nt, *rancki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Ranty* — *Ranten*, os. 1951 Rosp 268; *Ranty*, *Rant* 1982 WUN III 113. — Może n. lit., od n. os. **Rantas*, por. *Rahtelis* (: *rantas* ‘wcięcie, nacięcie; szrama, blizna’) Lpvž II 573 lub od *rantyti* (: *ręsti*) ‘rąbać, ciąć, nacinać’ SESmocz 511. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 118; BiałPrzem 31–2, 47, 55; BiałKol 160, 162. RP

Rańsk, wś, olszt., gm. Dźwierzuty, 17,5 km na pñ.-wsch. od Szczytna: *Reinswein* 1414 KętL 398; *Raynsno* ok. 1550 MWrm III 401; in *Ransko* in Ducata Prussiae 1560 HMil 254; *Rensen* 1579, 1631–32 HAPr V 72; *Reinswein* 1755 MpEnd;

Rheinswein (*Ransk*) ok. 1780 HAPr IV 351; *Rheinswein*, poln. *Ransk*, maj. 1789 Goldb I 181; *Rheinswein* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Reinswein* (*Ransk*), maj., folw., wś 1820 Wald 230; *Rańsk*, -a ok. 1859 SzczeŹteka 111; *Reinswein* — *Rańsk* 1879 KętN 216; *Rańsk*, niem. *Rheinswein* 1888 SG IX 527; *Rheinswein* — *Rańsk*, -a, *rański* 1947 MPol XXV nr 111; *Rańsk*, -ka 1982 WUN III 113; gw. *ransk*. — Dawna n. wsi prawdopodobnie ma związek z niejasną n. jez., por. *Reyswin* 1386, *Reinswin* 1388 Ger 140, *Reinszke* 1595 Ley II 347. Może jednak w n. *Rheinswein* tkwi niem. n. os. *Raginwein*, *Reinwein* Gott 398. Trudność w objaśnieniu sprawia genitivus z -s zamiast oczekiwanego *Rein-wein*, może więc n. jest złożeniem. Inaczej wcześniej R. Przybytek, Onom XXXI 54. Według wydawców SG IX 527 n. wsi przejęta z n. zamku, wybudowanego tu w XV w. Nazwa *Rańsk* i wariant *Rańsko* to adaptacje fonetyczne członu *Rhein-* + suf. -sk, -sko. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 84–5; PrzybBalt 235–6. RP

Rańsko, wś, gorz., gm. Pszczew, 6 km na pld.-wsch. od Pszczewa: Colonia *Ronskie* 1779, *Rajewskie Olędry* bez daty Koz III 127–8; *Rońskie Olędry* bez daty Rusiński 139; kolonia *Ronskie* 1788 SHGPn IV 40; *Roinsker Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Hollendry Reinskie* 1804 MpPerPn; *Roińskie Holendry*, niem. *Reinzig*, mylnie *Reitzig* 1889 SG IX 698; *Reinzig* — *Rańsko*, -ka, *rański* 1948 MPol XXV nr 14; *Rańsko*, -ka 1982 WUN III 113. — Nazwa niejasna; pierwotnie określała las i strugę, por. silva *Ransko* 1594, przy strudze, którą *Ranskiem* zowią 1594, nad *Ronska* drogą 1619 Koz III 127. Według S. Rosponda pochodzi od ap. *rana*, z suf. -sk-, może jednak ma związek z śrwniem. lub śrdniem. ap. *ron(e)*, *ronne* ‘powalony pień drzewa’ Lex 171, Lübben 366. Zmiana *Rajsko* > *Rańsko* prawdopodobnie hiperpoprawna na tle wymowy *ń + s* > *ĩ + s* > *ĩ + s*; zapisy poświadczają też przejście -aN- > -oN-. Lit.: SHGPn IV 40; Rospond, -bšk- 226; Rieger, Wolnicz-Pawłowska 130–1. ZZ

Rapa (1), os., dawniej wś, suwał., gm. Banie Mazurskie, 18,5 km na zach. od Gołdapi: *Angerapp*, folw. 1785 Goldb III 6; *Angerapp* 1796–1802 MpSchröt XII; *Angerapp*, wś i dobra 1880 SG I 37; *Rapa* — *Kleinangerapp* 1938, *Angerapp*

Dorf 1941 Choj 124; *Kleinangerap* 1938, *Angerapp-Gut* — *Węgorapa*, dw. 1946 Ley I 18; *Rapa* 1945 PMT XII 178; *Kleinangerapp* — *Rapa*, -y, *rapski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rapa* — *Kleinangerapp* (*Angerapp-Gut*), wś 1951 Rosp 268; *Rapa*, -py 1982 WUN III 113. — Dawniej *Angerapp*, od niem. n. rz. *Węgorapy*, obocznie też *Rapa* (n. o genezie prus. **Wangr-apē*, zob. Biolik 243). Okresowo n. z niem. członami *Dorf* 'wieś', *Gut* 'dobro'. Nazwa *Rapa* powstała przez skrócenie n. *Węgorapa*. W 1938 r. urzędowo nadano n. niem. *Kleinangerapp*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 178; PrzybBalt 236. RP

Rapa (2), wś nieistniejąca, leżała nad jez. Łuknajno, między Osą a Urwitałtem, cz. Mikołajek, suwal.: *Rappa* 1702 BiałOsad 168; *Rapa*, Cölm. Gut 1785 Goldb III 166; *Rappa* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Rappa* — *Rapa* 1879 KętN 179; *Rapa*, wś ... nad jez. Łuknajńskim 1888 SG IX 527. — Nazwa prawdopodobnie przeniesiona z n. *Rapa* (1). RP

Rapacice zob. **Ropocice**

Rapacino zob. **Rapocino**

Rapatken zob. **Rapaty** (2)

Rapatten zob. **Rapaty** (2)

Rapaty (1), wś zaginiona, leżała koło Włoch i Reguł, w dawnym pow. warszawskim: *Rapati* 1425 MkM I nr 199; *Rapothy* 1428 MkM I nr 629. — Od n. os. *Rapata* SSNO IV 444, w l. mn. Do n. os. por. prus. n. os. *Rapote* TAP 82, pol. *Rapa* (skrócenie od *Rafael*), *Rapot* (pochodzenie niem.) SEMot I 201, też ap. *rapa* 'niezgrabiasz, niemrawa' SW V 476, gw. *rapa*, *rapy* 'nogi zwierząt i ludzi' SGPrei(kartoteka). Lit.: SHGWarsz 235; ZMaz 316; GórnRWlkp 133. UB

Rapaty (2), wś, olszt., gm. Gietrzwałd, 12,5 km na płn.-wsch. od Ostródy: *Rapaten* 1352 Hart 467; *Rapatau* 1515 Döhr 100; *Rappten* 1548 Hart 468; *Rapatten* ok. 1780 HAPr IV 347; *Rapatten* 1789 Goldb I 178; *Rapatten* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rappatten* 1820 Wald 203; Etabl. *Rapaty*, -ow, *Rapatten*, *Rapatken* oder *Rapaten*, *Rapaty*, *Rapat*, wś ok. 1859 SzcześTeka 50, 67, 82; *Rapatten* — *Rapaty* 1879 KętN 205; *Rapaty* 1888 SG IX 527; *Rapatten* — *Rapaty*, -at, *rapacki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rapaty*, -pat 1982 WUN III 113. — Nazwa prus. **Rapat-ai*, od im. odbiorcy nadania z 1352 r. Prusa *Rapotin*, *Rapote* KętL

376, PrUr V 13, TAP 82, por. też n. *Rapendorf*, dziś *Aniolowo*. Nazwa niem. jest fonetyczno-słowotwórczą substytucją n. pruskiej, którą Polacy przejęli z kolei jako *Rapaty*. Lit.: Döhr 49, 100; PrzybBalt 236; Biolik, PMT X 110–1. RP

Rapaty zob. **Rapaty-Sulimy**

Rapaty-Czachy zob. **Rapaty-Żachy**

Rapaty-Górki, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Chorzele, 5 km na zach. od Chorzel: *Gorki* et *Rapati*, *Gorky* alias *Rapati* 1425 MkM I nr 14; *Gorky* (1442)1456 SHGMz(MK 3, 267v); *Gorky* 1467 SHGMz(Ep. 13, 260); *Rapathy Gorky* 1512 SHGMz(C 53, 306v); *Gorki*, *Medzie* 1567 ŻDz XVI 343; *Rapaty Gorki* 1783–84 RejKor 477; *Rapaty górskie* 1827 Tabella II 133; *Rapaty-Górki*, wś 1888 SG IX 527; *Rapaty-Górki*, -pat-rek 1982 WUN III 113. — Dawniej *Górki*, od n. os. *Gorka* SSNO II 167, w l. mn. Później *Rapaty-Górki*; o członie pierwszym zob. niżej. W XVI w. oboczna n. *Górki Medzie*; człon *Medzie* niejasny. Lit.: ZMaz 184. UB

Rapaty-Sulimy, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Chorzele, 5 km na pld.-zach. od Chorzel: *Gorki* et *Rapati* 1425 MkM I nr 14; *Rapathy* 1468 SHGMz(MK 6, 155); de *Rapathe* 1512 SHGMz(Ep. 7, 36 i 38v); de *Rapathe* 1513 SHGMz(PT 1, 200); *Rapaccy Sulimi* 1567 ŻDz XVI 343; *Rapaty Sulimy* 1783–84 RejKor 477; *Rapaty Sulimy* 1827 Tabella II 134; *Rapaty Sulimy*, wś 1888 SG IX 527; *Rapaty-Sulimy*, -pat-lim 1982 WUN III 113. — Od n. os. *Rapata*, w l. mn., por. Stanisłai *Rapata* 1425 MkM I nr 199. Od XVI w. *Rapaty-Sulimy*; człon drugi od n. os. i heral. *Sulima* SSNO V 248–9, w l. mn. Lit.: ZMaz 316. UB

Rapaty-Świąchowie zob. **Rapaty-Żachy**

Rapaty-Świąchy zob. **Rapaty-Żachy**

Rapaty-Żachy, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Chorzele, 5 km na zach. od Chorzel: *Rapaty Śwachowie*, *Rapati Zachy* 1567 ŻDz XVI 343; [*Rapaty Świąchowie*, *Rapaty Żachy* (*Rapaty Czachy*)] XVI AtMz 210; *Rapaty Zachy* 1783–84 RejKor 477; *Rapaty Żachy* 1827 Tabella II 134; *Rapaty Swęchy*, *Rapaty Żachy*, dwie wsi 1888 SG IX 527; *Rapaty-Żachy* 1921 Sk I 132; *Rapaty-Żachy*, -pat-chów 1982 WUN III 113. — W XVI w. dwa działy (?): *Rapaty-Świąchowie* i *Rapaty-Żachy*, obocznie *Rapaty-Czachy*; o pierwszym członie zob. wyżej, członcy drugi od n. os. *Świąch* SSNO

Rapendorf

V 384, *Žach* RymSEN II 715, *Czach* SSNO I 393, w l. mn. Lit.: *ZMaz* 316. UB

Rapendorf zob. **Aniolowo**

Rapocin, wś nieistniejąca, legn., gm. Głogów, 4 km na pñ.-zach. od Głogowa: *Rapozin* 1297 SUr VI 256; *Rapoczin* ok. 1300 CdSil XIV 156; *Rapocina* 1307 Reg nr 2925; *Rapczin* 1399 ZfGS XXXIII 392; *Rapczen* 1428, *Rapczin* 1443 CdSil XXVIII 71, 86; von *Rapsen* 1572, 1577 CdL V 158, 163; *Rapsen* 1643 MpDSGlog; *Rapsen* 1670, 1679 J III 34, 170; *Rabsen* 1739 MpWielGlog; *Rabsen* 1791 Z X 285; *Rabsen* 1845 K 524; *Rapsen*, *Rapocin* 1900 Myc 44; *Rabsen* — *Rapocin*, -a, *rapociński* 1947 MPol XXV nr 124; *Rapocin*, -na 1982 WUN III 113; n. zniesiona *Rapocin*, wieś 2012 DzU poz. 1515. — Pierwotna n. *Rapocin*, od n. os. pochodzenia niem. *Rapota* SSNO IV 444 (< *Rad-bod*), z suf. *-in*, efemerycznie *Rapocina*, z suf. *-ina* lub zmianą rodzaju na żeński. Nazwę zmieniono jako *Rapsen*, wtórnie *Rabsen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rapocin*. Wieś została wysiedlona i rozebrana w związku ze skażeniem terenu. Lit.: SNGŚI XI 112. JCh/PS

Rapocino, os. zaginiona, leżała koło Opalenicy, pozn., gm. Opalenica: *Rapoczino* 1389 RWlkp I nr 61; *Rapaczyno* 1436, *Rapaczyno* (1444)1760–63, *Rapoczino* 1456 Koz III 128; *Rapoczyno* 1457 SHGPn IV 40; *Rapoczino* ... *Ropoczino* 1501 Koz III 128; *Ropoczino*, *Rapaczino* 1501 SHGPn IV 40. — Od n. os. *Rapata*, *Rapota* SSNO IV 444, z suf. *-ino*. Postać *Ropoczino* zapewne pod wpływem adideacji do n. os. *Ropot* SSNO IV 467 lub do *romotać*, *ropotać* 'łomotać, hałasować' SW V 561. Lit.: SHGPn IV 40; PPozn 253. ZZ

Rapotendorf zob. **Aniolowo**

Rappenhöh zob. **Kozaki** (2)

Rappy zob. **Rapy**

Raptowo zob. **Reptowo** (1)

Raptynie zob. **Milanówek**

Rapy, dziś *Rapy*, cz. Biłgoraja i *Rapy Dylańskie*, kol., dawniej dwie wsi, zamoj., gm. Biłgoraj, 7 km na pñ. od Biłgoraja: *Rapy* 1786 MpPerLu; *Rapy* 1796 PerOpis I 179; *Rappy* 1827 Tabella II 134; *Rapy Dylańskie* i *Rapy Bojarskie* 1888 SG IX 528; *Rapy Dylańskie* i *Bojarskie*, dwie wsi 1921 Sk IV 8; *Rapy*, *Rap*, *Rapy Dylańskie*, *Rap-kich* 1982 WUN III 113; gw. *duże rapy*, *rap*, *rapajski/rapajski*; *rapy*, -uf; *rapy dylańskie*. — Od

n. os. *Rapa* (: *Rafael*, łac. *rapa* 'rzepa', może też ap. *rapa* 'niezgrabiasz' SW V 476) SSNO IV 444, w l. mn. Człony odróżniające od n. pobliskich wsi *Bojary* i *Dyle*. Lit.: KosLu 156–7. BCz

Rapy Bojarskie zob. **Rapy**

Rapy Dylańskie zob. **Rapy**

Rarfin zob. **Rarwino** (1, 2)

Rarwin zob. **Rarwino** (2)

Rarwino (1), wś, kosz., gm. Białogard, 14 km na pld.-zach. od Białogardu: *Rarfin* 1569/1600 TrautmElb I 172; *Rarffin* 1628 LorSNH 95; *Rarfin* 1789 MpGillyPom; *Rarfin* 1836–38 MpUMbl 691; *Rarfin* 1888 SG IX 528; *Rarfin* — *Rarwino*, -na, *rarwiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rarwino*, -na 1982 WUN III 113. — Nazwa o niejasnej podstawie, z suf. *-in*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Rarwino*. Lit.: Rzduma I 133–4; TrautmElb I 172. BCz

Rarwino (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 6 km na pld.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: de *Rarvin* 1313 PU V 86; *Rarvyn* 1437 TrautmElb I 172; *Rarvin* 1618 MpLub; *Rarwin* 1628 Rzduma II 191; *Rarvin* 1789 MpGillyPom; *Rarfin* 1834 MpUMbl 686; *Rarvin* 1888 SG IX 528; *Rarvin* — *Rarwino*, -na, *rarwiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rarwino* — *Rarvin*, wś 1951 Rosp 268; *Rarwino*, -na 1982 WUN III 113. Lit.: TrautmElb I 172; Rzduma II 191. BCz

Raschau zob. **Raszowa** (3)

Raschdorf zob. **Jemna**

Raschen zob. **Rajczyn**, **Raszów** (2)

Raschewitz zob. **Raszowice**

Raschkowek zob. **Raszkówek**

Raschowa zob. **Raszowa** (2, 3)

Raschung zob. **Rasząg**

Raschütz zob. **Raszczyce**

Raschwitz zob. **Radoszowice**, **Raszowice**, **Roszkowice** (4)

Rasen zob. **Raczek**

Rasin zob. **Radzyń Chelmiński**

Raski zob. **Rusków** (2)

Raski Grona zob. **Ruskowo** (2)

Rasławice zob. **Raclawice** (4), **Rosławice**

Rasmushausen zob. **Niewieścín**

Rasowy zob. **Rasy**

Raspenau zob. **Łączna** (3)

Rasselwitz zob. **Jarosławice** (3), **Raclawice**, **Małe**, **Raclawice Śląskie**, **Raclawice Wielkie**, **Raclawiczki**

Rassowa zob. **Rasy**

Rassowy zob. **Rasy**

Rassy zob. **Rasy**

***Rastekaym** (1), os. zaginiona, leżała w okolicy Barcian, olszt.: *Rastekaym* 1399 Ger 139; *Rastekaym* hot 6 hocken 1437 GZ 67. — Nazwa prus. **Rāst-kaim-* lub **Raist-kaim-*, z członem prus. **kaimis* ‘wieś’. Do n. **Rāst-kaim-* por. lit. n. os. *Rasteikà, Rastēnis, Rastikas* Lpvž II 577 (: *rāsti* ‘znaleźć, znajdować’). Do n. **Raist-kaim-* por. prus. ap. **raista*, lit. *raistas* ‘bagnó, trzęsawisko’ i n. wsi *Raystopelk* 1284 Ger 138, lokalizowanej koło osady Skrojty, a przez G. Leydinga (I 14) identyfikowanej z wsią *Dąbrowa* (16). Lit.: *Blažienė* II 321–2. RP

***Rastekaym** (2), os. zaginiona, leżała w komornictwie Kętrzyn, olszt.: zu *Rastekayme* 1416, *Rastekaym* hot 6 hocken 1437/38 *Blažienė* II 321. Lit.: *Blažienė* II 321. RP

Rastembork zob. **Kętrzyn** (1)

Rastenburg zob. **Gnatowo** (3), **Kętrzyn** (1)

Rastenburgwiese zob. **Gnatowo** (3)

Rastgrund zob. **Bronikowo** (2)

Rastowo zob. **Rasztów**

Rasy, wś, piotr., gm. Drużbice, 6 km na płn. od Belchatowa: *Raschowi* 1511 *ŽDz* XIII 201; *Raschowoy* 1511/12 *VisitGn* 463; *Raschowoy* 1511–23 *ŁLB* I 461; *Raszowy* 1552 *ŽDz* XIII 258; *Rasowoy* 1791 *MpPerSd*; *Rassowy* 1827 *Tabella* II 134; *Rassy*, kol. 1877 *Zin* II 105; *Rassy* al. *Rassowa*, kol. 1888 *SG* IX 530; *Rassy*, wś 1921 *Sk* II 80; *Rasy*, -sów, *raski* 1972 *UN* 39, 13. — Początkowo *Raszowy*, od n. os. *Rasz* (: im. złożonych typu *Rasław, Radosław*) *SSNO* IV 445, z suf. -owy. Wtórnie *Rasowy* — forma zmaszowana, a od XIX w. *Rasy* — postać w l. mn., z wyrównaniem do nazw rodowych. EB

Raszawy zob. **Roszawy**

Rasząg, wś, olszt., gm. Biskupiec, 8,5 km na pld.-zach. od Biskupca: *Raschink* 1609 *PospWrm* 128; *Rausching* 1615 *RŁWrm* 276; *Rauschung* 1656 *Kolberg* 279; *Raschung* 1755 *MpEnd*; *Raschong* ok. 1780 *HAPr* IV 347; *Raschung* 1789 *Goldb* I 188; *Raschung* 1796–1802 *MpSchröt* XVII; *Raschong* 1820 *Wald* 158; *Raschung* 1877 *PospWrm* 128; *Raschong* — *Rasząg* 1879 *Kętn* 210; *Rasząg*, dobra 1882 *Kętl* 552–3, 559, 562; *Rasząg* — *Raschung* 1941 *Choj* 124; *Raschung* —

Rasząg, -aga, *rasząski* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Rasząg*, -ga 1982 *WUN* III 113; gw. *rāšūņk*, -ynga, *rāšyņski* *NitschPis* III 272, 287, później *rašōņk//rašēņk*, -a, *rašonski/rašēnski*. — Wieś powstała w r. 1569 i przyjęła n. od prus. n. jez. **Ranz-ings* lub **Ransingē*, ta od rdzenia **ranz-*, **rans-*, por. lit. *režītis* ‘naprężać się, napinać się’, *rqžytis* ‘przeciągać się, wyprężyć się’, łot. *riēztiēs* ‘wyginać się’ *SESmocz* 512–3, z suf. -ing-, wymiennie -ung-, -ang- *Ger* 247. Głoska *s* > *š* przed -i- lub w wyniku skojarzenia z niem. *rasch* ‘prędko’. W n. pol. *Rasząg* denazalizacja rdzennego prus. -an- pod wpływem fonetyki gwarowej, suf. -ag zgodnie z tendencją do unifikacji prus. nazw z częstką -ng-. Lit.: *ZGAE* XXIII 557; *Biskupiec*. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 175–7; *Ger* 139; *PospWrm* 128; *Biolik*, *HE* VIII 211; *PrzybBalt* 236. RP

Raszczyce, wś, kat., gm. Lyski, 7,5 km na płn.-wsch. od Raciborza: *Stephano Raschiz* 1274 *CdSil* II 13; *Stephan von Razicic* 1307 *Reg* nr 2923; *Jakob v. Raszczycz* 1339 *Reg* nr 6348; *Tschepano de Rasschicz* 1379 *CdSil* II 17; *Rasschicz* 1415 *Drz* III 504; *Rasschitz* (1415)XVI *CdSil* VI 35; *Raschicz* 1447 *ZfGS* XXVII 375; *Matieg z Rassiczich* (1478)XVI *CdSil* VI 102; z *Rassyecziz*, z *Rassyeczycz* 1491, z *Chobolicz* a v *Rassyeczycz* 1490, 1491 *CdSil* II 70, 71, 209, 211, *Rassiczicze* (1492)XVI *CdSil* VI 135; z *Rassyeczycz*, z *Ras-sieczicz* 1493 *CdSil* II 212, 217; *Rassisitzo* (1531) *K* 530; auf *Rassyecz* 1576, auf *Raschütz* 1598 *CdSil* XXXIII 49, 84; *Rassyecz* 1652, in villa *Raszow* 1679, *Raszczitz* 1687 *J* II 1–2, 143, 598; *Raschütz* 1736 *MpWielRat*; *Raschtzitz* 1743 *SNGŚI* XI 112; *Raschüz* 1784 *Z* III 165; *Raschczitz*, auch *Raschzitz* u. *Raschütz*, *Raszczyce* 1845 *K* 530; *Raszczyce* 1933 *SkBy* 1428; *Raszczyce*, -czyc 1982 *WUN* III 113. — Dawniej zapewne **Raszczyzycze*, od n. os. *Raszycz(z)*, por. *Rasz* *SSNO* IV 448, 444, lub *Raszczycze*, od n. os. *Raszek*, *Raszka* *SSNO* IV 446–7, z suf. -ice. Nazwę zniemczono jako *Raschitz*, *Raschütz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszczyce*. Lit.: *SNGŚI* XI 113; *Ng* 249; *BorGŚI* 180. *JCh/PS*

Raszelki, wś, sier., gm. Warta, 9,5 km na płn.-wsch. od Warty: *Raszelki* 1827 *Tabella* II 134; *Raszelki* 1888 *SG* IX 532; *Raszelki* 1921 *Sk* II 105; *Raszelki*, -lek, *raszelecki* 1972 *UN* 50, 38. — Od n. os. **Raszelek*, por. *Raszel* (: *Rasław, Radosław*) *RymSEN* II 340, w l. mn. EB

Raszew

Raszew, cz. mta Kutno, dawniej wś, płoc.: *Resewo*, *Raschewo* 1511–23 ŁLB II 479, 480; *Raszewo* 1792 MpPerRw; *Raszew* 1827 Tabella II 134; *Raszew* 1839 MpKwat II 3; *Raszew* 1888 SG IX 532; *Raszew* 1921 Sk I53; *Raszew* 1991 Mp-50(N-34-135-B). — Od n. os. *Rasz* (: *Racisław*), z suf. *-ewo*, *-ew*. W n. poświadczony płnopol. przejście *Ra-* > *Re*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 171, 172. UW

Raszewice zob. **Rozpędziny**

Raszewo (1), cz. wsi Ostrowite Prymasowskie, dawniej wś, koniń., gm. Witkowo: quod cupientes ville ... dicte *Raszewo* ... *Caszewo*, *Caschewo* (!) ... in ... lacus *Caszevo*, nadpis: *Ville Raschewo clavis* (1406)XVI KW VII 330; *Rasszowo* 1412 Kal nr 370; *Ostrovithe et Rassevo* 1422 AC I nr 1579; *Raschewo* 1511/12 VisitGn 442; *Raschowo*, villa 1511–23 ŁLB I 101; *Raszewo* 1580 ŻDz XII 151; *Raszewo*, wś 1888 SG IX 532; *Raszewo*, *-wa* 1967 UN 77, 28. — Od n. os. *Rasz*, z suf. *-ewo*, obocznie *-owo*. Lit.: Koz I 252, V 234; Nieckula, *-ov-* 171. ZZ

Raszewo (2), dziś *Raszewo Dworskie i Raszewo Włociańskie*, dwie wsi, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą, 8,5 km na pñ.-wsch. od Wyszogrodu: *Raszewo* 1402 Płoń nr 150; *Raszewo* 1403, 1408 Płoń nr 306, 1136; *Ressewo* 1411 Płoń nr 16145; *Raschewo* (1415)1456 SHGWy(MK 3, 6v); *Raszewo*, *Rasszewo*, *Rassewo* 1424 Zakr I nr 350, 433, 435; *Raschewo* 1429 MkM II nr 1551; *Raschewo* 1435 Zakr II nr 1551; *Raschewo* 1489 ZHer nr 689; *Raszewo* 1576 ŻDz XVI 303, 306; *Raszewo* 1827 Tabella II 134; *Raszewo*, wś i folw. 1888 SG IX 532; *Raszewo Dworskie*, *Raszewo Włociańskie*, dwie wsi 1933 SkBy 1428; *Raszewo Dworskie*, *Raszewo Włociańskie*, *-wa* *-kiego* 1982 WUN III 113. — Okresowo poświadczony w zapisach płnopol. przejście *Ra-* > *Re-*. Człony odróżniające od przym. *dworski* i *włociański* wskazywały zapewne na dawną przynależność wsi. Lit.: SHGWy 44–5; ZMaz 316. UW

Raszewo Maior zob. **Raszewy** (1)

Raszewo Minor zob. **Raszewy** (1)

Raszewy (1), wś, kal., gm. Żerków, 3 km na pñ.-wsch. od Żerkowa: de *Rassewo* 1402 RWlkp II nr 164; *Raszewo* 1410 Koz III 128; de *Raszewy* 1418, *Rassewo* 1432 RWlkp II nr 540, 1071; Pro utraque *Raszewi*, *Maius* et *Minus* (1441) KW X 211; *Raschewo* 1465 Koz III 128; oba *Raszewa*

1480 SHGKI(PG 9, 124); *W. i M. Raschewy* 1486 SHGKI(PG 10, 45); in *Raszewy mai. et min.* 1500 Koz III 128; *Rasewy* 1510 NKs 145; *Raszewo* 1535 SHGKI(ASK 12, 468); *Raszewy* 1578 ŻDz XII 216; *Raszewy*, wies *Raszewo* 1789 MKI(Tab 45, 12 i 47, 10); *Raszewy* 1846 KsP 398; *Raszewy* 1888 SG IX 532; *Raszewy*, *-szew*, *raszewski* 1971 UN 79, 16. — Od n. os. *Rasz*, z suf. *-ewo*, następnie n. uległa pluralizacji. Lit.: Nieckula, *-ov-* 171. ZZ

Raszewy (2), wś, leszcz., gm. Kobylin, 5,5 km na pñ.-zach. od Kobyliny: Laurentius *Raszefsky* 1394 RWlkp III nr 10; de *Rassewo* 1402, de *Raszewy* 1416, de *Raszewo* 1424 RWlkp II nr 164, 467, 1009; de *Raszewy* 1447 Koz III 128; In villa *Raschewye* (!) 1510 NKs 121; *Rasszewy* 1535 SHGKI(ASK 12, 463); *Raszewy* 1578 ŻDz XII 217; *Raszewy* 1888 SG IX 532; *Raszewy*, *-szew* 1982 WUN III 113; gw. *raševy*, *-vuf*, *rašefski*. ZZ

Raszewy zob. **Roszawy**

Razskowice (1), os. zaginiona, własność księżęca, następnie klasztoru cysterek w Owińskach, pozn., gm. Czerwonak: *Raskowicze* (1252)XVI, *Raskowice* (1280)1578 KW I 268, 465. — Od n. os. *Raszek* SSNO IV 446 (: *Rasz*), z suf. *-owice*. Lit.: SHGPn IV 40–1. ZZ

Razskowice (2), wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi sandomierskiej: *Raskowicze* 1374 KMlp III 277. Lit.: KSand 167. IN

Razskowice zob. **Razsków** (2), **Rozskowice** (4)

Razskowo zob. **Razsków** (1), **Razskówek**, **Rozskowo** (6, 7)

Razsków (1), mto, kal.: *Raskowo* 1403 KW V 41; de *Raczcow* 1411, *Raszcowo* 1412 Kal nr 44, 319; in *Razskowo* (1443), *Raschkowo* 1444 KW X 318, 334; de *Raschkowo* 1454 BCh 98; in oppido *Razskowo* 1497 Bob nr 387; *Roschkowo* 1510 NKs 150; *Razskow* 1576 SHGKI(ASK 12, 602); *Raskow* 1579 ŻDz XII 139; *Razsków* 1618–20 PKal 96; *Razsków* 1888 SG IX 534–5; *Razsków*, *-kowa* 1982 WUN III 113; gw. *raškuf*, *-ova*, *raškoski*. — Od n. os. *Raszek*, z suf. *-owo*, następnie *-ów*. Lit.: RymNmiast 203; RospSEMIG 325; ZierNmiast 129–30. ZZ

Razsków (2), wś, kiel., gm. Słupia, 8,5 km na pñ.-zach. od Sędziszowa: *Raschow* (1288)1527 Mog 38; *Rascow* 1384, de *Rascowicz* 1397 Krak nr 2203, 6192; de *Razskowa* 1399 Krak nr 9313;

Raszcow 1405 ZDMI 337; *Raschkow* 1470–80 DB II 208; *Rascow* 1490 ŻDz XV 436; *Raskow*, *Rasskow* 1529 LR 116, 167; *Raszkow* 1581 ŻDz XIV 77; *Raszkow* 1629 RPobKr 175; *Raszkow* 1783–84 RejKor 231; *Raszków* 1783, *Ruszków* 1787, *Raszków* 1790–92 SHGKrMat 257; *Raszków* 1827 Tabella II 134; *Raszków* 1888 SG IX 533; *Raszków* 1921 Sk III 143; *Raszków*, *-kowa*, *raszowski* 1966 UN 21, 54. — W XIV w. też postać *Raszkowice*. Lit.: RKrak 143; Nieckula, *-ov-* 171. *IN*

Raszków (3), wś, wałb., gm. Radków, 10 km na płd. od Nowej Rudy: in *villa Sifridi* 1316 Reg nr 3551; *Seiffersdorff* (1316) GQ I 36; *Sifridi villa* 1327 Reg nr 4644; *Sifridisdorf* 1351, in *Ziffridi villa* 1357, *Sifridivilla* 1360, *Siffridivilla* 1370, *Seyfridstorf* 1380, *Sifridi villa* 1384, *Zeyfridsdorf*, *Ziffridivilla* 1390, 1395 GQ I 122, 160, 168, 211, 230, 237, 256, 257, 272; *Ziffridi uilla*, *Zeyffridi uilla* 1401, 1408 GQ II 5, 32 *Seyferdorf* 1416 SGTS XV 368; *Seiffersdorff* 1419, *Sifredisdorf* 1423, *Seiffersdorf* 1437, *Dörfgen Seiffersdorf* 1439, *Seyfersdorf* 1477, *Seiffersdorf*, *Seyffirsdorff* 1481, *Seifriedsdorf* 1482, *Seifridsdorff* 1486, im *Dorfe Siphridi* (!) 1499, *Seiffersdorf* 1500 GQ II 102, 122, 186–7, 197, 362, 383, 384, 392, 420, 512, 518; *Seifridtsd.* 1559 KGL 67; *Seyfersdorff* 1615 CdSil XXXIV 80; *Seiffersdorff* 1666/67 J I 733; *Sefersdorff* (?) 1743 SNGŚI XI 113; *Seiffersdorf* 1789 Z IX 359; *Seiffersdorf* 1845 K 627; *Seiffersdorf* 1940 MpMbl(5564); *Seiffersdorf* — *Raszków*, *-owa*, *raszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Raszków*, *-kowa* 1982 WUN III 113. — Nazwa niem *Sifridisdorf*, od XV w. też *Seiffersdorf*, w formie zlatynizowanej *Villa Sifridi*, od n. os. *Sie(g)frid*, *Seifried*, *Seifer* Gott 459 i ap. *Dorf*, łac. *villa* ‘wieś’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszków*. Lit.: SNGŚI XI 113; SGTS XV 368–72. *JCh/PS*

Raszkówek, cz. wsi Moszczanka, dawniej wś, kal., gm. Raszków: *Raszkowo* 1497 SHGKI(PG 7, 155); *Villa Raszkowo* 1510 NKs 137; *Raskowko* 1565 SHGKI(ASK 13, 104); *Raskowko* 1579 ŻDz XII 126; *Raszkowko* 1620 MKI(Tab 11, 53); *Wies Raszkowko* 1789 MKI(Tab 22, 177); *Raszkowek* 1846 KsP 293; *Raszkówek* al. *Raszkówko* 1888 SG IX 535; *Raszkówek*, niem. *Raschkowek* 1921 Sk X 61; *Raszkówek*, wś 1933 SkBy 1429; *Raszkówek*, *-wka* 1982 WUN III 113. — Od n. os. *Raszek*, z suf. *-owo*. Wtórnie n. z suf. *-ko*, dyfe-

rencyjna wobec n. *Raszków* (1); suf. wymieniony następnie na *-ek*. *ZZ*

Raszkówko zob. **Raszkówek**

Raszowa (1), dziś *Raszowa*, wś, i *Raszowa Mała*, os., dawniej wś, legn., gm. Lubin, 8 i 10 km na płd. od Lubina: *Rasoua* 1267 SUr IV 15; *Reychenow* 1310, *Richenow* 1339 Reg nr 3121, 6289; *Richinow* 1362 Heyne II 718; *Rychenaw* 1399 ZfGS XXXIII 398; *Reichenaw* (1418) K 538; *Reichin* 1463 CdSil XXVIII 108; *Reichenow* 1580 J III 2; *Groß, Klein Reichen* 1655 EberLieg 124; *Reichenau* 1670 J III 2, 113; *Gr. Reichen* ok. 1672 MpDSLig; *Groß und Klein Reiche* 1690 CdSil XXXV 24; *Gros Reichen* 1736 MpWielLig; *Reichen, Groß-, Reichen, Klein-* 1789 Z VIII 241; *Reichen, Groß-, Reichen, Klein-*, dwie wsi 1845 K 538; *Duża Raszowa, Raszowa* po 1945 SNGŚI XI 114; *Reichen* — *Raszowa*, *-ej*, *raszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Klein Reichen* — *Raszowa Mała*, *-ej*, *-ej*, *raszowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Raszowa Duża, Raszowa Mała* 1975 Mp-25(452.14); *Raszowa*, *-wej*, *Raszowa Mała*, *-wej* *-lej* 1982 WUN III 113. — Pierwotnie *Raszowa*, od n. os. *Rasz*, z suf. *-owa*; n. zmieniona jako *Reichenau* (zapewne w wyniku adideacji do niem. *reich* ‘bogaty’), z członem *-au*, skrócona później do *Reichen*. Od XVII w. z członami odróżniającymi od przym. *gross* ‘duży, wielki’, *klein* ‘mały’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszowa Mała* i *Raszowa*; używana jest też n. *Raszowa Duża*. Lit.: SNGŚI XI 114. *JCh/PS*

Raszowa (2), wś, opol., gm. Leśnica, 5,5 km na płn. od Kędzierzyna-Koźła: *Rassoua* (1353) XVI CdSil VI 5; *Russowa* (1532) K 530; ex *Raszowa, Raszkow* (!) 1679 J II 152, 156; *Raszhow*, P[ol]. *Rassowa* 1736 MpWielOppol; *Raschowa* 1743 SNGŚI XI 113; *Raschowa* 1783 Z II 266; *Raschowa, Raszowa* 1845 K 530; *Raszowa*, niem. *Roschowa* 1888 SG IX 536; *Raszowe* 1900 Myc 44; *Raszowa* (*Raschowa*) — *Mittenbrück* 1939 Prus 63; *Mittenbrück* — *Raszowa*, *-ej*, *raszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raszowa*, *-wej* 1982 WUN III 113. — Nazwa *Raszowa* zmieniona jako *Raschowa*. Nazwa *Mittenbrück* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszowa*. Lit.: SNGŚI XI 113. *JCh/PS*

Raszowa (3), wś, opol., gm. Tarnów Opolski, 15,5 km na płd.-zach. od Opola: *Raszowa*

Raszowa

(1297)1729 SUr VI 254; *Raschau* 1301 Reg 2617a; in *Rassowa* (1354)XVI CdSil VI 5; de *Rassow* 1356 CdSil I 39; *Reschaw* (1400)XVI, *Raschaw* (1402)XVI CdSil VI 22, 23; *Raschowa* (1421) K 530; *Raschaw* 1447 ZfGS XXVII 363; *Raschaw* (1457)XVI CdSil VI 77; *Raschowy* (1532) K 530; *Raschowa*, *Raschow*, *Rassowy* 1564 SNGŚI XI 113; villa *Raschow* 1679, *Rassowa*, in *Rassow*, *Raschau*, in *Raschow* 1687/88 J II 67, 328, 341, 346, 425; *Raschau*, P[ol]. *Rassowy* 1736 MpWielOppol; *Raschow* 1743 SNGŚI XI 113; *Raschow* 1784 Z III 82; *Raschau*, *Raszowa* 1845 K 530; *Raszowa*, niem. *Raschau* 1888 SG IX 536; *Raschau* — *Raszowa*, -ej, *raszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raszowa*, -wej 1982 WUN III 113. — Początkowo *Raszowa*, później też w spluralizowanej formie *Raszowy*. Nazwę zmieniono jako *Raschow*, *Raschau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszowa*. Lit.: SNGŚI XI 113. JCh/PS

Raszowa zob. **Radoszyn**, **Ręszów**

Raszowe zob. **Raszowa** (2)

Raszowice, wś, wroc., gm. Prusice, 8 km na pld.-zach. od Żmigrodu: *Rasseuichi* 1204 (?) SUr I 64; *Radziewitz* 1454, *Radziewitz* 1476 HaeG 429; *Raschenitz* 1712 MpDSOLS; *Radzewitz* 1739 MpWielOels; *Raschewitz* 1785 Z IV 383; *Raschewitz* (*Radzewitz*) 1803 WBeschr VII 72; *Raschewitz*, *Raschwitz* 1845 K 530, 531; *Raschewitz* 1888 SG IX 528; *Raschewitz* — *Raszowice*, -ic, *raszowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Raszowice*, -wic 1982 WUN III 113. — Pierwotnie *Raszewicy*, od n. os. *Rasz*, z suf. -ewicy; por. też n. rodu von *Rassow* — W. Häusler jako właściciele *Raszewic* w 1351 r. wymienia Nikolausa i Jakoba, synów Klemensa von *Rassow*. Nazwę zmieniono jako *Raschewitz*. Zapisy z XV w. i późniejsze z 1739 i 1803 r. wskazują na funkcjonowanie obocznej n. *Radz(i)ewice*, por. n. os. *Radz* SSNO IV 428, zob. n. m. *Radzowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszowice*. Lit.: SNGŚI XI 114; Kozierowski, SiOcc VIII 306. PS

Raszowicy zob. **Raszów** (2)

Raszowo zob. **Raszewo** (1), **Raszów** (2)

Raszowy zob. **Rasy**, **Raszowa** (3)

Raszów (1), wś, jel., gm. Kamienna Góra, 4 km na pln.-zach. od Kamiennej Góry: Henrico de *Ruzendorff* 1287, *Ruzindorff* (1287)1706, de *Ruzendorff* 1287 SUr V 281, 285; *Rysindorf* (?) 1287

SGTS V 240; Henrici de *Rusendorph* 1293 SUr VI 73; *Rysindorf* ok. 1300 CdSil XIV 139; *Ruzindorf* 1334, *Rűzsindorf* 1337, *Ruzindorf* 1337 Reg nr 5305, 5826, 6020 (tu?); *Ruzindorf* 1338, Siffrid v. *Rusindorf*, *Rusindorff*, Syfrid u. Nik. gen. v. *Rusendorf* 1339 Reg nr 6166, 6200, 6360, 6422; Syffrit u. Niclos Gebr. v. *Ruzindorf*, Syffrid v. *Ruzindorf*, *Rusindorf*, Siegfried u. Nikolaus v. *Brizendorff* (rect. *Ryzendorff*) 1340 Reg nr 6429, 6501, 6510a; Siffrid v. *Rauzsindorff*, *Rusindorf*, *Rűzsindorf* 1341 Reg nr 6588, 6638, 6613; *Ruzindorf*, Syffrid u. Nicolaus v. *Russendorff*, *Russindorff* 1342 Reg nr 6854, 6948, 6964 (tu?); *Rűssindorf* 1398, *Reussindorf* 1399 LandbSch III nr 440, 711; *Reisendorff* 1666/67 J I 690; *Reisdorf* 1736 MpWielSchw; *Nieder*, *Ober Reisendorff* 1743 SNGŚI XI 114; *Ober*-, *Nieder Reusendorff* 1765 SGTS V 240; *Russendorf*, *Ober*, *Nieder* 1785 Z V 115; *Reusendorf*, *Nieder*-, *Ober Reussendorf*, *Neu Reussendorf* 1810 SGTS V 240; *Reußendorff*, *Ober*- u. *Nieder*- 1845 K 545; *Reussendorf* 1941 Wrzosek 33; *Reussendorf* — *Raszów*, -owa, *raszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Raszów*, -szowa 1982 WUN III 114. — Pierwsze zapisy mogą wskazywać na pochodzenie od niem. n. os. *Ruse*, *Ruß* (: *Hrod*), też *Reusse*, *Reis* Gott 262, 408 i ap. *Dorf* ‘wieś’ lub na adaptację pierwotnej n. słow. **Rusinów* lub **Rysinów*, od n. os. *Rusin* (: stp. rusy ‘rudawoźółty’) lub **Rysin*, por. *Rys*, *Rysek* (: *rys* ‘rysa’) SSNO IV 519, 536–6, z suf. -ów, którą następnie zmieniono. Okresowo n. z członami od przym. *ober* ‘górnym’ i *nieder* ‘dolnym’. Zapisy z lat 1334–42 mogą odnosić się do wsi *Rusinowa*, która również nosiła n. niem. *Reussendorf*, zob. np. Wereszczyński, Rocznik Jeleniogórski XXXVIII, 25. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszów*. Lit.: SNGŚI XI 114; SGTS V 240, VIII 285–8. JCh/PS

Raszów (2), wś, wroc., gm. Trzebnica, 4 km na pld.-wsch. od Trzebnicy: villis ... Malussino, *Rassouo* et de parte Brochotino 1202–03, de *Rassov* 1204, *Rassouici*, *Rassouo*, *Rassovo* 1208, *Rassouo* 1218 SUr I 56, 64, 84, 133; *Rassouo* 1235, *Rashouo* 1236 SUr II 64, 269; *Rassoua* 1267 SUr IV 15; *Raschov* (1348) K 530; *Rassow* 1350, 1370 HaeG 381; *Rasschou* 1371 Hae 161; *Rasschaw* 1410, 1464 HaeG 381; *Rasschen* 1712 MpDSOLS; *Raschen* 1739 MpWielOels; *Raschen* 1785 Z IV 383; *Raschen* 1845 K 530; *Raschen*,

Raszów 1941 Wrzosek 22; *Raschen* — *Raszów*, -owa, *raszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Raszów*, -szowa 1982 WUN III 114. — Pierwotnie n. *Raszowo*, od n. os. *Rasz*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Efemerycznie występuje też postać patronimiczna *Raszowicy*, z suf. -icy. Nazwę zmieniono jako *Raschow*, później *Raschen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszów*. Lit.: SNGŚI XI 114. PS

Raszów zob. **Raszówek, Zagrody Lubartowskie**

Raszówek, wś, kiel., gm. Słaboszów, 12 km na wsch. od Miechowa: *Raszów* 1662 ŻDz XV 52a; z *Raszówka* 1682 Inwkrak 58; *Raszówek* 1783–84 RejKor 264; *Raszówek* 1787 Spis 332; *Raszówek* 1827 Tabella II 134; *Raszówek*, folw. 1888 SG IX 536; *Raszówek*, wś i folw. 1902 Przew II 118; *Raszówek*, wś 1921 Sk III 68; *Raszówek*, -wka, *raszówceki* 1964 UN 7, 23; gw. *raśuwek*, -fka, *raśoski*. — Dawniej *Raszów*, od n. os. *Rasz*, z suf. -ów, później rozszerzenie za pomocą suf. -ek. Być może też n. jest związana z nazw. *Raszowskich*, właścicieli pobliskiego Śladowa w XVII w., którego folwakiem był wtedy Raszówek. Pochodzili oni z *Rasze-wa* (2). Lit.: RKrak 143; KopKiel 301. IV

Raszówka, wś, legn., gm. Lubin, 9 km na płn. od Legnicy: *Vorderheide* 1885 Gemeindelexikon 289; *Vorderheide* 1906 MpMbl(4663); *Vorderheide* 1941 SOV 386; *Przedborze*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XI 114–5; *Vorderheide* — *Raszówka*, -ki, *raszówceki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raszówka*, -ki, przys. wsi Lipiny 1982 WUN III 114; *Lipiny*, po zmianie *Raszówka*, -ki, *raszowski*, wś 1991 MPol nr 46, poz. 327. — Nazwa niem. *Vorderheide* ponowiona z n. ter. *Vorder Heide*, ta od ap. *Heide* 'puszcza, pustkowie, też wrzosowisko', z członem odróżniającym *vorder* 'przed, z przodu' (por. pobliskie n. ter. *Hinterheide*, *Mittelheide* 1906 MpMbl(4662), dziś *Pasternik*, *Śródborze* 1954 MPol nr 38, poz. 516). Miejscowość powstała w 1869 r. jako stacja kolejowa. Nazwa przejściowa *Przedborze* nawiązuje do n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Raszówka*. Do 1991 r. *Raszówka* była przysiółkiem wsi *Lipiny* (8), po 1991 r. obie miejscowości połączono pod nazwą *Raszówka*. Lit.: SNGŚI XI 114–5; Gemeindelexikon für die Provinz Schlesien, 1887, 289. PS

Rasztobel, wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Żubryn, 13 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Rasztobol* 1789 WiśnSejn 154; *Rasztobole* 1827 Tabella II 134; *Rasztobole* 1839 MpKwat VI 3; *Rasztobol* 1888 SG IX 536; *Rasztobol*, wś 1902 Przew II 118; *Rasztobol* 1921 Sk V 83; *Rasztobol*, wś 1933 SkBy 1429; *Rasztobel* 1967 SM 959; gw. *rašto-bol*, -lu. — Nazwa *Rasztobole*, obocznie *Rasztobel*, to spolonizowana postać n. lit. **Raštabiliai*, od *raštās* 'miejsce bagniste porośnięte krzakami i drzewami; trzęsawisko' i *balà* 'błoto, bagno, obszar bagnisty' SESmocz 496, 42. Śladem po n. wsi jest n. uroczyska *Rasztobol* 1982 Mp-25(215.14). Lit.: WiśnSejn 154. EB

Rasztobel(e) zob. **Rasztobel**

Rasztowska Wola zob. **Wola Rasztowska**

Rasztów, wś, ostroł., gm. Klembów, 5 km na wsch. od Radzymina: *Rastowo* 1415 SHGMz(MK 9, 57); *Rastowo* 1428 MkM I nr 805; *Rastowo* 1473 SHGMz(MK 9, 20); *Rastowo* 1489 SHGMz(Ep. 11, 147); *Rasthowo* 1523 SHGMz(MK 32, 183); w *rastowe* 1527 Warsz nr 194; *Rastowo* 1587 ŻDz XVI 408; *Rasztow* 1783 MpPerMz; *Rasztów* 1827 Tabella II 134; *Rasztów* 1839 MpKwat IV 3; *Rasztów* 1888 SG IX 536; *Rasztów*, -towa 1982 WUN III 114. — Od n. os. *Rast* SSNO IV 445 (: *Racibor*, *Radosław*), z suf. -owo, wtórnie -ów. Forma *Rasztów* jest hipercpoprawna. UB

Raszujka zob. **Rachujka**

Raszyn (1), wś, dawniej mto, warsz., gm. Raszyn, 10 km na płd.-zach. od centrum Warszawy: *Raschincze* (1395)1468 SHGMz(Ep. 2, 227v); *Raschincze* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 61); *Raschnicze* (!), *Rasincze* 1426 MkM I nr 407; de *Raschincza* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 168); *Raschincze* 1476 SHGMz(MK 9, 65v); *Sraschincza* 1486 Warsz nr 1607; *Raschincze* 1502 SHGMz(MK 18, 151v); *Rashynyecz* 1523 SHGMz(W 13, 914); in oppido ipsorum *Rassiniecz* 1549 Matr V/1, nr 279; *Rasiniec* 1580 ŻDz XVI 270; *Raszyn* 1783 MpPerMz; *Raszyn* 1827 Tabella II 134; *Raszyn* 1839 MpKwat IV 4; *Raszyn* 1888 SG IX 537; *Raszyn*, -na, *raszynski* 1971 UN 136, 21. — Pierwotnie zapewne **Raszyno*, od n. os. **Rasza* SSNO IV 445, z suf. -ino. Wtórnie *Raszyniec*, *Raszyńce*, z dodanym suf. -ec, -ce, a od XVIII w. forma skrócona *Raszyn*. W 1549 r. wieś uzyskała prawa miejskie, zapewne niezrealizowane, gdyż nie ma późniejszych wzmianek potwierdzających istnienie miasta. Lit.: SHGWarsz 235–8; Rzetel-

Raszyn

ska-Feleszko, SFPS 16, 96–7; RymNmiast 203; RospSEMIG 325; Miasta polskie w tysiącleciu II 507. UB

Raszyn (2), wś, ziel., gm. Lubsko, 3 km na płn.-zach. od Lubska: *Rechmer* (?) 1546, *Reschen* ok. 1546, *Reschen* 1638 Eichler, Zschieschang 171; *Räschen* ok. 1700 MpWeigInf; *Raschen* 1748 GBNLaus 27; *Röschen* 1768 MpLusInf; *Raeschen* 1829 MpRey nr 111; *Räschen*, dłuż. *Rašyn*, -a, -ńe 1927 Muka 81; *Räschen* 1933 MpMbl(4155); *Räschen* — *Raszyn*, -na, *raszyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Raszyn*, -na 1982 WUN III 114. — Według A. Muki dawna n. dłuż. **Rašyn*, od n. os. *Raš* (: *Radoslav*), por. pol. *Rasz*, z suf. -in. E. Eichler i Ch. Zschieschang nie wykluczają jednak, że pierwotnie n. miała postać **Radišin*, od n. os. łuz. *Radiš*, pol. *Radzisz*, z suf. -in, co potwierdza n. pobliskiego, nieistniejącego dziś jeziora, por. uff dem Sehe den man nennet *Redychen* 1538 Eichler, Zschieschang 171. Por. też n. m. *Radziechowice* (1). Nazwę zmieniono jako *Reschen*, *Räschen* (przejście *a > e*, zanik -d-). Po 1945 r. wprowadzono urzędową n. *Raszyn*. Lit.: Muka 81; Eichler, Zschieschang, Ortsnamen der Niederlausitz östlich der Neiße, 2011, 171 i n. PS

Raszyniec zob. **Raszyn** (1)

Raszyńce zob. **Raszyn** (1)

Rataj, dziś *Rataj Ordynacki* i *Rataj Poduchowny*, dwie wsi, tarnob., gm. Godziszów, 3 i 4 km na płn.-wsch. od Janowa Lubelskiego: *Ratay* 1580 RPobLu 761v; *Rataj suprymowany*, *Rataj Ordynacki* 1877 Zin II 102; *Rataj Ordynacki*, wś, *Rataj Suprymowany*, os. 1888 SG IX 538; *Rataj Ordynacki*, *Rataj Poduchowny*, dwie wsi 1921 Sk IV 37; *Rataj Ordynacki*, -ja -kiego, *Rataj Poduchowny*, -ja -nego, *ratajski* 1971 UN 110, 9. — Od n. os. *Rataj* SSNO IV 448 lub od ap. *rataj* 'chłop feudalnie zależny, który w zamian za pożyczkę na zagospodarowanie był zobowiązany do pracy na roli pana feudalnego' Sstp VII 440. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *ordynacki*, tu: 'należący do ordynacji Zamoyskich', *suprymowany* 'pozostały po zniesionym zakonie' i *poduchowny*. Lit.: KosLu 71. IN

Rataj zob. **Kawęczyn** (13), **Rataje** (4)

Rataj Ordynacki zob. **Rataj**

Rataj Poduchowny zob. **Rataj**

Rataj Suprymowany zob. **Rataj**

Rataje (1), dziś *Rataje Karskie* i *Rataje Szlupskie*, dwie wsi, kiel., gm. Pacanów, 20 i 18,5 km na pld.-zach. od Połańca: *Rathaye* 1399 Sand nr 239; *Rataje* (1421)1802 ZDM II 6; *Rathaye* 1470–80 DB II 424; *Rathaye* 1508 ŻDz XV 489; *Rathaye* 1529 LR 262; *Rataye* 1579 ŻDz XIV 234; *Rataie* części 2 1783–84 RejKor 312; *Rataie* 1787 Spis 371; *Rataie pacanowskie*, *Rataie szlupskie* 1827 Tabella II 134; *Rataje* 1877 Zin II 102; *Rataje al. Rataje Karskie*, wś 1888 SG IX 538; *Rataje Karskie* i *Szlupskie*, wś 1902 Przew II 119; *Rataje Karskie*, *Rataje Szlupskie*, dwie wsi 1921 Sk III 134; *Rataje Karskie*, *Rataje Szlupskie*, -ji -kich, *ratajski* 1966 UN 19, 62; *Rataje Karskie*, *Rataje Szlupskie*, -tai -kich 1982 WUN III 114. — Od ap. *rataj*, w l. mn. Człony odróżniające w n. zestawionych od n. pobliskich wsi *Karsy* i *Słupia*, w formie przymiotnika. Lit.: KSand 167; KopKiel 260; Rymut, Onom XX 143–68; Wójcik, Polskie toponimy związane z organizacją gospodarczą państwa wczesnopiastowskiego. Nazwy miejscowe motywowane antroponimami zbiorowymi, 2013, 102. IN

Rataje (2), wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi sandomierskiej, w par. Słupia Nowa, być może to dzisiejsza Wólka Milanowska, kiel.: villa nostra *Rathage antiqua* 1361 KMłp III 144; *Rathage* 1369, 1374 KMłp III 240, 277. Lit.: KSand 167. IN

Rataje (3), wś, kiel., gm. Wąchock, 5 km na płn.-zach. od Starachowic: *Rataie* 1791 MpPerSd; *Rataje* 1877 Zin II 102; *Rataje* 1888 SG IX 538; *Rataje* 1921 Sk III 27; *Rataje*, -taj, *ratajski* 1966 UN 20, 33. Lit.: KopKiel 260. IN

Rataje (4), wś, koniń., gm. Pyzdry, 3 km na płn.-wsch. od Pyzdr: vetustum *Rathay* ... iure Theuthonico locandas pro sexto mansas libero ... in villa dicta *Rathay* (1306)1562 KW II 251–2; *Rathaye* (1314)1556 KW II 314; Petrzikovo ... et *Bachage* (!) (1392)1545 KW VI 379; de *Rathage* 1402 Piek nr 328; Villa *Rathaye* regalis 1510 NKS 74; na *Ratajach* 1564–65 Luwlkp I 240; *Rataie* 1578 ŻDz XII 214; *Rataje* 1618–20 PKal 174; *Rataje* 1888 SG IX 538; *Rataje*, -taj 1982 WUN III 114; gw. *rataje*, *rataj*, *ratajski*. — Początkowo *Rataj*, następnie w l. mn. ZZ

Rataje (5), cz. Brzegu, dawniej wś, opol.: villa ... que *Malcouitz* dicitur 1251 SUr III 29 (tu?);

Malcowitz 1251 CdSil IX nr 7 (tu?); *Rattheie* 1279 SUR IV 245; *Rathayka* 1283 SUR V 60; *Rathau* 1314, *Ratay* 1315, *Rathau* 1380 CdSil IX 7, 230, 62; *Rathau* XVII Urb II 292; *Rathau* 1736 MpWielBreg; *Rathen*, *Rathau* 1783 Z I 99; *Rathau*, (*Rathen*) 1802 WBeschr III 148; *Rathau* 1845 K 531; *Rathau*, *Rataje* 1900 Myc 79; *Ratajno*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XI 115; *Rathau* — *Rataje*, -ów, *ratajski* 1947 MPol XXV nr 124; *Rataje*, -jów 1982 WUN III 114. — Poczatkowo zapewne *Malkowice*. Zapis z 1251 r. błędnie przypisano wsi *Malkowice* (4). Historycy utożsamiają go z Ratajami, niewykluczone jednak, że odnosił się do wsi *Małujowice* (zob.). Późniejsza n. *Rataje*, efemerycznie też *Ratajka*, z suf. *-ka*, zniemczona jako *Rathau*. Po 1945 r. wrócono do n. *Rataje*. Lit.: SNGŚI XI 115; BorGŚI 201; Domański, Onom XIX 26. PS

Rataje (6), wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 15 km na pń.-zach. od Ostrołęki: *Grabówek-Rataje* 1932 Mp-100(36–33); *Grabówek-Rataje* 1965 Mp-25(Ostrołęka); *Rataje*, kol. 1967 SM 959; *Rataje*, -jów 1982 WUN III 114. — Pierwszy człon w. zestawionej ponowiony z n. wsi *Grabówek* (2). UB

Rataje (7), wś, pil., gm. Chodzież, 2 km na pń.-wsch. od Chodzieży: *Rathaie* 1403, *Rathaye* 1406, *Rathaie* 1430 KW V 39, 101 500; *Ratagye* 1475 SHGPn IV 41; *Villa Rathaye* 1510 NKs 83; de *Rathay*, z *Rathay*, *Rathai* 1564–65 Luwlkp I 191, 207; *Rathaie* 1577 ŻDz XII 182; *Ratey* 1770 MpPfau; *Ratay* 1802–03 MpGillyPr; *Rataje* 1859 MpChrz; *Rataje*, niem. *Rattay* 1888 SG IX 539; *Rataje*, -taj, *ratajski* 1967 UN 75, 8; gw. *rataje*, *rataj*, *ratajski*. Lit.: SHGPn IV 41–2; PPozn 253. ZZ

Rataje (8), wś, pil., gm. Łobżenica, 1,5 km na pld.-zach. od Łobżenicy: *Rataie* 1661 MKI(Tab 42, 40); *Rataie* 1673 SHGKI(ASK 74, 104); *Rataie* 1695 MKI(K 15, 70); *Rataie* 1732 MKI(Tab 42, 28); *Villa Rataie* 1766 MKI(E 42, 276); *Rataje* 1846 KsP 544; *Rataje*, niem. *Rattay* 1888 SG IX 539; *Rataje*, -taj, *ratajski* 1972 UN 190, 13; gw. *rataje*, -taj, *ratajski*. ZZ

Rataje (9), cz. Gostynina, dawniej wś, płoc.: *Rathaije* 1462 KkM 232; *Rathaye* (1488)1517 SHGRw(AKP 50, 39–39v); *Rathaye* 1502 Matr III nr 194; *Rataie* 1564 Luraw 105; *Rataye* 1579

ŻDz XVI 193; *Rataie* (1630) Luraw 90; *Rataje* 1661 Luraw 214; *Rataje* 1789 Luraw 189; *Rataie* 1827 Tabella II 134; *Rataje* 1888 SG IX 538; *Rataje* 1921 Sk I 31; *Rataje*, wś 1952 UW 9; *Rataje*, -taj 1982 WUN III 114. UW

Rataje (10), cz. Poznań, dawniej wś: usque ad montem ville, que dicitur *Villa Colonorum* (1245)XV SHGPn IV 45; *Aratorum campum* (1253)1298 KW I 286; de bonis *Rataie* (1396)1784 KW VI 410; *Rathaye* (1406)1591–93 KW V 87; in *Rathage* 1419 RWlkp I nr 982; *Rathagye* 1447, *Rathage* 1473 SHGPn IV 45; *Rathaye*, allodium 1508 SHGPn(ASK 3, 25); *Ratagye* 1508 Matr IV/1, nr 451; *Rataye* 1519 Matr IV/2, nr 12250; w *Ratajach* ... ku *Ratajom* ... pod *Ratajmi* 1561 LuPozn 4–7; *Rataie* 1580 ŻDz XII 43; *Rataie* 1622–24, *Rataie* 1789 PPozn(Tab 1, 14 i 6, 34v); *Rataje*, niem. *Rattay*, wś 1888 SG IX 539; *Rataje*, niem. *Rataj* 1921 Sk X 74, 154; *Rataje*, -taj 1965 UN 93, 6. — Pierwsze zapisy łac. *Villa Colonorum*, od ap. villa 'wieś' i colonus 'związany ze stanem przywiązanego do ziemi dzierżawcy', oraz *Aratorum campum*, od campus 'płaskie, równe pole; błonie' i arator 'oracz, ten kto orze'. Od XIV w. n. *Rataje*. Lit.: SHGPn IV 45–6; NGPozn 103–4. ZZ

Rataje (11), wś, pozn., gm. Rakoniewice, 5 km na pld. od Grodziska Wielkopolskiego: de *Ratagin* (1285)1646 KW I 520; *Rathahin* (1285)1431 SHGPn IV 42; de *Rathay* 1398 RWlkp III nr 37; *Rataye* 1412 SHGPn IV 42; na *Radayach* 1418, w ... *Rathayech* 1420, *Rathaye* 1422 RWlkp III nr 652, 820, 935; *Ratage* 1427 RWlkp I nr 1243; *Rathage* 1436 SHGPn IV 42; *Rathaye* 1510 NKs 165; *Rataie* 1580–81 ŻDz XII 69; *Rataie* 1622–24, *Rataje* 1775 PPozn(Tab 1, 70 i 7, 12); *Rataje*, niem. *Rattay* 1888 SG IX 538–9; *Rataje*, -taj 1982 WUN III 114. Lit.: SHGPn IV 42–5; PPozn 253. ZZ

Rataje (12), wś nieistniejąca, leżała w okolicach Brzeźna, w par. Kutno, sier.: *Rathaie* 1229 Imbr 86; *Rathaye* (1369)XVI CdP III 153; *Rathagye*, villa 1470–80 DB III 109; *Rathaye* 1553 Matr V/2, nr 6121; *Rataie* 1610 Koz VII 66; *Rataje* 1888 SG IX 538. Lit.: SHGŁęcz II 66–7. EB

Rataje (13), cz. Oleśnicy, dawniej wś, wroc.: in villa ... *Rathai*, in villis *Rathaycis* circa Olsniz situatis 1288 SUR V 287; *Rathai*, ville *Rathayce* 1288 Reg nr 2054; ville *ratayacales* 1288 HaeG

Rataje

199; *Rathay* (1290)XIVSUr V 345; de *Ratayen* 1292 SUR VI 40; *Rathay* 1311 Reg nr 3183; *Rathaye* 1317 HaeG 429; *Rate* 1712 MpDSOLs; *Rathe* 1739 MpWielOels; *Rathen* 1785 Z IV 296; *Rathen* 1803 WBeschr VII 50; *Rathen* 1830–31 MpRey nr 133; *Rathe* 1845 K 531; *Rathe* 1900 Myc 79; *Rathe*, *Rataje* 1941 Wrzosek 17; *Rathe* — *Rataje*, *-jów*, *ratajski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rataje*, *-jów* 1982 WUN III 114. — Nazwę *Rataje* zmieniono jako *Rathe*, *Rathen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rataje*. Lit.: SNGŚI XI 115; Domański, Onom XIX 26. JCh/PS

Rataje (14), wś, wroc., gm. Wołów, 10 km na wsch. od Prochowic: villas ... *Radtai* 1201 SUR I 48; *Radtaj* 1201 KŚI I 204; *Rataie* 1217 SUR I 113–4; *Srothowy* (!) ok. 1300 CdSil XIV 163; *Ratey* 1304 Reg nr 2778; *Rathaw* 1644 MpD-SWol; *Rathau* 1666/67 J I 418; *Rathau* 1736 MpWielWol; *Rathau* 1787 Z VII 260; *Rathau* 1845 K 531; *Rathau*, *Rataje* 1900 Myc 79; *Rathau*, *Rataje* 1941 Wrzosek 24; *Rathau* — *Rataje*, *-ów*, *ratajski* 1947 MPol XXV nr 124; *Rataje*, *-jów* 1982 WUN III 114. — Pierwotna n. *Rataje* została zmieniona jako *Rathow*, *Rathau*. Forma *Srothowy* powstała może w wyniku absorpcji przyimka z (*z Rothaw*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rataje*. Lit.: SNGŚI XI 115; Domański, Onom XIX 26. JCh/PS

Rataje zob. **Ratyń** (2)

Rataje Huta zob. **Huta Ratajska**

Rataje Karskie zob. **Rataje** (1)

Rataje Pacanowskie zob. **Rataje** (1)

Rataje Słupskie zob. **Rataje** (1)

Ratajewicze, wś, biał., gm. Wisznice, 27,5 km na płn.-zach. od Włodawy: *Ratajewicze*, kol. 1921 Sk IV 117; *Ratajewicze*, kol. 1933 SkBy 1430; *Ratajewicze*, wś 1952 UW 151; *Ratajewicze*, *-wicz*, *ratajewski* 1967 UN 121, 21. — Od n. os. *Ratajewicz* (: *rataj*) RymSEN II 341, w l. mn. EB

Ratajka zob. **Rataje** (5)

Ratajki, wś, kosz., gm. Sianów, 18 km na wsch. od Koszalina: *Rateiken* 1618 MpLub; *Ratteck* 1743–85, *Rattaick* 1756 Rzduma I 188; *Rattaick* oder *Ratteck* 1784 BrüG II 855; *Ratteick* 1789 MpGillyPom; *Rattaick* 1804 HE II 90; *Ratteick* 1888 SG IX 544; *Ratteick* — *Ratajki*, *-jek*, *ratajecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Ratajki*, *-jek* 1982 WUN III 114. — Od n. os. **Ratajek* (: *Rataj*, też

ap. *rataj*), w l. mn. Nazwę zmieniono jako *Rattaick*, *Ratteck*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Ratajki*. Lit.: Rzduma I 188. BCz

Ratajno, wś, wroc., gm. Łagiewniki, 7 km na płn.-zach. od Niemczy: *Pantnouo* 1216 KŚI II 137; *Pantnow* (1253)XVII Reg nr 840; *Pantnouo* ... cum *Pantnouo*, *Ratayna* 1260, in loco, qui dicitur *Pantnoy*, in *Pantnouo* 1262 SUR III 208–9, 261, 263; *Panthenow* (1290)XIV, *Panthenaw* (1290)1495 SUR V 345; *Panthenow* 1315, *Rathagyne* 1316 Reg 3490, 3579; *Rathigyne* (1316) K 532; *Panthenow* 1318, 1335 Reg nr 3814, 5409; *Pantenaw* 1366 SGTS XX 407; *Panthenow* 1375 LandbSch I nr 978; *Panthenow* 1386 LandbSch II nr 257; dorfe czy *Panthenaw* 1397 LandbSch III nr 348, 428; *Panthenaw* 1400 ZfGS XXXIII 389; *Pantenau* 1651/52 J I 251; *Panten* ok. 1660 MpDSSvid; *Pantenau*, *Nied. Pantenau* 1736 MpWielSchw; *Ob. Pantenau*, *Nied. Pantenau* 1736 MpWielBreg; *Nieder Panthenau* 1743, *Ober Panthenau* 1743 SNŚI XI 115; *Panthenau* (*Panten*) 1783 Z I/4, 43; *Panthenau*, *Nieder-*, *Ober-*, dwie wsi 1845 K 470; *Pątnów Górny*, niem. *Ober Panthenau*, *Pątnów Dolny*, niem. *Nieder Panthenau* 1886 SG VII 929; *Panthenau*, *Ratajna* 1941 Wrzosek 19; *Panthenau* — *Ratajno*, *-na*, *ratajeński* 1947 MPol XXV nr 124; *Ratajno*, *-na* 1982 WUN III 114. — Dawniej zapewne **Pątnowo* lub **Pątnów*, od n. os. *Pęcien* lub *Pącien* (: *Pęcisław*) SSNO IV 216, z suf. *-owo*, *-ów*. Nazwę zmieniono jako *Panthenau*. Człony odróżniające od przym. *ober* ‘górný’, *nieder* ‘dolný’. Polskie zapisy z XIX w. stanowią rekonstrukcję nazwy słów. Oboczna n. *Ratajna* lub *Ratajno*, od n. os. *Rataj* lub ap. *rataj*, z suf. *-na*, *-no*. Pierwotnie były to dwie osady, które połączono w jedną wieś. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ratajno*. Lit.: SNGŚI XI 115; Borek, *-bn-* 162; SGTS XX 410–2. JCh/PS

Ratajno zob. **Rataje** (5)

Ratajowa Wola zob. **Krutynski Piecек**

Ratajowolla zob. **Krutynski Piecек**

Ratajów, wś, krak., gm. Słomniki, 2 km na płd. od Słomnik: *Ratajów* 1952 UW 267; *Ratajów*, *-jowa*, *ratajowski* 1964 UN 7, 47; *Ratajów*, *-jowa* 1982 WUN III 114. — Od nazw. *Rataj* RymSEN II 341 lub od ap. *rataj*, z suf. *-ów*. IN

Ratajska Huta zob. **Huta Ratajska**

Ratajska Wólka zob. **Wólka Ratajska**

Ratajwola zob. **Krutyński Piecek**

Ratanica, wś zaginiona, leżała w pow. szczyrzyckim, w par. Droginia, krak.: [*Ratanica*] XVI AtKr 276; *Ratanica*, leśn. na obszarze Drogini 1888 SG IX 540. — Od n. os. *Ratan* (: *Rat*, ta od *Racibor*, *Racislaw*) RymSEN II 340, z suf. *-ica*. IN

Ratanice, wś, kat., gm. Siewierz, 9 km na płn.-zach. od Dąbrowy Górniczej; *Ratanice*, dobra stołowe 1783–84 RejKor 295; *Ratagnica* 1839 MpKwat II 7; *Rataniec*, os. mł. 1888 SG IX 540; *Ratanice*, kol. 1921 Sk III 10; *Ratanice*, kol. 1933 SkBy 1430; *Ratanice*, *-nic* 1982 WUN III 114. — Od n. os. *Ratan*, z suf. *-ice*, też *-'ec*. IN

Rataniec zob. **Ratanice**

Ratelwitz zob. **Raclawki** (1)

Ratenau zob. **Bachmackie Kolonie**

Ratgoszcz(a) zob. **Radgoszcz** (2)

Rathau zob. **Rataje** (5, 14)

Rathaw, wś zaginiona, leżała w dawnej Nowej Marchii: *Rathaw* 1411 SHGNM(Repertorium nr 359). — Nazwa niejasna; może niem., od *Rat* 'rada miejska' + *-aw* (< *au*, *ae* 'kotlina, dolina'), lub pierwotna n. *Rataje* zmieniona jako *Rathow*. Może też ma związek z ap. *rath*, *ratt(e)*, *rade* 'kąkol' DWB III 115. BCz

Rathe zob. **Rataje** (13)

Ratheide zob. **Pruszcz** (3)

Rathen zob. **Ratno** (1), **Ratyń** (2)

Rathenfeld zob. **Ratowice** (1)

Rathimiri Villa zob. **Racimierz** (1)

Rathmannsdorf zob. **Radomiłowice**, **Ratnowice**

Rathof zob. **Czerwony Dwór** (3)

Raths-Damnitz zob. **Dębica Kaszubska**

Rathsdamnitz zob. **Dębica Kaszubska**

Rathsdorf zob. **Radziejewo** (2)

Rathstube zob. **Radostowo** (1)

Ratibor zob. **Racibórz**

Ratibor Nord zob. **Ostróg** (1)

Ratibor-Siemens zob. **Płońia** (1)

Ratiborer Hammer zob. **Kuźnia Raciborska**

Ratiborhammer zob. **Kuźnia Raciborska**

Ratków zob. **Radków** (1, 2, 4)

Ratnawica, wś, krośn., gm. Bukowsko, 9 km na płd.-zach. od Sanoka: *Ratnawicza*, *Rathnouwicza* 1449 AGZ XI nr 2762, 2765; *Rathnavycze* (!) 1489 AGZ XVI nr 1931; *Radnavycza* 1515 ŻDz

XVIII/1, 150; z *Ratnawice* 1561 RZł 62; *Ratnawicza* 1589 ŻDz XVIII/1, 51; *Ratnawica* 1678 AGZ XXII 92; *Ratnowica* 1794 Ga LI1; z *Ratnawicą* 1787 MJ 19, XV, 77, 89; *Ratnawica* 1851, *Ratnawycia* 1860 Sch 119, 108; *Ratnawica* 1888 SG IX 541; *Ratnawica*, *-cy* 1982 WUN III 115; łemk. *ratnawycia*. — Od ap. **ratb* 'walka', *ratnik* 'wojownik', przym. *ratny* 'odnoszący się do wojska' RiegŁemk 202, z suf. *-awica*, *-owica*. Nazwa może oznaczała osadę ludzi związanych z powinnością wojskową lub wieś takiego człowieka (wchodząca w skład systemu obronnego Sanoka). Według W. Makarskiego n. od n. w. **Ratnawica*, ta zaś w związku z nienotowaną n. ter. **Ratno*. Okresowo pluralizacja nazwy. Lit.: SHGSK III 77; MakSk 139; RiegŁemk 202; Rieger, HE XVIII 42. BCz

Ratnawy, przys., dawniej wś, tarn., gm. Wojnicz, 11 km na wsch. od Brzeska: *silvam ipsius sitam inter Dambno et Rathnow* 1317 ZDM I 27; *Rathowi* (pro! *Rathnowi*) 1470–80 DB II 307; et *villis Lopunye et Rudniowy* (!) 1518 Matr IV/1, nr 2799; cum *praedio Ratnyowy et villa Lopunye* 1522 Matr IV/2, nr 13253; *Rathnowy* 1529 LR 52; *villam Lopunie cum praedio Rathnowi* 1531 Matr IV/1, nr 6084; *villa regali Lopunie seu Rathnowi* 1535 Matr IV/3, nr 17829; folw. *Rathniowy* 1564 Lukrak I 119; *Ratnawy*, wólka i folw. 1888 SG IX 541–2; *Ratnawy*, *-naw*, cz. Wojniczka 1964 UN 3, 34; *Ratnawy*, *-naw* 1982 WUN III 115. — Dawniej *Ratnów*, od n. os. *Racien* SSNO IV 414 (: *Racibor*), z suf. *-ów*; wtórnie forma pluralna *Ratnowy*, później z wyrównaniem do nazw na *-awy*. Lit.: LKrak 126–7; BańMorf 132. IN

Ratnica zob. **Retnice**

Ratno (1), dziś *Ratno Dolne* i *Ratno Górne*, dwie wsi, wałb., gm. Radków, 2 km na wsch. od Radkowa: *czum Ratin* 1347, *Rathen* 1414 GQ II 66; *Rothin* 1416, *czum Ratin* 1447 KGL 66; *Rathen* 1456, 1458, *Ober-Rathen*, *Rathen* 1460, *Rathenaw* 1484 GQ II 241, 252, 256, 411; *Ratnow* 1485 KGL 66; *Rathin* 1488 GQ II 428; *Veste Rathen* 1505 KGL 66; *Raten* 1624 SGTS XIII 207; *Ober Rathen* 1743 SNGŚI XI 116; *Nieder Rathen* 1747 SGTS XIII 207; *Ob. Raden*, *Un. Raden* 1747 MpCGIa; *Niederrathen* 1780 CdSil XXXIV 88; *Rathen*, *Nieder-*, *Rathen*, *Ober-*, wird auch *Mittel-Rathen* genannt 1789 Z X 343; *Ra-*

Ratno

then, Ober- u. Nieder- 1845 K 532; *Rathen*, *Rataje* 1900 Myc 79; *Niederrathen* — *Ratno Dolne*, -na -ego, *racieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Oberrathen* — *Ratno Górne*, -na -ego, *racieński* 1947 MPol XXV nr 124; *Ratno Górne*, *Ratno Dolne*, -na -nego 1982 WUN III 115. — Istnieje hipoteza, że pierwotnie była to n. czes. *Hradno*, od *hrad* 'gród, zamek', z suf. -no. Może też od ap. psł. **ratb* 'wojna, walka'. Nazwę zniemczono jako *Ratin*, *Rathen*, też *Rathenaw*, *Ratnow*. Częściowo mogą za tą hipotezą przemawiać zapisy z 1747 r.: *Ob[er]* i *Un[ter]* *Raden* z -d-. Członcy odróżniające od niem. przym. *ober* 'górnny' i *nieder* 'dolny', *mittel* 'średni, środkowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ratno Dolne* i *Ratno Górne*. Lit.: SNGŚI XI 116; SGTS XIII 207–11, XV 372–7. JCh/PS

Ratno (2), os. zaginiona, leżała w dawnej ziemi łączyckiej, między Bedlnem a Łubnicą, płoc.: Bedlno, Woythco de *Ratno*, Stanislaus de Lubnica 1391 Łęcz I nr 2005. — Od ap. psł. **ratb*, z suf. -no. Lit.: Koz VII 67; Borek, -bn- 198. RP

Ratno Dolne zob. **Ratno** (1)

Ratno Górne zob. **Ratno** (1)

Ratnowica zob. **Ratnawica**

Ratnowice, wś, opol., gm. Otmuchów, 6 km na płd.-zach. od Otmuchowa: *Rathnovitz*, *Raczimansdorf* ok. 1300 CdSil XIV 29, 37; *Rasmanni villa* 1335 CdSil XIX 34; *Raczmannsdorf* 1340 SGTS XXI/2, 228; *Raczmansdorf* 1370, *Raczmanstorf* 1372, *Raczmansdorf* 1378, *Ratmansdorff* 1580 CdSil XIV 29, przyp. 319; *Ratmansdorff* 1638 J I 123; *Radmansdorf* 1658 MpDSGrot; *Rathmanndorf* 1667 SGTS XXI/2, 228; *Rathmannsdorf* 1736 MpWielGrot; *Ratmansdorff* 1743 SNGŚI XI 116; *Rathmannsdorf* 1784 Z III 369; *Rathmannsdorf* 1845 K 532; *Rathmannsdorf* — *Ratnowice*, -ic, *ratnowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Ratnowice*, -wic 1982 WUN III 115. — Pierwotnie *Ratnowice*, od n. os. *Ratno*, por. *Rathno* 1248 Reg nr 686, Conrado, *Rathnone* ... *servientibus nostris* 1248 SUR II 222, też *Ratna* SSNO IV 449, por. też *Raciez* s. v. *Ratnawy*, z suf. -owice. Nazwę zniemczono jako *Rathmannsdorf*, por. n. os. *Rathmann* Gott 401. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ratnowice*. Lit.: SNGŚI XI 116; BorGŚI 181; SGTS XXI/2, 228–31. PS

Ratnowy zob. **Ratnawy**

Ratnów zob. **Ratnawy**

Ratoszyn (1), dziś *Ratoszyn Drugi* i *Ratoszyn Pierwszy*, dwie wsi, lub., gm. Chodel, 16 i 15 km na płd.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Ratoszyn* 1403 Hel II nr 1014; *Rathoszin*, *Ratossin* 1409, *Ratosino* 1414 SHGLu III 197; *Rathoszino* 1428 SHGLu(kartoteka); *Ratoschyn* (1449)1504 ZDM III 310; *Rathoschin* 1470–80 DB II 544; *Rathoschin*, *Rathossyn* 1529 LR 34, 431; *Ratossin* 1531 ŻDz XIV 358; *Ratoszyn* 1626 RPobLu 114; *Ratoszyn* 1676 ŻDz XV 12a; *Ratoszyn* 1787 Spis 453; *Ratoszyn* 1827 Tabella II 134; *Ratoszyn*, wś i folw. 1877 Zin II 102; *Ratoszyn* 1888 SG IX 543; *Ratoszyn*, wś i folw. 1933 SkBy 1430; *Ratoszyn I*, *Ratoszyn II* 1952 UW 142; *Ratoszyn Drugi*, -na -giego, *Ratoszyn-Kolonia*, -na-nii, *Ratoszyn Pierwszy*, -na -szego, *ratoszyński*, trzy wsi 1969 UN 104, 13; *Ratoszyn Drugi*, -na -giego, *Ratoszyn Pierwszy*, -na -szego 1982 WUN III 115. — Od n. os. **Ratosza* lub **Ratocha* (: *Racibor*), z suf. -in, -ino. Współcześnie n. zestawione, z członami odróżniającymi od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy*, wcześniej z cyframi rzymskimi *I*, *II* i ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 197–8; KosLu 71; Nieckula, -ov- 301. IN

Ratoszyn (2), wś, rad., gm. Radzanów, 14,5 km na płd.-zach. od Białobrzegów: *Rathoschin* 1488 SHGSd(MK 17, 116); *Rothoszyn* (!) 1508 ŻDz XV 473; *Rathoschin* 1511–23 ŁLB I 661; *Rathoszyn* 1564–65 Lusand 191; *Rathosin* 1569 ŻDz XIV 311; *Ratoszyn* 1827 Tabella II 134; *Ratoszyn* 1888 SG IX 543; *Ratoszyn* 1921 Sk III 115; *Ratoszyn*, -na, *ratoszyński* 1964 UN 18, 9. Lit.: KSand 167; KopRad 298; Nieckula, -ov- 301. IN

Ratoszyn Drugi zob. **Ratoszyn** (1)

Ratoszyn-Kolonia zob. **Ratoszyn** (1)

Ratoszyn Pierwszy zob. **Ratoszyn** (1)

Ratowice zob. **Ratowico** (1)

Ratowice (1), wś, leszcz., gm. Lipno, 6,5 km na pln.-zach. od Osiecznej: Col. *Rattenfeld* 1831–32 MpRey nr 113; *Rathenfeld* 1875 WM II 36; *Rathenfeld*, niem. *Rattenfeld*, po polsku *Bambry* 1888 SG IX 540; *Rathenfeld*, *Bambry* 1902 MycPn 138; *Ratowice*, niem. *Rathenfeld* 1921 Sk X 95, 154; *Ratowice* 1933 SkBy 1430; *Ratowice*, -wic 1982 WUN III 115. — Nazwa niem. *Rathenfeld*, od niem. *rade*, *raden*, śrwniem. *rate*, *ratten*, też *rath* 'kąkol' DWB XIV 43 + *Felde* 'pole'.

Okresowo n. *Bambry*, por. gw. ap. *bamber* 'rolnik, gospodarz; gospodarz, zwykle bogaty pochodzenia niemieckiego' SGPREi I 337, też 'Niemiec, Szwab, mieszkaniec pochodzenia niem. pod Poznaniem' SW I 92, w l. mn. Nazwa *Ratowice* wprowadzona po 1918 r. ZZ

Ratowice (2), wś, wroc., gm. Czernica, 5 km na zach. od Jelcza-Laskowic: *Rathouici* 1245 SUR II 173; *Ratowitz* ok. 1300 CdSil XIV 52; *Raduschowitz* (1352) K 533 (tu?); *Rathowicz* 1371, *Ratewicz* 1382 CdSil XIV 52, przyp. 70; *Ratwitz* 1651/52, *Rattwic* 1666/67 J I 286, 509; *Rottwitz* 1712 MpDSOls; *Rattwitz* 1736 MpWielWrat; *Rattwitz* 1795 Z XII 206; *Rattwitz*, *Ratowice* 1845 K 533; *Raduszkowo*, *Rattwitz*, *Raduszówko* 1900 Myc 44, 79; *Rattwitz* — *Ratowice*, -ic, *ratowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Ratowice*, -wic 1982 WUN III 115. — Dawna n. *Ratowicy*, od n. os. *Rat* (: *Racibor*) SSNO IV 448, z suf. -owicy. Nazwę zmieniono jako *Ratowitz*, *Ratewicz*, *Rattwitz*. Nazwa *Raduszowice*, o ile odnosiła się do *Ratowic*, od n. os. **Radusz*, por. *Radosz*, *Raduszek* SSNO IV 423, 426. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ratowice*. Lit.: SNGŚI XI 116–7. JCh/PS

Ratowo (1), wś, ciech., gm. Radzanów, 20 km na półn. od Raciąża: *Ratowo* 1494, *Ratowo* 1531 SHGPI 255; *Ratowo* 1578 ŻDz XVI 54; *Ratowo* 1784 MpPerPi; *Ratowo* 1827 Tabella II 134; *Ratowo* 1888 SG IX 544; *Ratowo* 1921 Sk I 91; *Ratowo* 1952 UW 18; *Ratowo*, -wa, *ratowski* 1972 UN 131, 18. — Od n. os. *Rat*, z suf. -owo. Lit.: SHGPI 255. UW

Ratowo (2), dziś *Stare Ratowo*, wś, łomż., gm. Śniadowo, 16 km na płd.-zach. od Łomży: *Ratowo* 1415 HMil 381; *Rethowo* 1460, 1480 SHGMz (MK 6, 129); *Ratowo Piotrowo* 1578 ŻDz XVI 370; *Ratowo Stare* 1783–84 RejKor 504; *Ratowo Stare* 1827 Tabella II 134; *Ratowo Stare* 1888 SG IX 544; *Stare Ratowo*, -rego -wa 1982 WUN III 318. — Postać *Retowo* odzwierciedla pñpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Od XVII w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: WiśnŁomż 45; BrodzŁomż 101. UB

Ratowo-Piotrowo, wś, łomż., gm. Śniadowo, 13 km na płd.-zach. od Łomży: *Potrowo* 1431 Tym 314, przyp. 392; *Pyotrowo* (1438)1456 SHGMz(MK 3, 221–221v); *Pyotrowo* 1460, 1480 SHGMz(MK 6, 129); *Ratowo Piotrowo* 1578

ŻDz XVI 370; *Ratowo Piotrowo* 1783–84 RejKor 504; *Ratowo piotrowo* 1827 Tabella II 134; *Ratowo Piotrowe* 1888 SG IX 544; *Ratowo-Piotrowo* 1921 Sk V 55; *Ratowo-Piotrowo*, -wa-wa 1982 WUN III 115. — Dawniej *Piotrowo*, od n. os. *Piotr*, z suf. -owo. Nazwa związana zapewne z *Piotrem* Gzem, który w 1415 r. odkupił od księcia 7 włók między Śniadowem i Ratowem HMil 381. Od XVIII w. n. zestawiona *Ratowo-Piotrowo*. Lit.: WiśnŁomż 45. UB

Ratsch zob. **Gródczanki**

Ratschin zob. **Gródczany**, **Raczyce** (3), **Radzyn**

Ratschinau zob. **Radzyn**

Ratschönau zob. **Radzyn**

Ratschütz zob. **Raczyce** (3, 4)

Ratslawkowice zob. **Raclawki** (2)

Ratteick zob. **Ratajki**

Rattenfeld zob. **Ratowice** (1)

Rattwitz zob. **Radowice** (1a), **Ratowice** (2)

Ratulów zob. **Ratulów**

Ratulów, wś, nowosąd., gm. Czarny Dunajec, 9,5 km na półn.-zach. od Zakopanego: *Rathultow* 1627 PSP nr 37; *Z Ratultowa* 1629 LKrak 127; *de Ratulow* 1659 SemkMO nr 48; i wierzch *Ratulowa* (1659) Ord 109; *Radultów* 1674 ŻDz XV 53a; *Radultow* 1680 Rej 240; *Ratulów* XVII ŻDz XIV 146; *Ratulow* 1779–82 MpMieg; *Ratulów* 1888 SG IX 544–5; *Ratulów* 1921 Sk XII 27; *Ratulów* 1952 UW 270; *Ratulów*, -łowa 1982 WUN III 115. — Dawniej *Ratulów*, od n. os. *Ratołt* SSNO IV 449, z suf. -ów. Forma *Ratulów* powstała w XVII w. w wyniku niesystemowego uproszczenia grupy spółgłosekowej *lt > l*. Lit.: LKrak 127. IN

Ratwica, wś, zamoj., gm. Biłgoraj, 9 km na wsch. od Biłgoraja: *Wolaniny-Ratwica* 1893 SG XIII 820; *Ratwica* 1902 Przew II 119; *Ratwica* 1921 Sk IV 127; *Ratwica*, -cy 1982 WUN III 115; gw. *rat'wica*, -cy, *rat'wicański*. — Nazwa *Ratwica*, od n. rz. *Ratwica*, nad którą wieś leży, por. *Ratowica* 1809, *Ratwica* 1926–36 HE XVIII 42. W n. zestawionej człon *Wolaniny* od n. pobliskiej wsi (zob.). Lit.: Rieger, HE XVIII 42. BCz

Ratyczew zob. **Ratyczów**

Ratyczów, wś, zamoj., gm. Łaszczów, 4 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Raticzow* (1424)1530 ZDM II 33; *Rathiczow* 1472 RejJan 54; *Rathyczow* 1489 AGZ XIX nr 2122; *Rati-*

Ratyn

czew 1578 *ŻDz XVIII/1*, 210; *Ratyczow* 1610 CzChelm(Terrest. Crasn. nr 117/19845, k. 133); *Ratyczow* 1618–1764 Tarpogł 51; *Ratyczów* 1827 Tabella II 134; *Ratyczów* 1888 SG IX 545; *Ratyczów*, *-czowa*, *ratyczowski* 1970 UN 120, 15; gw. *ratyćuf*, *-čova*, *ratyćofski*. — Od n. os. *Ratycz* RymSEN II 341 (: *Racibor* lub *rata*), z suf. *-ów*, *-ew*. Lit.: CzChelm 189. BCz

Ratyn zob. Ratyń

Ratyniec (1), wś, rad., gm. Lipsko, 5 km na płn.-zach. od Lipska: *Ratyniec* 1877 Zin II 103; *Ratyniec* 1888 SG IX 546; *Ratyniec* 1921 Sk III 27; *Ratyniec* 1952 UW 111; *Ratyniec*, *-ńca*, *ratyński* 1966 UN 26, 16. — Od n. os. *Ratyniec* (: *Racibor*, *Racisław*) RymSEN II 341. Lit.: KopRad 363. IN

Ratyniec (2), dziś Nowy Ratyniec i Stary Ratyniec, dwie wsi, siedl., gm. Sterdyń, 8,5 i 8 km na płd.-wsch. od Kosowa Lackiego: *Rathiniecz* 1579 SHGPd(MK 119, k. 206v–207); *Rathiniecz Utraque ... z Nowego Ratyńca*, *Rathiniecz* 1580 *ŻDz XVII/1*, 34; *Ratyniec Nowy*, *Ratyniec Stary* 1793 SHGPd(Regof 4, 12); *Ratyniec Nowy* i *Ratyniec Stary* 1795 MpPerPd; *Ratyniec nowy* i *Ratyniec stary* 1827 Tabella II 134; *Ratyniec Nowy*, *Ratyniec Stary*, dwie wsi 1839 MpKwat V 4; *Ratyniec Nowy*, *Ratyniec Stary* 1888 SG IX 546; *Ratyniec Nowy* i *Ratyniec Stary* 1921 Sk IV 102; *Ratyniec Nowy*, *Ratyniec Stary* 1967 SM 960; *Nowy Ratyniec*, *-wego -ńca*, *Stary Ratyniec*, *-rego -ńca* 1981, 1982 WUN II 596, III 333. — Od n. os. *Ratyniec*. Drugie człony w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. EB

Ratynka zob. Doratynka

Ratyń (1), wś, koniń., gm. Łądek, 4 km na płd.-wsch. od Łądka: in *Dretino* (1261)1795, *Drecino* 1278, *villam nostram Dratinam* (1282)1298, *Drethina* (1283) KW I 348, 416, 483, 487; *super villam ... dictam Drecinam* 1298 KW II 151; In *Dratino* (1353)XV KW VI 183; *Rzathyn ... Rathyn* 1511–23 ŁLB I 294; *Ratyn* 1579 *ŻDz XII* 232; *Ratyń* 1583 SHGKI(ASK II 1395); *Rathyn* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Ratyń* 1877 Zin II 103; *Ratyn* 1888 SG IX 545–6; *Ratyń*, *-nia* 1982 WUN III 115; gw. *ratyń*, *-ńa*, *ratyński*. — Dawniej **Drzecino*, **Dracino*, *Dratynia*, może w związku z czasownikiem *drać*, *drzeć* 'rwać, targać, zdzierać, łupić' SES I 173 albo z psł. **drēitti* 'zaczepiać

kogoś, drażnić słowami, podburzać' Spśl IV 233, z suf. *-ino*, obocznie *-ynia*. Zanik nagłosowego *D-* nastąpił w połączeniach z przyimkiem *do*, w których doszło do dysymilacji *do-dr(z) > do-r(z)*. Od XVI w. *Ratyń*, co ma związek z wielkopolską wymową dialektałną typu *malińa* lub z wyrównaniem do n. na *-iń* (*-yń*). ZZ

Ratyń (2), cz. dz. Fabryczna we Wrocławiu, dawniej wś: den Gütern *Rathayn* 1324 Reg nr 4366; u. Dörfer *Rathin* 1336 Reg nr 5636; *Rathay* 1340, *Rathay* 1342 Reg nr 6471, 6984; *Rathen* 1353 DomWr 35; *Rathen* (1361) K 532; *Ratyn* 1372, *Ratin* 1425 DomWr 35; *Raten* 1460, *Raten* 1524 SNGŚI XV 143; *Rathen* 1552 DomWr 35; *Rathen* 1666 J I 303, 304; *Rathen* 1743 SNGŚI XV 143; *Rathen*, *Ober-* u. *Nieder-* 1845 K 532; *Breslau-Rathen* seit 1928 NMPol(kartoteka); *Rathen* — *Ratyn*, *-a*, *ratyński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Wrocław-Ratyn*, *-a* — *Rathen*, przedm. 1951 Rosp 367; *Ratyń*, *-nia* 1982 WUN III 115. — Pierwotnie *Rataje*; n. zniemczona jako *Rathai > Rathin > Rathen*. Po 1945 r. błędna repolonizacja w formie *Ratyn*, *Ratyń*. Lit.: SNGŚI XV 143–4; DomWr 35–6. RP

Ratysławów zob. Radysławów

Ratzdorf zob. Raclaw (1)

Ratzebuhr Stadt zob. Okonek

Ratzendorf zob. Wrocławki

Ratzgnibbe zob. Raciniewo (2)

Rauchersdorf zob. Kurzyna (2)

Rauden zob. Jankowice Rudzkie, Ruda Kozielska, Rudna (2, 3), Rudno (3, 5, 10, 16), Rudy (2)

Rauden-Rennersdorf zob. Kolonia Renowska

Raudensee zob. Wesołowo (5)

***Raudin**, wś zaginiona, leżała w okolicy Częstochowy lub Wilkowiecka, pow. częstochowski lub kłobucki: Cobilicci, Clobucovice, Czstochova, *Raudin*, Wilcogedzco 1250 Hae 51. — Nazwa niejasna. Być może n. ma związek z ap. *ruda*, por. zniemczone zapisy *Rauden*, zob. *Rudna*, *Rudy*. IN

Raudingen zob. Rudziszki

Raudischken zob. Rudziszki

Raudnitz zob. Ręczyn, Rudnica (5), Rudzianice

***Raudoy**, miejscowość zaginiona, leżała w pobliżu Mojtyn, olszt., gm. Biskupiec: *Raudoy* 1388

Ger 139. — Nazwa prus. **Raud-āj-*, **Raud-uj-*, od n. os. **Raude*, por. *Raudicke* TAP 82, lit. n. os. *Raudys* Lpvž II 581–1 (: *raudà* ‘czerwień, czerwoność’, *raūdas* ‘rudy, czerwonozłoty’ SEŠmocz 501–2), z suf. *-āj-*, *-uj-* Ger 247–8. Lit.: Błażienė II 321.

RP

Raudten zob. **Rudna** (3)
Raumental zob. **Pietrasze** (2)
Raume Heide zob. **Lubiewo** (2)
Raumerswalde zob. **Roszkowice** (1)
Raumnitz zob. **Romanowo** (7)
Raunau zob. **Runowo** (1)
Rausch(en)bach zob. **Rusewo, Ruszowice** (1)
Rauscha zob. **Ruszów** (1)
Rauschbeck zob. **Rusewo**
Rauschen zob. **Piaski** (35)
Rauschenden molen zob. **Grzmięca**
Rauschendorf zob. **Czymanowo**
Rauschenmühle zob. **Grzmięca**
Rauschenwalde zob. **Sucholaski**
Rauschken zob. **Rusek** (2), **Ruskowo** (1)
Rauschwalde zob. **Radoszowice**
Rauschwitz zob. **Roszyce, Ruszowice** (1, 2)
Rausen zob. **Piaski** (35)
Rauske zob. **Rusko** (3), **Rusków** (2)
Raussdorf zob. **Radomiłowice**
Rausse zob. **Rusko** (4)
Rauszen zob. **Rusocice** (3)
Rautenberg zob. **Raciniewo** (1), **Radziejewo** (2), **Sarnowo** (5), **Wierzno**
Rautke zob. **Rutki** (4)
Raven zob. **Rewan**
Ravenhorst zob. **Wołowiec** (2)
Ravensberg zob. **Żelislawie**
Ravensbucht zob. **Ostrówek** (11)
Ravenstein zob. **Wapnica**
Rawa, wś, dawniej mto, lub., gm. Michów, 11,5 km na płd.-zach. od Kocka: *Rawa* 1531 SHGLu(kartoteka); oppido *Nowa Rawa* 1539 Matr IV/3, nr 19594; *Rawa* 1569 ŹDz XIV 406; *Rawa*, oppidum 1626 RPobLu 142; *Rawa* opp. 1676 ŹDz XV 42a; *Rawa* 1787 Spis 439; *Rawa* 1827 Tabella II 135; *Rawa*, wś, dawniej mko 1888 SG IX 560; *Rawa* 1921 Sk IV 57; *Rawa*, -wy, *rawski* 1969 UN 113, 19. — Nazwa o charakterze pamiątkowym; miasto zostało założone przez członka mazowieckiego rodu szlacheckiego *Rawitów*, pieczętującego się herbem *Rawa*. W XVI w. n. zestawiona,

z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Prawa miejskie Rawa uzyskała najprawdopodobniej w końcu XV w., w XIX w. już miastem nie była. Lit.: KosLu 71; RymNmiast 203; Miasta polskie w tysiącleciu I 729. IN

Rawa zob. **Księża Wola**

Rawa Mazowiecka, mto, skiern.: *Raua* 1228 KMaz I 275; *Raua* 1249 Kuj 156; *Rava* 1350 Matr III, supl. nr 26; *Raua* 1355 Kuj 328; *Rawe* 1374 KkM 84; *Ravam Novam* et Antiquam 1374 KW III 412; in *Rawam* 1385 CdP II 766; de ciuitate *Raua* 1400, *Rawa* 1430, *Rawe* 1437 KkM 136, 174, 189; *novum Rawe* 1451 SHGRw(MK 335, 48v); *Rava* 1489 Matr I nr 2049; *Rawa* 1504 Matr III nr 1238; *Rawa*, *Rawa Nova* Civitas 1511/12 VisitGn 146, 193; *Rava* 1511–23 ŁLB II 285; *Rawa* 1543 Matr IV/1, nr 7250; *Rawa* 1579 ŹDz XVI 191; *Rawa* 1620 Luraw 37; *Rawa* 1789 Luraw 3; *Rawa* 1827 Tabella II 134; *Rawa* 1886 SG IX 550–60; *Rawa Mazowiecka* 1921 Sk I 149; *Rawa Mazowiecka*, -wy -kiej 1982 WUN III 115. — Od n. rz. *Rawa*, dzisiaj *Rawka*, por. *Rava* 1278 CdP I 104, in fluuiio *Raua* 1400 KkM 136. Hydronim archaiczny, przedślowiański. Pochodzi od ide. rdzenia **reuH-*, **rouH-*, **ruH-*, który w językach słowiańskich ma szczątkowe kontynuanty, por. scs. *rvati*, pol. *ryć*. Rdzeń ten zestawia się również z lit. *rãvas*, *ravà* ‘rów, kanał, mała rzeczka’. Gród kasztelański powstał w Rawie najprawdopodobniej w latach 1298–1313, gdyż w 1313 r. występuje po raz pierwszy w źródłach kasztelan rawski Przeclaw. W 1321 r. Rawa była miastem — pierwszym na obszarze ziemi rawskiej, nie wiadomo jednak, czy miała prawa miejskie. Prawo chełmińskie nadał jej dopiero Siemowit III w latach 1345–50. Rozwój miasta postępował szybko, ponieważ przechodził tędy szlak komunikacyjny z Rusi na Pomorze. W XVI w. rozróżniano *Rawę Nową* i *Rawę Starą*. Lit.: RospSEMig 327; RymNmiast 203; Udolph, Hydronimia słowiańska II, 1996, 95; DumaNrzek 33; Babik 239–40. UW

Rawa Stara zob. **Stara Rawa**

Rawalowice, wś, krak., gm. Kocmyrów-Luborzyca, 10 km na płd.-wsch. od Słomnik: *Baulouice* (!) 1238 CdP III 18, fals. XIV; de *Rawulouicz* (1358)1445 Kkk I 270; de *Raulouicz* 1374 Krak nr 16; de *Rawlovicz* 1376 Mog 73; de *Rawlouicz* 1384 Krak nr 2907; *Rawalowicze* (1395)1599

Rawica

ZDK I 206; de *Rawlouicz* 1397, *Rawulouicze* 1398 Krak nr 5952, 7261; *Rawalouice* (1412) XVII Kkk II 360; *Rawlowicze* 1415 SHGKr(TC 378, 20); *Rawlowice* 1425 Hel II nr 2020; *Rawulowycze*, *Rawolowice* 1470–80 DB I 164, II 206; *Rawolowycze* 1490 ŻDz XV 441; *Raulowycze* 1521 Matr IV/1, nr 3674; *Rawalowicze* 1529 LR 315; *Rawlowicze* 1538 Matr IV/3, nr 19256; *Rawolowice* 1581 ŻDz XIV 20; *Rawolowice* 1629 RPobKr 11; *Rawalowice* 1783–84 RejKor 325; *Rawalowice* 1787 Spis 330; *Rawalowice* 1827 Tabella II 135; *Rawalowice* 1888 SG IX 565; *Rawalowice* 1952 UW 267; *Rawalowice*, *-wic*, *rawalowski* 1964 UN 13, 10. — Dawniej *Rawlowice*, od n. os. *Raweł*, *Rawuł*, *Rawoł* SSNO IV 452 (: niem. n. os. *Radolf*), z suf. *-owice*. Lit.: RKrak 143. IN

Rawica, dziś *Rawica Stara*, *Rawica Nowa*, *Rawica-Kolonia* i *Rawica-Józefatka*, cztery wsi, rad., gm. Tczów, 9,5, 11, 10 i 9 km na płn.-wsch. od Skaryszewa: *Villa nowa Rawica* 1564–65 Lusand 212; *Rawicza nowa* alias *Tczowska Wola* 1569 ŻDz XIV 323; wieś *Rawica* 1660–64 Lusand II 151; *Rawica* 1787 Spis 420; *Wola Tczowska* 1789 Lusand II 94; *Rawica* 1827 Tabella II 135; *Józefatka* 1877 Zin I 229; *Józefatka*, wś 1882 SG III 607; *Rawica*, wś 1888 SG IX 566; *Rawica*, wś i kol. 1921 Sk III 112; *Józefatka*, *Rawica*, dwie wsi 1933 SkBy 627, 1431; *Rawica* 1952 UW 126; *Rawica*, *-cy*, *rawicki*, *Józefatka*, *-ki*, *Nowa Rawica*, *-wej -cy*, *Rawica-Kolonia*, *-cy-nii*, *Stara Rawica*, *-rej -cy*, cztery cz. wsi 1970 UN 31, 25, 26; *Józefatka*, *-ki*, *Nowa Rawica*, *-wej -cy*, cz. Rawicy, *Rawica*, *-cy* 1980, 1981, 1982 WUN I 659, II 549, III 115; *Rawica-Kolonia*, *-y-nii*, *Rawica Stara*, *-y -ej*, *rawicki*, dwie wsi, *Józefatka*, cz. wsi *Rawica*, po zmianie *Rawica-Józefatka*, *-y-i*, *rawicki*, wś, *Nowa Rawica*, *-wej -cy*, cz. wsi, po zmianie *Rawica Nowa*, *-y -ej*, *rawicki*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *rawica*, *-y*, *rawicki*. — Od n. miasta *Rawa* Mazowiecka, z suf. *-ica*. Oboczna n. *Tczowska Wola*, od ap. *wola* i n. pobliskiej wsi *Tczów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*, ap. *kolonia* oraz od im. *Józefat* (: *Jozafat*) RymSEN I 358, z suf. *-ka*. Lit.: KopRad 366–7, 489; KSand 168; Nal-Sand 147–8. IN

Rawice zob. **Rabowice**

Rawicz (1), mto, leszcz.: *Rawitz* 1712 MpDS-Ols; *Rawicz* 1739 MpWielOels; *Rawicz* 1831 MpRey nr 113; *Rawicz*, niem. *Rawitsch* 1888 SG IX 567–70; *Rawicz*, niem. *Rawitsch* 1902 MycPn 125; *Rawicz* 1933 SkBy 1431; *Rawicz*, *-cza* 1982 WUN III 115. — Przywilej na lokację miasta na terenie wsi Sierakowo uzyskał od króla Władysława IV Adam Olbracht Przyjemski herbu *Rawicz* w 1638 r.; miasto nazwano od n. herbu. Lit.: SHGPn IV 409, uwaga; RymNmiast 203; Rosp-SEMiG 326; ZierNmiast 130. ZZ

Rawicz (2), wś, piotr., gm. Drużbice, 13 km na płn.-wsch. od Belchatowa: *Rawicz* 1877 Zin II 106; *Rawicz*, kol. 1888 SG IX 566; *Rawicz*, wś 1921 Sk II 79; *Rawicz*, *-cza*, *rawicki* 1972 UN 39, 34. — Od nazw. *Rawicz* lub od n. heral. *Rawicz* SSNO IV 451. EB

Rawiczów, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 5 km na płd.-wsch. od Skierniewic: *Rawiczew*, folw. 1902 Przew II 119; *Rawiczów* 1921 Sk I 174; *Rawiczów* 1952 UW 105; *Rawiczów*, *-czowa* 1982 WUN III 115. — Nazwa zapewne związana z nazw. *Rawicz*, z suf. *-ew*, *-ów*, por. też n. pobliskich miejscowości *Rawa*, *Stara Rawa*. UW

Rawka, wś, kiel., gm. Słupia, 8 km na płd.-wsch. od Szczekocin: *Rabka* 1629 RPobKr 175; *Rawka* 1662 ŻDz XV 52a; *Rapka* 1680 Rej 177; *Rawka* 1783–84 RejKor 231; *Rawka* 1787 Spis 340; *Rawka* 1827 Tabella II 135; *Rawka* 1888 SG IX 571; *Rawka* 1921 Sk III 143; *Rawka*, *-ki*, *rawecki* 1966 UN 21, 54. — Nazwa wieloznaczna; może zdrobniła, od n. m. *Raba* lub *Rawa*, z suf. *-ka*. Możliwe jednak, że pochodzi od n. os. *Raba* lub *Rawa* SSNO IV 407, 450. Lit.: RKrak 143; KopKiel 91. IN

Rawka zob. **Rafa** (1)

Rawki, wś, ostroł., gm. Chorzele, 17,5 km na płn.-wsch. od Chorzel: *Rawki* 1783–84 RejKor 550; *Rawki* 1827 Tabella II 135; *Rawki* 1921 Sk I 132; *Rawki*, *-wek*, *rawski* 1972 UN 140, 10. — Zapewne od nazw. *Rawka* RymSEN II 342, w l. mn. UB

Rawki zob. **Dąbrowa-Rawki**, **Głazewo-Rawki**, **Jamiolki-Kowale Rawki**

Rawlack zob. **Rowy** (1)

Rawłowice zob. **Rawalowice**

Rawolowice zob. **Rawalowice**

Rawowice zob. **Rabowice**

Rawszyce, wś zaginiona, leżała w historycznym pow. lubelskim, ok. 7 km na pld.-zach. od Lublina: *Rawschicze* 1425 SHGLu IV 116; *Rawszicze* 1437, *Raffszycze* 1441, *Rafsicze*, *Rawsyce* 1443, *Rawszyce* 1451 SHGLu III 197, *Raphycze* (!) 1470–80 DB II 543; *Rawczicze*, *Rawsycze* 1529 LR 34, 434; *Rafsicze* 1531 ŻDz XIV 364; *Rawszyce* 1562 SHGLu IV 116. — Od n. os. *Rawsza*, por. Nicolao *Rawsza* 1409 ZLub nr 5, z suf. *-ice*; n. os. zapewne od n. herbu *Rawa*. W 1565 r. notowana już tylko łąka o tej nazwie, należąca do właściciela Abramowic, por. pokazał łąkę ... dictam *Rawczicza*, zob. Lulu 47. Lit.: SHGLu III 197, IV 116–7; KosLu 71. IN

Rawulowice zob. **Rawalowice**

Rawusen zob. **Robuzy**

Rawuzy zob. **Robuzy**

Rawy, wś, ostroł., gm. Sypniewo, 18 km na pln.-zach. od Różana: nob. *Rawa de Kurzanthky*; Falislaus de ibidem de armis *Rawy* 1471 ZHer nr 378, 379; *Ravi* 1516 SHGMz(PT 1, 288); *Kurzanthky Rawy* 1506, 1508 SHGMz(Ep. 16, 296v–298); *Kurzathky Rawy* 1528 SHGMz(Siel. 1–2, I, 61); *Rawi Kurządkki*, *Stasie Kurządkki* 1582 ŻDz XVI 388; *Rawy* 1783–84 RejKor 511; *Rawy Kurzątki*, *Rawy stasie*, dwie wsi 1827 Tabella II 135; *Rawy Kurzątki*, *Rawy Stasie* 1839 MpKwat IV 2; *Rawy Kurzątki* i *Rawy Stasie*, dwie wsi 1888 SG IX 571; *Kurzątki-Rawy* 1921 Sk I 78; *Rawy* 1952 UW 15; *Rawy*, *Raw*, *rawski*, wś, *Rawy-Stasie*, *Raw -si*, cz. wsi *Rawy* 1971 UN 129, 43; *Rawy*, *Raw* 1982 WUN III 115. — Dawniej *Kurzątki*, od n. os. *Kurzątkka* SSNO III 209, w l. mn. W XVI w. *Kurzątki-Rawy*, z drugim członem od n. os. *Rawa*, w l. mn., lub raczej od n. herbu *Rawa* (por. pierwszy zapis), oraz *Stasie-Kurządkki*, z pierwszym członem od im. *Stas* (: *Stanisław*), w l. mn. W XIX–XX w. *Rawy-Kurzątki/Kurzątki-Rawy* i *Rawy-Stasie*, wspólnie *Rawy*. Lit.: ZMaz 236, 317; Wolff, Onom I 75. UB

Rawy-Gaczkowo, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 14,5 km na pld.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Gaczky* 1476, *Gaczkowo* 1477 SHGMz (MK 9, 71v–84v) (tu?); *Rawy* 1502, *Rawy* 1514 SHGMz(Ep. 16, 159v i 7, 259); *Rawy* 1578 ŻDz XVI 398; *Rawy* 1783–84 RejKor 406; *Rawy gaczkowo* 1827 Tabella II 135; *Rawy Gaczkowo* 1839 MpKwat V 3; *Rawy Gaczkowo* al. *Gackowo* 1888 SG IX 571; *Rawy-Gaczkowo* 1921 Sk V 68; *Ra-*

wy-Gaczkowo, *Raw-wa*, *rawski* 1971 UN 134, 39. — Dawniej *Gaczki*, *Gaczkowo* (zob. *Gaczkowo* (1)). Obocznie *Rawy*, od n. os. i heral. *Rawa*, w l. mn. Od XIX w. n. zestawiona *Rawy-Gaczkowo*. Lit.: Wolff, Onom I 108. UB

Rawy-Kurzątki zob. **Rawy**

Rawy-Stasie zob. **Rawy**

Raydez zob. **Rudzienice**

Raynkaym zob. **Redykajny**

Rayschen zob. **Rajczyn**

Razadranka zob. **Rozedranka**

Razadranka Nowa zob. **Rozedranka**

Razadranka Stara zob. **Rozedranka**

Razgulnie zob. **Rozgólna**

Razławitz zob. **Raclawice** (1a)

Razodranka zob. **Rozedranka**

Razyn zob. **Radzyń Chelmiński**

Raźniewo, wś, ciech., gm. Płońsk, 4,5 km na pld.-wsch. od Płońska: *Dalanowo-Raźniewo* 1937 Mp-100(38–31); *Raźniewo* 1952 UW 29; *Raźniewo*, *-wa* 1982 WUN III 116. — Dawniej n. zestawiona; o pierwszym członie zob. *Dalanowo*, drugi człon od nazw. *Raźny* (: *razić* ‘uderzać’) RymSEN II 342, z suf. *-ewo*. UW

Raźny, wś, siedl., gm. Sadowne, 14 km na pln.-wsch. od Łochowa: *Rasny* 1378 SHGMz(OP 121, 416); in *Raszny* 1425 MkM I nr 79; *Razny* 1478 SHGMz(Ep. 13, 156); *Raczny* (!) 1493 SHGMz(Ep. 15, 71); *Rasny*, *Raszny* 1500 SHGMz(MK 18, 116); *srasznow* 1507 Warsz nr 2015; *Raszny* 1578 ŻDz XVI 407; *Razny* 1783 MpPerMz; *Raźne* 1827 Tabella II 135; *Razny* 1839 MpKwat V 3; *Raźny* al. *Reźny* 1888 SG IX 574; *Raźny Nowe*, *Raźny Stare* 1921 Sk IV 114; *Raźny* 1952 UW 42; *Raźny* (!), *-žen* 1982 WUN III 116. — Nazwa związana zapewne z rdzeniem *raz-*, por. *raz* ‘uderzenie, cięcie, cios, plaga’ Sstp VII 441, *raźny* ‘dogodny, wygodny; żwawy, ruchliwy’ SW V 484. Może rodowa, od n. os. **Razien* (por. nazw. *Raźny*), w l. mn. Wieś należała do wojewody mazowieckiego Piotra Pilika ze Skuł i dzięki niemu otrzymała prawo miejskie chełmińskie w 1425 r., brak jednak źródłowych potwierdzeń istnienia miasta. Lit.: RymNmiast 204; Miasta polskie w tysiącleciu II 506–7. UB

Rädchen zob. **Radziechowice** (1), **Radzyń** (2)

Rädichen zob. **Radziechowice** (1), **Radzyń** (2)

Rädltitz zob. **Redlice**

Rädnitz

Rädnitz zob. **Radnica**

Räschen zob. **Raszyn** (2)

Rätsch zob. **Raczyce** (4)

Rätschmausdorf zpb. **Racimierz** (1)

Rätschmersdorf zob. **Racimierz** (1)

Räudchen zob. **Rudna** (4), **Rudno** (15)

Räumung-Kruschin zob. **Kruszyny** (3)

Rąb, wś, gdań., gm. Przodkowo, 11 km na pń.-wsch. od Kartuz: *Romb* 1796–1802 MpSchröt IX; *Romb* — *Rąb* 1879 Kętn 15; *Rąb*, niem. *Romb* 1888 SG IX 575; *Rąb*, *Romb* 1912 Bär 96; *Rąb*, niem. *Romb* 1921 Sk XI 28, 85, *Rąb* (*Romb*) 1925 Krzep 97; *Rąb*, os. 1933 SkBy 1432; *Rąb*, *Ręba* 1982 WUN III 116. — Od ap. *rąb* ‘blizna; krawędź’ SW V 454 (: *rąbać*). Nazwa zniemczona jako *Romb*. Lit.: MKart 142. WK

Rąbczyn (1), wś, kal., gm. Raszków, 3 km na pń.-wsch. od Raszkowa: de *Rōbczino* 1401 Hb 16 nr 49; de *Rambczino* 1411 RWlkp IV nr 336; *Rambczino* 1414 Koz III 130; Johannem de *Rampczyno* (1433)1434 (?) KW IX 360; *Villa Rukczino* (!) 1510 NKs 138; *Rapczyno* 1535, *Rąbcino* 1576 SHGKI(ASK 12, 432 i 598); *Rambczino* 1579 ŻDz XII 126; *Rąbczyno* 1674 MKI(ASK 74, 142); *Rąbczyn* 1783–84 RejKor 749; *Wies Rumczyn* 1789 MKI(Tab 22, 137); *Rębczyn* 1846 KsP 292; *Rąbczyn*, niem. *Rombczyn* 1888 SG IX 575; *Rąbczyn* 1933 SkBy 1432; *Rąbczyn*, -na 1982 WUN III 116; gw. *rompčyn*, -yna, *rompčyjski*. — Od n. os. *Rąbca*//*Rębca* SSNO IV 452 (: *rębca*), z suf. -ino, następnie -in. Forma *Rumczyn* wykazuje uproszczenie grupy spółgłoskowej -mpcz- > -mcz-. Lit.: Nieckula, -ov- 302. ZZ

Rąbczyn (2), wś, pil., gm. Wągrowiec, 8 km na wsch. od Wągrowca: in *Rankczino* 1414, de *Rangczino* 1432–40 Koz V 236; in *Wranczino* 1445 AC I nr 306; de *Rakczino* 1465 Koz I 252; *Raczyno* 1471 Koz III 714; de *Rambczyno* 1497 Bob nr 440; cum *Rapczyno* 1511/12 VisitGn 456; *Raczyno*, *Rakeczyno* 1511–23 ŁLB I 106, 108; *Rankczyno* 1535, *Rekczino* 1564 SHGKI(ASK 12, 480 i 576); *Rapczino* 1577 ŻDz XII 186; in *Rakczyno* 1614 Koz III 714; *Rapczino* 1618–20 PKal 253; *Rąbczyno* 1674 SHGKI(ASK 74, 236); *Rapczino* 1775 MKI(Tab 37, 19); *Rąbczyn* 1783–84 RejKor 96; *Rąbczyn*, niem. *Rombczyn* i *Rombczyn*, os. 1888 SG IX 575; *Rąbczyn*, wś

1933 SkBy 1432; *Rąbczyn*, -na 1982 WUN III 116; gw. *rompčyn*, -yna, *rompčyjski*. — Dawniej **Rękczyno*, od n. os. **Rękta*, z suf. -ino, następnie -in. Postać *Rączczyno* jest wynikiem adideacji do ap. *rączka*; zmiana na *Rąbczyno* to rezultat dysymilacji *cz-cz* > *b-cz*. Forma *Wrączino* powstała wskutek absorpcji przyimka w. ZZ

Rąbczyno zob. **Rąbczyn** (1, 2)

Rąbek zob. **Rąbka**

Rąbiany zob. **Rabiany**

Rąbielino zob. **Rembielin** (2)

Rąbienica zob. **Rębienica**

Rąbienice zob. **Rębienica**

Rąbienie zob. **Rąbień**

Rąbień, dziś *Rąbień* i *Rąbień AB*, dwie wsi, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 4 km na pń.-wsch. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Rambene*, *Rōbienye* 1399 Łęcz I nr 5963, 6228, II nr 6312; *Rabyene*, *Rambyenye* 1511–23 ŁLB II 379; *Rambienie* 1576 ŻDz XIII 64; *Rąbień* 1783–84 RejKor 91; *Rąbień* 1793 MpPerŁęcz; *Rąbień* 1827 Tabella II 128; *Rąbień*, wś i folw. 1877 Zin II 103; *Rąbień*, kol., folw. i trzy os. 1888 SG IX 575; *Rąbień*, wś, folw., kol. 1921 Sk II 66; *Rąbień*, wś, folw., kol. 1933 SkBy 1432; *Rąbień*, *Rąbień AB* 1952 UW 96; *Rąbień*, -nia, *Rąbień AB*, -nia *AB* 1982 WUN III 116; gw. *rombėń*, -bėńa, *rombėński*. — Pierwotnie *Rąbienie* — formacja dewerbalna na -enie, wtórnie -eń — maskulinizacja. Człon literowy *AB* wprowadzone administracyjnie. Lit.: SHGŁęcz II 67; BańMorf 44, 63. EB

Rąbierz-Kolonia zob. **Rąbież** (4)

Rąbież (1), wś, ciech., gm. Naruszewo, 13 km na pń.-wsch. od Płońska: *Rąbierz* (*Kryski*), wś 1888 SG IX 575–6; *Rąbież* (*Krysk*) 1902 Przew II 119; *Rąbież* 1921 Sk I 119; *Rąbież*, -ży 1982 WUN III 116; *Rąbież*, -ża 2013 DzU poz. 200. — Od ap. *rąbież* (< psł. **rōbežь* ‘cięcie, nacięcie; skraj, brzeg, koniec, granica’, pierwotnie nazwa czynności od psł. czas. **rōbiti* ‘rąbać’; forma *rubież* zapożyczona ze wschłów. SEBOR 525–6), który nie jest odnotowany w Sstp, natomiast znany w gwarach mazowieckich w znaczeniu ‘granica, kraniec’ SGPKar V 15. Inne znaczenie ap. podają E. Rzetelska-Feleszko ‘miejsce wyrąbane; nowina po lesie’ Mznter 148 i A. Bańkowski ‘wyrąbana w lesie przesieka graniczna’ SEBań III 25. Współcześnie występuje wahanie rodza-

ju, o czym świadczą końcówki dopełniacza *-ży* i *-ża* (zob. też *Rąbież* (4)). Człon odróżniający od n. m. *Krysk*. UB

Rąbież (2), wś, ciech., gm. Opinogóra Górna, 10 km na płn.-wsch. od Ciechanowa: Folwark *Rąbież*, ... *Rąbieży* 1617 Lumaz I 57, 63; *Rąbicz* (!) deserta 1783–84 RejKor 444; Fol. *Romez* 1839 MpKwat IV 2; *Rąbież* 1877 Zin II 103; *Rąbierz*, wś i folw. 1888 SG IX 576; *Rąbież* 1902 Przew II 119; *Rąbierz*, folw. 1933 SkBy 1432; *Rąbież*, *-ży*, *rąbieski* 1971 UN 123, 27. UB

Rąbież (3), wś, siedl., gm. Korytnica, 8 km na zach. od Węgrowa: *Spyglówka* 1517 SHGMz(MK 32, 6); *Pyglówka*, *Polazye* als *Pigłówka* 1526 SHGMz(MK 41, 158v); *Pigłówka Polazie Rąbiesz* 1563 ŻDz XVI 415; *Rąbież* 1783 MpPerMz; *Rąbież* 1827 Tabella II 128; *Rąbież*, folw. 1877 Zin II 103; *Rąbierz* al. *Rąbież*, folw. 1888 SG IX 575; *Rąbież*, wś 1902 Przew II 119; *Rąbież*, kol. 1933 SkBy 1432; *Rąbież* 1952 UW 41; *Rąbież*, *-ży* 1982 WUN III 116. — Dawniej *Pigłówka*, od n. os. *Pigla* SSNO IV 250, z suf. *-ówka*, lub od n. rz. *Pigłówka*, dopływu Liwca, która jest notowana wcześniej, por. circa fluvium *Pykłowka* 1475 SHGMz(MK 5, 179); fluvium *Pigłówka* 1531 Matr IV/1, nr 5810. Obocznie *Polazie*, od n. lasu *Polazie* (zob.). W XVII w. n. zestawiona *Pigłówka-Polazie-Rąbież*; trzeci człon od ap. *rąbież*. Lit.: Bilut, HE X 124; Mznter 147–8. UB

Rąbież (4), dziś *Rąbież* i *Rąbierz-Kolonia*, dwie wsi, siedl., gm. Wierzбно i Dobrze, 13 km na płn.-zach. od Kałuszyna: *Rąbież huta* 1827 Tabella II 128; *Rombiec* (!) 1839 MpKwat V 4; *Rąbierz* al. *Rąbiesz*, wś i folw. 1888 SG IX 575; *Rąbież*, folw. i kol. 1902 Przew II 119; *Rąbierz*, wś i kol. 1921 Sk I 86; *Rąbierz*, wś i kol. 1933 SkBy 1432; *Rąbierz*, *Rąbierz-Kolonia* 1937 Mp-100(39–33); *Rąbierz*, wś i *Rąbierz*, kol. 1952 UW 17; *Rąbież*, *-ży*, *rąbieski* 1971 UN 147, 48; *Rąbierz Kolonia*, *-rzy*, *rąbieski* (bez daty) UN 130, 6; *Rąbież*, *-ży*, *Rąbierz-Kolonia*, *-rza-nii* 1982 WUN III 116. — Dawniej *Rąbież-Huta*; drugi człon od ap. *huta*. Już w XIX w. istniały dwa obiekty: wieś i folwark, później wieś i kolonia, stąd współcześnie n. *Rąbierz-Kolonia*. Nazwa wykazuje wahania graficzne i fonetyczne: *Rąbież*, *Rąbierz*, *Rąbiesz* oraz zmiany rodzaju. UB

Rąbież zob. **Tokary-Rąbież**

Rąbież Gruduski, wś, ciech., gm. Grudusk, 16,5 km na płn.-zach. od Przasnysza: *Nyemyanczino* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 162v); *Nyemyanczino* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 109); *Rambyesch* 1466 SHGMz(Ep. 5, 179); *Rambyesch* 1481 SHGMz(MK 32, 129v–130); *Rambyesch Nyemaczino* 1512 SHGMz(MK 32, 131); *Rambiesz* 1526 SHGMz(Z 4, 321v–323); *Rąmbiesz* 1567 ŻDz XVI 338; *Rambicz* (!) 1783–84 RejKor 438; *Rąbież* 1839 MpKwat IV 1; *Rąbież* 1827 Tabella II 128; *Rąbierz*, wś i folw. 1888 SG IX 576; *Rąbież* 1902 Przew II 119; *Rąbierz* 1933 SkBy 1432; *Rąbież Gruduski*, *-ża* *-kiego*, *rąbieski* 1971 UN 123, 16. — Dawniej *Niemięcino*, od n. os. **Niemięta* (por. nazw. *Niema*, *Niemy* RymSEN II 152 + suf. *-ęta*). Później *Rąbież*, współcześnie *Rąbież Gruduski*; człon odróżniający od n. m. *Grudusk* w formie przym. UB

Rąbież-Huta zob. **Rąbież** (4)

Rąbieżyce zob. **Grzybowo-Rąbieżyce**

Rąbin, cz. Inowrocławia, dawniej wś, bydg.: *Rambin* 1488 CdP II 575; *Rambyno* 1489 Lupbrz 153; *Rambyno* 1505 Matr III nr 2394; *Rambino* 1505 CdP II 977; *Rąbino* ok. 1590 Vlad XVIII 92; *Rombino* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rombino* 1867 KolbKu 311; *Rąbin* al. *Rąbino*, *Rombino*, wś i folw. 1888 SG IX 576; *Rąbin*, wś 1933 SkBy1432; *Rąbin*, os. 1967 SM 961; *Rąbin*, *-na* 1982 WUN III 116. — Od n. os. *Rąb//Rap* SSNO IV 453 (: *rąbać*), z suf. *-in*, też *-ino*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 302. AG

Rąbin zob. **Kruków**

Rąbinek, cz. wsi Rąbień AB, dawniej wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki: *Rąbinek* 1827 Tabella II 128; *Rąbinek*, wś 1888 SG IX 576; *Rąbinek*, wś i folw. 1902 Przew II 119; *Rąbinek* 1921 Sk II 66; *Rąbinek*, wś 1933 SkBy 1432; *Rąbinek*, wś 1967 SM 967; *Rąbinek*, *-nka* 1982 WUN III 116. — Od n. wsi *Rąbień*, z suf. *-ek*. Lit.: BańMorf 44. EB

Rąbinko, wś, kosz., gm. Rąbino, 16 km na płn.-wsch. od Świdwina: *L. Rambin* 1618 MpLub; *Kl. Rambin* 1789 MpGillyPom; *Kl. Rambin* 1839 MpUMbl 778; *Rambin Klein* 1888 SG IX 521; *Klein Rambin* — *Rąbinko*, *-ka*, *rąbinecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rąbinko*, *-ka* 1982 WUN III 116. — Dawna n. niem. od zniemczonej n. pobliskiej wsi *Rambin (Gross)*, dziś *Rąbino* (zob.), z członem dyferencyjnym od przym. *śrdniem*.

Rąbino

luttik, niem. *klein* 'mały'. Nazwa *Rąbinko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RZDuma I 135. BCz

Rąbino, wś, kosz., gm. Rąbino, 15 km na pń.-wsch. od Świdwina: *Rambin* 1548 TrautmElb II 89; *Groten Rambin* 1618 MpLub; *Gr. Rambin* 1789 MpGillyPom; *Gr. Rambin* 1839 MpUMbl 778; *Rambin Gross* 1889 SG IX 521; *Gross Rambin* — *Rąbino*, -na, *rąbiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rąbino*, -na 1982 WUN III 116. — Od n. os. *Rap//Rąb* (może od *rąbać* lub od gw. *repa* 'brzeg, wrąb'), z suf. *-in*. W formach zniesionych z członem dyferencyjnym od średnim. przym. *grot*, niem. *gross* 'wielki'. Nazwa *Rąbino* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RZDuma I 135; TrautmElb II 89; RospSEMIG 326. BCz

Rąbin(o) zob. Rąbiń

Rąbiń, wś, leszcz., gm. Krzywina, 9,5 km na pń.-wsch. od Krzywina: in *Rambino* (1144)XV DO II 14–5; *Rambino* 1316 KW II 328; *Rambino* 1371 KW III 365; *Robino* 1394 Lek I nr 1806; *Rombino*, *Rabinno* 1400 Lek II nr 2571, 2734; *Rambyno* 1419 SHGPn IV 47; *Rambina* 1424 RWlkp III nr 1107; *Rabino* 1425 RWlkp I nr 1201; *Rambino* 1432 Koz III 130; *Robino* 1450, *Rumbino* (!) (1487)XVIII, *Rambyni* 1488 SHGPn IV 47; *Rambyno* 1510 NKS 125; *Rąmbino* 1528, *Rambyno* 1563 SHGPn IV 47; *Rambino* 1580–81 ŻDz XII 83; *Rambino* 1622–24, *Rąbin* 1775 PPozn(Tab 1, 84 i 7, 12); *Rąbin* al. *Rombin* 1888 SG IX 576; *Rąbiń*, niem. *Rombin* 1921 Sk X 35, 37, 154; *Rąbiń* 1933 SkBy 1432; *Rąbiń*, -nia 1982 WUN III 116; gw. *rumbiń*, -ińa. — Od n. os. *Rąb* (: *rąbać*), z suf. *-ino*, następnie *-in*. Forma *Rąbiń* związana z wielkopolską wymową dialektalną typu *malińa* lub z tendencją do wyrównania do nazw na *-iń*. Lit.: SHGPn IV 47–63; PPozn 254; BańMorf 85. ZZ

Rąbity, wś, olszt., gm. Zalewo, 4 km na pld.-wsch. od Zalewa: *Rumbithen*, *Rompyten*, *Rombiten* ok. 1400 Ger 146; *Rumbiten* 1437 GZ 34; *Robitten* (!) 1543, 1579, 1601–03 HAPr V 79; *Rombitten* ok. 1780 HAPr IV 354; *Rombitten*, wś 1789 Goldb I 184; *Rombitten* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rombitten*, folw. 1820 Wald 191; *Rombitten*, dobra ryc. 1888 SG IX 735; *Rombitten*, *Rumbitin*, — *Rombity*, dw. 1946 Ley I 50; *Rąbity* — *Rombitten*, os. 1951 Rosp 269; *Rombitten* — *Rąbity*, -it, *rąbicki* 1952 MPol nr A-52, poz. 588; *Rąbity*

1967 SM 961; *Rąbity* (!), -it 1982 WUN III 97; po zmianie *Rąbity*, -it, *rąbicki* 2002 DzU nr 233, poz. 1964. — Nazwa prus. **Rumbūt-ai*, od n. os. *Rumbith* TAP 84, por. lit. n. os. *Rumba*, *Rumbāitis*, *Rumbis* (od *ruñbas* 'szrama, blizna, karb' lub *rambūs* 'gruboskórny' Lpvž II 637–8, z suf. *-īt-*. W niem. substytucji nazwy wahanie *u* : *o-*, *b* : *p*, końcówka *-en*. Nazwa spolonizowana jako *Rombity*; później ustalono postać *Rąbity*. Lit.: Ger 146; PrzybBalt 237. RP

Rąbka, cz. Łęby, dawniej wś, słup.: *Rumpke*, *Rumpki* 1509 RZDuma I 29; *Rumpke* 1618 MpLub; *Rumpke* 1631, *Rumbke* 1780 RZDuma I 29; *Rumke*, *Rumbke*, wybudowanie do Smołdzina 1889 SG X 7; *Rumbke* — *Rąbek*, -bka, *rąbecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rąbek* — *Rumbke* 1951 Rosp 269 *Rąbka*, -ki 1982 WUN III 116; kasz. *róupk*, -ka; *roupko*, -ka. — Od ap. *rąbek* 'skraj, brzeg różnych przedmiotów', też 'poręba', może w formie pluralnej. Substytucyjne zapisy niem. *Rumpke* oraz kasz. *róupk* zdają się wskazywać na realizację psł. *-bъ bez tzw. *e* ruchomego, typową dla Pomorza. Zapisy z *-um-* oddają dawne długie *q* z okresu zmiany barwy samogłosek nosowych. Miejscość leżała nad brzegiem morza, z dala od innych osiedli. Lit.: RZDuma I 29–30, III 71–6, 85–95; Iwicki, PMT XI 90. BCz

Rąbkowa, wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna, 16 km na pń.-zach. od Nowego Sącza: de *Ropcow* 1420, de *Ropkowa* 1439 SHGKr(kartoteka); *Robkowa* 1517 SHGKr(CastrSand 1, 49); *Robkowa*, *Ropkowa* 1529 LR 44, 253; *Ropkowa* 1538 SHGKr(AGAD 81); *Robkowa* 1629 RPobKr 213; *Ropkowa* 1674 ŻDz XV 53a; *Ropkowa* 1680 Rej 221; *Rąbkowa* 1794 Ga Kk2; *Rąbkowa* 1888 SG IX 576; *Rąbkowa* 1921 Sk XII 25; *Rąbkowa*, -wej, *rąbkowski* 1964 UN 9, 151. — Od n. os. *Rąbek* SSNO VII 209 (: *rąbać*), z suf. *-ów*, później *-owa*. Zapisy z *-o-* świadczą o osłabieniu rezonansu nosowego już w XV w. lub też o pierwotnej postaci *Ropków*, *Robkowa*, od n. os. *Ropek* (: *Robert*) SSNO IV 487 czy *Robek* RymSEN II 353 i późniejszej hiperpoprawnej *Rąbkowa*. Lit.: LKrk 127; PŚąd I 103. IN

Rąblew zob. Rąblów

Rąblów, wś, lub., gm. Wąwolnica, 9 km na pld.-wsch. od Kazimierza Dolnego: *Ramlow* 1409 ZLub nr 466; *Ramblow* 1416 LKP 140; *Wrablow*

1417, *Remblow* 1441 SHGLu III 198; *Wromblow*, *Wrwblow* (!) 1447, *Rąblow*, *Róblow* 1448 LKP 17, 28, 29; *Wrąmbłow* (1450)1452 ZDM III 327; *Ramblo* (!), *Rublow* 1451 SHGLu III 198; *Wrąmbłow*, *Wrąblow* 1470–80 DB II 569, III 247; *Rambłyow* 1529 LR 351; *Rąmbłow* 1531 ŻDz XIV 358; *Rąmbłow* 1626 RPobLu 131; *Rąblow* 1676 ŻDz XV 46a; *Rómbłow* 1783–84 RejKor 247; *Rąblew* 1787 Spis 448; *Rąblów* 1827 Tabela II 128; *Rąblów*, *Rąblów Nowy*, dwie wsi 1888 SG IX 576; *Rąblów*, wś i folw. 1921 Sk IV 78; *Rąblów* 1952 UW 146; *Rąblów*, *-lowa*, *rąblowski* 1971 UN 118, 13. — Od n. os. **Rambel* (może od *Rambolt*, *Rembolt* SSNO IV 441, 458) lub *Rąbel* (: *rąbać*) RymSEN II 342, z suf. *-ów*. W XV w. odnotowano formę *Wrąblów*, z absorpcją przyimka w. Lit.: SHGLu III 198–9; KosLu 71; Nieckuła, *-ov-* 172; Karpluk, Onom IX 38. IN

Rąblów Nowy zob. **Rąblów**

Rącko zob. **Reńsko** (1)

Rącz(czyno) zob. **Rąbczyn** (2)

Rączka, wś, opol., gm. Korfantów, 2 km na pld. od Korfantowa: *Rantsch* 1379, *Ransch* 1384, *Runczka* 1497, *Ronisch* 1629 CdSil XXXIII 139, 141, 149, 157; ex pago *Rancza* 1679, *Ronisch* 1680 J II 182, 635; *Ranisch* 1736 MpWielOppol; *Ranisch*, polnisch *Runzka* 1783 Z II 36; *Ranisch*, *Runzka* 1845 K 529; *Ranisch* 1900 Myc 45; *Ranisch*, *Rączków* 1941 Wrzosek 40; *Ranisch* — *Rączka*, *-ki*, *rącki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rączka*, *-ki* 1982 WUN III 116. — Początkowo zapewne *Rączka*, od n. os. *Rączka* SSNO IV 453 (: *rączka*); zapisy z *-un-* oddają zwężenie artykulacji *q*. Nazwa zniemczona jako *Rantsch*, później *Ranisch*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rączka*. Lit.: SNGŚI XI 118. JCh/PS

Rączki (1), wś, olszt., gm. Nidzica, 8,5 km na pln.-zach. od Nidzicy: Gunther von Hoenst[i]n ... vorleyen ... diener Dobronislaw dritthalbe hube und zc[w]jencyng in Sossiner, nadpisy na kopiach: *Rawnczky*, *Runtzki*, *Rauntzky* (1351)XVI PrUr IV 623; *Rantzkin* (1359)XV, *Rantzkin*, *Runczken* 1359(XVI), *Runtzken*, *Runtzcken* (1359)XVIII PrUr V 446; *Runtzcken* 1789 Goldb I 187; *Runzken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Runtzken* 1820 Wald 220; *Ronsken*, *Rączki* ok. 1859 SzcześTeka 50; *Runzken* — *Rączki* 1879 KętN 190; *Rączki*, niem. *Rontzken* 1888 SG IX 577; *Rączki* — *Hornheim*

1938, *Rontzken* 1941 Choj 124; *Hornheim* — *Rączki*, *-czek*, *rączeczki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rączki*, *-czek* 1982 WUN III 116; gw. *rónčki*, *rónčk*. — Od n. os. *Rączka*, w l. mn.; w licznych zapisach niem. różnie oddawana nosówka *q* (*awn*, *un*, *aun*, *an*), końcówka *-en//in*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Hornheim*. RP

Rączki (2), wś, piotr., gm. Kluczewsko, 8 km na pld.-wsch. od Przedborza: *Ranczky* 1439 KW V 609; *Ranczky* 1508 ŻDz XV 484; *Ranczky* 1511–23 LLB I 616; *Ranczki* 1540 ŻDz XV 573; *Rączki* 1783–84 RejKor 68; *Rączki* 1789 Lusand I 98; *Rączki* 1888 SG IX 576–7; *Rączki* 1921 Sk III 45; *Rączki*, *-czek*, *rącki* 1971 UN 35, 14. Lit.: KSand 168. IN

Rączki zob. **Milewo-Rączki**

Rączna, wś, krak., gm. Liszki, 6 km na pln.-zach. od Skawiny: *Roczna* 1393 PNZK nr 242; *Raczna* 1456 KTn 406; *Ranczna* 1470–80 DB II 123; *Rączna*, *Raczna* 1529 LR 247, 258; *Raczna* 1581 ŻDz XIV 42; *Rączna* 1680 Rej 63; *Rączna* 1783–84 RejKor 297; *Rączna* 1888 SG IX 577; *Rączna* 1921 Sk XII 19; *Rączna*, *-nej*, *rączeński* 1963 UN 1, 32; gw. *rončna*, *-y*, *rončajski*. — Nazwa ma związek z dawnym dzieleniem ziemi, od ap. *ręka*; por.: *po martwej ręce* 'tytułem dziedziczenia po zmarłym właścicielu', *po pustej ręce* 'tytułem dziedziczenia po zmarłym bez spadkobierców' Sstp VII 457, też gw. ap. *ręka* 'działek osady włościańskiej; osada składa się z kilku rąk; dzielący się gruntem otrzymuje udział wzdłuż każdej ręki', *w każdą rękę* 'w każdym poletku' SGPKar V 25. Inaczej K. Rymut, który w n. widzi pierwotną n. potoku, nad którym leży wieś, nazwanego tak od szybkiego prądu wody, por. *rączy* 'prędki, szybki' Sstp VII 444, z suf. *-na*. Lit.: RKrak 143–4; Borek, *-bn-* 203. IN

Rączyce, wś (?) zaginiona, leżała w ziemi poznańskiej: *ranczyce* 1420 Koz III 130; *Banczyce* (!) 1421 SHGPn IV 39. — Od n. os. *Ręka* SSNO IV 465 lub *Rączka*, z suf. *-ice*. Jeśli podstawą była n. os. *Rączka*, to nastąpiło uproszczenie grupy *-czcz-* > *-cz-*. Wydawcy SHGPn podają w wątpliwość lekcję S. Kozierowskiego i istnienie osady. Lit.: SHGPn IV 39; Koz VIII 99. ZZ

Rączyna (1), wś, przem., gm. Kańczuga, 17,5 km na pln.-wsch. od Dynowa: *Ranczczina*-*wolya* 1437, *Rzanczyna* 1445, *Rzancina Vola* ...

Rączyna

Ranczina 1446, *Rzanczinauola* 1448, *Rzandczyna* 1468 AGZ XIII nr 715, 2595, 2998, 3653, 6849; *Rządczyna* 1470 Hel II nr 3997; *Rzadczyna* 1473, *Rzaczyzna* 1481 AGZ XIX nr 101, 219; *Rączczyzna* 1515, *Rączczyzna* 1589 ŻDz XVIII/1, 134, 12; *Rączczyzna* 1634 ADP 35, k. 163; *Rączczyzna* 1794 Ga LI1; *Rinczyzna* 1851, *Ronczyzna* 1860 Sch 41, 40; *Rączczyzna* 1888 SG IX 577–8; *Rączczyzna* 1933 SkBy 1432; *Rączczyzna*, -ny 1982 WUN III 117; gw. *rončyjna*, -ny, *rončyjnski*. — Początkowo *Rządczyna Wola*, od ap. *wola* i od n. os. *Rząd(ź)ca* SSNO IV 539 lub od ap. *rząd(ź)ca*. Później elipsa członu *wola*. Zmiana na *Rączczyzna* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -*dczn-* > -*cz-* oraz adideacji do ap. *rączczyzna* 'mała ręka'. Lit.: MakPrz 222; RiegSan 136. BCz

Rączczyzna (2), wś zaginiona, leżała koło Jan-kowic lub koło Rumianka, pozn.: *Ranczyna* 1445, *Ranczyna* 1487, *Raczino* 1581, *Raczyno* 1588, *Raczino* 1591 SHGPn IV 63. — Od n. os. *Ręka* lub *Rączka*, z suf. -*ina*, -*ino*. Lit.: SHGPn IV 63. ZZ

Rączczyzna Wola zob. **Rączczyzna** (1)

Rączczyzna zob. **Rączczyzna** (2)

Rączczyzna, wś zaginiona, leżała nad Jeziorem Kierskim, koło Strzeszyna, dziś cz. Poznania: *Rangoczino* (1335) XVIII KW II 469; *Rangoczino* 1548–54 Koz III 130. — Nazwa niejasna; może od n. os. **Ragota* (: *ragać* 'uragać' SW V 487), z suf. -*ino*. Lit.: SHGPn IV 39–40; PPozn 254. ZZ

Rączczyzna, wś, ploc., gm. Mała Wieś, 13 km na pñ. od Wyszogrodu: *Rvkcicze* 1351 SHGWy (Cim. 70, 47); *Rankczicze* 1432 MkM II nr 348; *Rankczicze* 1453 SHGWy (Ep. 5, 69); *Racczicze* 1482 ZHer nr 604; *Rączczyzna*, *Racczicze* 1576 ŻDz XVI 304, 306; *Rączczyzna* 1783–84 RejKor 432; *Racczicze* 1827 Tabella II 132; *Rączczyzna* 1877 Zin II 103; *Rączczyzna* 1888 SG IX 578; *Rączczyzna*, -*cic* 1982 WUN III 117. — Może od n. os. **Rąkta* (: *ręka*), z suf. -*ice*. Lit.: SHGWy 45; ZMaz 317. UW

Rączczyzna zob. **Rączczyzna** (2), **Rączczyzna**

Rączczyzna, wś, sier., gm. Poddębice, 2,5 km na pñ. od Poddębic: *Baccino* (!), *Rocczino*, *Rocczino*, *Rocczino*, hereditas 1391 Łęcz I nr 3656, 3860, 3928, 4000; *Racczino* 1564–65 Luwlkp II 155; *Racczino* 1576 ŻDz XIII 54; *Rączczyzna* 1783–84 RejKor 94; *Rączczyzna* 1793 MpPerŁęcz; *Rączczyzna* 1827 Tabella II 132; *Rączczyzna*, kol. i os. 1888 SG IX 578; *Rączczyzna*, wś 1902 Przew II 120; *Rączczyzna*

1921 Sk II 56; *Rączczyzna*, -*na*, *rączczyński* 1973 UN 47, 22. — Może pierwotnie **Rączczyzna*, od n. os. **Rąkta*, z suf. -*ino*, wtórnie *Rączczyzna*. Lit.: SHGLęcz II 67; Nieckula, -*ov-* 301–2. EB

Rączczyzna zob. **Rączczyzna** (2)

Rączczyzna, wś, ziel., gm. Cybinka, 10,5 km na pñ.-zach. od Cybinki: *Rampicz* 1232 OSG VIII 72; *Rampice* (1249) KW IV 7; *Rampite* 1336 CdB B II 113; *Rampitz* (1364) KW III 243; *Rampiz* 1367 MuckeNM 228; *Rampitz* 1460 CdB A XXIV 174; *Rampitz* ok. 1550 CdB A XX 334; *Rampitz* 1844 MpUMbl 2129; *Rampitz* — *Rapice*, -*ic*, *rąp-picki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rapice*, -*pic* 1982 WUN III 117. — Od n. os. *Rap*//*Rąb* SSNO IV 453, z suf. -*ice*; n. zniemczona jako *Rampitz*. We-dług A. Muki pierwotnie *Jarzębica*, od ap. *jarzqb*. Postać *Rapice* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Siciński, OSG VIII 72; MuckeNM 228. BCz

Rączczyzna, wś, gorz., gm. Drezdenko, 6,5 km na pñ.-zach. od Drezdenka: *Eschbruch*, kol. 1747–51 SHGNM(MärzNetze 13); *Esch Bruch* 1832 MpUMbl 1707; *Eschbruch* — *Rapin*, -*na*, *rapiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rapin*, -*na* 1982 WUN III 117. — Dawna n. niem. od *Esche* 'jesion' i od *Bruch* 'bagnio, łęg'. Nazwa *Rapin* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 221–2. BCz

Rączczyzna, wś, gdań., gm. Somonino, 9,5 km na pñ.-zach. od Kartuz: *Raanci* 1241, *Ranci*, *Tranthé* 1291 Perl 63, 427; *Runthi* 1534 Inwwłoc 113; *Rotii* 1570 ŻDz XXIII 154; *Rathy* 1583, *Rathy* 1599 Font I–III 27, 471; *Ranty* 1682 Font V 155; *Ranty* 1710 WS 17; *Rąti* 1749 Font XVI–XIX 234; *Ronti* 1789 Goldb II 203; *Ronty* — *Rąty* 1879 KętN 15; *Rąty* al. *Ronty*, niem. *Ronti* 1888 SG IX 578; *Rąty*, niem. *Ronti* 1921 Sk XI 26, 85; *Rąty* (*Ronty*) 1925 Krzep 98; *Rąty* 1933 SkBy 1432; *Rąty* 1952 UW 191; *Rąty*, -*tów* 1982 WUN III 117; gw. *rontə* Lor 85, później *rūte*, -*űf*, *rūtofsćci*. — Nazwa niejasna. Lit.: MKart 143–4. WK

Rączczyzna(o) zob. **Orchowo**

Rączczyzna Wola zob. **Wólka Orchowska**

Rączczyzna zob. **Archutowo**

Rączczyzna zob. **Archutowo**

Rączczyzna zob. **Arciechów** (1, 2)

Rączczyzna zob. **Arcelin**

Rączczyzna zob. **Trzcielina, Trzcieliny**

Rączczyzna zob. **Arciszewo** (2, 3), **Rciszewo**,

Wróble-Arciszewo

Rcieszowo zob. **Arciszewo** (2, 3)

Rcieszewo, wś (?) zaginiona, leżała koło Obrytek, w par. Przytuły, łomż.: Dux dedit 10 mansos inter porciones St. Obrithka ..., qui sedet super Camyoni-stok 1422 SHGMz(MK 3, 91v); campum *Rzeseschevo* 1471 SHGMz(MK 5, 7a); *Rczyshewo* 1472 SHGMz(MK 5, 21–21v). — Nazwa *Rci(e)szewo* ponowiona z n. wsi *Rcieszewo* w ziemi wyszogrodzkiej, dziś *Arciszewo* (2). UB

Rcieszewo zob. **Arciszewo** (2), **Wróble-Arciszewo**

Rcieszewo-Krzczonka zob. **Arciszewo** (3)

Rcieszewo-Lasota zob. **Arciszewo** (3)

Rciszyn, wś zaginiona, leżała w pobliżu Bystrzycy i Zakrzówka, w par. Kielczewice, lub.: *Rezischino* (1382) ZDM VI 454; *Rczischin* 1388, *Rcyschin* 1444 SHGLu III 199; *Rczyszyn*, *Rczyssin*, *Rczysszyn* 1470–80 DB III 385, 394, 398. — Zapewne od n. os. **Rciech*, **Rci(e)sz*, **Rcicha* (: *Ret* SSNO IV 463), z suf. *-ino*. Lit.: SHGLu III 199, IV 117–8; Mól, HE VI 31–2. IN

Rdecz zob. **Recz** (1)

Rdulowice, kol., dawniej wś, piotr., gm. Gorzkowice, 10,5 km na płd.-wsch. od Kamieńska: *Rudultowo*, *Rudolthowo* 1398 Hb 95, nr 12, 13; *Rudolthouice* 1399 Hb 97, nr 23; *Rudolthowice* 1511 ŻDz XIII 200; *Rudulthovycze*, *Rudulthowycze* 1511–23 ŁLB II 216, 218; *Rudoltowicze* 1552, *Rdulowice* 1577 ŻDz XIII 254; *Redultowice* (!) 1827 Tabella II 136; *Rdulowice* 1877 Zin II 103; *Rdulowice*, wś i folw. 1888 SG IX 579; *Rdulowiec*, folw. 1902 Przew II 120; *Rdulowice*, kol. 1933 SkBy 1432; *Rdulowice*, *-wic*, *rdulowicki*, wś 1974 UN 46, 10; *Rdulowice*, *-wic* 1982 WUN III 117. — Początkowo *Rudoltowo*, *Rudultowo*, od n. os. *Rudolt* SSNO IV 513, z suf. *-owo*, następnie zmiana suf. na *-owice*, efemerycznie *-owiec*. W utrwalonej postaci *Rdulowice* redukcja samogłoski *u* w sylabie nagłosowej. Lit.: SHGŁęcz II 67. EB

Rdulowice-Góry zob. **Rdulowskie Góry**

Rdulowskie Góry, wś, piotr., gm. Gorzkowice, 10 km na płd.-wsch. od Kamieńska: *Rdulowice-Góry* 1921 Sk II 89; *Rdulowice-Góry* 1933 SkBy 1432; *Rdulowice-Góry* 1935 Mp-100(45–29); *Rdulowice-Góry* 1967 SM 961; *Rdulowskie Góry*, *-kich Gór*, cz. wsi *Rdulowice* 1972 UN 48, 89; *Rdulowskie Góry*, *-kich Gór* 1982 WUN III 117. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon od

n. sąsiedniej wsi *Rdulowice*, wtórnie w formie przym.; drugi człon od ap. *góra*, w l. mn. EB

Rdulótów, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi wyszogrodzkiej, w par. Bodzanów, płoc.: *Rudolthowo* 1421 SHGWy(MK 3, 79v); *Rudolthowo* 1425 Zakr I nr 1593; *Rudolthowo* 1429 Mkm II nr 127; *Rudoltowo* 1437 Zakr II nr 2762; *Rudolthowo* 1488, *Rudolthowo* 1491 ZHer nr 676, 704; *Rdolthowo* 1503 SHGWy(WT 6, II 267); *Rdulotow* 1576 ŻDz XVI 304. — Od n. os. *Rudolt* SSNO IV 513, z suf. *-owo*, później *-ów*. O zmianach zob. *Rdutów* (1). Lit.: SHGWy 47. UW

Rdulótów zob. **Rdutów** (1, 2)

Rdutów (1), dziś *Rdutów* i *Nowy Rdutów*, dwie wsi, koniń., gm. Chodów, 7 i 6 km na płd.-wsch. od Kłodawy: in *Rudolthowo*, ad *Rudolthow* (1355) VisitGn 267; *Rudultowo* 1357 KW III 70; *Rudolthowo* (1359) VisitGn 267; *Rudoltowo* 1387, *Rudolthowo*, *Rudoltowo*, *Rudoltowo* 1388 Łęcz I nr 566, 804, 845, 1084; *Rudolthowo* 1394, *Rudolthowo* 1397 Łęcz I nr 3388, II nr 5533, 5534; *Rudolthow*, *Rudoltow* 1398 Łęcz II nr 5811, 5820; *Rudoltowo* 1400 Łęcz II nr 6538; *Rudultow*, *Rudulthovo*, *Rudulthow*, *Rudultowo* 1511–23 ŁLB II 459, 461; *Rdulotow* 1576 ŻDz XIII 52; *Rdulótów* 1783–84 RejKor 49; *Rdutów* 1827 Tabella II 135; *Rdutów* 1877 Zin II 103; *Rdulótów* al. *Rdutów*, właściwie *Rdulotowo*, wś i kol. 1888 SG IX 578; *Rdutów* 1921 Sk I 53; *Rdutów*, *Rdulótów Nowy*, dwie wsi 1952 UW 89; *Rdutów*, wś, *Rdutów Nowy*, kol. 1967 SM 961; *Nowy Rdutów*, *-wego -towa*, *Rdutów*, *-towa* 1981, 1982 WUN II 596, III 117. — Początkowo *Rudoltów*, *Rudoltowo*, od n. os. *Rudolt* SSNO IV 513, z suf. *-ów*, *-owo*. W wyniku uproszczeń (zanik samogłoski *u* w grupie nagłosowej, zmiana barwy samogłoski *o* > *u* przed *ł* i redukcji *ł*) powstała forma *Rdutów*. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *nowy*. Lit.: SHGŁęcz II 67–8. EB

Rdutów (2) wś, płoc., gm. Nowe Ostrowy, 12,5 km na płn.-zach. od Kutna: *Rudolthowo* 1450 SHGRw(Ep. 5, 47v); *Rudolthowo* 1454 SHGRw(MK 337, 93v); *Rudulthowo*, *Rudultowo* 1511–23 ŁLB II 476; *Rdulotowo* 1579 ŻDz XVI 195; *Rdulotow* 1783–84 RejKor 73; *Rdulotow* 1792 MpPerRw; *Rdulótów* 1827 Tabella II 135; *Rdulótów* 1888 SG IX 578–9; *Rdutów* 1902 Przew II 120; *Rdutów* 1921 Sk I 53; *Rdulótów*, *-towa* 1982 WUN III 17. UW

Rdutów Nowy

Rdutów Nowy zob. **Rdutów** (1)

Rdzawa, wś, tarn., gm. Żegocina, 16 km na płd.-zach. od Bochni: *rdzawe* (1262) Kkk I 86; *Rdzawa* 1411 SHGKr(TCz 2, 11); *Rdzawa* 1456 Inscr nr 1006; *Rdzawa* 1470–80 DB I 250; *Rdzawa* 1490 ŻDz XV 449; *Rdzawa* 1529 LR 85; *Rdzawa* 1581 ŻDz XIV 55; *Rdzawa* 1629 RPobKr 245; *Rdzawa* 1888 SG IX 579; *Rdzawa* 1921 Sk XII 6; *Rdzawa*, -wy, *rdzawski* 1963 UN 2, 56. — Od przym. *rdzawy* 'kolor rdzy; rudawy', por. ap. *rdza* 'brunatna warstwa na bagnie' SEBor 512. Lit.: LKrak 127. IN

Rdzawa zob. **Grzawa**, **Rdzawka**

Rdzawe, wś notowana do 1967 r., dziś uroczysko, suwał., gr. Sokółki, 15,5 km na płd. od Gołdapi: *Rdziawen* 1560 KęTL 515; *Rdzawen* 1565 PMT XII 173; *Klein Golluben* 1589, *Rdzawen* później BiałKol 152; *Rdzawen* 1717 PMT XII 173; *Rdziawen* 1785 Goldb III 168; *Rdziawen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Retzawen* — *Rdzawe* 1879 KęTN 168; *Rdzawe* al. *Rdziawe* 1888 SG IX 579; *Rdzawe* — *Rostau* 1928, *Rdzawen* 1941 Choj 124; *Rostau* 1928, *Rdzawen* — *Rdzawe*, wś 1946 Ley I 142; *Rostau* — *Rdzawe*, -ych, *rdzawki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rdzawe* — *Rostau* (*Rdzawen*), wś 1951 Rosp 269; *Rdzawe* 1967 SM 961. — Nazwa związana z n. *Jeziora Rdzawego*, por. *Riedzewo* 1560 KęTL 515, *Gross Ridzowa* 1565, *Riedsaffa* 1595 Ley II 63 (: *rdzawy*). Okresowa n. niem. *Klein Golluben* (= *Male Golubie*) dyferencyjna wobec n. *Gollubien*, dziś *Golubie Węzewske*. Lit.: Przybytek, Onom XXX 105; Szcześniak, PMT XII 173; BiałKol 152, 164, przyp. 409. RP

Rdzawe zob. **Rdzawa**

Rdzawka, wś, nowosąd., gm. Rabka, 5 km na płd. od Rabki-Zdroju: *Rdzawa* 1581 ŻDz XIV 46; *Rdzawka* 1629 RPobKr 59; *Rdzanka* (!) 1680 Rej 70; *Rdzawka* 1779–82 MpMieg; *Rdzawka* 1888 SG IX 579; *Rdzawka* 1921 Sk XII 28; *Rdzawka*, -ki 1982 WUN III 117. — Od ap. *rdza*, z suf. -*awa*, lub od przym. *rdzawy*, później w formie zdrobniałej, z suf. -*ka*. Lit.: LKrak 127. IN

Rdziawe zob. **Rdzawe**

Rdz(i)awen zob. **Rdzawe**

Rdzikowa zob. **Drzykowa**

Rdziostów, wś, nowosąd., gm. Chełmiec, 5,5 km na płn. od Nowego Sącza: *Srostow* (1293), *Srostow* (1316) KMłp II 193, 232; *Zwrosztow*,

Wzrosthow 1470–80 DB I 562, III 344; *Zrzostow* 1529 LR 43; *Zrostow* 1564 Lukrak I 169; *Zrostow* 1581 ŻDz XIV 127; *Radziestow* (!) 1680 Rej 200; *Radzieszow* (!) 1712 PSąd I 103; *Rdzostow* 1794 Ga Mm2; *Rdziostów* 1888 SG IX 579–80; *Rdziostów* 1921 Sk XII 25; *Rdziostów*, -*towa*, *rdziostowski* 1964 UN 9, 45. — Nazwa zapewne nawiązuje do ap. *rdziost* 'rdest' lub *zrost* 'żywokost', *Symphytum* SGPKar VI 413, z suf. -*ów*. Niewykluczone, że pochodzi jednak od n. os. *Zrost* RymSEN II 747 lub **Rdziost*. Dla W. Lubasia n. niejasna. Lit.: LKrak 127; PSąd I 103; Pawłowski, Onom IX 116; Nieckula, -*ov*- 238. IN

Rdzów, wś, rad., gm. Potworów, 15 km na płn.-wsch. od Przysuchy: *Rzow* 1457 SHGSd(DP nr 144); dziedzic ... *Rdzowa* 1460, na *Rdzowie* 1464 HBon I 333; *Rsow* 1508 ŻDz XV 474; *Rzow* 1511–23 ŁLB I 659; *Redzow* (!) 1564–65 Lusand 192; *Rdzow* 1569 ŻDz XIV 313; [*Rzów*, *Rzów*] XVI AtSd 153; *Rdzow* 1783–84 RejKor 151; *Rdzów* 1827 Tabella II 135; *Rdzów* 1888 SG IX 580; *Rdzów* 1952 UW 126; *Rdzów*, *Rdzowa*, *rdzowski* 1970 UN 30, 28. — Dawniej *Rzów*, od n. os. *Reż* SSNO IV 462 (: *reż* 'żyto' Sstp VII 446), z suf. -*ów*. Zmiana *Rzów* > *Rzów* wskutek mazurzenia, następnie *Rdzów*, por. *barzo* > *barczo*, *rza* > *rdza*. Lit.: KSand 175; KopRad 218; Nieckula, -*ov*- 180. IN

Rdzuchów, dziś *Rdzuchów* i *Rdzuchów-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Potworów, 10,5 i 11,5 km na płn.-wsch. od Przysuchy: *Rszuchow* 1508 ŻDz XV 474; *Rzuchow*, *Rszuchow* 1511–23 ŁLB I 654, 657; *Rzuchow* 1512 Matr IV/2, nr 10365; *Rzuchow* 1564–65 Lusand 193; *Rzuchow* 1569 ŻDz XIV 314; *Rdzuchow* 1783–84 RejKor 149; *Rdzuchów* 1827 Tabella II 135; *Rdzuchów*, wś i folw. 1888 SG IX 580; *Rdzuchów*, wś, folw. i kol. 1921 Sk III 96; *Rdzuchów*, *Rdzuchów*, kol. 1952 UW 123; *Rdzuchów*, -*chowa*, *rdzuchowski*, *Rdzuchów-Kolonia*, -*chowa-nii*, *kolonijski* 1970 UN 30, 42, 43. — Dawniej *Rzuchów*, od n. os. **Rzuch*, z suf. -*ów*. Por. n. os. *Reż* SSNO IV 463 oraz n. os. typu *Boruch*, *Gołuch*, *Raduch*. O zmianach w n. zob. *Rdzów*. Człon drugi od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 175; KopRad 333–4; Nieckula, -*ov*- 180. IN

Rebarg zob. **Pagórki** (1)

Rebe zob. **Rabe** (2)

Rebel zob. **Kije** (3)

Rebergk zob. **Pagórki** (1)

Rebkau zob. **Robakowo** (5)

Reblin zob. **Reblinko**, **Reblino**

Reblinko, wś, ślup., gm. Kobylnica, 7 km na pld.-zach. od Słupska: *Neu Reblin* XVIII Froese 135; *Neu Reblin* 1789 MpGillyPom; *Neu Reblin* 1804 Rzduma I 134; *Neu Reblin* — *Reblinko*, *-ka*, *reblinecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Reblino* — *Neu Reblin*, os. 1951 Rosp 269; *Reblinko*, *-ka* 1982 WUN III 117. — Dawna n. od ziemczonej n. sąsiedniej wsi *Reblin*, dziś *Reblino* (zob.), z członem dyferencyjnym od przym. *neu* 'nowy'. Nazwa *Reblinko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 134; Iwicki, PMT XI 92. BCz

Reblino, wś, ślup., gm. Kobylnica, 9 km na pld.-zach. od Słupska: *Robbelin* 1325 LorSNH 96; *Robbelin* 1525 Rzduma I 134; *Reblin* 1618 MpLub; *Reblin* 1789 MpGillyPom; *Reblin*, dobra ryc. 1888 SG IX 580; *Reblin* — *Reblino*, *-na*, *reblński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Reblino*, *-na* 1982 WUN III 117. — Od n. os. **Robel(a)* lub **Robol(a)*, z suf. *-in*. Do n. os. por. *robić*, *robota*. W formach ziemczonych wyrównanie do nagłosu *Re-*, częste go w n. m. tego terenu. Postać *Reblino* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 134; LorSNH 96; Iwicki, PMT XI 92. BCz

Rebłowo zob. **Lejkowo** (2)

Rechembrot zob. **Rajbrot**

Rechenberg zob. **Kosewo** (3)

Rechfeld zob. **Lesiopole**

Rechlin zob. **Reklin**

Rechlińskie Olędry zob. **Reklinek**

Rechta, cz. Strzyżewic, dawniej wś, lub., gm. Strzyżewice: *Rechta*, wś 1870 SHGLu IV 118; *Rechtów* (!) 1888 SG IX 581; *Rechta* 1899 Cat 23; *Rechta*, wś 1921 Sk IV 67; *Rechta*, wś 1933 SkBy 1432; *Rechta*, *-ty* 1967 UN 107, 15. — Wieś kolonistów niemieckich, założona w 1870 r. w par. Kielczewice. Nazwa związana może z niem. *Recht* 'prawo', l. mn. *Rechte*, por. Bach II/1, 304. Lit.: SHGLu IV 118. IN

Rechtówek, cz. Franciszkowa, dawniej wś, lub., gm. Strzyżewice: *Rechtówek*, wś 1902 Przew II 120; *Rechtówek*, kol. 1921 Sk IV 67; *Rechtówek*, kol. 1933 SkBy 1432; *Rechtówek*, *-wka*, cz. wsi 1967 UN 107, 15; *Rechtówek*, *-wka*, wś 1982 WUN III 117; po zmianie *Rechtówek*, *-wka*,

cz. Franciszkowa 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Od n. pobliskiej wsi *Rechta*, z suf. *-ówek*. Lit.: SHGLu IV 118. IN

Rechy, cz. wsi Łapy-Szołajdy, dawniej wś, biał., gm. Łapy: *Selo Łapy Rachowe* ziemiane 1528 ZDz XVII/1, 199; *Łapy Rechy* 1545 HMil 242; *Łapy Rechi*, wś 1696 HalBiał I 106; *Rechy*, *Rech*, cz. wsi 1973 UN 158, 11. — Dawniej n. zestawiona: *Łapy Rachowe*, *Łapy-Rechy*; pierwszy człón od n. m. *Łapy*, drugi człón od n. os. *Rach*, *Rech* (: *Radosław*, *Racibor*) SSNO IV 409, z suf. *-owe*, później w l. mn. Lit.: HalBiał I 106, 144; GórnRPd 27, 37. EB

Rechty zob. **Siemiątkowo** (2)

Raciborowo zob. **Raciborów** (2)

Recibory zob. **Racibory** (2)

Recica, wś, rad., gm. Stara Błotnica, 12 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *Kadłubek ...* z atynencyi *Rusica* (!) 1883 SG III 660; *Rusica* (!), przyległ. dóbr *Kadłubek* 1889 SG X 24; *Kadłubek B* (*Rycica*) 1937 Mp-100(42–32); *Rycica*, wś 1921 Sk III 108; *Rycica*, wś 1933 SkBy 1487; *Recica*, *-cy*, cz. wsi Stary *Kadłubek* 1964 UN 18, 20; *Rycica* (*Kadłubek B*) 1964 Mp-25(Białobrzegi); *Recica* (*Kadłubek B*), kol. 1967 SM 961; *Rycica* 1978 KopRad 215; *Recica*, *-cy* 1982 WUN III 117. — Dawniej *Rycica*, od czas. *ryć* 'kopać, wrzucać ziemię, przygotowując miejsce pod uprawę' SW V 788, z suf. *-ica*. Postać *Recica* hiperpoprawna, utworzona w celu uniknięcia ścieśnionej wymowy *e* jako *y*, może też skojarzenie z ap. *recica* (= *racica*) 'rozdwojone kopyto krowy', z nagłosową grupą *Re-*, spotykaną na tym terenie. Oboczna n. *Kadłubek* ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Kadłubek* (2). Lit.: KopRad 215. IN

Recinz zob. **Raciąż** (1)

Reckau zob. **Rekowe**, **Rekowo** (1)

Reckendorf zob. **Brzyno**

Reckenwalde zob. **Wojnowo** (6)

Recknitz zob. **Rekownica** (1)

Reckow zob. **Rekowo** (2, 4, 5, 6, 7, 8), **Rekowo Łęborskie**

Reckschien zob. **Radzyn**

Reclaw, wś, szczec., gm. Wolin, 1 km na wsch. od Wolina: *Wenkenhagen* (1291)1315, *Wenkenhagen* 1299 PU III 455, 378; *Wenkenhagen* 1324 PU VI 202; *Hagen* 1547 PomKirch II 247; *Hagen* 1618 MpLub; *Hagen* 1789 MpGillyPom;

Rec(s)lawkowice

Hagen 1829 MpUMbl 770; *Hagen* — *Reclaw*, -*wia*, *reclawski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Reclaw*, -*wia* 1982 WUN III 117. — Dawna n. niem. od śrdniem. n. os. *Wen(c)k*, *Wen(c)ke* BahlowNdN 532 (: *wini* 'przyjaciół') i od śrdniem. *hagen* 'gaj, ogrodenie, żywopłót'. Od XVI w. n. występuje z pominięciem członu *Wenken-*. Nazwa *Reclaw* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzetelska, Duma, OSG XVIII 54. BCz

Rec(s)lawkowice zob. Raclawki (2)

Recsadowo zob. Racendów

Recz (1), wś, bydg., gm. Rogowo, 8 km na płd.-wsch. od Janowca Wielkopolskiego: inter Kelczonem *Radeczski* 1401, inter Kelczonem de *Radecz* 1403 KZPozn nr 608, 1129; *Redecz* (1405) KW V 67; de *Redecz* 1438 KozI 253; *Redecz* 1476 AC III nr 871; *Redecz* 1511–23 ŁLB I 157; *Redecz* 1580 ŻDz XII 142; *Radecz* 1674 MKI(ASK 74, 215); *Redecz* 1783–84 RejKor 35; Wies *Redecz* 1789 MKI(Tab 36, 94); *Recz* al. *Rdecz* 1846 KsP 530; *Redecz* 1859 MpChrz; *Recz* 1888 SG IX 582; *Recz*, -*cza*, *recki* 1971 UN 192, 22; gw. *ryč*, -*ča*, *ryčki*. — Od n. os. *Radek* SSNO IV 417, z suf. *-*jb*. Postać *Redecz* z płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*. Forma *Recz* powstała w wyniku wyrównania do tematu przypadków zależnych *Redecz* — do *Redcza*, w *Redczu*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -*dcz-* > -*cz-*. Lit.: BańMorf 136. ZZ

Recz (2), mto, gorz.: castrum *Bez* (!) 1269, *Rez* 1270 PU II 218, 234; *Reetz* (1284) PU VI 364; *Rethz* 1303 SHGNM(NiessenReg 41); *Recze* (1388) CdB A XVIII 151; *Ryecz* 1427 SHGNM (Repertorium nr 591); *Reczcz* 1440 SGorz 223; *Reetz* 1457 CdB A XVIII 44; *Recze* 1493 SHGNM (Kl 104); *Retz* 1618 MpLub; *Reetz* 1789 MpGilly-Pom; *Reetz* 1833 MpUMbl 1331; *Reetz*, mto 1888 SG IX 589; *Reetz Nm*. — *Recz*, -*cza*, *recki* 1946 MPol XXV nr 142; *Recz*, -*cza* 1982 WUN III 117. — Nazwa słow.; ze względu na zniemczone zapisy można ją rekonstruować jako: **Rzecz*e (: psł. **rěka* 'rzeka', z suf. *-*bj*e, lub od n. wyschniętego jez. *Rzeczyca*, por. *Retza* 1565, *Retzow* 1571 SHGNM), **Rzeczyca* (: psł. **rěka*, z suf. -*ica*) lub **Redecz* (< **Radecz*, od n. os. *Radek*//*Redek*, z suf. *-*jb*, ze zmianą **Redecz* > *Recz*, por. RospSEMIG 326, HE IV 85) albo **Recz* (: ap. *rak*, z płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-* RymNmiast 204).

Por. też n. m. *Reetz* w okręgu Belzig (Niemcy), którą badacze niemieccy łączą z psł. **radb*. Nazwę zniemczono jako *Reetz*. Postać *Recz* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: TrautnElb II 15; Duma, HE IV 85; RospSEMIG 326; RymNmiast 204; SGorz 222–8. BCz

Recz zob. Redy

Reczewo, wś, płoc., gm. Gozdowo, 13 km na płd.-wsch. od Sierpca: *Racevo* 1240 KMaz I 345; *Raczyewo* (1305)1509 AC III nr 284; *Reczewo* 1578 ŻDz XVI 19; *Reczewo* 1783–84 RejKor 415; *Rzczewo* 1827 Tabella II 156; *Reczewo* 1877 Zin II 104; *Reczewo*, folw. 1888 SG IX 582; *Reczewo*, folw. 1902 Przew II 120; *Reczewo* 1921 Sk I 111; *Reczewo*, folw. 1933 SkBy 1433; *Reczewo* 1952 UW 26; *Reczewo*, -*wa* 1982 WUN III 117. — Dawniej *Raczewo*, od n. os. *Racz(a)* SSNO IV 414 (: *Racibor*), z suf. -*ewo*, też -*owo*. Forma *Reczewo* z płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*. Efemeryczna postać *Rzczewo* hiperpoprawna, z adideacją do ap. *rzeka*. Lit.: SHGPI 255–6; ZMaz 314. UW

Reczki, kol. nieistniejąca, dawniej wś, dziś uroczysko, siedl., gm. Mokobody, 11 km na płn.-zach. od Siedlec: *Reczki* 1580 ŻDz XVII/1, 19; *Reczki*, folw. 1877 Zin II 106; *Reczki*, folw. 1888 SG IX 582; *Reczki*, folw. 1921 Sk IV 95; *Reczki*, folw. 1933 SkBy 1433; *Reczki* 1967 SM 961. — Od n. os. *Reczek*, por. *Reck*//*Reczk* SSNO IV 409 (: *raczek*), w l. mn. Lit.: GórnRPd 40. EB

Reczki zob. Konarzewo-Reczki, Raczki (3)

Reczko zob. Reńsko (1)

Reczkowo zob. Rzyczkowo

Reczków (1), cz. Papierni, dawniej wś, piotr., gm. Fałków: *Reczkow* 1422 SHGSd(kartoteka); *Raczkow* 1503 Matr III nr 976; *Rzczekow* 1510 SHGSd(kartoteka); *Raczkow* 1511–23 ŁLB I 620; *Raczkow* 1577 ŻDz XIV 295; *Raczkow* 1660–64 Lusand I 21; *Reczkow* 1783–84 RejKor 223; *Reczków* 1827 Tabella II 135; *Reczków*, wś i folw. 1888 SG IX 582; *Reczków*, wś 1933 SkBy 1433; *Reczków* 1952 UW 117; *Reczków*, -*kowa* 1969 UN 28, 64; gw. *reckuf*, -*ova*, *reckoski*. — Od n. os. *Reczek*, z suf. -*ów*. W XVI–XVII w. odnotowano formę *Raczków*, z nagłosową zmianą *Re-* > *Ra-*, por. n. os. *Raczek* SSNO IV 409 (: *raczek*, *rak*). Lit.: KSand 164; Nieckula, -*ov-* 168. IN

Reczków (2), dziś *Reczków Nowy*, wś, piotr., gm. Aleksandrów, 15 km na płn.-wsch. od Przed-

borza: *Reczków*, folw., *Reczków Nowy*, wś 1921 Sk III 50; *Reczków Nowy*, wś 1933 SkBy 1433; *Reczków Nowy* 1952 UW 117; *Nowy Reczków*, -wego -kowa, *reczkowski* 1966 UN 24, 62; *Nowy Reczków*, -wego -kowa 1981 WUN II 596; po zmianie *Reczków Nowy*, -owa -ego, *reczkowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Człon odróżniający od przym. *nowy*, zapewne dla odróżnienia od starszego *Reczkowa*, zob. *Reczków* (1), leżącego w pobliżu, i n. osady *Reczków Stary* w gm. Przedbórz; później zmiana szyku członów w n. zastawionej. IN

Reczpil zob. **Reczpol**

Reczpol, wś, przem., gm. Krzywca, 12 km na zach. od Przemyśla: *Vchrzeczpolye* 1437, *Hwgrzeczpole* 1440, *Hwherzyczne Pole* 1443, *Orzeczpole* 1444, *Horzeczpole* 1446, *Huhrzeczpole* 1468 AGZ XIII nr 493, 1379, 7287, 2244, 2849, 6847; *Hvhreczpole* 1478, *Reczpole* 1490, *Hreczpole* 1491, *Heczpole* 1498 AGZ XVIII nr 1014, 3605, 1976, 3867; *Hreczpole* 1589 ŻDz XVIII/1, 18; *Hreczpole* 1648 AGZ XXI 23; *Reczpole*, *Reczpol* 1744 ADP 166, k. 76, 79; *Reczpol* 1794 Ga LI2; *Reczpol* 1851, *Reczpil* 1860 Sch 40; *Reczpol* al. *Rzeczpol*, rus. *Reczpil* 1888 SG IX 582; *Reczpol* 1933 SkBy 1433; *Reczpol*, -la 1982 WUN III 117; gw. *rećpol*, -la, *rećpolski*. — Dawniej zapewne **Uhercze Pole*, od ap. *pole* 'rola, ziemia uprawna' Sstp VI 340–1 i od etnonimu **Uh(o)rec* 'Węgier' MakPrz 222. Zmiana na *Uhrzeczpole* w wyniku przekształcenia w zrost. Postać *Reczpol(e)* wystąpiła w efekcie zaniku *U-*, traktowanego jako przyimek, zaniku *H-*, odbieranego jako proteza, oraz dysymilacji *rz-cz > r-cz*. Zapis *Reczpil* świadczy o tzw. ikawizmie. Współczesna forma *Reczpol* nawiązuje do n. m. na -*pol*. Lit.: MakPrz 222. BCz

Reczpole zob. **Reczpol**

Reczul, wś, skiern., gm. Głuchów, 15 km na płn.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Radszul* (1346) VisitGn 181; *Rethsul* (1359)XV KW III 132; *Rethsul*, *Raczulskie* laneos, in villa *Rathsul* sitis 1511/12 VisitGn 182; *Reczul* 1511–23 ŁLB II 285; *Raczul* (1531) VisitGn 686; *Raczul* 1579 ŻDz XVI 178; *Raczul* 1783–84 RejKor 145; *Raczul* 1792 MpPerRw; *Reczul* 1827 Tabella II 135; *Reczul* 1877 Zin II 104; *Reczul* al. *Reczule* 1888 SG IX 582–3; *Reczul* 1902 Przew II 120; *Reczul* 1921 Sk

I 175; *Reczul*, -la 1982 WUN III 117. — Od n. os. *Radsul* SSNO IV 426, z suf. *-*jb*. W n. obserwujemy wahania *Ra-//Re-* związane z płnpol. cechą dialektalną, *cz* wprowadzone hiperpoprawnie na miejsce *c < ts < ds*. Lit.: SHGŁow II/2, 64–7; Nieckula, RKJWr V 121. UW

Reczule zob. **Reczul**

Reczyca zob. **Reczyce** (2)

Reczyce (1), wś, gorz., gm. Boleszkowice, 10 km na płn. od Kostrzyna nad Odrą: *Kutzdorfer Eisenhammer* 1822 MpUMbl 1772; *Reczyce* — *Kutzdorfer Hammer*, os. 1951 Rosp 269; *Reczyce*, -czyc 1982 WUN III 117. — Dawna n. niem. od ap. *Eisenhammer* 'kuźnia, kuźnica', później tylko *Hammer*, i od n. sąsiedniej wsi *Kutzdorf*, dziś *Gudzisz*. Wieś powstała z osady robotniczej przy hucie, czynnej od 1775 r. Nazwę *Reczyce* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 228. BCz

Reczyce (2), wś, skiern., gm. Domaniewice, 13 km na pld.-zach. od Łowicza: *Rethszicze* (1359)XV KW III 132; *Radszicze* (1386) VisitGn 116; *Ritschicze* (!) 1416 Semk nr 36; *Rethszycze* 1511/12 VisitGn 102; *Reczyce*, *Rzeczicze* 1511–23 ŁLB II 344, 345; *Reczicze* (1531) VisitGn 671; *Reczicze* 1579 ŻDz XVI 150; *Reczyce* 1783–84 RejKor 100; *Reczyca* 1792 MpPerRw; *Rzeczycze* 1839 MpKwat III 4; *Reczyce* 1877 Zin II 104; *Reczyce* al. *Rzeczycze* 1888 SG IX 583; *Reczyce* 1921 Sk I 72; *Reczyce*, -czyc, *reczycki* 1973 UN 44, 13. — Od n. os. *Radek//Redek* SSNO IV 417 (: *Radosław*), z suf. -*ice*. Przejściowo singularyzacja nazwy. Lit.: SHGŁow II/2, 67–9; TaszyckiPatrMz 61. UW

Reczyce zob. **Redczyce**

Reczyn, dziś *Reczyn* i *Nowy Reczyn*, dwie wsi, płoc., gm. Bodzanów, 14 km na płn.-zach. od Wyszogrodu: *Radsice* 1240 KMaz I 344; *Rachino* 1259 KkM nr 30; *Reczino*, *Raczino* 1441 SHGWy (MK 337, 12v); *Raczino* (1463)1517 SHGWy (Kap. P 50, 19); *Reczino* (1495) Płoc I nr 262; *Raczino* 1530, *Reczino* 1570, *Raczin* 1576 ŻDz XVI 308, 129, 301; *Raczino* 1784 MpPerPł; *Raczino* 1827 Tabella II 129; *Reczino*, wś i folw. 1888 SG IX 583; *Reczino*, wś 1902 Przew II 120; *Reczyn* 1921 Sk I 113; *Reczyn*, wś i folw. 1933 SkBy 1433; *Nowy Reczyn*, -ego -na, *Reczyn*, -na 1981, 1982 WUN II 596, III 117. — Dawniej *Radszyce*, od n. os. *Radsza* SSNO IV 426, z suf. -*ice*. Zmiana na

Reczyn

Raczyno, *Reczyn* polega na asymilacji *d-sz > t-sz*, uproszczeniu grupy spółgłoskowej *tsz > cz*, z wymianą sufiksu *-ice* na *-in(o)*, wraz z płnpoł. przejściem *Ra- > Re-*. Lit.: SHGWy 45. UW

Reczyn zob. **Rieczyn** (1), **Repczyno** (1)

Rečki, wś nieistniejąca, leżała w historycznym pow. Bielsk, gm. Rajsk, biał.: *Rečki* 1888 SG IX 581. — Od n. os. *Rečko*, w l. mn. Por. nazw. *Reć* (: *racyć* lub *rak*) RymSEN II 330, też brus. n. os. *Hryć* BiryłaBA II 434, nazw. *Hreć* (: *Hrehory* = *Grzegorz*) RymSEN I 313. EB

Reda, mto, gdań.: *Rada* 1235 Perl 42; *Rada* 1295 KW IV 13; *Rede* 1348 PrUr IV 339; *Granslow* 1358 PrUr V 396; *Rheda*, *Granlaw* 1358 SchN 504; *Granslaw* 1358 Pelp 737; *Granslow* 1358 Font LXX 240; *Rada* 1360 PrUr V 487; *Redau* ok. 1400 Lor X 163; *Grantzlow* 1400 Font LXX 258; *Granschelow* ok. 1419 Font LXX 305; *Rede* 1433 SRP V 630; *Reda* 1534 Inwwłoc 117; do *Redy*, *Reda*, ze wsią *Redą* 1565 Lupom 109, 112, 114; *Reda* 1570 ŻDz XXIII 274; *Rheda* 1583, *Reda* 1599 Font I–III 18, 484; z *Redą*, *Reda*, *Redy* 1627 Font XXXIX 14, 15; *Reda* 1664 Font XXXII 115; w *Redzie* 1678 Font XXXIX 43; *Reda*, *Rheda* 1749 Font XVI–XIX 149, 257; *Reda* 1789 Goldb II 199; *Rehda* 1796–1802 MpSchröt IV; *Reda*, niem. *Rheda* 1888 SG IX 584–5; *Reda*, niem. *Rheda* 1921 Sk XI 68, 85; *Reda*, wś 1933 SkBy 1433; *Reda* 1952 UW 196; *Reda*, *-dy* 1982 WUN III 117; gw. *réda*, do *réda*, *recki*. — Nazwa *Reda* ponowiona z n. rz., por. *Rada* 1235 Perl 42, *Rede* 1339 PrUr III 198, ta od ide. rdzenia **redh-// *rōdh-* ‘płynąć’, por. też ap. *rada* ‘wartki prąd rzeki’ LorSNH 98. Zarówno w n. m., jak i n. w. płnpoł. przejście *Ra- > Re-*. Dawniej też oboczna n. *Gręzowo*, od ap. *grąz* ‘bagnio, topielisko’, z suf. *-owo*. Lit.: RospSEMIG 326–7; RymNmiast 204; Treder, PMT XIV 44, 81–2; UdolphStud 142–52; UdolphStell 246–59; Babik 241. WK

Reda zob. **Antoniewo** (1)

Redaki, wś, olszt., gm. Susz, 11 km na płn.-wsch. od Kisielic: *Charlottenwerder* ok. 1780 HAPr IV 207; *Charlottenwerder* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Charlottenwerder*, folw. 1939 Ar 908; *Charlottenwerder* — *Redaki*, dw. 1946 Ley I 100; *Charlottenwerder* — *Redaki*, *-k*, *redacki* 1946 MPol XXV nr 142; *Redaki* — *Charlottenwerder* 1951 Rosp 269; *Redaki*, wś 1952 UW 187; *Redaki*, *-dak* 1982

WUN III 117. — Nazwa niem. od im. *Charlotte* Gott 144 + człon strukturalny *-werder* ‘wyspa’. Po 1945 r. ustalono n. *Redaki*. RP

Redczyce, wś, bydż., gm. Żnin, 7,5 km na płn. od Żnina: *Redczicze* 1398 Lek II nr 1086; *Rethszy-cze* 1432 Koz I 254; *Raczicze* 1511/12 VisitGn 302; *Raczzyce* 1511–23 ŁLB I 152; *Redczicze* 1535 SHGKI(ASK 12, 476); *Rzczycze* 1548 MKI(B 143, 243); *Raczicze* 1565 Koz II 714; *Raczicze* 1577 ŻDz XII 181; *Raczyce* 1674 MKI(ASK 74, 236); *Redczyce* 1846 KsP 516; *Redczyce* al. *Re-czyce*, niem. *Rettschuetz* 1888 SG IX 585; *Redczyce* 1933 SkBy 1433; *Redczyce*, *-dczyc*, *redczycki* 1971 UN 192, 30; gw. *rećyce*, *-ćyc*, *rećycki*. — Od n. os. *Redek*, *Radek* (: *Radomir*, *Wszerad*), z suf. *-ice*. Zmiana na *Radszyce* polega na dysymilacji *-dcz- > -dsz-*. Postaci *Raczzyce*, *Raczyce* są wynikiem asymilacji grupy spółgłoskowej *-dcz- > -czcz-*, a następnie uproszczenie; por. też n. m. *Reczyce* i *Reczyn*. ZZ

Reddelin zob. **Redlino**

Reddenau zob. **Rodnowo**

Reddentin zob. **Radęcin**, **Redęcin**

Reddestow zob. **Redystowo**

Reddewisch zob. **Radowiska**

Reddicken zob. **Redyki**

Reddies zob. **Radusz** (2)

Reddigken zob. **Redyki**

Reddischau zob. **Radoszewo**

Reddow zob. **Radowo** (3)

Reddowitz zob. **Radzowice**

Redebeck zob. **Kolki**

Redebisch zob. **Radowiska**

Redecz zob. **Raducz**, **Recz** (1)

Redecz Kalny, wś, włoc., gm. Lubraniec, 2,5 km na płn.-zach. od Lubrańca: *Kalny Redecz* 1435 Vlad XI 6, 7; *Kalny Redecz* 1489 Lupbrz 103; *Kalny Redecz* 1527 Vlad XI 28; *Redecz Kalni* 1557–66 ŻDz XIII 12; *Redecz Kalny* 1674 Rpog 142; *Kalny Redecz* 1796 PerOpis IX; *Redecz kolny* (!) 1827 Tabella II 135; *Redecz kalny* 1877 Zin II 104; *Redecz Kalny* 1888 SG IX 585; *Redecz Kalny* 1921 Sk I 203; *Redecz Kalny*, *-dcza* *-nego*, *redecki* 1972 UN 191, 46. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. niżej, człon drugi od ap. *kał* ‘błoto, muł’ Sstp III 228, z suf. *-ny*, por. też przym. *kalny* ‘błotnisty, mętny’ SW II 211. Lit.: Rospod, *-j*b 117. AG

Redecz Krowi zob. **Krowice**

Redecz Krukowy, wś, włoc., gm. Brześć Kujawski, 8 km na pñ.-zach. od Lubrańca: *Redecz* 1363 SHGKu(Fkk 10); *Crunkow Redecz* 1435 Vlad XI 7; *Krvkow Redecz* 1489 Lupbrz 104; *Redecz Krukow* 1557–66 ŹDz XIII 11; *Redecz Krukow* 1674 Rpog 141; *Redecz Kurkowy* (!) 1783–84 RejKor 840; *Redecz kurkowy* (!) 1796 PerOpis IX; *Redecz krukowy* 1827 Tabella II 135; *Redecz Krukowy* 1888 SG IX 585; *Redecz Krukowy* 1921 Sk I 200; *Redecz Krukowy, -dcza -wego* 1972 UN 191, 55. — Dawniej *Redecz*, od n. os. *Radek*, *Redek* SSNO IV 417, z suf. *-jb. Wtórnie n. zestawiona; człon odróżniający od n. os. *Kruk* SSNO III 152 lub od ap. *kruk*, z suf. -ów, -owy. Lit.: Rospond, -jb 117. AG

Redecz Wielki, dziś *Redecz Wielki-Parcele* i *Redecz Wielki-Wieś*, dwie wsi, włoc., gm. Lubraniec, 2,5 km na pñ.-zach. od Lubrańca: *Redecz* 1399 Koz V 237, 238; *Redecz* 1418 Koch nr 100; *maiori Redecz* 1435 Vlad XI 6; *Magna Redecz* 1489 Lupbrz 104; *Redecz maior* 1557–66 ŹDz XIII 12; *Redecz Maior* 1674 Rpog 148; *Wielki Redecz* 1796 PerOpis IX; *Redecz wielki* 1827 Tabella II 135; *Redecz Wielki*, wś, kol. i folw. 1888 SG IX 585; *Redecz Wielki*, wś i folw. 1921 Sk I 203; *Redecz Wielki*, wś i folw. 1933 SkBy 1433; *Redecz Wielki, -dcza -kiego, redecki, Redecz Wielki Parcele, -dcza -kiego -cel, wielkoredecki, Redecz Wielki Wieś, -dcza -kiego Wsi, wielkoredecki* 1972 UN 191, 46, 47; *Redecz Wielki-Parcele, -dcza -kiego-cel, Redecz Wielki-Wieś, -dcza -kiego Wsi* 1982 WUN III 118. — Dawniej *Redecz* (zob. wyżej), od XV w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. łac. *magnus*, pol. *wielki*. Po podziale wsi w XX w. do n. dodano urzędowo człony *Wieś* i *Parcele*. Lit.: Rospond, -jb 117. AG

Redel zob. **Redło** (1)

Reden zob. **Radzyń Chelmiński**

Redentin zob. **Redęcin**

Rederitz zob. **Nadarzyce** (1)

Redewisch zob. **Radowiska**

Redewitz zob. **Radowice** (2)

Redęcin, os., dawniej wś, słup., gm. Słupsk, 10 km na zach. od Słupska: *Redenthin* (1297) PU III 315; *Redentin* 1618 MpLub; *Reddentin* 1789 MpGillyPom; *Reddentin* al. *Reddenthin*, wś 1888

SG IX 585; *Reddentin* — *Redęcin, -na, redęciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Redęcin* — *Reddentin*, wś 1951 Rosp 269; *Redęcin, -na* 1982 WUN III 118. — Od n. os. *Radzięta, Redzięta* SSNO IV 430 (: *Radosław, Radomir*), z suf. -in. W zapisach potwierdzone właściwe Polsce pñ. przejście *Ra-* > *Re-*. Nazwę zniemczono jako *Reddentin*, po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Redęcin*. Lit.: Rzduma I 133, III 62–5; Iwicki, PMT XI 91. BCz

Redgoszcz, cz. wsi Rąbczyn, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Radgost* (1216)XVIII, *Radegost* (1255)1523 KW I 83, 295, *Radgoszcz* 1297 Koz I 254; *Radgost* 1322 KW II 366; *Radgoszcz* 1398 Lek I nr 2608; *Rzadgoszcz* 1440 Koz I 254; *Rzedgoszcz, Redgoszcz*, villa 1511–23 ŁLB I 106, 108; *Rzedgoszcz* 1564 SHGKI(ASK 12, 576); *Rzethgoszcz* 1577 ŹDz XII 186; *Rzedgoszcz* 1618–20 PKal 252; *Wies Redgosz* 1775 MKI(Tab 37, 49); na dobrach wsi *Rzedgoszczu* 1782 Koz V 224; *Redgoszcz* 1783–84 RejKor 96; *Redgoszcz* 1789 MKI(Tab 39, 7); *Redgoszcz* al. *Radgoszcz*, wś 1888 SG IX 587; *Redgoszcz*, wś 1933 SkBy 1433; *Redgoszcz, -czy* 1982 WUN III 118; gw. *redgość//radgość, -śća, redgoski*. — Od n. os. **Radgost* (por. *Gościrad* SSNO II 180), z suf. *-jb. Utrwaliła się n. z dialektalną grupą nagłosową *Re-*, oboczną do *Ra-*. Formy *Rzadgoszcz* i *Rzedgoszcz* są wynikiem asymilacji na odległość *ř-šč* > *r^z-šč*. Lit.: Rospond, -jb 114. ZZ

Redgoszcz zob. **Radgoszcz** (2)

Redickehn zob. **Redyki**

Redin zob. **Radzyń Chelmiński**

Redinia zob. **Raduń** (1)

Redkowa zob. **Redzeń** (1)

Redkowice, wś, słup., gm. Nowa Wieś Lęborska, 7 km na pñ.-zach. od Lęborka: *Retthokewicz, Retechowicz, Rechkowicz, Retkovicz* (1338)1394 PrUr III 153–4; *Retchochowicz* 1402, *Retkouitze* 1541 TrautmElb I 83; *Retkevitz* 1618 MpLub; *Retochowice* 1648 RP 198; *Rettkewitz* 1789 MpGillyPom; *Retochowice*, niem. *Rettkewitz* al. *Retkewitz* 1888 SG IX 625–6; *Rettkewitz* — *Redkowice, -ic, redkowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Redkowice, -wic* 1982 WUN III 118. — Od n. os. **Raciech* (: *Racibor*), później *Ratek, Ratko, Retko* SSNO IV 449, z suf. -owice. Zapisy potwierdzają pñpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Lit.:

Redkowo

Siciński, OSG VIII 72; TrautmElb I 83; Rzduma III 62–5. BCz

Redkowo zob. **Retkowo**

Redków zob. **Retków** (2)

Redlanka, wś, skiern., gm. Żabia Wola, 16 km na pld. od Grodziska Mazowieckiego: *Redlanka* 1888 SG IX 587; *Redlanka* 1921 Sk I 45; *Redlanka* 1952 UW 13; *Redlanka*, -ki, *redlański* 1971 UN 126, 6. — Od ap. *radlanka*, gw. *redlanka* 'rola radlona, pole przeorane' SW V 463. UW

Redlau zob. **Redłowo**

Redlewo zob. **Radłów** (4), **Rydlęwo**

Redlice, wś, legn., gm. Ścinawa, 10 km na pld.-wsch. od Lubina: [*Klein Rädilitz*] (1209)1773–74 SUR I 279; in villis, que Stinaua ..., villa Alba, *Radaconis* ... vulgariter nuncupatur 1267 SUR IV 15; *Redliz* 1410, *Redlitz* 1498 CdSil IV 264, 320; *Redliz* (1506) K 528; *Kl. Redlitz* ok. 1672 MpDSLig; *Ob.*, *Nied. Radlitz* 1736 MpWielLig; *Rädilitz* 1768 ZfGS XLIV 104; *Rädilitz*, *Ober-*, *Nieder-*, *Klein Rädilitz* 1787 Z VII 320; *Ober Rädilitz*, *Nieder (Klein-) Rädilitz* 1802 WBeschr V 140; *Ober-Rädilitz* u. *Nieder-*, auch *Klein Rädilitz* 1845 K 528; *Rädilitz* 1941 Wrzosek 24; *Rädilitz* — *Redlice*, -lic, *redlicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Redlice*, -lic 1982 WUN III 118. — Pierwszy z cytowanych dokumentów zachował się tylko w wypisie z XVIII w. Drugi zapis zapewne oddaje zlatynizowaną n. *Villa Radaconis*, od ap. *villa* 'wieś' i od n. os. *Radak* (może jest to forma kancelaryjna n. pol. **Radakowice*). Od XV w. notowana n. **Radlice*, od n. os. *Radło* SSNO IV 418, z suf. -ice; w zniemczonych formach *Rädilitz*, *Redli(t)z* (a > e). Dodatkowe człony na określenie części wsi od niem. przym. *klein* 'mały', *ober* 'górný', *nieder* 'dolny'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Redlice*. Lit.: SNGŚI XI 118. PS

Redlin, wś, rad., gm. Wyśmierzyce, 2,5 km na pld.-wsch. od Wyśmierzyc: *Redlino* 1378 SŽr XL 188; *Redlino* (1426)1456 Matr V/1, nr 519; *Radlyn* 1511/12 VisitGn 350; *Radlijn* 1540 Czer 12 dod.; *Radlin* 1576 ŽDz XVI 244; *Radlin* 1783 MpPerMz; *Redlin* 1783–84 RejKor 121; *Radlin* 1827 Tabella II 130; *Redlin* 1839 MpKwat IV 5; *Redlin* 1888 SG IX 587; *Redlin*, -na, *redliński* 1964 UN 18, 25. — Od n. os. *Radło*, *Redło* SSNO IV 418, z suf. -ino, później -in. Do n. os. por. ap. *radło*. Lit.: KopRad 439. UB

Redlin zob. **Redlino**

Redlino, wś, kosz., gm. Białogard, 6 km na pld.-zach. od Białogardu: *Reddelin* 1540 TrautmElb I 142; *Redlin* 1618 MpLub; *Reddelin* 1789 MpGillyPom; *Redlin* — *Redlino*, -na, *redliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Redlino*, -na 1982 WUN III 118. — Od n. os. **Radel(a)*, też *Radło*, *Redło*, por. *Rad*, *Radaj*, *Radek*, *Radosz* (: *Radosław*, *Radomir*), z suf. -in. Zapisy z *Re-* potwierdzają pldpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Nazwę zniemczono jako *Reddelin*, *Redlin*; po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Redlino*. Lit.: Rzduma I 133, III 62–5; TrautmElb I 142. BCz

Redlino zob. **Radlin** (1, 2), **Redlin**

Redlinsfelde zob. **Redliny**

Redliny, wś, szczec., gm. Świerżno, 12 km na pld.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: auf dem *Redlien* XVIII KrKam 323; *Rodlin* od. *Mauschelsruh* 1834 MpUMbl 686; *Rodlin* od. *Aschersruh* 1840 MpRey nr 28; *Aschersruhe* przed 1936 KrKam 323; *Redlinsfelde* (d. *Aschersruhe*) — *Redliny*, -in, *redliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Redliny*, -lin 1982 WUN III 118. — Zapewne od n. os. **Radel(a)*, *Radło*, *Redło* (por. *Redlino*), z suf. -in. Później n. zniemczona przez zastąpienie słow. suf. -in członem -felde. Oboczna n. niem. *Mauschelsruh*, od n. os. **Mauschel*, por. *Musch* Gott 345, *Moses* + -ruh(e). Druga n. niem. *Aschersruhe* od nazw. właściciela Lewina *Aschera* (1834 r.) KrKam 323 + -ruhe. Nazwa *Redliny* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 82. BCz

Redło (1), wś, kosz., gm. Połczyn-Zdrój, 8 km na zach. od Połczyna-Zdroju: *Redell* 1628 LorSNH 96; *Rädel* 1780 Rzduma I 176; *Redel* 1789 MpGillyPom; *Redel* 1839 MpUMbl 872; *Redel* (niem.), dobra ryc. 1888 SG IX 585; *Redel* — *Redło*, -la, *redelski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Redło*, -la 1982 WUN III 118. — Zapewne od n. os. **Radel(a)* (: *Radosław*, *Radomir*, też *Radło*, *Redło*), z suf. *-jō. Zapisy z *Re-* potwierdzają pldpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Postać *Redło* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 176, III 62–5; LorSNH 96. BCz

Redło (2), wś, szczec., gm. Osina, 10 km na pld.-zach. od Nowogardu: *Plocharde* [*Pflugarde*] 1539 PomKirch I 202; *Plochrade* 1618 MpLub; *Pflugrade* 1789 MpGillyPom; *Pflugrade* 1834 MpUMbl 1060; *Pflugrade* — *Redło*, -la, *redelski*

1947 MPol XXV nr 111; *Redlo, -la* 1982 WUN III 118. — Dawna n. niem. o niejasnym znaczeniu, może od śrdniem. *plôg (ploch)* ‘plug’ i *gard(e)* ‘ogrodzenie’, por. też gw. niem. *pflugrad* ‘koło od pługa’ FW IV 240–1; wtórnie wyrównanie drugiego członu do n. m. z *-raden (-roden)*. Nazwa *Redlo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Redłowo, cz. Gdyni, dawniej wś, gdań.: *Redlow* 1365 Lor X 163; *Reddelow* (1438) GZ 131; super villa *Redlaw* 1472 Matr I nr 946; *Radlowo* 1509 Matr IV/1, nr 539; *Redlowo* 1534 InwWłoc 114; *Riedlaw* 1570 ŻDz XXIII 285; *Radłowo* 1583 Font I–III 20; *Radłowo* 1648 RP 201; *Radłowo*, w *Radłowie* 1664 Font XXXII 355, 358; *Radlowo* 1682 Font V 68; *Redlowo* 1713 Font XVI–XIX 407; *Hoch Redlau* 1789 Goldb II 199; *Hochredlau* 1796–1802 MpSchröt IV; *Hoch Redlau* — *Radłowo* al. *Redłowo* 1879 Kętn 46; *Radłowo*, kasz. *Redłowo*, niem. *Hochredlau* 1888 SG IX 388; *Hochredlau*, fr. *Radłowo*, *Redlau*, *Redlowo*, *Radłowo* *wysokie*, *Riedlau* 1912 Bär 49; *Radłowo* *wysokie* (*Hochredlau*) 1925 Krzep 98; *Redłowo*, obszar dw. 1933 SkBy 1433; *Redłowo, -wa* 1982 WUN III 118; gw. *rădlow#o, rădlowski*. — Od n. os. *Radło*, z suf. *-owo*, z pñpol. przejściem *Ra- > Re-*. W postaci zmienionej z członem *Hoch* = pol. *Wysokie*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 122. WK

Redłowo zob. **Radłowo** (1)

Redociany zob. **Redociny**

Redociny, wś, piotr., gm. Dłutów, 9 km na pld.-zach. od Tuszyna: *Redoczin* (1532) VisitGn 387; *Radoczin* 1542 Koz VII 60; *Radociny* 1783–84 RejKor 185; *Radociny* 1791 MpPerSd; *Redociny* 1827 Tabella II 135; *Redociny* 1877 Zin II 104; *Redociny* al. *Redociany*, kol. i os. 1888 SG IX 587; *Redociny*, wś 1902 Przew II 120; *Redociny* 1921 Sk II 79; *Redociny, -cin, redociński* 1974 UN 42, 10; gw. *redoćiny, -ćin, redocki*. — Początkowo *Redocin, Radocin* (z regularną obocznością nagłosowego *Ra-//Re-*), od n. os. *Radota* SSNO IV 423 (od im. złożonych typu *Radosław, Radomir*, por. też *rady* ‘zadowolony’, *rada, radzić*), z suf. *-in*, następnie *-iny*, okresowo też *-’any*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 302. EB

Redostowo, wś, szczec., gm. Osina, 10 km na pld.-zach. od Nowogardu: *Redstow* 1618 MpLub; *Ristow* (!) 1628 LorSNH 98; *Retztow* 1784 Brügg II 298; *Retztow* 1789 MpGillyPom; *Retztow* 1834

MpUMbl 963; *Retztow* — *Redostowo, -wa, redostowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Redostowo, -wa* 1982 WUN III 118. — Od n. os. *Radost* SSNO IV 422–3 (: *Radomir, Radosław*), z suf. *-ów*. Zapisy potwierdzają pñpol. przejście *Ra- > Re-*. Postać *Redostowo* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 47–8, III 62–5; LorSNH 98. BCz

Redoszkowice zob. **Radostków**

Redoszków zob. **Radostków**

Redsławkowice zob. **Raławki** (2)

Redszyce zob. **Reczyce** (2), **Redczyce**

Redszyki zob. **Raczyki**

Reduchów, dziś *Reduchów* i *Reduchów-Kolonia*, dwie wsi, sier., gm. Szadek, 8 km na pld.-zach. od Szadku: *Raduchow* 1511 ŻDz XIII 188; *Raduchowo* 1511/12 VisitGn 251; *Raduchow* 1511–23 ŁLB I 479; *Raduchow* 1552 ŻDz XIII 230; *Reduchow* 1783–84 RejKor 175; *Reduchów* 1827 Tabella II 136; *Reduchów*, wś i folw. 1888 SG IX 587; *Reduchów*, kol. 1921 Sk II 102; *Reduchów*, wś 1933 SkBy 1433; *Reduchów, -chowa, reduchowski* 1972 UN 50, 46; *Reduchów, -chowa*, wś i kol. 1982 WUN III 118, *Reduchów*, kol., po zmianie *Reduchów-Kolonia, -chowa-Kolonii*, wś 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Początkowo n. *Raduchów*, od n. os. *Raduch* SSNO IV 426 (: *Radosław, Radomir, rady* ‘zadowolony’, *rada, radzić*), z suf. *-ów*, też *-owo*. Od XIX w. regularne przejście nagłosowego *Ra- > Re-*. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*. EB

Reducin, wś, siedl., gm. Górzno, 7 km na pld.-wsch. od Garwolina: *Raduczin* 1510 SHGSd(kartoteka); *Radvczyn* 1529 LR 419; *Raduczin* 1569 ŻDz XIV 335; *Reducin* 1783–84 RejKor 360; *Reducin* 1827 Tabella II 136; *Reducin* 1888 SG IX 587–8; *Reducin* 1952 UW 7; *Reducin, -na, reduciński* 1971 UN 124, 9; gw. *redućin, -a, reducki*. — Od n. os. **Raduta*, z suf. *-in*. We współczesnej formie utrzymało się przejście nagłosowe *Ra- > Re-*. Lit.: KStęż 99; Nieckula, *-ov-* 301. IN

Reducz, wś, piotr., gm. Łęki Szlacheckie, 15 km na pñ.-zach. od Przedborza: *Reducz* Kol. 1839 MpKwat III 6; *Reducz* 1877 Zin II 104; *Reducz*, kol. 1888 SG IX 588; *Reducz*, kol. 1933 SkBy 1433; *Reducz, -cza, reducki* 1974 UN 46, 22; gw. *reduc, -ca*. — Może od n. os. **Reduk*, por. *Reduch, Redusz* RymSEN II 331, na wzór n. m. z suf. **-jb*. EB

Reduły

Reduły zob. **Reduty**

Reduń zob. **Raduń** (1)

Reduńsk zob. **Radońsk**

Reduty, wś, biały, gm. Orla, 15,5 km na płd.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Rudołty* 1577 ŻDz XVII/1, 182; *Rudolthy* (1585) SHGPd(MK nr 131 k. 360–366v); *Rudołty* 1676 Kond 172; *Rodulity* 1723 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 64–64v); *Rudołty* 1790 Kond 172; *Reduty* 1888 SG IX 588; *Reduty* 1921 Sk V 25; *Reduty* 1933 SkBy 1433; *Reduty* 1952 UW 158; *Reduty*, -*dut*, *reducki* 1972 UN 153, 38. — Dawniej *Rudołty*, od n. os. pochodzenia niem. *Rudolt* SSNO IV 513, w l. mn. W postaci *Rodulity* nastąpiło przestawienie samogłosek -o- i -u-; w formie *Reduty* pñpol. zmiana Ro- > Re-. Współczesna n. *Reduty* powstała wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -olt- > -ut-, wzmocnionego adideacją do ap. *reduta*. Lit.: Kond 172; GórnRPd 65. EB

Redwan zob. **Radwan** (1)

Redwanki zob. **Radwanki**

Redwanka zob. **Radwanka**

Redwankowo zob. **Radwanków**

Redwany zob. **Radwany-Zaorze**

Redwańska Wola zob. **Straszowa Wola**

Redy, dziś *Redy* i *Redy-Osada*, dwie wsi, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 5,5 km na pñ.-zach. od Lidzbarku Warmińskiego: *Reddus* 1339 Ger 142; *Reddus* (1339) MWrm I 177(R); *Redsch*, *Redisch*, *Reddus* 1364 MWrm II 377, przyp. 2; Lorentz *Retsch* 1419 MWrm IX 46; *Retsch* 1615 RŁWrm 280; *Retsch* 1656 Kolberg 287; *Retsch* 1688 Birch 172; *Rehtz* 1755 MpEnd; *Retsch* 1796–1802 MpSchröt XI; *Retsch* 1820 Wald 152; *Retsch* 1888 SG IX 627; *Retsch*, *Ridos* — *Skibowa* al. *Recz*, *Redy* 1946 Ley I 38, 187; *Retsch* — *Redy*, -*ed*, *redzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Redy*, *Red* 1982 WUN III 118; *Redy-Osada*, *Red-Osady*, *redzki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Nazwa wsi **Rēdis* (z suf. -*is*, por. *Redisch*), od prus. n. jez. **Rēdās*, por. *Ridos* 1308, *Reddus* 1319 MWrm I 248, 330, ta od prus. **rēdō*, lit. *rēda* 'bruzda, zmarszczka; koryto', por. lit. n. w. *Rėdžià*). Nazwa zniemczona jako *Retsch* (adideacja do ap. i n. os. *Retsch* 'grzechotka, klekotka' Gott 407). G. Leyding spolonizował n. jako *Recz* i przytoczył oboczną n. *Skibowo*, która nawiązuje do n. prus. (*skiba* = lit. *rēda*). Po 1945 r. ustalono

urzędowo n. *Redy*; od 2007 też n. zestawiona *Redy-Osada*. Lit.: Ger 142; Biolik, HE VIII 284–5; PrzybBalt 237. RP

Redykajny, wś, olszt., gm. Dywity, 8 km na pñ.-zach. od Olsztyna: ad locandam villam dictam *Raynkaym* (1363) MWrm II 356; *Rayncaym* 1363 Ger 138; *Radecaim* XV OSG VIII 35; *Radikaim* 1615 RŁWrm 269; *Radkeim* 1656 Kolberg 245; *Redikainy* XVII Obłak 561; *Redykajny* 1673–74 Bonk III 441; *Redikaim* 1755 MpEnd; *Redikain* 1789 Goldb I 187; *Redikainen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Redigkaynen*, wś 1820 Wald 166; *Redikainen* — *Redykajny* 1879 KętN 197; *Redykajny*, niem. *Redigkainen* 1888 SG IX 588; *Redigkainen* — *Redykajny*, -*jn*, *redykajński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Redykajny*, -*kajn* 1982 WUN III 118; gw. *redykajny*, -*ø*, *redykajński*. — Dawna prus. n. **Rainkaimis*, od n. os. **Rainis*, por. lit. n. os. *Rainė* (: *raĩnas* 'prażkowany', *ráinis* 'coś w prażki') LpVž II 563, n. m. *Rainiaĩ* + prus. **kaimis* 'wieś'. Później występują postaci z **Rad-*, **Red-* (wskutek monoftongizacji *ai* > *a*, *e*, upodobnienia *n* pod względem stopnia otwarcia do następującego *k* i przejścia w *d* lub przez skojarzenie z antroponimem *Redaut*, *Redethin* TAP 82), por. n. m. *Raydekaime* 1419, n. os. **Rayde*, łot. *raids* 'gotów, gotowy, przygotowany' Ger 137. Nazwa zniemczona jako *Radikaim*, *Redigkain(en)*, spolonizowana w XVII w. jako *Redykajny*; w takiej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: PospWrm 126; PrzybBalt 237–8; Błażienė II 322. RP

Redyki, os., dawniej wś, suwał., gm. Dubeninki, 27,5 km na pñ.-zach. od Puńska: *Ridicklauken*, *Redickehn* 1584 PětVV 332; *Reddicken* przed 1590, 1780 PMT XII 52; *Reddigken*, *Reddicken* 1785 Goldb III 168; *Reddigken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Reddicken* ok. 1845 nr 50; *Reddiken*, *Radyki*, -*ów* ok. 1859 SzczeŹTeka 170; *Reddicken*, wś 1888 SG IX 585; *Reddicken* 1931 Mp-100(32–35); *Reddicken* — *Redyki* 1946 Ley I 135; *Reddicken* — *Redyki*, -*ów*, *redycki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Redyki* — *Reddicken*, wś 1951 Rosp 269; *Radjowo* 1951, *Redliński*, *Radiowo* 1974 PMT XII 52; *Redyki*, -*ków* 1982 WUN III 118. — Dawniej prus. n. **Redik-lauk-ai*, od n. os. *Rediko* (od zapożyczonej n. os. *Redywan* = pol. *Radwan*, z suf. -*ik*, zob. TAP 82, 172; por. też

lit. n. os. *Rèdikis* < niem. *Redding*, *Rettich* Lpvž II 590) + **laukas* 'pole'. Nazwa przeszła do kategorii n. jednoczłonowych *Redickehn*, *Reddicken* i stała się podstawą późniejszych form niem. oraz polskich. Lit.: PrzybBalt 238; Szcześniak, PMT XII 52; PëtVV 332. RP

Redystowo, os., dawniej wś, gdań., gm. Łęczycy, 8 km na płn.-wsch. od Lęborka: *Redestow* 1356 LorSNH 96; *Redestow*, *Redeschow* (!) (1361) PrUr V 569; *Reddistow* 1400 SHGPG(KKG 260); *Redostaw* (1438) GZ 124; *Reddestow* 1784 Brüg II 1078; *Reddestow* 1789 MpGillyPom; *Reddistow* — *Redystowo* 1879 KętN 227; *Redystowo*, niem. *Reddestow*, dobra ryc. 1888 SG IX 588; *Reddestow* — *Redystowo*, -wa, *redystowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Redystowo*, -wa 1982 WUN III 118. — Od n. os. *Radost*, z suf. -ów. Zapisy z *Re-* poświadczają płnpol. zmianę *Ra-* > *Re-*. Postać *Redystowo* zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 96; TrautmElb I 157; Rzduma III 62–5. BCz

Redyszewo zob. **Radoszewo**

Redzeń (1), dziś *Nowy Redzeń* i *Stary Redzeń*, dwie wsi, piotr., gm. Kolużki, 5 km na płd.-wsch. od Kolużek: *Redcowa* nuncupatur ... ad *Redcowam* (1334)1415 KW II 460; in *Redzine* (1359) XV KW III 132; *Radzyen* 1441, 1493 SHGRw (MK 17, 46); *Redzenyn* 1457 SHGRw(MK 335, 145); *Redzen* 1464(1506) SHGRw(MK 22, 47); *Radzyn* 1511/12 VisitGn 352; *Rądzen* 1521 Matr IV/1, nr 3965; *Radzin* (1531) VisitGn 670; *Redzin*, *Redzin* Villa Alia 1579 ŻDz XVI 164, 165; wsi ... *Radzina* 1602 Luraw 34; z *Radzeniem*, *Radzyn*, z *Radzyniem* 1661 Luraw 140, 141, 143; *Redzyń* 1789 Luraw 32; *Redzeń* 1827 Tabella II 136; *Redzyń* 1839 MpKwat III 4; *Redzeń*, kol. i os. włościańska 1888 SG IX 588; *Redzeń Stary* i *Nowy* 1921 Sk II 9; *Redzeń Nowy*, *Redzeń Stary*, dwie wsi 1933 SkBy 1433; *Nowy Redzeń*, -wego -nia, *Stary Redzeń*, -rego -nia, *redzeński* 1974 UN 40, 25, 26. — Dawniej *Redkowa*, od n. os. *Radek*, *Redek* SSNO 417, z suf. -owa. Obocznie funkcjonowała n. *Radzin*, *Redzin* (z płnpol. zmianą *Ra-* > *Re-*), utworzona od n. os. *Radza* (pochodzącej, podobnie jak *Radek*, od im. złożonych typu *Radosław*, *Radomir* lub od *rad* 'zadowolony'), z suf. -in. Forma *Radzien* powstała w wyniku przejścia -i- > -e- przed *N*, *Redzyń*, *Redzeń* wskutek dysymilacji *ǰ-n* > *ǰ-n*. Lit.: BańMorf 86. UW

Redzeń (2), dziś *Redzeń Drugi* i *Redzeń Pierwszy*, dwie wsi, sier., gm. Burzenin, 10,5 km na płd.-wsch. od Sieradza: *Redzeń* 1827 Tabella II 136; Budy *Radzynia* 1839 MpKwat II 5; *Redzeń*, wś i kol. 1877 Zin II 104; *Redzeń*, kol. i os. 1888 SG IX 588; *Redzeń I*, wś, *Redzeń II*, kol. 1902 Przew II 120; *Redzeń I, II*, wś 1921 Sk II 101; *Redzeń Drugi*, -dzenia -giego, *Redzeń Pierwszy*, -dzenia -szego, *redzeński* 1972 UN 50, 13. — Początkowo zapewne **Radzin*; o zmianach zob. wyżej. Członny odróżniające od liczebników porządkowych *pierwszy*, *drugi*. EB

Redzeń Nowy zob. **Redzeń** (1)

Redzeń Stary zob. **Redzeń** (1)

Redzieszewo zob. **Rajszew**

Redzięcin zob. **Rzezęcin**

Redzikowo, wś, słup., gm. Słupsk, 5 km na wsch. od Słupska: *Rezecou* (1288) PU III 46 (tu?); *Rezecou* XV, *tho retzen* 1523, *Reitz* 1699 Rzduma I 74; *Reitz* 1789 MpGillyPom; *Reiz* — *Rejca* 1879 KętN 232; *Reitz* — *Redzikowo*, -wa, *redzikowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Redzikowo*, -wa 1982 WUN III 118. — Od n. os. *Redzik* lub od n. os. *Rezik* SSNO IV 430, 452, z suf. -ów. Zapisy potwierdzają płnpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Pierwsze zapisy mogą wskazywać na afrykatywację *d' > dź*'. Nazwę zniemczono jako *Reitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Redzikowo*. Lit.: Rzduma I 74, III 62–5, 114–6; LorSNH 97; TrautmElb I 165; Iwicki, PMT XI 91. BCz

Redzikowo zob. **Radzikowo**, **Radzików** (2)

Radziłowo zob. **Radziłów**

Redzimino zob. **Radzymin** (1, 2)

Redziszewo zob. **Rajszew**

Redzymino zob. **Radzymin** (1)

Redzymino Minor zob. **Radzyminek**

Redzyn zob. **Radzyn**

Redzyń zob. **Redzeń** (1)

Redzyńskie, wś, siedl., gm. Latowicz, 11,5 km na płn.-zach. od Stoczka Łukowskiego: *Rądzenskye*, *Rądzyńskie* 1540 Czer 6, 9 dod.; *Radzynskie* 1576 ŻDz XVI 220; *Redzynskie* 1783–84 RejKor 758; *Redzyńskie* 1827 Tabella II 136; *Redzyńskie* 1839 MpKwat V 5; *Redzyńskie* 1888 SG IX 588; *Redzyńskie* 1921 Sk I 81; *Redzyńskie*, -kiego 1982 WUN III 118. — Może od ap. *redzina* 'gatunek urodzajnej ciężkiej gleby' Sstp VII 453, z suf. -skie. Wtórnie *Redzyńskie* — forma z odnoso-

Reesewitz

wieniem $\epsilon > e$ i dysymilacją $\acute{z}-\acute{n} > \acute{z}-\acute{n}$. Postać *Radzyńskie* hiperpoprawna na tle płnopol. przejścia *Ra-* > *Re-*. Możliwy też związek z n. rz. *Rednia* (dziś Rudnia), ta jednak dokumentowana od XIX w. i bez pewnej etymologii. UB

Reesewitz zob. **Radzowice**

Reestall zob. **Bezlawki**

Reetz zob. **Raciąż** (1), **Recz** (2), **Rzeczyca** (2)

Reetzenhagen zob. **Rzeczyn**

Refeld, os. zaginiona, leżała pod Chełmnem koło Starogrodu, tor.: *Rofelt* 1414–24 Woel 388; in *Reefelt* ok. 1423/24 DK 90; *Refelt* 1438 GZ 94. — Nazwa niem. od ap. *Reh*, śrdniem. *rē* 'sarna, rogacz' + *Feld*, śrdniem. *velt* 'pole' Lübben 293, 473. Por. n. os. *Rof* BahlowNdN 392, ale też śrdniem. *rif*, *ref* 'skała lub mielizna na morzu (jeziorze?)' Lübben 302. Lit.: SHGCh 106. WK

Refus(s)owizna zob. **Godziejewo**

Refuzowizna zob. **Godziejewo**

Regal zob. **Regiele**

Regali Lipnica zob. **Lipnica** (4)

Regalis Wola zob. **Królówka** (2)

Regel zob. **Regiele**

Regell zob. **Regiele**

Regellcken zob. **Regiele**

Regellen zob. **Regiele**

Regeln zob. **Regiel**

Regelnhof zob. **Regielnica**

Regelnitzen zob. **Regielnica**

Regensberg zob. **Kotlina**

Regenthin zob. **Radęcin**

Regentiner Heidekavel zob. **Radachowo**

Regenwalde zob. **Resko** (2)

Regerteln zob. **Rogiedle**

Regestów zob. **Żegiestów**

Regetów zob. **Regietów**

Regetów Niżny zob. **Regietów**

Regetów Wyżny zob. **Regietów**

Regiel, wś, suwal., gm. Gołdap, 7,5 km na pld.-wsch. od Elku: *Regell*, *Regiel*, *Rygielsk* 1473, 1499 Kętl 452; *Reglen*, wś 1785 Goldb III 168; *Regeln* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Regeln* — *Regiel* 1879 KętlN 163; *Rygiel* 1882 Kętl 452; *Regiel* al. *Rygiel*, *Regell*, *Riegell*, *Rygielsk* 1888 SG IX 590; *Regiel* — *Regeln* 1941 Choj 124; *Regeln* — *Regiel*, *-gla*, *regielski* 1948 MPol XXV nr 14; *Regiel*, *-gla* 1982 WUN III 119; gw. *regell/rigel*, do *regla*. — Pierwsze nadanie

dla Jana *Rygielskiego* na 30 włók nad Jeziorem Regielskim: bey dem *Rygel*, pochodzi z r. 1469 BiałKol 80, przyp. 33, 34. Nazwa wiąże się z nazw. lub z n. jez., a te od ap. *rygiel*, *regiel* 'zasuwa'; też wariant *Rygielsk*, z suf. *-sk*. Mniej prawdopodobny jest związek n. z n. os. *Regis*, zob. *Regiele*. Lit.: Przybytek, Onom XXX 99; BiałKol 80, 108. RP

Regiel zob. **Regiele**

Regiele, wś, suwal., gm. Gołdap, 8 km na pld.-wsch. od Gołdapi: *Glaubitzen* 1565, *Regal*, *Rogalik*, *Rogalla*, *Regellen* 1567 BiałKol 183, 200; *Regeln* 1565 Kętl 537; *Regal* 1581, *Regal*, *Regel* 1621 PMT XII 52; *Regellen* (*Regellcken*), maj. ok. 1780 HAPr IV 349; *Regellen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Regellen*, *Regielek*, *-lka* ok. 1859 SzcześTeka 168; *Regiele* 1882 Kętl 537; *Regellen* 1888 SG IX 589; *Glaubitz* 1938, *Regellen* — *Regiel* 1946 Ley I 130; *Regiele* — *Glaubitz* 1938, *Regellen* 1941 Choj 124; *Glaubitz* (*Ostpr.*) — *Regiele*, *-li*, *regielski* 1948 MPol XXV nr 14; *Regiele*, *-li* 1982 WUN III 119; gw. *regelek/riyelen*, też *gloubic*. — Według G. Białuńskiego wieś nosiła dawniej n. niem. *Glaubitz*, od nazw. odbiorcy pierwszego nadania. Późniejsza n. od nazw. odbiorców kolejnego nadania braci *Regielskich*. Mniej prawdopodobna n. prus. **Regel-ai*, od n. os. *Regis*, *Regÿs* (: *regÿs* 'kto widzi daleko; jasnowidzący; prorok' Lpvž II 590). Źródła poświadczają różne warianty: **Regielki* (*Regellcken*), z suf. *-ki* (charakterystycznym dla nazw tego regionu), oraz *Rogalik*, *Rogala*, *Regiel*. W 1938 r. urzędowo nadano dawną n. niem. *Glaubitz*. Po 1945 r. ustalono n. *Regiele*. Lit.: Gołdap. Z dziejów miasta i powiatu, 1971, 53; PétVV 330; Szcześniak, PMT XII 52; BiałKol 183, 196. RP

Regielek zob. **Regiele**

Regielnica, os., dawniej wś (?), suwal., gm. Elk, 6,5 km na pld.-wsch. od Elku: *Kl. Rygel* 1486, *Rygelnitze* 1544 Kętl 457; *Klein Regiell* 1544 BiałKol 104; *Regelnitzen*, maj. 1780 HAPr IV 349; *Regelniza* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Regelnitzen*, *Regelnica*, *-ij*, szlach. maj. ok. 1859 SzcześTeka 155; *Regelnitzen* — *Regelnica* 1879 KętlN 163; *Rygielnica* 1882 Kętl 457; *Regielnica* al. *Rygielnica* al. *Klein Rygel*, dobra 1888 SG IX 590; *Regelnitzen* 1930; *Regelnhof* 1938, *Regelnitzen* — *Regielnica*, dw. 1946 Ley I 127; *Regeln-*

hof—*Regielnica*, -y, *regielnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Regielnica* — *Regelnhof*, os. 1951 Rosp 270; *Regielnica*, -cy 1982 WUN III 119; gw. *regielnica*. — Nazwa niem. *Klein Rygel*, *Klein Regiell* dyferencyjna wobec n. *Regiell*, dziś *Regiel*. Nazwa *Regielnica*, *Rygielnica* ponowiona z n. strugi *Rygielnica*. Lit.: Przybytek, Onom XXX 99. RP

Regiostów zob. **Żegiostów**

Regietów, dziś *Regietów*, wś, *Regietów Niżny* i *Regietów Wyzny*, dwie cz. Regietowa, dawniej wsi, nowosąd., gm. Uście Gorlickie, 20 km na płn.-wsch. od Krynicy-Zdroju: [*Regietów*] XVI AtKr 276; z *Regetowa* 1623 Klim nr 207; *Regietow* 1629 RPobKr 281; z *Regietowa* 1648 Musz 18; *Regietów* 1665 ŻDz XV 53a; *Rogietow* (!) 1680 Rej 302; *M. Regentuw*, *W. Regentuw* 1779–83 MpJos; *Regietów Niżny* i *Wyzny* 1855 Stup 180; *Regietów Niżny* i *Wyzny*, dwie wsi 1888 SG IX 590; *Regetów Niżny*, *Regetów Wyzny*, dwie wsi 1933 SkBy 1434; *Regetów* 1952 UW 276; *Regetów*, po zmianie *Regietów*, -towa, *regietowski* 1968 MPol nr 6, poz. 34; *Regietów*, -towa, *Regietów Niżny*, *Regietów Wyzny*, -towa -nego 1982 WUN III 119; gw. *regetuf*, -ova, *regetofski*; łemk. *regetiw*, do *regietowa*. — Dawniej *Regetów*, od n. rz. *Rzegotów*, dziś *Regietówka*, nad którą leży wieś, por. riwlis ... *Rzegotow* (1359)1528 ZDM I 117, ta od *rzegotać* 'rzechotać, grzechotać' SW V 806, na określenie szmeru, szumu rzeki. W n. występuje wahanie między spółgłoską twardą i miękką (w miejscu starszej spółgłoski twardej pojawia się miękka): *Regetów* > *Regietów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *niżny*, *wyzny* wskazują na położenie obiektów. Lit.: RBiecz 40; Rymut, HE XV 114; Babik 538–9. IN

Regietów Niżny zob. **Regietów**

Regietów Wyzny zob. **Regietów**

Regietówka, wś zaginiona, leżała koło Regietowa, w pow. gorlickim, dziś nowosąd.: na *Regietówkę* 1648, w tcy *Regietowcze* 1654 Musz 18, 32. — Od n. m. *Regietów* (zob. wyżej), z suf. -ka. Lit.: RBiecz 41. IN

Regimin, wś, ciech., gm. Regimin, 8 km na płn.-zach. od Ciechanowa: *Regimino* (1385)XVIII SHGMz(C 55, 247v); *Regimino* 1512 SHGMz (MK 8, 23–23v); *Rogynino* 1524 SHGMz(MK 32, 201v); *Roginino* 1567 ŻDz XVI 333; *Regimin* 1783–84 RejKor 440; *Regimin* 1827 Tabella II

136; *Regimin* 1888 SG IX 590; *Regimin*, -na, *regimiński* 1971 UN 123, 33. — Zapewne od prus. n. os. **Regim(a)*, z suf. -ino, później -in. Do n. os. por. lit. *regėti* 'widzieć, uważać, obserwować' SESmocz 506, prus. n. os. *Rege*, *Regene*, *Regune* TAP 82, lit. *Regys* (: *regys* 'kto widzi daleko') Lpvž II 590. W XVI w. *Roginino*, może z nawiązaniem do n. os. *Roginia*, por. *Rogienice*. Lit.: RospSEMIG 327. UB

Reginów (1), wś notowana do 1967 r., koniń., gr. Wyszyna, 15 km na płd.-wsch. od Konina: *Reginów*, wś 1888 SG IX 591; *Reginów* 1902 Przew II 120; *Reginów* 1921 Sk II 36; *Reginów* 1933 SkBy 1434; *Reginów* 1967 SM 962; gw. *reginuf*, -ova, *reginoski*. — Od im. *Regina* SSNO IV 455, z suf. -ów. Lit.: Karpluk 132. ZZ

Reginów (2), wś, piotr., gm. Rokiciny, 16 km na płd. od Brzezina: *Reginów* 1877 Zin II 104; *Reginów*, kol. 1888 SG IX 590; *Reginów*, wś 1902 Przew II 120; *Reginów* 1921 Sk II 5; *Reginów*, -nowa, *reginowski* 1974 UN 40, 36. Lit.: Karpluk 132. UW

Reginów zob. **Michałów-Reginów**

Regitten zob. **Rogity**

Reglice zob. **Ryglice**

Reglin zob. **Rogalino**

Reglino, wś zaginiona, leżała koło Lubieszewa, gdań., gm. Tczew: *Rygnyn* 1346, *Regnin* 1348 PrUr IV 18, 272; *Reglino* 1534 Inwłoc 11. — Dawniej *Regnin*, od n. os. **Regna* (: *Regnaldus* SSNO IV 455), z suf. -in(o). W wyniku dysymilacji *n-n* > *l-n* powstała forma *Reglino*. W PMT n. odczytana jako **Redlino*. Lit.: Bugalska, PMT VI 86; Łuszczynska, PMT V 75. WK

Regnin zob. **Reglino**

Regniten, miejscowość prus. zaginiona, leżała w komornictwie Orneta, olszt.: *Regniten* 1366 Ger 140. — Nazwa prus. **Regen-īt*-od n. os. **Regene* : *Rege* TAP 82, por. prus. n. m. *Regismiedien* Ger 140, *Reegen* Błażenie II 167, lit. n. os. *Regys* Lpvž II 590 (: *regys* 'ten, kto widzi daleko; oświecony, prorok'), z suf. -īt-. Lit.: Błażenie II 322. RP

Regnitz zob. **Rzeczyca** (12)

Regnowy zob. **Regny**

Regnów, dziś *Regnów* i *Nowy Regnów*, dwie wsi, skiern., gm. Cielądz, 8 km na płd.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Regnow* 1374 KW III 412; *Regnow* 1430 KkM 175; *Regnowo* 1442 SHGRw

Regnów Nowy

(MK 336, 19); *Regnowo* 1451 KkM 216; *Regnow* 1469 Matr I nr 648; *Regnow* 1494 Matr II nr 298; *Regnow* 1546 Matr IV/1, nr 7729; *Regnow* 1570 Luraw 161; *Regnow* 1579 ŹDz XVI 177; *Regnow* 1661 Luraw 133; *Regnow* 1789 Luraw 40; *Regnow* 1827 Tabella II 136; *Regnow*, wś i folw. 1888 SG IX 592; *Regnow*, wś i folw., *Regnow Nowy*, wś 1902 Przew II 120; *Regnow*, wś i folw. 1933 SkBy 1434; *Regnow*, *Regnow Nowy* 1952 UW 102; *Nowy Regnow*, *-wego -nowa*, *Regnow*, *-nowa* 1981, 1982 WUN II 596, III 119. — Od n. os. **Regna* (por. n. os. *Rejnołt*, stwniem. *Raginald*, *Reginald* Gott 398, łac. *Regnaldus* i im. *Regina*), z suf. *-ów*, w XV w. też *-owo*. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *nowy*. UW

Regnow Nowy zob. Regnow

Regny, wś, piotr., gm. Koluszki, 7,5 km na płd.-wsch. od Kolušek: *Regnovi* 1358 SHGRw(MK 17, 46); *Regnowi* (1358) Matr IV/3, supl. nr 192; *Regni* 1417 Łęcz II nr 2963; *Regnowy* (1441)1493 SHGRw(MK 17, 46); *Regnowy* 1457 SHGRw(MK 335, 145); *Regny* (1464)1506 Matr III supl. nr 181; *Regni* 1511/12 VisitGn 352; *Regny* 1511–23 ŁLB II 324; *Regni* (1531) VisitGn 670; *Regny* 1579 ŹDz XVI 164; wsi ... *Ragnowa* 1602 Luraw 34; *Regny* 1661 Luraw 140; *Regny* 1789 Luraw 30; *Regny* 1827 Tabella II 136; *Regny*, kol. i os. 1888 SG IX 592; *Regny*, wś 1933 SkBy 1434; *Regny*, *-nów*, *regnowski* 1974 UN 40, 25. — Od n. os. **Regna*, z suf. *-owy*; później przejście do kategorii nazw rodowych. Lit.: BańMorf 106. UW

Regnowo zob. Rogów (11)

Regów (1), cz. wsi Dalków, dawniej wś, legn., gm. Gaworzyce, 13 km na zach. od Głogowa: *Rygowo* ok. 1300 CdSil XIV 155; *Reye* 1462, *Rhey* 1523 CdSil XXIV 75, 120; *Reye* 1670, *Raye* 1687 J III 53, 375; *Reihen* 1739 MpWielGlog; *Reike* 1791 Z X 286; *Reike* 1802 WBeschr V 212; *Reihe* auch *Reiche* 1845 K 540; *Reihe* — *Regów*, *-owa*, *regowski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Regów* — *Reihe*, os. 1951 Rosp 270; *Regów*, *-gowa*, leśn. 1982 WUN III 119; po zmianie *Regów*, *-owa*, cz. wsi 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Dawniej może **Rygowo*, od n. os. *Ryga* SSNO VII 215 (: n. os. *Rzyga*, ta od *rzygać* 'czkać, bekać, wymiotować' Sstp VIII 107), z suf. *-owo*. Nazwa przekazana w różnych formach zmienionych jako *Reye*, *Reihe*, *Reike*. Niewykluczone jednak,

że zapis *Rygowo* oddaje n. **Ryjowo* (w zapisach *-g-* regularnie oddaje *-j-*), od n. os. *Ryj* (por. gen. *Rygya* 1440 SSNO IV 530) lub *Rej* SSNO IV 456, z suf. *-owo*, co mogą potwierdzać formy zmienione. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Regów*. Lit.: SNGŚI XI 119. PS

Regów (2), dziś *Regów Nowy* i *Regów Stary*, dwie wsi, rad., gm. Gniewoszów, 7 i 8,5 km na płd. od Dębłina: *Ragow* 1411, 1412 Sand nr 518, 525; *Ragow* (1439)1609 ZDK II 320; *Regow* 1470–80 DB I 444; *Regow* 1508 ŹDz XV 475; *Regow* 1529 LR 438; *Regow* 1564–65 Lusand 195; *Regow* 1569 ŹDz XIV 319; *Regow* 1783–84 RejKor 246; *Regów* 1827 Tabella II 136; *Regów*, wś i folw., *Regów nowy* 1877 Zin II 104; *Regów*, wś i folw., *Regów Nowy*, wś 1888 SG IX 592; *Regów Nowy*, *Regów Stary*, dwie wsi 1921 Sk III 58; *Nowy Regów*, *-wego -gowa*, *noworegowski*, *Stary Regów*, *-rego -gowa*, *staroregowski* 1970 UN 25, 10, 11; *Nowy Regów*, *-wego -gowa*, *Stary Regów*, *-rego -gowa* 1981, 1982 WUN II 596, III 333; po zmianie *Regów Stary*, *-gowa -rego*, *regowski* 1996 MPol nr 79, poz. 714; po zmianie *Regów Nowy*, *-owa -egno*, *regowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Zapewne od ap. *rega* 'rząd, szereg' SW V 497, z suf. *-ów*. Zdaniem M. Kamińskiej n. może od n. os. *Reg* (pochodzenia niemieckiego) RymSEN II 345, D. Kopertowska natomiast dopuszcza pierwotną formę **Rygow*, wtedy n. od n. os. *Ryga* SSNO VII 215 (: *rzygać*, *rygać*). Wieś uległa podziałowi, stąd człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*, z późniejszą zmianą szyku. Lit.: KSand 168; KopRad 334; Nieckula, *-ov-* 172. IN

Regów (3) wś, skiern., gm. Baranów, 12,5 km na płn.-zach. od Grodziska Mazowieckiego: *Regów* 1827 Tabella II 136; *Regow* 1839 MpKwat IV 4; *Regów* 1877 Zin II 104; *Regów* 1888 SG IX 592; *Regów* 1921 Sk I 11; *Regów*, *-gowa*, *regowski* 1971 UN 126, 15. — Od ap. *rega*, z suf. *-ów*; n. określała wieś o zabudowie szeregowej, tzw. rzędówkę. UW

Regów Nowy zob. Regów (2)

Regów Stary zob. Regów (2)

Regulice (1), wś, krak., gm. Alwernia, 3 km na płn. od Alwernii: de *Regulicz* 1325–27 MVat I 129; *Regulicze* 1400 Krak nr CCCXXXVI(23); *Regulicze* 1456 KTn 406; *Regulycze* 1470–80 DB

III 190; *Regulicze* 1529 LR 143; *Regulicze* 1581 ŹDz XIV 31; *Regulice* 1629 RPobKr 30; *Regulice* 1787 Spis 364; *Regulice* 1888 SG IX 593; *Regulice* 1952 UW 263; *Regulice*, *-lic*, *regulicki* 1964 UN 4, 9; gw. *regu'lice*, *-ic*, *regulski*. — Od n. os. *Regula*//*Regula* SSNO IV 456 (: *regula* 'zbiór przepisów; obowiązująca zasada'), z suf. *-ice*. Lit.: RKrak 144. *IN*

Regulice (2), wś, opol., gm. Nysa, 4,5 km na płn. od Nysy: *Regulitz* ok. 1300 CdSil XIV 5, 30; *Regulicz* 1334 Reg nr 5364; *Regelicz* 1425, *Reglicz* 1434 CdSil XXXVI 37; *Riglitz* 1651/52 J I 202; *Riglitz* ok. 1672 MpDSGrot; *Rieglitz* 1736 MpWielGrot; *Rieglitz* 1784 Z III 371; *Riegliz* 1803 WBeschr VII 138, *Rieglitz* 1845 K 546; *Regulice*, niem. *Rieglitz* 1888 SG IX 593; *Rieglitz*, *Regulice* 1941 Wrzosek 45; *Rieglitz* — *Regulice*, *-ic*, *regulicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Regulice*, *-lic* 1982 WUN III 119. — Nazwę *Regulice* zmieniono jako *Rieglitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Regulice*. Lit.: SNGŚI XI 119. *JCh/PS*

Regulowken zob. **Regulówka**

Regulówka, os. notowana do 1967 r., dawniej wś (?), wchłonięta przez Możdżany, suwal., gm. Kruklanki, 16 km na płn.-wsch. od Giżycka: *Regulowken* 1562, 1576 Kętl 593; *Regulowken*, *Regulowka*, wś poł. XVII BiałKol 195; *Regulowken*, folw. ok. 1780 HAPr IV 349; *Regulowken*, folw. 1785 Goldb III 168; *Regulowcken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Regulowken*, *Regulowka*, szlach. maj. ok. 1859 SzcześTeka 139; *Regulowken* — *Regulówka* 1879 KętN 172; *Regulówka*, dobra 1888 SG IX 593; *Borkenwalde-Gut* (*Regulowken*) — *Regulówka*, dw. 1946 Ley I 127; *Regulówka* — *Borkenwalde-Gut* (*Regulowken*), os. 1951 Rosp 270; *Regulówka* 1965 Mp-25(Giżycko); *Regulówka* 1967 SM 962. — Od n. os. *Regula*//*Regula*, z suf. *-ówka*. *RP*

Regul zob. **Regut**

Reguly, wś, warsz., gm. Michałowice, 3,5 km na zach. od Pruszkowa: *Roguli* (!) 1407 Czer nr 39; *Reguli* 1419 SHGMz(BOZ 70, 207); *Reguli* 1425 MkM I nr 161; *Reguly* 1445 ZHer nr 40; *Sregul* 1450 Warsz nr 960; *Reguli* 1470 SHGMz(MK 5, 137); *szregul*, *szragul*, *szdrugych regul* 1505 Warsz nr 184, 186 2014; *Reguli* 1518 SHGMz(MK 32, 18v); *Reguli Stare* 1528, *Reguli Wielkie* 1563 SHGWarsz 238; *Reguli Maior* 1580 ŹDz XVI 272;

Reguly 1783 MpPerMz; *Reguly duże*, *Reguly male* 1827 Tabella II 136; *Reguly Duży*, *Reguly Mały* 1839 MpKwat IV 3; *Reguly Duże*, wś i folw. 1888 SG IX 593; *Reguly Duże* 1902 Przew II 120; *Reguly* 1921 Sk I 194; *Reguly*, *-gul* 1982 WUN III 119. — Od n. os. *Regula*//*Regula*, w l. mn. W XVI w. cztery wsi o n. zestawionych z pierwszym członem wspólnym: *Reguly Stare*//*Reguly Wielkie*, *Reguly-Kuchy*, *Reguly-Malichy*, *Reguly-Zalesie* (zob.). Lit.: SHGWarsz 238–40; GórnRWlkp 119. *UB*

Reguly-Kuchy, przys. Reguł, dawniej wś, warsz., gm. Michałowice, 3 km na wsch. od Pruszkowa: *Reguli Kuchy* 1535 SHGWarsz 240; *Reguli Kuchi* 1580 ŹDz XVI 273; *Reguly Kuchy* 1783 MpPerMz; *Reguly kuchy* 1827 Tabella II 136; *Kuchy* 1839 MpKwat IV 3; *Reguly Kuchy* 1888 SG IX 593; *Reguly-Kuchy* 1921 Sk I 194; *Reguly-Kuchy* 1967 SM 962; *Kuchy* 1982 Mp-10(273.114); *Reguly-Kuchy* 1982 Mp-25(273.11). — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. wyżej, drugi człon od n. os. *Kuch* SSNO III 183, w l. mn. Lit.: SHGWarsz 240. *UB*

Reguly-Malichy zob. **Malichy**

Reguly-Zalesie, os. zaginiona, leżała ok. 1 km na pld.-zach. od Regul-Kuchów, warsz., gm. Michałowice: villa *Reguli* alias *Zallesye* 1525 SHGMz(MK 41, 91); *Reguli Zalesie* 1580 ŹDz XVI 272; *Reguly Zalesie* 1783 MpPerMz. — Nazwa zestawiona; o pierwszy członie zob. *Reguly*, drugi człon od ap. *zalesie*. Lit.: SHGWarsz 240. *UB*

Regut, wś, warsz., gm. Celestynów, 11 km na pld.-wsch. od Otwocka: *Regul* 1576 ŹDz XVI 225; *Reguth* 1617 Lumaz I 196; *Regut* 1783 MpPerMz; *Regut* 1783–84 RejKor 714; *Regul* 1827 Tabella II 136; *Regul* al. *Regały* 1888 SG IX 593; *Regut* 1902 Przew II 120; *Regut* 1921 Sk IV 27; *Regut*, *-ta*, *regucki* 1966 UN 135, 6. — Nazwa wykazuje wahania formy *Regul*//*Regut*. Jeśli postać *Regut* uznać za zniekształconą, to n. m. należy wiązać z ap. *regula* lub n. os. *Regula*//*Regula*. *UB*

Regutlauken zob. **Zwierzyniec** (8)

Rehagen zob. **Sarnowo** (4)

Rehberg zob. **Jabłonowo** (1d), **Ładzin** (2), **Pagórki** (1)

Rehbruch zob. **Radostowo** (3)

Rehden zob. **Radzyń Chelmiński**, **Radzyń-Wieś**

Rehdorf zob. **Stoki** (7)

Rehfeld

Rehfeld zob. **Godziejewo, Grzechotki, Raduszec, Sarnik**

Rehfelde zob. **Piaski (36), Procyń, Radowska, Sarnik**

Rehhagen zob. **Bochlin (1)**

Rehhof zob. **Ryjewo**

Rehlau zob. **Rejów (2)**

Rehnitz zob. **Renice**

Rehsau zob. **Rydzówka (2)**

Rehwalde zob. **Ortowice, Rywałd (2), Rywałdzik**

Rehwiese zob. **Igrzyna**

Rehwinkel zob. **Lutkowo (2), Łosice (2)**

Reibersdorf zob. **Rybarzowice (2)**

Reibnitz zob. **Rybieńiec (2), Rybnica (1, 5)**

Reichandres zob. **Andrzejewo (1)**

Reichartsdorf zob. **Grabice (3)**

Reichau zob. **Boguchwały, Podlesie (23a)**

Reichaw zob. **Boguchwały**

Reichbergen zob. **Sońnica (6)**

Reiche zob. **Regów (1)**

Reichen zob. **Raszowa (1), Rychlik (1), Rychnów (3)**

Reichenau zob. **Bogaczowice, Bogaczów, Bogatynia, Bogumilów (6), Niwa (6), Raszowa (1), Rychnowo (1, 2, 3), Rychnowo Żuławskie, Rychnowy (1), Rychnów (1, 2, 3), Słocina (2), Topola (8)**

Reichenau b. Priebus zob. **Bogumilów (6)**

Reichenbach zob. **Dzierżoniów, Przybymierz, Radaczewo, Rychliki, Rzek**

Reichenbach in Schlesien zob. **Dzierżoniów**

Reichenberg zob. **Bogatka, Kraszewo (5)**

Reicheneck zob. **Klonówka (1)**

Reichenfeld zob. **Dobroszów Oleśnicki**

Reichenfelde(e) zob. **Garnowo (2)**

Reichenforst zob. **Gajów**

Reichenhöh zob. **Pluźnica (1)**

Reichensee zob. **Bogaczewo (3)**

Reichenstein zob. **Skop**

Reichenthal zob. **Raciszewo**

Reichenwald zob. **Dębie (2), Lesiska**

Reichenwalde zob. **Kręsko, Lesiska, Radzików (4), Rzeszówek (1), Zaborowo (11)**

Reichersdorf zob. **Grabice (3), Radochów**

Reichertswalde zob. **Markowo (5)**

Reichewinsdorf zob. **Ligotka (1)**

Reichfeld(e) zob. **Złotowo (5)**

Reichhardt zob. **Kopanica (2)**

Reichow zob. **Rychowo, Rychówko**

Reichsheim zob. **Sarnów (5)**

Reichsen zob. **Rejsy**

Reichsheim zob. **Sarnów (5)**

Reichtal zob. **Rychtal**

Reichwaldau zob. **Rzeszotówek (1)**

Reichwalde zob. **Lesiska**

Reickow zob. **Rekowo (2)**

Re(i)diten zob. **Wolfs**

Reierort zob. **Starzyce (1)**

Reiffenrode zob. **Prawdziska**

Reigersfeld zob. **Bierawa**

Reihershorst zob. **Wolisko Wielkie**

Reiherswalde zob. **Jaśkowo (2)**

Reimansfelde zob. **Nadbrzeże**

Reimanswalde zob. **Daniele, Kowale Oleckie**

Reimberg zob. **Runów (2)**

Reimen zob. **Rzymiany**

Reimer(s)walde zob. **Ignalin (1)**

Reimsbach zob. **Rybnica Mała**

Reimfeld zob. **Raduszec**

Reimswaldau zob. **Rybnica Leśna**

Reinau zob. **Czyste (5), Rejna**

Reinberg, dziś *Borków* (5), przys., dawniej wś, legn., gm. Pęcław, 8 km na wsch. od Głogowa: [*Reinberg*] 1583 ZfGS XLII 35; *Reinberg* 1739 MpWielGlog; *Rheinberg* 1791 Z X 286; *Rheinberg* 1802 WBeschr V 212; *Reinberg* 1831 MpRey nr 112; *Reinberg*, wś 1845 K 541; *Reinberg*, j[etzt] *Borkau-Reinberg* 1941 SOV 308; *Borkau-Reinberg* — *Borków*, -owa, *borkowski* 1948 nr 78, poz. 692; *Borków*, -kowa 1980 WUN I 128. — Nazwa niem. *Reinberg* od ap. *Reim* 'rzemień; wąski pas ziemi (?)' lub *Rain* 'miedza' FörstON II 565, 532–3 i ap. *Berg* 'góra' (miejsowość leży na skrawku ziemi pomiędzy rz. Odrą a jej starorzeczem, obecnie jest to część Kanału Wschodniego, zob. też ZfGS XLII 35). Związek z n. os. *Rein* (: *Reinhard*) Gott 397 mało prawdopodobny ze względu na brak -s-. Przed II wojną światową wieś *Reinberg* stała się częścią wsi *Borkau-Sabor*, dziś *Borek* (10) — miejscowość *Reinberg* omyłkowo uznano za nieistniejącą. Zapisy sprzed 1951 r. umieszczone pod hasłem *Borków* (5) dotyczą wsi *Borek* (10). Lit.: Topolexikon. PS

Reinberg zob. **Borków (5)**

Reinberg b. Carolath zob. **Runów** (2)
Reinbruch zob. **Czyste Błota**
Reindörfel zob. **Nieszków** (2)
Reinersdorf zob. **Komorzno, Niedźwiedzie** (2)
Reinerz zob. **Duszniki-Zdrój**
Reinfeld zob. **Barnowiec** (2), **Bierzwnica** (1), **Przyjaźń, Słosinko**
Reinfridesdorf zob. **Sędziszowa** (1)
Reinhardts zob. **Duszniki-Zdrój**
Reinhardtsdorf zob. **Rynarcice** (1), **Rynarczki**
Reinischdorf zob. **Kurkocin**
Reinisdorf zob. **Komorzno**
Reinkendorf zob. **Rynek** (4), **Warzymice**
Reinkental zob. **Kukowo** (3)
Reinland zob. **Starocin**
Reinmittendorf zob. **Rytwiny**
Reinschdorf zob. **Reńska Wieś** (1, 2)
Reinsfeld zob. **Raduszec**
Reinshain zob. **Przyłaski** (2)
Reinshof zob. **Drewnik**
Reinwasser zob. **Piaszczyzna**
Reiprechtsdorf zob. **Godziszowa**
Reipzig zob. **Ryboctice**
Reisau zob. **Stogi** (3)
Reisendorf zob. **Rasów** (1), **Rusinowice** (2)
Reisern zob. **Chróścina** (2)
Reisewitz zob. **Rysiowice**
Reisicht zob. **Rokitki** (2)
Reissen zob. **Rejsy, Ruś** (4, 5)
Reisten zob. **Różki** (2)
Reitz zob. **Redzikowo**
Reitzenstein zob. **Guty Różyńskie, Kielpin** (2)
Reiwartsheide zob. **Rusocin** (2)
Rejczuchy, wś, olszt., gm. Barczewo, 15 km na pñ.-wsch. od Olsztyna: *Abbau Rejczug, Karolinenhof* 1855 Gause 64; *Karolinenhof* 1869–71 PospWrm 67; *Karolinenhof* 1931 Mp-100(34–31); *Karolinenhof* — *Rejczuchy*, wyb. 1946 Ley I 69; *Karolinenhof* — *Rejczuchy, -chów, rejczuski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Karolinenhof* — *Rejczuchy*, os. 1951 Rosp 270; *Rejczuchy, -chów* 1982 WUN III 119; gw. *rajčuchy, -ůf, rajcuski*. — Od nazw. **Rejczuk*, **Rejczuch*, por. *Rajczak* (: *radźca, rajca* ‘doradca; członek rady miejskiej’) RymSEN II 333, może wtórnie z nawiązaniem do niem. *-zug*. Nazwa niem. od im. *Karolina* + *Hof* ‘dwór’; po

1945 r. ustalono urzędowo n. *Rejczuchy*. Lit.: PospWrm 67, 129. RP

Rejewa Wola zob. **Rejowiec** (3)

Rejki zob. **Czaplice-Rajki**

Rejmontowice, cz. Klimontowa, dawniej wś, tarnob., gm. Klimontów: de *Ramolthouicz* 1404 ZDM I 321; *Ramolthowicze*, villa sub parochia de Olbyerzowicze 1470–80 DB II 347; [*Ramultowice*] XVI AtSd 153; *Rajmuntowice* 1877 Zin II 100; *Rajmuntowice*, os. leśna 1888 SG IX 498; *Rajmuntowice*, młyn wodny 1902 Przew II 117; *Rajmuntowice*, os. 1921 Sk III 123; *Rajmuntowice*, os. mł. 1933 SkBy 1434; *Rejmontowice, -wic* 1970 UN, 32, 24. — Dawniej *Ramoltowice*, od n. os. *Ramolt* SSNO IV 441 (: niem. n. os. *Ragin, Ragan*), z suf. *-owice*. Nazwa była w dokumentach rozmaicie zapisywana: *Ramultowice, Rajmuntowice*, wreszcie *Rejmontowice*, por. n. os. *Ramult, (Rajmund), (Rejmund)* SSNO IV 442, 458. Lit.: KSand 167. IN

Rejmontów, wś, płoc., gm. Strzelce, 9 km na pñ. od Kutna: *Rejmontów* 1938 Mp-100(39–29); *Rejmontów, -towa* 1982 WUN III 119. — Nazwa pamiątkowa, nadana ku czci pisarza W. S. Reymonta, autora m.in. powieści „Chłopi”. UW

Rejna, wś, bydż., gm. Dąbrowa Biskupia, 12 km na wsch. od Inowrocławia: *Reinau* 1888 SG IX 597; *Rejna* 1921 Sk X 23; *Rejna* 1933 SkBy 1434; *Reinau* 1944 MpMbl(2375); *Rejna, -ny* 1982 WUN III 119. — Dawna n. niem. *Reinau*, od przym. *rein* ‘czysty’ + *-au* ‘błonie, łąka’ Kluge 36. Wieś powstała na miejscu wykarczowanego lasu. Nazwa pol. jest adaptacją n. niem. do nazw z suf. *-na*. AG

Rejowa Ruda zob. **Rejów** (1)

Rejowice zob. **Rejowiec** (2, 3)

Rejowiec (1), dziś *Rejowiec*, os., dawniej mto, *Rejowiec Fabryczny*, mto, i *Rejowiec-Kolonia*, kol., dawniej wś, chełm., gm. Rejowiec, 16 km na pñ.-zach. od Chełma: *Reiowiec* oppidum 1564 ŻDz XVIII/1, 180; *Reyowiecz* 1605 CzChełm(Terestr. Crasn. nr 17/19845, k. 61v); *Reiowiec*, mko 1783–84 RejKor 5; *Rejowiec* 1786 MpPerLu; *Rejowice* (!) 1827 Tabella II 136; *Rejowiec*, os. 1877 Zin II 104; *Rejowiec*, os. m. 1888 SG IX 600–1; *Rejowiec*, os. m., os. fabr., folw. i st. kol. 1921 Sk IV 13–4; *Rejowiec, -wca, Rejowiec-Kolonia, -wca-nii, rejowiecki*, dwie wsi, *Rejowiec Fabryczny*,

Rejowiec

-wca -nego, *rejowiecki*, mto 1970 UN 108, 21, 22; *Rejowiec*, -wca, *Rejowiec Fabryczny*, -wca -nego, *Rejowiec-Kolonia*, -wca-nii 1982 WUN III 119; gw. *rejóvec*, -fca, *rejóvečki*, *rejóvec fabryčný*, -fca -nego, *rejóvečki*, też: *morawinek*, -ka. — Od nazw. założyciela osady Mikołaja *Reja*, z suf. -owiec. Por. n. os. *Rej* SSNO IV 456 (: *rej* 'przywódca, przodownik' lub *raj* z przejściem *ra-* > *re-*). Miasteczko zostało założone w 1547 r. Po 1945 r. na terenie os. Morawinek powstawały cementownie *Rejowiec I, II, III*, a wokół nich osiedle, które w 1962 r. otrzymało prawa miejskie i n. *Rejowiec Fabryczny*. Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowny z n. *Rejowiec*, człon drugi od przym. *fabryczny*. W gwarze oboczna n. *Morawinek*, nawiązująca do n. osady, na której terenie powstał Rejowiec Fabryczny, ta zaś ma związek z ap. **morawa* 'grząskie, trawiaste miejsce', z suf. -inek. Nazwa *Rejowiec-Kolonia* zestawiona, z członem odróżniającym od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: RospSEMiG 327; RymNmiast 204; CzChełm 189. BCz

Rejowiec (2), wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 17 km na płn.-zach. od Jędrzejowa: *Rolewiec* (!) 1782–83, *Rojowiec* (!) 1783–84 SHGKrMat 259; *Rejowiec* 1787 Spis 339; *Rejowice* 1787 MpPerKr; *Reiowice* 1827 Tabella II 136; *Rejowiec* 1877 Zin II 104; *Rejowiec* 1888 SG IX 601; *Rejowiec* 1921 Sk III 30; *Rejowiec*, -wca, *rejowiecki* 1966 UN 21, 34; gw. *rejóvec*, -fca, *rejłoski*. — Nazwa pamiątkowa od nazw. Mikołaja *Reja*, z suf. -owiec. Wieś stanowiła część Nagłowic, których *Rej* w XVI w. był właścicielem. W XVIII w. też n. z suf. -owice. Lit.: RKrak 144; KopKiel 220. IN

Rejowiec (3), wś, pozn., gm. Skoki, 5,5 km na pld.-wsch. od Skoków: ze wsi *Reiowca* do powiatu gniezn. należący ur. Mikołaja z Nagłowic *Reia* dziedziczny 1659 Koz V 239; *Reiewa wola* seu *Reiowiec* 1674 MKI(ASK 74, 215); vil. *Reiowiec* 1715 Koz V 239; od *Roiowca* 1765 Koz III 716; Wies *Roiowiec* 1789 MKI(Tab 34, 483); Wies *Roiowiec* 1789 MKI(Tab 36, 28); *Rejowice* 1846 KsP 532; *Rojewiec* al. *Rojowiec*, niem. *Revier* 1888 SG IX 699; *Rojewiec*, niem. *Revier* 1909 SkKP 137; *Rejowiec* 1922 NSp 104; *Rejówiec* 1932 Pal 24; *Rejowiec* 1933 SkBy 1435; *Rejowiec*, -wca 1982 WUN III 119; gw. *rejjuvec*, -fca, *rejłoski*. — Od n. os. *Rej*, por. zapis z 1659 r., z suf. -owiec, też -owice. Okresowo n. zestawiona *Rejewa Wola*.

Formy *Rojewiec* i *Rojowiec* są rezultatem adideacji do czasownika *roić się* i ap. *rój*. ZZ

Rejowiec Fabryczny zob. **Rejowiec** (1)

Rejowiec-Kolonia zob. **Rejowiec** (1)

Rejowiecka Wólka zob. **Wólka Rejowiecka**

Rejów (1), cz. Skarżyska-Kamiennej, dawniej wś, kiel.: [*Rejowa Ruda*], kuźnica XVI AtSd 154; *Rejow* 1783–84 RejKor 273; *Reiow* 1787 Spis 415; *Reiów* 1827 Tabella II 136; *Rejów*, os. fabr., kol. 1888 SG IX 599–600; *Rejów*, wś 1902 Przew II 121; *Rejów*, wś 1933 SkBy 1435; *Rejów* 1952 UW 115; *Rejów*, -jowa 1966 UN 23, 101. — Początkowo n. zestawiona *Rejowa Ruda*, określająca kuźnicę, od n. os. *Rej* SSNO IV 456 i od ap. *ruda* 'kopalnia rudy, najczęściej żelaznej; kuźnica; wytwórnia żelaza', zob. *Ruda* (1). Później nastąpił zanik członu *Ruda* i ustaliła się n. z suf. -ów. Lit.: KopKiel 198. IN

Rejów (2), wś, ziel., gm. Nowe Miasteczko, 4 km na płn. od Nowego Miasta: locum, qui dicitur *Mrochel* 1237 SUR II 92; villa *Mrochle* 1257, in villa nostra, que *Mrochsla* wlgariter appellatur (1266)1347 SUR III 152; *Mrochzla* 1266 Reg nr 1238; *Rayow* 1295 SUR VI 154; *Reyel* 1432, *Rehel* 1479 CdSil XXIV 72, 110; villa *Rayon* 1580 J III 3; *Rehl* 1599 CdSil XXIV 148; *Rechel* 1670, *Röhl* 1679 J III 79, 619; *Roehlau* 1791 Z X 164; *Röhlau*, früher *Rehel*, auch *Reyow* 1845 K 549; *Röhlau* 1900 Myc 80; *Rehlau*, *Rejów* 1941 Wrzosek 28; *Rehlau* — *Rejów*, -owa, *rejowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Rejów*, -jowa 1982 WUN III 119. — Nazwa pierwotna może **Mrochel* lub **Mroczel*, por. n. os. typu *Mrochna*, *Mrochota*, *Mroc* (: *Mrocze-*) SSNO III 565. Zapis *Rayow* można odczytywać jako **Rajów*, od n. os. *Raj* SSNO IV 437 lub od ap. *raj*, z suf. -ów. Późniejsze formy niem. z -h- i wygłosowym -el- mogą być wynikiem kontaminacji nazw **Mrochel* i **Rajów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rejów*. Lit.: SNGŚI XI 120. PS

Rejówiec zob. **Rejowiec** (3)

Rejsy, os., dawniej wś, olszt., gm. Kiwity, 10 km na płn.-wsch. od Lidzbarku Warmińskiego: in Campo *Reysen* 1362 MWrm II 342; *Reissen* 1382 Ger 140; de *Reyssen* 1402 MWrm V 353; *Reischen* 1615 RLWrm 280; *Rechfen* 1755 MpEnd; *Reichsen* 1789 Goldb I 189; *Reichsen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Reichsen* 1820 Wald 154; *Reichsen*, wś 1888 SG IX 596; *Reich-*

sen, Reyssen — Rejsy, wś 1946 Ley I 38; *Reichsen — Rejsy, Rejs, rejski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Reichsen — Rejsy*, os. 1951 Rosp 270; *Rejsy, Rejs* 1982 WUN III 119. — Prus. n. **Reisis* od ap. **reisis* 'orzech', por. *bucca-reisis* 'brukiew, buczyna', n. m. *Reysan, Reisethin*, dziś *Rejsyty*, n. jez. *Reissing See*, dziś Balickie Jezioro, Biolik, HE V 62–3. Po 1945 r. ustalono n. *Rejsy* (graficzno-fleksyjna adaptacja n. pruskiej). Lit.: Ger 140; Przybalt 238. RP

Rejsyty, os., dawniej wś, elbl., gm. Rychliki, 11 km na pñ.-wsch. od Dzierzgonia: *Reysitiein* 1329 Ger 140; inter villam *Reysiciem* (1329) XV PrUr II 440; *Reisethin* 1347 Ger 140; *Reisithin* (1347) XV PrUr IV 169; *Reysyten* ok. 1400 Ger 140; *Reysiten* 1437 GZ 34; *Rossitten* 1495 Ger 144; *Rossitten* ok. 1780 HAPr IV 356; *Rossitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Rossitten*, folw. 1820 Wald 175; *Rositten*, dobra 1888 SG IX 756; *Rosity — Rositten* 1941 Choj 125; *Rossitten, Reysyten — Rejsyty*, dw. 1946 Ley I 84; *Rossitten — Rejsyty, -t, rejsycki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rejsyty — Rositten*, wś 1951 Rosp 270; *Rejsyty, -synt* 1982 WUN III 119. — Dawna n. prus. **Reis-ît-ij-ein-s*, z suf. *-ît-ij-ein*, o etymologii jak *Rejsy*. Od końca XV w. **Rasit-ai*, por. n. *Rositten* Błażenê 135, lit. n. *Rasýtê, Ras-éiniaï, Ras-iaï* PêtVV 328 (: lit. *rasà*, łot. *rasa* 'rosa' lub lit. *rasùti* 'padać (o rosie); mżyć', *rasùoti* 'padać' (o rosie) SESmocz 500). Nazwa zniemczona jako *Rositten*; wariant pol. *Rosity*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rejsyty* (adaptacja pierwszej n. pruskiej). Lit.: Ger 140, 144; Sm V 11, 38; Przybalt 238. RP

Rejszew zob. **Rajszew**

Rejszów zob. **Rajszew**

Rejsztokiemie, wś, suwał., gm. Puńsk, 19 km na pñ.-zach. od Sejn: *Reystokiem* 1642, *Rejsztokiemie* 1765, *Rejsztokiemie* 1796 WiśnSejn 100, 163, 209; *Rasztakiemie* 1839 MpKwat VI 3; *Rejsztokiemie* 1877 Zin II 105; *Rejsztokiemie* 1888, *Rejsztokinie, Rejsztokinie Poklasztorne* 1889 SG IX 601, X 420; *Rejsztokiemie* 1902 Przew II 121; *Rejsztokiemie, Rejsztokiemie Poklasztorne*, dwie wsi 1921 Sk V 87; *Rejsztokiemie, Rejsztokiemie Podklasztorne*, dwie wsi 1933 SkBy 1435; *Rejsztokiemie* 1952 UW 172; *Rejsztokiemie, Rejsztokiemie Poklasztorne* 1967 SM 962; *Rejsztokiemie, -mi* 1982 WUN III 119; gw. lit. *Raïsciniaï*. — Spoloni-

zowana n. lit. *Raistokiemiai* od ap. *raïstas, reïstas* 'miejsce bagniste porośnięte krzakami czy drzewami; trzęsawisko' + *káimas, kiëmas* 'wieś' SESmocz 496, 284. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *po(d)klasztorny*. Lit.: KondBał 167; WiśnSejn 100, 163, 209; Buch, Onom VII 226. EB

Rejsztokiemie Po(d)klasztorne zob. **Rejsztokiemie**

Rejterada zob. **Rudna** (7)

Rejterówka, wś, tarnob., gm. Połaniec, 10 km na pñ.-zach. od Połańca: *Rajtarówka, Rejterówka* 1877 Zin II 100, 105; *Rajtarówka, Rejterówka* al. *Rychterówka*, os. 1888 SG IX 502, 601; *Rajtarówka, Rejterówka* 1902 Przew II 117, 121; *Rajtarówka* 1921 Sk III 132; *Rajtarówka* 1933 SkBy 1425; *Rejterówka* 1952 UW 109; *Rejterówka, -ki, rejterówecki* 1966 UN 19, 34. — Od n. os. *Rajtar, Rejter* (: stp. *rajtar, ratar* 'żołnierz konny') RymSEN II 336, z suf. *-ówka*. Do formy *Rychterówka* por. n. os. *Rychter* (: stp. *rychtarz* 'wójt, przewodniczący sądu prawa niemieckiego') RymSEN II 375. IN

Rekau zob. **Rekowo** (1, 4)

Rekaw, wś niezidentyfikowana, leżała w dawnej Nowej Marchii: *Rekaw* 1411 SHGNM (Repetorium nr 359). — Może od n. os. *Rak, Rek* SSNO IV 438, z suf. *-ów*. W zapisie n. poświadczonych pñpol. przejście *Ra->Re-*. Może to *Retzow* (zob.)? Lit.: Rzduma III 62–5. BCz

Rekawica zob. **Rękawica**

Rekcin, os., dawniej wś, gdań., gm. Pruszcz Gdański, 6 km na pñ.-zach. od Pruszcza Gdańskiego: *Reczin* 1328, *Recchyn* (1329) 1363 PrUr II 406, 445; *Riczin* 1336 PrUr III 38; von *Rexin* 1398, von *ryxin* 1411 Zeit XI 14, 25; villa *Regkczyn* 1472 Matr I nr 789; *Rexyno* 1526 Matr IV/2, nr 14793; *Rekcino* 1534 Inwłoc 112; *Reckczin* 1570 ŻDz XXIII 162; *Rexszin* 1584, *Rekczin* 1597 Font I–III 216, 405; *Rekcino* 1648 RP 173; *Rekcin* 1682 Font V 97; *Recino* 1749 Font XVI–XIX 124; *Rexin* 1789 Goldb II 200; *Rexin* 1796–1802 MpSchröt IX; *Rekcin* 1842 ABPom 319; *Rexin — Rechcino* 1879 KętN 232; *Rekcin*, niem. *Rexin*, dobra ryc. 1888 SG IX 602; *Rexin — Rekcin, -a, rekcinski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rekcin, -na* 1982 WUN III 120. — Od n. os. **Rekta* lub *Reksa*, por. n. os. *Rejcht* (< *Reichart*), *Rytka* (< *Richt* : *rich, rîk* 'potężny') SSNO IV 461, 528, z suf. *-in, -ino*. Lit.: Bugalska, PMT VI 86. WK

Reki

Reki, cz. wsi Czaczki Małe, dawniej wś, biał., gm. Turośń Kościelna: *Zimnochcy Reki* 1676, *Z. Reki* 1790 Kond 230; *Zimnochcy Rzeki* 1895 SG XIV 618; *Зимноху-Пеку* 1905 Kond 230; *Rzeki*, wś 1921 Sk V 18; *Rzeki*, wś 1933 SkBy 1494; *Reki, -ków*, cz. wsi Czaczki Małe 1973 UN 158, 63; *Reki, -ków*, przys. 1982 WUN III 120; po zmianie *Reki, -ków* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *reki, -kuf*. — Początkowo n. zestawiona *Zimnochcy-Reki*; o pierwszym członie zob. *Zimnochcy-Susły*, drugi człon od n. os. *Rek* (< *Rak*) SSNO IV 460 (: *rak*), w l. mn. Postać *Rzeki* powstała prawdopodobnie w wyniku adideacji do ap. *rzeka*. Lit.: Kond 230. EB

Reki zob. **Raki** (2), **Rakowo** (4a)

Rekińcy, os. zaginiona, leżała 12 km na płn.-wsch. od Ostrzeszowa: *Rekincki* ok. 1300 CdSil XIV 72. — Od ap. **rekiniec* (: gw. *reki* 'zagroda z tyczek w wodzie przy łowieniu ryb' SW V 505, por. też ap. *rak* oraz n. os. *Rak, Rek*), w l. mn. Może n. początkowo określała ludzi zajmujących się połowem ryb i raków. Lit.: SHGWiel 142. EB

Rekitken zob. **Rokitki** (3), **Rokity** (2)

Rekle (1), wś, biał., gm. Krypno, 11 km na płd.-zach. od Knyszyna: sioło *Rekle* 1561 KondBał 62; *Rekle* 1576 Lupodl 74; *Rekle* 1795 MpPerPd; *Rekli* 1878–86 KondBał 62; *Rekle* 1888 SG IX 603; *Rekle* 1933 SkBy 1435; *Rekle, -li* 1982 WUN III 120; gw. *rekle, -li, reklański*. — Od n. os. *Rekla, Reкло*, por. lit. *Rėklỹs* Lpvž II 595 (por. lit. *rekla, reklyš* 'krzykacz; płaksa', *reklūs* 'krzykliwy', *rėkli, rėkti* 'krzyczeć, wrzeszczeć' SESmocz 508), w formie pluralnej, por. włościanin *Reklis* z tej wsi 1565 ŻDz XVII/3, 234, Krzysztof *Reklo* w tej wsi 1616 KondBał 62. Lit.: KondBał 62. EB

Rekle (2), wś, piotr., gm. Rzaśnia, 8,5 km na płn.-wsch. od Pajęczna: *Reklie* (1375)1583 RHER VI 1; *Rekle* 1386 SHGŁęcz II 68; *Rekle* 1511 ŻDz XIII 208; *Rekle* 1511/12 VisitGn 373; *Rekle* 1511–23 ŁLB I 537; *Reklie* 1552 ŻDz XIII 283; *Rąklie* (!) (1563) VisitGn 662; *Rekle* 1827 Tabella II 136; *Rekle* 1888 SG IX 602–3; *Rekle* 1921 Sk II 93; *Rekle, -li* 1982 WUN III 120; gw. *rekle, -liχ, rekloski*. — Od n. os. *Rek(i)el//Rak(i)el* SSNO IV 439 (: *rak*), w formie pluralnej. Lit.: SHGŁęcz II 68. EB

Rekli zob. **Rekle** (1)

Reklin, wś, ziel., gm. Siedlec, 8 km na płn.-zach. od Wolsztyna: *Reklino* (1417)1653, *Racolino* 1419 SHGPn IV 63; *Raclyno* 1426 RWlkp III nr 1269; *Reklino* 1431 SHGPn IV 64; *Reklina* 1446 SHGPn(PG 2, 170); *Ryclino* 1450, *Reclyno* 1491 SHGPn IV 64; *Reclino* 1530 SHGPn(ASK 3, 128v); *Reklino* 1580–81 ŻDz XII 78; *Reklino* 1622–24, *Reklin* 1775 PPozn(Tab 1, 79 i 7, 8v); *Reklin* 1783–84 RejKor 728; *Reklin* al. *Reklino* 1888 SG IX 603; *Rechlin* 1902 MycPn 51; *Reklin* 1933 SkBy 1435; *Reklin, -na* 1982 WUN III 120. — Od n. os. *Rekla* SSNO IV 460 (: n. os. *Rak* lub ap. *rak*), z suf. *-ino*, przejściowo i ostatecznie z suf. *-in*. W zapisach n. poświadczono p̄npol. przejście *Ra-* > *Re-* oraz *-kl-* > *-chl-*. Lit.: SHGPn IV 63–4; PPozn 255. ZZ

Reklinek, wś, ziel., gm. Siedlec, 8,5 km na płn.-zach. od Wolsztyna: *Reklińskie Oleńdry* XVII Rusiński 129; *Reklińskie Holendry*, niem. *Reklin Hauland*, os. 1888 SG IX 604; *Rechlińskie oleńdry* 1902 MycPn 51; *Reklinek*, niem. *Niederhausen* 1921 Sk X 116, 154; *Reklinek* 1933 SkBy 1435; *Reklinek, -nka* 1982 WUN III 120. — Dawniej n. zestawiona *Reklińskie Holendry//Oleńdry*; pierwszy człon od n. pobliskiej wsi *Reklin*, w formie przym., drugi człon od ap. *holendry, oleńdry*, zob. *Holendry* (1). Forma *Reklinek*, zuniwerbizowana za pomocą suf. *-ek*, wprowadzona po 1918 r. ZZ

Reklino zob. **Reklin**

Reklińskie Holendry zob. **Reklinek**

Reklińskie Oleńdry zob. **Reklinek**

Reknitz zob. **Rekownica** (1)

Rekojady zob. **Rakojady**

Rekow zob. **Rekowo** (1, 4, 5, 6, 8), **Rekowo** **Lęborskie**

Rekowe, leśn., dawniej wś, olszt., gm. Jedwabno, 13 km na płd.-zach. od Szczytna: *Rekowen* 1789 Goldb I 181; *Rekowen*, leśn. 1820 Wald 214; *Rekowen, Rekowo, -a*, opustoszała wś ok. 1859 SzcześTeka 52; *Rekowen* — *Rekowe* 1879 KętN 190; *Rekowe*, leśna os. 1888 SG IX 604; *Reckau* 1938, *Rekowen* — *Rekowo*, leśn. 1946 Ley I 64; *Reckau (Rekowen)* — *Rekowe*, os. 1951 Rosp 270; *Rekowe, -wego* 1982 WUN III 120. — Wieś powstała po 1820 r. na obszarze dawnej gajówki, w pobliżu Jeziora *Rekowego* i wsi *Rekownica* (2), stąd niem. postać n. *Rekowen* i pol. *Rekowo, Re-*

kowe. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 161. RP

Rekoben zob. **Rakówko** (1), **Rekowe**

Rekowice zob. **Rakowice** (6), **Rękowice**

Rekowiec zob. **Rakowiec** (7), **Wyględów** (2)

Rekownica (1), wś, gdań., gm. Nowa Karczma-Liniewo, 9,5 km na płn.-wsch. od Kościerzyny: *Rekownice* 1255, *Rokownica* (!) 1339 SIOc IX 460; *Rakownica* 1534 Inwwłoc 120; *Rekownicza* 1570 ŻDz XXIII 169; *Rękowynicza* 1583, *Rokownica*, *Rekownice*, *Rekownicza* 1599 Font I–III 31, 453, 457, 460; *Rekownica* 1682 Font V 97; *Rekownica* 1720, 1749 Font XVI–XIX 536, 157; *Rekownitza* 1789 Goldb II 199; *Rekownica* 1796–1802 MpSchröt IX; *Reknitz* — *Rekownica* 1879 KętN 25; *Rekownica*, niem. *Reknitz* al. *Reknitz* 1888 SG IX 604–5; *Recknotz*, fr. *Rekownitza*, *Rakownicza*, *Rękowynicza* 1912 Bär 97; *Rekownica*, niem. *Reknitz* 1921 Sk XI 32, 85; *Rękowynica* (*Recknitz*) 1925 Krzep 99; *Rekownica* 1933 SkBy 1435; *Rekownica* 1952 UW 192; *Rekownica*, -cy 1982 WUN III 120; gw. dawniej *rekuovnica*, później *rekovnica*, -*ńici*, *rekofski*. — Od przym. *rakowy* (: *rak*), z suf. -*nica*. Nagłosowe *Ra-* realizowane jako *Re-*. Forma *Rękownica* zapewne w wyniku adideacji do ap. *ręka*. H. Górniewicz na podstawie znaczenia podstawy motywacyjnej uważa, że n. m. pochodzi od n. rz. **Rekownica*, na co jednak brak poświadczeń źródłowych. Lit.: Breza, PMT I 99; Górniewicz, -*ica* 75–6. WK

Rekownica (2), wś, olszt., gm. Jedwabno, 15,5 km na pld.-zach. od Szczytna: *Rekownitza* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Rekownitza* 1820 Wald 214; *Rekownitza*, *Rekownica*, -*y*, wüstig, wś ok. 1859 SzcześTeka 52; *Rekownitza* — *Rekownica* 1879 KętN 190; *Rekownica* 1888 SG IX 605; *Rakownica* — *Grosswalde* 1921, *Rekonitza* 1941 Choj 33; *Grosswalde* — *Rekownitza* 1946, *Rekownica* 1921 Ley I 62; *Grosswalde* — *Rekownica*, -*y*, *rekownicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rekownica*, -*cy* 1982 WUN III 120. — Od n. os. *Rak*, *Rek* albo od ap. *rak*, *rakowy* (z płnpol. przejściem *ra* > *re*), z suf. -*ownica*. Wieś powstała w 1710 r.; położona jest nad strumykiem o tej samej nazwie. W 1921 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Grosswalde*, która upamiętnia nazw. założyciela wsi, niejakiego *Grossa* (zob. Gause 52). Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 144. RP

Rekownitza zob. **Rekownica** (1, 2)

Rekowo (1), dziś *Rekowo Dolne*, wś, i *Rekowo Górne*, os., dawniej wś, gdań., gm. Puck, 2,5 km na płn. od Redy: *Rekow*, *Recow* 1323 CdP II 682; *Rekow* 1342 PrUr III 366; *Rekau* ok. 1400 LorX 163; *Rekow* (1438) GZ 127; *Recowo* 1534 Inwwłoc 117; *Rakowo*, wsi *Rakowa*, z *Rakowem* 1565 Lupom 109, 110; *Rekowo* 1570 ŻDz XXIII 275; *Rakowo* 1583, 1599 Font I–III 18, 485; *Rekowo*, wsi *Rekowa* 1627 Font XXXIX 14; *Rakowo* 1664 Font XXXII 116; *Rakowo* 1678 Font XXXIX 80; *Rekowo* 1749 Font XVI–XIX 286; *Reckau* 1789 Goldb II 199; *Reckau* 1796–1802 MpSchröt IV; *Rekau* — *Rekowo* 1879 KętN 46; *Rekowo*, *Rakowo*, niem. *Rekau* 1888 SG IX 605–6; *Rekau*, fr. *Rakowo*, *Rekowo* 1912 Bär 98; *Rekowo*, niem. *Rekau* 1921 Sk XI 69, 85; *Rekowo*, obszar dw. 1933 SkBy 1435; *Rekowo* 1952 UW 196; *Rekowo Dolne*, *Rekowo Górne*, dwie wsi 1969 PMT III 28, 33; *Rekowo Dolne*, *Rekowo Górne*, -*wa* -*nego* 1982 WUN III 120; gw. *räk^uow^o*, -*va*, *räk^uovski* Lor A 30, później *dülⁿi rek^uov^ue*, *dülnorek^uefs^{ci}*, *gürⁿi rek^ueue*, *gürⁿo-rek^uefs^{ci}*. — Od n. os. *Rak*, *Rek* (: *rak*), z suf. -*owo* i płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*. Współczesnie n. zestawione; człony drugie od przym. *górnny*, *dolny*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 123; Treder, PMT III 28, 32, 72. WK

Rekowo (2), wś, kosz., gm. Polanów, 12 km na zach. od Polanowa: *Reickow* 1575 PMT XIII 62; *Reickow* 1590 RzDuma I 74; *Rocow* (!) 1618 MpLub; *Reckow* 1751 RzDuma I 74; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Reckow* 1804 RzDuma I 74; *Reckow F.* — *Rekowo*, -*wa*, *rekowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rekowo* — *Reckow F.*, os. 1951 Rosp 270; *Rekowo*, -*wa* 1982 WUN III 120. — Od n. os. *Rek*, *Rak*, z suf. -*owo*. Zapisy potwierdzają płnpol. przejście *Ra-* > *Re-*. Nazwa zmieniona jako *Reickow*, *Reckow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Rekowo*. Lit.: RzDuma I 74, III 62–5; Belchnerowska, PMT XIII 62. BCz

Rekowo (3), wś, płoc., gm. Zawidz, 10,5 km na pld.-wsch. od Sierpeca: *Rekowo* deserta 1783–84 RejKor 621; *Rekowo* 1877 Zin II 105; *Rekowo* 1888 SG IX 605; *Rekowo* 1921 Sk I 169; *Rekowo* 1952 UW 37; *Rekowo*, -*wa* 1982 WUN III 120. UW

Rekowo (4), wś, słup., gm. Bytów, 9 km na pld. od Bytowa: *Rekow* (1438) GZ 135; *Rakowo*

Rekowo

1598 Font III 485; *Rekow* 1607 PMT IX 54; *Recow* 1618 MpLub; *Rekowo*, *Rekau* 1686–87 Font XI–XV 841, 855; *Rakowo* 1686 LorSNH 96; *Reckow* 1747/48 Font XLVI 174; *Reckow* 1784 Brüg II 1089; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Reckow* — *Rekowo* 1879 KętN 223; *Rekowo*, niem. *Reckow* 1888 SG IX 606–7; *Reckow* — *Rekowo*, *-wa*, *rekowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rekowo*, *-wa* 1982 WUN III 120; gw. *rek^uow^o*, *räk^uow^o*, *-va*, *räk^uoski*. Lit.: LorSNH 96; Surma, PMT IX 54; Belchnerowska, HE VII 131; RzDuma III 62–5. BCz

Rekowo (5), os., dawniej wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 9 km na płd. od Kamienia Pomorskiego: *Rekow*, *Rekowe* 1321 PU VI 58; *Rekow* 1540 PomKirch II 24; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Reckow* 1835 MpUMbl 771; *Reckow* — *Rekowo*, *-wa*, *rekowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rekowo* — *Reckow*, wś 1951 Rosp 270; *Rekowo*, *-wa* 1982 WUN III 120. Lit.: RzDuma II 48, III 62–5; LorSNH 96. BCz

Rekowo (6), wś, szczec., gm. Kobylanka, 15 km na zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Rekow* (1173)1450, *Recow* (1180–83)XV, *Racou* (1187) XV PU I 82, 109, 143; *Recowe* (1255)1309 PU II 21; *Recow* 1323 PU VI 179; *Recow* 1345 CdB A XVIII 388; *Recow* 1618 MpLub; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Reckow* 1834–35 MpUMbl 1241; *Reckow* — *Rekowo*, *-wa*, *rekowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Rekowo*, *-wa* 1982 WUN III 120. Lit.: RzDuma II 48, III 62–5; LorSNH 96. BCz

Rekowo (7), wś, szczec., gm. Radowo Małe, 8 km na zach. od Łobza: *Reckowe* 1366 TrautmElb II 57; *Reckow* 1618 MpLub; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Reckow* 1834 MpUMbl 966; *Reckow* — *Rekowo*, *-wa*, *rekowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rekowo* (*Łobeskie*) — *Reckow* 1951 Rosp 270; *Rekowo*, *-wa* 1982 WUN III 120. — Okresowo n. z członem dyferencyjnym od n. pobliskiego miasta *Łobez*. Lit.: RzDuma II 48, III 62–5; LorSNH 96; TrautmElb II 57. BCz

Rekowo (8), wś, szczec., gm. Wolin, 8 km na zach. od Kamienia Pomorskiego: *Reckowe* 1495 TrautmElb II 57; *Rekow* XVI RzDuma II 48; *Reckow* 1779 Brüg I 275; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Reckow* 1829 MpUMbl 684; *Reckow* — *Rekowo*, *-wa*, *rekowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rekowo*, *-wa* 1982 WUN III 120. Lit.: RzDuma II 48, III 62–5; TrautmElb II 57. BCz

Rekowo zob. **Rakowo** (1, 1a, 4a, 6, 7, 9), **Rakowo-Boginie**, **Raków** (5a), **Rekowe**

Rekowo Dolne zob. **Rekowo** (1)

Rekowo Górne zob. **Rekowo** (1)

Rekowo Lęborskie, wś, słup., gm. Nowa Wieś Lęborska, 9 km na płn. od Lęborka: *Rekow* 1393 LorSNH 96; *Rekow* (1438) GZ 125; *Rekowo* 1534 Inwwłoc 117; *Rekow*, *Reckow* 1638 Font XLVI 48, 69; *Reckow* 1789 MpGillyPom; *Rekowo*, niem. *Reckow* 1888 SG IX 607; *Reckow* — *Rekowo*, *-wa*, *rekowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rekowo* (*Lęborskie*) — *Reckow* 1951 Rosp 270; po zmianie *Rekowo Lęborskie*, *-a* *-iego* 1953 MPol nr A-92; *Rekowo Lęborskie*, *-wa* *-kiego* 1982 WUN III 120. — Od n. os. *Rek*, *Rak*, z suf. *-owo*. Nazwa zniemczona jako *Reckow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rekowo*, później *Rekowo Lęborskie*. Lit.: LorSNH 96; RzDuma III 62–5. BCz

Rekowo Łobeskie zob. **Rekowo** (7)

Rekowska Dąbrowa zob. **Wojsk**

Rekówka, wś, rad., gm. Ciepeliów, 10 km na płn. od Lipska: [*Rakówka*] XVI AtSd 153; *Rakówka* 1674 ŻDz XV 58a; *Rakówka* 1787 Spis 393; *Rekówka* 1827 Tabella II 136; *Rekówka* 1888 SG IX 604; *Rekówka* 1921 Sk III 20; *Rekówka*, *-ki*, *rekowski* 1966 UN 26, 11. — Od n. os. *Rak*, *Rek*, z suf. *-ówka*. Lit.: KopRad 349. IN

Reksul zob. **Reksul**

Reksul, cz. wsi Tkaczewska Góra, okresowo wś, łódz., gm. Parzęczew: *Rexul* 1793 MpPerŁęcz; *Rexul* 1827 Tabella II 137; *Reksul* 1877 Zin II 105; *Reksul*, kol. i os. 1888 SG IX 607; *Reksul*, wś i folw. 1902 Przew II 121; *Reksul* 1921 Sk II 50; *Reksul*, wś 1933 SkBy 1435; *Reksul*, *-tu* 1982 WUN III 120. — Początkowo *Reksul*, od n. os. *Reksul*, por. też n. os. *Reksulak* (od niem. n. os. *Raks*, *Reks* : im. złożonych na *Ragin-* lub *śrw-niem. recke, reke* ‘wygnaniec, prześladowany’) RymSEN II 337. EB

Reks(z)owice zob. **Rększowice**

Rekuschin zob. **Rukosin**

Relaw zob. **Rulewo**

Relet zob. **Loret**

Rembelszczyzna, wś, warsz., gm. Nieporęt, 7 km na płd.-wsch. od Legionowa: *Rebielskie Kąty* 1783 MpPerMz; *Rembelszczyzna* 1827 Tabella II 136; *Rembelszczyzna* 1839 MpKwat IV 3; *Rembalielszczyzna* 1888 SG IX 609; *Rembelsz-*

czynna 1902 Przew II 121; *Rembelszczyzna* 1921 Sk I 191; *Rembelszczyzna*, -ny, *rembelszczański* 1971 UN 132, 16. — Dawniej *Rębielskie Kąty*; pierwszy człon od nazw. *Rębielski//Rembielski* RymSEN II 343, drugi człon od ap. *kąt*, w l. mn. Później uniwersalizacja za pomocą suf. -izna. UB

Remberg zob. **Chlebowo** (4)

Rembertowska Wola, wś zaginiona, identyfikowana z Wolą Komornicką, leżała koło Rembertowa i Komornik, warsz., gm. Tarczyn: *Ramberthowska Wola* 1424 SHGMz(W 1, 143v); *Volia Rambyterthowska* (1447)1456, *Rambyterthowska Volia* (1452)1457 SHGMz(MK 4, 53 i 4v-5); *Rambyrthowska Vołya* 1505 SHGMz(MK 18, 231). — Nazwa zestawiona; pierwszy człon od n. m. *Rembertów*, drugi człon od ap. *wola*. Lit.: SHGWarsz 240. UB

Rembertów (1), wś, warsz., gm. Tarczyn, 10 km na pñ. od Grójca: *Ramberthowo* 1416, *Rabirthowo* 1417 Czer nr 823, 930; *Ranbyterthowo*, *Rabyerthowo*, *Rambyterthowo* 1430 MkM II nr 553, 556, 571; *Rambyertowo* 1468 SHGMz(MK 5, 92); *srambierthowo* 1498 Warsz nr 1808; *Rambirthowo* 1534 SHGMz(MK 32, 55v); *Rembierkowo* 1580 ŹDz XVI 291; *Rembertow* 1783 MpPerMz; *Rembartów* 1827 Tabella II 136; *Rembertów* 1839 MpKwat IV 4; *Rembertów* 1888 SG IX 608; *Rembertów* 1921 Sk I 43; *Rembertów*, -towa, *rembertowski* 1971 UN 127, 42. — Od n. os. *Rambiart*, *Rembiert* (< niem. n. os. *Rembart* : im. złożone *Raginbert*) RymSEN II 347, z suf. -owo, wtórnie -ów. Zmiana *Rembierkowo* > *Rembertów* nastąpiła w wyniku tendencji do twardnienia spółgłosek miękkich wargowych w pozycji przed samogłoską (tak A. Bańkowski) lub w wyniku wyrównania do imion na -bert. Lit.: SHGWarsz 240-2; BańMorf 82. UB

Rembertów (2), cz. Pragi-Południe w Warszawie, dawniej wś, też mto: *Rembertów*, os. 1888 SG IX 608; *Rembertów*, wś 1902 Przew II 121; *Rembertów*, wś 1921 Sk I 192; *Rembertów*, mto 1939 DzU nr 28, poz. 186; *Rembertów*, -towa 1982 WUN III 120. UB

Rembiechowa, wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 14 km na pñ.-zach. od Jędrzejowa: *Rambechow* 1400 Krak nr CCCXIX(41); *Rambyechowa* 1450 Matr I nr 85; *Rambiechowa*, *Rambiechow* 1511-23 ŁLB I 573, 575; *Rąbyechowy* 1529 LR 130; *Rambieschowa* 1540 ŹDz XV 565; *Rembiechowa* 1573

ŹDz XIV 274; Rębiechowa 1783-84 RejKor 108; *Rembiechowa* 1827 Tabella II 136; *Rembiechowa* 1888 SG IX 608-9; *Rembiechowa* 1933 SkBy 1436; *Rębiechowa* 1952 UW 114; *Rembiechowa*, -wej, *rembiechowski* 1966 UN 21, 63; gw. *rebexova*, -y. — Dawniej *Rębiechów*, od n. os. **Rębiech*, por. n. os. *Rębiasza*, *Rębisz* SSNO IV 464 oraz n. os. typu *Radziech*, *Wilczech*, z suf. -ów, później -owa. Okresowo poświadczony wahania liczby, por. *Rębiechowy*. Lit.: KSand 168; KopKiel 198; NaSand 148; Nieckula, -ov- 172. IN

Rembiechowo zob. **Rębiechowo**

Rembiechów zob. **Rębiechów**

Rembieleńszczyzna zob. **Zawady** (11)

Rembielice Królewskie zob. **Rębielice Królewskie**

Rembielice Rządowe zob. **Rębielice Królewskie**

Rembielice Szlacheckie zob. **Rębielice Szlacheckie**

Rembielin (1), wś, ostroł., gm. Chorzele, 3 km na pñ.-zach. od Chorzel: *Rambielino* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 82v); *Rambyelino* (1442)1456 SHGMz(MK 3, 275); *Rabyelino* 1476 SHGMz(Ep. 13, 10); *Rambyelino Antiqua*, *Rambyelino Nova* 1485 SHGMz(Ep. 10, 394-395); *Rabyelino* 1485 SHGMz(Ep. 11, 126v-127); *Maior Rambielino* 1532 Matr IV/2, nr 16261; *Bagienicza Rambielino* 1532 AtMz; *Rębielin* 1567 ŹDz XVI 343; *Rambielino* 1783-84 RejKor 477; *Rembielin* 1827 Tabella II 136; *Rembielin* al. *Rambielino* 1888 SG IX 609; *Rembielin* 1902 Przew II 121; *Rembielin* 1921 Sk I 132; *Rembielin*, -na, *rembieliński* 1972 UN 140, 12. — Od n. os. *Rąbiel*, *Rębiel* SSNO IV 452 (: *rq-bać* Sstp VII 442), z suf. -ino, później -in. W XV w. dwa obiekty o n. zestawionych z członami od łac. przym. *antiquus* 'stary', *novus* 'nowy'. W XVI w. *Maior (Wielkie) Rębielino*, także wariant *Bagienicza-Rębielino*; człon pierwszy ponowiony z n. m. *Bagienice* (6). Postać *Rembielin* powstała w wyniku asynchronicznej wymowy ę. UB

Rembielin (2), wś, płoc., gm. Brudzeń Duży, 9 km na wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Rambyelino* 1452 Matr I nr 158; *Rambyelino* 1498 Matr II nr 1296; de *Rambielino* 1509 Matr IV/1, nr 488; *Rambielino* 1564 ŹDz XII 278; *Rambielino* 1783-84 RejKor 451; *Rambielino* 1789 Borucki 55; *Rambielino* 1789 MpPerPł; *Rambielino* 1827 Tabella II

Rembielin

136; *Rembielin* 1877 Zin II 105; *Rembielin* 1888 SG IX 609; *Rembielin* 1933 SkBy 1436; *Rembielin*, *-na* 1982 WUN III 120. KZ

Rembielin zob. **Zawady** (11)

Rembielinek, cz. Chorzel, dawniej wś, ostrol.: [*Rembielino Małe (Wola Rembielińska)*] XVI AtMz 210; *Rembielinko* 1783–84 RejKor 477; *Rembielinko* 1827 Tabella II 136; *Rembielinek* 1839 MpKwat IV 1; *Rembielinek*, wś 1888 SG IX 609; *Rembielinek* 1921 Sk I 132; *Rembielinek*, *-nka* 1982 WUN III 120. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Rembielin* (1), drugi człon od przym. *mały*. Obocznie w XVI w. *Wola Rembielińska*, od ap. *wola* i od n. m. *Rembielin*, w formie przym. Od XVII w. n. w postaci zuniwerbizowanej, z suf. *-ko*, *-ek*. UB

Rembielinko zob. **Rembielinek**

Rembielino zob. **Rembielin** (1, 2)

Rembielino Małe zob. **Rembielinek**

Rembielszczyzna zob. **Rembelszczyzna**

Rembiertowo zob. **Rembertów** (1)

Rembiertów, wś zaginiona, leżała w pow. radomskim, w par. Sieciechów: *Rambiertow* 1252, in *Rambiertow* 1408 SHGSd(kartoteka); *Rambyerthow* ... Confinat cum villis Garbathka, Polyczna, Kozynicze, Jedlna, Grodek 1470–80 DB III 266–7; *Rambyrthow* 1490, *Rambyerthow* 1507 SHGSd(kartoteka); *Rabyertow*, *Rambyrtow* 1529 LR 404, 406; *Rambyertow*, *Rembiertow* 1564–65 Lusand 197, 251; *Rembiertow* 1569 ŻDz XIV 322; wsi ... *Rembiertow* 1660–64 Lusand I 140. — Od n. os. *Rembiert* (: niem. n. os. *Rembart*, ta od im. złożonego *Raginbert*) RymSEN II 347, z suf. *-ów*. Zdaniem J. Nalepy n. pochodzi od niem. im. *Reinbert*, z asymilacją *-n-* > *-m-* przed *-b-*. Lit.: KSand 168; NaSand 148; Nieckula, *-ov-* 172. IN

Rembieskie zob. **Rębieskie**

Rembieskie Stare zob. **Rębieskie**

Rembiszewo zob. **Remiszew** (1)

Rembieszewo zob. **Ręboszewo**

Rembiszewo Studzianki zob. **Rębiszewo-Studzianki**

Rembiszewo Żegadły zob. **Rębiszewo-Zegadły**

Rembiesznica, kol., dawniej wś, włoc., gm. Zbójno, 10 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzyń: *Czosnowko* 1839 MpKwat II 2; *Rembiesznica*

1877 Zin II 105; *Rembiesznica* al. *Rembiosznica*, dawniej *Czosnowek*, wś 1888 SG IX 609–10; *Rembiesznica*, wś 1921 Sk I 62 *Rembiesznica*, wś 1933 SkBy 1436; *Rembiesznica*, *-cy*, *rembiesznicki*, wś 1972 UN 177, 8; *Rembiesznica*, *-cy* 1982 WUN III 120. — Dawniej *Czosnowko*, *Czosnowek*, od ap. *czosnek*, z suf. *-ówko*, *-ówek*. Obocznie *Rembiosznica*//*Rembiesznica*, zapewne od n. pobliskiej wsi *Rembiocha*, z suf. *-nica*. UB

Rembieszów, wś, sier., gm. Zapolice, 11 km na pld. od Zduńskiej Woli: *Rambessow* 1391 SHGŁęcz II 68; *Rambyczky* (!) 1403 Koz VII 69; *Rambieszewo* 1486 HMil 10; *Rambiesow* 1511 ŻDz XIII 194; *Rabyessow* 1511/12 VisitGn 437; *Rabyeschowo* 1511–23 ŁLB I 476; *Rembyesschow* 1552 ŻDz XIII 243; *Rębieszow* 1783–84 RejKor 181; *Rembiszów* 1827 Tabella II 137; *Rembieszów* 1877 Zin II 105; *Rembieszów* 1888 SG IX 610; *Rembieszów* 1921 Sk II 47; *Rembieszów*, *-szowa*, *rembieszowski* 1974 UN 42, 40; gw. *rymbesuf*, *-sova*, *rymbeski*. — Od n. os. *Rębiesz*, *Rembiesz* (: *rąbać*, *rąb* ‘wycinanie drzew, wyrąb; zaokrąglony koniec młota lub siekiery’) RymSEN II 343, *Rębisz* SSNO IV 464, z suf. *-ów*, *-ewo*, *-owo*. W formie *Rembiszów* samogłoska *-e-* uległa zwężeniu, a w formach gw. nastąpiła zmiana *-e-* > *-y-* w wyniku podwyższenia artykulacji. Lit.: SHGŁęcz II 68; Nieckula, *-ov-* 172. EB

Rembieszyce, wś, kiel., gm. Małogoszcz, 13,5 km na pln. od Jędrzejowa: *Rambieszcicze* (1166–67) CdP III 7; *Rambiescici* (1174–76) KMłp II 8; de *Rabesicz* 1388 DKrak 40; de *Rambeszcicz* 1389 Krak nr 5129; *Rambieszczyce* 1420 KMłp IV 185; *Rambyeszycze* 1437 Mog 128; *Rambeszcicze* 1448 SHGSd(TerrCrac 150, 330); *Rambyeszycze* 1470–80 DB III 373; *Rambyeszycze* 1508 ŻDz XV 484; *Rambyeszycze* 1511–23 ŁLB I 579; *Rambieszcicze* 1540 ŻDz XV 563; *Rambieszcicze* 1573 ŻDz XIV 272; *Rębieszyce* 1783–84 RejKor 108; *Rembieszyce* 1827 Tabella II 136; *Rembieszyce* 1888 SG IX 610; *Rembieszyce* 1921 Sk III 34; *Rembieszyce*, *-szyc*, *rembieszycki* 1966 UN 21, 73; gw. *rebesyce*, *-syc*, *rebeski*. — Dawniej *Rębieszczyce*, *Rębieszczyce*, od n. os. **Rębieszec* lub **Rębieszek* (: *rąbać*), z suf. *-icy*, *-ice*. Wtórne skrócenie podstawy, por. n. os. *Rębiesz*, *Rembiesz*. W postaci współczesnej z *-em-* usankcjonowana została asynchroniczna

wymowa nosówki *ę*. Lit.: KSand 168; KopKiel 248. IV

Rembiki zob. **Rzębiki**

Rembiocha, wś, włoc., gm. Zbójno, 11 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Rembiocha* 1564–68 Biliński 52; *Rębiocha* 1783–84 RejKor 488; *Rembiocha* 1784 MpPerPł; *Rembiocha* 1825 Gawarecki 153; V. W. *Rembiochy* 1806 MpTex VI; *Rembiocha* 1839 MpKwat II 2; *Rembiocha* 1877 Zin II 105; *Rembiocha* 1888 SG IX 610; *Rembiocha* 1933 SkBy 1436; *Rembiocha* 1952 UW 52; *Rembiocha*, -chy, *rembiowski* 1972 UN 177, 8. — Od n. os. **Rębiocha* Koz VII 69, por. *Rembiecha* (: *rąbać*) RymSEN II 343. KZ

Rembiochy zob. **Rembiocha**

Rembiosznica zob. **Rembiesznica**

Rembisze zob. **Rębisze-Parcele**

Rembisze-Działy zob. **Rębisze-Działy**

Rembisze-Kolonia zob. **Rębisze-Kolonia**

Rembiszewko zob. **Rembowo**

Rembiszewo zob. **Rembowo**, **Remiszew** (1)

Rembiszowo zob. **Remiszew** (1)

Rembkowo zob. **Rębkowo**

Rembkowska Wola zob. **Wola Rębkowska**

Rembków zob. **Rębków**

Remboszewo zob. **Ręboszewo**

Remboszewo zob. **Ręboszewo**

Rembow zob. **Rębowo** (2)

Rembowo, wś, olszt., gm. Janowo, 16 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Rambischewo* 1418 SHGMz(MK 6, 313); *Rambiszewo* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 78v); granicies *Rambowske* 1532 MkM II nr 392; ad granicies *Rambowskye* 1490 SHGMz(MK 6, 244); *Rembiszewko*, *Rembowo* 1567 ŻDz XVI 340; *Rembowko*, *Rembowo* 1783–84 RejKor 444; *Rembowo zembrzuś* 1827 Tabella II 137; *Rembowo* 1888, *Zembrzus Rembowo* 1895 SG IX 611, XIV 570; *Zembrzus Rembowo* 1921 Sk I 129; *Rembowo* 1952 UW 31; *Rembowo*, -wa 1982 WUN III 120. — Pierwotnie dwa obiekty: *Rębiszewo* i *Rębowo*. *Rębiszewo* od n. os. *Rębisz* SSNO IV 464, z suf. -ewo, a *Rębowo* od n. os. **Ręb*, *Rąb* SSNO IV 453, z suf. -owo, choć nie można wykluczyć związku nazw z czas. *rąbać*, stp. *rębić* ‘ścinać, wycinać’, ap. *rąb* ‘wycinanie drzew w lesie, cięcie’, też *rąbież* ‘miejsce wyrąbane’ SEBor 512. W XVI w. oboczna n. *Rembiszewko*, z suf. -ko; później wieś została wchło-

nięta przez *Rembowo*. W XVIII w. *Rembówko* i *Rembowo*, okresowo występuje też n. zestawiona *Rembowo-Zembrzus*//*Zembrzus-Rembowo*, zob. *Zembrzus-Mokry Grunt*. Ustaliła się postać z zapisem *ę* jako *em*. Lit.: BorkCiech 70. UB

Rembowo zob. **Rębowo** (2, 3, 4, 5, 6), **Rębów** (2)

Rembowo-Zembrzus zob. **Rembowo**

Rembowola zob. **Rębowola**

Rembów (1), wś, dawniej mto, kiel., gm. Raków, 18 km na pln.-zach. od Staszowa: [*Wrębów*] XVI AtSd 164; *Rębow* 1783–84 RejKor 239; *Rębow* 1791 MpPerSd; *Rembów* 1827 Tabella II 137; *Rembów* 1888 SG IX 611; *Rembów* 1921 Sk III 87; *Rembów*, -bowa, *rembowski* 1966 UN 27, 60. — Od n. os. **Ręb*, *Rąb* SSNO IV 453 (: *rąbać*), z suf. -ów. Zdaniem K. Rymuta os. powstała na miejscu wyrąbanym w lesie, stąd jej n. pochodzi od *rąbać*, *rąb*. Pierwszy zapis *Wrębów* to wynik absorpcji przyimka *w*. Miasto założył w 2. poł. XVI w. Jan Sienieński, kasztelan żarnowski. Lit.: KopKiel 198; RymNmiast 204; Miasta polskie w tysiącleciu I 535–6. IN

Rembów (2), wś, sier., gm. Brzeźnio, 7,5 km na pln.-wsch. od Złoczewa: *Rembów* 1877 Zin II 105; *Rembów*, folw. 1888 SG IX 611; *Rembów*, folw. 1902 Przew II 121; *Rembów*, kol. 1921 Sk II 96; *Rembów*, wś 1933 SkBy 1436; *Rembów*, -bowa, *rembowski* 1972 UN 50, 11. EB

Rembów (3), wś, sier., gm. Łask, 7,5 km na pln.-wsch. od Łasku: *Rembów* 1827 Tabella II 137; *Rembów* 1877 Zin II 105; *Rembów*, kol. i karcz. 1888 SG IX 611; *Rembów*, kol. 1902 Przew II 121; *Rembów*, wś 1921 Sk II 40; *Rembów*, -bowa, *rembowski* 1974 UN 42, 15. EB

Rembów zob. **Rębów** (1, 2)

Rembów Rządowy zob. **Rębów** (2)

Rembów Soldacki zob. **Rębów** (2)

Rembówko zob. **Rembowo**, **Rębówko**

Remenkin zob. **Remiękin**

Remenkinie zob. **Remiękin**

Remienkinie zob. **Remiękin**

Remiękin, dziś *Remieñkiñ*, wś, suwał., gm. Krasnopol, 14 km na zach. od Sejn: *Remiękinie* 1740 Falk I 40; *Remienkinie* 1745 PWiG 2; *Remienkinie* 1758, *Remiekinie* 1792, *Remiękinie*, *Remiękin*, *Remiekinie* 1807 Falk I 40; *Remenkinie* 1827 Tabella II 137; *Remenkin* 1839 MpKwat VI 3; *Re-*

Reminkinie

mienkinie 1877 Zin II 105; *Remienkinie* 1888 SG IX 613; *Remienkinie* 1902 Przew II 122; *Remieńkiń* 1921 Sk V 82; *Remienkiń* 1933 SkBy 1436; *Remienkinie* 1962 SkBiał 125; *Remienkiń* 1967 SM 963; *Remiękiń*, *-nia* 1982 WUN III 120; po zmianie *Remieńkiń*, *-nia*, *remieńkiński* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *reńeńkiń*, *-ńa*. — Nazwa ponowiona z n. jez. i ostępu o współczesnej n. deminutywnej *Remienkiniek*, por. *Romyjkinis* 1559, *Remieskyni* 1602 Falk I 40. Hydronim jest adaptacją fonetyczną n. lit. *Rameikinis*, utworzonej od lit. im. *Rameikis*, *Rameikà* Lpvž II 570, por. prus. n. os. *Romeyke* TAP 83, z suf. *-inis*, zaadaptowanym jako *-inie*, później *-in//iń*. Wieś założono po zarazie z 1711 r. na miejscu dawnego ostępu. Lit.: Falk I 40–44. EB

Reminkinie zob. **Remiękiń**

Remis zob. **Remiszew** (2)

Remiszew (1), dziś *Remiszew Duży* i *Remiszew Mały*, dwie wsi, siedl., gm. Repki, 6 i 7 km na pld.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Rembiszewo* 1569 UPL 280; *Rembiszewo*, Truski i *Chrome*, z *Rembisowa* i *Chrome*, z *Rembiszewa* 1580 ŻDz XVII/1, 25, 72; *Remiszew Wielki* sive *Chrome* i *Remiszew Mały* 1676 CzRkps nr 1099; *Remiszewo wielkie* i *Remiszew Mały* 1793 SHGPd(Regof 12, 7); *Remiszew* 1795 MpPerPd; *Remiszew*, *Remiszewek* 1827 Tabella II 137; *Remiszew mały* i *wielki* 1877 Zin II 106; *Remiszew Mały* i *Wielki*, wś 1888 SG IX 613; *Remiszew Mały*, *Remiszew Wielki*, dwie wsi 1902 Przew II 122; *Remiszew Wielki* i *Remiszew Mały* 1921 Sk IV 104; *Remiszew Mały*, *Remiszew Wielki*, dwie wsi 1933 SkBy 1436; *Remiszew Duży* 1952 UW 41; *Remiszew Duży*, *-wa-żego*, *Remiszew Mały*, *-wa -lego* 1982 WUN III 120. — Początkowo *Rembiszewo*, *Rembiszowo*, od n. os. *Rębisz* SSNO IV 464, z suf. *-ewo*, *-owo*. Od XVII w. *Remiszew*, w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-mb-* > *-m-*. Nazwa *Chrome* od n. os. *Chromy* RymSEN I 84 lub od przym. *chromy*. Nazwa *Remiszewek* powstała wskutek uniwersalizacji przy użyciu suf. *-ek*. Człony odróżniające od przym. *duży*, *mały*, *wielki*. EB

Remiszew (2), wś, sier., gm. Łask, 6 km na pld.-wsch. od Szadku: *Remis* 1827 Tabella II 137 (tu?); *Remiszew* 1877 Zin II 106; *Remiszew*, os. włośc. 1888 SG IX 613; *Remiszew*, wś 1921 Sk II 102; *Remiszew* 1952 UW 104; *Remiszew*, *-szewa*,

remiszewski 1974 UN 42, 16. — Od n. os. *Remisz* (: im. typu *Remigiusz*, *Jeremiasz*, niem. n. os. *Rem*) RymSEN II 347, z suf. *-ew*. EB

Remiszew Duży zob. **Remiszew** (1)

Remiszew Mały zob. **Remiszew** (1)

Remiszew Wielki zob. **Remiszew** (1)

Remiszewek zob. **Remiszew** (1)

Remiszewice, wś, piotr., gm. Będków, 14 km na pld.-wsch. od Tuszyna: de *Rominisouiz* (1217) XVII Sul 317; *Romisowicze*, *Romisowice* (1342) XVI SHGŁęcz II 68; *Romisowicze* 1373 KW III 400; *Romysowice* 1397 SHGŁęcz II 68; *Rome-sowice* (1405) XVII Sul 366; *Romischowice* 1511 ŻDz XIII 199; *Romyschewycze* 1511–23 ŁLB II 178, 194, 228; *Ronyssowicze* 1552 ŻDz XIII 266; *Remiszewice* 1783–84 RejKor 862; *Remiszewice* 1827 Tabella II 137; *Remiszewice* 1888 SG IX 613–4; *Remiszewice* 1921 Sk II 63; *Remiszewice*, *-wic*, *remiszewski* 1974 UN 40, 8. — Początkowo *Romisowice*, od n. os. **Romis*, *Romiesz* SSNO IV 486 (: *Roman*), z suf. *-owice*, wtórnie *-ewice*. W XVI w. także *Ronisowicze*, zapewne pod wpływem upodobnienia spółgłosek *m–ń*. Od XIX w. n. *Remiszewice* — adideacja do n. os. *Remisz*. Lit.: SHGŁęcz II 68. EB

Remki, wś, płoc., gm. Pacyna, 11 km na pld. od Gąbina: *Podczachy Remki* 1579 ŻDz XVI 209; *Remki* 1783–84 RejKor 720; z *Remkami* 1789 Lu-raw 229; *Remki* 1792 MpPerRw; *Remki* 1827 Tabella II 137; *Remki* 1888 SG IX 615; *Remki* 1933 SkBy 1436; *Remki*, *-mek*, *remkowski* 1971 UN 125, 21. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon od n. m. *Podczachy* (zob.), drugi człon od n. os. *Remek* SSNO IV 461, w formie pluralnej. UW

Remmen zob. **Rębno**

Rempin, wś, płoc., gm. Gozdowo, 15,5 km na pld.-zach. od Sierpca: *Rampyno* (1305)1509 AC III nr 284; *Rampino* 1447, *Rampyno Carskye* 1531 SHGPł 256; *Rempino* 1578 ŻDz XVI 19; *Rempino* 1784 MpPerPł; *Rempino* 1827 Tabella II 137; *Rempin* 1877 Zin II 106; *Rempin* 1888 SG IX 615; *Rempin* 1921 Sk I 171; *Rempin* 1952 UW 37; *Rempin*, *-na* 1982 WUN III 121. — Od n. os. *Rempa//Repa* (: gw. *rapać*, *rapić* 'uragać') RymSEN II 343, z suf. *-ino*, *-in*. Również n. zestawiona *Rempino Karskie*; człon odróżniający od n. os. *Kars* SSNO II 540, w formie przym. Lit.: SHGPł 256; ZMaz 319. UW

Remunendorf zob. **Sągłewo**

Renardowice, cz. Czechowic-Dziedzic, dawniej wś, kat.: *Renardsdorf*, pohlńisch *Renardowitz*, oder auch *Rengerdowicze* 1804 Mrózek 151; *Renardsdf.* 1831 MpRey nr 192; *Renardowitz*, kol. 1836 Mrózek 151; *Renardowice*, niem. *Renardowitz*, wś 1888 SG IX 615; *Renardowice*, *Renardowitz* 1900 Mrózek 151; *Renardowice*, wś 1921 Sk XII 3; *Renardowice*, os. 1933 SkBy 1436; *Renardowice*, -wic 1982 WUN III 121. — Od nazw. założyciela *Renarda*, z suf. *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Renardowitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Renardowice*. Lit.: SNGŚI XI 121, Mrózek 151. JCh

Renardowitz zob. **Renardowice**

Renardsdorf zob. **Renardowice**

Renczko zob. **Reńsko** (1)

Rengen zob. **Tarpno** (2)

Rengeri Villa zob. **Krosnowice**

Rengersdorf zob. **Krosnowice**, **Stankowice** (2), **Stanów**

Renice, wś, gorz., gm. Myślibórz, 5 km na pń.-wsch. od Myśliborza: *Reniz* 1260 PU II 70; *Rentze*, *Renske* (!) (1298) CdB A XVIII 443; *Rentz* (1325) CdB A XXIV 13; *Rentze*, *Rentz* 1337 LandbNM 91, 109; *Rentsze* (1479) CdB A XVIII 495; *Reynitz* (1499) CdB C II 440; *Reentz* 1572 SHGNM (Ost 89); *Rentz* 1608 SHGNM (Eickstedt 229); *Rehnitz* 1833 MpUMbl 1561; *Rehnitz* — *Renice*, *-ic*, *renicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Renice*, *-nic* 1982 WUN III 121. — Wyjściową formę n. trudno ustalić ze względu na zmienione zapisy źródłowe. Może od psł. **rěň* ‘piaszczysta mielizna’ TrautmElb II 17, z suf. *-ica* lub *-ice*. Formę *Renice* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: TrautmElb II 17; Siciński, OSG VIII 72–3; Belchnerowska, HE VII 131; SGorz 228–30. BCz

Renickendorf zob. **Rytwiny**

Renis zob. **Ryńsk**

Renkau zob. **Rękowo**

Renkeri Villa zob. **Krosnowice**

Renkieczkie zob. **Kłonówka** (1)

Renkszowice zob. **Rększowice**

Renkussen zob. **Rękusy**

Rennersdorf zob. **Kolonia Renerowska**, **Ornontowice**, **Rusinów** (6), **Rynarce** (2)

Rensee zob. **Rządź**

Rensekow zob. **Rzęskowo**

Rensen zob. **Ramzy**, **Rańsk**, **Rządź**

Rensin zob. **Rządź**, **Rzęsin**

Renско zob. **Reńsko** (1)

Renta, wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 6 km na pń.-wsch. od Grabowa nad Prosną: locum *Reta* 1752, pole pod *Retą* 1810 Koz V 239; *Retta* 1839 MpKwat IV 1; *Renta* 1877 Zin II 106; *Renta* 1888 SG IX 617; *Renta* 1902 Przew II 122; *Renta* 1933 SkBy 1436; *Renta*, *-ty* 1982 WUN III 121. — Dawniej *Reta*, od ap. *reta* ‘marzana, roślinna z rodziny marzanowatych’ SW II 891, V 521, por. też n. *Reta Śmilowicka*. Obecna n. jest wynikiem adideacji do ap. *renta* ‘ta część produkcji, którą otrzymuje właściciel bogactw przyrody użytkowanych przy produkcji; stały roczny dochód z majątku lub kapitału; renta gruntowa’ SW V 514. PD

Rentienen zob. **Rentyńy**

Rentinen zob. **Rentyńy**

Rentschen zob. **Radoszyn**

Rentschkau zob. **Rzęczkowo**

Rentyńy, wś, olszt., gm. Gietrzwałd, 18 km na zach. od Olsztyna: *Ranthenyn* 1383 Ger 139; *Ranthenyn* 1383 MWrm V 111; *Ranthenyn* 1423 MWrm V 591; *Rantenei* 1615 RŁWrm 270; *Rentinen* 1755 MpEnd; *Rentienen* 1789 Goldb I 189; *Rentienen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rentinen* 1820 Wald 167; *Rentinen* — *Rentyńy* 1879 KetN 197; *Rentyńy*, niem. *Rentienen* 1888 SG IX 617; *Rentienen* — *Rentyńy*, *-yn*, *rentyński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rentyńy*, *-tyn* 1982 WUN III 121. — Nazwa prus. **Rant-ēn-īn-*, z suf. *-ēn-īn-*, por. lit. *rañtas*, *rañta* ‘brzeg, krawędź; skraj; karb, nacięcie’ (: *ręsti* SESmocz 511), n. m. *Rantiēliai*, W XIX w. W. Kętrzyński spolonizował ją jako *Rentyńy* i w takiej formie została zatwierdzona po 1945 r. Lit.: Ger 139; PrzybBalt 238. RP

Renzig zob. **Reńsko** (1)

Reńska Wieś (1), wś, opol., gm. Pakosławice, 11 km na pń. od Nysy: *Rynensis villa* ok. 1300 CdSil XIV 6, 30; *Rynacov* 1305 (tu?), *Rynensi villa* 1306 Reg nr 2834, 2912; *Keyserdorf* (!) (1335)1597 MPL I 371; *Rynischdorf* (1360) K 541; *Renischdorff* 1444 GrMark II 253; *Reynischdorff* 1466, *Reynisdorff* 1507–08 ZfGS XXVI 145, 146; *Reinischdorff* 1638 J I 111; *Reimsdorf* 1658 MpDSGrod; *Reinsdorff* 1666/67 J I 561; *Reinischdorf* 1736 MpWielGrot; *Reinschdorf* 1784 Z III 370; *Reinschdorf* 1845 K

Reńska Wieś

541; *Ryńska Wieś*, niem. *Reinschdorf* 1889 SG X 106–7 (tu?); *Reńska Wieś* — *Reinsdorf* 1939 Prus 63; *Reinschdorf* — *Reńska Wieś*, *-ej Wsi*, *reńsko wiejski* 1946 MPol XXV nr 142; *Reńska Wieś*, *-kiej Wsi* 1982 WUN III 121. — Początkowo zapewne n. niem., przekazana w dokumentach w zlatynizowanej formie *Rynensis villa*, później *Rynischdorf*, *Reinischdorf*, *Reinsdorf*, *Reinschdorf*. Nazwa od n. os. **Rin* (: *Rein* < *Ragin*- lub *Rin*), z późniejszym wyrównaniem do n. os. *Reinisch* Gott 398, FörstPN 1277–8 + *Dorf* ‘wieś’. Zapis *Rynacov* z 1305 r. odnosi się do *Rynarcic* (zob.). Nazwa pol. *Ryńska Wieś*, zapisana w 1889 r., została mylnie ustalona na podstawie zapisu *Rinska* z 1532 r., odnoszącego się do *Reńskiej Wsi* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Reńska Wieś*. Lit.: SNGŚI XI 121; BorGŚI 143; CzNiem 58. PS

Reńska Wieś (2), wś, opol., gm. Reńska Wieś, 3 km na pld.-zach. od Kędzierzyna-Koźła: in *Rynensi vero villa prope Kozle* 1286 Reg nr 1947; in *Rynensi villa* ok. 1300 CdSil XIV 107; *Rinska* (1532) K 541; in pago *Reinsdorff* 1679 J II 162; *Reinschdorf*, P[ol]. *Rynckowieis* 1736 MpWiel-Oppol; *Reinschdorff* 1743 SNŚI XI 121; *Reinsdorf*, *Reinschdorff*, pohl. *Rynckowieis* 1783 Z II 311; *Reinsdorf* (*Reinschdorf*, *Rynckowieis* [*Rynkowicz*?] (!)) 1804 WBeschr VIII 132; *Reinschdorf*, *Ryńska Wieś* 1845 K 541; *Reinschdorf* (*Ryńska Wieś*) 1865 Triest 902; *Reńskawieś* 1900 Myc 44; *Reńska Wieś* — *Reinschdorf* 1939 Prus 63; *Reinschdorf* — *Reńska Wieś*, *-kiej Wsi*, *reńsko wiejski* 1947 MPol XX nr 124; *Reńska Wieś*, *-kiej Wsi* 1982 WUN III 121. — O dawnych n. *Rynensi villa*, *Reinschdorf* zob. *Reńska Wieś* (1). Nazwę spolonizowano jako *Ryńska Wieś* po skojarzeniu członu *Reins(ch)* ze stpol. przym. *reński*, *ryński* ‘pochodzący od Renu’, por. też *ryński złoty* ‘moneta bita w mennicach Nadrenii’ Sstp VII 446. Forma z 1532 r. z elipsą drugiego członu. Zapis *Rynckowieis* z 1736 r. odzwierciedla śląską cechę gwarową *-ā* > *-o*. Późniejszy zapis *Rynckowieis* wynika z błędnego odczytania nazwy z mapy z 1736 r., na której zapisano ją w dwóch liniach: *Rynckowieis*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Reńska Wieś*. Lit.: SNGŚI XI 121; BorGŚI 143; CzNiem 58. PS

Reńsko (1), wś, pozn., gm. Wielichowo, 5 km na pld.-wsch. od Wielichowa: *Ranczczo*, *Ranczczo* 1396 Lek II nr 1898, 1905; *Ranczsko* 1405,

Ransky (1420)XIX SHGPn IV 66; na *Ranczsku* 1424 RWlkp III nr 1039; *Ranczsko*, *Ranczssco* 1425, *Raczsky*, *Ranczsky*, *Ranczko* 1428 SHGPn IV 66; *Ronszko*//*Royszko* 1444, *Ranczsko* 1459, *Raczko*, *Ranczko* 1463, *Reczko* 1466, *Ranthszko* 1482, *Renczko* 1566 SHGPn IV 66; *Renczko* 1580 ŻDz XII 89; *Reczko* 1619, *Ręccko* 1789 PPozn (Tab 3, 25v i 8, 21v); *Reńsko* 1888 SG IX 617; *Reńsko*, niem. *Renso*, *Renzig* 1921 Sk X 95, 96, 154; *Reńsko* 1933 SkBy 1437; *Reńsko*, *-ka* 1982 WUN III 121. — Od n. os. *Ręka* SSNO IV 465 (: *ręka*), z suf. *-sko*. Postać *Ręccko* wykazuje uproszczenie grupy *-čsk-* > *-ck-*, *Reńsko* natomiast — wymianę *-cko* > *-sko*. Lit.: SHGPn IV 66–72; PPozn 255–6; BańMorf 135. ZZ

Reńsko (2), wś, szczec., gm. Warnice, 11 km na pln.-wsch. od Pyrzyc: *Grün-Damnitz* 1839/40, *Schönbrunn* po 1840 ZPyrz I 176; *Schönbrunn* — *Reńsko*, *-ka*, *reński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Reńsko* — *Schönbrunn*, os. 1951 Rosp 270; *Reńsko*, *-ka* 1982 WUN III 121. — Pierwotnie n. gospodarstwa chłopca z *Dębicy* (zob. *Dębica* (4)), stąd n. *Grün-Damnitz* (: niem. przym. *grün* ‘zielony’ i n. m. *Damnitz*). Oboczna n. niem. *Schönbrunn* należy do tzw. Wunschnamen (nazw życzeniowych), od przym. *schön* ‘piękny’ i od ap. *Brunn* ‘źródło’. Nazwę *Reńsko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rymar, ZPyrz I 176. BCz

Reńszczyzna, kol., dawniej wś, biał., gm. Turoń Kościelna, 11 km na pln.-wsch. od Łap: do *Prokuratowszczyzny* 1562 Kond 172; *Prokuratowszczyzna* 1580, 1591 ŻDz XVII/1, 113, 153; *Prokuratowizna* własność Stanisława Ryńskiego 1676, *Rynszczyzna*, wś 1790 Kond 172; *Rynskie* 1839 MpKwat VI 6; *Ręszczyzna*, dobra, 1888, *Renszczyzna*, w spisie osad *Ropcowizna*, dobra 1902 SG IX 638, XV/2, 543; *Reńszczyzna*, folw. 1921 Sk V 18; *Reńszczyzna*, folw. 1933 SkBy 1437; *Reńszczyzna*, kol. 1967 SM 963; *Reńszczyzna*, *-ny*, wś 1982 WUN III 121; po zmianie *Reńszczyzna*, *-ny*, kol. 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawna n. *Prokuratowszczyzna*, następnie *Prokuratowizna*, od n. os. *Prokurat* (: *prokurat* ‘obrońca’) RymSEN II 299, por. brus. n. os. *Prakurat* BiryłaBA II 331, z suf. *-owszczyzna*, *-owizna*. Od XVIII w. *Rynszczyzna*, od nazw. właściciela Stanisława *Ryńskiego* (por. zapis z 1676 r.), z suf. *-izna*; w XIX w. też n. *Rynskie*. Efemeryczna n. *Ropcowizna*, od n. os.

Ropca (: *ropa*) RymSEN II 360, z suf. *-owizna*. Współczesna postać *Reńszczyzna* powstała w wyniku regularnego przejścia *-ry-* > *-re-* oraz zmiękczenia spółgłoski *n*. Lit.: Kond 172, 262; Safarewiczowa, *-izna* 31, 48. EB

Repczyce, wś, biał., gm. Kleszczcele, 4 km na pld.-wsch. od Kleszczel: młyn *Repczyc* na rz. Nurcu 1661–64, *Rzepczyce* 1775–89 Kond 172; *Rzepczyce*, *Repczyce* 1795 MpPerPd; *Репчыцы* 1878–86 Kond 172; *Repczyce* 1888 SG IX 617; *Repczyce* 1921 Sk V 21; *Repczyce*, *-czyc* 1982 WUN III 121; gw. *rypčyčy*, *-čyč*, *rypčyčki*. — Pierwotnie n. młyna, od wschłów. n. os. *Repczyc*, *Ropczyc* (: *repa*, *rzepa*), w formie pluralnej, por. Hrycz *Ropczycz* płaci za młyn na rz. Nurcu 1576 Lupodl 86; Dawid *Repczyc*, Trochim *Repczycz* w Kleszczelach 1560 Kond 172. W XVIII w. n. występowała także w formie spolonizowanej *Rzepczyce*. Postaci gw. białoruskie. Lit.: Kond 172. EB

Repedz zob. **Rzepiedź**

Repenow zob. **Rzepnowo**

Repiski zob. **Rzepiska** (1)

Repiszewo zob. **Orpizew**

Repit zob. **Rzepiedź**

Repki (1), wś, ostroł., gm. Troszyn, 14,5 km na pld.-wsch. od Ostrołki: *Repky* 1473 ZHer nr 417; de *Myrzeyewo* alias *Repky* 1479 SHGMz(MK 6, 117v); de *Repky* eciam de *Myrzegewo* 1480, *Repki* 1481 SHGMz(MK 6, 357 i 361); *Mierzeiewo Repki* 1578 ŻDz XVI 383; *Mierzeiewo Repki* 1783–84 RejKor 561; *Repki* 1827 Tabella II 137; *Repki* 1877 Zin II 106; *Repki-Mierzejewo* 1888 SG IX 620; *Repki* 1902 Przew II 122; *Mierzejewo-Repki* 1921 Sk V 59; *Repki* 1952 UW 22; *Repki*, *-pek* 1982 WUN III 121. — Od n. os. *Repka*, w l. mn., por. Stan. alias *Repka Myrzegewsky* 1479 SHGMz(MK 6, 117v). O członie *Mierzejewo* zob. *Mierzejewo-Br(z)yszki*. Lit.: ZMaz 262, 318. UB

Repki (2), wś, siedl., gm. Repki, 10 km na pld.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: w *Repkach*, *Repki* (1499) ŻDz XVII/2 131, 178; *Repki* (1516) ŻDz XVII/3, 113; *Repki* 1528 ŻDz XVII/1, 184; *Repki* 1569 UPL 271; *Repki* ... z *Repków*, *Repky* 1580 ŻDz XVII/1, 18, 70; *Repki* 1827 Tabella II 137; *Repki* 1888 SG IX 619–20; *Repki* 1921 Sk IV 102; *Repki*, *-pek* 1982 WUN III 121. — Od n. os. *Repka*, *Repko* (: wschłów. *repa* 'rzepa') RymSEN

II 382, w l. mn. Lit.: GórnRPd 13; RospSEMig 327. EB

Repkow zob. **Rzepakowo**

Replin zob. **Rzeplin** (1, 2, 3), **Rzeplino**

Repniki zob. **Rzepniki**

Repnitz zob. **Rzepiczyna**

Reppen zob. **Rzepin** (1)

Reppersdorf zob. **Godziszowa**

Reppelin zob. **Rzeplin** (3), **Rzeplino**

Reppline zob. **Rzeplin** (3)

Reppow zob. **Rzepowo** (2)

Repsch zob. **Rzepak**

Repten zob. **Repty**

Reptowo (1), wś, byd., gm. Dąbrowa Chełmińska, 10 km na pln. od Solca Kujawskiego: *Repkaw* 1418 GA 464; *Reptaw* ok. 1423/24 DK 97; *Reptau* XV KęTL 75; *Reptowo* 1570 ŻDz XXIII 50; *Reptowo* 1647 Font IV 22; *Raptovo* 1667–72 Font VI–X 270; *Raptovo* 1682 Font V 22; *Reptowo* 1772/73 HAPr IV 635; *Reptowo* 1789 Goldb II 200; *Reptowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Reptowo* — *Raptovo* 1879 KęTN 67; *Raptovo*, *Reptowo* 1888 SG IX 528, 621; *Reptowo*, fr. auch *Raptovo* 1912 Bär 98; *Reptowo* 1921 Sk XI 9; *Reptowo* 1925 Krzep 99; *Reptowo*, folw. i leśn. 1933 SkBy 1437; *Reptowo*, *-wa*, *reptowski* 1971 UN 175, 7. — Od n. os. *Repta* SSNO IV 462, z suf. *-owo*. Do n. os. por. *reptać* 'szemrać, wyrażać niezadowolenie' Sstp VII 446. W zapisach poświadczono wahanie nagłosowego *Re-//Ra-*. Lit.: SHGCh 107. WK

Reptowo (2), wś, szczec., gm. Kobylanka, 12 km na pln.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Karolinenhorst* 1775 Froese 131; *Carolinenhorst* 1789 MpGillyPom; Colonie *Carolinenhorst* 1834 MpUMbl 1242; *Karolinenhorst* — *Reptowo*, *-wa*, *reptowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Reptowo*, *-wa* 1982 WUN III 121. — Dawna n. niem. od im. *Karoline* + *-horst*. Nazwa *Reptowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Reptów zob. **Repty**

Repty, cz. Tarnowskich Gór, dawniej wś, kat.: villas Sobotisse, Virben, ... *Reptones* 1201, villam *Reptow* 1230 SUr I 49, 234; hereditate, que vocatur *Reptov* 1247 SUr II 200; Villas, que ... *Reptau* nuncupatur vulgariter 1253 SUr III 67; de *Rept* 1325 MVat I 141; von *Rept* 1326, *Repth* 1335, 1337 Reg nr 5411, 5778; de *Repti* 1346–58 MVat II 183; Wrochma z *Reptow* (1481)XVI CdSil VI

Repty Nowe

110; auf *Repten* 1605, *Repty* 1653 SNGŚI XI 121; *Repten* 1736 MpWielOppol; *Reptin*, *Repten* 1743 SNGŚI XI 121; *Repten* 1783 Z II 239; *Repten*, *Alt*, *Stare Repti*, *Repten*, *Neu*, *Nowe Repty* 1845 K 544; *Repty Stare* i *Repty Nowe*, niem. *Repten Alt* i *Neu*, wś 1888 SG IX 621; *Repty*, *Repten* 1900 Myc 44; *Repty Nowe*, *Stare* — *Neu Repten*, *Alt Repten* 1920 PrusŚG 64; *Repty Nowe*, *Repty Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1437; *Repty*, *Rept* 1982 WUN III 121. — Dawniej *Reptów*, od n. os. *Repta* SSNO IV 462, z suf. *-ów*, w zlatynizowanej formie *Villa Reptones*, wtórnie *Repty*. Nazwę zniemczono jako *Repten*. Człony odróżniające w n. zestawionych niem. *Alt*, *Neu* = pol. *Stare*, *Nowe*. Lit.: SNGŚI XI 121–2; BorGŚI 55. JCh/PS

Repty Nowe zob. **Repty**

Repty Stare zob. **Repty**

Repszin zob. **Rzeczyno** (1)

Rerna zob. **Rębno**

***Reschelin**, os. niezidentyfikowana, leżała w okolicach Obry, ziel., gm. Wolsztyn: hereditatem *Reschelin* (1262)1646 KWI 356. — Wydawca KW utożsamia n. z *Reklinem* (zob.), S. Kozirowski waha się natomiast przy identyfikacji między *Reklinem*, *Rokszynem* (os. zaginiona) a *Reszeliną* (*Reschelin*). SHGPn nie rozstrzyga wątpliwości co do identyfikacji *Reszelina*. Lit.: SHGPn IV 64–5; Koz III 125, 132, 139. ZZ

Reschke zob. **Reszki** (1)

Reschken zob. **Reszki** (1)

Resdinen zob. **Waplewo Wielkie**

Resehl zob. **Radzanek**

Reselkow zob. **Rzesznikowo**

Resemin zob. **Radzim** (1)

Resenschin zob. **Rzezęcin**

Resigenen zob. **Ramoty** (1)

Reskau zob. **Reskowo**

***Reskendorf**, wś zaginiona, leżała w historycznej diecezji pomezkańskiej, dziś obszar między Elblągiem a Malborkiem: in *Reskendorf* 1319 PrUr II 165. — Nazwa niem. od n. os. *Reske*, *Reschke* (: dłuż. *reš(k)* 'ryjówka, kretomysz') lub *Röschke* (: słow. **rožk* 'rożek') Gott 407 + *Dorf* 'wieś'. RP

Resko (1), dziś *Nowe Resko*, wś i *Stare Resko*, os., dawniej wś, kosz., gm. Potczyn-Zdrój, 15,5 i 17 km na płd.-wsch. od Świdwina: *Ritzick* 1337, *Ritzke* 1355, *Ryczik* 1381 LorSNH 99; *Reyczk*

1411/14 SHGNM(Repertorium 358) (tu?); See Ryske und Dorf *Riske* 1443 SHGNM(Sello II nr 120); *Ryszk* (1503) CdB A XVIII 200; *Ritzke* 1608 SHGNM(Eickstedt 250); *Ritzig* 1789 MpGilly-Pom; *Ritzig* 1839 MpUMbl 969; *Colonie Ritzig* 1875 MpUMbl 969; *Ritzig* — *Stare Resko*, *-ego* *-ka*, *starojeski* 1947 MPol XXV nr 111; *Ritzig Kol.* — *Nowe Resko*, *-ego* *-ka*, *nowojeski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowe Resko*, *-wego* *-ka*, *Stare Resko*, *-rego* *-ka* 1981, 1982 WUN II 575, III 318. — Nazwa ponowiona z n. jez. (por. zapis z 1443 r.; pierwsze zapisy mogą też odnosić się do n. jez.), ta zapewne od n. rzeki *Rega* (: ide. **reg-* 'wilgotny'), nad którą leżą wsi, z suf. *-sko*. F. Lorentz rekonstruuje n. jako **Rěčъsko*, od *rěka* 'rzeka', z suf. *-sko*. Według J. Dumy n. nie ma związku z n. rzeki, lecz pochodzi od **ryt-*, por. pol. *ryć*. W n. zestawionych człony odróżniające od niem. *Kolonie* 'kolonia' i od pol. przym. *nowy*, *stary*. Lit.: LorSNH 99; TrautmElb II 26; Rzduma I 223–4; Duma, HE IV 33; Belchnerowska, HE VII 132; Rospond, *-bsk-* 224; UdolphStell 259–60. BCz

Resko (2), mto, szcze.: *Regenwolde* (1288) XVIII PU III 35; *Regenwold* 1345 HKPom I/3, nr 1777; *Regenwalde* 1540 PomKirch II 45; *Regenwolde* 1618 MpLub; *Regenwalde* 1789 MpGillyPom; *Regenwalde* 1834 MpUMbl 869; *Regenwalde*, mto 1888 SG IX 589; *Regenwalde* — *Resko*, *-a*, *reski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Resko*, *-ka* 1982 WUN III 121. — Dawna n. złożona od zniemczonej n. rz. *Rega*, por. *Regam* 1170 HE IV 82 + *-wald*, śrdniem. *wold* 'las' Kluge 835. Nazwę *Resko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Duma, HE IV 82–3; RospSEMIG 327; Rym-Nmiast 204–5. BCz

Reskowo, wś, gdań., gm. Chmielno, 9 km na zach. od Kartuz: *Rostechowo* 1295 Font XVI–XIX 343 (tu?); *Ryskow* (1348)XVII, *Reyßko* (1351)XVI PrUr IV 338, 606; *Reyszko* 1351, *Reeskow* ok. 1400 Lor X 163; granica z ... *Riskowiczani* 1565 Lupom 91; *Reszkaw* 1570 ŻDz XXIII 250; *Riskowo* 1582, *Ryskowo* 1583, *Riskowo* 1584 Font I–III 110, 29, 265; z *Ryszkowem* 1664 Font XXXII 376; *Reszkowo* 1682 Font V 79; *Ryskowo* 1720, *Reskowo* 1749 Font XVI–XIX 528, 223; *Reskau* 1789 Goldb II 200; *Reskau* 1796—1802 MpSchröt IX; *Reskau* — *Reszkowo*

1879 Kętn 15; *Ryskowo*, niem. *Roeskau*, ludowe *Reskowo* 1889 SG X 113; *Röskau*, fr. auch *Reskau*, *Ryskowo* 1912 Bär 99; *Reszkowo* in. *Reskowo* (*Röckau*) 1925 Krzep 99; *Reskowo* 1933 SkBy 1437; *Reskowo*, -wa 1982 WUN III 121; gw. dawniej *resk^uow^uo*, -va, *resk^uoski* Lor A 31, później *rysk^uevo*, -va, *rysk^uejszi*. — Dawna n. *Reszkowo*, od n. os. *Raszek* SSNO IV 446 (: *Rasław*, *Radosław*), z suf. -owo, z płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*. Współcześnie *Reskowo* zamiast *Reszkowo* (*š* > *s*), pod wpływem substytucji n. niem. *Reskau*. Według U. Kęsikowej zapisy typu *Ryskowo*, *Rysikowo* mogły powstać w wyniku adideacji do im. *Ryszard*. Lit.: MKart 143–4; Kęsikowa, PMT II 123–4. WK

Resmin zob. **Radzim** (1)

Respondy zob. **Karwosieki-Respondy**

Ressehöft zob. **Rozewie**

Ressel zob. **Reszel**

Resselwitz zob. **Jarosławice** (3)

Restarzew, dziś *Restarzew Cmentarny* i *Restarzew Środkowy*, dwie wsi, sier., gm. Widawa, 23 km na zach. od Bełchatowa: *Rzestarzewo* (1296)XV Kuj 366; *Rzesothow* (1340)XV SHGŁęcz II 69; *Rzessotarzewo* 1357 KW III 70; *Rzeszotarzewo* (1370)XIX, *Rzeszotharzewo* 1391 SHGŁęcz II 69; *Rzeschtharzew* 1496, *Rzestarzow* 1511 ŻDz XIII 170, 178; *Rzeschetarzew*, *Rzeschetharzew*, *Rzeschetarzewo* 1511–23 ŁLB I 464, 465; *Rzestarzow* 1553 ŻDz XIII 216; *Restarzow* 1783–84 RejKor 180; *Restarzew* 1827 Tabella II 137; *Restarzew*, kol. 1 i 2 1877 Zin II 106; *Restarzew*, wś i os. 1888 SG IX 622; *Restarzew*, wś 1902 Przew II 122; *Restarzew Cmentarny*, *Restarzew Środkowy*, dwie wsi 1921 Sk II 42; *Restarzew Cmentarny*, *Restarzew Środkowy* 1952 UW 90; *Restarzew Cmentarny*, wa -nego, *Restarzew Środkowy*, -wa -wego, *restarzewski* 1974 UN 42, 30. — Początkowo *Rzes(z)tarzewo*, *Rzeszotów*, *Rzeszotarzewo*, od n. os. *Rzeszot* RymSEN II 383 (: *rzeszoto* 'rodzaj sity o dużych otworach; miara zboża' Sstp VIII 102), por. n. os. *Rzeszotarzewo* SSNO IV 543, lub od ap. *rzeszotar(z)* 'wyrabiający rzeszota' (zob. Buczek 61–2), z suf. -ewo, -ów. W XVI w. występują też postaci ze zmianą śródgłosowej samogłoski -o- > -e- *Rzeszetarzew*, *Rzeszetarzewo*; od XIX w. *Restarzew*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *cmentar-*

ny i *środkowy*. Lit.: SHGŁęcz II 68–9; Nieckula, -ov- 178. EB

Restarzewo zob. **Rostarzewo**

***Restykayme**, miejscowość prus. zaginiona, leżała w komornictwie Iławka Pruska, w okolicy Balgi i Górowa Iławckiego, olszt.: im felde *Raistekaym* gelegen im camerampte Ylaw gelegen 1429, im felde *Raistekaim* ... *Reystykaym* 1429, *Raistekaym* 1447 Błażenie II 322; *Restykayme* 1447 Ger 141. — Nazwa prus. **Raista-kaim-*, por. wyżej *Rastekaym* (1). Lit.: Błażenie II 322–3. RP

Reszecie, cz. wsi Skarkiszki, dawniej wś, suwał., gm. Puńsk: *Reszetnik* 1684 SHGPd(APS ks. 1, 16); *Rzeszetniki* 1744 SDV 92; z *Rzeszeczy* 1762 SHGPd(APS ks. ur. 249); *Reszecie* 1771 SHGPd(APS ks. chrz. 1116); *Reszetniki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 107–110); *Reszetniki* 1827 Tabella II 137; *Reszecie* 1839 MpKwat VI 3; *Reszecie* 1877 Zin II 106; *Reszecie* al. *Rzeszetniki*, wś 1888 SG IX 622; *Reszecie* 1902 Przew II 122; *Reszecie*, wś 1921 Sk V 71; *Reszecie*, wś 1933 SkBy 1437; *Reszecie*, -ci 1982 WUN III 121. — Początkowo *Reszetnik*, od brus. n. os. *Reszetnik* BiryłaBA II 351 (: brus. gw. *reszeć*, pol. gw. *rzeszeć* 'parcieć'; por. też brus. *reszata*, pol. *rzeszoto*; *rzeszotnik* 'nazwa grzyba' SW IV 815), od XVIII w. w l. mn., także w formie spolonizowanej *Rzeszetniki*. Pluralne postaci *Rzeszeczce*, *Reszecie* powstały prawdopodobnie w wyniku analogii do okolicznych nazw *Radziucie*, *Kompocie*, *Bolcie*. Lit.: WiśnSejn 82, 130, 211. EB

Reszel, mto, olszt.: locus Castri *Resl*, na kopii: *Reiszel*, *Risel* (1254)1370 MWrm I 63; *Resel* 1326 Ger 141; iuxta castrum *Resil* (1336), Ciuitatis *Resil* (1337), Ciuitatis nomine *resil* (1340) MWrm I 460, 468, 497; *Rezel* 1349 MWrm II 144; opidi *Rizel* (1353)1380 PrUr V 109; *Ressil* (1381), *Resyl* 1406 MWrm V 91, 415; *Resell*, stadt *Roßell* (1414) ZGAE XXIV 145; *Resil*, stadt *Ressel* 1424, *Reßell* 1432 MWrm IX 67, 77, 436; *Ressel* 1455 SRP IV 518; *Reessel* 1473 Matr I nr 1017; *Reszill* 1485 Font XLI 368; zcu *Rheszil*, *Rhesil*, in *Reszil(l)*, *Reszel* 1489–1503 MWrm VIII 9, 22, 23; von *Resell*, von *Reszen* 1504 Font IX 131, 132; auxiliis ... et *Reseliam* (1511) MPH VI 378; *Resell* 1526 MWrm VIII 174; *Reszell* ok. 1550 MWrm III 402; *Ressel*, *Resell* 1682 Font V 171; qui *Resseli* ... erant 1764 MWrm VIII 658; *Rössel* (ehemals *Rissel*), mto

Reszetnik

1789 Goldb I 190; *Rössel* 1796–1802 MpSchröt XI; *Roesel* — *Reszel* 1879 KętN 210; *Reszel*, niem. *Roessel* 1888 SG IX 622–3; *Rössel* — *Reszel*, *-szla*, *reszelski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Reszel*, *-szla* 1982 WUN III 121; gw. *ryšel* NitschPis III 264. — Dawniej prus. n. **Rēzils*, por. też lit. n. *Režily*. Zapisy wskazują na rdzeń **rēz-*, a nie na **res-*// **-ros-*, por. nomen agentis **režilas* lub ap. lit. *rēžis* ‘pas (ziemi), zagon’ SESmocz 512 oraz objaśnienie n. *Rydzówka*. W n. niem. rdzenne *e* zastąpiono przez *ö*, a suf. *-il-* > *-el-*, ze względu na szeroka wymowę prus. *i*. W n. pol. substytucyjne *ś* (wpływ niem. *ss*) zamiast pierwotnego *s*. Inaczej n. objaśnienia A. Pospiszylowa. Lit.: Ger 1141; Przybalt 238; Bogdan, Polak, KM-W 1995, 179; PospWrm 129; RospSEMig 327; RymNmiast 205. RP

Reszetnik zob. **Reszecie**

Reszetniki zob. **Reszecie**

Reszki (1), wś, gdań., gm. Wejherowo, 6 km na płd.-zach. od Rumi: *Reschke* 1600 SchN 485, 503; *Reschke* (*Röskau*) 1772/73 HAPr IV 635; *Reschken* 1796–1802 MpSchröt IV; *Reßke* 1789 Goldb II 200; *Reschken* — *Reszki* 1879 KętN 46; *Reszki*, niem. *Reschke* al. *Reschken* 1888 SG IX 624; *Reszki*, niem. *Reschke* 1921 Sk XI 68, 86; *Reszki* 1933 SkBy 1437; *Reszki* 1952 UW 196; *Reszki*, *-szek* 1982 WUN III 121; gw. *reški*, *-kūf*, *reškūfski*. — Od n. os. *Reszka* SSNO IV 462–3 (por. *Rasz* : *Radosław*, z płnpol. przejściem *Ra-* > *Re-*), w l. mn. Lit.: Treder, PMT XIV 82; GórnRPom 129. WK

Reszki (2), wś, olszt., gm. Ostróda, 12 km na płd.-zach. od Ostródy: *Ryczkow* 1347 KętL 362; *Ryschaw* das dorf 1437 GZ 75; *Reschky* 1577, *Reschken* 1584 Hart 72, 484; *Röschken* 1789 Goldb I 183; *Röschken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Röschken*, wś 1820 Wald 200; *Roeschken*, *Reszki* ok. 1859 SzczeńTeka 67, 79; *Röschken* — *Reszki* 1879 KętN 205; *Reszki* — *Roeschken* 1941 Choj 124; *Röschken* — *Reszki*, *-szek*, *reszecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Reszki*, *-szek* 1982 WUN III 121. — Dawniej może *Rydzków*, od n. os. *Rydzek*, *Rydzko* SSNO IV 528 (: *ryk*, *ryceć*), z wtórnym nawiązaniem do n. os. *Reszka*, z suf. *-ów* (substytucyjne niem. *-ow*, *-aw*). Od w. XVI n. w l. mn. *Reszki*, niem. *Reschky*, *Reschken*, *Röschken*. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Reszki*. Lit.: Biolik, PMT X 111. RP

Reszki (3), wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 7 km na płd.-zach. od Gębina: *Rzeskowo*, *Rzeschkowo*, Cunath de *Rzeschky* 1454 SHGRw(MK 337, 92); *Reschky* 1473 SHGRw(Z 6, 335v); *Reschky* 1484 SHGRw(Ep. 10, 327); z *Reskami* 1564 Luraw 129; *Raszki* 1792 MpPerRw; *Reszki* 1827 Tabella II 137; *Reszki* 1839 MpKwat III 3; *Reszki*, al. *Reszki Smoleta* 1888 SG IX 623–4; *Reszki* 1921 Sk I 34; *Reszki*, *-szek*, *reszkowski* 1971 UN 125, 35. — Dawniej *Reszkowo*, z suf. *-owo*, później *Reszki* (forma pluralna), od n. os. *Reszek* SSNO IV 462. Przejściowy człon *Smoleta* od nazw. *Smola* RymSEN I 452, z suf. *-ęta*. UW

Reszki (4), wś, suwał., gm. Bargłów Kościelny, 10 km na płn.-wsch. od Rajrodu: Wojciech Reszka ... na dobra *Krzewo* ... otrzymał potwierdzenia przywilej 1542, Alberti Reska de *majori Krzewo* 1566 HMil 353; *Resky* 1577 SHGPd(ASK I 47 f. 289v); *Reszki* 1580, *Reski* 1591 ŻDz XVII/1, 115, 157; *Reszki-Krzewo* 1726 SHGPd(Kapiciana 50); *Reszki* 1744 SDV 145; *Reszki-Krzewo* 1746 SHGPd(Kapiciana 42, 358); *Reszki* 1750 SHGPd(Kapiciana 53); *Reszki-Krzewo* 1771 SHGPd(Kapiciana 55); *Reszki* 1827 Tabella II 137; *Reszki* 1888 SG IX 624; *Reszki*, *-szek*, *reszkowski* 1971 UN 151, 65. — Początkowo *Krzewo*, od ap. *kierz*, z suf. *-ewo*, też z członem od łac. *maior* ‘większy’. Następnie *Reszki*, od n. os. *Reszka* (: *Rasław*, *Radosław*), w formie pluralnej, por. zapisy z 1542 i 1566 r.; okresowo n. zestawiona *Reszki-Krzewo*. Lit.: WiśnAug 90, 100, 172, 180; GórnRPd 40. EB

Reszki zob. **Olszewo-Reszki**, **Zbyszyno**

Reszki-Gorzewo zob. **Gorzewo-Piaski**

Reszki-Krzewo zob. **Reszki** (4)

Reszki-Kunki zob. **Kunki** (3)

Reszkowce, wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 10 km na płd. od Dąbrowy Białostockiej: *Reszkowce* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 7–10); *Rzeszkowce* (!) 1795 MpPerPd; *Reszkowce* 1888 SG IX 624; *Reszkowce* 1921 Sk V 72; *Reszkowce*, *-wiec* 1982 WUN III 121; gw. *reškaucy*, *-caŭ*, *reškaŭski*. — Od nazw. *Reszka*, które nosili założyciele wsi, z suf. *-owce*. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: WiśnAug 91; Wilkoń, Onom XII 77. EB

Reszkowo zob. **Reskowo**, **Reszki** (3), **Roszkowo** (7)

Reszów zob. **Ręszew**

Reta Śmilowicka, cz. Mikołowa, dawniej wś, kat.: de villa *Reta* 1679, dwornik *Retski* 1693, villicus *Retensis* 1700, *Dzietzkowitz* oder *Retta* 1733 SNGŚI XI 122; *Retta* 1736 MpWielRat; *Dzietzkowitz* 1830 Kn 128; *Retta* 1831 MpRey nr 191; *Retta* 1845 K 544; Vorwerk *Retta*, früher *Dzietzkowitz* genannt 1864 Triest 607; *Retta*, *Retta Śmilowska* 1927 SNGŚI XI 122; *Reta* 1933 Mp-100(48–28); *Reta Śmilowicka*, *Rety -kiej* 1982 WUN III 122. — O n. *Dzieckowice* zob. *Dzieckowice*. Nazwę zmieniono jako *Dzietzkowitz*. Nazwa *Reta* od n. os. *Reta* SSNO IV 463 (od im. typu *Racislaw*, *Racibor*, por. też ap. *reta* ‘marzanna’ SW V 521). Nazwę zmieniono jako *Retta*. Współcześnie z dodatkowym członem *Śmilowicka*, od n. m. *Śmilowice*. Lit.: SNGŚI XI 122. JCh/PS

Retel zob. **Rytel**

Retka, wś, ostroł., gm. Płoniawy-Bramura, 8 km na płn.-zach. od Makowa Mazowieckiego: *Rytka*, młyn 1783–84 RejKor 516; *Rytka* 1827 Tabella II 155; *Retka stara* i *nowa* 1877 Zin II 106; *Retka Stara* i *Nowa*, wś 1888 SG IX 625; *Retka Stara*, *Retka Nowa*, dwie wsi 1933 SkBy 1437; *Retka* 1952 UW 15; *Nowa Retka*, *-wej -ki*, *Retka*, *-ki*, *retkowski*, dwie wsi 1971 UN 129, 31, 32; *Retka*, *-ki* 1982 WUN III 122. — Od n. os. *Rytka* (: *Ryta*, *ryć*) RymSEN II 379; por. też ap. *rytka*, *retka* ‘wysoka drabinka w warsztacie tkackim’ SGPKar V 81. Okresowo n. występuje z członami odróżniającymi od przym. *stary*, *nowy*. UB

Retki, wś, skiern., gm. Zduny, 12 km na płn.-zach. od Łowicza: Cum alia *Rzethki*, *Rzethki Zastapna*, *Rethki* 1511/12 VisitGn 27, 28, 49; *Rethkj*, *Rethki* 1511–23 LLB II 259, 260; *Retki* 1579 ŻDz XVI 206; *Retki* 1783–84 RejKor 103; *Retki* 1792 MpPerRw; *Retki* 1827 Tabella II 137; *Retki* 1888 SG IX 625; *Retki*, *-tek*, *retkowski* 1973 UN 44, 33. — Od n. os. *Retko* SSNO IV 449, w formie pluralnej. Przejściowo n. zestawiona, człon drugi od przym. **zastapny* (: *zastąpić*). Według SHGŁow wieś lokowana na prawie niem. w 1351 r. Lit.: SHGŁow II/2 69–70. UW

Retki zob. **Humięcino-Retki**

Retkinia, cz. Łodzi, dawniej wś: (*Retkinia*) (1398)1482 SHGŁęcz II 69; *Rethkynya*, villa 1470–80 DB I 285; *Rethkynya* 1511/12 VisitGn 216; *Rethkynya* 1511–23 LLB I 380; *Retkinia*

1576 ŻDz XIII 98; *Retkinia* 1783–84 RejKor 87; *Retkinia* 1827 Tabella II 137; *Retkinia*, wś 1888 SG IX 625; *Retkinia*, wś 1921 Sk V 62; *Retkinia*, wś 1933 SkBy 1437; *Retkinia*, *-ni* 1982 WUN III 122; gw. *retkińia*, *-ńi*. — Dawniej *Retkynia* (< **Radkynji*), od n. os. *Radek*, *Ratko* (: *Racibor*, *Racislaw*), z suf. *-ynia* (*< *-ynji*) oraz zmianą *Ra* > *Re*-, por. też n. os. *Retek*, *Retko*. Lit.: SHGŁęcz II 69; Laskowski, JPol XLII 173. EB

Retkowo, wś, bydg., gm. Szubin, 11,5 km na pld.-wsch. od Kcyni: *Redkowo* 1398 Lek II nr 1074; *Rethkowo* 1473 Koz V 238; *Retkowo* 1497 Bob nr 348; *Rethkowo* 1511–23 LLB I 131; *Rethkowo* 1577 ŻDz XII 180; *Retkowo* 1674 MKI(ASK 74, 236); *Redkowo* 1789 MKI(Tab 41, 38); *Retkowo* 1846 KsP 516; *Retkowo* 1888 SG IX 625; *Retkowo*, obszar dw. 1933 SkBy 1438; *Retkowo*, *-wa*, *retkowski* 1971 UN 185, 18. — Dawniej *Redkowo*, od n. os. *Redek* SSNO IV 417 (w postaci dialektalnej z nagłosowym *Re*-//*Ra*-), z suf. *-owo*; wtórnie *Retkowo* (ubezdźwięcznienie grupy spółgłoskowej *-dk-* > *-tk-*). Lit.: Nieckula, *-ov-* 171. ZZ

Retkowo zob. **Retkowy, Retków** (2)

Retkowy, wś notowana do 1967 r., olszt., gr. Jagarzewo, 18 km na płn.-wsch. od Nidzicy: *Retkoben* 1789 Goldb I 181; *Rettkoben* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Retkoben* 1820 Wald 217; *Retkoben* — *Retkowy* 1879 KętN 190; *Retkowy* 1888 SG IX 625; *Radkowy* — *Rettkau* 1938, *Rettkoben* 1941 Choj 123; *Retkau* 1938, *Rettkoben* — *Retkowo*, wś 1946 Ley I 64; *Rettkau (Ostpr.)* — *Retkowo*, *-a*, *retkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Retkowy*, *-ów* — *Rettkau Ostpreussen (Rettkoben)*, wś 1951 Rosp 270; *Retkowy* 1967 SM 964; gw. *retkovo*, też *retkoven*. — Wieś założona w 1710 r.; n. raczej od nazw. *Retka*, *Retko* Snazw VIII 95 lub od niem. n. os. *Rettk*e (: *rāt* ‘rada’) Gott 401, z suf. *-owo*, z wtórnym przejściem do n. pluralnych na *-owe*//*-owy*. W 1938 r. urzędowo zmiana na niem. *Rettkau*. Dziś jest tylko uroczysko o n. *Retkowo*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 126–7. RP

Retków (1), wś, legn., gm. Grębocice, 10 km na pld.-wsch. od Głogowa: *Retkow* 1315, *Rethcou* 1318 Reg nr 3534, 3776; *Rettkaw*, *Retkaw* 1430 CdSil XXVIII 72; *Retke* (1453) K 544; *Rettkau* 1471 CdSil XXVIII 116; *Retkow* 1580 J III 6; *Ret-*

Retków

gaw 1607 CdSil XXIV 204; *Rettkaw* 1611 CdSil XXVIII 6; *Redkaw* 1643 MpDSGlog; *Retkaw* 1687/88 J III 306, 309; *Rettkau* 1739 MpWiel-Glog; *Rettkau* 1791 Z X 226; *Rettkau* 1845 K 544; *Rettkau*, *Retka* 1941 Wrzosek 29; *Rettkau* — *Retków*, *-owa*, *retkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Retków*, *-kowa* 1982 WUN III 122. — Od n. os. **Retek*, *Retka*, *Retko* (< *Reta*), por. nazw. *Retka*, *Retko* Szasz VIII 95, z suf. *-ów*; por. też niem. n. os. *Rettke* (: *rāt* 'rada') Gott 401. Nazwę zmieniono jako *Retkaw*, *Rettkau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Retków*. Lit.: SNGŚI XI 122. *JCh/PS*

Retków (2), wś, siedl., gm. Stanisławów, 12 km na płn. od Mińska Mazowieckiego: *Rethkowo* 1525 SHGWarsz 242; *Retkowo* 1538 Matr IV/3, nr 19182; *Redkow* (1565) Lumaz II 191; *Rethkowo* 1580 ŻDz XVI 255; *Retkow* 1783 MpPerMz; *Retkow* 1783–84 RejKor 636; *Retków* (!) 1827 Tabella II 137; *Retków* 1839 MpKwat V 4; *Retków* 1888 SG IX 625; *Retków*, *-kowa* 1982 WUN III 122. — Od n. os. *Ratek*, *Retko*//*Redko* SSNO IV 449, z suf. *-owo*, wtórnie *-ów*. Lit.: SHGWarsz 242. *UB*

Retków zob. **Radzyń** (2)

Retkuf zob. **Hredków**

Retnice, cz. wsi Tomisławice, dawniej wś, sier., gm. Warta: *Rathnicza* 1403, *Rethnicza* 1412 Koz VII 66; *Rathnycze* 1496, *Ratnyce* 1511 ŻDz XIII 172, 183; *Rathnycza* 1511/12 VisitGn 393; *Rathnycza* 1511–23 ŁLB I 407; *Rathnyce* 1553 ŻDz XIII 223; *Retnice* 1783–84 RejKor 201; *Retnice* 1827 Tabella II 137; *Retnice* 1877 Zin II 106; *Retnica*, wś 1888 SG IX 625; *Retnice*, wś 1902 Przew II 122; *Retnica* 1921 Sk II 115; *Retnica*, wś 1933 SkBy 1438; *Retnica*, wś 1967 SM 964; *Retnice*, *-nic* 1982 WUN III 122; gw. *retnica*, *-cy*, *retnicki*. — Początkowo n. *Ratnica*, od przym. **ratny* (: **ratb* 'walka, wojna') lub od n. os. *Ratna* SSNO IV 449, z suf. *-ica*. Okresowo i wspólnie n. w formie pluralnej oraz z przejściem nagłosowego *Ra-* > *Re-*. *EB*

Retniewice zob. **Retniowiec**

Retniewiec zob. **Retniowiec**

Retniowiec, wś, skiern., gm. Łyszkowice, 14 km na zach. od Skierniewic: *Rzethnyewicz*, *Rethnyewicz*, *Rzethnyewicz*, *Rzethnyewicz* 1511/12 VisitGn 187, 188, 189; *Rathnyewyche*, *Radnyewyche*, *Rathnyewyecz* 1511–23

ŁLB II 282, 337; *Ratniewiecz* (1531) VisitGn 686; *Retniewiec* 1579 ŻDz XVI 178; *Retniowiec* 1789 MpPerRw; *Retniewiec* 1827 Tabella II 137; *Retniowiec* 1839 MpKwat III 4; *Retniewiec* 1877 Zin II 106; *Retniewice* al. *Retniewiec* 1888 SG IX 625; *Retniewice* 1902 Przew II 122; *Retniewice* 1933 SkBy 1438; *Retniowiec* 1967 SM 964; *Retniowiec*, *-wca* 1982 WUN III 122. — Od n. os. *Ratna*, z suf. *-ewice*, następnie zmiana suf. na *-owiec*. W n. zauważalne płnopol. przejście *Ra-* > *Re-*. Zapisy z Rz- hiperpoprawne. Lit.: SHGLow II/2, 70–1; TaszyckiPatrMz 61; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 97; BańMorf 82. 625. *UW*

Retno, wś, ziel., gm. Krosno Odrzańskie, 5 km na zach. od Krosna Odrzańskiego: *Sorge* 1809 Bratring III 320; Vw. *Sorge* 1829 MpRey nr 111; Vw. *Sorge* 1844 MpUMbl 1288; *Sorge* 1945 Le II (mapa); *Sorge b. Pfeifferhahn* — *Retno*, *-na*, *recieński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Retno*, *-na* 1982 WUN III 122. — Nazwa niem. *Sorge*, od ap. *Sorge* 'niepokój, obawa, troska, strach', później z członem lokalizującym od n. m. *Pfeifferhahn*, dziś Strumienno. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Retno*. *JCh/PS*

Retochowice zob. **Redkowice**

Retowo (1), wś, kosz., gm. Tychowo, 15,5 km na pld.-wsch. od Białogardu: *Rottow* 1618 MpLub; *Rothow* 1779–85 RzDuma I 76; *Rottow* 1789 MpGillyPom; *Rottow* 1804 RzDuma I 76; *Rottow* — *Retowo*, *-wa*, *retowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Retowo* — *Rottow*, os. 1951 Rosp 270; *Retowo*, *-wa* 1982 WUN III 123. — Zapewne od n. os. *Rot*, *Rote* SSNO IV 493 (: niem. *rot* 'czerwony'), z suf. *-ów*. Forma *Retowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 76. *BCz*

Retowo (2), wś, słup., gm. Smółdzino, 19 km na płn.-wsch. od Słupska: *Rethe* 1417 PMT XI 93; tom *rotten* 1523 RzDuma I 18; *Rotten* 1618 MpLub; *Rothow* 1779, 1785, *Rottow* 1780, 1804 PMT XI 93; *Rotten* 1789 MpGillyPom; *Rotowo*, niem. *Rotten* 1888 SG IX 812; *Rotten* — *Retowo*, *-wa*, *retowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Retowo*, *-wa* 1982 WUN III 123; kasz. *Rto* LorSNH 101; *Rtuo*, *Rta* RzDuma I 18. — Zniemczone zapisy nie pozwalają na jednoznaczne ustalenie formy wyjściowej nazwy. Zapewne od słow. **rъtъ* 'przyładek, krawędź, szczyt, pagórek', kasz. *retk* 'przyładek', na wzór n. m. z suf. *-owo*, *-ino*, *-no*.

Według W. Iwickiego od n. os. *Rot, Rote*, z suf. -owo. Nazwę zniemczono jako *Rotten* i spolonizowano jako *Rotowo*. Postać *Retowo* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RZDuma I 18; LorSNH 101; TrautmElb II 7; Iwicki, PMT XI 93. BCz

Retowo zob. **Ratowo** (2)

Retowy, wś olszt., gm. Sępopól, 12 km na pñ.-zach. od Sępopola: *Rettau*en 1796–1802 MpSchröt XI; *Rettau*en, maj. 1820 Wald 95; *Rettau*en A i B 1888 SG IX 627; *Rettau*en 1920 MpHAPr I; *Rettau*en — *Retawy*, wś 1946 Ley I 9; *Rettau*en — *Retowy*, -tów, *retowskie* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Retowy*, -wów 1982 WUN III 123. — Prawdopodobnie n. prus. **Retaw-ai*/**Returwai* (por. identyczną n. zaginioną miejscowość na terenie Sambii Błażenie 131–2), ta od prus. n. os. *Retauwe*//*Retawe* Ger 141, TAP 83. Do nazwy por. lit. n. os. *Retỹs*, *Rėtỹs* (: *retỹs*, *rėtis* 'blizna, szrama') Lpvž II 660. Nazwa niem. i odpowiedniki pol. to fonetyczno-słowotwórcze adaptacje n. pruskiej. Lit.: PrzybBalt 239. RP

Retsch zob. **Redy**

Retschin zob. **Rzecin**

Retsul zob. **Reczul**

Ret(t)a zob. **Renta**

Rettauen zob. **Retowy**

Rettbach zob. **Rzeczyce** (1)

Rettkau zob. **Retkowy**, **Retków** (1)

Rettkewitz zob. **Redkowice**

Rettkowen zob. **Retkowy**

Rettschuetz zob. **Redczyce**

Retzawen zob. **Rdzawe**

Retzin zob. **Rzeczino**

Retzken zob. **Raczki** (3)

***Retzow**, wś zaginiona, leżała w XV w. ok. 7 km na pld. od Recza, gorz.: cum castro *Retczaw* 1373 CdB B III 7; *Retzaw* 1399 CdB A XIX 87; *Ratzaw* 1477 SHGNM(Repertorium nr 1210). — Zapewne od n. pobliskiego miasta *Reetz*, zob. *Recz*, z suf. -ow. Por. też n. jez. *Reetz See* 1833 MpUMbl 1331, dziś *Rzeczyca*. W XIX w. miejsce to zwano *Schlossberg* (MpUMbl 1331), od *Schloss* 'zamek' + -*berg*. W poł. XIX w. były tu jeszcze resztki murów, rowów i studnia z kamieni. BCz

Retzowsfelde zob. **Radziszewo** (2)

Retztow zob. **Redostowo**

Retzwalde zob. **Laseczno**

Reudchen zob. **Rudno** (15)

Reudichen zob. **Rudna** (4), **Rudno** (15, 16)

Reuersdorf zob. **Sędziszowa** (1)

Reukenhagen zob. **Borzyszkowo** (2)

Reuschendorf zob. **Ruska Wieś** (2, 3, 4)

Reuschenfeld zob. **Ruskie Pole**

Reuschhagen zob. **Ruszajny**

Reuschwerder zob. **Ruskowo** (2)

Reuss zob. **Cimochy** (3)

Reussen zob. **Ruska Wieś** (4), **Rusocice** (3), **Ruś** (3, 4, 5)

Reussenau zob. **Rusinowo** (2)

Reussendorf zob. **Raszów** (1), **Rusinowa**, **Rusinowice** (2), **Ruska Wieś** (4)

Reussenfeldau zob. **Rusinów** (5)

Reutersdorf zob. **Marcinowska Wólka**

Reutnitz zob. **Ręczyn**

Revenow zob. **Rzewnowo**

Revier zob. **Rejowiec** (3)

Rewa, wś, gdań., gm. Kosakowo, 9,5 km na pñ.-wsch. od Rumi: *Riffe* 1589 SchN 638; *Revam* 1647 Font XX 308; *Roff* 1659 MpLangau; *Rewa* 1682 Font V 72; *Rewa* 1789 Goldb II 200; *Rewa* 1796–1802 MpSchröt IV; *Rewa* 1888 SG IX 629; *Rewa*, fr. *Reffe* 1912 Bär 98; *Rewa* 1921 Sk XI 40; *Rewa* 1952 UW 196; *Rewa*, -wy 1982 WUN III 123; gw. *rev*a//*rýva*, -*a*, *rýfsći*. — Od ap. *rēva* 'mielizna w morzu druga od brzegu' SGSych IV 327. Według B. Ślaskiego w tym miejscu dawniej mogła znajdować się zaginiona wieś *Zbychowo*. Lit.: Ślaski, Materiały i przyczynki do dziejów nadmorskiego miasta Pucka oraz dawnej ziemi puckiej, Warszawa 1916, 133; Treder, PMT III 73. WK

Rewahl zob. **Rewal**

Rewal, wś, szczec., gm. Rewal, 16 km na pñ.-zach. od Trzebiatowa: *Raval* 1618 MpLub; *Revahl* 1628 LorSNH 98; *Revahl* 1784 Brüg II 51; *Revahl* 1834 MpUMbl 601; *Rewahl* — *Rewal*, -*la*, *rewalski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rewal*, -*la* 1982 WUN III 123. — Nazwa niejasna; może przeniesiona z niem. n. estońskiej stolicy Tallina — *Reval* (*Reualie* 1285 PU II 552), ta od duńskiego *revle* 'płytkie miejsce; rafa, skała podwodna; piaszczysty brzeg'. Postać *Rewal* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Sturmfels, Bischof, Unsere Ortsnamen 206; RospSEMig 327–8. BCz

Rewan, os. niezidentyfikowana lub zaginiona, leżała koło Torunia: *Rewan* (1328), *Reban* (1403) XVII, *Rebyn* 1415 Woel 159, 352, 398. — Może

Rewica

niem. *Raven*, od n. os. *Rave* (: *rabe* ‘kruk, wrona’) BahlowNdN 373, w l. mnogiej. Lit.: SHGCh 107. *WK*

Rewica, dziś *Rewica*, *Rewica-Kolonia*, *Rewica Królewska*, *Rewica Szlachecka*, cztery wsi, skiern., gm. Jeżów, 11 km wsch. od Kuluszek: *Rawycza* 1462 SHGRw(MK 337, 41v); *Rawicze* utraque 1511/12 VisitGn 192; *Ravycza*, *Ravicza* 1511–23 LLB II 333, 334; *Rawicza Maior*, *Ravycza Minor* (1531) VisitGn 688; *Rawicza Maior*, *Rawicza Minor* 1579 ŻDz XVI 163, 164; wsi ... *Rawice* 1602 Luraw 34; z ... *Ravicą ślachecką*, *Rawica* 1661 Luraw 142, 143; *Rewica* 1783–84 RejKor 125; z ... *Rawicą*, *Rawica Królewska* 1789 Luraw 31; *Rewica Krolewska*, *Rawica Szlach.* 1792 MpPerRw; *Rewica* 1827 Tabella II 132; *Rawica Królewska* 1839 MpKwat III 4; *Rewica*, wś i folw. 1877 Zin II 106; *Rewica*, dwie wsi, kol., os. leśn. i młyn nad rz. *Rewicą* 1888 SG IX 630; *Rewica*, wś 1902 Przew II 122; *Rewica Szlachecka*, *Rewica Królewska* 1921 Sk II 11; *Rewica A i B*, dwie kol., *Rewica Królewska*, *Rewica Szlachecka*, dwie wsi 1933 SkBy 1438; *Rewica A*, *Rewica B*, *Rewica*, kol. 1952 UW 88; *Rewica*, *-cy*, *Rewica-Kolonia*, *-cy-nii*, *Rewica Królewska*, *Rewica Szlachecka*, *-cy -kiej* 1982 WUN III 123. — Najprawdopodobniej n. utworzona od n. mta *Rawa* lub od n. rz. *Rawa*, poświadczonej już w 1387 r., z suf. *-ica*. W n. widoczne płnpoł. przejście *Ra-* > *Re-*. Człony odróżniające w n. zestawionych wskazują na dawne stosunki własnościowe. Lit.: Rzetelska-Felleszko, PF XXVIII 57. *UW*

Rewuc(z) zob. **Rzewucz**

Rexin zob. **Rekcin**, **Rzekcino**

Rexowice zob. **Rększowice**

Rexul zob. **Reksul**

Reychenwalde zob. **Kręsko**

***Reyditen**, miejscowość prus. zaginiona, leżała w komornictwie Burdajny, elbl.: *Reyditen*, *Reytiten*, *Rediten* 1331, *Reyditen* 1383 Ger 140. — Nazwa prus. **Reid-īt-*, od n. os. **Reidis*, por. lit. n. os. *Reidjys*, łot. *Reide* Lpvž II 591 (: niem. *Ried*, *Reidel*), też śrdniem. *reid* = *rède* ‘gotowy; ruchomy, ruchliwy’, *reiden* = *rêden* ‘czynić gotowym; sprawi(a)ć, kupować, nabywać; wyposażać’ Lübben 295, 296, z suf. prus. *-īt-*. Lit.: Blažienė II 323. *RP*

Reye zob. **Regów** (1)

Reyersdorf zob. **Radochów**

Reynensis Villa zob. **Komorзно**

Reynersdorf zob. **Rędziny** (5), **Rynarcice** (1), **Sędziszowa** (1)

Reynfredisdorf zob. **Rędziny** (5)

Reynhardisdorf zob. **Rędziny** (5), **Rynarcice** (1)

Reysan zob. **Rejsy**

Reysen zob. **Rejsy**

Reyszko zob. **Reskowo**

Rezck zob. **Raciąż** (1)

Rezerwa, wś, zamoj., gm. Wysokie, 22 km na pld.-wsch. od Bychawy: *Rezerwa* 1952 UW 138; *Rezerwa* 1961 Mp-25(Krasnystaw); *Rezerwa*, *-wy*, *rezerwowski* 1970 UN 111, 26; *Rezerwa*, *-wy* 1982 WUN III 123. — Od ap. *rezerwa* m.in. ‘odwód, zapas; oddział siły zbrojnej zachowany na wszelki wypadek’ SW V 526. *IN*

Rezna zob. **Rębno**

Reżny zob. **Raźny**